

Інститут історії України
Національної Академії наук України

**ІСТОРИЯ МІСТА КИЄВА
З НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ
ДО 2000 РОКУ**

Том перший

National Academy of Science of Ukrainian
Institute of History of Ukraine

HISTORY OF KYIV FROM ANCIENT TIMES TO 2000 YEAR

Scientific bibliographical index of the editions
since XVII century to 2000 year
in 3 volumes, 14 books

Vol. I.
Chronological annals of Kyiv

Book 1

HISTORY OF KYIV FROM ANCIENT TIMES TO 1861 YEAR

Kyiv 2009

Інститут історії України
Національної Академії наук України

ІСТОРІЯ МІСТА КИЄВА З НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО 2000 РОКУ

Науково-допоміжний бібліографічний покажчик
у виданнях від XVII ст. до 2000 року
У 3-х томах, 14-ти книгах

Том перший
Хронологічний літопис міста Києва

Книга перша
**ІСТОРІЯ КИЄВА
З НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ
ДО 1861 РОКУ**

Київ-2009

UDK 019.912.: [94+908] (477-25)
LBK 91.9:63.3(4УКР-2К)+63ю3(4УКР-2К)я1

Editorial board: V. A. Smolyi
(chairman of the editorial board),
O. I. Hurzhyi, L. Ye. Demyanova,
N. A. Dehtyarova,
S. V. Kulchitskyi, L. Ya. Muha.

Compiler: *N. A. Dehtyarova*

УДК 019.912.: [94+908] (477-25)
ББК 91.9:63.3(4УКР-2К)+63ю3(4УКР-2К)я1
I-90

Редакційна колегія: В. А. Смолій
(голова редколегії),
О. І. Гуржій, Л. Є. Дем'янова,
Н. А. Дехтярєва,
С. В. Кульчицький, Л. Я. Муха

Укладач: *Н. А. Дехтярєва*

History of Kyiv from ancient times to 1861 year: Scientifis-auxiliary bibliographical index of the editions since XVII century to 2000 year: Vol. I, book 1. – K.: Institute of History of Ukraine of National Academy of Science of Ukraine, 2005. – 412 p.

The index contains poly-lingual bibliographical information about books and periodicals published both in Ukraine and abroad, which elucidate Kiev history from from ancient times to 1861 year

The edition is addressed to scientists, religious figures of different denominations, historians, architects, students of local lore, teachers, students and to all, who is interested in Kiev history and culture.

ISBN 966-647-057-8
966-647-058-6
UDK 019.912.: [94+908] (477-25)
LBK91.9:63.3(4УКР-2К)+63ю3(4УКР-2К)я1

ISBN 966-647-057-8
966-647-058-6
Institute of History of Ukraine, 2007

Історія міста Києва з найдавніших часів до 1861 року. Наук.-допом. бібліогр. покажчик у виданнях XVII ст.– 2000 р.: Т. I. Кн. 1. – К.: Інститут історії України. – 2007. – 412 с.

ISBN 966-647-057-8
966-647-058-6

Покажчик вміщує полімовні бібліографічні відомості про книжкові та періодичні видання, що вийшли на терені України і за її межами та висвітлюють історію міста Києва з найдавніших часів до 1861 року.

Видання адресовано науковцям, релігіознавцям, служителям храмів різних конфесій, історикам та усім, хто цікавиться проблемами історії та культури міста Києва.

УДК 019.912.: [94+908] (477-25)
ББК 91.9:63.3(4УКР-2К)+63ю3(4УКР-2К)я1

ISBN 966-647-057-8
Інститут історії України, 2009
966-647-058-6

ПЕРЕДМОВА

Друковане слово — нащадкам Новий бібліографічний покажчик про Київ: Від Кирилівської археологічної стоянки до сьогодення

*Знання полягає не стільки в запасі відомостей,
скільки в умінні знайти потрібні відомості у книжках*

В. Я. Брюсов

Ретроспективний бібліографічний покажчик "Історія Києва з найдавніших часів до 2000 р. (у виданнях ХУІІ ст. до 2000 р.)", підготовлений Інститутом історії України, служитиме не лише для довідок, а й становитиме літопис джерел історії та культури столиці України з різних країн. Образна, насичена емоціями пам'ять поколінь жителів давнього міста знайде відбиття в зібраних рідкісних виданнях, які часто не потрапляли в поле зору фахівців.

Бібліографічна енциклопедія буде вміщувати полімовні бібліографічні відомості про книжкові та періодичні видання, що вийшли на терені України і за її межами та висвітлюють історію та культуру міста Києва.

Ідея створення такого посібника народилася наприкінці 80-х років минулого століття у зв'язку із всенародною підготовкою до святкування 1500-ліття Києва. До ювілейної дати (1982 р.) з'явилася велика кількість публікацій, основаних на нових дослідженнях археологів та істориків, перевидання матеріалів кінці ХУІІ–ХІХ ст., а також публікацій архівних документів. Серед бібліографічних покажчиків, опублікованих в Україні, значну цінність має науково-допоміжний посібник "Історія Києва: Бібліогр. покажчик: в 2-х т., 4 вип. / Держ. іст. б-ка УРСР. — 1958–1963", який став бібліографічною рідкістю. На жаль, ідеологічний тиск з боку владних органів не дав можливості укладачам виявити весь обсяг існуючих джерел, включаючи фонд спецхову. З 1963 до 2000 р. виходили друком бібліографічні покажчики про Київ обмеженої тематики та з невеликим хронологічним періодом.

Пропоноване видання сприятиме піднесенню престижу Києва у світовій спільноті, служитиме довідником урядовцям і діловим людям, ученим-дослідникам, історикам, педагогам, студентам, учителям та учням, працівникам засобів масової інформації, працівникам національних культурних товариств, усім тим, хто цікавиться історію та культурою Києва.

Культурні запасники міста надзвичайно багаті. Для того, щоб опрацювати таке розмаїття джерел, знадобилося 25 років копіткої праці,

спрямованої на вивчення, осмислення й класифікацію величезного масиву книг, журнальних та газетних публікацій. Ретельний перегляд усіх видів літератури про Київ другої половини ХХ століття дав змогу виявити брак інформації того чи іншого змісту у вже існуючих документах. Здійснювана робота вимагала спеціальної системи пошуку, яка у продовж багатьох років допоки створювався покажчик істотно змінювалася. Ця система містила такі основні складники:

1. Фронтальний перегляд таких видань: Літопис українського друку (книги) – з 1924 р.; Літопис журнальних статей – з 1936 р.; Літопис друку. Газетні статті – з 1937 р. Опрацювання цих джерел виявило наявність значних хронологічних прогалин.

2. Відсутні в зазначених вище літописах хронологічні періоди поповнювалися завдяки вивченню архівного каталогу книг у Центральній науковій бібліотеці ім. В. І. Вернадського НАН України та бібліографічних покажчиків тих років, коли не видавалися зазначені вище літописи.

3. Такі лакуни поповнювалися також через знайомства з бібліографічними покажчиками спецховів; зарубіжними бібліографічними покажчиками; виданнями про Київ, які друкувалися до початку Першої світової війни в Австро-Угорщині та Польщі; каталогами українських культурних центрів за кордоном через систему Internet, а саме з бібліотеками США: Library of American Congress – Washington, Anne Arundel Country (Md.) Public Library (DRA), Boston Athenaeum Library (Endeavor), California State Library (DRA), Getty Center for the History of Art and the Humanities (Endeavor), Getty Center Los Angeles California; Канади: Bibliothèques de l'Université de Moncton (GEAC), Carleton University Library; Іспанії: Biblioteca de Castilla y Leon-Valladolid (Baratz); Норвегії: Biblioteksentralen – Oslo (ALEPH), BABSYS; Німеччини: Ukrainische Freie Universität – München; Південно-Африканської Республіки: University of Cape Town, University of Stellenbosch; Гонконга: Chinese University of Hong Kong (INNORAC). Матеріали зібрані через Internet за участю зав. відділом інформаційних систем Книжкової палати України Г. Гуцол та київського програміста Я. Бойчука.

4. Значну кількість джерел ХІХ ст. взято з видання "Історія Києва: Бібліогр. покажчик: в 2-х т., 4 вип. / Держ. іст. б-ка УРСР. – К., 1958–1963".

5. Істотно доповнити покажчик дозволив перегляд нових видань про Київ, що з'явилися упродовж 1996–2006 рр. та надійшли до Книжкової палати України. У прикнижковій та прижурнальній

полімовній бібліографії виявлено чимало джерел, відсутніх в уже зазначених літописах, наприклад, у виданні: Грановський Б. Джерела альтернативного українознавства: (Європа, 1940-1945 рр.): Бібліогр. довідник. — К.: Геопринт, 2002. — 438 с.

6. В період роботи над покажчиком проводилися консультації з істориками, краєзнавцями, художниками, мистецтвознавцями, архітекторами та відвідування екскурсій, музеїв, виставок, лекцій, клубу "Київ та кияни".

Увесь перелічений різновид робіт допоміг виробити понятійний стрижень покажчика - його тематичну класифікацію (рубрикатор).

Бібліографічне видання складається з 3-х томів у 14 книжках обсягом близько 35 тис. першоджерел.

Перший том: Хронологічний літопис міста Києва

Книга 1. Історія Києва з найдавніших часів до 1861 року

Книга 2. Історія Києва періоду 1861 — 1-ої половини 1917 рр.

Книга 3. Історія Києва (1917–1990 рр.)

Книга 4. Київ на межі тисячоліть (1991–2000 рр.)

Другий том: Матеріальна та духовна культура Києва

Книга 5. Пам'ятки

Книга 6. Храми Києва (Монастирі, собори, церкви, каплиці, храми інших конфесій)

Книга 7. Скульптурні пам'ятники

Книга 8. Райони та вулиці

Книга 9. Наукові товариства. Культурно-мистецькі установи (Музеї. Виставки. Колекції)

Книга 10. Демографія. Етнічні спільноти у Києві

Книга 11. Історико-культурна та географічна характеристика міста (Антропология. Генеалогія. Геральдика. Ономастика. Палеографія. Сфрагістика. Топографія (плани). Топоніміка. Фалеристика.)

Третій том: Архіви. Бібліотеки. Зведені допоміжні покажчики

Книга 12. Архіви. Бібліотеки. Бібліографічні посібники (про історію Києва, що видані до 2000 року). Історіографія.

Книга 13. Іменний покажчик.

Книга 14. Алфавітний покажчик назв книг та статей.

Кожна книга містить такі розділи:

1. Передмова укладача. 2. Основна частина, впорядкована за згаданою вище класифікаційною схемою (рубрикатором). 3. Іменний покажчик. 4. Алфавітний покажчик назв книг та статей. 5. Список

скорочень

Основну джерелознавчу базу дослідження склали каталоги, картотеки, матеріали фондів таких книгозбірень: Державного архіву друку Книжкової палати України, Наукової бібліотеки Інституту історії України НАН України, Національної бібліотеки ім. В. І. Вернадського НАН України, Національної парламентської бібліотеки України, Державної історичної бібліотеки, Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки ім. В. Г. Заболотного, Наукової бібліотеки Національного університету "Києво-Могилянська академія", Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України, Харківської державної бібліотеки ім. В. Короленка, Державної республіканської універсальної наукової бібліотеки ім. І. Франка (м. Сімферополь), Російської національної бібліотеки (м. Санкт-Петербург).

Зберігаючи пам'ять про життя та діяльність своїх попередників - поколінь жителів Києва, сучасні кияни залишають дороговказ майбутнім поколінням для сприйняття прекрасного образу Києва, глибоку пошану до його давньої історії.

Укладач Н. Дехтярєва

1. Загальні праці General works

1. **Адамович А.** Он – наша история [г. Киев] // Радуга.–1977.– № 5.–С. 33.
2. **Антонович Д.** Київ: Корот. начерк. – Нью-Йорк; Відень, 1921. – 28 с.
3. **Асеев Ю.** Древний Киев (X–XVII вв.). – М.: Госстройиздат, 1956. – 109 с.: ил.
4. **Базилевич В.М.** Историчне минуле Києва // Київ: Провідник / За ред. Ф. Ернста. – К.: ВУАН, 1930. – С. 44–102.
5. **Базилевич В.М.** Київ: (Іст. нарис) // Київ: Довід. кн. – К., 1929. – С. 1–16: іл.
6. **Базилевич В.М.** Київ // В. Базилевич та М. Шарлемань. Київ. – К., 1928. – С. 5–34: іл.
7. **Базилевич В.М.** Прошлое Киева и его памятники: IV Всесоюз. съезд зоологов, анатомов и гистологов, Киев, 6–12 мая 1930 г.: Справочник. – К., 1930. – С. 15–22.
8. **Balinski M., Lipinski T.** Starożytna Polska pod względem historycznym, geograficznym i statystycznym opisana. – Wyd.2 / popr. i uzupełn. przez F.K. Martynowskiego. T. 2. – Warszawa, 1885.
Із змісту: Kijów – S. 501–567.
Балинський М., Липинський Т. Давня Польща в історичних, географічних, статистичних описах.
9. **Берлинський М.** Історія міста Києва // Київ. старовина. – 1972. – С. 74–193.
10. **Берлинський М.Ф.** Історія міста Києва / Передм. та комент. П. Толочка // Київ. старовина. – 1992. – № 1. – С. 84–114. – Рос.
11. **Берлинський М.Ф.** Історія міста Києва / Підгот. тексту до друку, передм. та комент. М.Ю. Брайчевського. – К.: Наук. думка, 1991. – 314, [3] с.: портр. – (Пам'ятки іст. думки України).
12. **Берлинский М.Ф.** Краткое описание Киева, содержащее историческую перечень сего города, также показание достопамятностей и древностей оного. – СПб.: Тип. Департамента Нар. Просвещения, 1820. – 204 с.: 3 вкл. л. ил., пл.
13. **Берлинский М.Ф.** Несколько глав из сочинения: Историческое обозрение Малороссии и города Киева // Молодик на 1844 год, изд. И. Бельским. – СПб., 1884. – В. 4. – С. 163–196.
14. **Берлинский М.Ф.** О городе Киеве // Улей. – 1811. – № 8. – С. 117–125.
15. **Вінграновський М.С.** Чотирнадцять столиць України: (Корот. нариси з її історії). – О.: Маяк; Всеукр. газ. “Ріно”, 1996. – 53, [3] с. –

- (Сер. "Шк. програма"; Кн. 8).
16. **Воблий К.Г.** Київ – серце України. – К.; Л.: Укрдержвидав, 1944. – 32 с.
 17. **Горчакова Е.С.** Київ. – Изд. 2-е. – М.: Изд. авт., 1886. – 142 с.: 2 вкл. л. пл.
 18. **Греков Б.** Київ // Совет. Україна. – 1943. – 3 дек.
 19. **Греков Б.Д.** Политическая и культурно-историческая роль Киева: Стеногр. публич. лекции, прочитан. 19 нояб. 1943 г. в Колонном зале дома Советов в Москве. – М., 1944. – 26 с. – (На правах рукописи).
 20. **Грушевський М.С.** Історія України–Руси: В 11 т., 12 кн. – К.: Наук. думка, 1991–2000.
 - Т. 1: До початку XI ст. – 648 с.
 - Т. 2: XI–XIII вік. – 633 с.
 - Т. 3: До року 1340. – 586 с.
 - Т. 4: XIV–XVI вв. Відносини політичні. – 544 с.
 - Т. 5: Суспільно-політичний і церковний устрій і відносини в Українсько-Руських землях XIV–XVII вв. – 704 с.
 - Т. 6: Життя економічне, культурне, національне XIV–XVII вв. – 680 с.
 - Т. 7: Козацькі часи – до року 1625. – 630 с.
 - Т. 8: Роки 1636–1650. – 856 с.
 - Т. 9: Кн.1: Роки 1650–1654. – 869 с.; Кн. 2: 1654–1657 рр. – С. 871–1630.
 - Т. 10: 1657–1658 роки. – 394 с.: іл., портр.
 - Т. 11: Показчик імен / Уклад. М.М. Капраль, Я.О. Федорук. – 520 с.
 21. **Грушевський М.С.** Київ // Село (К.) – 1910. – № 4. – 21 січ.
 22. **Гуслистий К.Г.** Героїчне минуле Києва: Стеногр. публ. лекції. – К., 1945. – 28 с.
 23. **Данилевич В.Ю.** Древняя Русь (нач. XX ст.): История древ. Руси (нач. XX ст.) // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. XXIX, 1651 од. зб. (1893–1936).
 24. **Закревский М.** Описание Киева. – Изд.(3), вновь обработ. и значит. умнож. Т. 1–2. – М.: Моск. археол. о-во, 1868. – 960 с.: 3 вкл. л. пл., ил.
 - Т. 1: Летопись города Киева. – С. 5–136.
 - Т. 2: Описание Киева. – С. 137–888. – Атлас.

1-е видання під назвою: Очерк истории города Киева. – Ревель, 1836;
2-е видання під назвою: Летопись и описание Киева. – М., 1858. –
Відб. з: Чтение в императ. о-ве истории и древностей рос. при
Моск. ун-те. – 1858. – № 2.
 25. **Закревський М.** Опис Києва // Соняшник. – 1991. – № 9–12. – С. 40–41.
 26. **Захарченко М.М.** Киев теперь и прежде. 1888 г. – К.: Литотип. С.В. Кульженко, 1888. – 290, [4] с: ил., 38 табл.
 27. **Историко-экономический очерк г. Киева // Художеств.-ил. альбом**

- Всерос. выст. 1913 г. в г. Киеве. – К; СПб., 1913. – С. 1–15: ил.
- 28. История городов и сел Украинской ССР:** В 26 т. / Ин-т истории АН УССР; Редкол.: П.Т. Тронько (пред.) и др. – К.: Гл. ред. УСЭ. – 1974–1983.
Див.: Киев / Редкол.: Т.В. Главак (пред.) и др. – 1979. – 595 с.: карты, 13 л. ил. – То же. – 3-е изд., доп. – 1982. – 622 с.: ил., карты.
- 29. История Киева:** В 2 т. / Ин-т истории АН УССР; Редкол.: А.К. Касименко (гл. ред.) и др. – К.: Изд-во АН УССР, 1963–1964.
Т. 1. – 663 с.: ил., 11 л. ил., пл.
Т. 2. – 819 с.: ил., 24 л. ил., к., отд. л. пл.
- 30. Історія Києва:** В 2 т. Т. 1. / Редкол.: В.О. Голобуцький, О.К. Касименко та ін. – К.: Вид-во АН УРСР, 1959. – 802 с. – Бібліогр. в підрядк. прим.; Т. 2. / Редкол.: О.К. Касименко (голов. ред.) та ін. – К.: Вид-во АН УРСР, 1960. – 947 с.: іл., портр., карта. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 31. Історія Києва:** У 3 т., 4 кн.: Пер. з рос. / АН УРСР. Ін-т історії; Редкол.: Ю.Ю. Кондуфор (голов. ред.) та ін. – К.: Наук. думка, 1986–1987.
Т.1: Стародавній і середньовічний Київ / Редкол.: І.І. Артеменко (відп. ред.) та ін. – 1986. – 382 с.: [6] арк. іл. – Показч.: с. 364–379.
Т.2: Київ періоду феодалізму і капіталізму / Редкол.: В.Г. Сарбей (відп. ред.) та ін. – 1986. – 439 с.: [3] арк. іл. – Показч.: с. 416–436.
Т.3: Київ соціалістичний / Редкол.: М.І. Супруненко (відп. ред.) та ін. – 1987. – Кн. 1 – 473, [1] с.: [4] арк. іл.; Кн. 2. – 453, [1] с.: [4] арк. іл.
- 32. Історія міст і сіл Української РСР:** В 26 т. / Ін-т історії АН УРСР; Редкол.: П.Т. Тронько (голова) та ін. – К.: Голов. ред. УРЕ, 1967–1974.
Див.: Київ / Редкол.: В.О. Бойченко (голова) та ін. – 586 с.: іл., к.
- 33. История СССР. Т. 1. С древнейших времен до 1861 г.** Первобытнообщинный и рабовладельческий строй. Период феодализма. / Под ред. М.В. Нечкиной, Б.А. Рыбакова, А.А. Новосельского и др. – М.: Госполитиздат, 1956. – 896 с. – Библиогр.: с. 833–887.
- 34. История СССР. Т. 1–2.** – Изд. 2, испр. и доп. – М.: Госполитиздат, 1948–1949. – (Ин-т истории АН СССР и каф. истории СССР ист. фак. МГУ). Т.1: С древнейших времен до конца XVIII в. / Под ред. Б.Д. Грекова, С.В. Вахрушкина, В.И. Лебедева. 1948. – 744 с.: 14 л. к. Т.2: Россия в XIX в. / Под ред. М.В. Нечкиной. – М.: Госполитиздат, 1949. – 871 с.: 15 л. к.
Перше видання: История СССР. Т. 1–2. – М.: Соцэкгиз, 1939–1940. Український пер. з рос.: Історія СРСР. Т. 1–2. [Вид. 1.]. – К.: Рад. шк., 1940–1941; 2-е вид. Т. 1–2. – К.: Держполітвидав, 1950.
- 35. Історія українського мистецтва:** В 6 т. Т. 1–6. – К.: Голов. ред УРЕ, 1966–1968.
- 36. Карамзин Н.М.** История государства Российского. – Изд. 5-е в 3 кн.,

- заключаючих в себе 12 т. с полн. примеч. – СПб: И. Эйнерлинг, 1842–1844. 3 кн. и Ключ или алфавитный указатель, сост. Н. Строевым. – СПб., 1844.
Про Київ див.: Кн. 3. – “Ключ или алф. указ.” – С. 329.
37. **Київ**. – М.: Стройиздат, 1976. – 263 с.: ил. – (Архитектура городов-героев).
 38. **Київ** – губернский город при р. Днепре // Гор. поселения в Рос. империи. – СПб., 1861. – Т. 2.– С. 391–437.
 39. **Київ** // Энцикл. словарь “Гранат”. – Изд. 7-е. – М., 1914. – Т. 24. – С. 266–272.
 40. **Київ** и его достопримечательности: Общий очерк // Календарь и справ. кн. г. Киева на 1908 г. (5-й год изд.). – К.: О-во скорой мед. помощи, 1907. – С. 101–121: ил.
 41. **Київ** // Новый энцикл. словарь “Брокгауз–Ефрон” – Пг., 1914. – Т. 21. – С. 778–785: вкл. л. пл.
 42. **Київ** // БСЭ. – М., 1936. – Т. 32. – С. 253–266.
 43. **Київ** // БСЭ. – Изд. 2-е. – М., 1953. – Т. 20. – С. 586–593.
 44. **Київ** – столица Советской Украины / Г.И. Макарова, А.А. Боровлев, Н.М. Дзюбанова и др.; Под ред. Г.Н. Цветкова. – К.: Вища шк.; Изд-во при КГУ, 1985. – 197 с.
 45. **Київ** [П.П. Толочко, А.Н. Катренко, Л.Г. Мельник и др.] / Редкол.: Т.В. Главак (пред.) и др. – К., 1979. – 595 с.: ил., карт., 13 л. ил. – Киеву – 1500 лет. – Указ. имен, геогр. и топогр.: с. 563–588.
 46. **Київ**: Від “А” до “Я” // Україна. – 1982. – № 15. – С. 6.
 47. **Київ**: Іст. огляд: (Карти, іл., док.) / Відп. ред. А.В. Кудрицький. – К.: УРЕ, 1982. – 232 с.: іл. – На авантит.: Києву 1500 років.
 48. **Київ** – мати міст Сходу // Симбір. вісті. – 1941. – 7 верес.
 49. **Київ** та його околиця в історії і пам’ятках / За ред. М. Грушевського. – К.: Вид. ВУАН, 1926. – 488 с.: іл. – Зап. Укр. наук. т-ва в Києві (тепер іст. секції УАН; Т. 22).
 50. **Київ**: Вигляд його минулого. – [Анонім. рукопис] // Від. рукописів ЦНБ УНАН ім. В. Вернадського, (Шифр І, 1293).
 51. **Київські** збірники історії й археології, побуту й мистецтва / Вид. Акад. коміс. історії Києва. За ред. М. Грушевського. – К.: ВУАН, 1931. – Зб. 1. – 402 с.: іл. – Зап. Укр. наук. т-ва в Києві (тепер іст. секції ВУАН; Т. 37).
 52. **Кипнис С.** Київ е столица на Съветска Украина: (Стария Киев. Новия Киев) // Бъди готов! – 1934. – № 7. – С. 6–7.
Кіпніс С. Київ – столиця Радянської України: (Старий Київ. Новий Київ).
 53. **Кисіль О.Г.** Український театр. – К.: Мистецтво, 1968. – 159 с.
 54. **Ключевський В.** Курс російської історії: Пер. з рос. Ч. 1–5. – К.: Рад. шк., 1938–1940.

- Див. про Київ за покажчиком в Ч. 5: Імена геогр. – С. 477.*
55. **Ключевский В.О.** Сочинения. Т. 1. Курс русской истории. Ч. 1. – М.: Госполитиздат, 1956.
Про Київ – С. 421–422.
56. **Корецький Ф.** Твоє рідне місто: [Розповідь про Київ]: Конспект лекції // Трибуна лектора. – 1974. – № 7. – С. 33–35.
57. **Коритко Р.** Київ – столиця України // Дзвіночок. – 1996. – Берез./квіт. – С. 11–12; Трав./черв. – С. 8.
58. **Костомаров М.** Галерея портретів: Біогр. нариси: Для дітей серед. та старшого віку. – К.: Веселка, 1993. – 326 с.: іл., портр. – (Золоті ворота).
59. **Котляр М.Ф., Кульчицький С.В.** Київ стародавній і сучасний. – К.: Політвидав України, 1983. – 183 с.
60. **Kochan L.** The Making of modern Russia: from Kiev Rus' to the collapse of the Soviet Union. – 3rd ed. – London: Penguin Books, 1997. – 603 p.
Кохан Л. Створення сучасної історії Росії: від Київської Русі до розпаду Радянського Союзу.
61. **Кравец О., Роготченко А.** Киев вечный: [О прошлом и настоящем города] / Ил. Д. Заруба // Радуга. – 1977. – № 5. – С. 61–119.
62. **Кульчицкий С.В.** и др. Основные периоды истории Киева / С.В. Кульчицкий, В.И. Кизченко, Е.Ф. Сидоренко. – К.: О-во “Знание” УССР, 1980. – 38 с.
63. **Кучер В.** Киев: (К трехсотлетию воссоединения Украины с Россией) // Вокруг света. – 1954. – № 1. – С. 2–9: ил.
Минуле і сучасне міста. Нарис.
64. **Кучер В.** Наш Київ: Нарис // Жовт. – 1954. – № 5. – С. 24–35.
Сучасне і минуле міста.
65. **Кучер В.** Сердце Украины: [Очерк] // На рубеже. – 1954. – № 5. – С. 56–63.
Минуле і сучасне міста. Нарис.
66. **Л.С. [Синицкий].** Киев // Европ. Россия. – Изд. 4-е, испр. и доп. – М., 1913. – С. 415–426: ил.
67. **[Лебединцев П.]** Исторические заметки о Киеве. – К., 1884. – 28 с.
68. **[Lechowski] W.** Kijów // Wielka encyklopedia powszechna ilustrowana. – Т. 25, ser. 1. – Warszawa, 1904. – S. 462–474.
- Леховський Ц.** Київ.
69. **Липа Ю.** Київ, вічне місто // Київ. – 1995. – № 2–3. – С. 151–157.
Стародавній Київ, історія його походження.
70. **Листопад Я.Г.** Значение Киева в истории России. – К., 1889. – 24 с.
71. **Лисяк П.** Вічний Київ // Краків. вісті. – 1942. – 7 січ.
72. **Логвин Г.Н.** Киев. – М.: Искусство, 1960. – 278 с.

73. **Loukomski G.** Kiev, la ville sainte de Russie, “la mere des villes russes”:[Son histoire, ses monastures, ses mosanques & fresques, ses oeuvres d’art]. Texte, aquarelles et dessins de G.K. Loukomski. Prebf. de Ch. Diehl. – Paris: J. Danguin, [1929]. – XV, 119 p.: il., 80 plates (part col.) map.
Лукомський Г.К. Київ – святе місто Русі, “мати міст руських”: (Його історія, монастирі, мозаїки та фрески, твори мистецтва).
74. **Майергойз М.** Киев: (Ист.-геогр. очерк Киева с древн. времен до наших дней) // География в шк. – 1939. – № 2. – С. 33–42.
75. **Максимович М.О.** Киев явился градом великим ...: украинозн. твори / [Упоряд. В. Замлинський, прим. І. Бутич]. – К.: Либідь, 1994. – 441, [1] с. – (Пам’ятки іст. думки України).
76. **Максимович М.А.** Собрание сочинений. Т. 2. – К., 1877.
Див.: Отдел ист.-топогр., разд. 1. Киев и его окрестности. – С. 5–304.
77. **Максимович Н.И.** Перечень общественных и казенных зданий, монастырей, церквей, часовен, памятников, садов, скверов, театров, площадей и проч. в г. Киеве. – К.: С.В. Кульженко, 1902. – 15 с.
78. **Марковский М.** Старый Киев: (По ист. местам Украины) // Совет. Украина. – 1941. – 8 июня.
79. **Миславский Самуил. (митрополит Киевский).** Слово о истинном преимуществе града (Киева), которым он может по справедливости хвалиться перед прочими...М., 1785. – 10 с.
80. **Митюков О.Г.** Знайдено українськими архівістами: Розповідає начальник Голов. арх. упр. при Раді Міністрів УРСР О.Г. Митюков / Розмову вели М. Дереза, О. Карлик // Веч. Київ. – 1982. – 23 черв.
В архівних фондах зберігаються майже 120 тис. документів, 136 тематичних фільмів, присвячених Києву з XV ст., 50 тис. кінофотодокументів.
81. **Мишко Д.І.** Київ: Корот. іст. нарис. – К.: Рад. шк., 1954. – 116 с.: іл.
82. **Мірошник Г., Стефанович Л.** Київ: Гармонія старовин. очарувань та юної сили. – К.: Т-во “Україна”, 1982. – 79 с.: іл.
83. **Намакштанська М.** Мов сторінки історії: [Київ] // Знання та праця. – 1972. – № 1. – С. 15.
84. **Нариси** економічної географії Української Радянської Соціалістичної Республіки. Т.ІІ. – К.: Вид-во АН УРСР, 1952.
Розд.: Місто Київ. – С. 61–78.
85. **Nasze pamiątki:** Opisy miejscowosci Ukrainy, Wolynia i Podola. – K., 1911. – 196 s. Kijów – s. 3–13.
Наші пам’ятки: Опис місцевості України, Волині і Подолії.
86. **Нелидова Е.** Русь в ее столицах. Вып. III. – Пг.: Новое время, 1915. – 218 с.
87. **Нечуй-Левицький І.С.** Історія Русі від перших князів аж до нападу

татарського. – 2-й наклад. – Л.: Коштом Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1889. – 72 с.

88. **Noonan T.S.** The Millennium of Russia's first Perestroika: the origins of a Kievan glass industry under Prince Vladimir. – Washington, D.C.: Kennan Institute, 1989. – 43 p. – (Kennan Institute for Advanced Russian Studies; N 233).

Нуан Т.С. Тисячоліття першої російської перестройки: Виникнення скляної промисловості за часів князя Володимира.

89. **Оглоблін О.** Київ // Вісті. – 1938. – 3 лип.
90. **Оглоблін О.** Київ: Іст. нарис // На зміну. – 1938. – 8, 10, 14, 16, 18 квіт.
91. **Оглоблін О.** Київ: Іст. нарис // Освіта. – 1939. – № 1. – С. 44–50; № 2. – С. 92–100.
92. **Онкович Г.** и др. Город вечной юности / Г. Онкович, М. Венералова, К. Пасечник. – К.: Вища шк. Голов. вид-во, 1983. – 160 с.
93. **Рахтон J.** Encyclopedia of Russian history: from the Christianization of Kiev to the break-up of the U.S.S.R. – Santa Barbara, Calif.: ABC-CLIO, 1993. – 483 p. – Rev. ed. of: Companion to Russian history.

Пакстон Д. Енциклопедія російської історії від прийняття християнства у Києві до розпаду СРСР.

94. **Пасько А.** Иерусалим на Днепре – “матеръ градов русских ...”: Второе тысячелетие: Вехи истории Украины // Днепров. правда. – 1999. – 8 июля.
95. **Петров Н.И.** Киев // Богослов. энцикл. / Под ред. Н.Н. Глубоковского. – СПб., 1909. – Т. 10. – С. 558–596.
96. **Петров С.С.** Київ: погляд крізь століття. – К.: Кий, 2000. – 92 с.
97. **Петровський М.Н.** З героїчного минулого Києва // Укр. література. – 1942. – № 3–4. – С. 183–192.
98. **Підготовка** академічної праці з історії Києва // Вісн. АН УРСР. – 1978. – № 8. – С. 98.
99. **Пляшко Л.А.** Літописний Київ: Структура і пейзаж. – К.: Хрещатик, 1994. – 68, [1] с. – (Укр. літопис. міста і нац. пейзаж).
100. **По широкой** земле Украины. Столица (Киев) // Родина: Ил. кн. для чтения / Ред.-сост. И.В. Сергеев. – М., 1939. – С. 362–366: ил.
101. **Povstenko O.** Zolotoverkhi Kyiv = Gold topped Kiev: Art, artisanry and architecture of the Ukrainian capital through the centuries. – Wascington, D.C.: [Nakl. avtora], 1954. – 128 p.; il., maps.
- Повстенко О.** Золотоверхий Київ: мистецтво, ремісництво та архітектура української столиці на протязі віків.
102. **Povstenko O.** Kyiv. – 1946. – 14 p.: il.
- Повстенко О.** Київ. – [Б.в.]

103. **Podhorecki L.** Dzieje Kijowa. – Warszawa: Książka i Wiedza, 1982. – 325, [64] s.: il.
- Подгорецький Л.** Історія Києва.
104. **Позняк П.** Київ – місто-герой, Київ – місто-трудівник: [Портр. міста] // Прапор комунізму. – 1987. – 31 трав.
105. **Полевой П.Н.** Киев, его святыни и достопримечательности // Живопис. Россия / Под ред. П.П. Семенова. – СПб.; М., 1897. – Т. 5, ч. 1. – С. 227–262: ил.
106. **Полонська-Василенко Н.** Київ: Основні етапи його історії // Більшов. шлях (Миколаїв), 1941. – 23 трав.; Комсомолец Запоріжжя. – 1941. – 25 трав.
107. **Полонська-Василенко Н.** Київ: Основні етапи його розвитку // Рад. Буковина (Чернівці). – 1941. – 17 черв.; Більшов. зброя (Суми). – 1941. – 18 трав.
108. **Пономаренко Л.А.** Київ, рідний усім // Україна. – 1978. – № 23. – С. 11–12.
109. **Прокопович Н.** Доисторический Киев // Послед. новости (К.). – 1942. – 26 янв.
110. **Rawita-Gawroński F.** Kijów. Legendy, podania, dzieje. – Kijów; Warszawa, 1915. – 244 s.
- Равіта-Гавронський Ф.** Київ: Легенди, перекази, історії.
Збірка статей з історії Київщини й Києва. Статті розписані у відповідних розділах покажчика.
111. **Речмедин И.О.** Физико-географическая характеристика города Киева и его окрестностей. – К., 1958. – 20 с. – Библиогр.: с. 20.
112. **Рибаков М.О.** Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К.: Кий, 1997. – 370, [4] с.: ил. – Бібліогр.: с. 369–371 (87 назв) та в підряд. прим.
113. **Рильський М.** Київ в історії України // Рад. Україна. – 1943. – 10 груд.
114. **Ркліцький С.В.** Київ і кисвознавство // Пролет. правда. – 1927. – 16, 18 жовт.
115. **Рузинова Л.** Город семи холмов // Комсом. знамя. – 1981. – 28 нояб. – (Киеву – 1500).
116. **Рукописи** Румянцевского музея по истории Киева // Киев. старина. – 1882. – № 4. – С. 158–160.
117. **Rulikowski E.** Kijów // Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. – Warszawa, 1883. – Т. IV. – S. 61–91.
- Руликовський Е.** Географічний словник Польського королівства і інших слов'янських країн.
118. **Rulikowski E.** Opis powiatu Kijowskiego. – Kijów; Warszawa: Marjan Dubiecki, 1913.

Руликовський Е. Опис Київської губернії

Про Київ – С. 1–79.

119. **Р[усова] С.** Рассказы про Киев и его прошлое. – Херсон: О.Д. Аспер, 1888. – 62 с.: 1 вкл. л. ил.
120. **Sam.** Z przeszłości i terażniejszości Kijowa // *Życie i sztuka: Ilustrowany dodatek “Kraju”* – S. Petersburg, 1901. – Nr. 47. – S. 563–564; Nr. 50. – S. 584–585; Nr. 51. – S. 599–600, 711.
Сам. З минулого і сучасного життя Києва.
121. **Сборник материалов** для исторической топографии Киева и его окрестностей / Изд. врем. комис. для разбора древн. актов при Киев., Подол. и Волын. генерал-губернаторе. – К., 1874. – 420 с.: 1 вкл. л. пл.
122. **Семенов П.** Киев // П.Семенов Геогр.-стратег. слов. Рос. империи. – СПб., 1865. – Т. 2. – С. 621–625.
123. **Сенченко І.** Старий Київ // Україна. – 1943. – № 8–9. – С. 15–18: іл.
124. **Серпилин Л.** Киев // Совет. Украина. – 1955. – № 10. – С. 117–139.
125. **Сингаївський М.** Місто рідне моє: [Роздуми про Київ] // Прапор комунізму – 1987. – 7 черв.
126. **Скоморовський Р.** Наше місто // Рад. Київ. – 1938. – № 3. – С. 10–13.
127. **Скуратовский В.** Как по улице Киева – Вия ... // Наше наследие. – 1988. – С. 119–128.
128. **Славін В.** Київ у пам'яті століть // Соціаліст. Київ. – 1936. – № 12. – С. 34–38: іл.
129. **Советский Союз:** Геогр описание: В 22 т. Украина. Р-ны. – М.: Мысль, 1969. – 357 с.
Про Київ – С. 140–153.
130. **Сохань П.С.** Киев в духовном общении славянских народов: (Традиции и современность) // IX міжнар. з'їзд славистів. Історія, культура, фольклор та етнографія слов'ян. народів: Доп. – К., 1983. – С. 28–50.
131. **Список населенных мест** Киевской губернии. – К.: Киев. губерн. стат. ком., 1900.
Розд.: Місто Київ – С. 1–23.
132. **[Струц Н.П.]** Город Киев: Ист. очерк // *Весь Юго-Запад. Край: Справ. кн.* – К., 1906, отд. календарей. – С. 1–6.
Передрук. в кн. Календарь и справочная кн. г. Киева на 1907 г. (4-й год изд.). – К.: О-во скорой мед. помощи, 1907. – С. 258–262.
133. **Stupperich R.** Kiew – das zweite Jerusalem: Ein Beitrag zur Geschichte des ukrainisch-russischen Nationalbewusstseins // *Zeitschrift für slavische Philologie* (Leipzig) – 1935. – В. XII, Н.3–4.
Штупперіх Р. Київ – другий Іерусалим.

134. **Тагин Ф.А.** Киев, мать городов русских. – П.: К.В. Кубинский, 1915. – 60 с. – (Б-ка “Друг шк.”).
135. **Тихоміров Я.А.** Радянська Україна. – К.: Політвидав України, 1979. – 143 с.: іл. – (Бібл. сер.)
136. **Ушаков Н.** Киев. – К.: Держполітвидав, 1936. – 86 с.
137. **Федотов Г.П.** Три столицы // Новый мир. – 1989. – № 4. – С. 209–230.
138. **Фундуклей И.** Обзорение Киева в отношении к древностям, изд. ... И. Фундуклеем. – К., 1847. – 136 с.: 62 вкл. л.
139. **Шамурина З.** Киев. – М.: Образование, 1912. – 86 с.: 29 вкл. л. – (Кульг. сокровища России; Вып. 2.)
140. **Ш[ероцьки]й [К].** Київ // Календарь на рік звичайн. 1917. – Пг.:Благотворит. о-во общеполез. и дешевых кн., 1916. – С. 122–131: іл.
141. **Шулькевич М.М.** Киев: Архитектур.-ист. очерк. – К.: Госстройиздат, 1963. – 326 с. – То же. – 1964. – 338 с.; То же – [3-е изд., перераб. и доп.]. – Будівельник, 1964. – 343 с.: іл. – Библиогр.: с. 340–342; То же – [4-е изд., перераб. и доп.]. – 1968. – 395 с.: іл. – Библиогр.: с. 392–394.; То же. – 5-е изд., доп. и испр. – 1978. – 463 с.: іл. – Библиогр.: с. 459–460; То же – 6-е изд., перераб. и доп. – 1982. – 446 с.: іл. – (Киеву 1500 лет).
142. **Щекатов А.** Киев // Слов. геогр. Рос. гос. – М., 1804. – С. 518–532.
143. **Щербак Ю.** Творити історію Києва // Веч. Київ. – 1989. – 14 листоп.
144. **Ясинський Я.** Чи знаєте ви Київ // Соціал. Київ. – 1933. – № 4. – С. 36–37: іл.

2. Довідкові видання

Reference publications

2.1. Путівники

Guide-books

145. **Андреев П.Н.** Иллюстрированный путеводитель по Юго-Западным казенным ж. д. – Изд. 2. – К., 1899.
Про Київ – с. 45–75. 1 вид. – К., 1898.
146. **Анисимов А.Л.** Скорбное бесчувствие. На добрую память о Киеве, или грустные прогулки по Городу, которого нет. – К.: Д. Прошаков і “Tabachuk Ltd”, 1992. – 264 с.
147. **Анісімов О.Л.** Скорботна нечутливість. На добру згадку про Київ, або сумні прогулянки по місту, якого немає: [Особливості київ. життя на рубежі ХІХ–ХХ ст., генезис топонімії міста]. – К., 1992.- 258 с.
148. **Асєєв Ю.С.** Обриси древнього Києва: Фотопутівник по іст. центру

- Києва Х–ХІІІ ст. – К.: Мистецтво, 1981. – 33 с. – (Києву – 1500 р.).
- 149. Балицкий П.** Путеводитель по Днепру и его притокам. – К.: Изд-во Днепр. пароходства, 1928.
Гл. 4. Київ – С. 35–58.
- 150. Батушан О.Д.** та ін. По землі Київській: Путівник-довід. / О.Д. Батушан, М.І. Сікорський, І.Ф. Чепурний. – К.: Обл. кн.-газ. вид-во, 1963. – 379 с.
- 151. Бесплатная справочная** книжка и путеводитель по Киеву и с.-х. и пром. выставке / Под ред. С.С. Антогнова и А.М. Щербакова. – К., 1897. – 48 с.
- 152. Білокін С.** Путівник і його Автор: Розповідають арх. [Путівник Ернста, 1930 р.] // Веч. Київ. – 1981. – 28 берез. – [1500].
- 153. Боголюбов В.І.** Знайомтеся з столицею України: Корот. путівник-довід.] – К.: Політвидав України, 1968. – 258 с.: іл.
- 154. Бублик В.Д.** Путеводитель по Киеву и его окрестностям с адресным отделом, планом и фототипическими видами г. Киева. – Изд. 7-е, испр. и доп. – К., [1906?].
Попередні вид.: 1-е. – К., 1888; 2-е – К., 1890; 3-е – К., 1894; 4-е – К., 1897; 5-е – К., [1905?].
- 155. В Киев!** Что делали, видели и слышали в Киеве подписчики и подписчицы “Вестника знания”, съехавшиеся на праздник своего единения (11–19 июня 1911 г.) / Ст. и лекции В.В. Битнера, М.В. Довнар-Запольского, К.Ф. Жакова и др. – СПб.: Вестник знания, 1911. – 128 с.: ил.
- 156. Весь Киев** в кармане: Ил. путеводитель по Киеву и справоч. книжка. – К.: Г. Таценко, 1902. – 132 с.: ил., 2 вкл. л.
Изд. 2-е доп. – К.: Кибальчич, 1906. – 126 с.: ил., 8 пл. карт.
- 157. Весь Киев** в кармане: Путеводитель с адрес-календарем, ист. описанием Киева и анекдотами. – К.: С. Гомолинский, 1893. – 108 с.
- 158. Даен Л.А.** и др. Киев: Путеводитель-справ. / Л.А. Даен, П.И. Позняк, М.М. Черп. – К.: Госполитиздат УССР, [1963]. – 188 с.: ил., 1 л. пл. – То же. – 2-е изд., испр. и доп. – 1965.
- 159. Даен Л.А.** Киев: Крат. путеводитель / Л.А. Даен, П.И. Позняк, М.М. Черп. – [3-е изд., испр. и доп.] – К.: Политиздат Украины, 1966. – 188 с.: ил. – То же. – 4-е изд. – 1967; – То же. – 5 изд. – 1969. – То же – 7-е изд. – 1971.
- 160. Даен Л.А., Позняк П.И.** Киев: Крат. путеводитель. – К.: Политиздат Украины, 1976. – 143 с.
- 161. Діловий Київ “99”:** Інформ.-рекл. каталог = Buisness Kyiv “99”: Informantional Advertising Catalague. – К.: Київ. Торг.-пром. палата, 2000. – 320 с. – Из змісту: Наука та освіта: Нац. Акад. наук України. Наукові і проектні ін-ти та фірми. Освіта. – С. 27–35.

162. **Днепро.** Путеводитель. – Изд. 2-е. – М.: Речной трансп., 1955.
Розд.: “Столица Советской Украины” – С. 65–144.
163. **Экскурсии по Днепру:** Киев – Херсон. – К.: Б.и., 1940. – 48 с.: ил.
164. **Экскурсии по Киеву.** – К.: Б.и., 1940. – 48 с.: ил.
165. **За рулем по Киеву.** – К.: Реклама, 1974. – 183 с.
166. **Знайомтеся з столицею України:** Корот. путівник. – К.: Політвидав України, 1968. – 260 с.: іл.
167. **Игнаткин И.А.** Киев. – М.: Изд-во Акад. архитектуры СССР, 1948. – 40 с.: 18 вкл. л. ил. – (Акад. архитектуры СССР. Ин-т истории и теории архитектуры).
168. **Игнаткин И.А.** и др. Киев.: Путеводитель-Справ. / И.А. Игнаткин, Н.Н. Лысенко, Д.И. Мышко. – К., Госполитиздат УССР, 1962. – 350 с.: ил., пл..
169. **Иконникова А.Л.** Киев, мать городов русских: Ист. путеводитель по Киеву с прил. пл. древн. Киева. – К.: Киев. о-во распространения рус. печ. слова, 1915. – 56 с.: вкл. л. пл.
170. **Иллюстрированный путеводитель “Киев”:** Необходимый справ. для приезжающих с указанием лучших торгово-пром. фирм, врачей и лечебниц. – Изд. 1-е. – К.: А.И. Васильченко, 1912. – 160 с.: ил.
171. **Иллюстрированный путеводитель по г. Киеву и Киевской выставке 1913 г. Ч. 1.** – К.: М. Киселев и И. Штивельман, 1913. – 576 с.: ил., 2 пл.
172. **Кальницкий М.Б.** Верхний город: [Киев]: Путеводитель. – К.: Асоц. “Укрреклама”, 1998. – 128 с.: ил. – (Знакомьтесь: Киев; 2).
173. **Канаш В.П.** Київ: Місця невмирущої слави: Путівник. – К.: Реклама, 1982. – 40 с.: іл. – (Киеву 1500 років).
174. **Карманный иллюстрированный путеводитель по г. Киеву и его окрестностям.** – К.: С.М. Богуславский, 1906. – 168 с.: 1 вкл.л. пл.
175. **Карський М.** Київ давній: [Верхнє місто “Гора”. Х ст.; Нижнє місто (Поділ); Верхній Київ в XI ст.; Золоті ворота; Яринин пам’ятник; Софійс. собор; Михайлів. відділ Старого Києва; Хрещатий яр – Хрещатик; Печерське місто; Угорське урочище; Аскольдова могила; Село Берестово; Труханів острів; Києво-Кирил. держ. іст.-культ. заповідник] // Путівник по Києву: (Сучас. та давн. Київ). – 1930. – С. 101–136.
176. **Киев:** Адреса революції: Фотопутеводитель. – К.: Мистецтво, 1987. – 167 с.
177. **Киев:** Крат. путеводитель. – К.: Политиздат, 1966. – 189 с.: ил.
178. **Киев:** [Путеводитель]. – М.: Внешторгиздат, 1959. – 24 с.: ил. – (Всесоюз. о-во по иностр. туризму в СССР “Интурист”).
179. **Киев:** Путеводитель по городу. – К.: К.В. Быков, 1897. – 72 с.: 5 табл.
180. **Киев:** Путеводитель-справ. – К.: Политиздат, 1965. – 188 с.: ил., 1 карта.
181. **City this week [Місто на цьому тижні]:** Kiev = Киев: Самый

- полезный путеводитель по столице: Гостиницы. Календарь событий. Музеи. Бизнес. Покупки. Транспорт. Киев ночной. Спорт / [Отв. ред. А. Пестунов]. – К.: Вид. інформ. та рекл. агенство “Такі справи”, 1996. – 81, [4] с.: іл. – Текст: рус., англ.
- 182. Киев:** Справ.-путеводитель / Отв. ред. Д. Мышко. – К.: Госполитиздат, 1954. – 286 с.: ил.
- 183. Киевская туристическая база:** Турист. прогулки выход. дня по живопис. окрестностям г. Киева: [Крат. описание маршрутов]. – К., 1959. – 14 с.: ил.; к. – (ВЦСПС. Укр. турист.-экскурс. упр. Киев. турист. база).
- 184. Киевский карманный** путеводитель-календарь с видами и планами города и театров на 1891 г. – К.: Г.Н. Шор, 1890. – 148 , [56] с. – То же. – На 1888 г. – К., 1888. – То же. - На 1890 г. – К., 1890.
- 185. Київ:** Корот. путівник / Склад. І. Ігнаткін [Пер. з укр. вид.]. – К.: Держполітвидав УРСР, 1960. – 223 с.: іл. – Англ.
- 186. Київ:** Корот. путівник / Склад. І. Ігнаткін [Пер. з рос. вид.]. – К.: Держполітвидав УРСР, 1961. – 232 с.: іл. – Нім.– Те саме. – 229 с. – Фран.
- 187. Київ:** Корот. путівник. – К.: Політвидав, 1966. – 188 с.: іл. – Те ж. – 1970.
- 188. Київ:** Порадник екскурсанта / Матеріал підібрав В. Стебловський. – К.: Вид. Київ. лекц.-екскурс. бюро, 1928. – 29 с. – (Київ. лекц.-екскурс. бюро ОКРполітосвіти).
- 189. Київ:** Провідник / За ред. Ф. Ернста. – К.: ВУАН, 1930. – 798 с.: іл., 2 вкл. арк. плана. – (Ком. святкування 10-річч. ювілею ВУАН).
- 190. Київ:** Путівник-довід. – К.: Держполітвидав УРСР, 1961. – 447 с.: іл.; пл.-схема.
- 191. Київ – столиця України // Україна:** Путівник / Підгот. і упоряд. О. Зінкевич, В. Гула. – К.: Балтимор, 1993. – С. 37–69.
- 192. Київ – червона столиця Радянської України:** Покажч. центр. та основ. обл. і міськ. орг. та установ / Упоряд. Київ. міськдовідкою НК зв’язку. – К.: Рад. буд-во і право, 1935. – 96 с.
- 193. Киреев В.** Путеводитель по городу Киеву и его святыням. – К., 1895. – VI, 416 с.: ил., вкл. л. пл.
- 194. Ковалинский В., Ветрова Л.** Путеводитель по Андреевскому спуску. – К.: Плеяды, 2000. – 96 с.: ил. – (Прогулки по Киеву).
- 195. Короткий путівник** по музеях, пам’ятниках та визначних спорудах м. Києва. – К.: Рад. шк., 1959. – 55 с.: іл. – (М-во освіти УРСР. Республік. дитяча екскурс.-турист. станція).
- 196. Краткий путеводитель** по городу Киеву . – К.:Бюро по орг. съезда фельдшеро, 1909. – 34 с.
- 197. Краткий путеводитель** по городу Киеву: (Для членов съезда). – К.:

- Обл. съезд Юга России по борьбе с эпидемиями, 1913. – 34 с.
208. **К[узъм]ин Е.М.** Художество Киева // *Справ.-путеводитель по Киеву и его окрестностям.* – К., 1913. – С. 71–79.
209. **Levin D.** Moscow, Leningrad, Kiev: A guide. – London: Collet's, 1973. – [4], 183 p.: maps, plan.
Левін Д. Москва, Ленінград, Київ: Путівник.
200. **Lewitski H.** Kiev: Petit guide. – Kiev – Moskou: Mistetstvo, Du Progres, 1980. – 192 p.
Левицький Г. Київ: Корот. путівник.
201. **Логвин Г.Н.** Киев: [Кн.-спутник по г. Киеву]. – 2-е изд., перераб. – М.: Искусство, 1967. – 262 с.: ил.
202. **Louis J.M.** Collets guide to Moscow, Leningrad, Kiev: 3-days visits to each city. – Wellingborough, Northants, Great Britain: Collets, 1990. – 160 p.: il., maps.
Луїс Дж. Путівник до Москви, Ленінграду, Києва.
203. **[Максимович И.]**. Паломник киевский или путеводитель по монастырям и церквам киевским для богомольцев, посещающих святыню Киева / Сост. И.М. – Изд. 5-е, испр. и доп. – К., 1871.
Попередні вид.: 1-е (анонімне). – К., 1842; 2-е – К., 1845; 3-е – К., 1849; 4-е – К., 1854.
204. **Манзон А.И., Мироненко Ф.С.** На автомобиле по Киеву. – К.: Реклама, 1984. – 134 с.
205. **Мирошниченко В.А., Цимберг И.Е.** Справочник-путеводитель по Днепру (от устья р. Припяти до Днепро-Бугского лимана). – М.: Речиздат, 1951.
Розд.: Місто Київ – С. 50–92.
206. **Мишко Д.І.** та ін. Київ: Путівник-довід. / Д.І. Мишко, І.О. Ігнаткін, М.М. Лисенко. – К.: Держполітвидав УРСР, 1958. – 399 с.: іл.
207. **Н.Ч.** Киев и его святыни. – Изд. 5-е. – К.: И.Д. Сытин, 1912. – 108 с.
208. **Наумовский Г.** Иллюстрированный путеводитель по г. Киеву, с планом г. Киева. – К.: Г.И. Индржишек, 1914. – 64 с.: ил., пл.
209. **Неелов Н.К.** Краткий путеводитель по г. Киеву. – К., 1909. – 32 с. – (Орг. ком. III Всерос. съезда гинекологов и акушеров).
210. **От рассвета до рассвета: Kiev Nigth Life Guide'97:** [Путеводитель “Ночная жизнь Киева”]. – [К.]: Реклам. агентство “Attacus”, 1997. – [41] с., включ. обл.: ил.
211. **По Дніпру широкому:** Корот. путівник / Склад. М. Ліхцов. – Черкаси: Обл. кн-газ. вид-во, 1962. – 99 с.: іл.
212. **Практический иллюстрированный** путеводитель по г. Киеву. С приложением плана города и фототип. видов Киева. – Изд. 2-е, испр. и доп. – К.: Изд. Ч.А. Ящевского, 1913. – 196 с.: 33 табл., пл.
1 вид. – К., 1901.
213. **Путеводитель к святыне Киева.** С планом и видами Киева. – К.:

Свято-Владимирское братство, 1891. – 104 с.: 16 вкл. л. ил.

- 214. Путеводитель** по г. Киеву с кратким описанием дачных местностей, расположенных вблизи г. Киева. – Изд. 2-е. – К.: Меркурий, 1912. – [20], 238 с.: ил.
- 215. Путеводитель** по г. Киеву с кратким описанием дачных местностей, расположенных вблизи гор. Киева. – К.: Группа студентов, 1911. – 172 с.: пл.
- 216. Путеводитель** по г. Киеву со справочным отделом. – К.: М.И. Трифонов, 1914. – 93 с.
- 217. Путеводитель** по Киеву / Под ред. П.И. Морозова. – К.: Орг. ком. VI съезда о-ва рус. врачей в память Н.И. Пирогова, 1896. – IV, 154 с.: ил., 2 вкл. л. пл.
- 218. Путеводитель по Киеву** и его святым местам. – Изд. 2-е, испр. и доп. – К., 1897. – [2], 156 с.: вкл. л. пл.
- 219. Путеводитель по Киеву** с каталогом Киевской с.х. и пром. выставки 1897 года. – К.: М.Л. Радоминский, 1897. – [2], 132 с.: 2 вкл. л. пл.
- 220. Путеводитель по Киеву** с указанием его достопримечательностей: С прил. пл. г. Киева и адрес-календаря. – СПб.: Ф. Иогансон, 1877. – 108, XVI с.: вкл. л. пл.
- 221. Przewodnik** po Kijowie z poglądowym planem miasta.– К.; Warszawa, [1913].–342 s.
Путівник Путівник по Києву з планом міста.
- 222. Путівник по Києву:**(Сучас. та давн. Київ).–[К.]:Укртуре,1930.– 150 с.
- 223. Российский почтовый дорожник** с картою. – СПб.: Край, 1842. – VIII, 581 с.: табл.
Вказано міста, селища, поштові станції і поштові шляхи від Києва до ін. міст.
- 224. Русаков М.Г.** и др. Киев: Маршруты экскурсий / М.Г. Русаков, И.О. Речмедин, И.М. Рослый. – К.: Изд-во Киев. ун-та, 1960. – 155 с.: ил.
- 225. Русаков М.Г.** и др. Маршрут географической экскурсии по Киеву и его окрестностям: (Для делегатов III съезда Геогр. о-ва Союза ССР) / М.Г.Русаков, И.О. Речмедин, И.М. Рослый. – К.: Изд-во Киев. ун-та, 1960. – 72 с.
- 226. Самойлов Н.** Киев в начале своего существования, блеске, славе, величии, разрушении и возобновлении; с историческим описанием двух первых церквей, сооруженных равноапостольным князем Владимиром, по восприятии святого крещения в 989 году, и существующих поныне в Киеве, с планом и видами оных церквей. –

- М.: Тип. Лазаревых Ин-та вост. яз., 1834. – 72 с.: пл.
- 227. Свирский К.** Практический иллюстрированный путеводитель по г. Киеву. – Изд. 4-е. – К.: Ч. Ящевский, 1901. – [2], 200 с.: ил., пл.
- 228. Сементовский Н.** Киев, его святыня, древности, достопримечательности и сведения, необходимые для его почитателей и путешественников. – Изд. 7-е, испр. и по соврем. дан. доп. – К., СПб: Н.Я. Оглоблин, 1900. – 322 с.: ил., вкл. л. пл.
1-е вид. - Киев и его достопримечательности. – К., 1852; 2-е вид. – К., 1864; 3-е вид. – К., 1868; 4-е вид. – К.; 1871; 5-е вид. – К., 1876; 6-е вид. – К., 1881.
- 229. Справочник-путеводитель** по г. Киеву и его окрестностям. 1914/1915 год. – К.: Ком. О-ва вспомоществования нуждающимся студентам Киев. политехн. ин-та императора Александра П., 1915. – 288 с.: ил.
Перше видання – К., 1913. Текст самого путівника вміщено в обох виданнях без змін.
- 230. Спутник по г. Киеву:** Ил. путеводитель по Киеву и его окрестностям. – 8-е изд. – К., 1913. – 138 с.: ил.
- 231. Спутник по Киеву:** Ил. путеводитель по Киеву и его окрестностям. С адрес. отд., фототип. видами и пл. г. Киева. – Изд. 8, испр. и доп. Д. Марголиным. – К.: С.М. Богуславский, 1912. – 326 с.: ил., вкл. л. пл.
Попередні вид. під назвою: Иллюстрированный путеводитель по г. Киеву и его окрестностям. Вид. 1-е – К., 1902; Вид. 2-е – К., 1904; Вид. 3-е – К., 1906; Вид. 4-е. – 1908; Спутник по г. Киеву. Ил. путеводитель по г. Киев.... Вид. 5-е – К., 1909; Вид. 6-е – К., 1910; Вид. 7-е – К., [1912].
- 232. Стебловський В.** Київ: Порадник екскурсанта / Матеріал підібрав В. Стебловський. – К.: Київ. лекц.-екскурс. бюро Окрполітосвіти, 1928. – 30 с.
- 233. Стельмашенко М.** Карманный путеводитель по Киеву: С указанием 3-днев. маршрута. – К.: Экскурс. комис. Киев. учеб. округа, 1913. – 48 с.: ил.
- 234. Тарановский Н.** Город Киев и его окрестности с топографическим планом, адрес-календарем и месяцесловом на 1881 г. – К., 881.– 298 с.: ил., 2 вкл. л.
2-е прибав. к Путеводителю: Киев и его окрестности или адрес-календарь должностных лиц и учреждений, находящихся в Киеве, и объявления. – К.: Тип. К.Н. Милевского, 1882. – [2], УШ, 170 с.
- 235. Тарановский Н.** Печерская лавра и к ней главнейшие пути через г. Киев. Прибав. к путеводителю “Киев и его окрестности”. – К.: Тип. К.Н. Милевского, 1883. – [4], П, 179 с.: ил.

236. **Титов Ф.И.** Краткое историческое описание Киево-Печерской лавры и других святынь и достопримечательностей города Киева. – К.: Киево-Печерская лавра, 1911. – 158 с.: ил., 52 табл., пл.
237. **Титов Ф.И.** Путеводитель при обозрении святынь и достопримечательностей Киево-Печерской лавры и г. Киева. – Изд. 2-е. – К.: Киево-Печер. лавра, 1912. – 124 с.: ил., пл.
Перше видання (К., 1910) вийшло в двох варіантах: форматом 22 x 15 см, 100 с. й форматом 15 x 10 см, 192 с.
238. **Третяк К.** Путівник по зруйнованому місту. – К.: Ред.-вид. центр “Київ. ун-т”, 1998. – 158 с.: іл. – (“Вакханалія 20–30-х”).
239. **Уварова В.М.** Т.Г. Шевченко і Київ: Путівник-довід. – К.: Обл. кн.-газ. вид., 1962. – 81 с.: іл.
240. **Указатель** святыни и священных достопамятностей Киева, как в самом городе, так и его окрестностях для паломников, посещающих святыя места киевские. – Изд. 10-е. – К.: Киево-Печер. лавра, 1898. – [8], 228 с.: ил.
Попередні видання: 1-е – К., 1850; 2-е – К., 1853; 3-е – К., 1867; 4-е – К., 1869; 5-е – К., 1871; 6-е – К., 1877; 7-е – К., 1881; 8-е – К., 1885; 9-е – К., 1889.
241. **Fodor’s** Moscow, St. Peterburg, Kiev. – New York: Fodor’s Travel Publications, 1994: il., maps.
[Путівник] Фодора: Москва, Санкт-Петербург, Київ.
242. **[Фрадкина Ц.М.]** Путеводитель по историко-революционным памятникам г. Киева. – К.: Политиздат, 1940. – 104 с.: ил. – (Киев. обл. музей революции).
243. **Г.Х. [Хоткевич Г.]** Провідник по Києву. – Л., 1909. – 56 с.: іл. – Відб. з: Календар “Просвіти”.
244. **Ciechowski W.** Kijów i jego pamiątki. Z planom, widokami miasta i rycinami ważniejszych budinków: [Przewodnik]. – К., 1901. – XVI, 352, 30 s.: il.
Ціховський В. Київ і його пам’ятки.
245. **Червинский В.** Геологический путеводитель по Киеву и его окрестностям. – К., 1911. – [2], 15–67 с.: 6 вкл. л. табл. – Відб. з: Природа України. – Вип. 1.
246. **Червинский В.** Геологический путеводитель по Киеву. – К.: Укр. відня Геол. ком., 1926. – 30 с. – (Второй Всес. съезд геологов).
247. **Червинский В.** Геологический путеводитель по Киеву. – К.: Друк. Київ. філії кн.спілки, 1926. – 30 с.: ил., карт.
248. **Червинский В.** Путеводитель по Киеву. – Изд. 2-е, вновь передел. и доп. – К., 1875. – 189 с.
1-е вид. – К., 1873.
249. **Червинский В.** Путеводитель по Печерску и старому Киеву. – К.,

1860. – 115 с.: ил.
250. **Шарлемань Н.В.** Краткий путеводитель по Киеву и его окрестностям для естественно-исторических экскурсий. – К.: Орнитол. о-во им. К.Ф. Кесслера, 1916. – 54 с.
251. **Шарлемань М.** По Киеву і його околицях: Корот. провідник для природн. екскурсій. – К.: Держвидав, 1921. – 48 с.: іл.
252. **Шероцкий К.В.** Киев: Путеводитель. К.: С.В. Кульженко, 1917. – 364 с.: ил., 20 вкл. л. ил.
253. **Шероцкий К.В.** Киев: С планом г. Киева и 58 ил. – К.: Изд. В.С. Кульженко, 1917. – 346 с.
В частині тиражу позначено на обкл. рік 1918.
254. **Шероцький К.В.** Київ: Путівник / Підгот. Л. Корольова та ін. – Репр. відтворення вид. 1917 р. – К.: Кобза, 1995. – 374, [3] с.
255. **Щербина В.И.** Справочник-путеводитель по Киеву и его окрестностям. – К.: Будівельник, 1926. – 166 с.
256. **Щербина В.И.** О Киевской старине. Два чтения. – Изд. 3-е, испр. и доп. – К.: Сотрудник, 1910. – 48 с.: ил., вкл. л. пл.
1-е вид. – 1894.
257. **Юденіч О.** По річках України. – К.: Молодий більшовик, 1938.
Київ – с. 59–76.
258. **Ярцова Л.** Прогулка с детьми по Киеву. – СПб.: Изд. М.О. Вольфа, 1859. – [2], 174 с.: 3 вкл. л. ил.
259. **Ящевский Ч.А.** Практический иллюстрированный путеводитель по Киеву. – 2-е изд. – К.: Изд. Ч.А. Ящевского, 1913. – 264 с.

2.2. Довідники Reference books

260. **Агрокліматичний довідник** по Київській обл. [у тому числі по Києву]. – К.: Держсільгоспвидав, 1959. – 131 с.: табл., к.
261. **Аптеки Киева:** Справочник: Аптеки Киев. обл. Ветеринар. аптеки. Коммерч. аптеки. Коммерч. мед. орг. [По состоянию на 01.07.95 / Подгот. фирмой “Арникс медикалс”]. – К., 1995. – Вып. 1. – 26 [2] с.
262. **Весь Киев:** Адрес. и справ. кн. на [1899–1915] год. – К.: С.М.Богуславский, 1899–1915.
На [1899–1902] год изд. М.Л. Радомирского и А.А. Rogozинского; на 1903 г. изд. Н.Я. Шампаньера; на 1904 г. изд. Д.Н. Трахтенберга; на [1905–1915] годы изд. С.М. Богуславского.
263. **Весь Киев в кармане:** Адрес. и справ. кн. на [1909–1912] год. – К.: Ф.Л. Иссарлис, 1909–1912.
264. **Весь Киев** и вся Киевщина на 1924 г.: [Настольная] адрес.-справ. кн.

- 1-й год изд. – К.: Изд. Правобереж. отд. “Укрґосанонс и Губпомдета” Киевщины, 1924. – [20], 128, [12] с.
265. **Весь Київ**: Інформ.-рекл. довід. / [Ред.-упоряд. Г.Г. Гермоненко]. – К.: Довіра, 1995. – 224 с.
266. **Весь Київ**: Телефон. кат. підприємств та орг. м. Києва. – К.: Infomedia, 1998. – 460 с.– Із змісту: Карта-схема міста. – С. 34.
Список вулиць м. Києва. – С. 43.
267. **Весь Київ**: Телефон. кат. підприємств та орг. Києва. 2000. – К.:Infomedia, 1999. – 448 с.
268. **Весь Юго-Западный край**: Spraw. и адрес. кн. по Киев., Волын. и Подол. губерниям / Сост. Юго-Зап. отд-нием Рос. экспорт. палаты под общ. наблюдением М.В. Довнар-Запольского и под ред. А.И. Ярошевича. – К.: Т-во Л.М. Фиш и П.Е. Вольсов, 1914. – 1120 с.: вкл. л. пл.
269. **Весь Юго-Западный край**: Spraw. кн. торгово-пром. и фабрич.-завод. предприятий, административ. учреждений и крупн. землевладений в губерниях Киев., Волын. и Подол. – Изд. 2-е. – К.: С.М. Компанеец, 1907. – 1068 с.
1-е видання під ред. Н.П. Струца. – К., 1906.
270. **Видавництва**, видавничі та книгорозповсюджуючі організації: Довідник. – 3-є вид. – К.: Кн. палата України, 2000. – 232 с.
1-е вид. – у 1997 р.; 2-е у 1998 р. Див.: Київські видавництва.
271. **Викторов А.П., Антоненко А.Д.** Киев.: Крат. справ. – К.: Гостехиздат УССР, 1954. – 154 с.: ил. – (300 лет воссоединения Украины с Россией).
272. **Ділова Оболонь**: [Інформ. довід.] / Держадмін. Мінськ. р-ну та ін. – К.: “Раритет”, 1998. – Вип. 2. – 216, [1] с.: іл. – Текст парал.: укр., англ., рос.
273. **Діючі нормативні акти Київської міської ради народних депутатів і її виконавчого комітету. 1970-1987**: Систематиз. довід. посібник. – К.: Наук. Думка, 1987. – 848 с.
274. **Добро пожаловать**. Киев: [Рекламно-информ. справ. по состоянию на 1 нояб. 1972 г.]. – К.: Реклама, 1973. – 107 с.
275. **Довідна книга “Київ”**. З планом міста. 1931 р. – К.: Пролетар. правда, 1931. – 48 с.: к.
276. **Довідник по Києву**. - К.: Міськдовідка зв’язку, 1937. – 72 с.: з об’яв.
277. **Довідник по Києву**: Маршрути трамваю. Маршрути автобусів. Адреси основ. установ. Готелі. Театри. Сади, парки. Заводи та фабрики. Схема маршрутів та проїздів м. Києва. Розклад руху пасажир. поїздів та пароплавів. – [К.]: Вид-во Київ. Трамвайн. тресту, 1934. – 80, [2] с.
278. **Довідник про культурні мистецькі заклади та іст.-культурні**

- пам'ятники м. Києва. – К., 1949. – 16 с.
279. **Жилищный** и Торгово-промышленный осведомитель г. Киева. – [К.]: Правобереж. отд. изд-ва “Коммунист”, 1925. – 83, [5] с.
280. **Киев**: Адрес. и справ. кн. с путеводителем по г. Киеву и описанием святынь и достопримечательностей. – К.: Изд. Л.Г. Григоровича, 1905. – 224 с.
281. **Киев**: Информ.-бытовой справ. – К.: Реклама, 1984. – 159 с.
282. **Киев**: Информ.-справ. материал. – К.: Наук. думка, 1985. – 22 с.
283. **Киев**: Информ.-справ. материал / Киев. гор. упр. статистики. – К.: Б.и., 1986–1989. – 85, [1] с.
284. **Киев**: Справ. по вопр. соц.-быт. обслуживания. – К.: Реклама, 1977. – 127 с.: ил., 4 л. ил.
285. **Киев**: Справ.-путеводитель / Отв. ред. Д. Мышко. – К.: Госполитиздат УССР. 1954. – 286 с.: ил.
286. **Киев книжный**: Справ.-путеводитель. – К.: Реклама, 1985. – 40 с.
287. **Киев**: Справ.-путеводитель. – К.: Госполитиздат УССР, 1954. – 285 с.: ил., 8 вкл. л. ил.
288. **Киевский справочный** ежегодник с календарем и адресами домовладельцев города Киева на [1884–1885] год. Год изд. 1–2. – К.: В.Д. Бублик, 1883–1884.
289. **Київ**: Довід. кн. – К.: Пролет. правда, 1929. – XXXII, 142 с.: іл., вкл. л. пл.
Крім загального довідкового відділу є ст.: Базилевич В. Київ: Іст. нарис і маршрути екскурсій; Стебловський В. та Єршов В. Церкви і монастирі в світлі атеїзму; Іргізов А. Революційний Київ. Видання під цим самим заголовком вийшло й у 1930 р., але позначених ст. в ньому вже немає.
290. **Київ**: Довід. кн. з планом міста, 1930 р. – К.: Пролет. правда, 1930. – 59, VI с.
291. **Київ** – дружне місто для дітей та молоді: [Довід.-путівник: Держ. і недерж. (громад.) орг., які надають безкоштов. інформ-консульт. та ін. соц. допомогу / Упоряд. З.Ю. Галковська та ін.]. Міжнар. ліга прав дітей та молоді; Укр. центр прав дітей та молоді. – К.: Стилос, 1998. – 165 с.
292. **Київ** = Куїв: [Рекл. проспект] / Фонд “Наместо Славутича”. – К.: Фонд “Наместо Славутича”, [1999?] – [22] с., вклуч. обкл.: іл. – Текст парал.: укр., англ.
293. **Київ**: Ст.-довідки / Редкол. К. Воблий, К. Гуслистий, К. Дубина. – К.: Держполітвидав, 1948. – 142 с.: іл. – Из змісту: К. Воблий. Природа, економіка, населення; М. Ткаченко. Минуле Києва; М. Супруненко. Київ у Великій Жовтневій революції, в громадянській війні й соціалістичному будівництві; К. Дубина. Київ за німецької окупації;

- О. Власов. Майбутній Київ.; Историчні пам'ятки Києва; Довідки.
- 294. Кузьмин Е.М.** Художество Киева // Справ.-путеводитель по г. Киеву и его окрестностям. – К., 1913. – С. 71–79.
- 295. Лекции-экскурсии** по городу Киеву: (Крат. справ. экскурс. маршрутов). – К., 1962. – 31 с. – (Киев. гор. отд-ние О-ва по распространению полит. и науч. знаний УССР).
- 296. Магазины Киева:** [Справочник / Сост. И.П. Скурда]. – К.: “Престо-И”, 1994. – 141 с.
- 297. Магазины строительных** материалов [г. Киева]: Справ. адреса, телефоны, режим работы, специализация и маршруты проезда / Киев. гор. совет нар. депутатов, Упр. бытового обслуживания, [Киевгорсправка]. – К.: Час, 1990. – 12, [3] с.: схема.
- 298. Магазины хозяйственных** товаров [г. Киева]: Справ. адреса, телефоны, режим работы, специализация и маршруты проезда / Киев. гор. совет нар. депутатов, Упр. бытового обслуживания, Киевгорсправка. – К.: Час, 1990. – 14 [1] с.: схема.
- 299. Мир рекламы:** Киев '95: Реклам.-информ. кат. / [Информ. группа: О. Буруменский и др.]. – К.: Вид-во “Блиц-Информ”, Б.р. – 95 с.: ил. – Алф. указ.: с. 55–73. – Предм. указ.: с. 74–95.
- 300. Мир рекламы:** Киев '96: Реклам.-информ. кат. / (Гл. ред. Л. Андреева) – К.: Вид-во “Блиц-Информ”, Б.р. – 83 с.: ил. – Предм. указ.: с. 71–83.
- 301. Моя столица '98:** Адрес.-телефон. кн. Киева: Довідник. – К.: Компанія “Istari mass Communication”, 1998. – 415 с.: іл.
- 302. Музеї України = Museums of Ukraine:** Довідник: [Відомості про 550 музейн. закладів / Упоряд. Б.Ведибіда та ін.]. – К.: Т-во “Задруга”, 1999. – 130 с.: іл.
- 303. [Навигатор бизнесмена]:** Businessman's navigator '99: [Информ. о фирмах Киева и обл. центрах Украины: Кат.-справ.] / Подгот. Васильева В.Л. и др.; Рук. проекта Коваль П.К. – К.: Международ. информ. агентство “Подія”, 1999. – 400 с.: ил. – Часть текста: англ.
- 304. Наукові установи України:** (Довідник) / М-во України у справах науки і технологій, Укр. ін-т наук.-техн. і екон. інформації (УкрІНТЕІ). – К.: УкрІНТЕІ, 1998. – 136, [2] с.
- 305. Памятная книжка** для гг. членов Одесского отделения [Рус. техн. о-ва], посетивших Киев в мае 1893 г. – К., 1893. – 52 с. – (Киев. отд-ние императ. Рус. техн. о-ва).
- 306. Пам'ятки архітектури** та містобудування України: Довід. Держ. реєстру наук.-культ. надбання. – К.: Техніка, 2000. – Блок I. – 317 с.; Блок II – 311 с.
- 307. Петров Н.И.** Киев, его святыни и памятники. – СПб., 1896. – [4], 180 с.: вкл. л. пл. – (Приход. б-ка под ред. В.И. Шемякина).

308. **Петровский С.** Киев, его святыни и достопримечательности. – Изд. 6. – О.: Е.И. Фесенко, 1914. – 102 с.:ил., 3 пл.
309. **Печерськ** сьогодні: Довідник / Підгот. текст Г.Г. Германенко, В.В. Ковалинський. – К.: Довіра, 1999. – 72 с.: іл.
310. **Полиграфія Києва** от “А” до “Я”, 2000: Рабочая кн. рук.: [Справочник]. – К.: Одеск Плюс: Изд. центр “Bolgov”, 1998. – Вып. 2. / [Авт.-сост. В. Болгов] – 1999. – 285 с.: ил., табл. – Текст: рус., укр.
311. **Рекламний збірник** послуг, які пропонуються підприємствам, об’єднанням, організаціям, усім киянам у 1992–1993 р. – К.: Київ. міськ. орг. т-ва “Знання” України, 1992. – 23 с.
312. **Святыни** и древности великого града Києва. – Изд. 3-е, испр. и доп. – СПб.: Ред. журн. “Мирской вестник”, 1882. – 67 с.: ил.
Попередні видання: СПб., 1865; СПб., 1873.
313. **Спортивний Київ:** [Довідник] / Підгот. А.Т. Акопов, П.Т. Богачек, М.М. Балакін та ін. – К.: Обл. кн.-газ. вид., 1961. – 171 с.: іл.
314. **Справочная** книга “Весь Киев” на 1926 год. – К.: Окрком КП(б)У, 1926. – 376 с.
315. **Справочник пассажира:** Вокзалы Киева: Правила проезда по ж. д.: Информация. Справки: Расписание движения поездов: Порядок оказания услуг / Юго-Зап. ж. д., центр. ж. д. вокзал г. Киева; [Сост. А.М. Кривоппиин]. – 3-е изд., с изм. – К.: Реклама, 1989. – 63, [1] с.
316. **Справочник** по городу Киеву 1923 г. – Киев: Правда, 1923. – 36, С XXIX с.
317. **Справочник покупателя:** Универс. и специализир. магазины, фирм. салоны-магазины г. Киева: Адреса, телефоны, режим работы и оптим. маршруты проезда / Упр. бытового обслуживания, Киев. гор. справ.-информ. контора Киевгорсправка. – К.: Реклама, 1989. – 48 с.: схем.
318. **Сторожевский Б.Н.** Адресная кн. г. Киева на [1878–1879] год. – К., 1878–1879.
319. **Строительные компании** Києва от “А” до “Я”, 1999: Рабочая кн. рук. [Справочник]. – К.: Одеск Плюс, 1999. – 318 с.: ил. – Текст: рус., укр.
320. **Телефонний довідник** підприємств, організацій, установ, кооперативів, малих підприємств Шевченківського району м. Києва. – К.: Молодь, 1991. – 162 с.
321. **Технический справочник** г. Киева / Под ред. А.М. Франкфурта. – К.: Южно-рус. техн. книгоиздательство, 1912. – 180 с.
322. **Тиманович Є.В.** та ін. Пам’ятки архітектури та містобудування України: Довід. Держреестру нац. культ. надбання / Авт. колектив: В.В. Вечерський, О.М. Годованюк, Є.В. Тиманович та ін. – К.: Техніка, 2000. – XIV, 326, [3] с.: [іл.]. – Бібліогр.: с. 311–327.

323. **Товары** и услуги. Киев: Каталог / [Киев. информ. компания]. – К.: Київ. інформ. компанія, 1994. – 271, [3] с.
324. **Увесь Київ** на 1927 рік: Довід. кн. – К.: Пролет. правда, 1927. – 243 с.
325. **Християнські церкви** і релігійні організації в Україні: Довідник. – К.: ViP, 2001. – 94 с.
326. **Хто є хто в економіці**, культурі, науці Києва: [Довідник / Авт.-упоряд. В. Болгов]. – К.:Одеск плюс.
Т. 1: 1999–2000. – 1999. – 266 с.: іл., табл., портр.
Т. 2: 2000–2001 – 2000. – 430 с.: іл., табл., портр.
327. **Чернышов Н.** Памятная книжка Киевской губернии на [1856–1858] год. – К.: Киев. губ. стат. ком., 1856–1858.
328. **Юдович А.** Днепр: справ.-путеводитель. – М.:Речиздат,1938. – 136 с.
Про Київ – С. 34–44: іл.
329. **Юдович А.** Днепр: справ.-путеводитель. – М.: Речиздат, 1940. – 139 с.: ил.
Про Київ давній та радянський – С. 28–38.

2.3.Енциклопедичні видання Encyclopedic issues

330. **Білокінь С.** Стара енциклопедія: [Енцикл. Києва, 1885 р.] // Прапор комунізму. – 1986. – 2 лют.
331. **Звід пам'яток** історії та культури України: Енцикл. вид.: У 28 т. / Голов. редкол: В. Смолій (голов. ред.) та ін. – К.: Укр. енцикл., 1999. – На авантитулі: НАН України, Ін-т історії України, Ін-т археол. України та ін.
Кн. 1, ч. 1: Київ: А–Л / [Упоряд. В. Горбик та ін.]. – 1999. – XXIV, 578, [3] с.: іл. – Бібліогр.: с. 531–546 (739 назв). – Показжч.: с. 549–578.
332. **Київ** // Энцикл. словарь “Брокгауз и Ефрон”.– СПб., 1895. – С. 266–271: вкл. л. пл.
333. **Київ:** Энцикл. справ. / Под ред. А.В. Кудрицкого.– К.: Глав. ред. УСЭ, 1982. – 695 с.: ил. То же – 2–е изд. – 1985. – 759 с. – То же. – 3-е изд. – 1986. – 767 с.
334. **Київ:** Энцикл. довід. / За ред. А.В. Кудрицкого. – К.: Голов. ред. УРЕ, 1981. – 735 с. – (Києву 1500 років).

2.4. Календарі Calendars

335. **Адрес-календарь** должностных лиц по всем частям упр. Юго-Западного края на [1870–1880] год. – К.: Изд. канцелярии генерал-губернатора, 1879–1880. – 2 кн.

336. **Адрес-календарь** и справ. кн. Киевской губернии на 1888 год / Под ред. В.Г. Мозгового. – К., 1888. – 266 с.
На 1885 г. – К., 1885.
337. **Адрес-календарь** личного состава правительственных и общественных учреждений Киевской губернии на 1878 . – К.: Киев. губерн. стат. ком., 1878. – 156 с.
338. **Андрияшев А.** Киевский народный календарь на 1866 год // Киевлянин. – 1865. – 10 июня. – Из содерж.: 1. Сведения церковные; 2. О явлениях в природе; 3. Сведения исторические и статистические; 4. Справочные.
339. **Андрияшев А.** Ответ Автору критических заметок на Киевский народный календарь // Киевлянин. – 1865. – 21 янв.
340. **Весь Киев** на 1925 г.: Календарь-справ. – Изд. ежегод. – К.: Коммунист, 1925. – [20], 140, [16] с.
341. **Исторический календарь:** Десять веков рос. истории (от князя Владимира до Николая II) / Сост. В.В. Алексеев, В.А. Степанов. – Донецк: Сталкер, 1996. – 525 с. – (Для школьников).
342. **Календарь:** Справ. и адрес. кн. г. Киева на [1904–1916] год. Год изд. [1–13]. – К.: Правление О-ва скорой мед. помощи, 1904–1916.
343. **Календар-довідник** на 1937 рік. – К.: Укрполіграфканцтрест, 1936. – 280 с.
344. **Календарь-справочник:** “Вся Україна в адресах” на 1926 рік. – К.: Селян. правда, [1925]. – [16], 202 с.
345. **Календарь Юго-Западного** края на 1873 год / Ред. и изд. В. Борисов и П. Чубинский. – К., 1872. – 812 с.: разн. паг.
346. **Киевский календарь** на [1884–1895] год. – Год изд. [1–12] / Ред.-изд. В. Фабрициус. – К., 1883–1894.
347. **Киевский календарь** на [1893–1894] год. – К.: Ф. Иогансон, 1893.
348. **Киевский календарь** (месяцеслов) на [1878–1879] год. – К.: Ф.А. Иогансон, 1878.
В 1879 р. на С. 68–77: Путеводитель по Киеву.
349. **Киевский календарь** на [1896–1898, 1900–1910] год. – К., 1895–1909, 1896–1898 гг. изд. В.Д. Бублика и А. Ярмоловича; 1909–1910 гг.: Изд-во “Реформа” .
В 1899 г. Календар не виходив. За 1907–1908 рр. відомостей не розшукано.
350. **Киевский народный календарь** А. Андрияшева на 1912 год / Редактор-издатель Е. Андрияшева // Киевлянин. – 1911. – 29 окт.
Старейший из киевских календарей вступает в 48-й год своего существования.
351. **Киевский народный календарь** на [1865–1917] год. – Год изд. [1–43]. – К.: А.Ф. Андрияшев, 1864–1917.

Див. про цей календар: 1) Максимович М. Критические заметки о Киевском народном календаре на 1865 год // Киевлянин. – 1865. – № 2; 2) Ревуцький Д. Андрііада // Зб. музею діячів науки та мистецтва – К., 1930. – Т. 1. – С. 79–116; 3) Науменко В. Киевская сатира 60 лет назад // Голос минувшего. – 1916. – № 4. – С. 140–156.

- 352. Киевский общепольный** календарь на 1875 год. – К., 1875. – 286 с.: вкл. л. карт.
- 353. Kalendarz Kijowski** na rok [1894–1916]. – Rocznik 1–23. – К.: Wyd. L. Idzikowskiego, 1894–1916.
Київський календар.
- 354. Ленченко В.О.** Київський календар на 1727 рік: До 1500-річчя Києва // Нар. творчість та етнографія. – 1980. – № 6. – С. 56–61. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 355. Памятная книжка** Киевской губернии на [1882–1915]. С прил. адрес-календаря губернии. – Год изд. [1–33]. – К.: Киев. губерн. стат. ком., 1882–1915.
- 356. Сборник** статистических сведений о Киевской губернии за 1859 год. С адрес-календарем лиц, служивших в губернии на 1861 г. – К.: Киев. губерн. стат. ком., 1861.
- 357. Театральный** календарь-указатель по г. Киеву на 1925 год. – К.: Изд. Киев. Посредрабиса Губотд. Труды НКТ УССР, [1924]. – 15 с.
- 358. Церковный** календарь / Текст: Иеромонах Валериан (Головченко), В. Грязнов; Худож. оформ.: А. Мадяр, Н. Беглая; Слайды В. Житченко. – [К.]: Рабочая газ., Б.г. – [28] с.: текст, ил., офсет цв. – С участием православ. церкви. – Из содерж.: Правый придел Всех Святых Никольского собора Свято-Покров. жен. монастыря (Киев); Икона Рождество Христово, конец XVIII в. (Из фондов Киево-Печер. заповедника); Колокольня на Ближних Пещерах Киево-Печерской лавры; Царские врата с изображением четырех евангелистов, XVII в. (Из фондов Киево-Печер. заповедника); Иконостас церкви Введения Богородицы во храм (Ближ. Пещеры Киево-Печер. лавры); Антоний и Феодосий Печерские, XVIII в. (Из фондов Киево-Печер. заповедника); Икона “Благовещение”, XVIII в. Икона Воскресение Христово, конец XIX – начало XX в. (Из фондов Киево-Печер. заповедника). – Пятницкая церковь, XII в. (Чернигов); Икона Святого великомученика Георгия Победоносца, XVI в.; Церковь Покров Божией Матери (Киев); Икона Троица Ветхозаветная, XVII в. – Софийский собор: Восточ. фасад XI в. (Киев). Икона Спаса Нерукотворного, середина XIX в. (Из фондов Киево-Печер. заповедника); Икона Успения Богородицы, XVIII в. Икона Преображения Господня, конец XIX – начало XX в. (Из фондов

Киево-Печер. заповедника); Рождество Богородицы, XVIII в. (Из фондов Киево-Печер. заповедника); Никольский собор (Свято-Покровский жен. монастырь, Киев); Покров Богородицы: Наст. роспись (Никол. собор); Жертвенные ворота иконостаса Троицкой Надвратной церкви Киево-Печерской лавры с изображением архистратига Михаила: Фрагмент, начало XVIII в.; Церковь Всех Святых над Экономическими воротами Киево-Печерской лавры; Церковь Зачатия Святой Анной над Дальними Пещерами Киево-Печерской лавры; Святитель Николай архиепископ Мир Ликийских: Наст. роспись (Никол. собор: Восточ. сторона); Богослужение в Никольском Соборе Свято-Покровского женского монастыря (Киев); – На обл.: Смоленская Икона Божьей Матери, конец XVIII – начало XIX вв.; Общий вид Верхней территории Киево-Печерской лавры.

3. Образотворчі видання

Art editions

3.1. Альбоми

Albums

359. **Альбом** / Посвящается деятельности Н.Н. Соловцова по случаю 25-летней артистической деятельности и 10-летия киевской антрепризы. – К.: А.К. Крамской, 1902. – 144 с.: ил., портр., 15 вкл. л. афиш, листов.
360. **Антонович Д.В.** Київ: Корот. начерк до 16 мал. – Нью-Йорк–Відень: Голос правди, 1921. – [2], 22 с.
Художньо-історичний нарис Києва як пояснюючий текст до мал. М. Бурачека, К. Галімського, І. Їжакевича та ін., що вперше видані окремим альбомом в 1913 р.
361. **Архитектура** Украинской ССР: [Альбом] / Предисл. Ю.С. Асеева и Г.Н. Логвина. Т. 1. – К.: Гос. изд-во лит. по стр-ву и архитектуре, 1954. – 168 с.: ил. – (Акад. архитектуры УССР. Ин-т истории и теории архитектуры).
362. **Бальгерманц Д.М., Козловський М.Ф.** Знову цвітуть каштани... [м. Київ: Фотоальбом] / Передм. О. Гончара. – К.: Держ. вид-во образотвор. мистецтва і муз. літератури УРСР. – 1960. – [152] с.: іл. з текстом. – Текст парал.: укр., рос.
363. **De Bellier K.** Malowniczy album Kijowa z szczegółowym opisem miasta przez Kamila de Bellier: Historia Kijowa od początku jego założenia aż do naszych czasów, napisana przez Juliana Bartoszewicza. Zosz. 1–2. – Warszawa: Nakł. Litografji A. Dzwonrowskiego i Spółki, 1861–1862. Zosz. 1. – 1861. – 18, [2] s.: 7 tabl il.

Zosz. 2. – 1862. – 26 s.: 6 tabl il.

Де Беллер К. Мальовничий альбом Києва.

364. Бразуль С. Київ у літографії // Всесвіт. – 1928. – № 12. – С. 12–13: іл.

365. Будова соціалістичного Києва: [Фотоальбом]. – [К.]: Вид-во Київ. Міськради, 1932. – 168 с.

366. Ваничек Г.Ф. Альбом живописных видов России / Рис. с натуры Г.Ф. Ваничек. – М., 1858. – 5 табл.

До Києва 4 іл.: 1. Вид католической церкви, часть старого города; 2. Вид оврага на Подоле; 3. Институт благородных девиц. Дворцовый сад; 4. Житомирская Застава.

367. Види Києва. – К.: Ч.Я. Ящевский, [1900]. – 30 с.: фото.

368. Галерея киевских достопримечательных видов и древностей. – К.: Н. Сементовский и А. Гаммершмид, 1857–1859, 1857. – 24 зошити. – 116 с., 1859. – 6 зошити. – 32 с.

Разом 37 мал.

369. Доценко Т., Лябах М. Київ і околиці: [Альбом іл.]. – К.: Київ. дім, 1998. – 60 с.: іл. – Укр., англ.

370. Ернест Ф.Л. Види Києва середини ХІХ віку, що їх писав художник Гроте // Зап. іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1926. – Кн. 7–8. – С. 404–415: іл. – Бібліогр. в прим.

371. Забочень М., Поліщук О., Яцюк В. Україна у старій листівці: Альбом-кат. – К.: Криниця, 2000. – 508 с. – (На спомин рід. краю).
Київ: С. 104–107; 189, 196, 223, 305, 309, 357, 398, 416, 428, 451.

372. Золотоверхова И.И. Альбом иллюстраций // Киев в фондах Центр. науч. б-ки АН УССР. – К., 1984. – С. 101–127.

373. Золотоверхий Київ – The Golden Domes of Kyiv: Фотоальбом. – К.: Спалах, 1995. – 160 с. – Із змісту: Андріївська церква / Архіт. Б.-Ф. Растреллі, 1747–1767; Римо-католицький костюл св. Миколая / Архіт: С.В. Валовський; В.В. Городецький; Скульптор. Е. Сала, 1899–1909; Пам'ятник Богдану Хмельницькому / Скульптор М.Й. Микешин; Архіт. В.М. Ніколаєв, 1888; Покрова Богородиці з портретом гетьмана Богдана Хмельницького: Ікона: Із церкви с. Дешки на Київщині, кінець ХVІІ – початок ХVІІІ ст. (Держ. музей укр. образотвор. мистецтва.); [Аскольдова могила] / За проектом архіт. А.І. Меленського, 1810; За проектом архіт. П.Г. Юрченка, 1935; Пам'ятник на честь повернення Києву Магдебурзького права / За проектом архіт. А.І. Меленського, 1802–1808; Пам'ятник святому рівноапостольному князю Володимирі Святославичу / Скульптор В.І.Демут-Малиновський, П.К.Клодт; Архіт. К.О.Тон; Кафедральний собор святого Володимира / За проектом архіт. І.В.Штрама, П.І.Спарро, О.В.Беретті; Васнецов В.М. Хрещення Володимира; Бог-

Отець; Розіп'ятий син: Кафедр. собор Св. Володимира; Костенко С.П. Богоматір: Розпис голов. вівтаря Володим. собору; Костенко С.П. Страшний суд: Композиція у нартексі Володим. собору; Золоті Ворота / Архіт: Є.І. Лопушинська, С.О. Висоцький, М.В.Холостенко, 1037; 1982; Мазюкевич Д.П. Київ Х-ХІІІ ст: Макет міста Володимира; Покровська церква на Подолі / За проектом архіт. І.Г.Григоровича-Барського, 1766; Тетраконхова мурована церква Миколи Набережного на Подолі / За проектом архіт. І.Г.Григоровича-Барського, 1772–1775; Фонтан “Самсон” / Архіт. І.Г.Григорович-Барський, 1748–1749; Гостиний двір / За проектом архіт. В.П. Шевченко, за дав. кресл. архіт. А.І.Руски (1809), 1980; Національний іст. музей України / За проектом архіт. Й.Ю.Каракіса, 1937; Велика лаврська дзвінниця / За проектом архіт. Й.Г.Шеделя, 1731–1745; Металевий киворій-альтанка під Великою дзвіницею: [Києво-Печерська лавра] / Майстер І. Дзюба, початок ХХ ст; Трапезна палата з церквою св. Антонія і Феодосія: [Києво-Печерська лавра] / За проектом архіт.В.М.Николаєва, 1895; Ампірна дзвінниця церкви Спаса на Берестові / За проектом А.І.Меленського, 1813–1814; Різьблений позолочений триярусний іконостас в стилі рококо: Хрестовоздвиж. церква / Різьбяр-сницяр К.Шверін, 1767–1769; Панагія, ХІ – ХІІ ст. (Музей іст. коштовностей України); Антокольський М.М. Нестор Літописець: мармур. скульптура 1892; Будинок Терещенків / За проектом архіт. А.Л.Гуна, В.М.Николаєва; Внутр. оздоблення архіт. Р.Ф.Мельцера, 1877–1884; Наріжний будинок на Хрещатику, 15 / Архіт.: О.В.Власов, А.В.Добровольський та ін., 1950; Пам'ятник Тарасу Шевченку / Скульптор М.Г.Манізер; Архіт. Є.А.Левінсон, 1939; Будинок Київського ун-ту ім. Тараса Шевченка / За проектом архіт. В.І.Беретті, 1837–1842; Будинок Нац. опери: Фрагм. голов.фасаду / За проектом архіт. В.О.Шретера; Будинок на вул. Карла Маркса, 9 / Г.П.Шлейфер, 1901; Будинок архітектора В.В.Городецького на вул. Банківській, 10 / Архіт. В.Городецький; Скульптори: Е.Сала, Р.Сала, 1901–1903; Кирилівська церква: Розписи / М.Ш.Мурашко, М.О.Врубель; Врубель М.О. Зішестя Святого Духа. Пророк Мойсей: Композиція на хорах Кирил. церкви; Кирилівська церква: Мармур. іконостас / За ескізами А.В.Прахова; Врубель М.О. Богоматір з дитям. Ісус Христос. Кирило. Афанасій. 1885; Держ. музей укр. образотвор. мистецтва / За проектом архіт. В.В. Городецького на основі конкурс. проекту Г.П.Бойцова; Скульптори: Е.Сала, Р.Сала за ескізами В.В.Городецького, 1897–1900; Київський музей західного та східного мистецтва / За проектом архіт. Р.Ф.Мельцера, кінець ХІХ ст.; Маріїнський, або

- Царський палац / За проектом архіт. Б.-Ф.Растреллі, 1750–1755. Відбудовано за проектом архіт. К.Я. Маєвського, 1870.
374. **Київ** // Всемир. ил. – 1869. – № 32. – С. 87–90; № 33. – С. 104–106: ил.
375. **Київ**: Архитектур. ансамбли и памятники: Альбом / Сост. Г.Н. Логвин. – М.;Л.: Аврора, 1980. – 212 с. – англ.
376. **Київ** вчера, сегодня и завтра: Фотоальбом: В 2-х т. – К.: Мистецтво, 1982.
Т. 1. – 151 с.
Т. 2. – 243 с.
377. **Київ**: Краткий фотопутеводитель на англ., нем. и рус. яз. / [Оформ., ил., фото и текст С.В. Позняка]. – К.: Фирма “ВЕЯНА”, 1994. – 18 с.
378. **Київ**: Страницы революцион. и боевой славы: Фотоальбом / Авт. текста Г.Ю. Левицкий; фото И.А.Кропивницкого. – К.: Мистецтво, 1975. – 16 с.
379. **Київ**: Фотоальбом: Крат. обзор архитектур. памятников и ансамблей. К.: Будівельник, 1978.– Из змісту: Мезенцева Г. Київ древний. – С. 6–18.
380. **Київ**: [Фотоальбом / Авт. текста П. Позняк; Цв. фотодиапоз. И.Кропивницкого; Фото Б.Градова и др.; Диапоз. Г.Угриновича]. – К.: Мистецтво, 1966. – [6] с.: ил.
381. **Київ**: [Фотоальбом / Фото С.М. Белозерова и др.]. – К.: Мистецтво, 1970. – [127] с.: ил. – Текст парал.: рус., фр.
382. **Київ**: Что? Где? Как?: Фотопутеводитель / Авт. текста Ю.Н. Холоднов; Сост.: В.В. Лисовский, Э.Я. Уманцева. – К.: Мистецтво, 1988. – 407 с.: ил.
383. **Київские этюды**: Фотоальбом. – К.: Мистецтво, 1984. – 191 с.
384. **Київский Владимирский** кадетский корпус. (1851–1911): [Альбом]. – К.: Кульженко, 1911. – 23 ил.
385. **Kijów** // Tygodnik ilustrowany. – 1861. – № 104. – S. 112–113: il.
Ілюстрації ще: 1864. – № 248. – S. 236–237; № 250. – S. 252; № 252. – S. 273 .- Зібрано в кн.: Київ: Альбом. – Прага: Депорт і Панцер, [1914]. – 24 арк.
Київ: Альбом.
386. **Kiev**: Architectural Grandmarkts Places of interest / Compiled, introduced, photographs by G. Logvin. – L.: Aurora Art Publishers, 1980. – 212 p. – англ.
Київ: Видатні архітектурні ансамблі та пам’ятники: (Альбом).
387. **Київ**. Київ. Kijow. Kioff: [Альбом]. – К.: День, [1913]. – 24 табл., іл.
388. **Київ**: Комплект / Худож. оформ. І.Биченка; Фото: В.Хмара, В.Монастирець, Р. Якименко. – К.: Преса України, 1998. – 15 арк. в обкл., текст, іл. – Из змісту: Національний технічний університет

- України “Київський політехнічний інститут”: Голов. корпус, 1901; Церква Успінія Богородиці Пирогощої, 1135 (Відбуд. 1998 р.); Пам’ятник Великій княгині Ользі, св. Андрію Первозванному, рівноапостольним Кирилу та Мефодію / Авт. проекту І. Кавалерідзе; Скульптори: І. Кавалерідзе, П. Сніткін; Архіт. В. Риков, 1911: Зруйн. в 1919–1923 рр. Відтвор. в 1995–1996 рр. / Скульптори: М. Білик. В. Вінайкін, О. Дяченко, В. Сівко, В. Шишов; Архіт.: О. Андреєв, Р. Кухаренко, Ю. Лосицький; Видубицький монастир; Пам’ятник князеві Володимиру / Скульптори: В. Демут-Малиновський, П.К. Клодт; Архіт. К. Тон, 1853; Національна опера України ім. Т.Г. Шевченка / Архіт. В. Шретер, 1901; Золоті ворота: Відтвор. вигляд пам’ятки архіт. XI ст.: Роботи виконано до 1500-річчя м. Києва 1982 р.: На перед. плані пам’ятник Ярославу Мудрому (1998 р.); Національний палац “Україна”; Пам’ятний знак на честь заснування Києва, спорудж. на ознаменування його 1500-річчя; Майдан незалежності; Пам’ятник Т.Г. Шевченку / Скульптор М. Манізер; Архіт. Є. Левінсон; Маріїнський палац / Архіт.: Б. Растреллі, К. Маєвський, 1752–1755 р., 1870; Поштова площа; Будинок В.В. Городецького / Скульптор Е. Сала; Архіт. В. Городецький, 1902–1903 рр; – Андріївський узвіз; На 1-й с. обкл.: Вул. Хрещатик; На 2-й с. обкл.: Вид на Києво-Печерський монастир початку XIII ст.: Живопис; На 4-й с. обкл.: Софійська площа; На клапані: Архістратиг Михаїл – покровитель Києва.
- 389. Київ:** Комплект / Відп. за вип. Н. Прибега. – К.: Мистецтво, 1999. – 27 окр. арк. в обкл., текст.
- 390. Київ:** Місто та його визначні місця: Фотокн.-гід / Фото: Ю.М.Бусленко, В.О.Моруженко, В.Я.Седачов та ін.; Упоряд. і авт. тексту Л.Федорова; Худож. оформ. В. Єрмакова. – К.: “Спалах”, 1998. – 80 с., текст: іл.
- 391. Київ = Kyiv:** [Комплект іл.] – [Л.]: “Олір”, 1996. – 8 л. – Укр., англ.
- 392. Київ:** Столиця Радянської України: [Фото-нарис / Авт. тексту О. Лук’яненко; Фото Б. Градова та ін.]. – К.: Мистецтво, 1970. – [24] с.
- 393. Київ:** [Фотоальбом / Фото Б.Д. Градова, М.Ф.Козловського, А.Я.Левченка та ін.]. – К.: Мистецтво, 1965. – 54 с.: іл. з текстом. – Текст паралельно укр., рос., англ.
- 394. Київ:** [Фотоальбом / Фото Т.Б. Бакмана; Худож. Б.І. Бродський]. – К.: Мистецтво, 1974. – [118] с.: іл.
- 395. Київ = Kyiv:** [Фотоальбом] / Упоряд. та текст С.К. Горкавого; Худож. П. Беркут; Фото: Ю. Бусленка, Г. Гаранька, М. Голяка та ін. – К.:

- Мистецтво, 1999. – 112 с., текст, фото: іл.
Див.: Літопис образотворчих видань. – 1999. – № 2.
- 396. Київські етюди:** Фотоальбом. – К.: Мистецтво, 1982. – 190 с. – (Києву 1500 р.).
- 397. Кілессо С.К.** Київ архітектурний: Фотоальбом / Фото С.К. Кілессо, Б.О. Мінделя, О.С. Пермінова та ін. – К.: Будівельник, 1987. – 160 с. – Текст і підписи парал.: укр., англ.
- 398. Козловський М.Ф.** Києве мій: Фотоальбом / Худож. В.Д. Єрмаков; Післямова М.Я. Зарудного. – К.: Мистецтво, 1985. – 238 с.: іл.
- 399. Козловський М.Ф.** Київ: Фотоальбом / Післямова О. Гончара. – К.: Мистецтво, 1987. – 238 с. – укр., рос.
- 400. Кончаковский А.** Киев Михаила Булгакова: Фотоальбом / Сост. Д. Малаков. – К.: Мистецтво, 1990. – 283 с.
- 401. Кризь віки:** Київ в образотвор. мистецтві ХІІ–ХХ ст.: Альбом / Авт.-упоряд.: Ю.В. Белічко, В.П. Підгора. – К.: Мистецтво, 1982. – 335 с.: іл. – (Києву 1500 р.).
- 402. [Лауферт И., Сажин М.]** Виды Киева. – К.: Изд. И. Лауфертом, 1846. – Тетр. 1. – 5 табл. – Из змісту: 1. Вид толкучего рынка на Подоле; 2. Вид института; 3. Вид площади и театра; 4. Вид Киева с Днепра; 5. Вид Киева со стороны Царского сада.
Малюнки виконані М. Сажиним і І. Лауфертом.
- 403. Лукомский Г.К.** Киев: Памятники церкв. архитектуры ХІ–ХІХ ст. Византийс. искусство. Укр. барокко. – Мюнхен: Орхис, [1923]. – 54 с., 23 с.: ил. – (Красивые города и местности Востока; Кн. 1).
- 404. Мезенцева Г.Г., Мезенцев В.И.** Киев: Крат. обзор архитектур. памятников и ансамблей. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Будівельник, 1981. – [Альбом].
- 405. Мозаики** и живопись древнего Киева: Альбом. – Л.: Художник РСФСР, 1982. – 16 с.
- 406. Окрестности Киева.** “Пустыни”: Сб. автотипий с фот. Н. Бобирия. – К.: А.Л. Гудшон, 1900. – 12 с.: XXV табл. ил.
- 407. Памятники архитектуры** Украины: Черт. и фот.: [Альбом] / Сост. Ю.С. Асеев, Г.Н. Логвин, Ю.А. Нельговский и др. – К.: Изд-во Акад. архитектуры УССР, 1954. – 44 с.: 143 отд. л. табл.
Див. у табл.: Софіївський собор; Михайлівський собор; Києво-Печерська лавра; Видубицький монастир.
- 408. Петров Н.И.** Альбом достопримечательностей церковно-археологического музея при Киевской духовной академии. Южно-русские школы. – К.: Тип. шк. печ. дела, 1912. – Вып. 1. – 17 с.: 21 л. ил.
Коллекция синайских и афонских икон преосвященного Порфирия Успенского.

409. **Петров Н.И.** Альбом достопримечательностей Церковно-археологического музея при императ. Киевской духовной академии. – Южно-русские школы. – Вып. 1–5. – К., 1912–1913, 1915.
1912. – Вып. 1. – 18 с.: 21 вкл. л. ил.
1913. – Вып. 2. – 38 с.: 19 вкл. л. ил.
1913. – Вып. 3. – 50 с.: 12 вкл. л. ил.
1915. – Вып. 4–5. – [2], 62 с.: 40 вкл. л. ил.
410. **Петров Н.И.** Новооткрытый альбом видов и рисунков достопримечательностей Киева 1651 г.: Реф. – К., 1905. – 42 с. – *Бібліогр. в підрядк. прим. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1905. – № 7.*
Про малюнки Вестерфельда.
411. **Повстенко О.** Київ: Альбом архіт. пам'яток нашої столиці. – Аугсбург: (Самопоміч), 1946. – 14 с.: 18 іл.
412. **Позняк П.І., П'ятериков С.В.** Київ: Погляд через століття: Фотопутівник. – К.: Мистецтво, 1987. – 239 с.: іл. – Те ж. – 2-е вид. – 1988.
413. **[Пономарев С.И.]** Киев в русской поэзии: Альбом. – К., 1878. – 116 с.
414. **[Р-в Н.]** Отечественные достопамятности, или изображение русских исторических памятников и необыкновенных произведений природы, наук и художеств, находящихся в России. Ч. 1–4. – М., 1823–1824. – Из содерж.: Софийская церква. – Ч. 1. – С. 111–113; Крещатик. – Ч. 2. – С. 86–88; Киево-Печерская лавра. – Ч. 2. – С. 143–157; Церква архистратига Михаила. – Ч. 2. – С. 175–178; Гробница Ярослава. – Ч. 4. – С. 51–52.
415. **Русские древности** в памятниках искусства, издаваемые И.И. Толстым и Н.И. Кондаковым. – СПб., 1891–1897. – Вып. 4–5.
416. **Сажин М.** Андріївська церква, кінець 1840-х рр. Товкучий ринок на Подолі, кінець 1840-х рр. Михайлівський Золотоверхий монастир, кінець 1840-х рр. Щекавиця, кінець 1840-х рр. Красвиди Києва з Куренівки, кінець 1840-х рр. // *Берегиня*. – 1999. – Число 2. – С. 69, 86, 88, 89, 91.
417. **Сімзен-Сичевський О.М.** Давні київські фотографі та їхні знімки старого Києва // Ювілейн. зб. на пошану акад. М.С. Грушевського. – К.: УАН, 1928. – Т. 1. – С. 359–403: іл.
418. **Сімзен-Сичевський О.М.** Художник старого Києва, Шевченків приятель – М.М. Сажин // Київ. зб. історії й археології, побуту й мистецтва. – К.: ВУАН, 1931. – Зб. 1. – С. 364–376: іл.
419. **Скарби** Києво-Печерської лаври = Treasures of Kyiv-Pechersk lavra: Альбом / Авт.-упоряд. А. Гришин, Л. Ковальова, О. Коваль та ін. – К.: Мистецтво, 1998. – 272 с.: текст, іл., фото. – Текст укр; рез. та пер. іл. англ., фр., нім. та рос.
420. **Слободяник А.Я.** Киев приглашает гостей: [Справ. фотоальбом-

- сувенир / Фот. Б. Градова, Н. Козловського, Б. Минделя и др.; Сост. А. Наринская, А. Шустер]. – К.: Мистецтво, [1967]. – 171 с.: ил., 6 л. пл. и карт.-схема.
- 421. Смирнов Я.И.** Рисунки Киева 1651 г. по копиям их конца XVIII века // Тр. Археол. съезда в Екатеринославе 1905 г. – М., 1908. – Т. 2. – С. 197–512.
Про альбом малюнків А.Вестерфельда.
- 422. Трамвай** на вулицях старого Києва, 1892–1992: [Альбом] / Уклад. К.А. Башський. – К. – 1993. – [14] с.
- 423. Україна:** Архітектура міст і сіл: [Альбом] / Ред. кол.: В.П. Бібіков та ін. – К.: Держбудвидав УРСР, 1959. – 342 с.: іл.; карта. – укр., рос., англ., фран., нім.
- 424. Фотоспомин:** Київ, якого немає: Анот. альбом світлин 1977–1988 рр. / Авт. світлин В. Галайба; Авт. упоряд. В. Виноградова, М. Кадомська, М. Кальницький, А. Пучков, О. Червінський. – К.: Головкивархіт.; НДПАМ, 2000. – 408 с.
- 425. Фундуклей И.И.** Обзорение Киева в отношении к древностям. – К.: Изд. И.И. Фундуклея, 1847.
Подано 62 мал. на окр. табл.
- 426. Храмы** України: Альбом / Вступ. ст., комент. та упоряд. Н. Прибегі. – К.: Мистецтво, 2000. – 296 с.: іл.
Ілюстрації київських храмів.
- 427. Художественно-иллюстрированный** альбом Всероссийской выставки 1913 г. в г. Киеве / Под ред. В.Н. Клебанова. – К., 1914. – 376 с.: ил.; 68 вкл. л.
- 428. Щербаківський Д.** Малюнки Дж. Джемса в його подорожі по Україні // Україна. – 1926. – Кн. 4 (18). – С. 55–56, 60–61: іл.

4. Історики Києва Historians of Kiev

4.1. Загальні праці General works

- 429. Заруба В.** Знищення київської школи істориків Михайла Грушевського // Сучасність. – 1996. – № 5. – С. 39–43.
- 430. Крайній К.** Історики Києво-Печерської лаври XIX – початку XX століття. – К.: Пульсари, 2000. – 240 с.: іл.
- 431. Михальченко С.И.** Киевская школа: Очерки об историках:

- [В.Антонович, П.В.Голубовский, М.В.Довнар-Запольский] . – Брянск: Брян. гос. пед. ин-т им. И.Г. Петровского, 1994. – 76 с.: Библиогр. – с. 63–76.
432. **Полонська-Василенко Н.** Исторична наука в Україні за советської доби та доля істориків // Зап. наук. т-ва ім. Шевченка. – Париж; Чікаго, 1962. – Т. 173. – С. 63–69.
433. **Сущенко О.** Біографія нації через світ людини: Щодо ідеї створення багатотом. Укр. біогр. слов.: За матеріалами бесіди з дир. Ін-ту біогр. досліджень Нац. б-ки України ім. В.І.Вернадського В.Чишком // Час / Time. – 1998. – 5–11 лют.

4.2. Персоналії Personalities

Антонович В.Б. (1834-1908) Antonovich V.B.

434. **Антонович В.Б.** Автобіографічні записки Володимира Антоновича (уривок) // Літ.-наук. вісн. – 1908. – Т. 43. – С. 3–17.
435. **Гермайзе О. В.Б.** Антонович в українській історіографії // Україна. – 1928. – № 5. – С. 17-32.
436. **Грушевський М.С.** Пам'яті Володимира Антоновича // Зап. НТШ – Л. – 1908. – Т. 82. – С. 7–9.
437. **Данилевич В.** Професор В.Б. Антонович та археологічний музей І.Н.О. // Зап. Київ. Ін-ту нар. освіти. – К., 1928. – Кн. III. – С. 9-13.
438. **Данилевич В.В.** В. Антонович как профессор // Чтения в Ист. О-ве Нестора Летописца. – К., 1919. – Кн. 21, вып. 1–3. – С. 57–69.
439. **Др.** Володимир Антонович (Автобіографія) // Хроніка Наук. т-ва ім. Шевченка. – Л., 1900. – Ч. 1. – С. 49–50.
440. **Киян О.** Володимир Антонович // Історія України в особах XIX–XX ст. – К., 1995. – С. 85–90.
441. **Киян О.** Життєвий та творчий шлях В.Б. Антоновича // Укр. іст. журн. – 1991. – № 2. – С. 64–76.
442. **Киян О.** Кафедральне “вірую” Володимира Антоновича // Київ. старовина. – 1992. – № 3. – С. 65–69.
443. **Михальченко С.И.** Школа професора ун-та Св. Владимира В.Б.Антоновича // Рос. ун-ты в XVIII-XX веках: Сб. науч. ст. – Воронеж, 1998. – Вып. 3. – С. 149-161.
444. **Памяти** члена-учредителя Исторического о-ва Нестора Летописца, Заслуженного ординарного професора Владимира Бонифатьевича

Антоновича // Чтения в Ист. О-ве Нестора Летописца. – 1909. – Кн. 21, вып. 1–2. – С. 15-71.

445. **Син** України: Володимир Боніфатійович Антонович / Упоряд.: В.Короткий, В.Ульяновський. – К.: Заповіт, 1997. – Т. 2. – 448 с.
446. **Ульяновський В.** Син України (Володимир Антонович: Громадянин, учений, людина) // Антонович В.Б. Моя сповідь: Вибрані іст. та публіц. твори. – К., 1995. – С. 5-76.
447. **Щербина В.** Спогади колишнього студента про Київський ун-т 70-80-х років // Наше минуле. – 1919. – Ч. 1–2.
Про першу лекцію В. Антоновича – С. 64.

Апанович О.М. (1919-2000?)

Apanovich O.M.

448. **Білик І.** Під знаком Діви, або Гороскоп для Олени Михайлівни [Апанович] // Літ. Україна. – 1994. – 13 жовт.
449. **Богачевська-Хомяк М.** Людина повної посвяти науці: [Про історика О.Апанович] // Неопалима купина. – 1995. – № 7–8. – С. 204–205.
450. **Дубровина Л.** Один козак, і той – жінка ...: Життя і творчість [історика і письменниці] О. Апанович // Укр. слово. – 1999. – 9 верес.
451. **Криворотько А.** Нескорена: [Про вшанування укр. історика О.Апанович з нагоди її 80-річчя] // Укр. слово. – 1999. – 30 верес.
452. **Мицик Ю.** Козацька мати: До 80-річчя від дня народж. [вченої і письм.] О.М. Апанович // Слово Просвіти. – 1999. – 9, 10 верес.
453. **Олена Михайлівна Апанович:** [Історик, письменниця]: (До 80-річчя від дня народж. і 55-річчя наук. діяльності): Бібліогр. покажч. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського, Ін-т рукопису, Ін-т історії України / Упоряд. С. Даневич; Авт. вступ ст. Л.Дубровина, В. Гром. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1999. – 79, [1] с.: портр.
454. **Тарнашинська Л.** Перша жінка, котра проникла на Запоріжжя: [До 80-річчя укр. історика О. Апанович] // День. – 1999. – 28 верес.
455. **Тарнашинська Л.** Мартиролог. Козацька берегиня: Пам'яті Олени Апанович // День. – 2000. – 24 лют.
456. **Українські історики:** Бібліогр. довід. – К., 1996. – Вип. 1.
О.М. Апанович – С. 20–21.
457. **Фалько Я.** Зустріч з Оленою Апанович: [За матеріалами бесіди з істориком О. Апанович] // Робітн. газ. – 1999. – 8 груд.
458. **Шудря М.** Берегиня січового лицарства [О.М. Апанович] / Літ. Україна. – 1999. – 28 жовт.

Берлінський М. Ф. (1764-1848)
Berlinsky M.F.

459. **Грушевський О.С.** Із старих дослідів про Київ та Київщину // Київ. зб. історії й археол., побуту й мистецтва. – К.: ВУАН, 1931. – Зб. 1. – С. 349–363. *Про Берлінського та Фундукля.*
460. **Ивакин Г.Ю.** Колумб киевских древностей // М. Берлинский. Краткое описание Киева. - К., 1991. - С. 3-14.
461. **Івакін Г.** Дослідник стародавнього міста: [Присвяч. М. Берлінському, перша половина ХІХ ст.] // Київ. – 1984. – № 9. – С. 163–168.
462. **Передмова** до публікації “Історія міста Києва” М. Берлінського // Київ. старовина. – К., 1972. – С. 74–82.
463. **Рожановский В., Мирошниченко А.** Крупный историк Киева: [Максим Берлинский] // Зеркало недели. – 1998. – 17 янв.
464. **Семейкин Н.** М.Ф. Берлинский, бывший ученик и учитель Киевской духовной академии и его учено-литературная деятельность. – К., 1916. – [4], 230 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1915. – № 4, 6, 9; 1916. – № 2–3, 4, 9–10.
465. **Сидоренко В.О.** М.Ф. Берлинський – історик Києва: до 200-річчя з дня народж. // Укр. іст. журн. – 1964. – № 4. – С. 129–130.
466. **Щербина В.И.** Первый киевский археолог М.Ф. Берлинский. – К., 1897. – [2], 23 с. – Відб. з: Киев. старина – 1896. – № 12.

Винар Л. (1932 рік народж.)
Vinar L.

467. **Марусик Т.В.** Любомир Винар і грушевськознавство // Подвижник укр. іст. науки. – Чернівці, 1999. – С. 59–76.
468. **Штогрин Д.** Бібліографія праць Любомира Винара // Укр. історик (Нью-Йорк). – 1981. – № 1–4. – С. 25–59.

Грушевський М.С. (1866-1934)
Grushevsky M.S.

469. **Академія наук у Києві. 1918 рік** [М.С. Грушевський у контексті] // Київ. старовина. – 1993. – № 3. – С. 15–17.
470. **Бойко І., Кирилюк Є.** Михайло Грушевський: З нагоди 100-річчя від дня народж. // Літ. Україна. – 1966. – 30 верес.
471. **Борисенко І. (Гирич І)** Київські адреси історика (акад. М.С.Грушевського) // Старожитності. – 1992. – Ч. 20. – С. 9.

472. **Боршак И.** Новое украиноведение: [Акад. М.С. Грушевский – ред. журн. “Україна”] // Париж. вестн. – 1926. – 27 марта.
473. **Бочарніков Д.І.** Суспільний та держ. лад Київської Русі в іст. спадщині М. Грушевського: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 1999. – 16 с. – Бібліогр.: с. 13 (16 назв).
474. **Великий** українець: Матеріали з життя та діяльності М.С. Грушевського / Упоряд. А.П. Демиденко. – К.: Веселка. 1992. – 551 с.
475. **Винар Л.** Михайло Грушевський – історик і будівничий нації: Ст. і матеріали. – Нью-Йорк; К.; Торонто: Фундація ім. О. Ольжича, 1995. – 304 с.
476. **Винар Л.** Найвидатніший історик України Михайло Грушевський: (У 50-ліття смерті: 1934–1984) // Сучасність. – 1984. – № 11. – С. 17–24.
477. **Винар Л.** Ранні історичні праці Михайла Грушевського і Київська іст. школа В. Антоновича // Укр. історик. – 1966. – Т. УІІІ, ч. 3–4 (11–12). – С. 26–32.
478. **Wynar L.R.** Mykhailo Hrushevskyy, 1866–1934: Bibliographie sources. – New York–Toronto, 1985. – 294 s.
Винар Л.Р. Михайло Грушевський: Бібліогр. покажч.
479. **Грицак Я.** Чи була школа Грушевського? // Михайло Грушевський і львів. іст. шк.: Матеріали конф., Львів, 24–25 жовт. 1994. – Л., 1995. – С. 138–152.
480. **Дашкевич Я.** Хто такий Михайло Грушевський // Україна: Наука і культура. – К., 1989. – Вип. 23. – С. 192–201.
481. **Добровольський Л.П.** Київщина та Київ у працях М.С. Грушевського // Ювіл. зб. на пошану М.С. Грушевського. – К., 1928. – Т. 1. – С. 410–427.
482. **Домбровський О.** Михайло Грушевський і Київська наук. традиція // Укр. історик. – 1986. – ХХІІІ, ч. 3–4 (91–92). – С. 133–135.
483. **Дзюба І.** Михайло Грушевський — провідний будівничий української культури / Під заг. ред. Л. Винара // Укр. історик: Ювіл. вид. № 4. – Нью-Йорк; Торонто; К.; Л.; Мюнхен: Укр. іст. т-во, 1996. – С. 228–235.
484. **З української преси** в Києві: [Участь М.С. Грушевського у виданні часопису “Нова доба”] // Вісн. СВУ (Відень). – 1917. – 6 трав. – С. 299.
485. **Київ у поклоні** Михайлові Грушевському: [Ред. ст.] // Шлях перемоги (Мюнхен). – 1991. – 22 груд.
486. **Ковалинський В.** Киевские адреса первого Президента // Рабочее слово. – 1991. – 20 сент.
487. **Костюк Г.** Тріумф: Ювілей акад. М. Грушевського 1926 року // Нові дні (Торонто). – 1984. – № 7–8. – С. 9–13; № 9. – С. 5–6.
Перебування Михайла Грушевського у Києві.
488. **Костюк Г.** Останні дні академіка М. Грушевського // Укр. зб. –

- Мюнхен, 1954. – Кн. 1. – С. 83.
489. **Кордуба М. М.** Грушевський як дослідник князівської доби історії України // ДАЛО, Ф.Р. 2923, оп. 1, спр. 8,9 арк.
490. **Кульчицький С.** Давньокиївська спадщина у висвітленні Михайла Грушевського // Політика і час. – 1996. – № 9. – С. 71–80.
491. **Михайло Грушевський у Києві** // Хрещатик. – 1991. – 25 верес.
492. **Образок** життя дореволюційного Києва очима кореспондента Михайла Грушевського: [Лист невідомого до М.С. Грушевського] / Подав Ю. Мицик // Укр. слово. – 1996. – 26 груд.
493. **Пиріг Р.Я.** Життя Михайла Грушевського: останнє десятиліття (1924–1934) – К., 1993. – С. 145–161.
494. **Пристайко В., Шаповал Ю.** Михайло Грушевський і ГПУ–НКВД: Трагічне десятиліття: 1924–1934. – К.: Україна, 1996. – 335 с.
495. **Пріцак О.** Історіософія та історіографія Михайла Грушевського // Хроніка 2000. – 2000. – № 39–40. – С. 275–285.
496. **Пріцак О.** У століття народин М. Грушевського // Ідеї і люди визвол. змагань 1917–1923 / Упоряд. Б. Коваль. – Нью-Йорк, 1968. – С. 197–237.
497. **Решодько Л.** Михайло Грушевський і Київ // Веч. Київ. – 1991. – 12 верес.
498. **Смолій В.А., Сохань П.С.** Видатний історик України // Грушевський М. Історія України–Руси. - К., 1991. - Т. 1. - С. VIII–XXXIX.
499. **Толочко П.** Перший історик України–Руси [М.С. Грушевський] // Київ. старовина. – 1992. – № 2. – С. 2–9.
500. **Шевченко Ф.П.** Чому Михайло Грушевський повернувся на Радянську Україну? // Укр. іст. журн. – 1966. – № 11. – С. 13–31. – Рец.: Л.В. [Винар Л.] // Укр. історик. – 1967. – № 1–2. – С. 124.

Добровольський Л.П. (1867-1929)

Dobrovolsky L.P.

501. **Антонович В.Б.** Добровольський Л.П. у працях про Київщину та Київ // Зап. іст.-філол. від. ВУАН. – 1929. – Кн. 21–22. – С. 1–28.
502. **В.Б.** Пам'яті Л.П. Добровольського // Декабристи на Україні: Зб. праць комісії для дослідів громад. течій на Україні. - К., 1930. - С. 181-184.
503. **Синявський А.** Л.П. Добровольський у споминах: (Замість некролога) // Україна. - 1930. - № 42. - Лип.-серп.
504. **Щербина В.І.** Леонід Павлович Добровольський як знавець Києва й Київщини // Київ. зб. історії й археології, побуту й

мистецтва.– К.: ВУАН, 1931. – 3б. 1. – С. 389–401.

Ернст Ф.Л. (1891-1942)
Ernst F.L.

- 505. Бережина А.** Собори наших душ: Справа Федора Ернста // Пам'ятки України. – 1989. – № 2. – С. 54–59.
- 506. Білокінь С.** Ернст і Київ // Наука і культура: Україна. – К., 1988. – Вип. 22. – С. 506–511: портр.
- 507. Білокінь С.** “Київ мене породив ...” [Про дослідника історії укр. мистецтва Ф. Ернста] // Культура і життя. – 1991. – 2 лют. – (Забуті імена).
- 508. Білокінь С.** Федір Ернст // Пам'ятки України. – 1989. – № 2. – С. 54–55: портр.
- 509. Білокінь С.** Федір Ернст // Сучасність. – 1990. – Ч. 7–8 (351–352). – С. 86–98.
- 510. Білокінь С.** Федір Ернст // Репресоване “відродження”. – К., 1993. – С. 308–321.
- 511. Білокінь С.** Щоденник Федора Ернста як пам'ятка української культури 1920–30-х років // Півн. Лівобережжя та його культура XVIII – початку XX ст. – Суми, 1991. – С. 49.
- 512. Нестуля О.** Україна стала його долею [Ф. Ернст] // Репрес. краєзнавство. – К.; Хмельницький, 1991. – С. 103–113.
- 513. Побожій С.** Три арешти (Ф. Ернст) // Панорами Сумщини. – 1991. – 31 жовт.
- 514. Шемшученко Ю.С.** Зигзаг долі: [Про укр. мистецтвознавця і музеєзнавця Ф.Л. Ернста: До 100-річчя від дня народж.] // Культура і життя. – 1991. – 7 груд.

Закревський М.В. (1805-1871)
Zakrevsky M.V.

- 515. Варшавська М., Федорова Л.** “До готової колоди добре вогонь відкладати” [М. Закревський] // Київ. старовина. - 1997. - № 5. - С. 41-71.
- 516. Гирич І., Гирич Т.** “Києвлянин Н.З.”: [Про М.В. Закревського та його книгу “Описание Киева”] // Веч. Київ. – 1985. – 22 серп.
- 517. Эварницкий Д.И.** К биографии малороссийского этнографа Н.В. Закревского // Ист. вести. - 1911. - Т. СХХІV. - Апрель. - С. 211-217.
- 518. Києвлянин Н.З.:** [До 180-річчя від дня народж. М.В. Закревського] //

- Рад. Україна. – 1985. – 6 верес.
- 519. Ковалинський В.** Преданный сын Киева // Рабочее слово. – 1991. – 29 нояб. *Історик Києва Микола Закревський.*
- 520. Костомаров Н.** Описание Киева Н. Закревского // Вести Европы. - 1868. - № 4. - С. 949-958.
- 521. Кропива П.** Вся жизнь — поиск [М. Закревський] // Радуга. - 1987. - № 12. - С. 171-173.
- 522. Кропива П.** Літописець града Києва [М.В. Закревський]: Сторінки історії // Рад. Україна. – 1991. – 20–22 серп.
- 523. Самойловський І.М.** М.В. Закревський – історик Києва // Укр. іст. журн.– 1958. – № 4. – С. 107–109.
- 524. Туркевич В.** Літописець Києва: [М. Закревський “Опис Києва”, 1858 р., 1868 р.] // Наука і суспільство. – 1968. – № 4. – С. 30–31
- 525. Фірсов Л.** Книга фольклору: [Вид. Закревського в Києві у другій половині ХІХ ст.] // Вісті з України. – 1982. – №39, жовт.

Іконніков В.С. (1841-1923)

Ikonnikov V.S.

- 526. Войцехівська І.Н.** Академік Володимир Іконніков: Життєпис та бібліографія / Укр. н.-д. ін-т арх. справи та документознавства; Іст. т-во Нестора Літописця. – К., 1998. – 132 с. – (Арх. бібліогр. джерела укр. іст. думки; Вип. 2).
- 527. Войцехівська І.** Від предків до нащадків: (Життєопис вітчизн. вчен.-історика В.С. Іконнікова) // Пам'ять століть. – 1997. – № 3. – С. 75–91. – Бібліогр. в прим.: с. 91.
- 528. Войцехівська І.** Володимир Іконніков – бібліотекознавець та бібліофіл // Бібл. вісн. – 1998. – № 1. – С. 39–42.
- 529. Войцехівська І.** Іконніков В.С. // Укр. архівісти: Біобібліогр. довідник: У 3-х вип. - Вип. перший (ХІХ ст. - 1930-ті рр.). - К., 1999. - С. 153-156.
- 530. Войцехівська І.** Трудар науки: [В.С. Іконніков] // Іст. календар 98: Наук.-попул. та літ. календар. – 1997. – Вип. 4. – С. 333–334.
- 531. Добровольський Л.П.** В.С. Іконніков про Київ та місцеве минуле // Зап. іст.-філол. від. ВУАН. –1929. – Кн. 25. – С. 223–233.
- 532. Киреева Р.А.** Первые шаги В.С. Иконникова в историографии // Пробл. истории, обществ. мысли и историографии: К 75-летию акад. М.В. Нечкиной. – М., 1976. – С. 332–335.

533. **Линниченко И.** Прерванный юбилей [В.С. Иконникова] // Голос минувшего. – 1918. – № 1–3. – С. 79–92.
534. **Особиста** справа академіка В. Іконнікова // Арх. Президії АН України, Ф. 1, спр. 168/34, арк. 7.
535. **Сарбей В.Г.** Один з перших істориків-академіків АН УРСР: (До 125-річчя від дня народж. В.С. Іконнікова) // Укр. іст. журн. – 1966. – № 12. – С. 130–132.
536. **Соболевский А.И.** Памяти Владимира Степановича Иконникова: Набросок воспоминаний // Библиогр. изв. – 1925. – № 1–4. – С. 216.

Костомаров М.І. (1817-1885)

Kostomarov M.I.

537. **Антонович В.Б.** М. Костомаров как историк // Киев. старина – 1885. – Т. XII. – Кн. 5. – С. XXVI–XXXIV.
538. **Грушевський М.** На спомин М. Костомарова (17.IV–1885) // Рада. – 1907. – Ч. 82. – С. 1–2.
539. **Іванова П.М.** І. Костомаров у суспільно-політичному русі XIX ст. // Укр. іст. журн. - 1967. - № 5. - С. 14-19.
540. **Костомаров М.** Учитель і професор у Києві: Автобіогр. / Пер. з рос. М. Луків // Україна. – 1989. – № 5. – С. 10–12; № 6. – С. 14.
541. **М.Д[рагоманов].** Микола Іванович Костомаров: (Очерк життєпис.) // Світ. – 1881. – № 1. – С. 15–17; № 2. – С. 29–31.
542. **Николайчик Ф.** Памяти Н.И. Костомарова: I. Крат. биограф. очерк Н.И. Костомарова; II. Библиогр. указ. соч. Н.И. Костомарова // Киев. старина. – 1885. – № 5. – С. XXXV–XLIV.
543. **Пыпин А.** Николай Иванович Костомаров // Вестн. Европы. – 1885. – № 5. – С. 411–426.
544. **Пінчук Ю.А.** М.І. Костомаров у Києві 1844–1847 рр. // Укр. іст. журн. – 1992. – № 5. – С. 3–15.
545. **Стороженко Н.В.** Н.И. Костомаров в Киевской 1-й гимназии // Чтения в ист. об-ве Нестора Летописца. – 1911. – Вып. 1–2, отд. V. – С. 1–8.
546. **Толочко П.** Видатний історик України і Росії [М.І. Костомаров] // Київ. старовина – 1992. – № 5. – С. 7–14.

Кримський А.Ю. (1871-1942)

Krymsky A.Y.

547. **Гурницький К.І.** Роки навчання А.Ю. Кримського в Київській

- колегії Павла Галагана. Вплив П.Г. Житецького // Матеріали XXI наук. конф. Ужгород. Ун-ту. Сер. історії. – Ужгород, 1967. – С. 181–187.
- 548. Ілленко І.** Хватальна евакуація [А.Ю. Кримський] // Літ. Україна. – 1990. – 25 жовт.
- 549. Крачковский И.** Академик АН УССР А.Е. Крымский: (К 70-летию со дня рожд.) // Изв. АН СССР. Отд. лит. и яз. – 1941. – № 3. – С. 127–129.
- 550. Крымский А.Е.** Древнекиевский говор. – СПб., 1907. – 44 с. – Відб. з: Изв. отд. рус. яз. и словесности АН. – 1906. – Т. XI, кн. 3. – Рец.: Д[оманицький В.] // Україна. – 1907. – № 4. – С. 102–105.
- 551. Р.** У Києві відзначено ученого-поета Агагангела Кримського // Сучасність. – 1971. – № 4. – С. 27–30.

Максимович М.О. (1804-1873)

Maximovich M.O.

- 552. Галайба В.** Як ми шануємо пам'ять Максимовича // Веч. Київ. – 1992. – 10 серп.
- 553. Данилов В.** М.О. Максимович на київській кафедрі // Україна. – 1929. – № 5–6. – С. 92–95.
- 554. Житецкий П.** Первый ректор Киевского ун-та М.А. Максимович // Рус. шк. – 1904. – № 10–11. – С. 40–54.
- 555. Іваненко А., Шандра В.** Максимович Михайло Олександрович // Укр. архівісти: Бібліогр. довід. – К., 1999. – Вип. 1. XIX ст. – 1930-ті рр. – С. 204–206.
- 556. К** першому киевскому юбилею (1897) в честь М.А. Максимовича // Киев. старина. – 1900. – № 12. – С. 144–145.
- 557. Клепатський П.** М.О. Максимович як історик // Україна. – 1927. – № 6. – С. 80–85.
- 558. Кониський О.Я.** Андрій Миколайович Максимович // Зоря. – 1893. – № 6. – С. 123–124.
- 559. Кониський О.Я.** Михайло Максимович // Діло. – 1886. – № 56, 57.
- 560. Короткий В., Біленький С.** Матеріали до бібліографії М.О. Максимовича // Короткий В., Біленький С. Михайло Максимович та освітні практики на Правобережній Україні в першій половині XIX століття. – К.: Видав. центр “Київ. ун-т”, 1999. – С. 375–387.
- 561. Короткий В., Біленький С.** Михайло Максимович та освітні

практики на Правобережній Україні в першій половині XIX століття.
– К.: Видав. центр “Київ. ун-т”, 1999. – 387 с.

- 562. Максимович М.А.** Сказания о стародавних людях Киевской земли. Выход 1-й. – К.: Тип. Е. Федорова. 1865. – 28 с.
- 563. Марков П.Г.** Общественно-политические взгляды М.А. Максимовича. К.: Вища шк., 1986. – 295 с.
- 564. Пономарев С.И.** Михаил Александрович Максимович: (Биограф. и ист.-лит. очерк) // Журн. Мин. нар. просвещения. – 1871. – Ч. CLVII. – Октябрь. – С. 188–195.
- 565. Промова** Антоновича на засіданні, присвяченому пам’яті М. Максимовича // Зап. Юго-Зап. отд. Рус. геогр. о-ва за 1873 г. – К., 1874. – Т. 1. – С. 78–79.
- 566. Федченко П.М.** Початки журналістики в Києві: Журн.-вид. діяльність М. Максимовича // П.М. Федченко. Матеріали з історії укр. журналістики. – К., 1959. – Вип. 1. – С. 111–130.

Нестор Літописець (коло 1056-після 1113) Nestor-Litopisec (Cronicler)

- 567. Боровський Я.** Автор Київського літопису: До 1500-річчя Києва // Знання та праця. – 1979. – № 9. – С. 12–13.
- 568. Брайчевський М.Ю.** “Нестор” // Нова генерація. – 1992. – № 1. – С. 14–15.
- 569. Брайчевський М.Ю.** Перший історик східнослов’янських народів: (До 900-річчя від дня народж. Нестора Літописця) // Вісн. АН УРСР. – 1956. – № 7. – С. 51–53
- 570. Бугославский С.** К вопросу о характере и объеме литературной деятельности преподобного Нестора // Изв. отд. русск. яз. и словесности АН. – Пг., 1914. – Т. XIX, кн. 1. – С. 176–179.
- 571. Васнецов В.** Нестор Літописець. // ПостМетодика. – 1997. – № 1. – С. 25.
- 572. Денисенко А.** Нестор Літописець // Київ. старовина. – 1993. – № 1. – С. 36–38.
- 573. Добровенко А.** Триста хоробрів-чернігівців; Святий Михайло Чернігівський; Роздуми літописця Нестора; Зачинателі Києва; Розумовські: [Вірші] / Андрій Добровенко // Деснян. правда. – 1998. – 23 верес.
- 574. Документальний** портрет Нестора Летописца // Пам’ятники

- України. – 1982. – № 2. – С. 64.
575. **Ємченко О.** Карбівничий віків: Штрихи до портр. Нестора Літописця, авт. славнозвіс. “Повісті временних літ” // Людина і світ. – 1982. – № 5. – С. 46–48.
576. “... Звучат лишь письмена”: [О Несторе Летописце] – М.: Кн., 1981. – 207 с.: ил.
577. **Каким был Нестор:** (Графич. портр. Нестора Летописца) // Правда. – 1981. – 15 мая. – (К 1500-летию Киева).
578. **Кралюк П.** Життєопис літописця Нестора: Спроба реконструкції // Вісн. НАН України. – 2000. – № 7. – С. 54–63. – Бібліогр. в підрядк. прим.
579. **Кралюк П.** Інтелектуал-християнин у “пост’язичницькому” суспільстві: Спроба реконструкції життєпису агіографа Нестора // День. – 2000. – 7 лип.
580. **Микула І.** Нестор Літописець; Святий Теодосій Печерський; Володимир Великий // Дзвін. – 1997. – № 7. – 2-а с. обкл., с. 44, 81.
581. **Могильницька Г.** Літописець Нестор і його творіння // Наша шк. – 1998. – № 6. – С. 85–87.
582. **Нестор** (літописець): 1056–1114 // Вісті (Берлін). – 1944. – 9 квіт.
583. **Нестор Літописець** – антропологічна характеристика / Є.І. Данилова, В.А. Шиденко, В.Д. Дьяченко, С.П. Сегеда // Археол. – 1982. – № 38. – С. 3–16.
584. **Погодин М.А.** Нестор: Ист.-критические рассуждения о начале русских летописей. – М., 1839. – 79 с.
585. **Приселков М.Д.** Нестор Летописец: Опыт ист.-лит. характеристики. – Пг.: Брокгауз–Эфрон, 1923. – 112 с.
586. **Творогов О.В.** Нестор // Слов. книжников и книжности Древней Руси. Вып. 1 (XI – первая половина XIV в.). – Л., 1987. – С. 274–278.
587. **Толочко О.** “Нестор Літописець”: Біля джерела однієї історіограф. традиції // Київ. старовина. – 1995. – № 4–5. – С. 11–35. – Бібліогр.: с. 29–35.
588. **Толочко П.П.** Нестор Літописець Київської Русі // Укр. іст. журн. – 1981. – № 12. – С. 27–31.
589. **Толочко П.П.** та ін. Нестор Літописець / П.П. Толочко, Є.І. Данилова, В.Д. Дьяченко // Вісн. АН УРСР. – 1981. – № 11. – С. 80–87.
590. **Туптало Д.** Житіє преподобного отця нашого Нестора, літописця руського. Анонім XVIII ст. Житіє святого отця нашого Димитрія Ростовського, нового чудотворця / Пер. з книж. укр. мови В. Шевчук // Дерево пам’яті: Кн. укр. іст. оповідань. У 4-х вип. – Вип. 4.

Присвяч. митцям минулого. – К., 1995. – С. 11–13; 100–116.

- 591. Чегулин Н.** Гравированные портреты Нестора Летописца: Сб. ст., посвящен. С.Ф. Платонову. – СПб., 1911. – С. 70–75.
Невеличка розвідка; дві фотографії фантастичних портретів Нестора.
- 592. Шахматов А.** Нестор Летописец // Зап. наук. т-ва ім. Шевченка. – 1913. – Т. СХVII–СХIII. – С. 31–53.

Огієнко І.І. (1882-1972)

Ogienko I.I.

- 593. Лехоцький В.П.** Джерела до біографії І.І. Огієнка в архівосховищах Києва // Арх. України. – 2000. – № 4–6. – С. 51–58.
- 594. Лехоцький В.П.** Іван Огієнко (митрополит Іларіон): Показч. арх. джерел / Укр. н.-д. ін-т арх. справи та документознавства; Іст. т-во Нестора Літописця. – К., 1998. – 79 с. – (Арх. та бібліогр. джерела укр. іст. думки; Вип. 1).
- 595. Лехоцький В.П.** Просвітитель: Видавничо-редакційна діяльність І. Огієнка (митрополита Іларіона) / Держкомархів України; Укр. н.-д. ін-т арх. справи та документознавства; Іст. клуб “Планета”; Дослід. фундація ім. О. Ольжича в США. – К., 2000. – 528 с.: іл.
- 596. Тимошик М.** Іван Огієнко і Київ [до 115-річчя від дня народж.] // Веч. Київ. – 1997. – 10, 11, 14 січ.
- 597. Ярмусь С.О.** Феномен Івана Огієнка (митрополита Іларіона): [Видат. діяч укр. відродження укр. церкви ХХ ст.]. – К.; Вінніпег, 1998. – 27 с. – Бібліогр.: с. 25–26 (12 назв).

Оглоблін О.П. (1899-1992)

Ogloblin O.P.

- 598. Верба І.** Оглоблін О.П. // Укр. архівісти: Біобібліогр. довідник: У 3-х вип. - Вип. перший (ХІХ ст. - 1930-ті рр.). - К., 1999. - С. 254-259.
- 599. Верба І.** О.П. Оглоблін: Штрихи до портрета // Київ. старовина – 1994. – № 6. – С. 79–87.
- 600. Винар Л.** Олександр Оглоблін // Свобода. – 1964. – № 239–242.
- 601. Винар Л.** Олександр Оглоблін // Укр. історик (Мюнхен – Нью-Йорк – Торонто). – 1964. – № 4. – С. 20–26.
- 602. Гирич І.** Архів — Музей перехідної доби: Про руйнацію київ. пам’яток у 1918-1942 роках // Старожитності. - Ч. 1. - 1992. - С. 5.
Про Оглобліна О.П. - с. 5.

603. **Домбровський О.** Олександр Оглоблин і українське історичне товариство // Укр. історик. - 1989. - № 4. - С. 30-37.
604. **Збірник** на пошану проф., д-ра Олександра Оглоблина. – Нью-Йорк: УВАН, 1977. – 123 с.
605. **Омельченко В.** Олександр Оглоблін: (життя і діяльність) // Зб. на пошану проф. д-ра Олександра Оглоблина. – Нью-Йорк, 1977. – С. 53–63.

Петров М.І. (1840-1921)

Petrov M.I.

606. **Бібліографія** найважливіших праць акад. М.І. Петрова // Зап. іст.-філол. від. УАН. - 1919. - № 1. - С. LXXIII-LXXXV.
607. **Микитась В.** Літературознавець, історик, археолог (М.І. Петров) // Друг читача. – 1990. – № 16.
608. **Микитась В.** Літописець Києва (М.І. Петров) // Веч. Київ. – 1990. – 13 квіт.
609. **Петров Н.И.** Воспоминания и переписка с разными лицами (1840–1882 гг.) // ІР НБУВ, Ф. 225, спр. 1
610. **Петров Н.И.** Воспоминания старого археолога // ІР НБУВ, Ф. 1, спр. 11063. *Творення іст.-церковної школи Київської духовної академії від зародження до ліквідації (1872–1919 рр.), а також Церковно-археологічного т-ва та Церковно-археологічного музею.*
611. **Петров Н.И.** Воспоминания старого археолога // Просемінарій: Медієвістика. Історія Церкви, науки і культури. – К., 1997. – Вип. 1. – С. 93–134.
612. **Портнова Т.** Петров Микола Іванович // Укр. архівісти: Бібліогр. довід. – К., 1999. – Вип. 1. – С. 262–265.
613. **Редин Е.К.** Профессор Н.И. Петров: По поводу исполнившегося тридцатилетия его ученой деятельности // Археол. летопись Южн. России. - 1904. - № 4, 5. - С. 125-127.
614. **Ульяновський В.І.** “Третя складова” історико-церковної школи Київської Духовної Академії: (Замість післямови) // Просемінарій: Медієвістика; Історія Церкви, науки та культури. – К., 1997. – Вип. 1. – С. 134–144.
Петров М.І. – історик Церкви, київської іст.-церковної школи Київської духовної академії.
615. **Франко И.** Н.И. Петров: Описание рукописных собраний, находящихся в городе Киеве // Зап. НТШ. - Л. - 1898. - Т. XXV. - Кн. V. - С. 23-26.

Полонська-Василенко Н.Д. (1884-1973)

Polonska-Vasilenko N.D.

616. **Верба І.В.** Життя і творчість Н.Д. Полонської-Василенко (1884–1973). – К.: НАНУ, 2000. – 339 с.
617. **Верба І.В.** Н.Д. Полонська-Василенко // Київ. старовина. – 1993. – № 5. – С. 25–40.
618. **Верба І.В.** Н.Д. Полонська-Василенко — історик та археограф, 1884-1973: Автореф. дис. канд. іст. наук / Ін-т укр. археографії НАН України. – К., 1994. – 16 с.

Проценко Л.А. (1927-2000)

Prosenko L.A.

619. **Записки Українського** генеалогічного т-ва.: Зб. на пошану Людмили Андріївни Проценко / Упоряд. В.В. Томазов. – К.: Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України, 2000. – Вип. 1. – 144 с. – (Сер. “Некрополі України”; Вип. 4).
620. **Карамаш С.Ю.** Світло її душі [Л.А. Проценко] // Київ Шевченківський. – 2000. – № 2. – с.144.
621. **Людмила Андріївна Проценко:** [Некролог] // Вісн. Держ. ком. арх. України. – 2000. – Вип. 3. – Лип.– верес.
622. **Prosenko L.** Cemetery art. Sztuka cmentarna. L’art de cimetièr. Dokumenty. Dokumenty. Dokumenty. – Wrocław, 1995. – 432 s..
Проценко Л. Пам’ятки цвинтарів.
623. **Стаховська А.** Прем’єра і презентація до ювілею: [Л.А. Проценко – “Почесний громадянин Києва”, дослідник історії київ. некрополів] // Хрещатик. – 1997. – 26 квіт.
624. **Томазов В.** Проценки // Мистецтво України. – К., 1997. – С. 493.

Руліковський Е.-Л.П. (1825-1900)

Rulikovsky L.P.

625. **Добровольський Л.П.** Едвард-Леопольд Руліковський – знавець Київщини (1825–1900). Київ // Зап. істор-філол. від. ВУАН.– 1928. – Кн. 18. – С. 75–111; 1929. – С. 284–285.

Стрельський В.І. (1910-1983)

Strelsky V.I.

626. **Данилюк Ю.З., Табачник Д.В.** В.И. Стрельский – археограф, архивист и историк-краевед // Археогр. ежегодник за 1988 год. – М.,

1989. – С. 117–123.

- 627. Доменський О.В., Табачник Д.В.** В.І. Стрельський: Портрети істориків минулого // Укр. іст. журн. – 1990. – № 12. – С. 117–120.

Фундуклей І. (1804-1880)

Fundukley I.

- 628. Грушевський О.С.** Із старих дослідів про Київ та Київщину // Київ. зб. історії й археол., побуту й мистецтва / За ред. М. Грушевського. – К.: ВУАН, 1931. – Зб. 1. – С. 349–363.

Про Берлінського та Фундуклея.

- 629. Ковалинський В.** Губернатор Фундуклей // Старожитності. – 1992. – № 16–17. – С. 10: іл.

- 630. Ковалинський В.** Дослідник київської старовини // Огляд Києва відносно старожитностей, вид. Іваном Фундуклеєм: Репр. відтворення вид. 1847 р. [рос. мов.]. – К.: Т-во “Задруга”, Видавн. спілка “Літопис”, 1996. – С. 113–116: іл.

Біографічний нарис про Івана Фундуклея (1804–1880).

- 631. Федорченко В.И.** Императорский Дом: Выдающиеся сановники: Энцикл. биографий: В 2-х т. - Красноярск; М., 2000.

Про Фундуклея І. у Т. 1. - С. 494-495.

- 632. Фундуклей И.И.** // Энцикл. словарь. - СПб.: Изд. “Брокгауз-Ефрон”, 1902. - Т. 72. - С. 879.

Шугаєвський В.А. (1884-1966)

Shugajevsky V.A.

- 633. Курас Г., Якушева-Омельянчик Р.** В.А. Шугаєвський – історик, археолог, нумізмат // Київ. старовина. – 1995. – № 5. – С. 88–96.

- 634. Нестуля О.О.** Біля витоків державної системи охорони пам’яток культури в Україні. - К.; Полтава, 1994.

Про Шугаєвського див. С. 136-137.

Щербина В.І. (1850-1936)

Shcherbina V.

- 635. Антипович К.** Праці В.І. Щербини з історії м. Києва // Щербина В.І. Нові студії з історії Києва. – К.: ВУАН, 1926. – С. 25–34.

- 636. Глушко С.** П’ядесятиріччя наук.-пед. і громадської діяльності В.І. Щербини // В.І. Щербина. Нові студії з історії Києва. – К., 1926. – С. IX–XIV.

637. **Грушевський М.С.** Історикові Києва (Щербині) // Щербина В.І. Нові студії з історії Києва Володимира Івановича Щербини: Вид. УАН в пошану 50-ліття його літ.-наук. діяльності. – К., 1926. – С. III–V.
638. **Шандра В.** Щербина Володимир Іванович // Укр. архівісти: Бібліогр. довід. (XIX ст. – 1930-ті рр.). – К., 1999. – Вип. 1. – С. 351–352.
639. **Юркова О.В.** Один з найбільших авторитетів і ерудитів [В. Щербина] // Іст. календар'2000. – К., 1999. – С. 146.

5. Археологи Києва. Персоналії **Archeologists of Kiev. Personalities**

Біляшівський М.Ф. (1867-1926) **Biljashevsky M.T.**

640. **Адаменко А.Г.** Матеріали личного архива Н.Ф. Беяшевского // Рукопис. фонды Центр. науч. б-ки им. В. Вернадского АН УССР. - К., 1989. - С. 18-23.
641. **Бахмат К.П.** До століття з дня народження М.Ф. Біляшівського: (Укр. археолог і етнограф) // Археол. – 1969. – Т. 22. – С. 241–245.
642. **Винницький А.** Біляшівський, його життя та музейна робота // Зап. іст.-філол. від. / ВУАН. – К., 1926. – Кн. IX. – С. 11–23.
643. **Гандюхіна Л.** Академік М.Ф. Біляшівський – перший бібліотекар КПІ // Київ. політехнік. – 1997. – 25 верес.– (КПІ-100: Віхи історії).
Перший директор укр. художньо-промислового музею.
644. **Грушевський М.С.** Академік М.Ф. Біляшівський // Україна. - 1926. - Кн. 2/3. - С. 175-186.
645. **Грушевський М.С.** М. Біляшівський: Некролог // Україна. - 1926. - Кн. 2/3. - С. 237-239.
646. **Євренов С.** М.Ф. Біляшівський на громадській роботі // Зап. іст.-філол. від. / ВУАН. – К., 1926. – Кн. IX. – С. 54–59.
647. **Іщенко М.** Володар княжої гори: До 100-річчя від дня народж. акад. М.Ф. Біляшівського // Літ. Україна. – 1967. – 2 жовт.
648. **Кистанова С.** День Миколи Біляшівського: [До 125-річчя від дня народж. визнач. засн. музейн. справи в Україні] // Культура і життя. – 1992. – 31 жовт.
649. **Кілієвич С.** Академік М.Ф. Біляшівський — засновник Державного історичного музею УРСР // Архіви України. - 1967. - № 6. - С. 15-21.
650. **Курінний П.** Академік Микола Теодотович Біляшівський як археолог // Зап. іст.-філол. від. / ВУАН. – К., 1926. – Кн. IX. – С. 24–32.
651. **Мощенко К.** Академік Микола Біляшівський як музейний робітник. – К., 1927. – 12 с.: вкл. арк. іл., портр. – Відб.: Укр. музей. Зб. 1.

652. **Щербаківський Д. М.Т.** Біляшівський і українське мистецтво // Зап. іст.-філол. від. / ВУАН. – К., 1926. – Кн. IX. – С. 38–53.

Брайчевський М.Ю. (1924-2001)

Brajchevsky M.Ju.

653. **Брайчевський М.Ю.** Вибрані твори. Іст.-археологічні студії: Публіц. / За ред. Л. Винар. – Нью-Йорк; К.: KM Academia, 1999. – 600 с.: іл. – Бібліогр.: с. 569–582. – Парал. тит. англ.
654. **Брайчевський М.Ю.** Як Президія Академії розправлялася з непокірним істориком // Укр. історик. – Нью-Йорк – Торонто – Київ – Л. – Мюнхен. – 1997. – Т. XXXIV, ч. 1–4 (132–135). – С. 217–221.
655. **Відділ кадрів** Ін-ту археології НАН України: Особиста справа Брайчевського М.Ю. Наказ № 103 від 15. 09. 1945 р.
656. **Вітаємо ювілярів:** [Михайло Брайчевський, Олександр Домбровський] // Укр. історик. – 1994. – Т. 31. – С. 349–350. – Підпис: Управа УІТ.
657. **Гирич І.** Михайло Брайчевський // Історія в шк. України. – 2000. – № 2. – С. 48–49.
658. **Дзира І.** Ювілей Михайла Брайчевського // Укр. історик. – 1995. – Ч. 1–4. – С. 342.
659. **Матійко О.** Киянину, неукраїномовному українцю [М. Брайчевському – видатному історичу України]: Вірш // Веч. Київ. – 1997. – 28 лют.
660. **“Працюю незалежно від перспективи публікації ...”** / Розмова з Михайлом Брайчевським // Хроніка 2000. – 1997. – № 17–18. – С. 368–376. – Хроніка остан. десятиліть.
Історіографічний огляд праць М. Брайчевського з історії України та історії Києва.
661. **Сущенко О.** Відомий і невідомий Михайло Брайчевський: [Про вчен. історика] // Укр. слово. – 1999. – 18 листоп. (Чис. 46. – С. 13).

Бугай А.С. (1905-?)

Bugay A.S.

662. **Наталко І.** Ювілей вченого: [А.С. Бугай] // Київ. правда. – 1980. – 8 лип.
663. **Рудник В.** Звенигород Київський: [Про наук. дослідження археолога А.С. Бугая] // Молода гвардія. – 1972. – 10 берез.

Висоцький С.О. (1923-1995)

Vysocky S.O.

664. **Драч І.** З графіті Софії Київської: [Пам'яті С.О. Висоцького] // Літ. Україна. – 1980. – 15 лип.
665. **Марущак Ю.** Автограф Святополка: [Пам'яті С.О. Висоцького] // Рад. Україна. – 1969. – 21 верес.
666. **Пам'яті С.О. Висоцького** // Археол. – 1999. – № 1. – С. 193–194.
667. **Плачинда С.** Давні стіни розповідають: [Пам'яті С.О. Висоцького] // Літ. Україна. – 1980. – 11 квіт.

Гошкевич В.І. (1860-1928)
Goshkevich V.I.

668. **Краєв В.** Освічений, самовідданий діяч: [Про укр. археолога В.І. Гошкевича] // Наддніпр. правда. – 1990. – 27 лип.

Іванцов І.О. (1904-1941)
Ivantsov I.O.

669. **Костенко Г.І.** Документи свідчать: [Археолог І.О. Іванцов] // Хрещатик. – 1992. – 25 лют.
670. **Костенко Г., Сагайдак М.** Повернути добре ім'я: [Археолог І.О. Іванцов] // Слово і час. – 1998. – № 4–5. – С. 77–79.
671. **Костенко-Іванцова Г.І.** Трудне повернення Іванцова // Вісті з України. – 1995. – № 6, лют.

Макаренко М.О. (1877-1938)
Makarenko M.O.

672. **Білодід О.І.** Про Макаренка // Археол. – 1989. – № 1. – С. 121–131.
673. **Граб В.И.** Дело Н.Е. Макаренко // Вивчення іст. та культ. спадщини Роменщини: пробл., перспективи. – Суми; Ромни, 1990. – С. 30–31.
674. **Звагельський В.Б.** Невтомний у праці [М.О. Макаренко] // Репрес. краєзнавство. – К., 1991. – С. 161–167.
675. **Киркевич В.** Покровитель Київських храмів: [Археолог Микола Омелянович Макаренко] // Веч. Київ. – 1997. – 5 квіт.
676. **Макаренко Д.Є.** Микола Омелянович Макаренко. – К.: Наук. думка, 1992. – 166 с.
677. **Ситник А.** “Провина” страченого: Причетність до Музею Реріха // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ. – 1994. – № 1. – С. 189–191.
Макаренко М.О. – археолог, мистецтвознавець.
678. **Шовкопляс Г.М., Шовкопляс І.Г.** М.О. Макаренко – видатний археолог України // Вивчення іст. та культ. спадщини Роменщини:

Проблеми і перспективи. Тези доп. конференції, присвяченої 70-річчю Роменського краєзнавчого музею. - Суми; Ромни, 1990. - С. 21-23.

Мозолевський Б.М. (1936-1993)

Mozolevsky B.

- 679. Чемерис В.** Пектораль:[Спогади про археолога Б. Мозолевського] // Літ. Україна. – 1996. – 1 серп.

Рибаков Б.О. (1908 – 2001)

Ribakov B.O.

- 680. Толочко П.П.** Б.А. Рыбаков – выдающийся историк и археолог // Археол. – 1998. – № 2. – С. 3–9.
- 681. Чернецов А.В.** К 90-летию [археолога] Бориса Александровича Рыбакова // Археол. – 1998. – № 2. – С. 10–16.

Хвойка В.В. (1850-1914)

Khvojka V.V.

- 682. Бахмат К.П.** Вікентій В'ячеславович Хвойка (до 50-річчя з дня смерті) // Археол. - 1964. - Т. XVII. - С. 188-198.
- 683. Беляшевский Н.** Собрание древностей В. Хвойки в Киеве // Киев. старина. – 1885. –Т. 69. – С. 58–61.
- 684. Беляшевский Н.** Собрание древностей В.В. Хвойки в Киеве // Киев. старина – 1895. – С. 58–61.
- 685. Брайчевський М.Ю.** Видатний український археолог: (До 40-річчя з дня смерті В.В. Хвойки) // Вісн. АН УРСР. – 1954. – № 11. – С. 59–61.
- 686. Брайчевський М.Ю.** В.В. Хвойка та Імператорська археологічна коміс. // Археол. – 1989. – № 3. – С. 126–137.
- 687. Вікентій Хвойка** та Імператорська археологічна комісія // Хроніка 2000. – 1999. – Вип. 25–26. – С. 208–230.
- 688. Vokolek V. V.V.** Chvojka, prukopnik ukrajinske archeologie // Prace Musea v Hradei Kralove. – 1965. – Serie B, IX. – S. 127-150.
- Воколек В. В.В.** Хвойка — дослідник укр. археології.
- 689. Калитинский А.** Памяти В.В. Хвойки // Рус. антропол. журн. – 1916. – № 1-2. – С. 8.
- 690. Козловская В.** Светлой памяти В.В. Хвойки. – О., 1917. – 14 с.
- 691. Козловська В.** Пам'яті В.В. Хвойки // Україна. – К., 1914. – С. 48–55.

692. **Скоробагатько С.** Йому відкрилася прадавність... [Про археолога В. Хвойку] // Сіл. вісті. – 2000. – 30 листоп.
693. **Смирнов С.В.** Исторична направленість і комплексність археологічних досліджень В.В. Хвойки // Археол. - 1989. - № 3. - С. 122-125.
694. **Трачук А.** Открыватель эпох и цивилизаций: К 150-летию со дня рождения археолога В. Хвойки // Деловая Украина. – 2000. – 1 нояб.
695. **Шовкопляс Г.М.** В.В. Хвойка // Укр. іст. журн. – 1970. – № 5. – С. 135–137.
696. **Шовкопляс Г.** Видатний археолог В.В. Хвойка і його роль в організації Держ. іст. музею Української РСР // Арх. України. – 1966. – № 4. – С. 25–33.
697. **Шовкопляс Г.М.** Вікентій В'ячеславович Хвойка – видатний український археолог // Вікентій В'ячеславович Хвойка та його внесок у вітчизн. археол. (до 150-річчя від дня народж.). – К., 2000. – С. 4-25.

Шовкопляс І.Г. (1921-1997)

Shovkoplas I.G.

698. **Орач Н.** Головний науковий співробітник [ЦНБ І.Г. Шовкопляс] // Бібл. вісн. – 1994. – № 2. – С. 27–31.

Щербаківський Д.М. (1877–1927)

Shcherbakivsky D.M.

699. **Верменич Я.В.** Життя і смерть Данила Щербаківського // Укр. іст. зб. – К., 1997. – Вип. 1. – С. 245–269.
700. **Верменич Я.** Подвижник: [Про археолога і мистецтвознавця Д. Щербаківського] // Київ. старовина. – 1994. – № 5. – С. 85–91.
701. **Княжевич Б.** Його храм – його Голгофа: [Про трагіч. долю вчен., засновника Всеукр. іст. музею Д.М. Щербаківського] // Культура і життя. – 1992. – 26 верес.
702. **Онопрієнко В.** Лицар української культури: Роль Д.М. Щербаківського у вітчизн. музеєзнавстві // Вісн. НАН України. – 1996. – № 3/4 – С. 47–52.
703. **Павловський В.** Данило Михайлович Щербаківський (1877–1927) // Сучасність. – 1978. – № 1. — С. 21–25.
704. **Сидоренко В.** Ревний колекціонер і невтомний дослідник: [Д. Щербаківський] // Нар. творчість та етнографія. – 1968. – № 5. – С. 67–71. – Те саме: Ін-т рукописів ЦНБ НАН України, Ф. 1, спр. 25881.
705. **Скібицька Т.** Київ Данила Щербаківського // Генеза. – 1996. – № 1. – С. 161–167.

706. **Спаська Є.** Спогади про мого найсுவорішого вчителя Данила Щербаківського / Публ. С. Білоконя // Наука і культура: Щорічник.– К., 1990. – Вип. 24. – С. 272–286.

**6. Історія міста Києва з найдавніших часів до 1861 року
History of Kiev from antiquity till 1861 year**

**6.1. Найдавніша історія території Києва
Kiev's antic territory history**

**6.1.1. Загальні праці
General works**

707. **Антонович В.Б.** О пещерах каменного века на среднем течении Днепра // Тр. 4-го Археол. съезда.– Казань, 1885. – Т. 1. – С. 1–6.
708. **Антонович В.Б., Армашевский П.Я.** О нахождении в Киеве мамонта совместно с кремневыми орудиями (стоянка палеолитического времени) // Зап. Киев. о-ва естествоиспытателей. – 1895. – Т. 14, вып. 1, 2. (протоколы). – С. VIII–IX.
709. **Антонович В.Б.** Памятники каменного века, найденные в Киеве в течение трех последних лет // Тр. X Археол. съезда.– М., 1900. – Т. 3. – С. 83–85.
710. **Армашевский П.Я., Антонович В.Б.** Публичные лекции по геологии и истории Киева, читанные в Ист. о-ве Нестора Летописца в марте 1896 года. – К., 1897. – 88 с. – Из змісту: Лекція 1. П.Я. Армашевский. Геология Киева. Палеолит. – С. 1–27; Лекція 2. В.Б. Антонович. Киев в дохристианское время. – С. 29–59; Лекція 3. В.Б. Антонович. Киев в княжеское время. – С. 61–87.
711. **Археологические** находки и раскопки в Киеве и Киевской губернии в течение 1876 года. – К., 1879. – 18 с. – Відб. з: Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. Кн. 1.
712. **Археологія** Української РСР: У 3 т. / АН УРСР. Ін-т археол. – К.: Наук. думка, 1971.–1975.
713. **Арциховский А.В.** Введение в археологию. – Изд. 3-е, перераб. и доп. – М.: Моск. гос. ун-т, 1947.
Про Київ – С. 176–182.
714. **Баран В.Д.** Нові археологічні відкриття на території Української РСР // Укр. іст. журн. – 1975. – № 11. – С. 155–158.
715. **Беляшевский Н.** Первобытный человек на берегах р. Днепра вблизи г. Киева // Киев. старина – 1890. – № 4, док.. – С. 1–21.
716. **Беляшевский Н.Ф.** Следы пребывания первобытного человека на

- берегах Днепра вблизи Киева // Тр. VIII Археол. съезда. Т. III. – М., 1897.
717. **Бондарь Н.Н.** Поселения среднего Поднепровья эпохи ранней бронзы. – К.: Вища шк. Изд-во при Киев. ун-те, 1975. – 176 с.: ил.
718. **Гаврилюк В.С., Речмедін І.О.** Природа Киева та його околиць: Фізико-геогр. х-ка. – [К.], 1956. – 70 с.: іл.
719. **Галіч Д.** Археологічні дослідження на новобудовах Києва // Соціаліст. Київ. – 1935. – № 2–3. – С. 40: іл
720. **Данилевич В.** Археологічна минувщина Київщини. – К., 1925. – 174 с.: іл., карта – (УАН. Зб. іст.-філол. від-ня; № 31).
721. **Древности Приднепровья /** Собр. Б.И. и В.Н. Ханенко. Вып. 1. Каменный и бронзовый века. – К., 1899. – [2], 16 с.: 12 вкл. л. ил.
722. **Древности Приднепровья /** Собр. Б.И. и В.Н. Ханенко. Вып. 5. Эпоха великого переселения народов. – К., 1901 – [2], 30 с.: 20 вкл. л. табл.
723. **Древности Приднепровья /** Собр. Б.И. и В.Н. Ханенко. Вып. 5. Эпоха славян. (VI–XIII в.). – К., 1902. – 72 с.: 40 вкл. л. табл.
724. **Древности Приднепровья и побережья Черного моря /** Собр. Б.И. и В.Н. Ханенко. Вып. 6. – К., 1907. – [2], 44 с.: 42 вкл. л. табл.
725. **Ефименко П.П., Шовкопляс И.Г.** Археологические открытия на Украине за последние годы // Совет. археология. – 1955. – Т. 19. – С. 5–40: ил.
726. **Зализняк Л.Л.** Мезолит Восточной Волыни и Киевского Поднепровья в свете новых исслед. // Новые исслед. археол. памятников на Украине. – К., 1977. – С. 23–45.
727. **Кругликов-Гречаный Л.П.** Киев в прошлом. – К., 1913. – Вып. 1. – [4], 58 с.: ил.
Геологія Києва. Історія з найдавніших часів (палеоліт, неоліт) до X ст.
728. **Люди** стародавнього кам'яного віку на території Києва // Борисковський П.І. Людина кам'яного віку на Україні. – К., 1940. – Розд. 5. – С. 78–88.: іл.
729. **Максимов Е.В.** Среднее Поднепровье на рубеже нашей эры. – К.: Наук. думка, 1972. – 182 с.: ил.
730. **Марченко И.М.** Киев – столица Украинской ССР. – М.: Географгиз, 1950. – 70 с.: ил.; 2 вкл. л. ил.
731. **О ходе** открытия древностей в Киеве до начала 1836 года // Журн. М-ва. нар. просвещения. – 1836. – № 10. – С. 261–279.
732. **Петров Н.** Вопросы местного характера на третьем археологическом съезде в Киеве // Киев. епарх. ведомости. – 1875. – № 5. – С. 177–185; № 7. – С. 237–246; № 12. – С. 397–406; № 18. – С. 582–590.
Про Київ у №№ 7, 12, 18.
733. **Про ложное** сообщение о предлетописной Руси // Ист. журн. (М.). –

1942. – № 7. – С. 129.
734. **Рудинський М.** Доісторичне минуле Києва // Київ. Провідник / За ред. Ф. Ернста. – К., 1930. – С. 21–43.
735. **Сагайдак М.** “Беше около града лесъ і боръ великъ” // Наука і культура. Україна: Щорічник. – К., 1988. – Вип. 22. – С. 251–256.
Освоювання навколишнього ландшафту, природного середовища, рослинності на території давнього Києва.
736. **Спицын А.А.** Поля погребальных урн // Совет. археология. – 1948. – № 10. – С. 53–72: ил.
737. **Поселение** племени полян и основание Киева // Летопись по Лаврентьев. списку. – СПб, 1897. – С. 57.
738. **Тутковський П.** Передісторична природа Києва: (Геол. минуле території Києва за четвертин. період) // Київ та його околиця в історії і пам’ятках / За ред. М. Грушевського. – К.: Держвидав України, 1926. – С. 25–32.
739. **Хвойка В.В.** Древние обитатели Среднего Приднепровья и их культура в доисторические времена (по раскопкам). – К., 1913. – Из содерж.: Раскопки в усадьбе М.М. Петровского в Киеве. – С. 63–75.
740. **Хойновский И.А.** Краткие археологические сведения о предках славян и Руси... – К., 1896. – Вып. 1.
Див.: Розкопи і знахідки в Києві. – С. 152–175.
741. **Шевченко А.И., Шовкопляс И.Г.** Палеолит Киевского Приднепровья. – К.: Ин-т геол. наук, 1982. – 59 с.
742. **Шишова И.А.** Народы нашей страны в “Истории Геродота”. – М.: Наука, 1982. – С. 98–159, 285–297.

6.1.2. Археологічні дослідження найдавніших слов’янських поселень та знахідки великокняжої доби на території Києва

Archeological investigations of antic Slavic settlements, findings of grand dukes period at Kiev’s territory

743. **Андрушак Ф.О., Осадчий Р.М.** Про культурний тип та конструктивно-ритуальні особливості камерних поховань Південної Русі: (За матеріалами Києва та Чернігова) // Археол. – 1995. – № 3. – С. 99–106.
744. **Археологические** исследования Киева, 1978–1983 гг.: Сб. науч. тр. / Редкол.: П.П Толочко. (отв. ред) и др.; АН УССР. Ин-т археологии. – К.: Наук. думка, 1985. – 144 с.: ил.
745. **Археологічні** дослідження стародавнього Києва: Збірник / Редкол.: П.П. Толочко (відп. ред.) та ін. – К.: Наук. думка, 1976. – 223 с.

746. **Археологія Києва:** Дослідження і матеріали. – К.: Наук. думка, 1979. – 132 с.
747. **Барвінський О.Г.** Ілюстрована історія Руси від найдавніших часів з двома іст. картами Руси і 40 ілюстраціями / Після рус. і чужих істориків написав О. Барвінський. – Л.: Просвіта, 1890. – 282, V с.: іл., портр., карта.
748. **Беляшевский Н.Ф.** Раскопки в Киеве // Археол. летопись Юж. России. – К., 1899. – Т. 1. – С. 26-41.
749. **Бліфельд Д.** З археологічних досліджень у Києві в останні роки // Наук. зап. Ін-ту історії та археол. України АН УРСР. (Уфа). – 1943. – Кн. 1. – С. 100–116.
750. **Богусевич В.А.** Археологические раскопки 1950 г. на Подоле в Киеве // Крат. сообщ. ИИМК. – 1951. – Вып. 41. – С. 47–48.
Археологічні знахідки стосуються різних періодів з IX–XIX ст., переважно IX–X ст.
751. **Богусевич В.А.** Археологічні розкопки в Києві на Подолі в 1950 р. // Археол. – 1955. – Т. 9. – С. 42–53: іл.
752. **Болсуновский К.В.** Древние гирьки, найденные в Киеве, и отношение их к различным весовым системам. – К., 1898. – 28 с: ил.
753. **Боровський Я.** Велика дорога: (Археол. дослідження стародавн. Києва) // Ранок. – 1982. – № 5. – С. 12.
754. **Боровський Я., Сагайдак М.** Київ, відкритий археологами // Наука і культура. Україна. 1980. – К., 1981. – С. 260–272.
755. **Брайчевский М.Ю.** Новые археологические открытия в Киеве // Совет. археология. – 1983. – № 3. – С. 61-67.
756. **Брачев В.С.** Киевская Археологическая комиссия (1843–1917) // Вестн. Ленинград. ун-та. Сер. 2. История. Языкознание. Литературоведение. – 1987. – Вып. 2. – С. 78–81.
757. **Васильев Д.** Отчет о занятиях XI Археологического съезда в Киеве. – Казань, 1899. – 9 с.
758. **Вельмин С.П.** Археологические изыскания Археологической комиссии в 1908–1909 гг. на территории древнего Киева // Воен.-ист. вестн. – 1910. – № 7–8, (отд. 1). – С.121–153.
759. **Вельмин С.П.** Раскопки Археологической комиссии в Киеве в усадьбе Десятинной церкви летом 1911 г.: Отчет о деятельности ист.-этногр. кружка при Ун-те святого Владимира за 1911/1912 учеб. год // Унив. изв. – 1915. – № 10. – С. 4–7.
760. **Висоцький С., Боровський Я.Є.** Визначна знахідка середньовічної торевтики з Києва // Археол. – 1993. – № 5. – С. 125–129.
761. **Воронин Н.Н.** К итогам и задачам археологического изучения древнерусского города // Крат. сообщ. ИИМК. – 1951. – Вып. 41. – С. 5–28.

762. **Гамченко С.** Розкопи 1926 р. в Києві (Давніша садиба В.П. Трубецького) // Коротке звідомл. Всеукр. археол. ком. за 1926 р. – К., 1927. – С. 17–38: іл.
763. **Гезе В.** Заметки о некоторых киевских древностях. – СПб, 1901. – [2], 8 с.: ил. – Відб. з: Зап. императ. Рус. археол. о-ва. – Т. 12, вып. 1–2.
1. Глиняные кувшины, найденные в сводах Киево-Печерской лавры. 3. Пластика с изображениями, найденная в Киеве. 5. Находки предметов древнейшего периода (глиняная куколка, найденная на р. Сырце) возле Киева.
764. **Гезе В.** Заметки о некоторых киевских древностях. – [СПб., 1905].
Див: 1. Меч, найденный в Киеве близъ Золотых ворот – С. 1–4: ил. – Відб. з: Зап. отд-ние рус. и славян. археологии императ. Рус. археол. о-ва. – Т. 7, вып. 1.
765. **Гончаров В.К.** Археологічні розкопки в Києві 1955 р. // Археол. – 1957. – Т. X. – С. 122–135.
766. **Горішній П.А.** Створення постійнодіючої Київської археологічної експедиції // Укр. іст. журн. – 1970. – № 9. – С. 148.
767. **Дослідження з слов'яноноруської археології:** (Зб. ст.). – К.: Наук. думка, 1976. – 230 с.
768. **Евгений (Болховитинов, митрополит киевский).** О древностях, найденных в Киеве // Тр. и зап. О-ва истории и древностей рос. – 1826. – Ч. 3, кн. 1. – С. 152–163.
769. **Эртель А.Д.** Отчет (Киев. о-ва охраны памятников старины и искусства) о наблюдении за земляными работами в районе Старо-Киевского участка в 1912 г. и о найденных при этом предметах. – К., 1913. – 8 с. – Відб. з Воен. ист. вестн. – 1913. – № 5.
770. **Заремба С.** Археологічні з'їзди в Києві (1874–1899 рр.) // Київ. старовина – 1995. – № 3. – С. 65–72.
771. **Ігнаткін І.** Путівник у минуле: Праці вчен. Київ. постійно діючої експедиції Ін-ту археол. АН УРСР висунуто на здобуття Держ. премії УРСР // Прапор комунізму. – 1983. – 20 жовт.
772. **К раскопкам** Императорской археологической комис. в Киеве // Киевлянин. – 1913. – 19 янв.
773. **Каргер М.К.** Археологические исслед. древнего Киева: Отчеты и материалы (1938–1947). – К.: АН УССР, 1950. – 252 с.: ил. – (АН УССР. Ин-т археологии АН СССР. Ин-т материал. культуры).
774. **Каргер М.К.** Дофеодалный период истории Киева по археологическим данным // Крат. сообщ. ИИМК. – 1939. – Вып. 1. – С. 9–10.
775. **Каргер М.К.** Древний Киев // По следам древн. культур. Древн. Русь.

- М.: Госкультпросветиздат, 1953. – С. 37–75.: ил.
- 776. Каргер М.К.** Древний Киев: Очерки по истории материальной культуры древнерус. города: В 2 т. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1958 – 1961. Т.1. – 1958. – 580 с.: ил., пл. [По літописах – С. 11–22; 115–116 ; Київські рукописи – С. 447 ; Літописи про облогу 1240 р. в світлі археол. матеріалів – С. 08–514]
Т.2. - Памятники киевского зодчества X–XIII вв. – 1961. – 661 с.: ил.,к.
- 777. Каргер М.К.** К вопросу о древнейшей истории Киева // Совет. археология. – 1948. – Т. 10. – С. 235–254: ил.
- 778. Каргер М.К.** К вопросу о Киеве в VIII–IX вв. // Крат. сообщ. ИИМК. – 1940. – Вып. 6. – С. 65–66.
- 779. Каргер М.К.** Киевская экспедиция (1946 г. Тез. докл.) // Крат. сообщ. ИИМК. – 1947. – Вып. 21. – С. 38–40: ил.
Розкопки на території “міста Володимира” та біля Софійського собору.
- 780. Каргер М.К.** Основные итоги и проблемы археологического исслед. древнего Киева // Докл. 6 науч. конф. Ин-та археологии. АН УССР. – К.: АН УССР, 1953. – С. 107–118.
- 781. Каргер М.К.** Основные итоги и проблемы археологического исследования древнего Киева: (Тез. докл.) // Крат. сообщ. ИИМК. – 1951. – Вып. 41. – С. 45–46.
- 782. Каргер М.К.** Раскопки древнего Киева // Наука и жизнь. – 1940. – № 2. – С. 38–40: ил.
- 783. Каргер М.К.** Розкопки на садибі Київського іст. музею // Археол. пам’ятки УРСР. – 1952. – Т. 3. – С. 5–13: пл..
- 784. Каргер М.К.** Розкопки у Києві з 1946 р. // Археол. пам’ятки УРСР. – 1949. – Т. 1. – С. 7–20: іл.
Археологічні дослідження у межах “Володимирова города”.
- 785. Киевская** экспедиция [организован. Ин-том археологии АН УССР совместно с ИИМК. Рук. М.К. Каргер] // Крат. сообщ. ИИМК. – 1939. – Вып. 1. – С. 2.
- 786. Киевская** экспедиция / Толочко П.П., Боровский Я.Е., Гупало К.Н., Ивакин Г.Ю., Сагайдак М.А. // Археол. открытия 1974 года. – М., 1975. – С. 364–365.
- 787. Київ:** нові сторінки історії: [1500-річчя Києва / Інтерв’ю з керівником Київ. археол. експедиції АН України П.П. Толочко] // Молода гвардія. – 1979. – 4 квіт.
- 788. Київська** постійно діюча археологічна експедиція // Вісн. АН УРСР. – 1971. – № 1. – С. 98; Київ. старовина. 1972. – К., 1972. – С. 70–71.
- 789. Килиевич С.Р.** Детинец Киева IX – первой половины XIII веков: По материалам археол. исслед. – К.: Наук. думка, 1982. – 175 с.: ил. –

- (Києву 1500 лет).
- 790. Килиевич С.Р.** На горе Старокиевской: [Рассказ о древн. Киеве]. – К.: Наук. думка, 1982. – 80 с.: ил. – (Науч.-попул. лит). – (К 1500-летию Киева). – Библиогр.: с. 79.
- 791. Киянський Д.** Докази під піском // Веч. Київ. – 1980. – 31 лип. – (Києву – 1500 років).
- 792. Киянський Д.** Знахідки слідопитів історії: Загадка “напівземлянок”. Книголюби і шахісти XI століття. Хто будував “місто Ярослава”? // Веч. Київ. – 1981. – 28 листоп. – (1500).
- 793. Киянський Д.** Подорож у одинадцяте століття // Прапор комунізму. – 1981. – 10 черв. – (До 1500-річчя Києва).
- 794. Кореневский П.** Археологические раскопки в Киеве // Ист. вестн. – 1910. – № 9. – С. 980–985.
- 795. Лінка Н.В.** Роботи експедиції “Великий Київ” за 1947 р. // Археол. пам’ятки УРСР. – К., 1952. – Т. III. – С. 39–53.
- 796. Магура С.** До питання про стару слов’янську кераміку часів родоплемінного ладу: (З приводу розкопів на горі Киселівці в Києві 1932 р.) // Наук. зап. Ін-ту іст. матер. культури. – 1935. – Кн. 1. – С. 53–74: іл.
- 797. Мовчан І.І.** Давньокиївська околиця, [IX–XIIIст.] – К.: Наук. думка, 1993. – 171, 2 с.: іл. – (АН України, Ін-т археол.) – Библиогр.: с. 164–170.
- 798. [Находки] в Києве на Старом городе** // Киев. старина – 1901. – № 11, археол. летопись. – С. 151.
- 799. Новое в археологии Киева** / АН УССР. Ин-т археологии; Редкол.: П.П. Толочко (отв. ред.) и др. – К.: Наук. думка, 1981. – 455 с.: ил. – (Києву 1500 лет).
- 800. Петров В.П.** Давні слов’яни V–VII ст.: (Літопис. дані в світлі археол. матеріалів) // Укр. іст. журн. – 1966. – № 2. – С. 30–37.
- 801. Петров В.П.** Етногенез слов’ян: Джерела, етапи розвитку і проблематика / АН УРСР. Ін-т археол. – К.: Наук. думка, 1972. – 214 с.
- 802. Приступко Н.** Коли глиняний черепок дорожчий за золото: [Про археол. розкопки у київ. печерах] // Хрещатик. – 2000. – 20 жовт.
- 803. Рыбаков Б.А.** Древнерусский город по археологическим данным // Изв. АН СССР сер. истории и философии. – 1950. – Т. VII, № 3. – С. 239–249.
- 804. Рыбаков Б.А.** Знаки собственности в княжеском хозяйстве Киевской Руси X–XI вв. // Совет. археология. – 1940. – № 6. – С. 227–257.
- 805. Рыбаков Б.А.** Поляне и северяне: (К вопр. о размещении летопис. племен на среднем Днепре) // Совет. этнография. – 1947. – № 6–7. – С. 81–105.

- 806.** Розкопки в Києві на горі Кисілівці в 1940 р.: (З матеріалів наук. арх. Ін-ту археол. АН УРСР) // Археол. – 1947. – Т. 1. – С. 141–151.
- 807.** Сагайдак М.А. Нове в археологічному вивченні стародавнього Києва. – К.: Т-во “Знання” УРСР, 1982. – 22 с.
- 808.** Самойловський І.М. Археологічні дослідження на території будівництва Будинку Уряду // Соціаліст. Київ. – 1937. – № 5. – С. 39–40.
- 809.** Самойловський І.М. Археологічні дослідження на території Києва з 1917 по 1947 р. // Рукопис в арх. Ін-ту археол. НАН України.
- 810.** Самойловський І.М., Мезенцева Г.Г. Археологічні спостереження і розвідки в Києві та поблизу нього в 1949–1951 рр. // Археол. пам’ятки УРСР. – 1955. – Т. 5. – С. 179–183.
Археологічні знахідки стосуються різних часів, переважно Київської Русі.
- 811.** Самойловский И. Новые материалы по археологии Киева // Совет. Украина. – 1956. – № 2. – С. 190–191.
- 812.** Самойловський І.М. Пам’ятки культури полів поховань у Києві // Археол. – 1952. – Т. 7. – С. 153–157: іл.
- 813.** Самойловський І.М. Розвідки і розкопки в Києві та його околицях в 1947–1948 рр. // Археол. пам’ятки УРСР. – 1952. – Т. 3. – С. 73–85.: іл., карт.
- 814.** Самойловський І.М. Слов’янський могильник в Києві над Дніпром // Археол. – К., 1950. – Т. III. – С. 154–157.
- 815.** Самойловський І.М. Слов’янський могильник на р. Пронівщині під Києвом // Археол. – К., 1955. – Т. IX. – С. 184–188.
- 816.** [Сементовский Н.М.]. Древности, открытые в апреле сего (1857) года, в недалеком расстоянии от Десятинной церкви // Галерея Киев. достопримечател. видов и древностей. – К., 1857. – Тетр.5. – С. 34–36.
- 817.** Случайные находки // Киев. старина – 1900. – № 6, археол. летопись. – С. 201–202.
Знахідки IX–X ст. біля Золотих воріт.
- 818.** Стародавній Київ: Археологічні дослідження 1984–1989: Зб. наук. праць [АН України, Ін-т археол. / Редкол.: П.П. Толочко (відпов. ред.) та ін.]. – К.: Наук. думка, 1993. – 269, [3] с.: іл.
- 819.** Стародавній Київ: Збірник / Редкол.: П.П. Толочко (відп. ред.) та ін. – К.: Наук. думка, 1975. – 214 с.
- 820.** Суховєєв В. Розповідають знахідки: Далеке і близьке: [Про Київ X–XIII ст.] // Молодь України. – 1980. – 18 верес.
- 821.** Толочко О.П., Толочко П.П. Київська Русь. – К.: Альтернатива, 1998. – 352 с.
- 822.** Толочко П.П. Древний Киев: умолкшие голоса: [Беседа с директором

- Ин-та археологии НАН Украины П.П. Толочко / Записал Д. Киянский] // Зеркало недели. – 1999. – 17–23 апр.
- 823. Толочко П.П.** Древний Киев в свете новых археологических исследований // Славян. культуры и мировой революц. процесс: Междунар. науч. конф. Минск, 28 сент. – 1 окт. 1982 г.: Тез. докл. – Минск, 1982. – С. 197–198.
- 824. Толочко П.П.** Древняя Русь. – К.: Наук. думка, 1987. – 248 с.
- 825. Толочко П.П.** Киев и Киевская Земля – К.: Наук. думка, 1980. – 221 с.
- 826. Толочко П.П.** Массовая застройка Киева X–XIII вв.: [Археол. исслед.] // Древнерус. города. – М., 1981. – С. 63–95.
- 827. Толочко П.П.** Новые археологические открытия в Киеве // Вопр. истории. – 1973. – № 5. – С. 210–213.
- 828. Толочко П.П.** Новые археологические открытия в Киеве // Древнерус. город. – К., 1985. – С. 128–141.
- 829. Толочко П.П.** Нові [археологічні] дослідження в Києві // Укр. іст. журн. – 1965. – № 9. – С. 151–152.
- 830. Толочко П.П.** Новое в изучении Киева // Археология. – 1978. – Вып. 26. – С. 84–100.
- 831. Толочко П.П.** Таємниці золотих сувоїв: [До V Міжнар. конгресу слов'ян. археології] // Київ. – 1985. – № 8. – С. 132–137.
Знахідки археологів в Києві: Старокиївська гора, Лавра, Федоровський монастир.
- 832. Толочко П.П.** Шляхи формування давньоруських міст // Археол. – 1998. – № 1. – С. 7–15. – Бібліогр.: с. 13–15.
- 833. Третьяков П.Н.** Восточнославянские племена. – Изд. 2-е, перераб. и расшир. – М.: АН СССР, 1953. – 312 с.: ил.
Про Київ див. за покажч. “Археологические памятники и древние города”. – С. 309.
- 834. Хойновский И.А.** Раскопки великокняжеского двора древнего града Киева, произведенные весной 1892 года: Археол.-ист. исследование. – К., 1893. – 137 с.
- 835. Чамара В.** На метро – в XII століття: 1500 – Києву // Веч. Київ. – 1979. – 28 серп.
- 836. Шовкопляс А.М.** Древние и раннесредневековые славянские памятники на территории Киева // Тр. V Междунар. конгр. археологов-славистов. – К., 1988. – Т. 5. – С. 235–240.
- 837. Шовкопляс А.М.** Славянская керамика VII–IX вв. из Киева // Крат. сообщ. Ин-та археологии. – К., 1959. – Вып. 8. – С. 73–81.
- 838. Шовкопляс І., Висъзжев Р.** Свідки минулого: (Нові дані з історії

стародав. Києва) // Рад. жінка. – 1952. – № 11. – С. 26: іл.

- 839. Яворницький Д.И.** Школы и мнения о происхождении Руси (1895) // Нац. б-ка України ім. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 336, 11 од. зб. (XVIII ст. – 1939 р.).
- 840. Ячменьов М.І., Телічко В.П.** Археологічні експедиції Ін-ту історії матеріальної культури в 1936 р. // Вісті АН УРСР. – 1937. – № 1. – С. 67–78.
- 841. Ячменьов М., Мовчанівський Ф.** Нові археологічні розкопки у Києві // Соціаліст. Київ. – 1936. – № 7–8. – С. 57–60.

6.1.2.1. Виникнення Києва Creation of Kiev

- 842. Артеменко І., Толочко П.** “ ... И створища град”: [З історії виникнення Києва. За археол. матеріалами] // Рад. Україна. – 1979. – 18 лют.
- 843. Артемова Л., Созанський В.** Була Русь із столицею в Києві. А звідки єсть пішла Київська Русь? // Час / Time. – 1996. – 1 берез
- 844. Асєєв Ю.С.** Крізь вітри сторіч: Розповідає проф. Київ. худож. ін-ту Ю.С. Асєєв / Розмову вела Л. Бараневич // Прапор комунізму. – 1985. – 1 жовт.
- 845. Б.Д.** Обговорення питання про час заснування Києва // Укр. іст. журн. – 1959. – № 5. – С. 163.
- 846. Бич А., Лазебник В.** Когда возник Киев? // Правда Украины. – 1969. – 14 янв.
- 847. Близень В.** Звідки почалася руська земля // Наука і культура. Україна. 1980. – К., 1981. – С. 260–272.
Про “Повість минулих літ”.
- 848. Богусевич В.А.** Про походження і топографію древнього Києва за археологічними даними // Археол.. – 1952. – Т. VII. – С. 66–72.
- 849. Боровський Я.Є.** Вірменський варіант давньоруського переказу про заснування Києва // Укр. іст. журн. – 1981. – № 9. – С. 82–87.
- 850. Боровський Я.Є.** Давньоруський літопис про заснування Києва: (До 1500-річчя міста) // Укр. мова і література в шк. – 1980. – № 12. – С. 34–39. – Бібліогр. посилання в тексті.
- 851. Боровський Я.** Заклав Ярослав місто велике ... // Рад. Україна. – 1986. – 20 берез.
- 852. Боровський Я.** “И нарекоша имя ему Киев”: [З історії заснування міста] // Знання та праця. – 1978. – № 12. – С. 18–19.

853. **Боровський Я.Є., Івакін Г.Ю.** И нарекоша имя ему Киев // Київ-79. – К., 1979. – Вип. 2. – С. 171–176.
854. **Боровський Я.** Кий, князь мудрих полян: З історії Русі // Літ. Україна. – 1969. – 4 листоп.
855. **Боровський Я.** Родич “города Ярослава”: [З історії заснування м. Києва] // Наука і суспільство. – 1980. – № 10. – С. 47–48.
856. **Braйтсзевський М.У.** W sprawie genezy miast staroruskich // Z Badań nad geneza miast ruskich. – Warszawa, 1953. – S. 65–69.
- Брайчевський М. Ю.** Генезис староруських міст.
857. **Брайчевський М.Ю.** До питання про виникнення міста Києва // Укр. іст. журн. – 1959. – № 5. – С. 53–67.
858. **Брайчевський М.Ю.** К происхождению древнерусских городов // Крат. сообщ. ИИМК. – 1951. – Т. ХLI. – С. 32–33.
859. **Брайчевський М.Ю.** Когда и как возник Киев. – К.: Наук. думка, 1965. – 183 с.: ил.
860. **Брайчевський М.Ю.** Коли і як виник Київ (АН УРСР. Ін-т історії). – К.: Вид-во АН УРСР, 1963. – 163 с.: іл., карт. – Рез. рос. мовою. – Бібліогр.:с. 152–158.
861. **Брайчевський М.Ю., Довженко В.** Обговорення питання про час заснування Києва // Укр.іст. журн. – 1959. – № 5. – С. 163.
862. **Брайчевський М.** Походження Русі. – К.: Наук. думка, 1968. – 224 с.: карт.
863. **Брайчевський М.Ю.** Старовинні слов’яни та виникнення Києва // Історія Києва. – 1959. – Т. I. – С. 3–46.
864. **Василенко Г.** На горі Бусовиці: [Про легендар. Либідь, яка насправді не була сестрою Кия. (Народж. 315 р. в Бусовграді – стародав. столиці слов’ян)] // Україна. – 1989. – № 32. – С. 14–15.
865. **Василенко Г.** Слов’янська столиця: домисли й дійсність // Літ. Україна. – 1987. – 29 жовт.
866. **Веселовський А.Н.** Киев-град Днепра // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1887. – № 6. – С. 294–301.
Надруковано з деякими змінами в Зап. Романо-Германского отд. Филол. о-ва при императ. Ун-те. – СПб. – 1888. – Вып. I. – С. 62–69.
867. **Вестберг Ф.Ф.** К анализу восточных источников о Восточной Европе // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1908. – № 2, 3.
Про Київ див. № 2. – С. 398–400 та інші.
868. **Винар Л.** Чи справді князь Кий історична постать? // Київ (Філадельфія). – 1956. – Т. 7, ч. 1. – С. 35–36.
869. **Виникнення Києва** // Дарниц. шовк. – 1965. – 15 лип.
870. **Гапусенко І.** Літописне свідчення про заснування Києва: 1500 – сторінки історії // Веч. Київ. – 1979. – 14 черв.

871. **Гаркави А.Я.** Древнейшее арабское известие о Киеве // Тр. III Археол. съезда. – К., 1878. – Т. 1. – С. 345–352.
872. **Golb N., Pritsak O.** Khazarian Hebrew documents of the tenth century. – Ithaca: Cornell University Press, 1982. – XVI, 166 p.: il. – Те ж. – М.; Иерусалим, 1997.
- Голб Н., Прицак О.** Хазаро-єврейські документи X ст.
873. **Даниленко В.** Портрет Кия? // Культура і життя. – 1981. – 6 верес.
874. **Дашкевич Н.П.** Приднепровье и Киев по некоторым памятникам древнесеверной литературы // Унив. изв. – 1886. – № 11. – С. 220–241.
875. **Деуш А.** “И нарекоша имя ему Къив”: [До 1500-річчя заснування Києва] // Молода гвардія. – 1979. – 13 трав.
876. **Думка М.** Коли ж виник Київ? // Вітчизна. – 1965. – № 7. – С. 210–212.
877. **Думка М.С.** Скільки ж років Києву? // Молодь України. – 1968. – 20 груд.
878. **Дяденко В.** Скільки ж років Києву?: [Про нові археол. знахідки] // Літ. Україна. – 1963. – 22 жовт.
879. **І все ж таки:** скільки років Києву? // Молодь України. – 1968. – 5 квіт.
880. **Івакін Г.** “Мати міст руських ...”: [З історії Києва] // Наука і суспільство. – 1979. – № 9. – С. 49–50.
881. **Івакін Ю.** Віків немеркнуче свідоцтво: (Про походження Києва) // Рад. освіта. – 1981. – 28 січ. – (До 1500-річчя Києва).
882. **Іванцов І.О.** Виникнення Києва // Матеріали IV наук. сес. Київ. Держ. пед. ін-ту ім. О.М. Горького: Тез. доп. – К., 1941. – С. 17–21.
883. **Іванченко Р.** Гнів Перуна: (Переказ дав. легенд про виникн. Києва) // Ранок. – 1980. – № 3. – С. 16–17.
884. **Игнатович Э.** Это может быть Кий: [“Угловой камень с Симарглом и орлом” Борисоглеб. собора в Чернигове] // Правда Украины. – 1989. – 25 июля.
885. **Игнатович Е.** Коли Кий ходив до Царграда? // Наука і суспільство. – 1989. – № 1. – С. 70–72.
886. **Игнатович Е.** Короткий життеопис Кия: Сторінки історії // Молодь України. – 1997. – 12 серп.
887. **Каргер М.К.** К вопросу о Киеве в VIII–X вв. // Крат. сообщ. ИИМК. – 1940. – Вып. 6. – С. 61–66: ил.
888. **Кем был Кий?** // Преподавание истории в шк. – 1976. – № 6. – С. 22.
889. **Києву – п'ятнадцять веков:** Говорят учен. // Правда Украины. – 1979. – 7 марта.
890. **Київська Русь** // Рад. енцикл. історії України. – К., 1970. – Т. 2. – С. 357–361.

891. **Корінний М.** Де “діяв лови” князь Кий: 3 літописів // Веч. Київ. – 1982. – 4 лют.
892. **Короткова З.** Когда возник Киев? // Наука и жизнь. – 1966. – № 6. – С. 80.
893. **Котляр Н.Ф.** Древняя Русь и Киев в летописных преданиях и легендах. – К.: Наук. думка, 1986. – 159 с.
894. **Котляр М.Ф.** Київ у давньоруських літописах: До 1500-річчя Києва // Арх. України. – 1980. – № 1. – С. 30–39. – Бібліогр. посилання в тексті.
895. **Котляр М.Ф.** Народні перекази про заснування Києва в літописах XI–XVII ст. // Укр. іст. журн. – 1981. – № 7. – С. 18–30.
896. **Котляр Н.Ф.** Сколько лет Киеву // Родники (Дортмунд), 1982.- (Спецвып. к 1500-летию Киева).
897. **Котляр М.** Таємниця епоніма // Всесвіт. – 1980. – № 7. – С. 186–195.
898. **Котляр М.Ф.** Хто ж є Кий? // Ми і світ (Канада, Ніагара). – 1979. – № 211.
899. **Крип’якевич І.П., Брайчевський М.Ю.** Коли і як виник Київ // Укр. іст. журн. – 1965. – № 1. – С. 139–140.
900. **Кругляк Ю.М.** Ім’я вашого міста: Походження назв міст і селищ міськ. типу УРСР. – К.: Наук. думка, 1978. – 152 с.
901. **Кулаковський В.** І нарекли його Києвом // Дніпро. – 1982. – № 3. – С. 100–105.
902. **Леликов М.** До Агтіли в Київ: [Експедиція журн. “Україна” слідами Посольства антич. греків] // Україна. – 1989. – № 5. – С. 9.
903. **Лер-Сплавинский Т.** Еще раз о названии города Киева // Проблемы современной филологии. – М., 1965. – С. 197–198.
904. **Лесной С. (Парамонов)** Откуда ты, Русь? – Ростов н/Д: Дон. слово, “Квадрат”. – 1995. – 352 с.
Доолегівська Русь.
905. **Лихачев Д.С.** Возникновение русской литературы. – М.; Л.: Изд-во АН СССР. – 1952.
Див. про іст. легенду заснування Києва братами Кисм, Щеком, Хоривом та їх сестрою Либедю. – С. 36–38.
906. **Літопис Руський** / Пер. з давньорус. Л.Є. Махновця. – К.: Дніпро. 1989. – 591 с.
907. **Логвин Г.** Біля витоків прекрасного: Київ учора, сьогодні, завтра [Київ V–XII ст.] // Дніпро. – 1980. – № 10. – С. 129–136. – (Київ – 1500).
908. **Лоциц Ю.** “... И нарекоша имя ему Киевъ”: [Страницы истории Киева] // Вокруг света. – 1982. – № 5. – С. 38–42.
909. **Марр Н.Я.** Книжные легенды об основании Куара в Армении и Киева на Руси // Н.Я. Марр. Избранные работы. – М.; Л., 1935. – Т. 5. – С. 44–66.

910. **Матвійчук Н.** Загадки Кия: До 1500-річчя Києва // Піонерія. – 1981. – № 6. – С. 30–31.
911. **Матушек О.** Звідки є почалась Руська земля: До 1500-річчя Києва // Прапор комунізму. – 1979. – 21 серп.
912. **Медвідь В.** “Се буди мати градом ...” // Україна. – 1979. – № 45. – С. 14–15.
913. **Mezentsev V.I.** Emergence of Podil and Genesis of City Kiev: Problems of Dating // Harv. Ukr. St. – 1986. – Vol. X. – P. 48–279.
- Мезенцев В.І.** Виникнення Подолу та походження міста Києва: Пробл. датування.
914. **Миролюбов Ю.** О князе Кие, основателе Киевской Руси // Берега Тавриды. – 1992. – №5. – С. 187–217; 1993. – № 1. – С.210–217.
915. **Миролюбов Ю.** О князе Кие, основателе Киевской Руси. Собр. соч. Т. 12. – Aachen (West Germany): Druckerei W. Kleikamp, Köln, 1987. – 95 с.
916. **Миролюбов Ю.** Образование Киевской Руси и ее государственности: (Времена до князя Кия и после него). Собр. соч. Т. 13. – Aachen (West Germany): Druckerei W. Kleikamp, Euren, 1988. – 120 с.
917. **Назаренко А.В.** По поводу гипотезы о происхождении названия Киев // Древнейшие государства на территории СССР. – М., 1986. – С. 220–222.
918. **Названо ім'ям старшого брата: (До 1500-річчя Києва) // Сіл. вісті. – 1979. – 12 черв. – (Сторінки історії).**
919. **Парфінюк Р., Новак О.** Шляхами цікавих пошуків // Київ. правда. – 1980. – 3 квіт. – (До 1500-річчя Києва).
Про визначення вченими віку Києва.
920. **Петров В.П.** Про першопочатки Києва: (До 1100-річчя першої літопис. згадки про Київ) // Укр. іст. журн. – 1962. – № 3. – С. 14–21.
921. **Плачинда С.** Мандрівка в місто Кия: Київ. 1500 // Літ. Україна. – 1980. – 24 черв.
922. **Плачинда С.** Стародавній, загадковий // Ранок. – 1980. – № 3. – С.14–15.
923. **Плечко М.** Київ – вічне місто: (До питання про заснування Києва) // Укр. дійсність (Берлін). – 1945. – 10 лип.
924. **Пріцак О.** Походження Русі // Хроніка 2000. – 1992 – 1997.
1992. – Вип. 1. – С. 17–33; Вип. 2. – С. 12–35.
1993. – Вип. 1. – С. 25–41; Вип. 2. – С. 49–60.
1995. – Вип. 1–2. – С. 10–39; Вип. 3–5. – С. 21–42.
1997. – Вип. 17–18. – С. 11–17; Вип. 19–20. – С. 18–25.
925. **Pritsak O.** The origin of Rus. Vol. 1. Old Scandinavian Sources other than

- the Sagas. – Harvard Ukrainian Research institute, Cambridge, 1981.
- Пріцак О.** Походження Русі: Том I. Давні скандинавські джерела окрім саг.
- 926. Публичные лекции по геологии и истории Киева, читанные в историческом о-ве Нестора Летописца в марте 1896 года: С двумя рис.** (П.Я. Армашевский и В.Б. Антонович). – К., 1897. – 87 с.
- Окремі відбитки лекцій В.Б. Антоновича: Киев в дохристиянское время. – С. 29–59; Киев в княжеское время. – С. 61–87.*
- 927. Рыбаков Б.А.** Анты и Киевская Русь // Вестн. древ. истории. – 1939. – № 1. – С. 320–337.
- 928. Рыбаков Б.А.** Время легендарного Кия: Возникновение Киева // История СССР с древнейших времен до наших дней. – М., 1966. – Т. 1. – С. 351–355.
- 929. Рыбаков Б.А.** Город Кия // Вопр. истории. – 1980. – № 5. – С. 45–51.
- 930. Рыбаков Б.А.** Древние Русы // Совет. археология. – 1953. – Т. 17. – С. 23–105.
- 931. Рыбаков Б.А.** Киеву – 1500 лет: [Об археол. обосновании времени возникновения Киева] / Беседу зап. И.Б. Еськова // Рус. речь. – 1982. – № 2. – С. 3–11.
- 932. Рыбаков Б.** Коли і як виник Київ // Рад. Україна. – 1980. – 14 лют.
- 933. Рыбаков Б.** На берегах Славуті: Коли і як виник Київ // Пам'ятники України. – 1982. – № 2. – С. 49–52.
- 934. Рыбаков Б.О.** “...и седяше Кый на горе”: Бесіда з дир. Ін-ту археол. АН СРСР Рыбаковим про походження Києва / Зап. С. Кисельов // Людина і світ. – 1982. – № 5. – С. 32–36.
- 935. Родаченко І.Ю.** “І нарекли його іменем “Київ” // Нар. творчість та етнографія. – 1982. – № 2. – С. 82–85.
- 936. Родаченко І.** У назві Києва – ім'я Кий: Нове про стародав. // Робітн. газ. – 1972. – 21 трав.
- 937. Рожнецкий С.** Из истории Киева и Днепра в былевом эпосе // Изв. Отд. рус. яз. и словесности императ. Акад. наук. – 1911. – Т. 16, кн. 1. – С. 28–76.
- 938. Роспонт С.** Значение древнерусской ономастики для истории: к этимологии топонима Киев // Вопр. языкознания. – 1968. – № 1. – С. 103–108.
- 939. Рудник В.** Києву 2000 літ: [До історії походження міста за найновішими археол. знахідками В. Дяденка] // Молодь України –

1965. – 7 лют.

- 940. Самойловський І.М.** Коли виник Київ // Наук.-інформ. бюл. /Арх. упр. УРСР. – 1961. – № 6. – С. 19–23.
- 941. Самоквасов Д.Я.** Древние города России: Ист.-юрид. исслед. – СПб., 1873. *Про заснування Києва* – С. 138–141.
- 942. Сахаров А.Н.** Киев: Легенда и реальность // Вопр. истории. – 1975. – № 10. – С. 133–141.
- 943. [Сементовский Н.М.]** Несколько слов об основании Киева // Галерея Киев. достопримечат. видов и древностей, изд. Н. Сементовским и А. Гаммершмидом. – К., 1857. – Тетр. 1. – С. 3–7.
- 944. Скоробагатько С.** Там, де починався Київ // Сіл. вісті. – 1982. – 27 трав.
- 945. Соленков О.В.** “Се буди мати градом ...” // Україна. – 1979. – № 45. – С. 14–15: іл.
- 946. Стрижак О.С.** Київ: (Етимол. пробл.) // Мовознав. – 1982. – № 3. – С. 28–37.
- 947. Суховсєв В.** Місто Кия: [До 1500-річчя Києва]: Початок біогр. // Молодь України. – 1980. – 23 листоп.
- 948. Телегин Д.Я.** Там, где вырос Киев. – К.: Наук. думка, 1982. – 95 с.
- 949. Тершаковець М.** Переказ про Кия, Щека, Хорива та їх сестру Либедь: (Епізод із укр.-герман. взаємин давн. доби) // Ювілейн. зб. на пошану М.С. Грушевського. – К., 1928. – Т. 2. – С.399–425.
- 950. Тихомиров М.Н.** Древнерусские города. – Изд. 2-е, доп. и перераб. – М.: Госполитиздат, 1956. – 477 с.: карта.
Про Київ див.: Показчики геогр., топогр. і етногр. назв. – С. 459 – 461. Вид. 1-е. – Учен. зап. Моск. гос. ун-та. – 1946. – Вып. 99.
- 951. Толочко П.П.** Джерело встановлення дати // Культура і життя. – 1982. – 3 січ. – (Київ. 1500).
- 952. Толочко П.П.** Історико-географічні умови виникнення Києва // Укр. іст. зб. – 1971. – Вип. 1. – С. 60–71. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 953. Толочко П.** Коли виник Київ?: Сторінки історії // Наука і суспільство. – 1969. – № 11. – С. 12–16.
- 954. Толочко П.П.** О времени возникновения Киева // Тез. докл. Совет. делегации на Ш междунар. конгр. славян. археологии. – Братислава; М., 1975. – С. 82–85.
- 955. Толочко П.П.** Першопочатки Києва // Наука і культура. Україна 1976. – К., 1977. – С. 114–121.
- 956. Толочко П.П.** Про час виникнення Києва // Слов'яно-рус. старожитності. – К., 1969. – С. 113–117.
- 957. Толочко П.П.** Происхождение Киева: (К 1500-летию основания Киева). – К.: О-во “Знание” УССР. Киев. гор. орг., 1980. – 28 с.

958. **Толочко П.П.** Происхождение и раннее развитие Киева // Археол. исслед. на Украине в 1978–1979 гг.: Тез. докл. – Днепропетровск, 1980. – С. 8–10.
959. **Толочко П.П.** Происхождение и раннее развитие Киева: (К 1500-летию основания) // История СССР. – 1982. – № 1. – С. 39–49.
960. **Толочко П.** Хозаро-іудейське заснування Києва: До історії міфу // Київ. старовина. – 2000. – № 6. – С. 3–9.
961. **Трубачев О.Н.** В поисках единства: Взгляд филолога на проблему истоков Руси. – М.: Наука, 1987. – 284 с. – Из содерж.: Гл. 2. Откуда есть пошел Киев ... и др. вопр. – С. 47–77.
962. **Фалько Я.** Кто и когда основал Киев? // Индустр. Запорожье. – 1993. – 30 жовт.
963. **Франко З.Т.** Назва Київ за історичними пам'ятниками // Культура слова. – 1981. – Вип. 21. – С. 61–65.
964. **Цюпа Ю.** У княжому дворі: Звідки пішла земля руська ... // Київ. – 1996. – № 3 / 5. – С. 147–151.
965. **Чамара В.** Постарішав на століття: (1500-літній ювілей Києва) // Київ. правда. – 1978. – 8 груд.
966. **Членов А.М.** Загадки ойконима Киев // Топонимика и ист. география. – М., 1976. – С. 26–30.
967. **Чуйко В.** Тихий вогонь: [Вірші] // Літ. Україна. – 1991. – 8 серп. – *Зміст: “На пагорбі, де Київ починався ...”*
968. **Шаскольский И.П.** Когда же возник город Киев? // Культура средневековой Руси. – Л., 1975. – С. 70–72.
969. **Щербак Ю.** ...Та їхня сестра Либідь // Україна. – 1981. – № 47. – С. 6–7. – (1500 років Києву)
970. **Як і коли виник Київ** // Наше слово. – 1982. – 23 трав.

6.1.2.2. Київ IV – IX ст.

Kiev at IV–IX century

971. **Аджи М.Э.** Европа, тюрки, Великая Степь. – М.: Мысль, 1998. – 121 с.
972. **Аджи Мурат.** Кипчакский Киев // Аджи Мурат. Полюнь половецкого поля. – М.: Пик-контекст, 1995. – С. 55–69.
973. **Артамонов М.И.** Спорные вопросы древнейшей истории славян и Руси // Крат. сообщ. докл. о полевых исслед. Ин-та матер. культуры. – 1940. – Вып. 6. – С. 43–79.
974. **Bobs Imre.** Nomads in the Formation of the Kievan State: Dissert. abstr.

// J. of ukrainian Studies (Toronto). – 1985. – № 1. – P. 262–263.

Бобс Імре. Кочівники у формуванні Київської держави.

- 975. Бодрухин В.М. та ін.** Київська Русь, половці й чорні клобуки // Державотворчі процеси у кочовників східноєвропейського степу / Авт. колектив: Бодрухин В.М., Довшук І.В., Литвиненко В.Ф. та ін. – Луганськ: Східний нац. ун-т ім. В. Даля, 2000. – С. 72–83; 84–86.
- 976 Вельмин С.** Археологические изыскания императорского Археологического комитета в 1908 и 1909 гг. на территории древнего Киева // Воен.-ист. вестн. – 1910. – № 7–8. – С. 147–150.
- 977. Вельтман А.** Атилла и Русь IV и V века. – М.: Унив. типогр., 1858.
- 978. Вельтман О.** Атилла та Русь IV–V сторіч: Зведення іст. документів та переказів // Хроніка 2000. – 1995. – № 1–2. – С. 47–72; 1995. – № 1. – С. 8–33; 1996. – № 16. – С. 25–54; 1997. – № 19–20. – С. 43–48.
- 979. Гумилев Л.Н.** Древняя Русь и Великая Степь. – М.: Мысль, 1989. – 493 с.
- 980. Каргер М.К.** К вопросу о Киеве в VIII–IX вв. // Крат. сообщ. ИИМК. – 1940. – VI. – С. 61–66.
- 981. Котляр М.Ф.** З історії переростання племінних союзів у територіальні об-ня у Східній Європі 7–10 ст. // Укр. іст. журн. – 1978. – № 1. – С. 64–66.
- 982. Литаврин Г.Г.** О походе аваров 602 г. против антов // Славяне и их соседи. – М., 1989. – С. 17–22.
- 983. Лихачев Д.С.** Киев – мать городов русских // Ист. традиции духов. культуры народов СССР и современность. – К., 1987. – С. 6–15.
- 984. Ляпушкин И.И.** Славяне Восточной Европы накануне образования Древнерусского государства (VIII – первая половина IX в.). – Л., 1968. – 192 с.
- 985. Мавродин В.В.** Образование древнерусского государства и формирование древнерусской народности. – М.: Высш. шк., 1971. – 192 с.
- 986. Мавродин В.В.** Очерки истории СССР: Древнерусское государство: Пособие для учителей. – М.: Учпедгиз, 1956. – 264 с.
- 987. Мавродин В.В.** Происхождение русского народа. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1978. – 184 с.
- 988. Мавродина Р.М.** Киевская Русь и кочевники. – Л.: Наука, 1983. – 102 с.
- 989. Мати міст руських** // Рад. жінка. – 1979. – № 11. – С. 22–23.
- 990. Мельник Л., Сургай Г.** Знаменні віхи славної історії: (До 1500-річчя Києва) // Київ. правда. – 1980. – 1 лют.
- 991. Мишулин А.В.** Древние славяне // Вестн. древн. истории. – 1941. – № 1. – С. 253–257.

992. **Наливайко С.** Дандарії, Дандака і полянський князь Кий // Всесвіт. – 1987. – № 8. – С. 151–155.
993. **Пономаренко Л.** Бусове поле: Овіяно легендами // Веч. Київ. – 1980. – 3 лип.
994. **Прицак О.** Походження Русі: Стародавні скандинавські джерела (крім ісландських sag). – К.: Обереги, 1997. – Т. 1. – 1080 с.
995. **Рыбаков Б.** Кризь сторінки історії // Молода гвардія. – 1980. – 12 серп.
996. **Рыбаков Б.А.** Город Кия: [Из истории древ. Руси V–VI вв.] // Вопр. истории. – 1980. – № 5. – С. 31–47. – Рез. англ.: с. 190
997. **Рыбаков Б.А.** Киев на заре своей истории // Вестн. АН СССР. – 1982. – № 9. – С. 35–50.
998. **Рыбаков Б.А.** Начало Русского государства: [Представления летописцев о Руси VI–IX вв.] // Вестн. Моск. ун-та. – 1955. – № 4–5. – С. 57–77.
999. **Рыбаков Б.А.** Спорные вопросы образования Киевской Руси // Вопр. истории. – 1960. – № 9. – С. 24–25.
1000. **Рибалка І.К.** Історія Української РСР: Дорад. період: Підруч. для студентів іст. факультету вузів. – К.: Вища шк., 1978. – Из змісту: Формування і розвиток феодал. відносин у східних слов'ян. Ранньофеодал. держава на Русі (VI – перша половина XII ст.). – С. 23–40.
1001. **Седов В.В.** Происхождение и ранняя история славян. – М.: Наука, 1979. – 156 с.
1002. **Сміленко А.Т.** Східні слов'яни у VI–VII ст. // Історія Укр. РСР. – К., 1977. – Т. 1, кн. 1. – С. 252–275.
1003. **Толочко П.П.** Кочевые народы степей и Киевская Русь. – К.: Абрис, 1999. – 196, [2] с.: ил.
1004. **Хвойка В.** До питання про слов'ян // Космос древ. України. – К., 1992. – С. 57–65.
1005. **Шовкопляс І.** Задовго до Кия: До 1500-річчя Києва // Знання та праця. – 1981. – № 1. – С. 8–9.

6.2. Стародавній Київ у IX – першій половині XIII ст.

Ancient Kiev at IX – the first half of XIII century

6.2.1. Історичні джерела

Historical sources

1006. **Бартольд В.В.** Арабские известия о русах // Совет. востоковедение.

- 1940. – № 1. – С. 76-112.
- 1007. Бартольд В.В.** Арабские известия о русах // Бартольд В.В. Сочинения: Т. 2, ч. 1. – М.: Изд-во вост. лит., 1963. – С. 810–858.
- 1008. Бейлис В.М.** Ал-Идриси [XIIв.] о восточном Причерноморье и юго-восточной окраине русских земель // Древнейшие государства на территории СССР: Материалы исслед., 1982 год. – М., 1985. – С. 208–228.
- 1009. Бибиков М.В.** Византийские источники // Древняя Русь в свете зарубежных источников. – М.: Логос, 1999. – С. 69–168.
- 1010. Brutzkus J.** The Khazar origin of ancient Kiev. – [S.L.: s.n.], 1945. – 17 p. – Reprint from: The Slavonic and East European review, vol. 22, 1945. – Vol. 22.
- Бруцкус Й.** Хазарське походження давнього Києва.
- 1011. Винар Л.** Переїзд Бруна-Боніфация з Кверфуту через Київ з часів Володимира Великого (1006–1007 рр.) // Розбудова Держави (Денвер). – 1955. – Т. 7, ч. 1 (16). – С. 7–17.
- 1012. Відома і чута у всіх кінцях землі: Друга половина IX – перша половина XII ст.: [Про становлення Київ. держави / Упоряд. і авт. передм. О.І. Гуржій].** – К.: Україна, 1993. – 328, [2] с. – (Історія України в прозових творах і док.).
- 1013. Гаркави А.** Древнейшие арабские известия о Киеве // Тр. III археол. съезда. – К., 1878. – Т. 1. – С. 345–352.
- 1014. Гаркави А.Я.** Сказания мусульманских писателей о славянах и русских (с половины VII века до конца X века по Р.Х.). – СПб, 1870. – VIII, 308 с. – Доп. ... СПб, 1871. – 42 с.
- 1015. Вернадский Г.В.** Древняя Русь. – М.: Аграф, 2000. – 237 с.
- 1016. Вестберг Ф.** К анализу восточных источников о Восточной Европе // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1908. – С. 15. – С. 16–18.
- 1017. Джаксон Т.Н.** Древнерусские города в исландских королевских сагах // Тр. V Междунар. конгр. славян. археологии, Киев, 18–25 сент. 1985 г. – М., 1987. – Т. 3., вып. 1а, секция 5. – С. 70–76.
- 1018. Джаксон Т.Н.** Исландские королевские саги как источник по истории Древней Руси и ее соседей X–XIII вв. // Древнейшие государства на территории СССР: Материалы и исслед., 1988–1989 гг. – М., 1991. – С. 155–168.
- 1019. Древнерусские города в исландских королевских сагах // Тр. V Междунар. конгр. славян. археологии, Киев, 18–25 сент. 1985 г. – М., 1987. – Т. 3, вып. 1а, секция 5. – С. 70–76.**
- 1020. Древнерусские письменные источники X–XVIII вв. /** Под ред. Я.Н. Щапова. – М.: Наука, 1991. – 80 с.

-
1021. **Древнерусское** государство и его международное значение. – М.: Наука, 1965. – 476 с.
1022. **Древняя Русь** в свете зарубежных источников. – М.: Логос, 1999. – 608 с.
1023. **Известия** о хазарах, буртасах, мадьярах, славянах и русах Абу Али Ахмета бен Омара ибн Даста / Пер. и коммент. Д.А. Хвольсона. – СПб., 1869.
1024. **Івакін Г.** Мандри і спогади Абу Хаміда: [Про давню Русь та м. Київ] // Наука і суспільство. – 1977. – № 7. – С. 38–39.
1025. **Куник А., Розен В.** Известия ал-Бекри и других авторов о Руси и славянах. – СПб., 1878. – Ч. 1. – С. 46–53.
1026. **Котляр М.** Давній Київ очима іноземців // Всесвіт. – 1981. – № 8. – С. 186–202.
1027. **Латиноязычные** источники по истории Древней Руси: Германия, середина XII – середина XIII в.: [Тексты и переводы] / Сост., пер., коммент. М.Б. Свердлова. – М.; Л.: Ин-т истории СССР, 1990. – 469 с.
1028. **Левченко М.В.** Произведения Константина Багрянородного как источник по истории Руси в первой половине X в. // Визант. временник. – 1953. – Т.6. – С. 11–35.
Про Київ див.: с. 21–35.
1029. **Лимонов Ю.А.** Русские источники Яна Длугоша по истории Киевской Руси // Проблемы истории феод. России. – Л., 1971. – С. 76–81.
1030. **Ляскоронський В.** Тітмарові повідомлення про руські справи з початку XI сторіччя // Ювілейн. зб. на пошану М.С. Грушевського. – К., 1928. – Т. 1. – С. 136–143.
1031. **Назаренко А.В.** Русь и монголо-татары в хронике сплитского архидьякона Фомы (XIII в.): (“История салонских сплитских архиепископов”) // История СССР. – 1978. – № 5. – С. 149–159.
1032. **Новосельцев А.П.** Восточные источники о восточных славянах и Руси VI–IX вв. // Древнерус. гос-во и его междунар. значение. – М., 1965. – С. 355–419.
1033. **Новосельцев А.П.** Восточные источники о восточных славянах и Руси VI–IX вв. // Древнейшие государства Вост. Европы. 1998. – М., 2000.
1034. **Пихоя Р.Г.** Документы покаянного права о положении трудящихся в Древней Руси (XI – первая половина XIII в.) // Вспом. ист. дисциплины [Уральск. ун-т]. – 1975. – Сб. 2. – С. 5–18.
1035. **Приселков М.Д.** Киевское государство второй половины X в. по

византийским источникам // Учен. зап. ЛГУ. Сер. ист. наук. – Л., 1941. – Вып. 8, № 68. – С. 215–246.

- 1036.** **Сборник** материалов для исторической топографии Киева и его окрестностей / Изд. Врем. Комис. для разбора древн. актов при Киев., Подольск. и Волынск. генерал-губернаторе. – К., 1875.
В Розд.: "Известия очевидцев, современников и иностранных писателей" вміщено уривки про Київ з творів Тітмара Мерзбургського (1018 р.) та Адама Бременського (1072 р.). – С. 1–3.
- 1037.** **Свод** древнейших письменных известий о славянах: В 2 т. – М.: Изд-во вост. лит., 1991–1995.
Т. 1: I–VI вв. –1991. – 548 с.
Т. 2: VII–IX вв. –1995. – 590 с.
- 1038.** **Сидоренко О.** Очима іноземних мемуаристів: 1500, сторінки історії // Веч. Київ. – 1979. – 21 лип.
- 1039.** **Січинський В.** Чужинці про Україну: Вибір з описів подорожів по Україні та ін. писань чужинців про Україну за десять століть. – 5 вид. – Авгсбург: Вид-во Павловича, 1946. – 118 с.: іл.
- 1040.** **Тисячолітнє місто:** Що пише нам преса про Київ // Краків. вісті. – 1941. – 26 верес.
- 1041.** **Тихомиров М.Н.** Источниковедение истории СССР с древнейших времен до конца XVIII в. – М.: Соцэкгиз, 1940. – (Курс источниковедения СССР; Т. 1).
Див. Розд. III. "Источники по истории Киевской Руси". – С. 41–92.
- 1042.** **Фальмерайер Я.Ф.** Фрагменти з орієнту: [Подорож. звіти]. – [Б.м.], 1845.
Опис Київської Русі, у якому автор зазначав: "... Київ – другий Константинополь, з красивими будівлями, школами, бібліотеками. Вивчали там грецьку мову й латину, знали лиття з металу, вишивали і малювали краще, ніж на Заході ... "
- 1043.** **Chłopicki E.** Kijow: Notatka z teki podróźnej // Tygodnik ilustrowany. – 1879. – Nr. 160. – S. 38; Nr. 161. – S. 62; Nr. 162. – S. 67–68.
Хлопицький Е. Київ: Подорожні нотатки з теки.
- 1044.** **Shevchenko I.** Byzantium and the slavs: in letters and culture. – Cambr. Mass: Harvard Ukr. Reseach inst.; Napoli: Univer. orientale, 1991. – XII. – 740 p.
Шевченко І. Візантія і слов'яни: В документальних і культурних пам'ятках.
- 1045.** **Яковенко Н.М.** Нарис з історії України з найдавніших часів до

кінця XVIII ст. - К.: Генеза, 1997. – 312 с.

6.2.1.1. Акти. Літописи. Хроніки

Acts. Annals. Chronicles

- 1046. Алешковський М.Х.** Повесть временных лет: Судьба произведений в Древней Руси. – М.: Наука, 1971. – 135 с.
Досліджується одне з найголовніших джерел наших знань про стародавню Київську державу – “Повість минулих літ”.
- 1047. Близнець В.** Звідки почалася Руська земля:[Роздуми під час роботи над пер. “Повісті минулих літ”.] // Рад. літературознавство. – 1981. – № 3. – С. 37–49.
- 1048. Брайчевський М.Ю.** Коментар до “Літопису Аскольда” // Книжник. – 1992. – № 5. – С. 27–29; № 5–6. – С. 33–36; 1993. – № 1. – С. 31–35.
- 1049. Брайчевський М.Ю.** Літопис Аскольда / Передм. та реконструкція тексту М.Ю. Брайчевського // Київ. – 1988. – № 2. – С. 146–170.
- 1050. Braun F.** Das historische Russland im nordischen Schrifttum des X–XIV Jahrhunderts // Festschrift Eugen Mogk zum 70. Geburtstag. – Hall, 1925. – S. 157–167.
Браун Ф. Історія Русі в північних літописах X–XIV ст.
- 1051. Величко Самійло.** Літопис / Відп. ред. О.В. Мишанич. – К.: Дніпро, 1991. – Т. 1. Давньоруські та давні українські літописи. – 371 с.
- 1052. Гізель І.** Синописис. – К.: Друк. Києво-Печер. лаври, 1675. – 144 с.
- 1053. Головка О.Б.** Київська Русь на сторінках хроніки В. Кадлубека // Укр. іст. журн. – 1993. – № 4–6. – С. 27–37.
- 1054. Григоренко Т.** “Повість временних літ” // Літ. Україна. – 1979. – 10 серп.
- 1055. Грушевський М.** Найдавніша Київська літопись // Історія України-Руси: У 12 т. – К., 1991. – Т. 1. – С. 579–601.
- 1056. Дмитренко М.** І літописи, і “пам’ять землі” // Прапор комунізму. – 1981. – 18 квіт. – (До 1500-річчя Києва).
- 1057. Загребельний П.** Трагізм і велич історії: [Передм. до “Київ. літопису”] // Київ. – 1985. – № 6. – С. 89–90.
- 1058. Ипатьевская летопись** // Полное собр. рус. летописей, изд. Гос. археогр. комис. Рос. акад. наук. – Изд. 3. – Пг. – 1923. – Т.2, вып. 1. – [4], 320 с.
- 1059. Іванова Л.** Заклик літописця: [Про “Повість временних літ”] // Літ. газ. – 1982. – 10 черв.

- 1060.** **Історія** України в документах і матеріалах. Т. 1. Київська Русь і феодалні князівства XII–XIII ст. / Склав М.Н. Петровський. – Вид. 2. – К.: Рад. шк., 1946. – 309 с. – (АН УРСР. Ін-т історії України). Вид. 1. – К., 1939.
- 1061.** **Каштанов С.М.** Русские княжеские акты X–XIV вв. (до 1380 г.) // Археогр. ежегодник за 1974 г. – М., 1975. – С. 94–116.
- 1062.** **Киевский** Синопис или краткое собрание от разных летописцев. – Изд. 5. – К., 1836. – 150 с.
- 1063.** **Київ** XI–XVIII століть в мемуарах, щоденниках, подорожних нотатках, листах, реляціях мандрівників, урядовців, держ. діячів / Публ. підгот. Н. Яковенко // Київ. – 1985. – № 7. – С. 139.
- 1064.** **Київський** літопис / Переклад на сучасну укр. мову Леоніда Махновця // Київ. – 1985. – № 6. – С. 91–145; – № 7. – С. 86–145; № 8. – С. 100–155.
- 1065.** **Константин Багрянородный.** Об управлении государством. – М.; Л., 1935. – (Изв. Гос. акад. истории матер. культуры; Вып. 91). *Про Київ* – С. 8.
- 1066.** **Котляр М.В.** Спадок Ярослава Мудрого (До пробл. іст. пам'яті літопису) // Укр. іст. журн. – 2000. – № 5. – С. 73–79.
- 1067.** **Краткая летопись** Библейная: Крат. исчисление // Рукопис. від. ЦНБ АН УРСР, Д.А., № 160, 35 арк.
- 1068.** **Кузьмин А.Г.** Начальные этапы древнерусского летописания. – М.: Изд-во МГУ, 1977. – 406 с.
- 1069.** **Летопись** по Ипатьевскому списку. – СПб: Изд. Археогр. комис., 1871. – 616 с.
- 1070.** **Літопис** Руський: За Іпатіївським списком / Пер. з давньрус. Л.Є. Махновця. – К.: Дніпро, 1989. – XVI + 591 с.
- 1071.** **Lobanoff de Rostoff A.** Recueil de pieces historiques sur la reine Anne on Agues epouse de Henri I roi de France et fille de Jaroslaf I-r, grand duc de Russie. – Paris: Didot, 1825. – XXII, 60 p.: pl.
- Лобанов-Ростов А.** Збірка іст. документів про королеву Анну – дружину Генріха I – короля Франції та дочку Ярослава I.
- 1072.** **Махновець Л.** Для сучасників, для пам'яті поколінь: [Від перекладача “Київ. літопису” 1118–1198 pp.] // Київ. – 1985. – № 8. – С. 156–158.
- 1073.** **Мицик Ю.А.** Відображення деяких подій з історії Києва в літопису Яна Бінвільського (XI ст.) // Укр. іст. журн. – 1982. – № 2. – С. 73–76.

- 1074. Насонов А.Н.** История русского летописания XI – нач. XVIII в.: Очерки и исслед. – М.: Наука, 1969. – 555 с.
- 1075. Насонов А.Н.** Об отношении летописания Переяславля-Русского к киевскому [XII век] // Проблемы источниковедения. – М., 1959. – Вып. VIII. – С. 416–462.
- 1076. Никольский Н.К.** “Повесть временных лет” как источник для истории начального периода русской письменности и культуры: К вопр. о древнейшем рус. летописании // Сб. по рус. яз. и словесности. – Л., 1930. – Т. 1, вып. 1. – С. 70–78.
- 1077. Пашуто В.Т.** Киевская летопись 1238 года // Ист. зап. АН СССР. – 1948. – № 26. – С. 273–305.
- 1078. Петрухин В.Я.** “Начало Русской земли” в начальном летописании // Вост. Европа в ист. ретроспективе: К 80-летию В.Т. Пашуто. – М., 1999. – С. 220–226.
- 1079. Повесть временных лет.** Ч. 1–2 / Под ред. В.П. Адриановой-Перетц. – М.;Л.: Изд-во АН СССР, 1950.
Ч.1: Текст и перевод / Подгот. текст Д.С. Лихачев; Пер. Д.С. Лихачева и Б.А. Романова. – 405 с.: ил.
Ч. 2: Приложения / Ст. и коммент. Д.С. Лихачева. – 506 с.: ил.
Про Київ див.: Геогр. покажчик. – Ч. 2. – С. 517–519.
- 1080. Повість** временних літ / Пер. з давньорус. та обробка тексту В.С. Близнаця; Вступ. ст. “Гомін давнини” П.А. Загребельного // Вітчизна. – 1980. – № 3. – С. 16–91.
- 1081. Повість** врем’яних літ: Літопис (за Іпатським списком): Пер. з давньорус. – К.: Рад. письменник, 1990. – 550 с.
- 1082. Полное собрание** русских летописей. – Т. 1–25. – СПб.; Л.; М., 1841–1949.
Т.1: Лаврентьевская летопись. – [Изд. 1-е]. – СПб., 1846.
Дальші 2, 3, 4-е вид. Лаврентієвського літопису вийшли окремо без зв’язку з “Полным собр.”
Летопись по Лаврентьевскому списку.– 2-е вид.– СПб.,1872. - Те ж.
3-е вид. – СПб., 1897.
Повесть временных лет по Лаврентьевскому списку. – 4-е вид. – СПб., 1910.
Ці повторні окремі видання Лаврентієвського літопису мають різні додатки й відміни, порівнюючи з першим – 1846 р.
Т. 1: Вип. 1. [тому 1-го “Полного собр.” і 5-е Лаврентьевского літопису] . – Изд. 2-е. – Л.: АН СССР, 1926.

Т.2: Ипатьевская летопись. Прибавление: Густинская летопись. – [Изд. 1-е]. – СПб., 1843.

Летопись по Ипатьевскому списку. – [2-е окреме вид.] – СПб., 1871.

Т. 2: [тому 2-го “Полного собр.” и 3-е Іпатієвського літопису]. – Изд. 2-е – СПб., 1908.

Т.2: [Вип. 1 до 1146 р. тому 2-го “Полного собр.” і 4-е Іпатієвського літопису]. – Л.: АН СССР, 1923.

Ці повторні видання мають різні відміни й додатки проти 1-го.

Густинський літопис вміщено лише у виданні 1843 р.

Т.3: Новгородская 1, 2 и 3 летописи. – СПб., 1841.

Новгородская летопись по Синодальному Харатейному списку. – 2-е окреме вид. – СПб., 1888.

Т.7: Летопись по Воскресенскому списку [Ч. 1. 1075–1353].

Т.9: Летописный сб., именуемый Патриаршею или Никоновской летописью [Ч. 1. 859–1176 г.]. – СПб., 1862.

Т.20: 1-я и 2-я пол. Львовская летопись. – СПб., 1910–1915.

Указ. к первым восьми томам Полного собр. рус. летописей. Отд. 1–2 . – СПб.: Археогр. комис., 1898–1907.

Про Київ див. С. 199 ; Географічний покажчик.

1083. Пономаренко Л. 1500 років Києву: Нарис перший. Про що розповідає літопис // Трибуна січнівця (Київ. завод Січневого повстання). – 1979. – 15 жовт.

1084. Правда русская: Учеб. пособие / Под ред. Б.Д. Грекова. – М.;Л.: АН СССР, 1940. – 112 с. – (АН СССР. Ин-т истории). – Библиогр.: Указ. лит., упоминаемый в коммент. – с. 93–96.

1085. Правда русская. Т. 1–2 / Под ред. Б.Д. Грекова. – М.;Л., 1940–1947. – (АН СССР. Ин-т истории).

Т. 1: Тексты, 1940. – 506 с.

Т. 2: Комментарии / Сост. Б.В. Александров, В.Г. Гейман, Г.Е. Кочан, Б.А. Романов, Н.Ф. Лавров. 1947. – 862 с.

1086. Приселков М.Д. История русского летописания XI–XV вв. / Подгот. к печати В.Г. Вовиной. – СПб., 1996.- 317 с.

1087. Приселков М.Д. История русского летописания XI–XV вв. – Л.: Ленинград. гос. ун-т, 1940. – Из содерж.: Гл. 1. Начало русского летописания (первые киев. своды и “Повесть временных лет”). – С. 16–45.

1088. Pritsak O. On the writing of History in Kieven Rus. – Harvard, 1983. – 172 p. – (Millenium of Christianity in Rus – Ukraine).

Прицак О. Писання історії у Київській Русі.

1089. **Радзивилловская**, или Кенигсбергская летопись. – СПб.: О-во любителей древн. письменности, 1902. (Нумерован. изд., № СХVIII).
1. Фотомех. воспр. рукоп. – [4] с., 252 л.: ил, 2 вкл. л. ил.
2. Статьи о тексте и миниатюрах рукоп. – 128 с.
1090. **Рассказы** “Начальной русской летописи” – М.: Дет. лит., 1965. – 176 с.: ил. – (Шк. б-ка).
1091. **Рассказы** русских летописей XII–XIV вв. – М.: Дет. лит., 1973. – 256 с.: ил.
1092. **Рыбаков Б.А.** Русские летописцы и автор “Слова о полку Игореве”. – М.: Наука, 1971. – 515 с.
1093. **Ричка В.М.** За літописним рядком: Іст. оповідь про Київську Русь. – К.: Рад. шк., 1991. – 204 [3] с.: [16] арк. кольор. іл.
1094. **Рычка В.** И слово стало плотью: [К 885-летию появления “Повести временных лет”] // Альтернатива. – 1998. – 14–20 сент.
1095. **Ричка В.** Київ і давньоруське літописання: (Надіслано т-вом “Україна”) // Життя і слово. – 1982. – 22 берез.
1096. **Ричка В.** “Літопису невелемовний звід ... “: (Про літопис. Пам’ятники Київ. Русі) // Молодь України. – 1980. – 10 лют. – (Київ: 1500).
1097. **Руська правда**: Тексти на основі 7 списків та 5 ред. / Склав та підгот. до друку С. Юшков. – К.: УАН, 1935. – (УАН. Ін-т історії матер. культури). – 226 с.
1098. **Сборник** летописей, относящихся к истории Южной и Западной Руси, изданный комис. для разбора древних актов, состоящей при Киевском, Подольском и Волынском генерал-губернаторе. – К., 1888. – 322 с.
1099. **Свердлов М.Б.** Відомості про Київ у хроніці Титмара Мерзебургського // Київ. – 1971. – № 8. – С. 76–80. – Бібліогр. в підрядк. прим.
1100. **Свердлов М.Б.** Известия о Руси в хронике Титмара Мерзебургского // Древнейшие государства на территории СССР: Материалы и исслед., 1975. – М., 1976. – С. 102–112.
1101. **Слабошпицький М.** Нетлінне диво першолітопису: Митці – Києву // Веч. Київ. – 1980. – 16 лип. – (Києву – 1500 років).
1102. **Софонович Ф.** Хроніка з літописців стародавніх / Підгот. тексту до друку, передм., комент. Ю.А. Мицика, В.М. Кравченка. – К.: Наук. думка, 1992. – 336 с.
1103. **Стависький В.І.** Київ і Київське літописання в XIII столітті: Автореф. дис.... канд.іст.наук / Дніпропетр. держ. ун-т. –Д.,1991.– 13 с.

-
1104. **Тихомиров М.Н.** Русский летописец в “Истории Польши” Яна Длугоша // Ист. связи России со славян. странами и Византией. – М., 1969. – С. 226–237.
1105. **Тихомиров М.Н.** Источниковедение истории СССР: Учеб. пособие. Вып. 1. С древнейших времен до конца XVIII века. – М.: Соцэкгиз, 1962. – 495 с.: ил.
1106. **Тихомиров М.Н.** Русское летописание. – М.: Наука, 1979. – 384 с.: ил., 2 л. портр., карта.
1107. **Толочко П.П.** Літописи Київської Русі. – К.: Вид-во Київ. акад. евробизнесу, 1995. – 85 [1] с.
1108. **Толочко П.П.** Літописна повість про хрещення Русі // Археол. – 1990. – № 2. – С. 47–55. – Рез.: рос., англ. – Бібліогр. в підрядк. прим.
1109. **Толочко П.** Тисячоліття давньоруського літописання // Київ. старовина. – 1999. – № 1. – С. 3–13. – Бібліогр. в підрядк. прим.
1110. **Франко І.** Студії над найдавнішим Київським літописом (Ч. I). // 36. творів у 50 т. – К., 1976. – Т. 6. – С. 7–187.
1111. **Франчук В.Ю.** Киевская летопись: Состав и источники в лингвист. освещении. – К.: Наук. думка, 1986. – 183 с.
1112. **Фроянов И.Я.** Исторические реалии в летописном сказании о призвании варягов // Вопр. истории. – 1991. – № 1. – С. 3–6.
1113. **Черепнин Л.В.** “Повесть временных лет”, ее редакции и предшествующие ей летописные своды // Ист. зап. – 1948. – Т. 25. – С. 328–329.
1114. **Шахматов А.** Киево-Печерский патерик и Печерская летопись // Изв. отд. рус. яз. и словесности. – 1897. – Т. 2, кн. 3. – С. 795–845.
1115. **Шахматов А. А.** Киевский летописный свод XII века // А.А. Шахматов (1864–1920): Сб. ст. и материалов. – М.; Л.: АН СССР, 1947. – Вып. 3. – С. 105–115. – (Тр. комис. по истории).
1116. **Шахматов А.А.** Киевский начальный свод 1095 года / Со вступ. ст. Н.Ф. Лаврова // А.А. Шахматов (1864–1920). Сб. ст. и материалов. – М.; Л.: АН СССР, 1947. – Вып. 3.. – С. 117–160. – (Тр. комис. по истории).
1117. **Шахматов А. А.** Начальный Киевский летописный свод и его источники // Юбилейн. сб. в честь В.Ф. Миллера / Под ред. Н.А. Янчука. – М., 1900. – С. 1–9.
1118. **Шахматов А.А.** О начальном Киевском летописном своде. – 1–3. – М.: О-во ист. древностей. рос. при Моск. Ун-те, 1897. – 58 с. – Відб. з: Чтение в императ. О-ве ист. древностей. рос. при Моск. ун-те. –

1897. – № 3 (182).
- 1119. Шахматов А.А.** Повесть временных лет. Т. 1. Ввод. ч. Текст. Примечания. – Пг.: Археогр. комис., 1916. – 490 с. – Відб.: Летопись занятый императ. археогр. комис. – Вып. 29.
- 1120. Шахматов А.А.** Повесть временных лет и ее источники // Тр. Отд. Древнерус. лит. [Ин-та лит. АН СССР] – М.; Л., 1940. – № 5. – С. 9–150.
- 1121. Шахматов А.А.** Розыскания о древнейших русских летописных сводах. – СПб., 1908. – XX, 686 с. – Відб.: Летопись занятый императ. Археогр. комис. – Вып. 20.
- 1122. Шевчук В.** Збережемо на віки: (Про “Повість временних літ” та її авт.) // Київ. – 1983. – № 1. – С. 145–151.
- 1123. Шлецер А.Л.** Нестор. Русские летописи на старославянском языке. – СПб., 1809. – Ч. 1. – 665 с.

6.2.1.1.1. Мова київських літописів Language of Kiev chronicles

- 1124. Генсьорський А.І.** Традиції південноруської (старокиївської) фонетики в літературній вимові Північної Русі до кінця XVIII ст. // Питання слов'ян. мовознав. – Л., 1958. – Кн. 5. – С. 201–208.
- 1125. Глущенко А.А.** Шахматов о сущности древнекиевского койне // Рус. языкознание. – 1990. – Вып. 21. – С. 72–76.
- 1126. Григораш А.М.** Язык до Киева доведе: [Фразеологізми] // Культура слова. – 1981. – Вип. 21. – С. 64–67.
- 1127. Житецкий Г.П.** По поводу вопроса о том, как говорили в Киеве в XIV–XV веках // Чтения в Ист. об-ве Нестора Летописца. – К., 1888. – Кн. 2, отд. 1. – С. 223–225.
- 1128. Каринский Н.М.** Об ударениях в киевских глаголических отрывках. – СПб.: Тип. АН, 1901. – [2], 9 с.
- 1129. Крымский А.Ю.** Древнекиевский говор. – СПб., 1907. – [2], 44 с. – Відб. з: Изв. отд. рус. яз. и словесности. императ. Акад. наук. – 1906. – Т. XI, кн. 3.
- 1130. Крымский А.Ю.** Древнекиевский говор // Твори: У 5 т. – К.: Наук. думка, 1973. – Т. 3. – С. 207–245.
- 1131. Крымский А.Ю.** Черты киевского наречия XI века [кін. XIX – поч. XX ст.] // Нац. б-ка України ім. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. XXXVI, 720 од. зб. (XVII ст. – 1937 р.).

1132. **Мельничук О.С.** Про мову Київського літопису XII ст. // Мовознав. – 1983. – № 2. – С. 39–40.
1133. **Півторак Г.** Як розмовляли в стародавньому Києві? // Вісн. Міжнар. асоц. українців. – 1990. – № 1. – С. 37–39.
1134. **Русанівський В.М.** Вивчення мови стародавнього Києва: Стан і перспективи // Вісн. АН УРСР. – 1980. – № 1. – С. 80–88.
1135. **Русанівський В.М.** Походження і жанри давньокиївської літературної мови // Мовознавство: III Міжнар. конгр. українців. – Х.: Вид-во Харк. держ. ун-та, 1996. – С. 130–135.
1136. **Русанівський В.М.** Походження і розвиток східнослов'янських мов: (До 1500-річчя заснування м. Києва). – К.: Т-во “Знання” УРСР, 1980. – 62 с.
1137. **Русановский В.М.** Проблемы изучения языка древнего Киева // Рус. языкознание. – 1981. – Вып. 2. – С. 3–12.
1138. **Русановский В.М.** Роль Киева в развитии литературных языков Киевской Руси // Вопр. языкознания. – 1982. – № 5. – С. 27–40.
1139. **Соболевский А.И.** Как говорили в Киеве в XIV–XV веках // Чтения в Ист. об-ве Нестора Летописца. – К., 1888. – Кн. 2, отд. 1. – С. 215–223.
1140. **Trager G.L.** The old Church Slavonic Kiev fragment, its accents and their relation to modern Slavonic accentuation. – Philadelphia: Linguistic society of America, 1933. – 28 p.
- Трагер Г.Л.** Фрагменти церковно-слов'янської мови в Києві.
1141. **Франчук В.Ю.** Книжна лексика в Київському літописі: До 1500-річчя Києва // Мовознавство. – 1980. – № 6. – С. 36–43. – Бібліогр. в підрядк. прим.
1142. **Франчук В.Ю.** Образна мова Київського літопису // Мовознавство. – 1982. – № 3. – С. 19–28.

6.2.2. Загальні праці

General works

1143. **Андреев Н.** Киевская Русь. – СПб.: В.И. Яковенко, 1910. – 88 с.: ил.; карта.
1144. **Бадяк В.** А чи була “колиска”? [Київська Русь] // Дзвін. – 1993. – № 7–9. – С. 79–81.
1145. **Бычко А.К.** Этические мотивы духовной культуры Киевской Руси и Украины // Отечеств. обществ. мысль эпохи средневековья: Ист.-

- филос. очерки: Сб. науч. тр. – К.: Наук. думка, 1998. – С. 161–169.
1146. **Бібіков С.М.** Новий етап у вивченні історії стародавнього Києва // Вісн. АН УРСР. – 1985. – № 6. – С. 99–101.
1147. **Боровський Я.Є.** На горах легендарних // Україна. – 1986. – № 29. – С. 16–17.
1148. **Брайчевський М.Ю.** “Місто на семи горбах” // Київ. – 1989. – № 12. – С. 150–152.
1149. **Введенський Д.** Київська Русь IX–XII ст. // За більшовицьку пропаганду і агітацію. – 1939. – № 17. – С. 29–39.
1150. **Vernadsky G.** *Kievan Russia.* – London: New Hawen, 1963. – 489 S.
Вернадський Г. Київська Русь.
Є видання 1951 р.
1151. **Вероцкий В.** Город Владимира Великого: Из истории Киева // Янус. Нерухомість. – 1997. – № 6. – С. 14–15.
1152. **Винар Я.** Иван Франко про походження Русі // Новий шлях (Вінніпег, Торонто). – 1956. – 31 серп., ч. 68 (2262).
1153. **Голубев С.Т.** Историко-топографические изыскания и заметки о древнем Киеве. // Киев. – 1905. – Т. 2, кн. 12 (дек.). – С. 668–692.
1154. **Гончар О.** Столиця // Київ. правда. – 1949. – 5 листоп.
1155. **Греков Б.Д.** Киевская Русь. – М.: Госполитиздат, 1953. – 568 с.
1156. **Грушевський М.** Вступний виклад з давньої історії Русі, виголошений у Львівському ун-ті 30 вересня 1894 року // Зап. т-ва ім. Т. Шевченка у Львові. – Л., 1895. – Т. 5. – С. 140–150.
1157. **Грушевський М.** Нарис історії Київської землі від смерті Ярослава до кінця XIV ст. – Репр. вид. / Авт. післямови П.П. Толочко. – К.: Наук. думка, 1991. – 641 с.
1158. **Грушевский М.С.** Очерк Киевской земли от смерти Ярослава до конца XIV столетия. – К.: Тип. императ. ун-та святого Владимира, 1891. – XVI, 520 с.
1159. **Державин Н.С.** Из истории древнеславянского города // Вестн. древн. истории. – 1940. – № 3–5. – С. 146–159.
1160. **Die Stadt Kiew // Das Russland.** – München, 1839. – N 12.
Місто Київ.
1161. **Довженок В.** Київ – центр Русі в період феодальної роздробленості // Укр. іст. журн. – 1959. – № 8. – С. 89–98.
1162. **Довнар-Запольский М.В.** Старый Киев // В Киев. – СПб., 1911. – С. 57–73.
1163. **Donnert E.** *Das Kiever Russland.* – Leipzig – Jena – Berlin, 1983.

Доннерт Е. Київська Русь.

- 1164.** Древняя Русь: Город, замок, село / Ред. Б.А. Колчин. – М.: Наука, 1985. – 431 с.
- 1165.** Железный А. Очерки предистории Киевской Руси // Майдан. – 1998. – № 1–3. – С. 40–90. – Из содерж.: Введение. – С. 40–43; Рождение Киева. – С. 44–50; Древнебулгарский эпос о Киеве. – С. 50–54; Тюркская основа киевских топонимов. – С. 54–55; Накануне образования Киевской Руси; Русский каганат. – С. 61–63; Образование Киевской Руси. – С. 63–68; Тюрко-славянские корни русского языка. – С. 69–84; Тюркские боги древней Руси. – С. 84–90.
- 1166.** Жилін О. Про Русь, Київську Русь. Росію: [З історії] // Молодь України. – 1992. – 1 груд.
- 1167.** Збанацький Ю. На золотих човнах: (Про іст. минуле Києва) // Прапор. – 1982. – № 5. – С. 102–105.
- 1168.** Зоц В. Історичні факти і міфи: Політ. бесіда // Прапор комунізму. – 1980. – 10 черв.
Про Київ X–XI ст.
- 1169.** Зоц В. Історію творив народ: До 1500-річчя Києва // Рад. Україна. – 1981. – 29 квіт.
- 1170.** Зубенко-Царева М. “Ми від роду руського ...”: (З історії Київ. Русі) // Людина і світ. – 1982. – № 2. – С. 23–26.
- 1171.** Івакін Г. XII–XIII сторіччя: Розквіт чи занепад?: (Верх. Київ XII–XIII ст.) // Наука і суспільство. – 1981. – № 7. – С. 44–47. – (Київ давн., сьогоднішній).
- 1172.** Івакін Г.Ю. Історичний розвиток Києва XIII – середини XVI ст.: (Іст.-топогр. нариси). – К.: Ін-т археол. НАН України, 1996. – 272 с.
- 1173.** Івакін Г.Ю. Оповіді про стародавній Київ. – К.: Рад. шк., 1982. – 112 с. – (Києву 1500 р.).
- 1174.** Іванцов І.О. Стародавній Київ: (Рукопис) // Наук. арх. Ін-ту археол. АН УРСР, Ф. 12, № 421, 199 арк.
- 1175.** Іванченко Р. Історія без міфів [Київ. Русі] // Рідна шк. – 1995. – № 7. – С. 5–9; № 11. – С. 11–15.
- 1176.** Іванченко Р.П. Київська Русь і початки Української держави: Посібник // Рідна шк. – 1995. – № 8. – С. 27–55. – Кн. в журн.
- 1177.** Іванченко Р.П. Київська Русь і початки Української держави: Посібник з історії. – К.: Всеукр. т-во “Просвіта” ім. Т. Шевченка, 1995. – 93, [2] с.

1178. **История Руси до монголов** // IP НБУ, Ф. 1, спр. 8104, арк. 5–32 зв.
1179. **Історія України для дітей**. Київське князівство: Для серед. шк. з поглибл. вивч. англ. мови / Розд. 1–2. Т. Чорнівiл; Розд. 3–10. А. Лотоцький; [Пер. на англ. С. Довганюк]. – Л.: Укр.-амер. вид. підприємство “Стрім”, 1995. – 101, [2] с.: іл.
1180. **Каганов Е.** Древній Київ // *Малютко*. – 1990. – № 5. – С. 4–5.
1181. **Кальницький М.** Верхній город. – К.: УкрРеклама, 1999. – 128 с.
1182. **Киевская Русь**: Сб. ст. / Под ред. В.Н. Сторожева. – Изд 2-е, испр. – М.: И.Д. Сытин, 1910. – Т. 1. – 688 с. – (Б-ка для самообразования). *1-е видання під назвою: Русская история с древнейших времен до смутного времени / Под ред. В.Н. Сторожева. – М., 1898.*
1183. **Київ** // *Малая совет. энцикл.* – Изд. 3-е. – М., [1959]. – Т. 5. – С. 721–723. – Библиогр.: [6 назв.].
1184. **Киянський Д.** Автографи стародавньої Русі: До 1500-річчя Києва // *Веч. Київ.* – 1980. – 12 квіт.
1185. **Киянський Д.** Як доводять легенди: [З історії стародав. Києва] // *Робітн. газ.* – 1969. – 20 лип.
1186. **Кордуба М.** Конспекти лекцій з історії давньої Русі // ДАЛО, Ф.Р. 2923, оп. 1, спр. 40, 61 арк.
1187. **Кордуба М.** Найновіші теорії про початки Русі // *Літ.-наук. вісн.* – Кн. 11, т. 100. – 1929. – С. 1082–1096.
1188. **Костомаров Н.И.** Черты народной южно-русской истории // *Костомаров Н.И. Собр. соч.* – СПб., 1903. – Т. 1. – С. 67–158.
1189. **Котляр М.** Диво-град над Дніпром // *Веч. Київ.* – 1979. – 16 черв.
1190. **Котляр Н., Толочко П.** Древний Киев в новейших изысканиях // *Обществ. науки.* – 1982. – № 2. – С. 116–128.
1191. **Крылова М.А.** Старый Киев: Очерк из жизни славян на Днепре. – М.: С. Курнин, 1915. – 144 с.
1192. **Куза А.В.** Русские раннесредневековые города // *Тез. докл. Совет. делегации на III Междунар. конгр. славян. археологии.* – М., 1975. – С. 62–65.
1193. **Лебединцев Н.** Исторические заметки о Киеве // *Киев. старина.* – 1885. – Окт. – С. 237–238.
1194. **Линниченко И.** По поводу предложения “Киевской старины” праздновать тысячелетие Киева. – К., 1882. – 12 с. – Відб. з: *Киевлянин.* – 1882. – №75. З приводу ст. С. Пономарева (*Києв. старина.*–1882.– № 3).
1195. **Листопад М.** Аванпост Києва: З переяслав. старовини // *Зміна.* –

1963. – № 12. – С. 11.
- 1196. Лихачев Д.** Слово о Киеве // Лит. Россия. – 1982. – 19 марта. – (К 1500-летию Киева).
- 1197. Лихачов Д.С.** Слово про Київ: Доп. на пленарн. засіданні Всесоюз. наук. конф. “Іст. традиції духовн. культури народів СРСР і сучас. ідеол. боротьба у зв’язку з 1500-літтям Києва” // Наука і культура. Україна. 1981. – К., 1982. – С. 226–233.
- 1198. Лихачов Д.С.** Стародавній Київ – “мати міст руських” // Філософська думка. – 1982. – № 2. – С. 19–26.
- 1199. Мавродин В.В.** Образование древнерусского государства. – Л.: ЛГУ, 1945. – 432 с. – Библиогр. у прим. к разд.: с. 405–431.
- 1200. Мавродин В.В.** Очерки истории СССР: Древнерус. государство: Пособие для учителей. – М.: Учпедгиз, 1956. – 264 с.
- 1201. Максимович М.А.** Об участии и значении Киева в общей жизни России: Речь в торжествен. собр. Ун-та святого Владимира // Журн. нар. просвещения. – 1837. – Ч. XVI, № 10–12, отд. 2. – С. 1–29.
- 1202. Максимович М.А.** Обзорение старого Киева // Киевлянин. – 1840. – С. 5–58.
- 1203. Максимович М.А.** Обзорение старого Киева // Собр. соч. Т. 2. – К., 1877. – С. 91–123.
- 1204. Максимович М.А.** Очерк Киева // Максимович М.А. Киев явился градом великим ...: Українознав. твори / Упоряд. В. Замлинський; Авт. прим. І. Бутич. – К., 1999. – С. 32–45.
- 1205. Мальовнича Україна:** [З історії Давн. Русі] // Молодь України. – 1990. – 21, 25, 28, 30, 31 січ. – Із змісту: І. Мордовець Д. / Коротко про автора. Малоросійське плем'я. – 9 січ.; ІІ Куліш П. / Коротко про автора. Старожитності Києво-Дніпровської Русі; А. Археологічне багатство Малоросії: [Пам'ятки кам'яного, бронзового, залізного, скіфського часів]; Б. Слов'янські пам'ятки: [Цвинтарі, кургани із поховальними посудинами. Доля Київського Великого князівства та удільних князівств Києво-Дніпровської Русі до татарського погрому]. – 1, 6, 7, 8, 14 лют.
- 1206. Мокрієв Ю., Рогозинський В.** На горах київських. – К.: Рад. письменник, 1983. – 326 с.
- 1207. Моця О.П.** Київська Русь: результати та перспективи досліджень // Укр. іст. журн. – 1996. – № 5. – С. 41–49. – Бібліогр.: с. 48–49.
- 1208. Насонов А.Н.** “Русская земля” и образование территории древнерусского государства. – М.: АН СССР, 1951. – 262 с. – (АН

- СССР. Ин-т истории).
Про Київ див.: Геогр. показчик. – С. 241.
- 1209. Нікітенко Н.** Цариця Руська // Історія України. – 1998. – № 29–32. – С. 3–70.
Висвітлення в історично-документальному триптиху хрестоматійних подробиць становлення й розквіту давньоруської державності та культури.
- 1210. Обговорення** нової концепції передісторії Київської Русі акад. Б.О. Рибаківа: [З приводу ст. в журн. “Історія СРСР”. – 1981. – № 11] // Укр. іст. журн. – 1981. – № 10. – С. 39–53.
- 1211. Очерки** історії СРСР: Період феодализму IX–XV вв.: В 2 частих / Под ред. акад. Б.Д. Грекова і др. Ч. 1. (IX–XIII вв.). Древняя Русь. Феодальная раздробленность. – М.: АН СРСР, 1953. – 984 с.: ил., карта.
Про Київ див.: Географічний показчик. – С. 952.
- 1212. Павлов-Сильванский Н.** Феодализм в Древней Руси. – Пг.: Прибой, 1925. – 160 с.
- 1213. Парійський Є.** Запрошення у древній Київ // Культура і життя. – 1979. – 21 черв.
- 1214. Пархоменко В.А.** У истоков Русской государственности (VIII–XI вв.). – Л.: Госиздат, 1925. – 116 с.
- 1215. Петров В.П.** Етногенез слов’ян: Джерела, етапи розвитку і проблематика / АН УРСР. Ін-т археол. – К.: Наук. думка, 1972. – 214 с.
- 1216. Петрухин В.Я.** Древняя Русь: народ, князья, религия: [Статьи по истории и типологии рус. культуры]. – М.: Шк. “языки русской культуры”, 2000. – 755 с.
- 1217. Погодін М.П.** Древняя русская история до монгольского ига. Т. 1. – М., 1872. – 667 с.
- 1218. Покровский М.Н.** Русская история с древнейших времен. – М., 1966. – 725 с. – (Избр. произв.: В 4 кн.; Кн. 1).
- 1219. Полонська-Василенко Н.Д.** Київ – “стольний град” Володимира Святого і Ярослава Мудрого // Нове укр. слово. – 1942. – 8 лют.
- 1220. Полонська-Василенко Н.Д.** Київ – “стольний град” Володимира та Ярослава: Доповідь, прочит. на засіданні пленуму Музею арх. переход. доби історії Києва 12 серп. 1942 р. // Ін-т рукопису Нац. б-ки ім. В.І. Вернадського, Ф. 42, № 12, Машинопис. – 1942. – 12 серп.
- 1221. Полонська-Василенко Н.Д.** Київ – “стольний град” Володимира та Ярослава: Доповідь, прочит. на засіданні пленуму Музею арх. переход. доби історії Києва 12 серп. 1942 р. // Наук. пр. НБУВ /

- Передм. І. Верби; Підготовка тексту до друку Н. Солонської. – 1999. – Вип. 2. – С. 327-354.
1222. [Пономарев С.И.]. Тысячелетие Киева (1882) // Киев. старина. – 1882. – № 3. – С. 1–6. – Підпис: Один из народа.
1223. Пресняков А.Е. Лекции по русской истории: Т. 1.: Киевская Русь. – М.: Соцэкгиз, 1938. – 288 с.
1224. Прилежаева-Барская Б.М. Как жили наши предки-славяне. – М.: Детгиз, 1952. – 76 с.: ил. – (В помощь школьнику).
Про Київ див. – С. 58–75.
1225. Профіль Києва у дзеркалі історії // Ніжин. вісті. – 1942. – 17 черв.
1226. Рерих Н.К. Матери городов // Рерих Н.К. Избранное. – М., 1979. – С. 280–285.
1227. Рибак Н. Древне і вічно молоде: 1500 р. з дня заснування Києва // Заклик. – 1980. – № 11. – С. 15–16.
1228. Рыбаков Б.А. Древние русы // Совет. археология. – 1953. – № 17. – С. 23–105.
1229. Рыбаков Б.О. Київ на світанку своєї історії // Вісн. АН УРСР. – 1982. – № 5. – С. 13–25.
1230. Рыбаков Б.А. Киев на заре своей истории // Вестн. АН СССР. – 1982. – № 9. – С. 35–50 – (Киеву – 1500 лет).
1231. Рклицький С. Київ предавній // Пролетар. правда. – 1928. – 10 серп; 29 верес.
1232. Рубінштейн Н.Л. Нарис історії Київської Русі. – Х.; О.: Укрдержвидав, 1930. – 72 с.: іл.
1233. Русская история в очерках и статьях / Под ред. М.В. Довнар-Запольского. – М., 1910. – Т. 1. – 505 с.
1234. Сагайдак М.А. Великий город Ярослава. – К.: Наук. думка, 1982. – 96 с.
1235. Сарбей В. “Мати міст руських”: [З історії Києва] // Робіт. газ. – 1960. – 27 січ.
1236. Сборник материалов для исторической топографии Киева и его окрестностей / Изд. Врем. комис. для разбора древн. актов при Киев., Подольск. и Волынск. генерал-губернаторе. – К.: Тип. Е.Я. Федорова, 1874. – 420 с.: карта.
Див.: Покажчик топографічних назв. – С. 161–176.
1237. [Сементовский Н.М.]. Град Киев во дни великой княгини Ольги и построенная ею церковь во имя святой Софии. Град Киев во дни великого князя Владимира Святославовича. Великий град Киев,

- созданный Ярославом Владимировичем // Галерея Киев. достопримечат. видов и древностей, Изд. Н. Сементовским и А. Гаммершмидом. – К., 1859. – Тетр. 1–2. – С. 1–8.
- 1238. Сергійчук В.** І за Бугом, і за Сяном ...: [Про історію Київ. Русі.] // Всесвіт. – 1998. – № 1. – С. 181–188.
- 1239. Славин В.** Київ у пам'яті століть // Соц. Київ. – 1936. – № 12. – С. 34–40.
- 1240. Смолій В., Ричка В.** Київська Русь: Становлення та шляхи іст. розвитку // Історія України. – 1997. – № 10. – С. 6–7: іл.; № 11. – С. 6–7.
- 1241. Соловьев С.М.** История России с древнейших времен. – Изд. 3-е. – СПб.: Обществ. польза, 1911. – (6 кн. и “Указатель”, сост. М.С. Соловьевым)
Про Київ див. за покажчиком – с. 246–247.
- 1242. Соловьев С.М.** Сочинения: В 18 кн. / Отв. ред.: И.Д. Ковальченко, С.С. Дмитриев. – М.: Мысль, 1988.
Кн. 1: Т. 1–2: История России с древнейших времен. – 798 с.: портр.
Кн. 2: Т. 3–4: История России с древнейших времен. – 765 с.
- 1243. Сургай О.** Верхнє місто // Арсеналець. – 1995. – 18 берез.: іл. – Свідчать архіви.
- 1244. Татищев В.Н.** История Российская: В 7 т. – М.;Л.: Наука, 1962–1968. Т. 1. – 1962. – 500 с.; Т. 2. – 1963. – 352 с.; Т. 3. – 1965. – 330 с.; Т. 5. – 1965. – 555 с.; Т. 7. – 1968. – 83 с.
- 1245. Ткаченко М.** Минуле Києва // Київ: Ст.-довідки. – К., 1948. – С. 45.
- 1246. Толочко О.П., Толочко П.П.** Київська Русь. – К.: Альтернатива, 1998. – 350 с.
- 1247. Толочко П.П.** Древний Киев. – К.: Наук. думка, 1976. – 207 с. – (Науч.-попул. сер.).
- 1248. Толочко П.П.** Древний Киев. – К.: Наук. думка, 1989. – 327 с.
- 1249. Толочко П.П.** Древний Киев / АН УССР. Ин-т археологии. – К.: Наук. думка, 1983. – 337 с.: ил. – Рез.: англ., нем.
- 1250. Толочко П.П.** Стародавній Київ. – К.: Наук. думка, 1966. – 84 с.: іл. – (Наук.-попул. література). – Бібліогр.: с. 83. – Те ж. – 1970.
- 1251. Ушаков Н.** Повесть быстроекующих лет (Киев). – М.: Совет. писатель, 1960. – 143 с.: ил.
- 1252. Федосєєв П.** Від Київської Русі ... // Рад. Україна. – 1982. – 18 трав. – (Київ 1500).
- 1253. Фундуклей И.** Обзорение Киева в отношении к древностям. – К.: И. Фундуклей, 1847. – 136 с.: 62 вкл. л.
- 1254. Шовкопляс Г.** Київ – найдавніше місто східнослов'янських

- народів // Нове в музеях України: (Зб. ст.). – К., 1963. – С. 22–27.
- 1255. Шулькевич М.** Київ: (Архіт.-іст. нарис). – К.: Держбудвидав, 1958. – 317 с.: іл.
- 1256. Шулькевич М.М.** Стародавній Київ: Розповідає старший наук. співроб. Держ. архіт.-іст. заповідника “Софійський музей” М.М. Шулькевич / Розмову вів К. Касаткін // Веч. Київ. – 1985. – 24 серп.
- 1257. Юшков С.В.** До питання про походження Русі // Наук. зап. Ін-ту мовознав. АН УРСР. – 1941. – Т. 1. – С. 137–156.
- 1258. Яковенко Н.М.** Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст.: Навч. посібник для учнів гуманіт. гімназій, ліцеїв, студ. іст. фак., вчителів. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.
- 1259. Ястребов Ф.** Київська Русь. – К.: Партвидав, 1941. – 32 с. — Дод. до журн. “Більшовик України”.

6.2.3. Філософія Philosophy

- 1260. Бичваров М., Пейчев Б.** Іоан Екзарх Болгарський і слов'янська філософська культура // Філософ. думка. – 1981. – № 5. – С. 73–83. – (До 1500-річчя Києва).
- 1261. Бондарь С.В.** Философско-мировозренческое содержание “Изборников” 1073–1076 годов / АН УССР, Ин-т философии. – К.: Наук. думка, 1990. – 149, [2] с.
- 1262. [Бондарь С.В.]** Философия и религия в культуре Киевской Руси // История философии и культуры. – К., 1991. – С. 171–180.
- 1263. Галактионов А.А., Никандров П.Ф.** Русская философия XI–XIX веков. – Л.: Наука, 1970. – 651 с.
- 1264. Горский В.С.** Проблема целостности мира в философской культуре Киевской Руси и Древней Болгарии: (К вопр. о восприятии богомилства в культуре Киев.Руси // Богомилство: Първи междунар. конгр. по българистика, г. София, 23 май – 3 юни 1981 г. / Българска Акад. НА Науките. – София, 1982. – С. 47–62.
- 1265. Горский В.С.** Философские идеи в культуре Киева XI–XIII вв.: [Гл. 1, парагр..2] // Филос. мысль в Киеве: ист.-филос. очерк. – К., 1982. – С. 31–51.
- 1266. Горский В.С.** Философские идеи в культуре Киевской Руси. – М.: Наука, 1998. – 213 с.
- 1267. Горский В.С.** Философские идеи в культуре Киевской Руси XI –

- начала XII в. – К.: Наук. думка, 1988. – 213 с.
- 1268. Горський В.С.** Нариси з історії філософської культури Київської Русі: середина XII – середина XIII ст. – К.: Наук. думка, 1993. – 163 с.
- 1269. Горський В.С.** Розуміння філософії в культурі давнього Києва // Магістеріум іст.-філос. студії / НАУКМА, Магістр. прогр. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 23–28.
- 1270. Горський В.** “Слово про закон і благодать” – перша пам’ятка київської філософської думки // Київ. обрії: Іст.-філос. нариси. – К., 1997. – С. 14–25.
- 1271. Горський В.** Філософська думка Київської Русі (XII – середина XIII ст.): Іст. нариси // Вісн. АН України. – 1993. – № 3. – С. 61–69.
- 1272. Духовна спадщина Київської Русі:** Зб. наук. праць за матеріалами міжнар. семінару викладачів східноєвроп. ун-тів, м. Одеса, 2–4 лип. 1997 р. / Міжнар. фонд “Відродження”; [Редкол.: В.С. Горський (відп. ред.) та ін.]. – О.: Маяк, 1997. – (Прогр. “Схід–Захід”) – Вип. 2. – 184, [1] с. – Текст: укр., рос. – Бібліогр. в кінці ст. – Вид. коштом фонду “Відродження”.
- 1273. Еворовский В.Б.** Философская мысль в Киевской Руси XI–XIII вв.: Тенденции обновления. – Минск: Тэхнолоґія, 1996. – 126 с.
- 1274. Завгородній Ю.Ю.** Київ у системі сокральної онтології в культурі давньоруської доби // Наук. зап. / Нац. ун-т Києво-Могилян. Акад.: Записки. – К.: Вид. дім “КМ Academia”, 1999. – Т. 8: Філософ. та право. – С. 50–55.
- Дослідження філософських ідей у культурі Київ. Русі.*
- 1275. Завгородній Ю.** Образ Індії у середньовічних текстах доби Київської Русі // Київ. обрії: Іст.-філос. нариси. – К., 1997. – С. 40–45.
- 1276. Київ в історії філософії України / В. Горський, Я. Стратій, А. Тихолаз, М. Ткачук.** – К.: Вид. дім “КМ Academia”; Пульсари, 2000. – 259, [1] с.: іл.
- 1277. Київські обрії:** Іст.-філос. нариси: [Зб. наук. ст. за матеріалами міжнар. наук. конф.: III читання, присвяч. пам’яті Памфіла Юркевича, “Київ в історії філософії”, Київ, трав. 1996 р. / Наук. ред. В. Горський, М. Ткачук]. – К.: Інформ. вид. центр “Стилос”, 1997. – 357 с.
- 1278. Котляр М.** Зустріч з давньоруськими філософами: Вчені – Києву // Веч. Київ. – 1981. – 27 листоп.
- 1279. Кушаков В.** Філософ у печері: Затворництво як форма практичного

філософування доби Київ. Русі // Київ. обрії: Іст.-філос. нариси. – К., 1997. – С. 26–39.

Звернення та осмислення досвіду практичного філософування минулих епох шляхом філософського тлумачення релігійних текстів.

- 1280. Лотман Ю.М.** Еще раз о понятиях “слава” и “честь” в текстах Киевского периода // Тр. по знаковым системам. – 1971. – Вып. 5. – С. 469–475.
- 1281. Мильков В.В.** Источники философской мысли Древней Руси // Пробл. исслед. истории философии народов СССР. – М., 1986. – С. 28–31.
- 1282. Мильков В.В.** Основные направления религиозно-философской мысли Древней Руси XI–XV вв.: Дис. в форме науч. докл. ... д-р филос. наук. – М.: РАН ИФ, 2000. – 98 с.
- 1283. Олефіренко Г.Г.** Специфічні риси становлення релігійно-філософської думки Київської Русі: Автореф. дис. ... канд. філос. наук / Київ. ун-т ім. Т.Г. Шевченко. – К., 1996. – 23 с.
- 1284. Паславский И.В.** Философская и общественно-политическая мысль Киева конца XIII – начала XVII в. // Филос. мысль в Киеве: Ист.-філос. очерк. – К., 1982. – С. 85–105.
- 1285. Поляков Л.В.** Философские идеи в культуре Древней Руси. – М.: Знание, 1998. – 62 с.
- 1286. Попович М.В.** Образ світу у давніх слов'ян // Філософ. думка. – 1980. – № 1. – С. 81–95.
- 1287. Прицак Л.** Що означає термін “філософ” в Київській Русі // Укр. історик. – 1999. – Т. 38. – С. 209–215.
- 1288. Рыков Ю.Д., Турилов А.А.** Неизвестный эпизод болгаро-византийско-русских связей XI в.: (Киев. писатель Григорий Философ) // Древнейшие государства на территории СССР: Материалы и исслед., 1982 г. – М., 1985. – С. 170–176. – Рез.: англ.
- 1289. Роменець В.А., Мусатов С.О.** Київська Русь і початок вітчизняної психології: (До 1500-річного ювілею заснування Києва) // Психологія. – К., 1981. – Вип. 2. – С. 3–21.
- 1290. Скуратовський В.Л.** Київ крізь віки: [Про іст. розвиток міста] // Філософ. і соц. думка. – 1991. – № 5. – С. 65–79; № 5. – С. 86–97.
Про Київ 862–988 рр. в філософському аспекті – міст між Заходом та Сходом.
- 1291. Тихомиров М.Н.** Философия в Древней Руси // Рус. культура

- X–XVII вв. – М., 1968. – С. 90–172.
- 1292. Толочко О.** Образ “чужинця” в картині світу домонгольської Русі // *Medievalia Ucrainica: Ментальність та історія ідей.* – Т. 1. – К., 1992. – С. 25–46.
- 1293. Философская мысль** в Киеве: Ист.-филос. очерк / АН УССР. Ин-т философии. В.Д. Белодед, В.А. Буслинский, А.К. Бычко и др. – К.: Наук. думка, 1982. – 357 с.
- 1294. Чижевский Д.** Платон в Древней Руси // *Зап. Рус. ист. о-ва в Праге.* – 1931. – № 2. – С. 49-81.

6.2.4. Релігія

Religion

6.2.4.1. Загальні праці

General works

- 1295. Блажейовський Д.** Українські церковні унії: константинопільська, римська і московська. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1887. – 67 с.
- 1296. Васильев М.А.** Религиозные дилеммы Руси в 980-е годы: Опыт альтернативно-ист. анализа // *Славяноведение.* – 2000. – № 6. – С. 3–17.
- 1297. Гудзяк Б.** Криза і реформа: Київ. митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії. – Л.: Ін-т історії Церкви Львів. Богослов. Акад., 2000. – XVI, 426 с.
- 1298. Данилевский И.Н.** Мог ли быть Киев Новым Иерусалимом? // *Одиссей: Человек в истории.* – 1998. – М., 1999. – С. 134-146.
- 1299. Приселков М.Д.** Очерки по церковно-политической истории Киевской Руси X–XII вв. – СПб., 1913. – XV, 414 с.
- 1300. Ричка В.М.** Церква і етнокультурний розвиток давньоруського суспільства // *Середньовічна Україна.* – К., 1995. – Вип. 1. – С. 3–16.
- 1301. Тимошук Б.О.** Двоєвір'я в стародавній Русі // *Наук. вісн. Укр. іст. клубу.* – М., 1998. – Т. II, № 1. – С. 56–65.

6.2.4.2. Язичництво

Paganism

- 1302. Аничков Е.В.** Боги Владимира по свидетельству летописи // “Крещение Руси” в тр. рус. и совет. историков. – М., 1988. – С. 57–71.

1303. **Аничков Е.В.** Язычество и древняя Русь // Зап. Ист.-филол. ф-та. императ. Ун-та. – СПб., 1915. – Вып. 117. – 386 с.
1304. **Аничков Е.В.** Язычество и Древняя Русь.– М.: Наука, 1982. – 238 с.
1305. **Болсуновский К.В.** Жертвенник Гермеса-Световида, открытый в 1908 г. в Киеве: Мифол. исслед. – К., 1909. – 18 с., 2 вкл. л.
1306. **Болсуновский К.В.** Памятник славянской мифологии: Перунов дуб. – К., 1915. – Вып. 2. – 18 с.: ил.
Про культовий дуб, знайдений в Десні біля Києва.
1307. **Боровский Я.Е.** Мифологический мир древних киевлян. – К.: Наук. думка, 1982. – 104 с.: ил. – (Науч.-попул лит.). – Библиогр.: с. 103.
1308. **Боровский Я.Е.** Язычество древнего Киева // Тр. V Междунар. конгр. славян. археологии, Киев, 18–25 сент. 1985 г. – М., 1987. – Т.3, вып. 2 а, секция 6. – С. 36–40.
1309. **Боровський Я.** Давні звичаї киян: [Про похов. язичниц. обряди схід. слов'ян] // Знання та праця. – 1983. – № 5. – С. 18–19.
1310. **Боровський Я.** Міфологія полян // Київ. – 1983. – № 12. – С. 112–117.
1311. **Боровський Я.** Образи культових споруд: [Про новітні дослідження, що стосуються ідеології схід. слов'ян] // Наука і суспільство. – 1987. – № 5. – С. 59–61.
Святилища язичницької Русі розкопані в Києві у 1908 та 1975 рр.
1312. **Боровський Я.** Перунів пагорб // Молода гвардія. – 1980. – 12 верес.
1313. **Боровський Я.Є.** Світогляд давніх киян. – К.: Наук. думка, 1992. – 172, [1] с.: іл.
1314. **Васильев М.А.** Забытые страницы изучения древнерусского язычества в XIX веке // Славяноведение (М.). – 2000. – № 2. – С. 75–81.
1315. **Велецкая Н.Н.** Языческая символика славянских архаических ритуалов. – М.: Наука, 1978. – 239 с.
1316. **Гнатюк В.М.** Останки передхристиянського релігійного світогляду наших предків // Українці: нар. вірування, повір'я, демонологія. – К.: Либідь, 1991. – С. 383–407.
1317. **Голуб А.П.** Світоглядні парадигми Київської Русі: феномен двовір'я: Автореф. дис. ... канд. філос. наук / Дніпропетр. держ. ун-т. – Д., 1995. – 19 с.
1318. **Гузенко С.** Найдавніша язичницька пам'ятка Києва: [Язичниц. пантеон на чолі з Перуном] // Людина і світ. – 1999. – № 2. – С. 43–47.
1319. **Деркевич В.П.** Церковь и языческие игрища // Атеист. чтения. –

1989. – № 19. – С. 84–85.
1320. **Замалеев А.Ф.** О языческой традиции в духовной культуре Киевской Руси // Ист. традиции философской культуры народов СССР и современность: Сб. науч. тр. – К., 1985. – С. 103–109.
1321. **Івакін Г., Боровський Я.** І стояв на горі Перун: [Дослідження київ. археологів] // Знання та праця. – 1981. – № 8. – С. 18–19. – (До 1500-річчя Києва).
1322. **Лларіон (митрополит).** Дохристиянські вірування українського народу: Іст.-реліг. моногр.–[репр. вид.]– К.:АТ“Обереги”,1991. – 424 с.
1323. **Калінін Ю., Харковщенко Є.** Софійський характер київського християнства // Релігієзнавство. – К., 1997. – С. 116–145.
1324. **Котляр М.Ф.** Русь язичницька: Біля витоків східно-слов'ян. цивілізації. – К.: Вид. фірма “Заповіт”, 1995. – 286, [2] с.
1325. **Кушинська Л.** Жерці Київської Русі // Пам'ять століть. – 1997. – № 5. – С. 80–83. – Бібліогр. в підряд. прим.
1326. **Митрополит Лларіон (І. Огієнко).** Дохристиянські вірування українського народу. – Вінніпег: Видавнича комісія т-ва “Волинь”, 1965. – 358 с.
1327. **Моця О.П., Ричка В.М.** Київська Русь: Від язичництва до християнства: Навч. посібник для учнів старших кл. і студентів. – К.: Глобус, 1996. – 222 с.: іл.
1328. **Орлов Р.С.** Язычество в княжеской идеологии Руси // Обряды и верования древ. населения Украины. – К., 1990. – С. 101–113.
1329. **Павленко Ю.В.** Дохристиянські вірування давнього населення України. – К.: Либідь, 2000. – 328 с.: іл.
1330. **Петров Н.И.** Светилища и обряды языческого богослужения древних славян по свидетельствам современников и преданиям. – Х.: Унив. тип., 1846. – 107 с.
1331. **Петров Я.** Древнекиевские языческие боги, кто они? // Недвижимость Киева. – 1998. – № 6. – С. 10–11: ил.
1332. **Писаренко Ю.Г.** Велес-Волос в язичницькому світогляді Давньої Русі. – К.: Вид. фірма “Манускрипт”, 1997. – 238, [1] с.: іл.
1333. **Піскіжова В.** Язичницький пантеон Київської Русі // Рідні джерела. – 2000. – № 2. – С. 27–31.
1334. **Попович М.В.** Мироззрение древних славян. – К.: Наук. думка, 1985. – 167 с. – (Наук.-попул. літ.).
1335. **Потебня А.А.** О мифическом значении некоторых обрядов и поверий. – М., 1865. – 310 с.

1336. **Потебня А.А.** О происхождении названий некоторых языческих божеств // Славян. и балкан. фольклор. – М., 1989. – С. 254–270.
1337. **Примеры предрассудков**, вкоренившихся между русскими со времен язычества // Киев. губерн. ведомости. – 1851. – 13 окт. – Відб.: Сын отечества, 1825.
1338. **Рыбаков Б.А.** Русалии и бог Симаргл-Переплут // Совет. археология. - 1967. - №2. - С. 91-116.
1339. **Рыбаков Б.А.** Язычество Древней Руси. – М.: Наука, 1988. – 782 с.
1340. **Рыбаков Б.А.** Язычество древних славян.– М.: Наука, 1987. – 783 с.
1341. **Рыбаков Б.А.** Языческое мировоззрение русского средневековья // Вопр. истории. – 1975. – № 1. – С. 3–30.
1342. **Русанова И.П., Тимощук Б.А.** Языческие святилища древних славян. – М.: Науч.-исслед. арх. центр “Архэ”, 1993. – 97 с.
1343. **Русанова И.П., Тимощук Б.А.** Языческие святилища древних славян. – М.: Наука, 1993. – 180 с.
1344. **Русов С.** Опыт о идолах, Владимиром в Киеве поставленных во время язычества и сим же великим князем самим уничтоженных, когда он просветился благодатным учением христианской веры // Совет. археология. – 1967. – № 2. – С. 91–116.
1345. **Срезневский И.** Об обожании Солнца у древних славян // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1846. – Ч. LI, № 7, Отд. 2. – С. 36-60.
1346. **Суховсьєв В.** З глибини віків: [Язичниц. капище в Києві. IX–X ст.] // Сіл. вісті. – 1980. – 29 серп.
1347. **Толочко П.П., Боровський Я.Є.** Язичницьке капище в “городі” Володимира // Археология Києва. – К., 1979. – С. 5–11.
1348. **Членов А.М.** Шестибожжя князя Володимира // Укр. іст. журн.– 1971. – № 8. – С. 109–112; № 9. – С. 109–113; № 10. – С. 114–117.
1349. **Чмыхов Н.А.** Истоки язычества Руси. – К., Либідь, 1990. – 383 с.
1350. **Шепинг Д.** Исследование о значении кумиров, воздвигнутых Владимиром в Киеве // Московитянин. – 1851. – Кн. 9–10. – С. 99–120.
1351. **Ящуржинский Хр.** Остатки языческих обрядов, сохранившиеся в малорусском погребении // Киев. старина. – 1890. – Т. 28. – С. 27–35.

6.2.4.3. Християнство

Christening

6.2.4.3.1. Церкви Київської Русі

Churches of Kiev Russ

1352. **Blazejovsky D.** Hierarchy of Kyivan church (861–1900). – Roma, 1990.
Блажейовський Д. Ієрархія Київських церков.
1353. **Блажейовський Д.** Ієрархія Київської церкви (861–1996): Пер. з англ. – Л.: Каменяр, 1996. – 567 с.
1354. **Бодрухин В.М.** Державний устрій і церква в Київській Русі // Вісн. Східноукр. держ. ун-ту. – 2000. – № 2. – С. 5–6.
1355. **Брайчевський М.Ю.** Релігія і Церква: Суспіл.-політ. відносини у Київ. Русі // Нариси стародав. історії Укр. РСР. – К., 1957. – С. 495–498.
1356. **Gelzer H.** Beitrage zur russischen Kirchengeschichte aus griechischen Quellen // Zeitschrift für Kirchengeschichte. – Gotha, 1892. – Bd. XIII. – S. 253.
Гельзер Х. Внесок грецьких джерел в історію української церкви.
1357. **Глазунов П.** Храмы, построенные святым Владимиром и другими в его время. – 1888. – [2], 88 с. – Відб. з: Тр. Киев. Духовн. Акад. – 1888. – июнь. (№ 6).
1358. **Иерусалим на Днепре – “мать городов русских” ...:** [Из истории Украины] / Подгот. В. Ричка // Днепр. правда. – 1999. – 6 июля.
1359. **Історія релігії в Україні:** Навч. посібник / А.М. Колодний, П.Л.Яроцький, Б.О. Лобовик та ін. – К.: Знання, 1999. – 735 с.
1360. **Кальницький М.** Верхний город. – К.: УкрРекл., 1999. – 128 с.
1361. **Conant K. J.** Novgorod, Constantinopol and Kiev in old Rusian church architecture // The Slavonic and East European Review. – 1945. – Vol. 22. – P. 75–92.
Конант К. Дж. Давньоруська архітектура храмів Новгород, Константинополя і Києва.
1362. **Кондратьєва І.В.** Релігія і філософія Київської Русі // Вісн. Київ. ун-ту. Сер.: філософія, політологія, соціологія, психологія. – 1996. – Вип. 25. – С. 240–249.
1363. **Косик В.** Про шляхи розвитку Церкви в Україні і Росії (XI–XVI ст.) // Укр. іст. журн. – 1993. – № 4–6. – С. 70–79.
1364. **Коструба Т.** Нариси з церковної історії України X–XII ст. – Торонто, 1965.
1365. **Левицький Ю.** Коротка історія Української (Київської) Церкви. – Л.: Вид-во Монахів студентів “Свічадо”, 1993. – 53, [2] с.
1366. **Loukomski G.K.** Kiewville sainte de Russie. – Paris: J. Danguin, 1929.
Лукомський Г.К. Київ – священне місто Київської Русі.

- 1367. Lukomski G.K.** Denkmaler kirchlicher Architektur des XI. bis XIX. Jahrhunderts, byzantinische Baukunst, ukrainisches Barock. Mit 158 Abbildungen nach Originalaufnahmen des Verfassers / In deutscher Sprache hrsg. und bearb. von W. Klein. – München: Orchis-Verlag, [1923]. – 50 p.: plates.
Лукомський Г.К. Київські пам'ятки церковної архітектури XI–XIX ст., візантійське мистецтво, українське бароко.
- 1368. Лукомский Г.К.** Киев. памятники церковной архитектуры XI–XIX ст. Византийское искусство. Укр. барокко. – Мюнхен: Орхис, [1923]. – 54 с., ил. – (Красивые города и местности Востока; кн. 1).
- 1369. Макарий (Булгаков).** История русской Церкви: В 2 т. – Изд. 2-е, испр. – СПб., 1868. Т. 1. – 298 с.; Т. 2. – 392 с.
- 1370. Мончак І.** Самоуправна Київська Церква. – Монреаль, 1995.
- 1371. Мончак І.** Самоуправна Київська церква. – Л.: Свічадо, 1995. – 172 [1] с.
- 1372. Назарко І.** Київські монастирі домонгольської доби // Логос. – 1952. – Т. III, Ч. 5. – С. 260–267.
- 1373. Никон Иеромонах.** Монастыри и монашество на Руси (X–XII вв.) // Вопр. истории. – 1991. – № 12. – С. 23–36.
- 1374. Нікітенко М.М.** Найдавніші християнські пам'ятки історії і культури Києва у державотворчому процесі Русі (кінець X – перша половина XI ст.): Автореф. дис. ... канд. іст. наук / Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України. – К., 2000. – 19 с. – Бібліогр.: с. 15–16 (15 назв).
- 1375. Ортинський І.** Під покровом Богоматері – захисниці Києва і всієї України // Нар. творчість та етнографія. – 1999. – № 5 / 6. – С. 72–75.
- 1376. Острова** духа средневековья: [О монастырях Киев. Руси] / Подгот. В. Рычка, А. Пасько // Днепров. правда. – 1999. – 9 сент. – (Второе тысячелетие: веги истории Украины).
- 1377. Павлинов А.М.** История русской архитектуры. – М., 1895.
Про пам'ятники Київ. Русі – С. 16–23, 26–30.
- 1378. Павлуцкий Г.Г.** Древнейшие храмы Киева и Чернигова // И. Грабарь. История русского искусства. – [М., 1910]. – Т. 1. – С. 145–152: ил.
- 1379. Павлуцкий Г.Г.** Киевские храмы домонгольского периода и их отношение к Византийскому зодчеству // Тр. 14 Археол. съезда. – М., 1911. – Т. 2. – С. 29–36.
- 1380. Пазяк Н.М.** Київські храми // Почат. шк. – 1996. – № 7. – С. 58–60.
- 1381. Позняк П.** Каменная летопись духовности: [О храмовом стр-ве в

- Киев. Руси и в Украине] // Зеркало недели. – 1996. – 28 дек.
- 1382. Полонская-Василенко Н.Д.** Церковные древности Киева // Изв. отд. рус. языка и словесности Рос. Акад. наук. – СПб., 1911. – Т. XVI, кн. 1. – С. 74–108.
- 1383. Приселков М.Д.** Очерки по церковно-политической истории Киевской Руси X–XII вв. – СПб., 1913. – XVI, 414 с. – (Зап. ист.-филол. фак. СПб. ун-та; Ч. 113).
- 1384. Pritsak Om.** Kiev and all of Rus: Fate of a Sacrae Idea // Harv. Ukr. Stud. – 1986. – Vol. X. – P. 279.
Прицак Ом. Київ та вся Русь: Доля сокральної (священної) ідеї.
- 1385. Reid Anna.** Borderland: a Journey through the History of Ukraine. – London: Wiederfeld a. Nicolson, 1997. – XIV, 258 p.
Чап. 1: Nhe New Jerusalem: Kiev.
- Рейд А.** Погранична країна: Подорож крізь історію України. Глава 1. Новий Іерусалім: Київ.
- 1386. Ричка В.М.** Ідея Києва – другого Єрусалима – в політико-ідеологічних концепціях середньовічної Русі // Археол. – 1998. – № 2. – С. 72–81.
- 1387. Ричка В.М.** Повсякденне життя монастирів Київської Русі // Укр. іст. журн. – 1995. – С. 48–56.
- 1388. Ричка В.М.** Про характер сакральних конфліктів у Київській Русі // Укр. іст. журн. – 1993. – № 2-3. – С. 28–36.
- 1389. Ричка В.М.** Церква в соціально-політичній структурі Київської Русі: (Іст.-релігієзнавче дослідження). — Автореф. дис. ... докт. іст. наук / НАН України, Ін-т філос. – К., 1998. – 35 с. – Бібліогр.: с. 32–35.
- 1390. Ричка В.М.** Церква Київської Русі: (Соц. та етнокульт. аспект) / НАН України, Ін-т історії України. – К.: Ін-т історії України НАН України, 1997. – 206, [1] с. – Бібліогр. в підряд. прим.
- 1391. Ричка В.М.** Церква Київської Русі і монгольське завоювання // Історія України. - 1998. – № 45. – С. 1–3: іл.
- 1392. Савчук С., Мулик-Луцик Ю.** Історія Української греко-православної церкви в Канаді: У 5 т. Т. 1: Київська церковна традиція українців Канади. – Вінніпег: Накладом Вид-ва Спілки “Екклезія”, 1985. – 616 с.
- 1393. Сапеляк А.** Київська Церква на слов’янському Сході: Каноніч.-екуменіч. аспект / НАН України, Ін-т українознавства ім. Івана Крип’якевича. – Л.: Б.в.; Буенос-Айрес: Б.в., 1999. – 231 с.: іл., портр.
- 1394. Сахаров А.** Церковь в период феодальной раздробленности //

Христианство и Русь. – М., 1988. – 136 с.

- 1395. Слюсарев Д.** Церкви и монастыри, построенные в Киеве князьями, начиная с сыновей Ярослава до прекращения киевского великокняжества. – К., 1892. – 108 с. – Відб.: Тр. Киев. духовн. акад. – 1892. – янв., март.
- 1396. Стахів М.** Христова церква в Україні (988–1596). – Стемфорд, 1995.
- 1397. Толочко О.П.** До питання про сакральні чинники становлення князівської влади на Русі у IX–X ст. // Археол. – 1990. – № 1. – С. 51–63. – Рез.: рос., англ. – Бібліогр. в підряд. прим.
- 1398. Толочко П.** Київський церковний собор 1147 р. // Київ. старовина – 1993. – № 2. – С. 62–66.
- 1399. Тоцька І.Ф.** До історії церковно-політичного життя Київської Русі XI століття (друга половина) // Духовна спадщина Київ. Русі.: Зб. наук. праць за матеріалами Міжнарод. семінару викладачів східноєвроп. ун-тів. – О., 1997. – С. 152–158.
- 1400. Ульяновський В.І.** Релігія і духовна спадщина минулого: Аналіз Православ.-богосл. концепцій культ.-худож. спадщини Давньої Русі. – К.: Т-во “Знання” УРСР, 1989. – 47 [1] с.
- 1401. Шапов Я.Н.** Княжеские уставы и Церковь в Древней Руси. – М.: Наука, 1972. – 166 с.

6.2.4.3.2. Хрещення Русі Christening of Russ

- 1402. Анисимов В.** Апостол Киевской Руси // Киев. ведомости. – 2000. – 11 нояб.
- 1403. Бахрушин С.** К вопросу о крещении Киевской Руси // Историк-марксист. – 1937. – № 2. – С. 40–77.
- 1404. Брайчевский М.Ю.** Крещение Руси: Вопр. истории и культуры // Наука и жизнь. – 1988. – № 6. – С. 25–26.
- 1405. Брайчевский М.Ю.** Утверждение христианства на Руси. – К.: Наук. думка, 1989. – 296 с.
- 1406. Брайчевський М.Ю.** Перше (Аскольдове) хрещення Русі 860 року // Наука і культура: Україна. – К., 1988. – Вип. 22. – С. 106–112: іл., портр.
- 1407. Брайчевський М.Ю.** Перше (Аскольдове) хрещення Русі 860 року // Наука і культура. – К., 1988. – Вип. 22. – С. 106–112.
- 1408. Брайчевський М.Ю.** Релігійний аспект діяльності Ярослава

- Мудрого // Церк. календар на 1990 р. – С. 203 – 207.
- 1409. Брайчевський М.Ю.** Утвердження християнства на Русі. – К.: Наук. думка, 1988. – 261 с.
- 1410. Брайчевський М.** Хрещення від Аскольда // Україна. – 1990. – № 19. – С. 8–9.
- 1411. Васильев К.Г.** Крещение Руси и его значение для формирования медицинских знаний у древних славян // Журн. АМН України. – 2000. – Т. 6, № 1. – С. 200–205. – Библиогр.: 8 назв.
- 1412. Введение христианства на Руси /** Отв. ред. А.Д. Сухов. – М.: Мысль, 1987. – 303 с.
- 1413. Верещагіна Н.** Святий Климент – покровитель Києва // Нар. творчість та етнографія. – 1999. – № 1. – С. 127–130; Людина і світ. – 1995. – № 5–6. – С. 32–35.
- У 988 році князь Володимир привіз до Києва “на благословення собі” мощі св. Климента; святиня була покладена до церкви Пресвятої Богородиці (Десятинної). Климент став першим християнським патроном Києва.*
- 1414. Выбор князя Владимира:** [Из истории крещения Киев. Руси] / Подгот. В. Рычка, А. Пасько // Днепров. правда. – 1999. – 17 июня.
- 1415. Wymar L.** Die Christianisierung der Ukraine und die Entfaltung von Bildung und Schriftkultur in Kyjiv im 10 und 11 Jahrhundert // Jubiläumssammelwerk der Kongressbeiträge zum Millennium des Christentums, 1989/1990. – S. 630–675.
- Винар Л.** Християнізація України і розвиток писемної культури і освіти в Києві в X і XI століттях.
- 1416. Владимирский сборник** в память девятисотлетия крещения России. – К., 1888. – 342 с. – Відб.: Тр. Киев. духовн. акад. – 1888. *Див. ст.: 1. И. Малышевский. Сказание о посещении русской страны святым апостолом Андреем. 2. В. Завитневич. Владимир святой как политический деятель. 5. Н. Петров. Чествование памяти святого Владимира на юге России и, в частности, в Киеве.*
- 1417. Володимир Р.** Андрій Первозванний: Іст. повість. – К.: Україна, 1997. – 219, [1] с.: іл.
- 1418. Глушак С., Харковщенко Є.** Церква в Київській Русі від введення християнства до занепаду Київської держави // Укр. церква між сходом і заходом. – К., 1996. – С. 5–35.
- 1419. Головко А.Б.** Христианизация восточнославянского об-ва и внешняя политика древней Руси в IX – первой трети XIII века //

- Вопр. истории. – 1988. – № 9. – С. 59–67.
1420. **Горбаченко Т.Г.** Вплив християнства на становлення писемної культури Київської Русі – України // Всеукр. міжнар. християн. асамблея. – К., 1998. – С. 208–211.
1421. **Горбаченко Т.Г.** Філософсько-релігієзнавчий підхід до аналізу впливу християнства на становлення писемної культури Русі – України // Філософ. обрії. – Вип. 7. – С. 148–153.
1422. **Гординський С.** Хрещення Києва // Пам'ять століть. – 1998. – № 3. – 4-та с. обкл.
1423. **Городенчук В.** Вплив християнства на моральне життя народу Київської Русі // Православ. вісн. – 1996. – № 2. – С. 18–21.
1424. **Горський В.С.** Святі Київської Русі: [Княгиня Ольга, князі Володимир Великий, Борис і Гліб, засновники Києво-Печерської Лаври Антоній і Феодосій] / Тернопіль. НДУ “Пробл. людини”. – К.: Вид-во гуманіт. літ. “Абрис”, 1995. – 173, [2] с.: іл.
1425. **Денисов Я.Я.** Ідея самостійності церкви та незалежності України–Руси від Візантії у княжу добу (X – середина XI ст.) // Укр. нац. ідея: релігії та перспективи розвитку: [Зб. ст.] / НАН України. Ін-т народознав. Ін-т українознав. Держ ун-т “Львів. політехніка”. – Л., 2000. – Вип. 8. – С. 126–136.
1426. **Довнар-Запольський М.** Церква і духовенство в домонгольській Русі // Київ. старовина – 1993. – № 2. – С. 115–128.
1427. **Домбровський О.** Переказ про апостола Андрія на Київських горах в іст. висвітленні // Київ (Філадельфія). – 1956. – № 5. – С. 216–225.
1428. **Духовная культура** восточных славян в период введения христианства на Руси // Влияние христианства на духов. культуру Киев. Руси. – К., 1992. – С. 16–30.
1429. **Жданов Р.В.** Крещение Руси и начальная летопись // Ист. зап. – 1939. – № 5. – С. 3–30.
1430. **Жиленко І.** “... Муж благ, книжен ...”: [Київ. князь Ярослав Мудрий намагається провести церк. реформу: Русь XI ст.] // Київ. – 1988. – № 1. – С. 157–160.
1431. **Завитневич В.** О месте и времени крещения святого Владимира и о годе крещения киевлян // Тр. Киев. Духовн. акад. – 1888. – Янв. – С. 135–149.
1432. **Заїкін В.** Християнство на Україні за часів князя Ярополка I (969–979) // Зап. чину Василя Великого. – Жовква, 1928. – Т. 3, ч.

- 1–2. – С. 1–39; Ч. 3–5. – С. 377–402.
1433. **Избранные** жития русских святых X–XV вв. / Под ред. Н.И. Щавелевой. – М.: Наука, 1992. – 567 с.
1434. **Ісаїв П.** Звідки Русь–Україна прийняла християнство. – Філадельфія, 1952.
1435. **К празднованию** тысячелетия первого крещения россов в Киеве (с Аскольдовой могилы). – К.: Киево-Никольский монастырь, 1866. – 20 с.: вкл. и ил.
1436. **Как** была крещена Русь. – М.: Политиздат, 1989. – С. 131–140.
1437. **Козак С.** Християнізація Київської Русі і питання Кирило-Мефодіївської традиції // Варшав. українознав. зап. (Варшава). – 1989. – 3. 1. – С. 4–25.
1438. **Козаченко А.** Крещение Руси // Ист. журн. – 1937. – № 11. – С. 71–83.
1439. **Котляр М.Ф.** Запровадження християнства у давньоруській державі // Укр. іст. журн. – 1988. – № 6. – С. 14–25. – 1000-річчя християнства на Русі.
1440. **“Крещение Руси”** в трудах русских и советских историков. – М.: Мысль, 1988. – 334 с.
1441. **Крисаченко В.** Україна на сторінках Святого Письма та витяги з першоджерел, що засвідчують процес поширення християнства на теренах України від Апостола Андрія до князя Володимира / Ред. В. Береговий. – К.: Наук. думка, 2000. – 185 с.: ил.
1442. **Курінний П.П.** Реймська Євангелія – найдавніша пам’ятка письма Київської Русі // Наук. літ. зб. - Ч. 1. – 1946. – С. 11–33.
1443. **Курінний П.П.** Реймська Євангелія – найдавніша пам’ятка письма Київської Русі // Зб. УВАН “Світанок” (Аугсбург). – 1947. – С. 35–39.
1444. **Labunka M.** Religious Centers and their missions to Kievan Rus’: From Olga to Volodimer // Harvard Ukr. Studies. – 1988/1989. – Vol. XII–XIII. – P. 189–193.
- Лабунка М.** Релігійні центри та їхні місії від Ольги до Володимира в часи Київської Русі.
1445. **Л[ебединцев] П.** Когда и где совершилось крещение киевлян при святом Владимире. – К., 1887. – 12 с. – Відб. з: Киев. старина – 1887. – № 9.
1446. **Л[ебединцев] П.** О начале христианства в Киеве до торжественного принятия христианской веры при святом Владимире. – К., 1888. – [2], 20 с. – Відб. з: Киев. старина – 1888. – № 6.

1447. **Левитский Н.** Важнейшие источники для определения времени крещения Владимира и Руси и их данные // Христианское чтение. – 1890. – Ч. 1. – С. 370–421; 687–740.
1448. **Левицький Ю.М.** Святі Київської Церкви: [Іст. досвід.] / Фундація ім. О. Ольжича. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2000. – 118, [1] с.: іл. – Бібліогр.: с. 119.
1449. **Линниченко И.** Современное состояние вопроса об обстоятельствах крещения Руси. – К., 1886. – 20 с. – Відб.: Тр. Киев. духовн. акад. – 1886. – № 12.
1450. **Лихачев Д.С.** Крещение Руси и государство Русь // Новый мир. – 1988. – № 6. – С. 249–253
1451. **Лобовик Б.** Київське християнство як етноконфесійний феномен // Матеріали Всеукр. християн. форуму “Плід правди сіється творцями миру”. – К., 1998. – С. 55–57.
1452. **Müller G.** Taufe Russland: Die Frühgeschichte des russischen Christentums bis zum Jahre 988. – München, 1987.
Мюллер Г. Давня Русь: Рання історія християнства до 988 року.
1453. **Назаренко А.В.** Проблема христианизации Руси и русско-германские отношения второй половины X в. (до Владимира) // Введ. християнства у народів Центр. и Вост. Европы. Крещение Руси. – М., 1987. – С. 24–26.
1454. **Никитенко Н.М.** Некоторые византийские реалии в культуре древнего Киева (к проблеме крещения Руси) // Иностранцы в Византии. Византийцы за рубежами своего отечества: Тез. докл. конф. – М., 1997. – С. 32–33.
1455. **Нікітенко Н.М.** Великомученик Євстафій Плакида в давньоруській літературі і мистецтві: образ історії: [Прототип Володимира Хрестителя] // Медієвістика: Зб. наук. ст. Одес. держ. ун-ту ім. І.І. Мечникова. – О., 2000. – Вип. 2. – С. 208–215.
1456. **Нікітенко Н.М.** День хрещення Русі та освячення київських першохрамів // Християнство в контексті історії і культури України: Матеріали міжнар. наук. конф. – К., 1997. – С. 22–23.
1457. **Нікітенко Н.М.** До питання про дату хрещення Русі // Україна: людина, суспільство, природа: Тези доп. на наук. конф. НАУКМА. – К., 1995. – С. 12.
1458. **Нікітенко Н.М.** Нові дані до історії хрещення Русі // Наук. зап. НАУКМА. – Т. 3: Історія. – К., 1998. – С. 4–11.
1459. **Нікітенко Н.М.** Політичні умови виникнення Борисоглібського культу:

- до подій 1015–1019 рр. // Історія України: маловідомі імена, події, факти. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2000. – Вип. 11. – С. 14–26.
- 1460. Нікітенко Н.М.** Постевангельський цикл дияконика Софії Київської: синтез універсал. і нац. // Християнство і духовність: 36 матеріалів наук. конф. – К., 1998. – С. 93–95.
- 1461. Нікітенко Н.М.** Середньовічне образне сприйняття акту хрещення Русі // Семантика образу в культурі середньовіч. Європи: Схід – Захід: Тези наук. конф. – К., 1996. – С. 11–13.
- 1462. Пархоменко В.О.** Християнство Русі до Володимира // Вера и Разум. – 1913. – Ч. 5. – С. 35–42.
- 1463. Пеленський Я.** Боротьба за “Київську спадщину” у 1155–1175 рр.: Реліг.-церк. сфера // Археол. – 1991. – № 3. – С. 33–46.
- 1464. Pelenski J.** The contest for the legacy of Kievan Rus. – New York: Distributed by Columbia University Press, 1998. – XXXIII, 325 p.: il., maps.
Пеленський Я. Суперечка з приводу спадщини Київської Русі.
- 1465. Петрухин В.Я.** Древняя Русь: народ, князья, религия // Из истории рус. культуры. – М., 2000. – Т. 1. Древняя Русь. – С. 11–410.
- 1466. Подскальський Г.** Християнство и богословская литература в Киевской Руси (988–1237 гг.). – СПб.: Византороссика, 1996. – 572 с.
- 1467. Podskalsky G.** Christentum und theologische Literatur in der Kieven Rus' (988–1237): München: C.H. Beck Verlag, 1982. – 361 S.
Подскальський Г. Християнство та теологічна література у Київській Русі.
- 1468. Полонська-Василенко Н.Д.** Аскольдове хрещення // Вільна думка. – 1961. – № 6.
- 1469. Полонська-Василенко Н.Д.** Київський князь Аскольд і перше хрещення Русі-України // Наша культура. – 1952. – № 8.
- 1470. Полонская-Василенко Н.Д.** К вопросу о христианстве на Руси до Владимира // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1917. – Кн. 1. – С. 61–68.
- 1471. Полонская Н.Д.** Церковные древности Киева // В Киев. – СПб., 1911. – С. 74–108.
- 1472. Поппе А.** Візантійсько-руський союзницький трактат 987 р.: [Ст. з Польщі] // Укр. іст. журн. – 1990. – № 6. – С. 20–33. – Рез.: рос. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 1473. Поппе А.** Заснування митрополії Русі в Києві: [Про прийняття християнства як держ. релігії на Русі, кінець X – початок XI ст.] // Укр. іст. журн. – 1969. – № 6. – С. 91–105. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 1474. Поппе А.** Перші сто років християнства на Русі // Варшав.

- українознав. зап. – Варшава, 1989. – Зошит 1.
- 1475. Про збереження святої православної віри: Заповіт преподоб. Феодосія, Києво-Печерського угодника, великому князеві Ізяславу і всім православ. християнам // Київ. старовина. – 1995. – № 6. – С. 112–113.**
- 1476. Рапов О.М.** О дате принятия христианства князем Владимиром и киевлянами // Вопр. истории. – 1985. – № 6. – С. 34–47. – Рез. англ.: с. 150.
- 1477. Раушенбах Б.В.** Развитие Киевской Руси как результат ее христианизации // Русское зарубежье в год тысячелетия крещения Руси. – М.: Столица, 1991. – С. 18–25.
- 1478. Ричка В.М.** Київська Русь: проблема етнокультурного розвитку: [Конфесійн. аспект] / НАН України, Ін-т історії України. – К.: Б.в. – 1995. – 34 с.
- 1479. Рузінова Л.** 988 рік: легенди і факти: [Святкування тисячоліття хрещення Русі – маршрут по Києву] // Київ. правда. – 1989. – 5 лют.
- 1480. Сафонович А.О.** О уничтожении божниц в Киеве от Владимира, о крещении русском, о поставленю церковей, о побожности на войнах. – К.: Тип. Киево-Печер. лавры, 1672. – 128 с.
- 1481. Сборник** в память 900-летия крещения Руси / Под ред. А.И. Соболевского. – К.: Ист. о-во Нестора Летописца, 1888. – [4], 128 с.
- 1482. Святыя** Древней Руси / Респ. центр духовн. культуры: [Подгот. Т.И. Диденко]. – К.: Б.и., 1993. – 54 с.
- 1483. Серова И.** Георгий Победоносец: [Из истории Киев. Руси] // Брега Тавриды. – 1995. – № 5. – С. 159–176.
- 1484. Sydorenko Al.** On Early Kievan Christianity // Ukrainian Historian. – 1988. – XXV, г. 1–4 (97–100). – P. 72–83.
- Сидоренко Ал.** О раннем Киевском христианстве.
- 1485. Стеллецкий И.** О значении Киева как религиозного центра православной России. – К., 1897. – 32 с. – Відб. з: Церк.-приход. шк., 1897. – № 4–5.
- 1486. Суховецький М.** Заради престижу: Хрещення Русі. Нові аспекти // Чорномор. новини. – 1996. – 14 серп.
- 1487. Тысячелетие** Крещения Руси: Междунар. церков.-ист. конф.: Материалы. Киев, 21–28 июля 1986 г. – М., 1988. – С. 48–56.
- 1488. Толочко П.П.** Літописна повість про хрещення Русі // Археол. –

1990. – № 2. – С. 47–55.
- 1489. Топоров В.Н.** Святость и святые в русской духовной культуре. – М.: Гнозис; Школа “Языки русской культуры”.
Т. 1: Первый век христианства на Руси. – 1995. – 875 с.
Т. 2: Три века христианства на Руси (XII–XIV вв.). – 1998. – 864 с.
- 1490. Удод Г.** Апостол Андрій Первозванний – основоположник української церкви: 3 доп., прочит. під час відзначення 25-ліття Колегії святого Андрія у Вінніпегу // Нові дні (Торонто). – 1972. – № 7–8. – С. 19–21.
- 1491. Федорищев В.Е.** Поэма К. Гавличка-Боровского “Крещение святого Владимира” в русском переводе Д. Самойлова: [О пер. поэмы поэта XIX в.] // Вопр. рус. лит. – 1979. – Вып. 2. – С. 130–136. – Библиогр.: 7 назв.
- 1492. Федотов Г.П.** Святые Древней Руси (X–XVII ст.). – 4-е изд. – Paris: YMCA-PRESS, 1989. – 241 с.
- 1493. Фортинский Ф.Я.** Крещение князя Владимира и Руси по западным известиям // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1888. – Кн. 2. – С. 85–128.
- 1494. Харлампович К.В.** Малороссийское влияние на Великорусскую церковную жизнь. Т. 1. – Казань: М.А. Голубев, 1915. – 970 с.
Про Київ див.: Покажчик географічних назв. – С. LI–LII.
- 1495. Харьковченко Є.** Візантизм і Київське християнство // Християнство і духовність: Зб. матеріалів другої міжнар. наук. конф.: Історія і сучасність. – К., 1998. – С. 107–109.
- 1496. Харьковченко Є.А.** Софійність київського християнства. – К.: Наук. думка, 1996. – 98, [2] с.
- 1497. Что было, то было ...** : [900-летие крещения Руси: “Киев. слово” о праздновании] // Наука и религия. – 1988. – № 6. – С. 56–57.
- 1498. Чубатий М.** Історія християнства на Русі – Україні: (Від початку до 1353). Т. 1 – Рим; Нью-Йорк, 1965. – 816 с.
- 1499. Чукова О.В., Вергелес А.В.** Влияние христианства на архитектуру Киевской Руси // Вестн. Донбас. гос. акад. стр-ва и архитектуры. – 1996. – Вып. 2. – С. 53–55.
- 1500. Як відбувалося** хрещення Русі: [З вітчизн. історії / Підгот. Л. Качковський] // Столиця. – 1999. – 10–12 серп.
- 1501. Яковлев В.** Древне-киевские религиозные сказания. – Варшава, 1875. – 164 с.

6.2.4.3.3. Релігійні діячі. Митрополити
Religions figures. Metropolitans

6.2.4.3.3.1. Загальні праці
General works

- 1502. Білоус П.** Сильвестр // Укр. література у портретах і довідках. – К., 2000. – С. 289–290.
Сильвестр (?–1123) – давньорус. літописець, церковний діяч, ігумен Видубицького монастиря в Києві.
- 1503. Георгій, митрополит киевский.** Состояние русской церкви со времени избрания митрополита Илариона до митрополита Климента (1051–1146 гг.) // Христ. чтения. – 1855. – Ч. 1. – С. 259–298; 431–482; Ч. II. – С. 235–356; 433–476; 1856. – Ч. I. – С. 24–59; 137–169.
- 1504. Київські митрополити (православні) [988-1803 pp.]** // Ілюстрована енцикл. іст. України (від найдавнішого часу до кінця XVIII ст.). – К., 1998. – С. 211–212.
- 1505. Котляр М.Ф.** Іларіон, Никон, Нестор // Укр. іст. журн. – 1989. – № 7. – С. 123–132.
- 1506. Нікітенко Н., Нікітенко М.** Перші руські митрополити – будівничі Київської православної держави // Людина і світ. – 1996. – № 9. – С. 18–22.
- 1507. Плигунов А.И.** О титуле “митрополит Киевский и всея Руси” // Рус. феодал. арх. XIV – первой трети XVI в. – М., 1992. – Вып. 5. – С. 1042.
- 1508. Poppe A.** Nie mieczem, a piorem: Swiatoslaw Igowicz i Leon Diakon // Czlowiek w spoleczeństwie sredniowiecznym. – Warszawa, 1997. – S. 341–347.
Поппе А. Не мечом, а пером.
- 1509. Послание** Никифора, митрополита Киевского князю Володимиру // Рус. достопамятности. – 1815. – Ч. 1. – С. 59–75.
- 1510. Проблема першого митрополита** (Михаїл, Леонтій). Визначні митрополити (з 22 відомих): Іоанн I (1017–1030-ті pp.), Іларіон (1051–1054), Георгій (1065–1077), Іоанн II (1078–1089), Никифор (1104–1115), Клим (1147–1155), Кирил I (1224–1233). // Історія України. – 1997. – № 29–32.
- 1511. Состояние** русской церкви со времени избрания митрополита Климента до митрополита Кирилла II (1147–1240 гг.) // Христ.

чтения. – 1856. – Ч. 1. – С. 322–357; Ч. II. – С. 3–44; 166–209; 344–443; 1857. – Ч. I. – С. 26–63; 142–160; 161–177.

- 1512. Ульяновський В.І.** Київські митрополити та їх діяльність кінця X ст. – 1240-х рр. // В.І. Ульяновський. Історія України з найдавніших часів до середини XVII ст.: Автор. програма-конспект курсу. Ч. II.
- 1513. Щапов Я.М.** Государство и церковь Древней Руси X–XIII вв. – М., 1989. *Список кийв. митрополитів, складений А. Понне* – С. 193.

6.2.4.3.3.2. Персоналії (за хронологічним порядком)

Personalities (under chronological order)

Іларіон (митрополит) (988–1051 рр.)

Parion (metropolitan)

- 1514. Білецький С.** Іларіон Київський: риторика влади, влада риторики // Просемінарій. Медієвістика. Історія Церкви, науки і культури. – К., 1998. – Вип. 2. – С. 6–25.
- 1515. Брайчевський М.Ю.** Іларіон (сер. іст. портр.) // Пам'ятки України. – 1990. – № 3. – С. 66.
- 1516. Брайчевський М.** Перший, хто взяв перо ... [Про визнач. громад. і культ. діяча Київ. Русі Іларіона. XI ст.] // Літ. Україна. – 1968. – 19 берез. – (Імена славет., незабут.).
- 1517. Горський А.В.** Памятники духовной литературы времен великого князя Ярослава. – I. Прибавления к творениям Святых отцов в русском переводе. – М., 1845. – Ч. 2. – С. 22–55.
Частина “Слова про Закон і Благодать” Іларіона.
- 1518. Горський В.С., Лобовик Б.О.** “Слово про благодать” Іларіона Київського – перлина давньоруської культури // Філософ. думка. – 1988. – № 5. – С. 81–91.
- 1519. Идейно-философское наследие Илариона Киевского / АН СССР.** Ин-т философии; Отв. ред. А.А. Баженова.– М., 1986. – Ч. 1. – 1972 с.: факс.
- 1520. Иларион, митрополит киевский.** Слово о законе и благодати // Памятники древнерус. церков. учител. лит. – СПб, 1895. – Вып. 1. – С. 59–85.
- 1521. Іларіон.** Слово про Закон і благодать // Філософ. думка. – 1988. – № 5. – С. 89–107.

- 1522. Іларіон (митрополит Київський)** Про закон і благодать / Пер. з старорус. С. Ярмуся // Київ. старовина. – 1992. – № 1. – С. 138–145.
- 1523. Котляр М.** Іларіон Київський // Віче. – 1995. – № 1. – С. 137–142. – Теж // Історія України. – 1997. – № 29–32. – С. 1–2.
- 1524. Молдован А.М.** Слово о законе и благодати Илариона. – К.: Наук. думка, 1985. – 240 с.
- 1525. Müller G.** Des Metropolitens Ilarion Gobrede auf Vladimir den Heiligh und glaubskenntn's nach der Erstaussgabe von 1844 herausgegeben, eindeleiter und erlautert. – Wisbaden, 1962.
Мюллер Г. Панегірик митрополита Іларіона Володиміру Святому.
- 1526. Петровский М.П.** Иларион, митрополит Киевский и Доментиан, иеромонах Хиландарский // Изв. отд-ния рус. яз. и словесности Акад. наук. – 1908. – Т. XIII, кн. 5.
- 1527. Полонська-Василенко Н.** Митрополит Київський Іларіон // Бюл. Богослов.-Пед. Акад. УАПУ (Мюнхен) – 1946. – Вип. 3. – С. 25–31.
- 1528. Розов Н.Н.** К вопросу об участии Иллариона в начальном летописании // Летописи и хроника: Сб. ст., 1973. – М., 1975. – С. 31–36.
- 1529. Розов Н.Н.** Синоидальный список сочинений Иллариона – русского писателя XI в. // Slavia (Прага). – 1963. – Вып. 32. – С. 141–175.
- 1530. Северилова П.В.** До проблеми універсалізму картини світу київського книжника митрополита Іларіона // Людина: дух, душа, тіло: Матеріали IV Міжнар. наук. теорет. конф. – Суми: Собор, 2000. – С. 134–137.
- 1531. Северилова П.В.** Просвіта в контексті світогляду київського книжника XI ст. [митрополита Іларіона] // Наук. вісн. Сер. “Філосо.” / Харків. держ. пед. ун-т, 2000. – Вип. 5, № 11. – С. 76–80.
- 1532. Ужанков А.** “Слово” [О Законе и Благодати] Иллариона // Брега Тавриды. – 1995. – № 2. – С. 169–201.
- 1533. Чичуров И.С.** “Книжен муж” Иларион // Прометей: Ист.-биограф. альм. сер. “Жизнь замечат. людей”. – М., 1990. – Т. 16. – С. 157–158.
- 1534. Яроцький П.** “Убережи Вітчизну від скорботи”: [Про першого вітчизн. митрополита Іларіона] // Житомирщина. – 1999. – 21 лип.

Михаїл (Сирин) (1131–1147 рр.)
Michail (Sirin)

- 1535. Брайчевский М.Ю.** Неизвестное письмо патриарха Фотия киевскому кагану Аскольду и митрополиту Михаилу Сирину // Визант. временник. – М., 1986. – Т. 47. – С. 31–38.
- 1536. Денисенко А.** Перший митрополит України – Русі Михаїл [Сирин] // Київ. старовина. – 1995. – № 1. – С. 124–125.
- 1537. Л[ебединцев] П.** К вопросу о киевском митрополите XII в. Михаиле // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1896. – Кн. 10, отд. П. – С. 3–15.
- 1538. Л[ебединцев] П.** Михаил, митрополит киевский XII века (1131–1147 гг.) // Киев. старина. – 1892. – № 12. – С. 323–336.
- 1539. Лебединцев П.Г.** [псевдоніми та криптоніми – Л.П., П.П.Л., С.Ц., П.Пр. Южно-рус. та ін.] Михаил – Киевский митрополит XII в. (ост. чв. XIX ст.) // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 154, 203 од. зб. (1815–1896).
- 1540. Лурье Я.С.** Об одном обыкновенном открытии: [По поводу ст. М.Ю. Брайчевского “Неизвест. письмо патриарха Фотия киев. кагану Аскольду и митрополиту Михаилу Сирину” в “Визант. временнике” 1986; Т. 47] // История СССР. – 1988. – № 5. – С. 169–191.
- 1541. Нікітенко М.** До питання про першого митрополита Русі–України [Михаїла (Сирина)] // Християнство в контексті історії і культури України: Зб. наук. праць. – К., 1997. – С. 21–22.
- 1542. Павлов А.С.** Догадка о происхождении древнерусского предания, которое называет первого русского митрополита Михаилом Сириным // Чтения Ист. об-ва Нестора Летописца. – 1896. – Кн. 11, отд. 2. – С. 22–26.

Смолятич Климент II (?-1154)
Smoljatich Kliment II

- 1543. Голубинский Е.** Климент или Клим Смолятич // Православ. богосл. энцикл. – СПб., 1911. – Т. XI. – стб. 197–205.
- 1544. Гранстрем Е.Э.** Почему митрополита Климента Смолятича называли философом // Тр. отд-ния древнерус. лит. Ин-та рус. лит. (Пушкин. дом) АН СССР. – Л., 1970. – Т. XXV. – С. 20–28.
- 1545. Климент Смолятич** // БСЭ. – 2-е изд., 1953. – Т. 21. – С. 433–435.

1546. **Купайло І.** Климент Смолятич [Київ. митрополит, 1147 р.] // Україна. – 1991. – № 16. – С. 39. – (Пророки духу).
1547. **Никольский Н.** О литературных трудах митрополита Климента Смолятича, писателя XII в. – СПб., 1892. – 259 с.
1548. **Полонська-Василенко Н.Д.** Митрополит Клим Смолятич // Віра і культура. – 1953. – Ч. 1–2. – С. 18–24.
1549. **Послание**, написанное Климом, митрополитом русским [киевским], священнику Фоме I // Памятники лит. Древ. Руси. XII в. – М., 1980. – С. 283–289.

Кирилл II (1147–1240)
Cirill II

1550. **Макарий** о сочинениях митрополита Киевского Кирилла II // Изв. отд-ния рус. яз. и словесности императ. Акад. наук. – 1859. – Т. VIII, вып. 3. – С. 165–168.

6.2.4.4. Католицизм

Catholicism

6.2.4.4.1. Документи

Documents

1551. **Winter E.** Russland und Papsttum. Th. 1. – Berlin, 1960. – 286 S.
Вінтер Е. Русь та папство.
1552. **Дашкевич Н.** Переговоры пап с Даниилом Галицким об Унии Руси с католичеством // Изв. Киев. ун-та. – 1885. – № 8. – С. 136–181.
1553. **Котляр Н.Ф.** Что удивляет кардинала: Религия и политика: Беседа с зав. сектором истории Киев. Руси Ин-та истории АН УССР Котляром Н.Ф. / Беседу вел В. Лобачев // Наука и религия. – 1987. – № 5. – С. 12–15.
1554. **Кумор Б.** Питання єдності Церкви в Київській Русі з Католицькою церквою до кінця XII століття // Варшавські українознавчі записки (Варшава). – 1989. – З. 1. – С. 48–55.
1555. **Leib V.** Rome, Kiev et Byzance a la Fin du XIe Siecle. – Paris, 1925. – 366 p.
Лейб В. Рим, Київ і Візантія в кінці XI століття.
1556. **Leib V.** Rome, Kiev et Byzance a la Fin du XIe Siecle: Rapports religieux des Latinq et des Greco-Russes sous le Pontificat d’Urbain II

- <1088–1099>. – [2 vyd.] – New York: Burt Franklin, 1968. – 356 s.
Лейб Б. Рим, Київ і Візантія в кінці XI століття: Повідомл. монахів латин. та греко-рус. пантіфікату Урбану II.
- 1557. Lozovei P.P.** De metropolitaram Kioviensium potestate (988–1596). – Romae: P.P. Basiliani, 1962. – XX, 140 p.
Catholic Church – Byzantine rite, Ukrainian. Metropolitanates – Ukraine – Kiev.
Лозовий П.П. Київська метрополія католицької церкви Візантійського обряду.
- 1558. Окснюк И.Ф.** Первые столетия христианства на Руси и латинский Запад // Богословские тр. – 1987. – № 28. – С. 192–215.
- 1559. Papadakis A.** The Christian East and the rise of the papacy. The Church 1071 –1453 A.D. – Crestwood, N.Y.: Vladimir’s Seminary Press, 1995. – 424 p.: [8] leaves of plates, il.
Пападакіс А. Християнський схід і посилення папської влади. Церква 1071–1453 рр.
- 1560. Pelenski J.** The Contest for the “Kievan Succession” (1155–1175): The Religions–Ecclesiastical dimersion // Proceedings of the internaional Congress commemorating the Millenium Christianity in Rus’–Ukraine // Harvard Ukr. Studies. – 1988/1989. – Vol. XII–XIII. – P. 761–780.
Пеленський Я. Боротьба за Київську спадщину у 1155–1175 рр.: Реліг.- церк. сфера.
- 1561. Pelenski J.** The origins of the official muscovite claims to the “Kievan inheritance” // Harvard Ukr. Studies. – Cambridge (Mass), 1977. – Vol. 1, N 1. – P. 29–52.
Пеленський Я. Джерела офіційних московських вимог до “Київської спадщини”.
- 1562. Рорре А.** Państwo i kościol na Rusi w XI wieku. – Warszawa, 1968. – 258 s.
Поппе А. Держава і костьол на Русі в XI ст.
- 1563. Рорре А.** Uwagi o najstarszych dziejach kościoła na Rusi. Zs. 1 // Przegląd Historyczny. – 1965. – T. 55, Zs. 3. – S. 370–379.
Поппе А. Увага давньої історії до дій костьолу на Русі.
- 1564. Рамм Б.Я.** Папство и Русь X–XV вв. – М.: Изд-во АН СССР, 1959. – 283 с.
- 1565. Рапов О.М., Ткаченко Н.Г.** Документы о взаимоотношениях папской курии с великим киевским князем Изяславом Ярославичем и польским князем Болеславом II Смелым в 1075 г. // Вестн. Моск.

ун-та. История. – 1975. – № 5. – С. 83–91.

- 1566. Стороженко А.** О существовавших в г. Киеве римско-католических храмах // Сб. ст. в честь проф. М.П. Дашкевича. – К., 1906. – С. 242–245.
- 1567. Шевченко В.В.** Православно-католицька полеміка та її історико-літературні вияви на теренах Русі–України кінця 30-х рр. XV ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук / Ін- літератури ім. Т.Г. Шевченка НАНУ. – К., 1996. – 16 с.
- 1568. Щавелева Н.И.** Киевская миссия польских доминиканцев // Древнейшие государства на территории СССР: Материалы и исслед. 1982 г. – М., 1983. – С. 139–151.

6.2.4.5. Інші релігійні течії

Other religious strands

- 1569. Брайчевський М.Ю.** Іудаїстська пропаганда на Русі в середині IX століття // Світ. – 1991. – № 3–5. – С. 44–46.
- 1570. Кабанець Є.** Єврейські ремінісценції в спадщині давнього Києва // Хроніка. – 2000. – 1998. – Вип. 21–22. – С. 29–43.
- 1571. Малишевський І.** Руські відомості про євреїв у Києві та південній Русі в X–XII століттях Києва // Хроніка–2000. – 1998. – Вип. 21–22. – С. 11–15.

6.2.5. Князівський період. Утворення Київської держави

Reign period. Creation of Kiev state

6.2.5.1. Загальні праці

General works

- 1572. Авдусин Д.А.** Современный антинорманизм: О концепциях образования Древнерус. государства // Вопр. истории. – 1988. – № 7. – С. 23–25.
- 1573. Амельченко В.В.** Дружины древней Руси. – М., 1990. – 167 с.
- 1574. Андрусяк М.** Проблеми так званої “Приазівської Русі” та початків Київської держави (Русь) // Укр. історик. – 1973. – X, ч. 1–2 (37–38). – С. 65–71.
- 1575. Артамонов М.И.** Славяне и норманны в Восточной Европе в период образования русского государства // Вестн. Ленингр. ун-та.

- Сер. 2. История, языковедение, литературоведение. – Л., 1985. – Вып. 5. – С. 3–6.
- 1576. Baumgarten N.** Genealogie et mariages occidentaux des Rurikides Russes du X an XIII siecle. – Roma, 1927. – 95 p.
- Баумгартен Н.** Генеалогія та західна маргінальність Рюриковичів на Русі X–XIII ст.
- 1577. Бахрушин С.В.** Держава Рюриковичей // Вестн. древн. истории. – 1938. – № 2.[3]. – С. 88–89.
- 1578. Беляев И.** Отношение приднепровских городов к варяжским князьям, пришедшим из Новгорода, до взятия Киева в 1171 году войсками Боголюбского. – М.: О-во истории и древностей рос., 1848. – [2], 32 с. – Відб. з: Чтения в императ. о-ве истории и древностей рос. - 1848. – № 7 (20).
- 1579. Близнец В.** Легенда про отрока: [Про Київ 968 р.] // Веч. Київ. – 1988. – 11 лют.
- 1580. Бліфельд Д.І.** Утворення Київської Русі // Нариси стародав. історії Укр. РСР. – К., 1971. – С. 387–392.
- 1581. Бордухин В.М.** Економічні чинники феодальної роздробленості Київської Русі // Теорет. пробл. вітчизн. історії: Матеріали конф. (9–10 жовт. 2000 р.) – Луганськ, 2000. – С. 9–14
- 1582. Бордухин В.М.** Українські землі князівства у XII–XIV ст. // Бористен. – 2000. – № 3. – С. 1–2.
- 1583. Бордухин В.** Феодальна роздробленість Русі й еволюція державності // Пам'ять століть. – 2000. – № 5. – С. 26–30.
- 1584. Бочарніков Д.** Київська Русь: від демократії союзу племен до федерації // Нова політика. – 1997. – № 1. – С. 53–55.
- 1585. Брайчевский М.Ю.** Диархическая партийная система в древнерусском городе XII и начала XIII в. // Славяне и Киев. Русь. – К., 1989. – С. 135.
- 1586. Брайчевский М.Ю.** К вопросу о правовом содержании первого договора Руси с греками (860–863 гг.) // Совет. ежегодник междунар. права (1982). – М., 1983. – С. 276–297.
- 1587. Брайчевський М.Ю.** Київ у період посилення феодальної роздрібленості // Історія Києва. – К., 1959. – Т. 1. – С. 90–110.
- 1588. Брайчевський М.Ю.** Київська Русь у X – першій половині XI ст.: Корот. нарис політ. історії Київ. Русі // Нариси стародав. історії Укр.РСР. – К., 1957. – С. 537–541.
- 1589. Брайчевский М.Ю.** Место буржуазных элементов в социальной

- структуре древнерусского города XII–XIII вв. // Древнерус. город: Материалы Всесоюз. археол. конф., посвящен. 1500-летию г. Киева. – К., 1985. – С. 22–25.
- 1590. Брайчевський М.Ю.** Політичний лад і право Київської Русі: Суспільно-політичні відносини у Київській Русі // Нариси стародавньої історії Української РСР. – К., 1957. – С. 482–491.
- 1591. Брайчевський М.Ю.** Про початкову форму феодальної експлуатації в Київській Русі // Вісн. АН УРСР. – 1959. – № 5. – С. 58–66.
- 1592. Брайчевский М.Ю.** Проблема раннебуржуазных элементов в Киевской Руси // Тез. докл. совет. делегации на V междунар. конгр. славян. археологии. – М., 1985. – С. 77–78.
- 1593. Брайчевський М.Ю.** “Руська правда” про втечі від феодального гніту // Укр. іст. журн. – 1979. – № 11. – С. 104–108.
- 1594. Будовниц И.У.** Общественно-политическая мысль Древней Руси (XI–XIV вв.) – М.: Изд-во АН СССР, 1960. – 448 с.
- 1595. Валденберг В.Е.** Древнерусские учения о пределах царской власти: Очерки рус. полит. лит. от Владимира Святого до конца XVII века. – Пг.: Тип. А. Бенке, 1916. – X, 463 с.
- 1596. Войтович Л.В.** Генеалогія династії Рюриковичів. – К., 1990. – XVIII, 227 с.
- 1597. Горський А.А.** Ще раз про роль норманнів у формуванні Київської Русі // Укр. іст. журн. – 1995. – № 1. – С. 3–9.
- 1598. Греков Б.Д.** Князь и правящая знать в Киевской Руси // Уч. зап. ЛГУ. Сер. ист. наук. – 1939. – № 32, вып. 2. – С. 5–38.
- 1599. Грицак П.** Із студії над початком української державності // Київ (Філадельфія). – 1955. – № 3. – С. 126–130; 1956. – № 2. – С. 81–86.
- 1600. Грінченко Б.Д.** Оповідання з української старовини: I. Де і як жили наші предки. II. Як склалося київське князівство. III. Перші київські князі // Громад. думка. – 1906. – № 29, 30, 35, 36.
- 1601. Gruschewski M.S.** Zur Frage über die Staatsrechtliche Stellung der kiever Fürsten des IX Jahrhundert // Зап. НТШ (Л.). – 1899. – Т. XXXI, XXXII. – S. 17
- Грушевський М.С.** До питання державно-правової позиції київських правителів IX сторіччя.
- 1602. Гуревич Ф.Д.** Города Черной Руси и киевская земля в XII–XIII вв. // Древнерус. город. – К., 1985. – С. 31–33.
- 1603. Домбровський О.** Ранньоісторичні передумови постання Київської Русі // Укр. історик. – 1977. – XIV, ч. 1–2 (53–54).

- С. 5–36.
- 1604.** Древнерусское государство и его международное значение. – М.: Наука, 1965. – 476 с.
- 1605.** Дубровина А.Б. Общественно-политический строй Киевской Руси: (К 1500-летию Киева). – К: О-во “Знание” УССР. Киев. гор. орг., 1981. – 30 с. – Библиогр.: с. 30 и в подстр. примеч.
- 1606.** Загребельна Н. Урок “Зміцнення Київської держави в середині Х ст.” // Історія в шк. – 2000. – № 1. – С. 32–35.
- 1607.** З глибини історії // Культура і життя. – 1979. – 15 лип.
- 1608.** Іванченко Р.П. Київська Русь: Початки Української держави: Посібник з історії / Всеукр. т-во “Просвіта” ім. Т. Шевченка. – К., 1995. – 93 с.
- 1609.** Evans J.L. The Kievan Russian Principality: 860–1240. – Orlando: Flo[rida] associated Faculty Press, 1983. – 127 p. – Рец.: Hurwitz E.S. Evans J.L. The Kievan Russian Principality: 860–1240 // Harv. Ukr. Stud. – 1985. – Vol. VIII. – P. 503.
Івенс Дж. Л. Київське Руське князівство: 860-1240 рр.
- 1610.** Капнинский А. Первые киевские князья. – Х.: Окр., 1995. – 88 с.
- 1611.** Київський В. “Прийшли слов’яни і сіли по Дніпру ...”: (Київ в літо 945-е...) // Молода гвардія. – 1980. – 29 квіт. – (До 1500-річчя Києва).
- 1612.** Ключевский В.О. Сочинения: В 9 т. / Под ред. В.Л. Янина. – М.: Мысль, 1987.
Т. 1. Ч. 1. - 430, [1] с., л. портр.
Т. 5. Ч. 4. - 398, [1] с.
- 1613.** Король В. Незрадлива сивина цитаделі // Прапор комунізму. – 1986. – 14 берез.
- 1614.** Костомаров М. Київська Русь від Ярослава до зруйнування Києва татарами. – Л.: Наук. б-ка ім. Стефаніка, від. рукописів.
- 1615.** Костомаров Н.И. Мысли о федеративном начале в Древней Руси / Підгот. та прим. Ю.А. Пінчука // Укр. іст. журн. – 1993. – № 10. – С. 124–132; № 11–12. – С. 124–137. – Рос.
- 1616.** Коструба Т. Нарис історії України (Киячні часи). – Торонто, 1961.
- 1617.** Котляр М.Ф. Біля витоків державності: Київ давній, сьогоднішній. // Наука і суспільство. – 1981. – № 5. – С. 42–45.
- 1618.** Котляр Н.Ф. Древний Киев в исторических судьбах восточных славян: (К 1500-летию Киева) // Ист.-филол. журн. – Ереван, 1982. – № 2 (97). – Отдел. вып. – Арм.
- 1619.** Котляр Н.Ф. Киев в истории восточных славян (до сер. XIII в.) //

- Совет. славяноведение. – 1982. – № 5. – С. 35–45.
1620. **Котляр М.Ф.** Київська Русь як політична держава // Відродження. – 1993. – № 5–6. – С. 58–61.
1621. **Котляр М.Ф.** Утворення Давньоруської держави / АН України. Ін-т історії України. – К.: Ін-т історії України, 1993. – 43, [1] с. – (Іст. зошити).
1622. **Котов А.** Безіменний герой: (Про подвиг киянина при облозі Києва печенігами в 968 році) // Веч. Київ. – 1980. – 19 черв.
1623. **Кудін С.** Судовий процес Київської Русі: [З історії] // Закон і бізнес. – 1999. – 18 груд.
1624. **Линниченко И.** Вече в Киевской обл. – К., 1881. – 72 с. – Відб. з: Унив. изв. – 1881. – № 2–3.
1625. **Лілеєв М.І.** Город Киев и первые исторические князья в дохристианский период его существования (б.д.) // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. III, 1651, № 9581, 9872, 49896, 49897.
1626. **На распутьях** раздробленности: [Из истории Киев. Руси XII в. / Подгот. В. Рычка, А. Пасько] // Днепров. правда. – 1999. – 4 сент. – (Второе тысячелетие: веги истории Украины).
1627. **Назаренко А.В.** Родовой сюзеренитет Рюриковичей над Русью (X–XI вв.) // Древнейшие государства на территории СССР. – М., 1986. – С. 155–171
1628. **Новосельцев А.П.** Образование Древнерусского государства и первый его правитель // Вопр. истории – 1991. – № 2–3. – С. 3–20.
1629. **Пауткин А.А.** Военские описания в “Повести временных лет” // Рус. речь. – 1980. – № 3. – С. 104–108.
1630. **Пашуто В.Т.** Великая держава средневекового мира // Ил. история СССР. – М., 1977. – С. 13–21.
1631. **Пашуто В.Т.** и др. Древнерусское наследие и исторические судьбы восточного славянства: Киев. Русь и ист. судьбы вост. славян / В.Т. Пашуто, Б.Н. Флоря, А.Л. Хорошкевич. – М.: Наука, 1982. – 264 с. – (К 1500-летию Киева).
1632. **Пашуто В.Т.** Черты политического строя Древней Руси // Древнерус. государство и его междунар. значение. – М.: Наука, 1965. – 476 с.
1633. **Пирко В.А.** Торская засечная черта: [Киев. земля XII в.] / Донец. гос. ун-т. – Донецк, 1982. – 15 с. – Библиогр.: с. 14–15. – Рукоп. деп. в ИНИОН АН СССР № 10103 от 10.05.82.

1634. **Погодин М.** Азбучный список русских князей до монгольского ига. – СПб, 1855. – 291 с.
1635. **Рапов О.М.** Княжеские владения на Руси в X – первой половине XIII вв. – М.: Изд-во МГУ, 1977. – 261 с.
1636. **Рибаков Б.О.** З глибин людського буття: [Київ в розвитку історії слав'ян. народів]: Розповідає акад. Б.О. Рибаков / Розмову вів О. Сугак // Робітн. газ. – 1983. – 11 верес.
1637. **Рыбаков Б.А.** Киевская Русь и русские княжества XII–XIII вв.: Киев. Русь и ист. судьбы вост. славян. – М.: Наука, 1982. – 591 с.
1638. **Рыбаков Б.** Колыбель отечественной государственности // Коммунист. – 1982. – № 7. – С. 88–98. – (К 1500-летию Киева).
1639. **Рыбаков Б.А.** Обзор общих явлений русской истории IX – середины XIII века // Вопр. истории – 1962. – № 5. – С. 34–57.
1640. **Рыбаков Б.А.** “Слово о полку Игореве” и его современники. – М.: Наука, 1971. – 294 с.
1641. **Ричка В.М.** Про формування Київської землі (X – перша половина XI ст.) // Укр. іст журн. – 1982. – № 1. – С. 66–72.
1642. **Ричка В.М.** Територія Київської землі у другій половині XI – першій третині XII ст. // Іст. дослідження: Вітчизн. історія. – 1985. – Вип. 11. – С. 75–79. – Бібліогр.: с. 78–79.
1643. **Рычка В.** Образование и развитие территории Киевской земли (IX – 30-е годы XI вв.): Автореф. дис. ...канд. ист. наук / Ин-т истории АН УССР. – К., 1985. – 19 с. – Библиогр.: с. 18–19.
1644. **Рычка В.М.** Формирование территории Киевской земли (IX – первая треть XII в.). – К.: Наук. думка, 1988. – 121 с.
1645. **Рубінштейн Н.Л.** До історії соціальних відносин у Київській Русі XI–XII ст. // Наук. зап. наук.-дослідн. кафедри історії укр. культури. – 1927. – № 6. – С. 49–55.
1646. **Толочко П.П.** Киев и Киевская земля в эпоху феодальной раздробленности Древней Руси (30-е гг. XII – 30-е гг. XIII вв.): Автореф. дис. ... д-ра ист. наук / АН УССР. Ин-т истории. – К., 1980. – 44 с.
1647. **Толочко П.П.** Киевская земля // Древнерус. княжества X–XIII вв. – М., 1975. – С. 5–56.
1648. **Толочко П.П.** Політичне становище Києва в період феодальної

роздробленості // Укр. іст. журн. – 1966. – № 10. – С. 63–73. –
Бібліогр. в підрядк. прим.

- 1649. Толочко П.П.** Роль Киева в образовании Древнерусского государства // Становление раннефеод. славян. государств. – К., 1972. – С. 123–131.
- 1650. Федака С.Д.** Політична історія України–Русі доби трансформації імперії Рюриковичів (XII ст.) / Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2000. – 340 с.: іл.
- 1651. Феннел Дж.** Кризис средневековой Руси 1200–1305. – М.: Прогресс, 1989. – 291 с.
- 1652. Фроянов И.Я.** Киевская Русь: Очерки соц.-полит. истории. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1980. – 256 с.
- 1653. Цамутали А.Н.** Социально-политическая история Киевской Руси в освещении М.Д. Затыркевича // Тр. / Ленинград. отд-ние Ин-та истории АН СССР. – 1971. – Вып. 12. – С. 247–255.
- 1654. Царственный** летописец, содержащий российскую историю от 1114 года, то есть от начала царствования Великого князя Владимира Всеволодовича Мономаха до 1472 года, то есть до покорения **нового рода** под власть Великого князя Василья Ивановича, после учиненного бунту в Новгороде проискамы Марфы посадницы и ее детей. – СПб.: Изд-во императ. АН, 1772. – [7], 439 с.
- 1655. Черепнин Л.В.** Общественно-политическое отношение в Древней Руси и Русская правда // Древнерус. государство и его междунар. значение. – М., 1965. – С. 128–278.
- 1656. Черепнин Л.В.** Пути и формы политического развития русских земель XII – начала XIII века // Польша и Русь: Черты общности и своеобразия в ист. развитии Руси и Польши XII–XIV вв. – М.: Наука, 1975. – С. 23–50.
- 1657. Шайкин А.** “Се повести временных лет ...”: От Кия до Мономаха. – М.: Современник, 1989. – 253 с.
- 1658. Шапов Я.Н.** К истории Правды Ярославичей // Проблемы социал.-экон. истории феодал. России. – М., 1985. – С. 256–261. – Библиогр. в примеч.: с. 260–261.
- 1659. Шапов Я.Н.** “Русская правда” в новых списках кормчих книг XVI–XVII вв. // Археол. ежегодник за 1969 г. – М., 1971. – С. 70–72.
- 1660. Юшков С.В.** История государства и права СССР: (От древнейших

времен до Февр. революції 1917 г.). – М.: Юриздат, 1940. – 596 с. – (История государства и права СССР).

Гл. II. История государства и права в эпоху Киев. Руси. – С. 36–115.

- 1661. Юшков С.В.** Нариси з історії виникнення і початкового розвитку феодалізму в Київській Русі. – К.: АН УРСР, 1939. – 210 с. – (АН УРСР. Ін-т історії України).
- 1662. Ястребов Ф., Гуслистий К.** Київська Русь і феодальні князівства XII–XIII ст. – (Вид. 2-е). – К.: АН УРСР, 1939. – 208 с. – (АН УРСР. Ін-т історії України. Нариси з історії України; Вип. 1).
1-е вид. – К., 1937.

6.2.5.2. Київські князі Grand dukes of Kiev

6.2.5.2.1. Загальні праці General works

- 1663. Agapetus, Diakon.** Ljubomudrejsij Kir Agapit Diakon: on a Kiev edition of a byzantine mirror of princes with a facsimile reproduction. – Cambridge Mass: Harv. Ukr. Res. Ins., 1975. – Reprint of the 1682 ed. Kiev. – Suppl. to Recenzija: a review of Soviet Ukrainian scholarly publications. – 1975. – Vol. 5, n. 1. – fall-winter.
Агапіт, Діакон. Любомудрейший Кир: Київське видання византійської історії князів в факсимільній репродукції.
- 1664. Брайчевський М.Ю.** Історичні портрети: Кат. ювілейн. вист. – К.: Спалах, 1999. – 95 с.: іл.
Історичні портрети та біографії громадських, церковних і культ. діячів періоду Київської Русі.
- 1665. Vodoff W.** La titulature princiere en Russie du XIe au debut du XVI siecle // Jarbücher für Geschichte Osteuropas. Neue Folge. – Wiesbaden, 1987. – Bd. 35. – S. 1–35.
Водофф В. Княжий титул на Русі..
- 1666. Історичні листки:** Ч. 1. Київські князі. – Л., [1913]. – 4 с.
- 1667. Капнинский А.** Первые киевские князья: [Рисован. кн.] – Х.: Око, 1995. – 86, [1] с.: іл.
- 1668. Каргалов В.В.** Полководцы древней Руси. – М.: Молодая гвардия, 1985. – 573 с.
- 1669. Князі України – Русі:** Уклад. на основі “Історії України – Русі”

М. Аркаса та “Літопису Руського” / Упоряд. Я. Мельничук, Б. Карабін. – Л.: Край, 1993. – 119 с.

- 1670. Костомаров Н.И.** Господство Дома Святого Владимира: Русская история в жизнеописаниях ее главнейших деятелей. – М.: Воениздат, 1993. – 768 с.
- 1671. Костомаров Н.И.** Исторические монографии и исслед.: В 17 т. / Ред. и сост. С.Е. Угловский и др. – М.: Изд-во “Чарли”; Смоленск: Изд-во “Смедынь”, 1995. – [Т. 13]: Русь крещеная (Господство Святого Владимира). – 640 с.
- 1672. Костомаров Н.** Русская история в жизнеописаниях ее главнейших деятелей. Первый отд.: Господство дома Святого Владимира. – СПб.: Стасюлевич, 1873. – Вып. 1–3. – 737, 11 с.
- Про князів Київської Русі – С. 1–152.*
- 1673. Котляр М.Ф.** Анна Ярославна, Володимир Святославич, Ігор Старий, Олег Віщий, Святослав // Історія України в особах IX–XVIII ст. – К., 1993. – С. 68–73, 46–54, 27–33, 20–26, 39–46.
- 1674. Котляр М.Ф.** Полководці Давньої Русі. – 2-е вид. – К.: Україна, 1996. – 151 с.: іл.
- 1675. Котляр М.Ф., Смолій В.А.** Історія в життєописах: [Біогр. видат. діячів Давн. Русі та України / Пер. з рос. Н.Г. Сидяченко] – К.: Час, 1995. – 327 с.: іл. – (Україна. Голоси історії). – Бібліогр.: с. 309–326.
- 1676. Котляр М.Ф.** Історія України в особах: Давньорус. держава. – К.: Україна, 1996. – 238, [1] с.
- 1677. Нечуй-Левицький І.** Перші Київські князі: Олег, Святослав і Святий Володимир та його потомки. – К., 1876. – 68 с. – (Рукопис).
- 1678. Нікітенко М.** Перші святі України: Київські первомученики [Ольга та Володимир] // Історія України. – 1997. – № 35. – С. 1–3.
- 1679. Новосельцев А.П.** К вопросу об одном из древнейших титулов русского князя // История СССР, – 1982. – № 5. – С. 150–159.
- 1680. Погодин М.П.** О частной жизни князей в древности до нашествия татар // Наука. – 1895. – № 3. – С. 65–96.
- 1681. Рорре А.** О tytule wielkksiąż Żecym na Rusi // Przegląd Historyczny. – 1985. –Т. 75. –423–439.
- Поппе А.** Титул великого князя на Русі.

6.2.5.2.2. Персоналії (за хронологічним порядком) Personalities (under chronological order)

Аскольд і Дір (? – 882)**Askold and Dir**

- 1682.** Аскольд і Дір: (Сторінки історії) // Веч. Київ. – 1979. – 26 черв.
- 1683.** **Брайчевський М.Ю.** Аскольд і Олмош // Археол. – 1995. – № 1. – С. 65–71.
- 1684.** **Брайчевський М.** Діячі України – Русі: Аскольд // Пам'ятки України. – 1990. – № 1. – 4-та с. обкл.
- 1685.** **Гусев В., Калининцев Ю.** Аскольд – первый крещеный князь Руси ? // День. – 1998. – 4 дек.
- 1686.** **Качковський Л.** Як Аскольд і Дір на Царгород ходили: [З історії] // День. – 2000. – 7 квіт.
- 1687.** **Колесниченко Ю.** Де похований князь Дір?: [З історії м. Києва] // Наука і суспільство. – 1976. – № 3. – С. 52.
- 1688.** **Котляр М.** Київська держава часів Аскольда й Олега: (Аксіоми та сумніви) // Київ. старовина. – 1993. – № 3. – С. 70–77.
- 1689.** **Петриченко М.** Аскольд-Дір?: [Про Київ IX ст.] // Наука і суспільство. – 1981. – № 5. – С. 40–41.
- 1690.** **Полонська-Василенко Н.** Київський князь Аскольд і перше хрещення Русі // Наша культура [Вінніпег]. - 1952. – Ч. 8. – С. 25–27.
- 1691.** **Полонська-Василенко Н.** Князь Київський Аскольд і перше хрещення Русі: [З історії України] // Слобід. край. – 2000. – 5 жовт.

Рюрик (? – 879)**Rjurik**

- 1692.** **Lowmianski H.** Rurik // Słownik słowiańskich starożytności. – Wrocław – Warszawa – Kraków. – 1967. – Т. 4, Cs. 2. – S. 577.
Ловмянський Х. Рюрик.

Олег (? – 912)**Oleg**

- 1693.** **Грабар С.** Князь Олег: Міфи та літописні свідчення // Пам'ять століть. – 1997. – № 1. – С. 109–111. – Бібліогр.: с. 109.
- 1694.** **Игнатович Э.** “Как ныне собирается вещий Олег ...”: [О первом

летопис. князе Киев. Руси Олеге Вещем]: Ист. находки // Правда Украины. – 1990. – 15 нояб.

- 1695. Коструба Т.** Князь Олег Віщий // Нова Зоря (Л.). – 1935. – Ч. 10. – С. 8–9.
- 1696. Лебедєв О.** Від чого ж помер Олег?: Нове про легенду щодо смерті Київ. князя // Робітн. газ. – 1995. – 20 груд.
- 1697. Смирнова О.І.** Віщий Олег // Прапор комунізму. – 1985. – 19 верес.
- 1698. Халанский М.** К истории поэтических сказаний об Олеге Вещем // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1902. – Июнь – С. 287–365

Ольга (бл. 912 – 969)

Olga

- 1699. Айналов Д.В.** Княгиня Ольга в Царьграде // Тр. 12-го Археол. съезда в Харькове. – М., 1905. – Т. 3. – С. 12–20.
- 1700. Ариньон Ж.-П.** Международные отношения Киевской Руси в середине X в. и крещение княгини Ольги // Визант. временник. – 1980. – Т. 41. – С. 113–125.
- 1701. Брайчевский М.Ю.** Ольга и Константинополь // Юж. Русь и Византия: Сб. науч. тр.: XVIII конф. византистов. – К., 1991. – С. 12–20.
- 1702. Висоцький С.** Княгиня Ольга і Анна Ярославна – славні жінки Київської Русі. – К.: Наук. думка, 1991. – 104 с.
- 1703. Горшков Г.** Ольга // Советская ист. энциклопедия. – М., 1957. – Т. 10. – С. 538
- 1704. Житіє Ольги** // Давня укр. література: Хрестоматія / Упорядк., передм. та комент. М.М. Сулими. – К., 1992. – С. 185–191.
- 1705. Зоценко В.** Град Ольжин: Сторінки історії // Київ. правда. – 1980. – 8 лип.
- 1706. Иловайский Д.И.** Вероятное происхождение Ольги // Д.И. Иловайский. Ист. соч. – М., 1886. – Т. 2. – С. 32–51.
- 1707. Леонид.** Несколько замечаний к нашей статье: Откуда родом была святая великая княгиня Ольга (в ответ Малышевскому) // Киев. старина – 1889. – Окт. – С. I–VIII.
- 1708. Лопата В.** Княгиня Ольга // Вітчизна. – 1998. – № 7/8. – С. 19.
- 1709. Малиновський І.О.** Местъ княгини Ольги (1925) // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 356, 101од. зб. (1896–1993).

1710. **Малышевский И.И.** Происхождение русской великой княгини Ольги святой // Киев. старина. – 1889. – Июль. – С. 1–27; Авг. – С. 325–353.
1711. **Мартишев Є.** Ольга // Слов'ян. віче. – XXI ст. – 1996. – № 3. – 3-я с. обкл.
1712. **Михайлюк М.** Серед “святих”: [Літопис. дані і церк. перекази про рус. княгиню Ольгу] // Людина і світ. – 1967. – № 5. – С. 48–49.
1713. **Ольга** [княгиня]: предтеча християнської землі / Підгот. М. Федоренко // Київ. правда. – 1998. – 12 листоп.
1714. **Парамонів С.** Коли й де охрестилася княгиня Ольга // Віра й культура (Вінніпег). – 1957. – № 9. – С. 20–21.
1715. **Платонов С.Ф.** Летописный рассказ о крещении Ольги в Царьграде // Ист. арх. – Пг., 1919. – Кн. 1. – С. 283–288.
1716. **Повстенко О.** Велика княгиня Ольга в народній пам'яті і в історії Києва // Нові дні (Торонто). – 1970. – № 1. – С. 11–18.
1717. **Полонська-Василенко Н.** Свята рівноапостольна княгиня Ольга // Рідна церква (Карлсруе). – 1969. – Рік XVIII, ч. 79. – С. II.
1718. **Сахаров А.Н.** Дипломатия княгини Ольги // Вопр. истории. – 1979. – № 10. – С. 25–51.
1719. **Сиверс Л.** Ольга – первая женщина в русской истории: (Глава из кн. “Русские и немцы” // Скланка Часу. – 1996. – № 4/5. – С. 94–112.
1720. **Соколов Н.** Рассуждение о времени крещения российской Великой княгини Ольги. – К.: Тип. Акад. при Киево-Печер. Лавре, 1832. – 33 с.
1721. **Федоренко М.** Хто ти, [княжне] Ольго: перевізниця чи королева?: [З історії України] // Київ. правда. – 2000. – 6 лип.
1722. **Шахматов О.О.** До питання про північні перекази за княгиню Ольгу. – К., 1908. – 12 с. – Відб. з: Зап. Укр. наук. т-ва в Києві. – 1908. – Кн. 2.

Святослав Ігорович (Хоробрий) (942 – 972р.)

Svjatoslav Igorovich (Brave)

1723. **Белов Е.** Борьба великого князя киевского Святослава Игоревича с императором Иоаниом Цимисхием // Журн. М-ва Нар. просвещения. – 1873. – Ч. 170, дек. – С. 298–325.
1724. **Бережинский В.Г.** Походы князя Святослава // Нар. армия. – 1992. – 10 марта.
1725. **Дерегус М.** Похід Святослава // Ист. календар. – 1997. – Вип. 3. – С. 270.

1726. **Знойко Н.** О походе Святослава на восток // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1908. – Т. 18, № 1.
1727. **Калинина Т.М.** Сведения ибн Хаукаля о походах Святослава // Древнейшие государства на территории СССР. – М., 1976. – С. 47-58.
1728. **Коструба Т.** Вік князя Святослава Хороброго // Життя і знання (Л.). – 1937. – Ч. 12. – С. 352–356.
1729. **Миролюбов Ю.** Сказ о Святославе хоробре – князе Киевском. – Aachen [West Germany], 1986. Кн. 1 – 544 с.; Кн. 2. – 405 с.
1730. **Міллер М.** Могила князя Святослава: Старожитності // Пам'ятки України. – 1993. – Число 7–8. – С. 15–18.
1731. **Петрук В.** Після Ольги – Святослав: [З історії княжої доби] // Час / Time. – 1996. – 9 серп.
1732. **Сахаров А.Н.** Дипломатия Святослава. – М.: Междунар. отношения, 1982. – 239 с.: ил.

Володимир Великий (? – 1015 р.)

Volodimir Veliky

1733. **Абессинова О.** Володимир // Київ. – 1999. – № 1 / 2. – С. 184, 2-а с. обкл.
1734. **Айналов Д.** К вопросу о строительной деятельности святого Владимира // Сб. в память ... князя Владимира. – Пг., 1917. – С. 21–39.
1735. **Барау Г.М.** Библейско-Агадические параллели к летописным сказаниям о Владимире святом. – К., 1908. – 132 с.
1736. **Барвінський О.** За отчизну // ЛНБ, від. рукописів, Ф. 11, сп. 4218.
Про напади печенігів за часів князювання Володимира, описи Києва, реалії тогочасного життя, одяг воїнів-русинів, печенігів.
1737. **Белоусов Е.В.** Как князь Владимир в Корсуне крестился: [История христианства на Руси для детей]. – Симферополь: Таврия; Ассоц. “Союз”, 1997. – 14 с.: ил. – (История Крыма для детей. Были. Легенды. Сказки).
1738. **Білоусов В.** Володимир Святий – князь Київський: [Для дітей про історію православ'я в Україні]. – К.: Інформ. вид-во центр. Укр. Православ. Церкви, 1997. – 14 с.: іл.
1739. **Босович В.** Володимир, син Святослава: [Іст. роман]. – К.: Укр. центр духовної культури, 1995. – 295 с. – (Укр. іст. роман).
1740. **Брайчевський М.Ю.** Адміністративна реформа Володимира Святого: (Оцінка проблеми за літопис. ст. 988 року) // Зап. НТШ.–

- Л., 1993. – Т. ССХХV. – С. 147–166.
1741. **Буранок О.М.** Пьеса Феофана Прокоповича “Владимир” и жанр трагикомедии в русской драматургии первой половины XVIII века: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Моск. гос. пед ин-т им. В.И. Ленина. – М., 1985. – 15 с.
1742. **Владимирский** сборник в память девятисотлетия крещения России. – К., 1888. – 342 с. – Відб. з: Тр. Киев. Духовн. акад., 1888. *Див. ст.: 1. И. Малышевский. Сказание о посещении русской страны святым апостолом Андреем. 2. В. Завитневич. Владимир святой как политический деятель. 5. Н. Петров. Чествование памяти святого Владимира на Юге России и, в частности, в Киеве.*
1743. **Volkoff V.** Vladimir, the Russian Viking. – London: Honeygen, 1985. – 384 p.
Волков В. Володимир, Російський князь.
1744. **Гаркави А.** По поводу известия Авраама Керченского о посольстве святого Владимира к хазарам. – СПб., 1876. – 28 с.
1745. **Гильфердинг А.Ф.** Неизданное свидетельство о Владимире Святом и Болеславе Храбром // Рус. беседа. – 1856. – Кн. 1. – С. 178–205.
1746. **Голубовская Н.П.** Владимир святой, великий князь Киевский. – Симферополь, 1916. – 36 с. – (Сб. студенч. ист.-этногр. кружка при императ. ун-те святого Владимира; Вып. 8). – Відб. з: Изв. Таврич. губерн. арх. комис. – Вып. 53.
1747. **Гординский Я.** “Владимир” Теофана Прокоповича // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. – 1920. – Т. СХХХI – С. 19–71; 1921. – Т. СХХХI. – С. 65–122; 1922. – Т. ХХХII. – С. 65–135.
1748. **Завитневич В.З.** Владимир Красно Солнышко. – К.: С.В. Кульженко, 1915. – [2], 52 с.: ил., вкл.л. ил.
1749. **Завитневич В.З.** Владимир святой как политический деятель. – К., 1888. – [2], 212 с. – Відб. з: Тр. Киев. Духовн. акад. – 1888. – № 6, 8.
1750. **Ісаєвич Я., Коритко Р.** І назвав князь місто іменем своїм: [Про Київ. князя Володимира] // Літопис Червон. Калини. – 1995. – № 1–3. – С. 36–41.
1751. **Карпов А.Ю.** Владимир Святой. – М.: Молодая гвардия, 1997. – 448 с.: ил. – (Жизнь замечат. людей; Вып. 738).
1752. **Князь Владимир Святой та хрещення Руси: 3 мал. / Переказав В-р.** – О: Промінь. Друк. Штаба Військ. Округа, 1909. – 24, УП с.: іл.
1753. **Когут В.О.** Святой Володимир Великий // Джерело життя. – 1996. – № 5. – С. 30–31.
1754. **Коляда І.** Урок: “Київська Русь” за правління Володимира

- Великого” (7-й кл.) // Історія в шк. – 2000.– № 2. – С. 23–28.
1755. **Костомаров М.І.** Князь Владимир Святой / Публ. і прим. Ю. Пінчука // Укр. іст. журн. – 1988. – № 6. – С. 145–150.
1756. **Костомаров М.** Князь Володимир Святий // М. Костомаров. Галерея портр.: Біогр. нариси. – К., 1993. – С. 11–15: іл., портр.
1757. **Кравченко О., протоієрей.** Святий Володимир // Православ. вісн. – 1998. – № 3. – С. 77–80.
1758. **Лубченко Ю., Романов В.** Креститель Руси Владимир Святой // Герои и антигерои Отечества. – М., 1992. – С. 148–149.
1759. **Мушинський Л.** Святой князь Володимир Великий: [З історії] // Слобід. край. – 1977. – 24 лют.
1760. **Назарко І.** Князь Володимир Великий та його державотворча і освітня діяльність // Нар. творчість та етнографія. – 1998. – № 1. – С. 18–22.
1761. **Никитенко М.М.** Древнейший киевский документ о крещении князя Владимира (к проблеме русско-византийских связей) // Міжнар. відносини і пробл. держ. буд-ва в країнах Європи і Америки: Наук. праці іст. факультету Запоріз. держ. ун-ту. – Бердянськ–Запоріжжя, 1998. – С. 3–9.
1762. **Нікітенко М.** Хрещення князя Володимира у світлі нових досліджень // Історія в шк. України: Наук.-метод. журн. – 1988. – Ч. 3. – С. 8–13.
1763. **Нікітенко Н.М.** Сакральний прообраз Володимира Хрестителя в художній культурі Давньої Русі // Пробл. гуманіт. наук: Наук. зап. Дрогобич. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. – Дрогобич, 2000. – С. 122–131.
1764. **Огієнко І. (Митрополит Іларіон).** Молитовник князя Володимира Великого 999 року // Стара Україна. – Л., 1925. – № 5. – С. 81–87.
1765. **Острогорский Г.А.** Владимир Святой и Византия // Владимир. сб. в память 950-летия крещения Руси. – Белград, 1938.
1766. **Паламарчук Г.** Непроминуций урок святого Володимира: 28 лип. Церква вшановує пам’ять Рівноапостольного князя Володимира Великого // Час / Time. – 1997. – 24–30 лип.
1767. **Память** и похвала Иакова Мниха Владимиру и Житие князя Владимира по древнейшему списку / Изд. А.А. Зимин // Крат. сообщ. Ин-та славяноведения АН СССР. – М., 1963. – Вып. 37. – С. 66–75.
1768. **Память** и похвала князю Владимиру и его житие по списку 1494 г. // Зап. Акад. наук по ист.-филол. отд-нию. – СПб, 1897. –

- Т. 1, № 6. – С. 2–8.
- 1769.** **Память** и похвала князю русскому Владимиру Иакова Мниха: Житие князя Владимира. – Berkeley: Berkeley Slavic specialties, 1988. – 22 с.
Reprinted from the editions of V.I. Sreznevski (St. Peterburg, 1897) and A.A. Zimin (Moscow, 1963).
- 1770.** **Патрило Изидор о., Болик Борис о.** (Рим). Християнські риси князя Володимира Великого // Ювілейн. зб. праць наук. конгр. у 1000-ліття Хрещення Руси–України: (Доп. і матеріали). – Мюнхен, 1988/1989. – С. 1–35.
- 1771.** **Петров Н.И.** Чествование памяти святого Владимира на юге России и, в частности, в Киеве. – К.: Тип. Г.Т. Корчак-Новицкого, 1888. – 24 с.
- 1772.** **Полонська-Василенко Н.** Київ часів Володимира та Ярослава. – Прага: Вид-во Ю. Тищенко, 1945. – 63 с.: 23 іл. – (Наук. б-ка “ІУТ”; Ч. 27). – Рец.: Миронович Д. Книга про Золотоверхий Київ // Краків. вісті. – 1965. – 23 лип.
- 1773.** **Руднев В.А.** Слово о князе Владимире. – М.: Совет. Россия, 1989. – 238 с.
- 1774.** **Соболевский А.И.** Памятники древнерусской литературы, посвященные Владимиру Святому // Чтения в Ист. об-ве Нестора Летописца. – 1888. – Кн. 2. – С. 12–13.
- 1775.** **Титов Ф.И.** Об историческом значении церковно-государственной деятельности князя Владимира (1915). // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 175, 2395 од. зб. (1808–1919).
- 1776.** **Ткаченко В.А.** Хреститель Русі: [Про Київ. князя Володимира] // Трибуна лектора. – 1990. – № 1. – С. 40.
- 1777.** **Фортинский Ф.Я.** Крещение князя Владимира на Руси по западным известиям // Чтения ист. о-ва Нестора Летописца. – 1888. – Кн. 2. – С. 34–97.
- 1778.** **Hellman M.** Vladimir der Heilige in Zeitgenössischen abendlandischen überlieferungen // Jahrbücher für Geschichte Osteuropas. – 1959. – Bd. 7. – S. 397–441.
- Хельман М.** Володимир Великий в стародавніх європейських переказах.
- 1779.** **Шахматов А.А.** Корсунская легенда о крещении Владимира // Сб. ст., посвящ. почитателями акад. и заслуж. проф. В.И. Лашанскому

по случаю 50-летия его ученой деятельности. – СПб.: ОРЛЕ ИАН и ист.-филол. фак. С.-Петербург. ун-та, 1908. – С. 1029–1153.

Святополк “Окаянный” (бл. 978 – 1019)
Svjatopolk (“Damhed”)

1780. **Джеджула Ю.А.** Святополк Окаянный: Ист. роман [об одном из наиболее трагич. деятелей укр. средневековья] / Ю. Джеджула; [Худож. В.И. Щетинина]. – К.: Укр. письменник, 1996. – 382, [1] с.: ил., портр.
1781. **Джеджула Ю.** Таємниця Святополка Окаянного // Знання та праця. – 1990. – № 10. – С. 18–20.
1782. **Котляр М.** Давньоруські князі: Святополк Окаянний // Історія України. – 1997. – № 23. – С. 4–5.
1783. **Федоренко М.** Не нахваляйся злодійством: Легенди і перекази рідного краю: [Святополк та його брати Гліб та Борис] // Київ. правда. – 1987. – 12 лют.

Мстислав Володимирович (?–1036)
Mstislav Volodimirovich

1784. **Котляр М.Ф.** Останній князь дружинної Русі [Мстислав Володимирович] // Укр. іст. журн. – 1999. – № 2. – С. 134–141.

Юрій Долгорукий (1090–1157)
Jury Dolgoruky

1785. **Полонська-Василенко Н.** Юрій Долгорукий // Історія України: У 2 т. – К.: Либідь, 1992. – Т. 1. – С. 150–155.
1786. **Юрій Долгорукий** (близько 1090 р. – 15.05 1157 р.) // Укр. рад. енцикл. – 2-ге вид. – К., 1985. – Т. 12. – С. 480.
1787. **Яновский А.** Юрій Долгорукий. – М.: Моск. рабочий, 1955. – 204 с.

Ярослав Мудрий (бл. 978–1054)
Jaroslav Mudry (Sage)

1788. **Андрусів П.** Прийом французьких послів при дворі Ярослава Мудрого // Пам’ять століть. – 1998. – № 3. – 3-я с. обкл.
1789. **Багацький В., Голод І.** Меценатство в Україні (XI–XVIII ст.) // Укр.

- культура. – 1993. – № 11–12. – С. 3–4
Ярослав Мудрий – покровитель мистецтва та науки.
1790. **Бодня О.** Про дату смерті Ярослава Мудрого // Київ. старовина. – 1995. – № 5. – С. 105–106.
1791. **Боровський Я.** Далека слава Ярослава // Знання та праця. – 1980. – № 12. – С. 14–15. – (До 1500-річчя Києва).
1792. **Боровський Я.** Ярослав Мудрий та посадник Костянтин: [Іст. нарис] // Знання та праця. – 1969. – № 12. – С. 19–20.
1793. **Брайчевський М.Ю.** Дещо про зодчу діяльність Ярослава Мудрого // Людина і світ. – К., 1981. – С. 47–51.
1794. **Висоцький С.О.** Великий Ярославів двір стародавнього Києва // Укр. іст. журн. – 1998. – № 5. – С. 115–121.
1795. **Гусєв В., Калинин Ю.** Ярослав Мудрий – “сіяч”: [З історії України] // День. – 1999. – 1 черв.
1796. **Димник М.** Чернігівська [князівська] династія. [Ч.] 1. Перше покоління: А. “Заповіт” Ярослава Мудрого // Хроніка 2000. – 1996. – Вип. 16. – С. 67–87. – Бібліогр. в прим.: с. 82–87.
1797. **Dimnik M.** The Dynasty of Chernigov, 1054–1146. – Toronto, Ontario, 1995.
Димник М. Чернігівська династія: [Ярослав Мудрий].
1798. **Дригалкін В.І.** До біографії князя Ярослава Мудрого // Укр. іст. журн. – 1970. – № 2. – С. 93–96.
1799. **Дубинский Д.** Об Ярославской Правде XI в. // Чтения Об-ва ист. и древностей рос. – 1846. – № 2. – С. 3–5; 18–21.
1800. **Зибиров В.К.** Киевские граффити и дата смерти Ярослава Мудрого: (ист. анализ) // Генезис и развитие феодализма в России. – Л., 1988. – С. 80–93.
1801. **Його** нарекли Мудрим: [З історії Київ. Русі] // За вільну Україну. – 1995. – 22 лют.
1802. **Каргер М.К.** Портрет Ярослава Мудрого и его семьи в Киевской Софии // Учен. зап. ЛГУ. – Л., 1955. – Вып. 20, № 160. – 11 л.
1803. **Киянский Д., Федрицкий А.** Корни “города Ярослава”: Киев. // Совет. культура. – 1981. – 25 дек.
1804. **Коляда І.** Урок: Київська держава за правління Ярослава Мудрого (7-й кл.) // Історія в шк. – 2000. – № 3. – С. 20–26.
1805. **Костомаров М.** Київський князь Ярослав Володимирович // М. Костомаров. Галерея портр. – К., 1993. – С. 16–24: портр.
1806. **Коструба Т.** Заграничні зносини Ярослава Мудрого // Т. Коструба. Нариси церк. історії X–XIII ст. – Л., 1933. – С. 73–79.

1807. **Котляр М.Ф.** Великий князь Київської Русі Ярослав Мудрий // Рідний край (Буенос-Айрес). – 1978. – 31 серп.; Карпатська Русь (Йонкерс, США). – 1978. – 1 груд.; Життя і слово (Торонто). – 1979. – 9 квіт.
1808. **Котляр М.Ф.** Давньокіївські князі. Ярослав Мудрий // Історія України. – 1997. – № 13. – С. 1–3.
1809. **Котляр М.Ф.** Київ за Ярослава Мудрого // Життя і слово. – 1982. – 22 лют.
1810. **Котляр М.Ф.** Спадок Ярослава Мудрого: (До проблеми іст. пам'яті літопису) // Укр. іст. журн. – 2000. – № 5. – С. 73–79.
1811. **Котляр М.Ф.** Таємниця, яку почули віки: [Ярослав Мудрий] // Веч. Київ. – 1982. – 18 черв.
1812. **Котляр М.Ф.** Ярослав Мудрий: (До 1000-річчя з часу народж.) // Укр. іст. журн. – 1978. – № 6. – С. 89–101.
1813. **Котляр М.** Ярослав Мудрий: Славетні імена // Молодь України. – 1980. – 7 трав.
1814. **Котляр М.** Ярослав, наречений Мудрим // Віче. – 1992. – Лип., № 1. – С. 74–78.
1815. **Кулинек Д.** “Терраінкогніта” під Києвом // Людина і світ. – 1990. – № 8. – С. 6–11.
Про місцезнаходження б-ки Ярослава Мудрого.
1816. **Лихачев Д.С.** Культура Киевской Руси при Ярославе Мудром // Ист. журн. – 1943. – № 7. – С. 28–35.
1817. **Матвійчук Н.** Мудрість Ярослава: До 1500-річчя з дня заснування Києва / (Мал. Р. Саєнка) // Піонерія. – 1981. – № 9. – С. 10–11.
1818. **Нікітенко Н.М.** Мудрість Ярослава // Віче: теорет. і громад.-політ. журн. Верхов. Ради України. – К., 2000. – № 9. – С. 123–135.
1819. **Писаренко Ю.Г.** До питання про першу сім'ю Ярослава Мудрого // Археол. – 1995. – № 1. – С. 51–61.
1820. **Rakowiecki I.D.** Prawda Ruska czyli prawa wielkiego księcia Jaroslawa Wladimirowicza. – Warszawa: Druk. XX. Pilarow, 1820–1822. – Т. 1–2.
Раковицький І.Д. Правда Руська або права Великого князя Ярослава Володимировича.
1821. **Рерих Н.К.** Пантелеймон-целитель; Ход облаков; Ярослав Мудрий; Звезда героя // Арктур. – 1997. – № 2. – С. 24, 29, 1-ша та 4-та с. обкл.
1822. **Рибалко В.** Його звали “тестем Європи”: 20 лют. – 945 р. від дня смерті князя Я. Мудрого // Уряд. кур'єр. – 1999. – 16 лют.

1823. **Рыбаков Б.А.** Запись о смерти Ярослава Мудрого // Совет. археология. – 1959. – № 5. – С. 245–249.
1824. **Рыдзевская Е.А.** Ярослав Мудрый в древнесеверной литературе // Крат. сообщ. ИИМК. – 1940. – № 7. – С. 67–68.
1825. **Рогожин А., Сташис В.** Ярослав Мудрый – видатний держ. діяч, Великий князь Київської Русі // Право України. – 1996. – № 5. – С. 54–56.
1826. **Розанов С.П.** Ярослав Мудрый в древнеславянской литературе // Крат. сообщ. о докл. и полевых исслед. Ин-та истории материал. культуры АН СССР. – М.; Л. – 1940. – Вып. 7. – С. 66–72.
1827. **Сагайдак М.А.** Великий град Ярослава. – К.: Наук. думка, 1982. – 104 с.
1828. **Толочко П.П.** Древнерусский феодальный город. – К.: Наук. думка, 1989. – 254 с.
Про Ярослава Мудрого: С. 58, 76, 149, 153, 155, 167, 209, 212, 221, 230.

Всеволод Ярославович (1030–1093)

Vsevolod Jaroslavovich

1829. **Назарко Ір. о.** Великий князь Київський Всеволод Ярославич (1077–1093) // Укр. історик (Нью-Йорк – Мюнхен). – 1971. – Т. VIII, ч. 3–4 (31–32). – С. 5–11.

Данило Романович (1201–1264)

В 1239 р. оволодів Києвом

Danilo Romanovich

1830. **Гуслистий К.** Данило Галицький. – Саратов, 1942. – 141 с.
1831. **Дашкевич Н.** Княжение Данила Галицкого по русским и иностранным известиям. – К., 1873. – [2], 156 с. – Відб. з: Унив. изв. – 1873. – №№ 6, 9, 10.
1832. **Костомаров М.** Князь Данило Романович Галицький // М. Костомаров. Галерея портретів. – К., 1993. – С. 53–70: портр.
1833. **Котляр М.Ф.** Данило Галицький. – К.: Наук. думка, 1979. – 185 с.
1834. **Котляр М.** Найдавніша повість про Данила Галицького // Київ. старовина – 1992. – № 1. – С. 75–78.
1835. **Стависький В.** Князь Данило Романович на Київському столі // Галицько-Волин. держава: передумови виникнення, історія,

культура, традиції. – Л., 1993. – С. 99–100.

Володимир Мономах (1053–1125)

Volodimir Monomach

- 1836. Брюсова В.Г.** К вопросу о происхождении Владимира Мономаха // Визант. временник. – 1968. – Т. 28. – С. 127–135.
- 1837. Владимир Мономах:** завещено потомкам: (Сб. пер. с древнерус. текстов) / Сост. Г.Ю. Филиповский, текст частично старослав. – Ярославль: Яросл. гос. пед. ин-т, 1999. – 283, (2) с.
- 1838. Владимир Мономах** и его заботы о благе русской земли: Ист. очерк. – К., 1892. – 42 с. – Відб. з кн.: Отчет Киев. 3-й гимназии за 1890/1891 гг.
- 1839. Голубовская Н.П.** Владимир Мономах. – К., 1915. – VIII, 120 с. – Відб з: Minerva, кн. 5. – Бібліогр.: с. 3–8.
- 1840. Духовная** великого князя Владимира Всеволодовича Мономаха детям своим, названная в летописи Суздальской поучание. – СПб., 1793.
- 1841. Золотухин Н.М.** Владимир Мономах и развитие русской политико-правовой культуры // Совет. гос-во и право. – 1982. – № 5. – С. 14–21.
- 1842. Ивакин И.М.** Князь Владимир Мономах и его Поучение. – М.: Ун-т. тип., 1901. – Ч. 1. – С. 37–48.
- 1843. Костомаров М.** Князь Володимир Мономах // М. Костомаров. Галерея портр. – К., 1993. – С. 34–52: портр.
- 1844. Котляр М.** Давньоруські князі. Володимир Мономах // Історія України. – 1997. – № 42. – С. 6–7: іл.
- 1845. Ладинский А.П.** Последний путь Владимира Мономаха: Ист. роман. – Симферополь: Таврия, 1990. – 399, [1] с.
- 1846. Лашнюков И.В.** Владимир Мономах и его время // Лашнюков И.В. Пособие по изучению рус. истории критич. методом. Вып. 2. – К., 1875. – Отд III. – С. 1–45. – Відб. з: Унив. изв. – 1873. – № 11.
- 1847. Лисенко В.** Володимир Мономах // Дніпро. – 1982. – № 3. – С. 107–110.
- 1848. Лихачев Д.С.** Владимир Всеволодович Мономах // Слов. книжников и книжности Древней Руси. – Л., 1987. – Вып. 1: XI – первая половина XIV вв. – С. 98–102.
- 1849. Ляскоронский В.Г.** Владимир Мономах и его заботы о благе

- русской земли. – К.: Тип. Милевского, 1892. – 42 с.
- 1850. Мономах** Володимир. Твори // Літопис Руський за Іпатським списком / Пер. Леонід Махновець. – К., 1989. – С. 453–465.
- 1851. Мороз О.** Як читати “Поучення” Володимира Мономаха?: [Вступ. слово до біогр. нарису “Володимир Мономах “Поучення”] // Освіта. – 2000. – 9–16 серп. – С. 1–3.
- 1852. Орлов А.С.** Владимир Мономах. – М.;Л.: АН СССР, 1946. – 191 с. – То же. – М.: Изд-во АН СССР, 1969. – 190 с.
- 1853. Поучение** Владимира Мономаха // Полн. собр. рус. культуры, 1997. – Т. 1. Лаврентьевская летопись. – С. 240–256.
- 1854. Протопопов С.** Поучение Владимира Мономаха как памятник религиозных воззрений и жизни на Руси в дотатарскую эпоху // Журн. м-ва нар. просвещения. – 1875. – Ч. CLXXI, февр. – С. 229–292.
- 1855. Ричка В.** Дві постаті на тлі століття. Володимир Мономах: поміж міфологією та історією / Підгот. А. Пасько // Київ. правда. – 1999. – 2 верес.
- 1856. Рычка В.** Владимир Мономах: между мифологией и историей / Подгот. к печати А. Пасько // Днепрпетр. правда. – 1999. – 27 июля.
- 1857. Рогоза Б.** “Шапка Мономаха” // Хрещатик. – 1997. – 19 квіт.
- 1858. Толочко П.** Володимир: [Про Київ. князя, 80-ті рр. X ст.] // Дніпро. – 1988. – № 6. – С. 123–137.
- 1859. Толочко П.** “Иже просвети русскую землю ...”: Володимир Мономах – унікальне явище в історії Русі // Наука і суспільство. – 1988. – № 5. – С. 55–59.
- 1860. Толочко П.П.** Нащадки Мономаха. – К.: Наук. думка, 1972. – 119 с.
- 1861. Шляков Н.В.** О поучении Владимира Мономаха // Журн. м-ва нар. просвещения. – 1900. – Ч. 329, май. – С. 96–138; Июнь. – С. 209–258; Июль. – С. 1–21.
- 1862. Янин В.Л., Литаврин Г.Г.** Новые материалы о происхождении Владимира Мономаха // Ист.-археол. сб. А.В. Арциховскому к 60-летию со дня рождения. – М., 1962. – С. 204–221.

Ігор Ольгович (? – 1147)

Igor Olgovich

- 1863. Бережкова М.Н.** Блаженный Игорь Ольгович, князь Новгород-

Северский и великий князь Киевский: Ист. очерк. – Б.м.: Б.и. [2000]. (К.: Тип. ФПУ). – 42 с. – Репр. Изд. Вых. дан. ориг. – Чернигов: Тип. Губерн. Правления, 1893.

- 1864.** Білодід О. та ін. Загадкове вбивство Ігоря Ольговича: Іст. детектив / О. Білодід, Б. Тимошенко, П. Толочко // Київ. – 1986. – № 12. – С. 135–148.
- 1865.** Полевой Н.Я. К вопросу о первом походе Игоря // Визант. временник. – 1961. – № 18. – С. 85–105.
- 1866.** Степаненко Г.А. Легенда о князе Игоре и Ольге: Версии первых княжений на Руси. – К.: Логос, 1998. – 181 с.: ил.

Андрій Боголюбський (бл. 1111 –1174)

В 1169 р. зруйнував Київ

Andry Bogolubsky

- 1867.** Еремян С.Т. Боголюбский по армянским и грузинским источникам // Науч. тр. / Ереванск. гос. ун-т. – Ереван, 1946. – Т. XXIII. – С. 389–421.
- 1868.** Кульмичов Д. Київський князь, який заснував Московську державу [А. Боголюбський] // Хрещатик. – 2000. – 21 лип.

Святослав Всеволодович (1116–1194)

Svjatoslav Vsevolodovich

- 1869.** Котляр М.Ф. Загадка Святослава Всеволодовича Київського // Укр. іст. журн. – 1967. – № 6. – С. 104–109.
- 1870.** Рыбаков Б.А. Святослав Всеволодович // Материалы и исслед. по археологии СССР. – М., 1949. – Т. 11. – С. 27-39.
Великий князь Київський (1173, 1174, 1176–1181, з перервою; 1181– 1194 рр.)
- 1871.** Федака С. Святослав III – князь “Грізний великий київський” // Сіверянський літопис. – 2000. – № 6. – С. 27–38.

Михайло Всеволодович (1179–1246)

Вбитий татарами

Michajlo Vsevolodovich

- 1872.** Dimnik M. Prince of Chernigov a. grand Prince of Kiev, 1224–1246. –

Toronto, Jnt.: Pontifical Inst. of Mediaeval Studies, 1981. – 199 p.

Димнік М. Михайло – князь Чернігівський та Великий князь Київський, 1224–1246.

- 1873. Иванчин-Писарев Н.** Михаил, великий князь Киево-Черниговский и боярин его Федор. – М.: Тип. Лазаревых, 1839. – 46 с.
- 1874. Ричка В.М.** Культ святого Миколи – Михайла у Києві // Святий князь Михайло Чернігів. та його доба: Матеріали церк.-іст. конф. – Чернігів, 1996. – С. 22–23.

Ярополк Святославич (? – 978) **Jaropolk Svjatoslavich**

- 1875. Процак Р.** Давньоруські князі. Ярополк Святославич // Історія України. – 1997. – № 11. – С. 5.
- 1876. Т.Б.** Князь Ярополк Святославич, католический государь Руси // Китеж (Варшава). – 1928. – № 5–6. – С. 17–21.

6.2.5.2.3. Політика князів **Grand duchesses in political life**

- 1877. Аверинцев С.С.** Русь и Византия: два типа духовности. Статья первая // Новый мир. – 1988. – № 7. – С. 68–95. – Статья вторая. – 1988. – № 9. – С. 78–112.
- 1878. Аріньон Жан-П'єр.** Дипломатичні зв'язки між Візантією та Руссю з 860 по 1043 рр. // Хроніка 2000. – 1995. – № 2–3. – С. 29–41.
Публікується за виданням: Revue des etudes slaves Gote cinquante-cinquieme Fascicule, 1. – Paris, 1983.
- 1879. Арцыбышев Н.** Уничтожение Киева и мятежи Владимирские // Вестн. Европы. – 1825. – Ч. 123, № 15. – С. 81–108; № 15–16. – С. 161–231; Ч. 144, № 17. – С. 3–22.
- 1880. Бережинський В.Г.** Війни Київської Русі з волзькими булгарами / Н.-д. центр гуманіт. пробл. збройн. сил України. – К., 1998. – 44 с.
- 1881. Бережинський В.Г.** Війни Київської Русі з печенігами / Н.-д. центр гуманіт. пробл. збройн. сил України. – К., 1998. – 24 с.
- 1882. Бережинський В.Г.** Озброєння війська Київської Русі // Археол. – 1998. – № 2. – С. 138–146. – Бібліогр. в прим.: с. 147.
- 1883. Бережинський В.Г.** Озброєння війська Київської Русі та його

бойове застосування: Автореф. дис. ... канд. іст. наук / Військ. гуманіт. ін-т Нац. акад. оборони України. – К., 2000. – 16 с. – Бібліогр.: с. 11–13 (34 назв.).

- 1884. Бережинский В.Г.** Военно-морское искусство Киевской Руси / Науч.-исслед. центр гуманит. проблем вооруж. сил Украины. – К., 2000. – 27 с.: ил. – Библиогр: с. 13 (23 назв.) и в подстроч. примеч.
- 1885. Бережинський В.Г.** Словник історичних зброєзнавчих термінів: (За матеріалами озброєння Київ. Русі) / Наук.-дослід. центр гуманіт. пробл. збройних сил України. – К., 2000. – 68 с.: іл. – Бібліогр.: с. 66–68.
- 1886. Бережинский В.Г.** Войны Киевской Руси с торками / Науч.-исслед. центр гуманит. проблем Вооруж. сил Украины. – К., 2000. – 100 с.: ил. – Библиогр: с. 61–68 (116 назв.).
- 1887. Бережинский В.Г.** Походы Киевских князей против половцев / Науч.-исслед. центр гуманит. проблем вооруж. сил Украины. – К., 1998. – 32 с.
- 1888. Бережинский В.Г.** Походы Киевской Руси на Каспий / Науч.-исслед. центр гуманит. проблем вооруж. сил Украины. – К., 2000. – 25 с.: ил. – Библиогр.: с. 24–25 (29 назв.).
- 1889. Бережинский В.Г.** Путь “из варяг в греки” и формирование оружейной культуры Киевской Руси. – К.: Вид-во Академії збройних сил України, 1998. – 20 с.
Походи київських князів проти половців.
- 1890. Бодрухин В.М.** Феодальна роздробленість Київської Русі // Тези доп. викладачів та студентів ювіл. наук. конф. 21–22 квіт. 1998 р. – Луганськ, 1998. – С. 7–9.
- 1891. Васильевский В.** Древняя торговля Киева с Регенсбургом // Жур. м-ва нар. просвещения. – 1888. – Июль. – С. 122–128.
- 1892. Vernadsky G.** Lebedia: Studien über den madjarischen Hintergrund des Kiewer Russland // Vernadsky G., Ferdinanky M. Studien zur ungarischen Frühgeschichte. – München, 1957.
Вернадський Г. Лебедія: Вивчення малярських тіньових політичних відносин з Київською Руссю.
- 1893. Wlodarski B.** Polska i Ruś. 1194–1340. – Warszawa, 1966.- 94 s.
Влодарський Б. Польща і Русь. 1194–1340.
- 1894. Войтович Л.** Українські князі з Путивльської династії // Київ. – 1991. – № 9. –С. 145–146.
- 1895. Голицын Н.С.** Речной и морской военный поход великого князя

- Владимира от Киева до Херсонеса и обратно в 988 году // Рус. старина. – 1889. – № 10. – С. 185–190.
- 1896. Головка О.Б.** Київ і політична боротьба на Русі: (Кінець 60-х – перша половина 70-х років XI ст.) // Укр. іст. журн. – 1982. – № 2. – С. 76–81.
- 1897. Головка О.Б.** Проблеми взаємовідносин Київської Русі з Візантією у IX – першій половині X ст. // Укр. іст. журн. – 1989. – № 1. – С. 65–73.
- 1898. Головка А.Б.** Политические отношения Руси и Польши в начале XI века // Вопр. истории СССР. – 1981. – Вып. 26. – С. 106–112.
- 1899. Головка О.Б.** Русь у міжнародному житті Європи IX–X ст. / НАН України. Ін-т історії України. – К.: Б.в., 1995. – 29 с.
- 1900. Греков Б.Д.** Організація військових сил східних слов'ян Київської Русі // Наук. зап. Ін-ту історії і археол. АН УРСР. – 1946. – Кн. II. – С. 23–48.
- 1901. Джаксон Т.Н.** Исландские королевские саги о русско-скандинавских матримониальных связях // Скандинав. сб. – Таллин, 1982. – XXVII. – С. 107–115.
- 1902. Духніч В.О.** Ставлення київських князів до Древлянської землі в 946–988 рр. // Укр. іст. журн. – 1971. – № 11. – С. 92–95. – Бібліогр. посилення в підрядк. прим.
- 1903. Знойко Н.Д.** Посольство Калокира в Киев // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1907. – № 5. – С. 229–272.
- 1904. Зоценко В.М.** Экспорт зброї Києва в Південно-Східну Прибалтику // Археол. – 1985. – № 45. – С. 47–61.
- 1905. Измайлов И.Л.** Военно-дружинные связи Волжской Булгарии с Южной Русью в X–XI вв. // Путь из Булгара в Киев. – Казань, 1992. – С. 102–113.
- 1906. Измайлов И.Л.** Поход русских князей на Великий город в 1183 г. и некоторые вопросы тактики обороны волжских булгар // Археол. памятники Нижнего Прикамья. – Казань, 1985. – С. 99–107.
- 1907. Jones G.** A history of the Vikings. – London: Oxford Univ. Press, 1968. – 504 p.
Йонес Г. Історія вікінгів.
- 1908. Carile A.** Byzantine Political Ideology and the Rus' in the Tenth–Twelfth Centuries // Harvard Ukr. Studies. – 1988/1989. – Vol. XII–XIII. – P. 400–413.
Каріле А. Політична ідеологія Візантії і Русь в X–XII ст.

- 1909.** Киев и западные земли Руси в IX–XIII веке: Сб. ст. – Минск: Наука и техника, 1982. – 127 с. – Из содерж.: А.Б. Головки. Земли Западной Руси и объединительная политика Киевского государства в X – первой трети XII в. – С. 25–44; Г.В. Штыков. Киев и города Полоцкой земли. – С. 45–80; П.Ф. Лисенко. Киев и Туровская земля. – С. 81–108; Я.Г. Зверуго. Киев и земли Белорусского Понежанья. – С. 109–125.
- 1910.** Киевская Русь в борьбе с иноземными захватчиками (IX–XI вв.) // Страницы боевого прошлого нашей страны (IX–XIX вв.). – М., 1971. – С. 5–22.
- 1911.** Київська Русь і удільні князівства XII–XIII ст. // Історія України в док. і матеріалах. – К., 1939. – С. 5–113.
- 1912.** Кирпичников А.М. Битви стародавньої Русі (IX–XIII ст.) // Укр. іст. журн. – 1969. – № 10. – С. 74–83.
- 1913.** Кирпичников А.Н. Военное дело на Руси в XIII–XV вв. – Л.: Наука, 1976. – 136 с.
- 1914.** Кирпичников А.Н. и др. Русь и варяги: (Рус.-скандинав. отношения домонгол. времени) / А.Н. Кирпичников, И.В. Дубов, Г.С. Лебедев // Славяне и скандинавы. – М.: Прогресс, 1986. – С. 189–297.
- 1915.** Кордуба М. Київ і Регенсбург: (Сторінки з давніх взаємин України з Німеччиною) // Краків. Вісті. – 1940. – 2 верес.
- 1916.** Корзухина Г.Ф. Из истории древнего оружия XI века // Совет. археология. – 1950. – № 13. – С. 63–94: ил.
- 1917.** Костомаров Н.И. Мысли о федеративном начале в Древней Руси / Публ. та прим. Ю.А. Пінчука // Укр. іст. журн. – 1993. – № 10. – С. 121–132; № 11–12. – С. 124–137.
- 1918.** Котляр М.Ф. Київ доби Аскольда і Олега Віщого // Життя і слово. – 1982. – 8 лют.
- 1919.** Котляр М.Ф. Київська держава часів Аскольда й Олега: (Аксіоми та сумніви) // Київ. старовина. – 1993. – № 3. – С. 70–76.
- 1920.** Котляр Н.Ф. Киев и Новгород в XII в.: (Тенденции полит. взаимоотношений) // Древнерус. город. – К., 1985. – С. 58–61.
- 1921.** Котляр М.Ф. Політичні взаємини Києва і Новгорода в XII ст. // Укр. іст. журн. – 1986. – № 9. – С. 19–29.
- 1922.** Котляр М.Ф. Полководці Давньої Русі. – К.: Україна, 1991. – 149, [2] с.: іл.
- 1923.** Котляр М. У часи “Слова о полку Ігоревім” // Веч. Київ. – 1979. –

- 30 черв. – (1500, сторінки історії).
- 1924. Кравець Д.** Чому русичі прийшли в степ половецький: [Про одну з ймовірних причин походу князя Ігоря 1185 р.] // *Донеччина*. – 1996. – 25 черв.
- 1925. Куза А.В.** Києво-Новгородські взаємовідносини кінця XI – початку XII ст. // *Укр. іст. журн.* – 1995. – № 5. – С. 29–39.
- 1926. Кучкин В.А.** О маршрутах походов древнерусских князей на государство волжских булгар в XII – первой трети XIII вв. // *Ист. география России XII – начала XX вв.* – М.: Наука, 1975. – С. 31–45.
- 1927. Левченко М.В.** Очерки по истории русско-византийских отношений / Под ред. акад. М.Н. Тихомирова. – М.: Изд-во АН СССР, 1956. – 554 с.: карта. – (АН СССР. Ин-т истории).
- 1928. Линниченко И.** Взаимные отношения Руси и Польши до половины XIV столетия. Ч. 1: Русь и Польша до конца XII века. – К., 1885. – 254 с. – Відб. з: Унив. изв. – 1882. – №№ 2, 3, 9, 11; 1883. – №№ 4–6, 12. – *Бібліогр.*: с. 1–35.
- 1929. Литаврин Г.Г.** Византия, Болгария, Древняя Русь (IX– начало XII в.). – СПб., 2000. – 415 с.
- 1930. Литаврин Г.Г.** Византия и Русь в IX- X вв. // *История Византии*. – М., 1967. – Т. II. – С. 200–230.
- 1931. Литаврин Г.Г.** Войны Руси против Византии // *Исслед. по истории славян. и балкан. народов: Эпоха средневековья. Киев. Русь и ее славян. соседи*. – М., 1972. – С. 204–208.
- 1932. Литаврин Г.Г.** Древняя Русь, Болгария и Византия в IX–X вв. // *История, культура, этнография и фольклор славян. народов: IX Междунар. съезд славистов*. – М.: Наука, 1983. – С. 72–73.
- 1933. Литаврин Г.Г.** Идея верховной государственной власти в Византии и Древней Руси домонгольского периода // *Славян. культуры и Балканы*. – София, 1978. – С. 50–56.
- 1934. Литаврин Г.Г.** Русско-византийские связи в середине X века: [Киев] // *Вопр. истории*. – 1986. – № 6. – С. 41–52.
- 1935. Лотоцький А., Чорновіл Т.** Історія України для дітей: Київ. князівство. – Репр. перевид. 1936 р. – Л.: Стрім, 1995. – 103 с.
- 1936. Лотоцький А.** Княжа слава: (Іст. оповідання). – Л.: Укр. вид-во, 1942. – 198 с. – Із змісту: Що оповідав старий Бористен дубам на Київських горах. Невидані гості: (святий Андрій поставив перший хрест на горі під Бористеном). – С. 3–8; Нові прихідці (Кий, Щек та Хорив засновують город Київ. Двобій будівника Руслана з

хазарином). – С. 9–18; Нові князі (Аскольд і Дир). Похід князя Олега на греків. Похід князя Ігоря. Мудра володарка (княгиня Ольга). Князь-лицар (Святослав). І засяла на Київських горах благодать Божа (Хрещення). – С. 76–78; Ярославова слава (Ярослав Мудрий). – С. 86–92.

- 1937. Лотоцький А.** Княжа слава: Іст. оповідання: Для користування рідних шк. та домаш. самонавчання / Опрац. І. Бондарчук. – Репр. вид. – 4-е вид. – К., 1991. – 43 с.
- 1938. Ляскоронский В.Г.** Основные черты двух военных операций под Киевом в половине XII столетия по летописным данным // Воен.-ист. вестн. – 1915. – № 2. – С. 17–42; № 3. – С. 11–32; № 5. – С. 1–18.
- 1939. Miller D.B.** Kievan Principality on Eve of Mongol Invasion: An Inquiry into Current Historical Research a. Interpretation // Harv. Ukr. St. – 1986. – X. – P. 215.
- Міллер Д.Б.** Київське князівство напередодні монгольського вторгнення: Питання сучасних іст. досліджень та інтерпретації.
- 1940. Наддніпрянець В.** Стародавній Київ і Західна Європа // Голос (Берлін). – 1945. – 26 берез.
- 1941. Назаренко А.В.** Русь и Германия в IX–X вв. // Древнейшие государства Восточной Европы: Материалы и исслед. – М., 1995. – С. 61–80.
- 1942. Наливайко Д.** Очима Заходу: Рецепція України в Західній Європі XI–XVIII ст. – К.: Основи, 1998. – 578 с.
- 1943. Нікітенко Н.М.** Остання русько-візантійська війна 1043 р.: причини і наслідки // Наук. зап. НАУКМА. – К., 1999. – Т. 9, ч.1. – С. 128–135.
- 1944. Obolensky D.** Byzantium and the Slavs. – London, 1971.
- Оболенський Д.** Візантія та слав'яни.
- 1945. Омькин Г.И.** “ПВЛ” как военно-исторический источник // О начальных этапах развития рус. воен. искусства. – М.: Воениздат, 1951. – С. 30–51.
- 1946. Павленко С.** Печеніги під Києвом // Іст. календар 98: Наук. попул. та літ. календар. – 1997. – Вип. 5. – С. 58–59.
- 1947. Пархоменко В.** Русь та печеніги // Східн. світ. – 1929. – № 1–2. – С. 287–296.
- 1948. Паталах О.** Українські самодержці: [Про Київ. монархію] // Наддніпрян. правда. – 1996. – 2 лип.
- 1949. Пашуто В.Т.** Внешняя политика Древней Руси. – М.: Наука,

1968. – 471 с.
- 1950. Пашуто В.Т.** Международное значение Древней Руси // IX Междунар. съезд славистов. История, культура, этнография и фольклор славян. народов. – М., 1983. – С. 51–55.
- 1951. Повість швидкоплинних літ:** [Військ. енцикл. князів доби (XI) ст.] / Вибір. пер., комент. і передм. О. Дмитренко, М. Шудрі. – К.: Варта, 1996. – 133, [1] с.: [4] арк. іл. – (Військ.-патріот. б-ка “Благословен і щит, і меч”). – Геогр. покажч.: С. 106–113.
- 1952. Позняк С.В.** Облога Києва печенегамі: Історія в мал. – К.: Україна, 1992. – 30, [2] с.
- 1953. Поліщук В.** Чи впадала Волга в Азовське море?: Таємниця морських походів давньокіїв. князів та їх біогеогр. інтерпретація // Наука і суспільство. – 1987. – № 5. – С. 54–58.
- 1954. Половой И.Я.** О русско-хазарских отношениях в 40-х годах X в. // Зап. Одес. археол. о-ва. – О., 1960. – Т. 1 (34). – С. 344–356.
- 1955. Полонська-Василенко Н.** Київ часів Володимира та Ярослава. – Прага: Вид-во Юрія Тищенка, 1945. – 63 с.: 23 іл. – (Наук. б-ка “JuT”; Ч. 27).
- 1956. Рорре А.** Rus’ i Bizancjum w latach 986–989 // Kwartalnik Hist. – 1978. – 85, z. 1. – S. 1–23.
- Поппе А.** Русь і Візантія у 986–989 рр.
- 1957. Пресняков А.Е.** Княжое право в древней Руси: Очерки по истории X–XII столетий. – СПб., 1909. – VIII, 316 с. – (Зап. ист.-филол. фак. СПб. ун-та; Ч. 90).
- 1958. Рапов О.М.** Княжеские владения на Руси в X – первой половине XIII в. – М.: Изд.-во МГУ, 1977. – 262 с.
- 1959. Раушенбах Б.** Сквозь глубь веков: [Княжение Владимира и Ярослава] // Коммунист Молдавии (Кишинев). – 1988. – № 5. – С. 77–86.
- 1960. Ричка В.** Перші руськи дипломати // Наука і суспільство. – 1981. – № 8. – С. 44–48.
- 1961. Рыбаков Б.** “... кто в Киеве нача первее княжити ...” // Наука и жизнь. – 1982. – № 5. – С. 36–42.
- 1962. Рыздзевская Е.А.** Древняя Русь и Скандинавия в IX–XIV вв.: Материалы и исслед. – М., 1978. – С. 128–129.
- 1963. Российское** законодательство X–XX вв. В 9 т. Т. 1. Законодательство Древней Руси. – М., 1985. – С. 137–167; 209–211.
- 1964. Сахаров А.Н.** “Восточный фактор” и зарождение древнерусской

- дипломатии (IX – первая половина X в.) // История СССР. – 1980. – № 1. – С. 24–45.
- 1965. Сахаров А.Н.** Дипломатия Древней Руси: IX-й – первая половина X в. – М.: Мысль, 1980. – 358 с.
- 1966. Сахаров А.Н.** Поход Руси на Константинополь в 907 г. // История СССР. – 1977. – № 6. – С. 72–103.
- 1967. Сахаров А.Н.** Русско-византийский договор 907 г.: реальность или вымысел летописца? // Вопр. истории – 1978. – № 2. – С. 115–133; № 3. – С. 98–115.
- 1968. Сміленко А.Т.** Слов'яни та їх сусіди в Степовому Подніпров'ї (IX–XIII ст.). – К.: Наук. думка, 1975. – 212 с.
- 1969. Soloviov A.V.** Die angebliche ungarische Herrschaft in Kiev in 9. Jahrhundert // Lunds Universitets Auskrift.– 1960. – N 8. – S. 123–129.
- Соловйов А.Ф.** Вигадана угорська влада в Києві в 9-му столітті.
- 1970. Taube M.** Rome et Russie avant invasion des tatars IX–XIII century. – Paris, 1947.
- Таубе М.** Рим і Русь перед вторгненням татар IX–XIII ст.
- 1971. Тимошенко Б.** Похід на [Київську] Русь: (Пошуки істини в глибині віків – літо 6748) // Пам'ять століть. – 1997. – № 3. – С. 6–25. – Бібліогр.: с. 22–25.
- 1972. Тихомиров М.Н.** Славяне в “Истории России” проф. Г. Вернадского // Ист. связи России со славян. странами и Византией. – М., 1969. – С. 238–251.
- 1973. Tishkevych I.** Cultural process connected with expansion of the Rus of Kiev towards Lithuania in the 9-th –11-th centuries // Archeologia Polona. – Wrocław, Kraków, Gdańsk, 1975. – P. 105–126.
- Тишкевич Й.** Культурологічний процес, пов'язаний з експансією Київської Русі у Литву в 9-11 ст.
- 1974. Толочко П.П.** Историчні портрети: Із історії давньорус. та європ. політики X–XII ст. – К.: Наук. думка, 1990. – 272 с.
- 1975. Толочко П.П.** Киев и Чернигов в IX–XII вв. // Ист.-археол. семинар “Чернигов и его округа в IX–XIII вв.”, (15–18 апр. 1985): Тез. докл. – Чернигов, 1985. – С. 8–10.
- 1976. Толочко П.П.** Князь в Древней Руси: власть, собственность, идеология. – К.: Наук. думка, 1992. – 223 с.
- 1977. Толочко П.П.** Кочевые народы степей и Киевская Русь. – К.: Абрис, 1999. – 196, [2] с.: ил.
- 1978. Україна в Центрально-Східній Європі: Студії з історії XI–XVIII ст.**

- К.: Ін-т історії України НАНУ, 2000. – 463 с.
1979. **Федака С.Д.** Політична історія України – Русі доби імперії Рюриковичів (XII ст.) / Ужгород. держ. ун-т. – Ужгород: Вид-во В. Падека, 2000. – 340 с.
1980. **Хачатуров Р.Л.** Мирные договоры Руси с Византией. – М.: Юрид. лит. – 136 с.
1981. **Schachmatov A.A.** Zu ältesten slavisch-keltischen Beziehungen // Archiv für slavische philologie. – Berlin, 1912. – Bd/ XXXIII. – S. 51–99.
Шахматов А.А. Давні слов'янсько-кельтські відносини.
1982. **Шекера І.М.** Київська Русь XI ст. у міжнародних відносинах. – К., 1967. – 240 с.
1983. **Щапов Я.Н.** Княжеские уставы и церковь в Древней Руси XI–XIV вв. – М.: Наука, 1972. – 340 с.
1984. **Якубовский А.Ю.** О русско-хазарских и русско-кавказских отношениях в IX–X вв. // Изв. АН СССР. Сер. истории и философии. – 1946. – Т. 3, № 5. – С. 470–473.

6.2.5.2.4. Жінки князівського роду в політичному житті Women of princely family in political life

1985. **Анна [1024-1075]** – королева Франції, князівна Київська: [Сторінки історії] / Підгот. Н. Чернова // Слобід. край. – 1996. – 17 груд.
1986. **Баумгартен Н.А.** Добронета Владимировна, королева польская, дочь святого Владимира // Благовест (Париж). – 1930. – № 2–3. – С. 102–109.
1987. **Баумгартен Н.А.** Добронета Владимировна, королева польская, дочь святого Владимира // Seminarium Kondakovianum. – Belgrad, 1931. – Т. 5. – S. 95–105.
1988. **Baumgarten N.** Genealogies et mariages occidentaux des Rurides Russes du X an XIII siecle. – Romae, 1927. – 22 p.: V table.
Баумгартен Н. Генеалогія та одруження в державах Західної Європи з Рюриковичами Русі в X–XIII ст.
1989. **Баумгартен Н.А.** Ода Штаденская, внучатая племянница папы Льва IX – невестка Ярослава Мудрого // Благовест (Париж). – 1930. – № 1. – С. 95–102.
1990. **Борщак І.** Анна Ярославна, королева Франції // Стара Україна (Л.). – 1923. – Т. 6. – С. 23–35.
1991. **Wytochynska O.** La reine oubliee: Anna Yaroslavna – Reine de France: Recit historique. – P.; Munich: Universite ukrainienne libre, 1990. – 163 p.

- Вітошинська О.** Забута королева: Анна Ярославна – королева Франції.
- 1992. Головань И.А.** Ярославна – королева Франции // Неделя. – 1968. – 23 сент.
- 1993. Гордасевич Р.** Англійська королева – нащадок Володимира Мономаха // Голос України. – 1991. – 17 жовт.
- 1994. Граф де Ке де Сент-Емур.** Анна Русинка королева Франції і графиня Валюа: Пер. з фран. // Книжник. – 1991. – № 5. – С. 13–21.
- 1995. Grunwald С.** Anne de Russie reine de France // Miroir de l'Histoire. – Paris, 1965. – N 175. – P. 674–680.
- Грунвальд С.** Ганна з Русі – королева Франції.
- 1996. Джеджула Ю.** Три імені київської княгині [дружини Ярослава Мудрого Інгрэнд] // Політика і час. – 1995. – № 10. – С. 73–76.
- 1997. Домбровська Л.** Роль жінок княжих династій Київської Русі в розвитку вітчизняної та світової культури // Духовна спадщина Київ. Русі. – 1997. – Вип. II. – С. 79–85.
- 1998. Єжова В.** Ми і Ярослав Мудрий: [Пам'ятки Києва] // Веч. Київ. – 1988. – 28 трав.
- 1999. Кайдаш С.Н.** Сильнее бедствия земного: Очерки о женщинах рус. истории: [О дочерях Ярослава Мудрого – Елизавете [? - 1076], Анне, Анастасии]. – М.: Молодая гвардия, 1983. – 207 с.: 8 л. ил.
- 2000. Карасьевич С.** Свята Янка – княжна: [Про іст. події у Вишгороді під Києвом у 1072 р.] / Пер. з рос. В. Туркевича // Київ. старовина – 1995. – № 1. – С. 58–71.
- Янка – дочка князя Всеволода з роду Мономахів, засновниця чернечого монастиря з церквою в ім'я святого апостола Андрія Первозваного.*
- 2001. Козуля О.** Жінки в історії України. – К.: Укр. центр духовн. культури, 1993. – 255 с.
- 2002. Колесниченко Ю.** Анна Ярославна – королева Франции: [Про долю дочки князя Ярослава Мудрого]: З далекої минувщини // Ранок. – 1968. – № 2. – С. 19.
- 2003. Корона для [Анны] Ярославны:** Из истории Украины / Подгот. А. Пасько // Днепров. правда. – 1999. – 13 июля.
- 2004. Котляр М.** Анна руська, королева французька // Віче. – 1993. – № 6. – С. 136–140.
- 2005. Котляр М.** Давньоруські князі: Єлизавета Норвезька // Історія України. – 1997. – № 35. – С. 2–3.

2006. **Котляр М.** “Листок, відірваний від гілки...”: Давньорус. жінки у політ. житті середньовіч. світу: (За інозем. джерелами) // Всесвіт. – 1990. – № 3. – С. 135–141.
2007. **Кузич-Березовський І.** Анастасія Ярославна, королева і регентка Угорщини від 1046–1076 років // Жінка і держава (Львів). – 1995. – С. 129–132.
2008. **Кулинич Д.Д.** Анна Ярославна, королева Франції // Вопр. истории. – 1967. – № 2. – С. 217–218.
2009. **Ладинский А.П.** Когда пал Херсонес; Анна Ярославна – королева Франції: Ист. романы [Худож. А. Иванченко]. – Миколаїв: Приват. фірма “Академія”; Сімф.: Таврія, 1995. – 598, [2] с.: іл. – (Лит. сер. “Академія”). – Рос.
2010. **Лельошкіна О., Лельошкін О.** Єфросина Ярославна – дружина князя Ігора: [Легенда] // Сівер. літопис. – 1996. – № 6. – С. 76–78.
2011. **Мотрос А.** Євпраксія, дочка Всеволода Ярославовича – дружина Генріха IV, імператора Німеччини (1071–1109) // Молодь України. – 1995. – 6 квіт.
2012. **Перга Т.** Анна Ярославна, королева Франції: [З історії України] // Столиця. – 1999. – 30 груд.
2013. **Пилипчук І.** Анна Ярославна – королева Франції: [Повість] / [Упоряд., ред., авт. поясн. і біогр. письменника Я. Радевич-Винницький]. – Дрогобич: Вид. фірма “Відродження”, 1995. – 168, [1] с.
2014. **Полонська-Василенко Н.Д.** Дочка Володимира Мономаха (Євфимія) // Наше життя. – 1961. – Кн. 5. - С. 15-19.
2015. **Полонська-Василенко Н.Д.** Євпраксія-Адельгейда – княжна київська, імператриця німецька // Наше життя. – 1959. – № 9. - С. 21-23.
2016. **Радченко О.Д.** Анна руська, королева французька // Веч. Київ. – 1966. – 9 груд.
2017. **Радченко О.** Єлизавета руська – королева Норвегії // Веч. Київ. – 1967. – 22 лют.
2018. **Радченко О.Д.** Прочитайте ту славу, як дев’ять сторіч тому ... : Дочки Ярослава // Україна. – 1967. – № 25. – Черв. - С. 16-17.
2019. **Ричка В.** Анна руська – королева Франції // Прапор комунізму. – 1980. – 20 черв.
2020. **Ричка В.** Князівни древньої Русі // Рідний край (Буенос-Айрес). - 1980. – 25 верес.
2021. **Ричка В.** Перші руські дипломати // Наука і суспільство. – 1981. –

№ 8. – С. 44–48.

1071 – 1109 рр. В 1088 р. княжна Євпраксія була повінчана з нім. імператором Генріхом IV під іменем Адельгейди.

- 2022. Розанов С.П.** Евпраксия–Адельгейда Всеволодовна // Изв. АН СССР. Отд-ние гуманитар. наук. Сер. 7. – 1929. – Ч. 8. – С. 618–620.
- 2023. Соломко А.** Анна Ярославна // Молода гвардія. – 1979. – 18 серп. – (До 1500-річчя Києва).
- 2024. Соломко А.** Анна Ярославна – королева Франції // Україна. – 1980. – № 6. – С. 13–15.
- 2025. Соломко А.** Київська князівна, німецька імператриця: [Про Євпраксію Всеволодівну, дочку великого князя київ. Всеволода Ярославича] // Київ. правда. – 1987. – 18 січ.
- 2026. Тимирязев В.** Французская королева Анна Ярославна // Ист. вестн. – 1895. – Т. 55. – Янв. – С. 203.
- 2027. Трагічна** доля княжни Євпраксії Всеволодівни (1071–1109) // Укр. історик (Нью-Йорк – Мюнхен). – 1975. – № 12. – С. 76–81.
- 2028. Чотири** дочки Ярослава Мудрого // Дзвіночок. – 1996. – Лип./Серп. – С. 22.
- 2029. Штернберг Я.И.** Анастасия Ярославна, королева Венгрии: [Династ. связи Киев. дома] // Вопр. истории. – 1985. – № 10. – С. 180–185.
- 2030. Щавелева Н.И.** Польки – жены русских князей (XI – середина XII в.) // Древнейшие государства на территории СССР. – М.: Наука, 1989. – С. 50–58.

6.2.5.3. Повстання у Києві 1068, 1113, 1146 рр. Rebellions in Kiev at 1068, 1113, 1146 years

- 2031. Брайчевський М.Ю.** Повстання 1068–1069 рр. у Києві // Укр. іст. журн. – 1979. – № 1. – С. 75–83.
- 2032. Брайчевський М.Ю.** “Руська правда” про втечі від феодального гніту // Укр. іст. журн. – 1977. – № 11. – С. 107–108.
- 2033. Воронин Н.** Восстание смердов в XI веке // Ист. журн. – 1940. – № 2. – С. 54–61: ил.
- 2034. Мавродин В.В.** Очерки по истории феодальной Руси. – Л.: ЛГУ, 1949.
Див. про Київ у розд. II. Классовая борьба в древней Руси. – С. 163–175.

2035. **Ніколенко П.** Жарина, що віщувала громи: 900-річчя першого повстання в Києві [проти князів та бояр] // Літ. Україна. – 1968. – 1 жовт.
2036. **Рапов О.М.** О датировке народных восстаний на Руси XI века в “Повести временных лет” // История СССР. – 1979. – № 2. – С. 137–150.
2037. **Рыбаков Б.А.** Печать Георгия и Софии: (Из истории борьбы горожан Киева с князьями в XII веке) // Кратк. сообщ. ИИМК СССР. – 1949. – Вып. 29. – С. 106–108: ил.
2038. **Тихомиров М.Н.** Крестьянские и городские восстания на Руси XI–XIII вв. – М.: Госполитиздат, 1955. – Из содерж.: Гл. 7. Киевское восстание 1068 г. – С. 82–104; Гл. 10. Киевское восстание 1113 г. – С. 130–148; Гл. 11. Восстание горожан и смердов в Киевской и Черниговской землях в XII ст. – С. 149–162.
2039. **Ткаченко М.** Повстання в Києві 1113 року // Наук. зап. Ін-ту історії і археол. України АН УРСР. – 1946. – Кн. 2. – С. 118–130.
2040. **Ткаченко М.** Повстання в Києві в 1068–1069 рр. // Наук. зап. Ін-ту історії і археол. України АН УРСР. – [Уфа], 1943. – Кн. 1. – С. 140–152.
2041. **Толочко П.П.** Вече и народные движения в Киеве // Исслед. по истории славян. и балкан. народов. – М., 1972. – С. 125–143.
2042. **Фроянов И.Я.** Вечевые собрания 1146–1147 гг. в Киеве // Вестн. Ленинград. гос. ун-та. – 1977. – № 8. – С. 28–36.
2043. **Фроянов И.Я.** Характер соціальних конфліктів на Русі в X – на початку XII ст. // Укр. іст. журн. – 1971. – № 5. – С. 71–79.
2044. **Чистов К.Ф.** События в Киеве 1146 г. в полемике И.Н. Болтина и М.М. Щербатова: К характеристике взглядов М.М. Щербатова // Вестн. Ленинград. гос. ун-та. Сер. История, яз., лит. – 1981. – 20 с. – Библиогр.: с. 17–20. – Рукоп. деп. в ИНИОН АН СССР № 8052 от 21.07.81.
2045. **Шекера І.** Народні повстання у древньому Києві: сторінки історії // Веч. Київ. – 1979. – 23 черв.

6.2.5.4. Боротьба з татаро-монголами Struggle with Tatar-Mongols

2046. **Альшиц В.Б.** Нашествия Батые. – К.: Госвоениздат, 1939.
Про навалу Батия на Київ – С. 39–45.
2047. **Bardach J.** Złota Orda, Litwa i Ruś w XIV – początku XV wieku //

Kwartalnik Historyczny. – 1977. – Z. 1. – S. 183–188.

Бардах І. Золота Орда, Литва і Русь в XIV – початку XV ст.

- 2048. Бодрухин В.М.** Наддніпрянщина за татарських часів // Бористен. – 2000. – № 1. – С. 8–9.
- 2049. Бодрухин В.М.** Татарська політика в українських землях останньої третини XIII ст. // Бористен. – 2000. – № 7. – С. 8–9.
- 2050. Вернадский Г.В.** Монголы и Русь. – Тверь: ЛЕАН, 1997. – 221 с.
- 2051. Вовк Т., Отрощенко В.** До питання про так зване золотоординське іго в Україні // Сучасність. – 1997. – С. 27–29.
- 2052. Героическая** борьба киевлян с войском Батыея (1240) // Полн. собр. рус. летописей: В 38 т. – СПб., 1885. – Т. X: Никоновская летопись. – С. 116–117.
- 2053. Готун І., Моця О.** З життя киян в часи Батия: [Новий археол. факт] // Київ. старовина. – 1993. – № 5. – С. 77–80.
- 2054. Греков Б.Д., Якубовский А.Ю.** Золотая Орда и ее падение. – М.;Л.: АН СССР, 1950. – 478 с. – (АН СССР. Сер. Итоги и проблемы современ. науки).
Про Київ див: Показчик. – С. 455.
- 2055. Грінченко Б.Д.** Київська держава і татарське лихоліття. – К.: Вид. М. Грінченко, 1911. – 62 с.
- 2056. Грінченко Б.Д.** Оповідання з української старовини. – К.: [Київ. Друк. Т-ва Н.І. Гирич], 1906.
Див.: [Ч.] 1: Київська держава і татарське лихоліття. – 96 с.
- 2057. Грінченко Б.Д.** Оповідання з української старовини. – 2-е вид. – [К.]: Вид. М. Грінченко. Друк. 1-ої київ. Друк. Спілки, 1911. – (Кн. пам'яті Н. Грінченка; № 3).
Див.: [Вип.] 1: Київська держава і татарське лихоліття. – 62, [2] с.
- 2058. Грипаєв В.** 1240 рік: Загибель Київської Русі: [З історії] // День. – 2000. – 23 груд.
- 2059. Грицак П.** Київщина по татарському погромі // Розбудова Держави (Клівленд). – 1955. – Ч. 2–3.
- 2060. Грицак П.** Ще про Київщину після татарського погрому // Розбудова Держави (Клівленд). – 1955. – Ч. 17–20.
- 2061. Дядиченко В.** Боротьба проти татарського іга і церква // Безбожник (Київ). – 1940. – 14 груд.
- 2062. Івакін Г.** Давній Київ під мечами Батия // Вітчизна. – 1992. – № 11. – С. 139–141.
- 2063. “Історія монголів”** Джіованні дель Плано Карпіні: [Київ, XIII ст.]

- // Київ. – 1985. – № 9. – С. 139–140.
- 2064. Каргер М.К.** Киев и монгольское завоевание // Совет. археология. – 1949. – Т. 11. – С. 55–102: ил.
- 2065. Каргер М.** Тайник под развалинами Десятинной церкви в Киеве // Кратк. сообщ. ИИМК. – 1941. – Вып. 10. – С. 75–85: ил.
- 2066. Киев** и монголо-татарское нашествие // Толочко П.П. Древний Киев. – К., 1976. – С. 191–205.
- 2067. Ковальський М.** Двоє роковин: (1240–1340–1940): [Завоювання Києва монголами у 1240 р., завоювання Львова поляками у 1340 р.] // Тризуб (Париж). – 1940. – 1 квіт.
- 2068. Корінний М.** “От мала до велика” // Молодь України. – 1982. – 17 січ.
- 2069. Кривошеев Ю.В.** Русь и монголы: Исслед. по истории Сев.-Вост. Руси XIII–XIV вв. / Отв. ред. И.Я. Фроянов. – СПб.: Изд-во С.-Петербург. ун-та, 1999. – 408 с.
- 2070. Марк К.** Secret Diplomatic History of the Eighteenth Century. – London, 1899. – 75 p.
Марк К. Секрет дипломатичної історії вісімнадцятого століття. В розд 5. Характеристика татарського іґа на Русі.
- 2071. Маркс К.** Хронологические выписки // Арх. Маркса и Энгельса. Т. 5 / Под ред. В. Адоратского. – М., 1938.
На с. 224 зазначено дату – 1240 р.: князі київські і галицькі тікають з багатьма руськими до Венгрії.
- 2072. Mason R.** The Mongol missions and Kyivan Rus // The Ukrainian Quarterly. – 1995. – N 1. – P. 36–51.
Масон Р. Монгольські походи і Київська Русь.
- 2073. Мишко Д.** Сказання про Київську битву [з татаро-монгол. загарбниками в 1240 році] // Молодь України. – 1966. – 9 груд.
- 2074. Назаренко А.В.** Русь и монголо-татары в хронике сплитского архидьякона Фомы (XIII в.): (“История салонских сплитских архиепископов”) // История СССР. – 1978. – № 5. – С. 150–158.
- 2075. Насонов А.Н.** Монголы и Русь: История татар. политики на Руси. – М.;Л., 1940. – 178 с.
- 2076. Пашуто В.Т.** Очерки по истории Галицко-Волынской Руси. – М.: Изд-во АН СССР, 1950. – 330 с.: вкл. л. карт. – Библиогр.: с. 310–315.
Про Київ див.: Геогр. показчик. – С. 325–326.
- 2077. Плано Карпини.** [Життя на Русі під час золотоординського поневолення (1246 р.)] // Карпини Иоанн де Плано. История монголов. –

- СПб, 1911. – С. 33–35.
- 2078. Плато Карпини** [бл. 1182-1252]. История монголов. – СПб., 1911. *Про Київ – С. 25, 45, 60–62. Плато Карпини був у Києві в 1246 і 1247 рр.*
- 2079. Плато Карпині** [папський посланик, який проїжджав через Київ у 1246 р.] про Київську Русь // В. Січинський. Чужинці про Україну: Вибір записів подорожей по Україні та ін. писань чужоземців про Україну за десять ст. – К., 1992. – С. 31–32.
- 2080. Приворотський Я.** В літо 1240 ...: Сторінки історії [Києва] // Київ. вісн. – 1990. – 27 груд.
- 2081. Пузуна Ж.** W sprawie pierwszych walk Litwinów z tatarami o Ruś w latach 1238–1243 // Przegląd historyczno-Wojskowy. – 1937. – Т. 9. – S. 345–400.
Пузіна Й. Справа перших битв литовців з татарами за Русь в 1238–1243 рр.
- 2082. Путешествие** в восточные страны Плато Карпини и Рубрука. – М., 1950. – 548 с.
- 2083. Путешествие** в восточные страны Плато Карпини и Рубрука. – М.: Гос. изд-во Геогр. лит., 1957. – 270 с.
Плато Карпині був у Києві в 1246 і 1247 рр.
- 2084. Рубрук В. де** [Спустошення Руси татаро-монголами (1253–1255 рр.)] // Рубрук Вильгельм де. Путешествие в восточные страны. – СПб., 1911. – С. 85–86.
- 2085. Русина О.** До питання про Київських князів татарської доби // Зап. НТШ. – 1993. – Т. 225. – С. 194–203.
- 2086. Русина О. В.** Україна під татарами і Литвою. – К.: Альтернатива, 1998. – 320 с.
- 2087. Ставиский В.И.** Известия о Руси в “Истории монголов”. Плато Карпини в свете археографической традиции ее изучения // Древнейшие государства на территории СССР. – М., 1988. – С. 192–196.
- 2088. Ставиский В.И.** “Киевское княжение” в политике Золотой Орды: первая четверть XIV в. // Внешняя политика Древней Руси: Юбилейн. чтения, посвящ. 70-летию со дня рождения чл.-кор. АН СССР В.Т. Пашуто. – М., 1988. – С. 95–99.
- 2089. Стависький В.І.** Проблема походження літописних оповідей про нашестя Батия на руську землю у 1237–1241 рр. // Укр. іст. журн. – 1993. – № 9. – С. 52–58.
- 2090. Тимошенко Б.** Похід на Русь: (Пошуки істини в глибині віків – літо 6748) // Пам’ять століть. – 1997. – № 3. – С. 6–22; № 5. – С. 14–27.

Батиєве військо в походах на Русь та при облозі Києва (1240).

2091. **Тимошенко П.П.** Перед Батиєм не схилили голови ... [1240 р.] // Молодь України. – 1989. – 28 трав.
2092. **Чаговец В.** Возрождение на руинах: 700 лет со дня разрушения Киева Батыем // Совет. Украина. – 1940. – 10 дек.
2093. **Черепнин Л.В.** Монголо-татары на Руси [XIII в.] // Татаро-монголы в Азии и Европе. – М., 1970. – С. 179–203.
2094. **Чукаева В.А.** Русские княжества и Золотая орда, 1243–1350. – Днепропетровск: Наука и образование, 1998. – 175 с.
2095. **Spuler В.** Die Goldene Orde. Die Mongolen in Russland 1223–1502. – Lipsk, 1943. – 258 S.
- Шпулер Б.** Золота Орда: Монголи на Русі 1223–1502.
2096. **Ян В.** Батый: Роман. – К.: Вища шк., 1990. – 364, [1] с.: ил. – 2-а ч. трилогії “Нашествие монголов”.

6.2.5.5. Екологія (метеорологія)

Ecology (meteorology)

2097. **Зубарева В.И.** Фауна Киева 1000 лет назад // Природа. – 1940. – № 8. – С. 82–88.
2098. **Ковалинский В.** В былые зимы ... // Рабочее слово. – 1990. – 14 дек.: ил. *Метеорологічні спостереження в Києві в 1110, 1135 1303, 1643, 1668, 1684–1685, 1770–1771, 1785, 1853, 1855, 1895, 1908–1909, 1913–1914, 1919, 1921, 1935, 1957, 1975 рр.*
2099. **Шарлемань М.В.** Фауна та мисливство навкруги Києва 900 років тому (1938) // Нац. б-ка України ім. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 49, 1231 од. зб. (1919–1976).

6.2.5.6. Соціально-економічний розвиток

Social-economic development

6.2.5.6.1. Загальні праці

General works

2100. **Аристов Н.** Промышленность Древней Руси. – СПб, 1866. – 324 с.
2101. **Бойко І.Д.** Дослідження про землеробство древньої Русі // Нар. творчість та етнографія. – 1962. – № 1. – С. 142–145.
2102. **Брайчевский М.Ю.** К вопросу о русско-армянских связях в период образования Киевской Руси // Ист. связи и дружба укр. и армян.

- народов: Сб. материалов второй укр.-армян. науч. сес. – К., 1965. – С. 161–168.
- 2103. Голубев В.** Один из пятнадцати веков Киева // Лит. газ. – 1982. – 24 марта.
- 2104. Губин Л.** На реку Днепр за угольем: [Ист. очерк]: К 1500-летию Киева // Радуга. – 1982. – № 2. – С. 115–123.
- 2105. Гуслистий К.Г.** Формування і розвиток феодальних відносин у східних слов'ян: Давньорус. держава // Історія Укр. РСР. – К., 1967. – Т. 1. – С. 39–85.
- 2106. Данилова Л.В., Пашуто В.Т.** Товарное производство на Руси (до XVII в.) // Вопр. истории. – 1955. – № 1. – С. 117–136.
- 2107. Зоценко В.Н.** Историко-экономические связи Киева с Юго-Восточной Прибалтикой в IX – начале XIII вв.: Автореф. дис. ... канд. ист. наук / Ин-т археологии АН УССР. – К., 1985. – 20 с.
- 2108. Івакін Г.** “Країна величезна, багата”: 3 глибин віків [Київ XII ст.] // Молодь України. – 1980. – 20 лип.
- 2109. Кирпичников А.М.** Озброєння воїнів Київської Русі в світлі русько-скандинавських контактів IX–XI ст. // Укр. іст. журн. – 1972. – № 7. – С. 76–85.
- 2110. Котенко В.Д.** Киев – экономический и политический центр восточного славянства / Харьк. юрид. ин-т им. Ф.Э. Дзержинского. – Х., 1985. – 17 с. – Библиогр.: с. 15–17. – Рукоп. деп. в ИНИОН АН СССР, № 15940 от 11.03.85.
- 2111. Мезенцев В.І.** Еволюція соціально-економічних функцій “міста Ярослава” – стародавнього Києва // II республік. наук. конф. з іст. краєнавства 19–21 жовт. 1982 р., м. Вінниця. – К., 1982. – С. 158.
- 2112. Noonan T.** The monetary history of Kiev in the Pre-Mongol period // Harvard Ukrainian Studies. – Cambridge (Mass). – 1987. – Vol. XI, N. – P. 384–409.
- Нунан Т.** Монітарна (грошова) історія Києва в домонгольський період.
- 2113. Рычка В.М.** О земледелии и землевладении в Киеве XI – первой половины XVI вв. // Древнерус. город. – К., 1985. – С. 108–109.
- 2114. Толочко П.П.** Київ – центр феодального землеволодіння Русі X–XIII ст.: (До 1500-річчя Києва) // Історія нар. госп-ва та екон. думки УРСР. – 1982. – Вип. 15. – С. 81–86.
- 2115. Фехнер М.В.** Некоторые данные о внешних связях Киева в XII в. // Культура средневековой Руси. – Л., 1975. – С. 37–46.
- 2116. Юшков С.В.** Нариси з історії виникнення і початкового розвитку

феодалізму в Київській Русі. – К.: Наук. думка, 1992. – 352 с.

6.2.5.6.2. Розвиток ремесел

Handicraft progress

2117. **Аристов Н.** Промышленность древней Руси. – СПб., 1866. – 338 с. – Бібліогр.: С. 3–6.
2118. **Безбородов М.А.** Древнерусские стекла и огнеупорные изделия // Кратк. сообщ. ИИМК. – 1956. – Вып. 62. – С. 66–83: ил.
2119. **Безбородов М.А.** Очерки по истории русского стеклоделия. – М.: Промстройиздат, 1952. – 168 с.: ил., карта.
Див. розд: Стеклоделие в Киевской Руси. – С. 9–15.
2120. **Безбородов М.А.** Стеклоделие в древней Руси. – Минск: Изд-во АН БССР, 1956. – 306 с. – Бібліогр.: С. 207–305.
2121. **Бережинський В.Г.** Зброя Київської Русі. Палаш / Н.-д. центр гуманіт. пробл. Збройн. сил України. – К., 1998. – 64 с.
2122. **Бережинський В.Г.** Зброя Київської Русі. Праща / Наук.-дослід. центр гуманіт. пробл. Збройних сил України. – К., 1998. – 32 с.
2123. **Бережинский В.Г.** Путь “из варяг в греки” и формирование оружейной культуры Киевской Руси. – К., 1998. – 20 с.
2124. **Бліфельд Д.І.** До питання про ремесло та ремісників у Київській Русі IX–X ст. // Археол. – 1955. – Т. 9. – С. 30–41.
2125. **Гупало К., Івакін Г.** Давньокиївські ремісники // Наука і суспільство. – 1977. – № 7. – С. 48–50.
2126. **Калюк А.П.** Об экспорте стеклоделательного ремесла из киевской земли в середине второй половины XII в. // Чернигов и его округа в IX–XIII вв. – К., 1988. – С. 86–92.
2127. **Noonan T.S.** The Millenium of Russia’s first Perestroika: the origins of Kievan glass industry under Prince Vladimir – Washington, D.C.: Kennan Institute, 1989. – 43 p.
Нунан Т.С. Тисячоліття російської Перестройки: Виникнення скляної промисловості за часів князя Володимира.
2128. **Рыбаков Б.А.** Ремесло Древней Руси. – М.: Изд-во АН СССР, 1948. – 792 с. – (Акад. наук СССР).
2129. **Суховесв В.** Там, де жили ремісники: Промовляють старожитності // Прапор комунізму. – 1979. – 17 серп. – (До 1500-річчя Києва).
2130. **Тихомиров М.Н.** Ремесленники и ремесленные объединения в Киевской Руси // Учен. зап. Моск. гос. ун-та. – 1946. – Вып. 87.

История СССР. – С. 22–37.

- 2131. Толочко П.П.** Ремесла стародавнього Києва: Розповідає д-р іст. наук П.П. Толочко / Розмову вів К. Касаткін // Веч. Київ. – 1985. – 13 лип.
- 2132. Толочко П.П.** Київ – центр ремесла і торгівлі на Русі IX–XIII ст. // Історія нар. госп-ва та екон. думки УРСР. – К., 1982. – Вип. 16. – С. 76–86.
- 2133. Шовкопляс А.М.** Некоторые данные о косторезном ремесле в древнем Киеве // Кратк. сообщ. Ин-та археологии АН УССР. – 1955. – Вып. 3. – С. 27–32: ил.

6.2.5.6.3. Торгівля Commerce

- 2134. Бернштейн-Коган С.В.** Путь из варяг в греки // Вопр. географии. – М., 1950. – Сб. 20. – С. 239–270: карта. — Бібліогр.: с. 267–270.
- 2135. Брим В.А.** Путь из варяг в греки // Изв. АН СССР. Сер. 7, отд. обществ. наук. – 1931. – № 2. – С. 201–247.
- 2136. Васильевский В.** Древняя торговля Киева с Регенсбургом // Журн. М-ва нар. просвещения. – СПб., 1888. – Т. VII. – С. 61–69
- 2137. Ємченко О.** Многотрудні дороги до ринку [за часів Київ. Русі] // Кур'єр ЮНЕСКО. – 1997. – Січ. – С. 32–35.
- 2138. Ємченко О.** Як ходили “із варяг у греки”: На допомогу вчителю історії // Київ. старовина. – 1992. – № 2. – С. 93–96.
- 2139. Зоценко В.М.** Экспорт зброї Києва в Південно-Східну Прибалтику [в X – середині XIII ст.] // Археол. – 1983. – № 45. – С. 47–61. – Рез. рос. – Бібліогр.: 49 назв.
- 2140. Зоценко В.Н.** Импорт изделий юго-восточной Прибалтики в Киеве (X – первая половина XIII вв.) // Древнерус. город: (Материалы Всесоюз. археол. конф., посвящ. 1500-летию г. Киева). – К., 1985. – С. 35–37.
- 2141. Калинина Т.М.** Заметки о торговле в Восточной Европе по данным арабских ученых IX–X вв. // Древнейшие государства Вост. Европы. – М., 1999. – С. 106–119.
- 2142. Киянський Д.** Від “Торговища” до універсаму // Веч. Київ. – 1981. – 14 трав. – (До 1500-річчя Києва. Минуле і сучасне).
- 2143. Кучерук О.** “Із варяг у греки” ... // Молодь України. – 1980. – 7 трав.
- 2144. Лабунский В.** Промыслы и торговля в древней Руси: (Образование

- рус. государства). – М.: И.Д. Сытин, 1905.
Про торгівлю Києва див. – С. 34–43.
2145. **Лавров Д.** “А вино свое тримай, купивши корчагу ...”: Рекл. в Київ. Русі у світлі археол. розкопок // Робітн. газ. – 1997. – 13 серп.
2146. **Л[евицкий] О.** Киево-Выдубецкий перевоз на Днепре и его неожиданная политическая роль // Киев. старина – 1882. – № 11, изв. – С. 368–372.
2147. **Моця О.П.** Новые сведения о торговом пути из Булгара в Киев // Земли Юж. Руси в IX–XIV вв.: (История и археология). – К., 1985. – С. 131–133. – Библиогр.: с. 133.
2148. **Олександренко Д.** Дороги без обрїїв: [Про старовин. торг. шлях “із варяг у греки”] // Молодь України. – 2000. – 26 груд.
2149. **Перхавко В.Б.** Развитие торговых контактов Киева с западнославянскими и южнославянскими землями в IX–XIII вв.: (К постановке проблемы) // Древнерус. город. – К., 1985. – С. 98–100.
2150. **Погодин М.А.** О русской торговле в удельном периоде (1054–1240) // Киевлянин, издав. М. Максимовичем. – 1850. – Кн. 3. – С. 68–81.
Про кийвську торгівлю див. – С. 69–75.
2151. **Пономаренко Л.** Де був Бабин торжок: Стежками минулого // Веч. Київ. – 1981. – 21 трав.
2152. **Свердлов М.Б.** Транзитные пути в Восточной Европе IX–XI вв. // Изв. всесоюз. геогр. о-ва. – 1969. – Т. 101, вып. 6. – С. 540–545.
2153. **Святловский В.В.** Примитивно-торговое государство, как форма быта. – СПб., 1915. – 460 с. – (Зап. ист.-филол. фак. СПб. ун-та. – Ч. 118).
Див.: Розд. 2: Киевская торговля. – С. 176–200.
2154. **Сидоренко О.Ф.** Українські землі у міжнародній торгівлі (I – середина XVII ст.). – К.: Наук. думка, 1993. – 230 с.
2155. **Спицын А.** Торговые пути Киевской Руси // Сергею Федоровичу Платонову ученики, друзья и почитатели: Сб. ст. – СПб., 1911. – С. 235–253.
2156. **Суховсєв В.** Торгівля древньої Русі: 3 глибин віків // Молодь України. – 1981. – 19 лип.
2157. **Толочко П.П.** Про торговельні зв'язки Києва з країнами Арабського Сходу та Візантією у VIII–X ст. // Археол. дослідження стародав. Києва. – К.: Наук. думка, 1976. – С. 3–11.
2158. **[Ходаковский З.]**. Пути сообщения в древней России / (Сообщ. М. Погодин) // Рус. ист. сб. – М., 1837. – Т. 1, кн. 1. – С. 1–50.

6.2.5.7. Етнографія Ethnography

2159. Антипина Е.Е., Маслов С.П. К вопросу об организации охотничьего промысла в Древней Руси // Археология. – 1995. – № 1. – С. 60–65.
2160. Артюх Л.Ф. Їжа та харчування в Київській Русі // Етнографія Києва і Київщини: традиція і сучасність. – К., 1986. – С. 65–83.
2161. Делеган І. Архістратиг Михаїл не тільки охоронець Києва, але й найвищий князь ловецький: Мисливство в Україні: історія, сучас. стан, шляхи розв'язання пробл. // Час/Time. – 1996. – 13 груд.
2162. Килимник С. Весілля свічки: [Про кийв. свято-звичай] // Літопис Червон. Калини. – 1995. – № 4–6. – С. 72.
2163. Курочкін О.В. Свята і звичаї давнього Києва // Нар. творчість та етнографія. – 1982. – № 3. – С. 35–41.
2164. Писаренко Ю.Г. Князівські лови в традиційній свідомості давньоруського суспільства // Укр. іст. журн. — 1993. – № 7–8. – С. 44–52.
2165. Прохоров В. Материалы по истории русских одежд и обстановки жизни народной. – СПб., 1881. – 86 с.: 72 л. табл.
2166. Рыбаков Б.А. Город Кия: [Из истории древн. Руси V–VI вв.] // Вопр. истории. – 1980. – № 5. – С. 31–47. – Рез. англ.: с. 190.
2167. Ричка В. Шлюб і подружнє життя у Київській Русі // Історія України. – 1997. – № 45. – С. 1–3.
2168. Сементовский Н.М. Несколько слов об оружии, музыкальных инструментах и одеждах древних киевлян // Живопис. рус. б-ка. – 1858. – Т. 3, № 39. – С. 306–307.
2169. Сементовский Н.М. Сказание о ловах великих князей киевских // Рус. живописн. б-ка. – 1837. – № 12. – С. 8–9; № 13. – С. 97; № 15. – С. 106.
2170. Серова И. Змееборцы – сыновья богов: [История и этнография Древней Руси] // Брега Тавриды. – 1995. – № 5. – С. 152–165.
2171. Скуратовський В. Триста варених медів: Розповідають стародав. літописи // Веч. Київ. – 1979. – 2 листоп.
2172. Скуратовський В. Чужинець з добрим серцем: [Д.П. Делафріз, 1854] // Рад. Україна. – 1982. – 30 верес.

6.2.5.7.1. Побут Mode of life

2173. **Брайчевский М.Ю.** Бытовая культура в Древней Руси // Курьер ЮНЕСКО. – 1988. – Июль. – С. 26–29.
2174. **Полевой П.Н.** Очерки русской истории в памятниках быта.– СПб., 1880. – Т. 2, розд. 1–5: Киев. – С. 1–132: 22 вкл. арк. іл.
Київ доби Київської Русі.
2175. **Ржига В.Ф.** Очерки по истории быта домонгольской Руси. – М., 1929. – 100 с.
2176. **Романов Б.А.** Люди и нравы древней Руси: (Ист.-бытовые очерки XI–XIII вв.). – Л.: ЛГУ, 1947. – 343 с. – Бібліогр.: с. 338–340.
Про Київ див.: Географічний покажчик. – С. 316.
2177. **Сергієва М.С.** До реконструкції меблів часів Київської Русі // Археол. – 1995. – № 1. – С. 48–60.

6.2.5.8. Культура Culture

6.2.5.8.1. Загальні праці General works

2178. **Брайчевський М.Ю.** Знання. Культура Київської Русі // Нариси стародав. історії Укр. РСР. – К., 1957. – С. 504–505.
2179. **Война В.** Живое дерево культуры: [Древн. Киев] // Наука и религия. – 1982. – № 5. – С. 12–15. – (Киеву – 1500).
2180. **Вострокнутов Л.Д.** Фізична культура в Україні з часів Київської Русі до початку XX ст.: Соц.-нормат. аспект: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Ун-т внутр. справ. – Х., 1999. – 16 с. – Бібліогр.: с. 13–14 (9 назв) та в підрядк. прим.
2181. **Греков Б.Д.** Культура Киевской Руси. – М.;Л.: АН СССР, 1945.–76с.: ил., 8 вкл. л. ил.
2182. **Grekov B.D.** The culture of Kiev Rus. – Moskow: Foreign Languages Pub. House, 1947. – 163 p.: [6] leaves of plates: il.
Греков Б.Д. Культура Київської Русі.
2183. **Дюмін О.З.** Конспект лекції до вивчення теми “Культура Київської Русі IX–XIII століть”: Для студентів усіх форм навчання / Харк. держ. техн. ун-т радіоелектроніки. – Х.: ХТУРЕ, 1995. – 19 с.

- 2184.** **История** культуры древней Руси: Домонгол. период: В 2 т. / Под общ. ред. Б.Д. Грекова и М.И. Артамонова. – М.;Л.: АН СССР, 1948–1951.
Т. 1: Материальная культура / Под ред. Н.Н. Воронина и др. – 483 с.: ил., карт., 9 вкл. л. ил.
Т.2: Общественный строй и духовная культура / Под ред. Н.Н. Воронина и М.К. Каргера. – 546 с.: ил., 10 вкл. л. ил.
- 2185.** **Книжные** центры Древней Руси XI–XVI вв.: Разные аспекты исслед. – СПб, 1991. – С. 226–282.
- 2186.** **Культура** древней Руси: Пособие для учителя / Сост. Э.С. Смирнова. – Л.: Просвещение. Ленинград. отд-ние, 1967. – 304 с.: ил. – Из содерж.: Киевская Русь (X – начало XIII вв.). – С. 7–82.
Про пам'ятки писемності: “Повість временних літ”, “Слово о полку Ігоревім”; Пам'ятники архітектури X–XIII ст.: Софійський собор, храм Михайла, Золоті ворота в Києві; Про найбільш відомі види прикладного мистецтва, зокрема виготовлення ювелірних виробів.
- 2187.** **Культура** средневековой Руси: Посвящ. 70-летию М.К. Каргера. – Л.: Наука, 1975. – 215 с.: ил.
- 2188.** **Лихачов Д.С.** Київ – мати культури руської: Розповідає акад. Д.С. Лихачов / Бесіду вів В. Довгич // Київ. – 1985. – № 10. – С. 148–153.
- 2189.** **Максимович Л.Д.** Видатні діячі культури Київської Русі: (Історія України, 7-й кл., урок-часопис) // Пед. пошук. – 1996. – № 2. – С. 28–32. – Бібліогр: с. 32.
- 2190.** **Марченко М.І.** Історія української культури: З найдавніших часів до середини XVII ст. – К.: Рад. шк., 1961. – 286 с.
- 2191.** **Матвійчук Н.М.** Вивчення теми “Київ – центр давньоруської культури” в середній школі // Укр. іст. журн. – 1982. – № 5. – С. 126–130.
- 2192.** **Милов Л.В.** Некоторые вопросы истории культуры Древней Руси: (О кн. Б.А. Рыбакова “Из истории культуры Древней Руси. Исслед. и заметки”) // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 8. История. – 1986. – № 6. – С. 25–38.
- 2193.** **Осетров Е.И.** Родословное древо: [Очерки о древнерус. культуре]. – М.: Молодая гвардия, 1979. – 387 с.: ил.
- 2194.** **Пуцько В.Г.** Світські елементи в духовній культурі стародавнього Києва // Укр. іст. журн. – 1996. – № 3. – С. 143–151. – Бібліогр. в прим.
- 2195.** **Rawita-Gawroński Fr.** Slady kultury starego świata na Rusi Kijowskiej. – Kraków, 1917.

- Равіта -Гавронський Фр.** Сліди культури старого світу в Київській Русі.
- 2196. Рыбаков Б.А.** Из истории культуры древней Руси. – М.: Изд-во Москов. гос. ун-та, 1985. – 240 с.
- 2197. Снігур С.** Особливості формування моралі та моральності в культурі Київської Русі–України // Наук. зап. Тернопіл. держ. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер.: Філософ. – 2000. – № 5. – С. 71–77.
- 2198. Стецюк К.** Центр давньоруської культури: 1500, сторінки історії // Веч. Київ. – 1979. – 5 лип.
- 2199. Сухобоков О.В.** Славяне Днепровского Левобережья: (Роменская культура и ее предшественники). – К.: Наук. думка, 1975. – 168 с.
- 2200. Тихомиров М.Н.** Русская культура X–XVIII веков. – М.: Наука, 1968. – 447 с.
- 2201. Толочко П.П., Жмир В.Ф.** Роль стародавнього Києва в соціальному і духовному розвитку Давньоруської держави // Філософ. думка. – 1981. – № 5. – С. 96–105.
- 2202. Удальцова З.В.** Киев и Константинополь – культурные связи до XIII века // Вопр. истории. – 1987. – № 5. – С. 56–59. – Рез.: англ. – С. 190.
- 2203. Фартушний А.А.** Українська культура: [Навч. посібник із дисциплін “Світ та укр. культура”, “Релігієзнавство”, “Історія України” для студентів техн. та ін. негуманіт. навч. закладів усіх рівнів акредитації: В 4 ч.] / Держ. ун-т “Львівська політехніка”. Каф. філософ. та культурології. – Л.: Держ. ун-т “Львівська політехніка”, 1999. – (Сер. публ. “Укр. нац. ідея”; Публ. 5).
Див.: Ч. 1: Культура передіст. доби. Культура Київ. доби. Культура Галицько-Волин. держави. – 1999. – 112 с.: іл., табл., портр. – Бібліогр. в кінці розділу.
- 2204. Целік Т.** Особистий вимір світської культури доби Київської Русі // Філософ. думка. – 2000. – № 5. – С. 109–122.

6.2.5.9. Меценатство

Patronage of art

- 2205. Багацький В., Голод І.** Меценатство в Україні (XI–XVIII ст.) // Укр. культура. – 1993. – № 11–12. – С. 2–5.

6.2.5.10. Освіта Education

6.2.5.10.1. Загальні праці General works

2206. **Бабишин С.Д.** Київська школа в XI ст.: [Про вищу шк. Київ. Русі] // Укр. іст. журн. – 1971. – № 7. – С. 96–100. – Бібліогр. в підрядк. прим.
2207. **Бабишин С.Д.** О грамотности женщин в городах Киевской Руси // Вопр. истории СССР. – 1980. – Вып. 25. – С. 136–142.
2208. **Бабишин С.** Пережили віки: (Культ. надбання Київ. Русі) // Наука і суспільство. – 1980. – № 2. – С. 43–45.
2209. **Бабишин С.Д.** Школа та освіта Давньої Русі (IX – перша половина XIII ст.). – К.: Вища шк., 1973. – 88 с.
2210. **Бабишин С.** Школа Ярослава Мудрого: [Про вищий учб. заклад Київ. Русі, XI – перша половина XIII ст.] // Знання та праця. – 1972. – № 7. – С. 26.
2211. **Брайчевський М.Ю.** Освіта. Культура Київської Русі // Нариси стародав. історії Укр. РСР. – 1956. – С. 503–505.
2212. **Брайчевський М.Ю.** Школи в Київській Русі // Церк. календар 1990 р. – Санок, 1990. – С. 186–190.
2213. **Жарова Л.В.** Школа Київської Русі: стратегія навчання // Рідна шк., 1993. – № 5. – С. 60–61.
2214. **Захаревич Н.** “Любезні учні! ... Дерзайте!” – сказав Григорій Сковорода ще понад двісті років тому: [1000-ліття першої шк. на Русі] // Культура і життя. – 1988. – 28 серп.
2215. **Зубенко-Царьова М.** “Іванко створив тобі це єдиний ...”: [Шк. в Києві в X–XI ст.] // Рад. жінка. – 1981. – № 5. – С. 23. – (1500).
2216. **Зубенко М.** “Ми от рода рускаго...”: Вперше держ. шк. на Русі було відкрито в Києві // Прапор комунізму. – 1981. – 9 серп.
2217. **Зубенко-Царьова М.** Писемність і перші школи на Русі // Молода гвардія. – 1980. – 23 листоп. – (Києву – 1500).
2218. **Ігнатович Є.** Освіта в Україні з часів Київської Русі до Богдана Хмельницького // Гурт (Київ). – 1992. – 28 листоп.
2219. **Коба Л.А.** Розвиток педагогічної думки в Київській Русі // Почат. шк. – 1995. – № 3. – С. 45–48.
2220. **Митюров Б.Н.** З глибини віків // Рад. шк. – 1980. – № 11. – С. 82–85.
Роль Києва в розвитку вітчизняної педагогічної науки з

найдавніших часів до початку XVIII ст.

2221. **Початок:** [Освіта в Києві в X ст. до початку XX ст.: Розповідає С.О. Висоцький, заст. начальника Київ. археол. експедиції / Зап.: С. Погуляйло, О. Качуренко, В. Лісничка] // Робітн. газ. – 1980. – 8 серп.
2222. **Самойлов В.** Образованность в Киевской Руси и Московском государстве // Ист. журн. – 1938. – № 8. – С. 52–65.
2223. **Смолій В., Толочко О.** І стали грамоті учити: [1000-ліття першої на Русі шк., створен. Володимиром Святославичем у Києві] // Прапор комунізму. – 1988. – 10 лип.
2224. **Степанович Є.** Народна освіта в Київській Русі // Рад. освіта. – 1981. – 4 лип. – (До 1500-річчя Києва).
2225. **Тригубенко В.** Формування в учнів гуманістичних цінностей засобами шкільної освіти в Київській Русі // Рідна шк. – 2000. – С. 79–80.

6.2.5.11. Наука

Science

6.2.5.11.1. Загальні праці

General works

2226. **Бабишин С.** Давньоруські університети [XI ст.] // Наука і суспільство. – 1975. – № 6. – С. 34–36.
2227. **Бородій М.** Медицина Київської Русі // Пам'ятники України. – 1981. – № 1. – С. 20–21.
2228. **Брайчевський М.Ю.** Астрономія в Київській Русі XI–XIII ст. // Корот. астрон. календар. – К., 1979. – Вип. 26. – С. 136–145.
2229. **Винар Л.** Питання існування академії Ярослава Мудрого в середньовічній Україні XI ст.: До джерел розвитку староукр. науки і культури // Б-ка – скарбниця духовності: Міжнар. наук. конф. – К.: Наук. думка, 1993. – С. 168–177.
2230. **Горєлова Л.** Монастирська медицина Русі // Агапіт. – 1996. – № 5. – С. 15–18. – Назва журн. парал. англ., назва та текст ст. парал. англ., рос.
2231. **Добровольський Л.** Київ чи Мерв? До питання про те, чи існувала в XI в. астрон. обсерваторія в Києві // Зап. іст.-філол. від. ВУАН. – 1928. – Кн. 19. – С. 243–252.
2232. **Думка М.** Найдавніша жінка-лікар Русі: [Про мед. трактат “Аліма” – “Мазі” цариці Євпраксії-Зої, XII ст.] // Жовт. – 1965. – № 6. – С. 131–132.
2233. **Можаровська Т.** Лікував і князів, і бідарів: [Лікар давн. Києва – Агапіт] // Наука і суспільство. – 1987. – № 3. – С. 73–75.

2234. **Новакович Р.** Медики князівської Русі // Київ. старовина – 1993. – № 5. – С. 112–115.
2235. **Сердюков В.О.** Агапіт Печерський: Портрет // Агапіт. – 1998. – № 9–10. – 2-га с. обкл.
2236. **Федоренко М.** Преподобний Агапіт – лікар безмездний // Київ. правда. – 1999. – 16 верес.

6.2.5.12. Мистецтво Arts

6.2.5.12.1. Загальні праці General works

2237. [Айналов Д.В.]. Искусство киевского периода // История рус. лит. – М.;Л.: Изд-во АН СССР, 1941.– Т.1, гл.2, [отд.]1. – С. 25-34: вкл. л., ил.
2238. **Айналов Д.В.** Искусство Киевской Руси // Рус. история в очерках и ст. / Под ред. М.В. Довнар-Запольского.– М., 1910. – Т. 1. – С. 491–519: ил. – Бібліогр. в підрядк. прим.: с. 491.
2239. **Айналов Д.В.** История древнерусского искусства. Вып. 1. Киев. – Пг.: Студен. изд. ком. ист.-филол. фак-та Петроград. ун-та, 1915. – 28 с. – Літограф. вид.
2240. **Айналов Д.В.** История древнерусского искусства.: Киев – Царьград – Херсонес // Изв. Тавр. учен. арх. комис.. – 1920. – № 57. – С. 136–240
2241. **Айналов Д.В.** Лекции по истории древнерусского искусства: Киев–Царьград–Херсонес. – Симферополь, 1919.– Відб. з: Изв. Тавр. учен. Арх. комис. – № 57.
Про Київ – С. 80–113. Десятинна церква; Церква святої Софії та інші спорудження Ярослава; Києво-Печерська церква, Золотоверхо-Михайлівський монастир; Фрески Кирилівського монастиря; Мрамори й інкрустації Києво-Софійського собору й Десятинної церкви.
2242. **Акимов Н.** Работа по съемкам и снимкам исторических мест, произведенная летом 1908 года членами Киевского отдела (Рус. воен.-ист. о-ва) // Воен.-ист. вестн. – 1909. – № 1–2, (отд.) 1. – С. 108–111.
2243. **Алпатов М.В.** Всеобщая история искусства. Т. 3. – М.: Искусство, 1955.
Див.: Гл. 2. Искусство Киевской Руси. – С. 34–64: ил.
2244. **Alpatov M., Brunov N.** Geschichte der altrussischen Kunst. Bd. 2. –

- Ausburg: Dr. Filser, 1932.
- Алпатов М., Брунов Н.** Історія давньоруського мистецтва.
- 2245. Асєєв Ю.С.** Архітектура Київської Русі – початку XII століття // Історія укр. мистецтва в 6 т. – К., 1966.
Т.1: Мистецтво найдавніших часів та епохи Київської Русі.– С. 135–245.
- 2246. Асєєв Ю.С.** Джерела: Мистецтво Київської Русі. – К.: Мистецтво, 1980. – 215 с.: іл. – (Нариси з історії укр. мистецтва).
Аналізується давньоруське мистецтво домонгольського періоду. На основі нових досліджень і відкриттів розповідається про архітектуру, скульптуру, монументальний і станковий живопис, графіку і декоративно-прикладне мистецтво.
- 2247. Асєєв Ю., Тоцька І.** Зовнішній декор монументальних споруд стародавнього Києва: [До 1500-річчя міста] // Образотвор. мистецтво. – 1981. – № 5. – С. 28–30. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 2248. Асєєв Ю.С.** Мистецтво стародавнього Києва. – К.: Мистецтво, 1969. – 238 с.: іл., 4 л. іл. – Бібліогр.: с.232–237.
- 2249. Асєєв Ю.** Художнє життя Києва часів “Слова о полку Ігоревім” // Образотворче мистецтво. – 1979. – № 5. – С. 20–25. – Бібліогр.: 14 назв.
- 2250. Брайчевський М.Ю.** Мистецтво стародавніх східних слов’ян // Історія укр. мистецтва в 6 т. – К., 1966.
Т. 1: Мистецтво найдавніших часів та епохи Київської Русі. – С. 112–132.
- 2251. Демченко Т.** Таємниці скарбів [1500-річчя Києва] // Веч. Київ. – 1979. – 20 серп.
- 2252. Искусство Древней Руси:** Кн. для чтения. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1981. – 336 с.: ил.
- 2253. История русского искусства /** Под ред. Н.Э. Грабаря (и др.). Т. 1. – М.: АН СССР, 1953. – Из содерж.: Глава 3. Искусство Киевской Руси. – С. 93–300: ил., пл. – Бібліогр. до гл. 3: с. 529–532.
Див. про Київ: Показчики (звед., імен., геогр. і предм.). – С. 537–558.
- 2254. Історія українського мистецтва:** У 6 т. – К.: УРЕ, 1966 – 1970.
Т. 1. – 1966. – 456 с.
Т. 2. – 1967. – 470 с.
Т. 3. – 1968. – 438 с.
- 2255. Козак Н.Б.** Образ людини в мистецтві Київської Русі: Автореф. дис.

- ... канд. мистецтвознавства / Львів. акад. мистецтв. – Л., 2000. – 19 с. – Бібліогр.: с. 16–17 (5 назв).
- 2256. Логвин Г.** Золота нить: Прогресивні риси в розвитку мистецтва стародав. Києва // Київ. – 1983. – № 6. – С. 142–149.
- 2257. Логвин Г.Н.** Искусство Киева конца X – середины XI в. // Ист. традиции духовн. культуры народов СССР и современность: Сб. науч. тр. – К., 1987. – С. 140–148.
- 2258. Логвин Г.** Монументальне мистецтво України–Руси X – середини XI ст. // Сучасність. – 1998. – № 3. – С. 40–46; 1999. – № 5. – С. 31–35.
- 2259. Логвин Г.Н.** Украинское искусство X–XVIII вв. – М.: Искусство, 1963. – 291 с.
- 2260. Любимов Л.Д.** Искусство Древней Руси: Кн. для чтения. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1981. – 336 с.: ил.
- 2261. Мезенцева Г.Г.** Скульптура // Історія укр. мистецтва в 6 т. – К., 1966. Т. 1: Мистецтво найдавніших часів та епохи Київської Русі. – С. 224–246.
- 2262. Михайловский И.Б.** Русское искусство в эпоху Владимира святого. – Пг., 1916. – [2], 98 с.: ил.
- 2263. Новицкий А.П.** История русского искусства. Т. 1. Древнейший период – Киевский период. – М.: Кн. дело, 1899. Див. – С. 34–68: іл., 2 вкл. арк. іл.
- 2264. Орлов Р.С.** Деякі особливості художньої культури Києва у X ст. // Археол. Києва: Дослідження і матеріали. – К., 1979. – С. 18–21.
- 2265. Прахов А.В.** Киевское искусство X, XI и XII века: Кат. выставки копий с памятников искусства в Киеве X, XI и XII в., исполнен. А.В. Праховым в течение 1880, 1881, 1882 гг. – СПб., 1882. – VI, 46 с.: вкл. л. пл.
- 2266. Проблеми** духовності в мистецтві Київської Русі–України // Укр. сакральне мистецтво: Традиції, сучасність, перспективи : Матеріали міжнарод. наук. конф. (Львів, 4–5 трав. 1993 р.) / ЛАМ; Укр. катол. ун-т ім. святого Климента – папи; Ін-т народознавства НАНУ. – Л.: Свічадо, 1995. – С. 105–112.
- 2267. Русские** древности в памятниках искусства, издаваемые И. И. Толстым и Н.И. Кондаковым. Вып. 4–5. – СПб., 1891–1897.
- 2268. Славянские** древности: этногенез: Матер. культура Древней Руси: Сб. науч. тр. / АН СССР. Ин-т славяноведения и балканистики; АН УССР. Ин-т обществ. наук. – К.: Наук. думка, 1980. – 166 с.

2269. **Сопоцинский О.И., Василенко В.М.** Искусство Древней Руси // История искусства народов СССР: В 9 т. – М., 1973. – Т. 2. – С. 327–402.
2270. **Суховсьєв В.** Скарб часів Київської Русі // Молодь України. – 1980. – 29 черв.
2271. **Толочко П.П.** Майстри: [Київ XI–XIII ст.] // Робітн. газ. – 1980. – 5 груд.
2272. **Шероцький К.** Старовинне мистецтво на Україні. – К.: Криниця, 1918. – 24 с.: іл. – Відб. з кн.: Дорошкевич О. і Білецький Л. Хрестоматія по історії української літератури. – Т. 1, вип. 1.
2273. **Шероцький К.** Українська штука за часів старокнязівських та її виучення // Наше минуле. – 1918. – №1. – С. 85–97.
2274. **Шміт Ф.І.** Мистецтво старої Русі-України. – Х.: Союз, 1919. – 100 с.: іл. – (Культ-іст. б-ка під ред. Д.І. Багалія).
2275. **Шміт Ф.І.** Пам'ятки староруського мистецтва: (Про дослідження й вид. їх) / Пер. Е.Г. Хоткевича; / За ред. С. Таранушенка. – Х.: Ред.-вид. від. НКО, 1922. – 40 с.

6.2.5.12.2. Декоративно-прикладне мистецтво (декоративні тканини, емалі, кераміка, мозаїка, орнаменти, художня обробка металу, художня різьба по каменю [гліптика], ювелірне мистецтво)

Decorative-applied arts (decorative fabrics, enamels, ornaments, ceramics, art processing of metals, art carving on stones [glyptic] jewelry art)

2276. **Беляєва С.** В гостях у давньоруського гончара: Скарби рідного краю [XIIст.] // Сіл. вісті. – 1980. – 6 лип.
2277. **Бондаренко С.** Шашки у древньому Києві // Веч. Київ. – 1983. – 3 верес.
2278. **Боровський Я.** Шахи стародавнього Києва // Знання та праця. – 1982. – № 5. – С. 30; Сіл. вісті. – 1983. – 15 черв.
2279. **Василенко В.М.** Русское прикладное искусство: Истоки и становление, I в. до н.э.– XIII в. нашей эры.– М.:Искусство,1977.–464 с.
2280. **Галайба В.** Екскурсія до “ювелірного” минулого [Києва] // Укр. інвестиц. газ. – 1998. – 7 лип.
2281. **Гопак В.Д.** Кузнечные изделия памятников киевского типа в Среднем Поднепровье и Черниговском Подесенье // Древнерус.

государство и славяне: Материалы симп., посвящ. 1500-летию Киева. – Минск, 1983. – С. 21–23.

- 2282. Гуревич Ф.Д.** К истории культурных связей древнерусских городов Понеманья с Киевской землей: (По материалам ювелир. мастерства): Посвящ. 70-летию М.К. Каргера // Культура средневековой Руси. – Л.: Наука, 1975. – С. 22–25. – Библиогр.: 16 назв.
- 2283. Гущин А.С.** Памятники художественного ремесла древней Руси X–XIII вв. – Л.: Соцэкгиз, 1936.
Про Київ – С. 21–39: іл.
- 2284. Даркевич В.П.** Символы небесных светил в орнаменте Древней Руси // Совет. археология. – 1960. – № 5. – С. 91–101.
- 2285. Дутка Р.М.** Вибійка в Київській Русі // Вісн. Львів. держ. ін-ту приклад. та декор. мистецтва. – 1990. – Вип. 1. – С. 24–27. – Бібліогр.: 22 назви.
- 2286. Жук Б.К.** Керамічний пам'яток Київського дитинця. – К.: Музей мистецтв ВУАН, 1930. – 12 с.
Миска з малоазійським орнаментом.
- 2287. Кондаков Н.П.** История и памятники византийской эмали. – СПб.: А.В. Звенигородский, 1892. – Из содерж.: Гл. 1. Русско-византийские эмали / Собр. А.В. Звенигородского. – С. 300–367: ил.
Про емалеві вироби з київських скарбів.
- 2288. Корзухина Г.Ф.** Киевские ювелиры накануне монгольского завоевания // Совет. археология. – 1950. – Т. 15. – С. 217–244: ил., вкл. л. табл.— Библиогр.: с. 234–235.
- 2289. Корзухина Г.Ф.** О технике тиснения и перегородчатой эмали в Древней Руси X–XII вв. // Крат. сообщ. ИИМК. – 1945. – Вып. 13. – С. 45–55.
Про Київ – с. 52–55.
- 2290. Крыжановский С.** Киевские мозаики // Зап. императ. Рус. археол. о-ва. – 1856. – Т. 8. – С. 235–270.
- 2291. Лазарев В.Н.** История византийской живописи: В 2 т. – М.: Искусство, 1947–1948.
Т. 1: Текст
Т. 2: Атлас
Про Київ див.: Предметний та іменний показчики. – Т. 1. – С. 418; Табл. 112а – 121б (Мозаїка Київської Софії); табл. 169а–176 (Мозаїка Михайлівського монастиря). – Т. 2.

2292. **Макаренко М.О.** Малоазійська миска в Києві // Київ. зб. історії й археол., побуту й мистецтва. – К.: ВУАН, 1931. – Зб. 1. – С. 97–110: іл.
2293. **Макарова Т.И., Плетнева С.А.** О центрах эмального дела Древней Руси // Славяне и Русь. – М., 1968. – С. 98–112.
2294. **Макарова Т.И.** Перегородчатые эмали Древней Руси. – М.: Наука, 1975. – 135 с.
2295. **Малюк М.** Таке молоде древнє мистецтво: (Про відродження мистецтва старокиїв. ювелірів-емальовальників // Сіл. вісті. – 1980. – 9 квіт. – (До 1500-річчя Києва).
2296. **Мезенцева Г.Г.** Гончарна майстерня у Белгороді Київському // Археол. – 1977. – Вип. 25. – С. 82–86. – Бібліогр.: 6 назв.
2297. **Міляєва Л.** Рельєф “невідомого вершника” XI ст.: (Спроба атрибуції) // Київ. старовина. – 1999. – № 1. – С. 39–46. – Бібліогр. в підрядк. прим.
2298. **Некрасов А.И.** Очерки по истории декоративного искусства древней Руси. – М., 1924. – 119 с.
Київ – С. 7–18.
2299. **Некрасов А.И.** Очерки из истории славянского орнамента. – СПб., 1913. (Памятники древн. письменности и искусства, 183).
Про орнаменти київських художників – С. 39–43.
2300. **Новицкая М.** Орнаментальная резьба так называемых шиферных изделий великокняжеской эпохи в Киеве // Acta Historiae Artium. – 1979. – С. 3–12.
2301. **Новицька М.О.** Гаптування Київської Русі // Археол. – К., 1965. – Т. XVIII. – С. 26–36.
2302. **Новицька М.О.** Давньоруське гаптування з фігурними зображеннями // Археол. – К., 1970. – Т. XXIV. – С. 88–89.
2303. **Новонайденные в** Киеве византийско-русские перегородчатые эмали XII века // Ист. вестн. – 1889. – № 8. – С. 452–453.
2304. **Орлов Р.С.** Художня металообробка в Києві в X ст. // Археол. – 1983. – Вип. 42. – С. 28–40. – Рез. рос. мовою. – Бібліогр.: 61 назв.
2305. **Покровский Н.В.** Очерки памятников христианского искусства и иконографии. – Изд. 3-е, пересм. – СПб., 1910.
Розд.: Мозаика и фрески киевские. – С. 223–242.
2306. **Пуцко В.** З київської короластики передмонгольських часів // Наша культура. – Варшава, [1981]. – № 5. – С. 6–7.
2307. **Пуцко В.Г.** Каменный рельеф из киевских находок. [Начало XIII в.] // Совет. археология. – 1981. – № 2. – С. 223–232. – Рез. на англ.

2308. **Пуцко В.** Киевские рельефы святых всадников // *Старинар XXVII*. – 1976. – С. 11–124: табл. I–III.
2309. **Пуцко В.Г.** Київський світський рельєф XI ст.: [Монум. камінна пластика древн. Києва] // *Нар. творчість та етнографія*. – 1987. – № 5. – С. 44–49.
2310. **Пуцко В.** Художній метал Київської Русі // *Нар. творчість та етнографія*. – 1991. – № 2. – С. 12–25.
2311. **Рибаков Б.О.** Київські колти і віли – русалки // *Слов'яно-рус. старожитності*. – К., 1969. – С. 92–103.
2312. **Сребродольський Б.** Камінь сонця: [Київ. бурштин X, XI ст.] // *Рад. Україна*. – 1986. – 9 січ.
2313. **Стасов В.** Славянский и восточный орнамент по рукописям древнего и нового времени. – СПб., 1887.
Про кийвський орнамент див. – С. 15–16 (аркуш 42–45).
2314. **Суховєєв В.** Слідами давніх умільців: (Про майстерність давньокиїв. ювелірів) // *Молода гвардія*. – 1980. – 6 квіт. – (До 1500-річчя Києва).
2315. **Уманцев Ф.С.** Декоративно-прикладне мистецтво Київської Русі // *Вісті з України*. – 1965. – № 48, листоп.
2316. **Шелковников Б.А.** Киевская керамика X–XI вв., расписанная цветными эмалями // *Совет. археология*. – 1955. – Т. 23. – С. 169–182: ил., вкл. л. ил. – *Бібліогр. в підрядк. прим.*
2317. **Шиков Б.** Ювелирное искусство Киевской Руси // *Зеркало недели*. – 1998. – 5–11 дек.
2318. **Шовкопляс Г.М.** Середньовічні художні кахлі з Києва // *Археол.* – 1975. – Вип. 16. – С. 104–115. – *Рез. рос. мовою*. – *Бібліогр. посилання в підрядк. прим.*
2319. **Шовкопляс Г.** Ювелірне мистецтво стародавнього Києва // *Пам'ятники України*. – 1982. – № 3. – С. 48–50.
2320. **Щапова Ю.Л.** Скляні браслети Київщини // *Археол.* – 1968. – Т. XXI. – С. 106–116.

6.2.5.12.3. Живопис (книжкові ілюстрації, мініатюри, фрески)

Painting

2321. **Бобринский А.** Киевские миниатюры XI века и портрет князя Ярополка Изяславича в псалтыре Егберга, архиепископа Трирского. – СПб., 1902. – [2], 22 с.: 4 вкл. л. ил. – *Відб. з: Зап. Императ. Рус.*

- Археол. О-ва. – Т. 12, вып. 1–2.
2322. **Брайчевський М.Ю.** Нові фрески часів Київської Русі // Київ. старовина – 1972. – С. 72–73.
2323. **Грабарь И.** Живопись домонгольского периода // И. Грабарь История рус. искусства: Т. 6. История живописи. – М.: 1913. – С. 105–125.
2324. **Живопись Древней Руси XI – начала XIII века: Мозаика. Фрески. Иконы.** – Л.: Художник РСФСР, 1982. – 310 с.: ил.
2325. **Sawthorne N.** The art of the icon. – London: Hamlyn, 2000. – 96 p.: col. il. **Кавхорн Н.** Мистецтво іконопису: [Київ, Москва].
2326. **Кондаков Н.И.** Изображения русской княжеской семьи в миниатюрах XI века. – СПб.: Акад. наук, 1906. – 124 с.: ил.
2327. **Логвин Г.** Мініатюри древнього кодексу: [Пам'ятка мистецтва Києва XI ст. – Кодекс Гертруди або Псалтир Егберта]. Археол. музей м. Чівідалі в Італії // Мистецтво. – 1966. – № 6. – С. 29–30.
2328. **Нові фрески часів Київської Русі [Кінець XI – початок XII ст.]** // Київ. старовина – 1972. – С. 72–73.
2329. **Пуцко В.** Київський енкалпійон – Куп'ятицька ікона Богородиці // Людина і світ. – 1996. – № 1–2. – С. 21–25.
2330. **Свири́н А.Н.** Древнерусская миниатюра. – М.: Искусство, 1950. *Розд.: Киев XI–XIV вв. – С. 12–23: ил.*
2331. **Стасов В.** Замечания о миниатюрах Остромирова евангелия // В. Стасов. Собр. соч. Т. 2. – СПб., 1895. – С. 127–136.
2332. **Фрески Київської Русі** // Робітн. газ. – 1982. – 11 лип.

6.2.5.12.4. Графіка Graphics

2333. **Бразуль С.** Київ у літографії // Всесвіт. – 1928. – № 12. – С. 12–13: іл. *Мал. М. Сажина. – Київ 1846–1849 рр.*
2334. **Котляр М.Ф.** Шедевр давнього київського книжкового мистецтва: (Київ. псалтир 1397 р.) // Життя і слово (Торонто). – 1980. – 20 жовт.
2335. **Мечев М.** “Откуда есть пошла Русская земля”: [Об ил. “Повести временных лет”]: Рассказывает худож. Мюд Мечев / Беседу вела И. Жерневская // Наука и религия. – 1986. – № 11. – С. 24–25.
2336. **Українська графіка XI – початку XX ст.: Альбом** / Авт.-упоряд. А.О. В'юник. – К., 1995. – 328 с.: іл.

6.2.5.12.5. Скульптура Sculpture

2337. **Жишкович В.І.** Пластика Русі – України: Х – перша половина XIV ст. – Л.: Ін-т народознавство, 1999. – 239 с.: іл.
2338. **Некрасов О.** Рельєфні портрети XI століття: (З царини ірано-укр. зносин) // Наук. зб. за рік 1925. – К., 1926. – С. 16–40. - (Зап. укр. наук. т-ва в Києві, тепер іст. секції ВУАН; т. 20).
2339. **Суховєєв В.** Загадка мідних коней: [Про загадку зникнення мідних коней, завезен. Володимиром Святославичем у XIII ст. до Києва з Херсонесу] // Молода гвардія. – 1986. – 20 черв.
2340. **Тревер К.В.** Бронзовый водолей киевского клада // Изв. Рос. акад. истории матер. культуры. – 1925. – № 5. – С. 311–317: ил.

6.2.5.12.6. Музыка Music

2341. **Болгарський Д.А.** Тема покаяння у музичному обіході Києво-Печерської Лаври // Духовн. світ бароко: Зб. ст. – К., 1997. – С. 83–87.
2342. **Брайчевський М.Ю.** Музыка і видовища: Культура Київ. Русі // Нариси стародав. історії Укр. РСР. – К., 1957. – С. 534–536.
2343. **Гарат І.** Свята Літургія в Київській Русі // Вірую.– 2000.– Ч. 5.– С. 6.
2344. **Єльохіна О.О.** Проблеми розвитку танцювального мистецтва України: Період Київ. Русі: Автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. наук / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. – К., 1996. – 25 с.
2345. **Успенский Н.Д.** Древнерусское певческое искусство. – М., 1965. – 216 с.
2346. **Шевченко А.** Музыкальные традиции Киевской Руси в процессе формирования восточно-славянской музыкальной культуры // Духовна спадщина Київ. Русі. – 1997. – Вип. II. – С. 44–47.

6.2.5.13. Фольклор Folklore

2347. **Адрианова-Перетц В.П.** Древнерусская литература и фольклор / АН СССР. Ин-т рус. лит. (Пушкин. дом). – Л.: Наука, 1975. – 172 с.
2348. **Азбелев С.Н.** Летописание и фольклор // Рус. фольклор. – 1963. –

- № 8. – С. 3–28.
2349. **Аникин В.П.** Исторический метод изучения былин: (Работа А.И. Никифорова “Фольклор Киев. периода”) // Тр. Ин-та этнографии им. Миклухо-Маклая. – 1978. – Т. 107. – С. 72–92.
2350. **Аникин В.** С былинных времен: [О некоторых туркизмах в рус. былинах Киев. цикла.] – “Совет. тюркология”. – 1985. – № 1] // Наука и жизнь. – 1985. – № 2. – С. 11.
2351. **Афанасьев А.Н.** Поэтические воззрения славян на природу: Опыт сравнительного изучения славянских преданий и верований в связи с мифическими сказаниями других родственных народов: В 3 т. – М.: Соврем. писатель, 1995.
Т. 1. – 416 с.
Т. 2. – 400 с.
Т. 3. – 416 с.
2352. **Былины:** В 2 т. Т. 1. / Подгот. текста, вступ. ст. и коммент. В.Я. Проппа, Б.Н. Путилова. – М.: Гослитиздат, 1958. – Из содерж.: Древнейшие былины. Былины киев. цикла. – С. 1–536.
2353. **Былины:** Киев. цикл. – К.: Дніпро, 1982. – 264 с. – (Киеву – 1500).
2354. **Былины:** Рус. эпические песни-сказания Киев. периода. – К.: Веселка, 1981. – 102 с.: ил.
2355. **Бычко А.К.** Народная мудрость Руси. – К.: Вища шк., 1988. – 200 с.
2356. **Білецький О.** Київ у легендах, переказах, оповідях та поезії // Нар. творчість та етнографія. – 1999. – № 5/6. – С. 55–66.
2357. **Білодід О., Киркевич В.** З історії “Велесової книги” // Дніпро. – 1990. – № 5. – С. 83–86.
2358. **Брайчевський М.Ю.** Боян // Пам’ятки України. – 1990. – № 5.; 1991. – № 1. – С. 66. – Сер. іст. портр.
2359. **Брайчевський М.Ю.** Легенда про Кия // Київ. – 1992. – № 2. – С. 132–133.
2360. **Брайчевський М.Ю.** Легенда про Либідь // Молода гвардія. – 1988. – 5 серп.
2361. **Брайчевський М.Ю.** Либідь та її брати // Ми і світ. (Ніагара-Фолз). – 1980. – Ч. 214 (I–II). – С. 21–25.
2362. **Брайчевський М.Ю.** Фольклор і література: Культура Київ. Русі // Нариси стародав. історії Укр. РСР. – К., 1957. – С. 505–513.
2363. **Буганов В.** и др. “Мнимая Древнейшая летопись” [Велесова книга] / В. Буганов, Л. Жуковская, Б. Рыбаков // Вопр. истории. – 1977. – № 6. – С. 202–205.

- 2364. Буслаев Ф.** Византийская и древнерусская символика (по рукоп. от XV до конца XVI в.) // Ф. Буслаев. Исторические очерки рус. нар. словесности и искусства. – СПб., 1861. – Т. 2. – С. 199–215.
- 2365. Велесова** книга: Життя та релігія слов'ян / За ред. Б. Ребіндера. – К.: МП “Фотовідеосервіс”, 1993. – 92 с.
- 2366. Велесова** книга: Легенди. Міфи. Думи. Скрижалі буття укр. народу. I тисячоліття до нової доби – I тисячоліття нової доби. – К.: Велесич, 7502 (1994). – 316 с.
- 2367. Велесова** книга: Легенди. Міфи. Думи. Скрижалі буття укр. народу. III тис. до н.е. – К.: Велесич, 1995. – 315 с.
- 2368. Дашкевич Н.П.** Приднепровье и Киев по некоторым памятникам древнесеверной литературы // Унив. изв. ун-та святого Владимира. – К., 1886. – № 11. – С. 220–242.
- 2369. Донцов Д.** Предковична слава Києва – міста мудрості й народної героїки // Нар. творчість та етнографія. – 1999. – № 5/6. – С. 66–70.
- 2370. Жданов И.** Русский былинный эпос. – СПб, 1895. – 295 с.
- 2371. Златоструй.** Древняя Русь X–XIII веков. – М.: Молодая гвардия, 1990. – 303 с.
- 2372. Змісві вали:** [Укр. легенди та перекази: Для серед. шк. віку]. – К.: Веселка, 1992. – 158, [1] с.
Із змісту: Чумаки; Хрещення Києва; Михайл і Золоті ворота.
- 2373. Знойко О.П.** Міфи Київської землі та події стародавні: [Наук.-попул. ст., розвідки для старшого шк. віку]. – К.: Молодь, 1989. – 304 с.
- 2374. Золотослов:** Поетичний космос Давньої Русі. – К.: Дніпро, 1988. – 295 с.
- 2375. Гльїна Е.** Читаючи “Влесову книгу” // Берегиня. – 2000. – № 3. – С. 44–58.
- 2376. Кінько А.М.** Билинна слава Києва. – К.: Муз. Україна, 1983. – 143 с.: 4 л. іл. – Бібліогр.: С. 131–135.
- 2377. Копач О.Ю.** На княжій горі: [Іст. оповідання, легенди: Для мол. шк. віку] / Упоряд. і передм. Г. Кирки; Худож. О. Рута. – 2-е вид. допов. – К.: Глобус, 1995. – 52 с.
- 2378. Королева Наталена.** Легенди старокиївські: У 2 ч. / Обк. та ініціали Василя Королева-Старого. – Прага: Укр. вид-во “Пробоем”, 1942-1943.
Ч.1. - 1942. - 98 с. - Із змісту: Вступ. Опойний дим. Таврійська бай. Еклога. Володимирове срібло. Путь спасіння. Три Марії. Місячна пряжа. Гостина. 3 повістей времяних літ. Похорон.

- Ч.2. - 1943. - 76 с. - Из змісту: Передмова. Скитський скарб. Мемозина. На Деласі. Михайлик. Нерушима стіна. Шинкарівна. Перунове прокляття. На Ярославовому дворі. Стугна. Кирило Кожум'яка. Біси. Явлена вода. Хрещеник попа Івана.
2379. **Коровицька А.** Калейдоскоп стародавніх переказів Наталени Королеви: [“Легенди старокиїв.”. Ч. 1] // Краків. вісті. – 1943. – 30 жовт.
2380. **Костомаров Н.** Несколько слов о славяно-русской мифологии в языческом периоде, преимущественно в связи с народной поэзией // М.І. Костомаров. Слов’янська міфологія. – К., 1995. – С. 257–279.
2381. **Котляр Н.Ф.** Древняя Русь и Киев в летописных преданиях и легендах. – К.: Наук. думка, 1986. – 159 с.
2382. **Кропива П.** Киянин з вуздечкою: [Про юнака-киянина, що пробрався через стан печенігів] // Хрещатик. – 1992. – 2 верес.
2383. **Кулжинский Я.** Как сложилась сказка о Кирилле Кожемяке: (О превращении истории в сказку). – СПб.; К.: Сотрудник, 1911. – 16 с. – (Киев. о-во содействия нач. образованию).
2384. **Лавров Д.** Живуть серед нас: [Ілля Муромець в Києві] // Веч. Київ. – 1985. – 26 лют.
2385. **Legendy o Kijowie:** (Opowiadanie starego Kiryly) // Trusiewicz I. Kwiaty i owoce. – Kijów, 1870. – S. 229–257.
Легенди про Київ: (Розповіді старого Кирила).
2386. **Лесной С.** “Влесовая книга” – языческая летопись доолеговой Руси: (История, находки, текст и коммент.). – Виннипег (Канада), 1996. – 80 с.
2387. **Лисюк Н.А.** “Бо у місті Києві є могутні богатирі ...”: Експрес-інформація до вивч. східнослов’ян. героїч. епосу: 7-й кл. // Зарубіж. література в навч. закладах – 1997. – № 5. – С. 17–22.
2388. **Лозко Г.** Велесова книга: Святе Письмо українців // Рід. джерела. – 1999. – № 5. – С. 20–30.
2389. **Мирзоев В.Г.** Былины и летописи – памятники русской исторической мысли. – М.: Мысль, 1978. – 254 с.: ил.
2390. **Миролюбов Ю.** Русский языческий фольклор: Очерки быта и нравов. – Aachen (West Germany): Druckerei W. Kleikamp, Eupen, 1982. – 312 с.
2391. **Миротворцев В.** Еще раз о так называемой “Велесовой книге” // Рус. речь. – 1985. – № 5. – С. 110–117.
2392. **Наливайко С.** Бактерія: Ще одна легенда про Кия?: [З історії] // Молодь України. – 1995. – 19 лип.

2393. **Нероденко В.** Витязь Чоботько: [Про кийв. витязів]. Легенди рідного краю // Ранок. – 1970. – № 3. – С. 25.
2394. **Нікітенко М.** Загадкова “Промова філософа”: 1000 років найдавнішій пам’ятці киеворус. літ. // Історія України (тижневик). – 1998. – № 42. – С. 5.
Розповідь про прихід до Володимира представників різних вір.
2395. **Пазяк Н.М.** Легенди про Київські гори // Почат. шк. – 1995. – № 9. – С. 60–62; 1996. – № 1. – С. 52–54; № 2. – С. 55–58.
2396. **Рабинович М.Г.** Древнерусский город в былинах // Древнерус. город. – К., 1985. – С. 102–105.
2397. **Рыбаков Б.А.** Древняя Русь: Сказания, былины, летописи. – М.: Изд-во АН СССР, 1963. – 362 с.
2398. **Робинсон А.Н.** Билинний епос Київської Русі у співвідношенні з епосом Заходу і Сходу // Літ. спадщина Київ. Русі і укр. літ. XVI–XVIII ст. – К., 1981. – С. 59–82.
2399. **Селіванов Ф.М.** Билини як пам’ятник давньому Києву і Київській Русі // Нар. творчість та етнографія. – 1981. – № 3. – С. 31–42.
2400. **Сказание о построении града Ярослава** // Ю.Г. Писаренко. Велес-Волос в язичницькому світогляді Давньої Русі. – К., 1997. – С. 235–238.
2401. **Слово и сказание о зверях и птахах** // Памятники лит. Древн. Руси. XIII век. – М., 1981. – С. 474–485.
2402. **Творогов О.В.** Влесова книга // Тр. отд. древнерус. лит. – Л., 1990. – Т. 43. – С. 170–255.
2403. **Тершаковець М.** Переказ про Кія, Щека й Хорива та їх сестру Либедь: (Епізод із укр.-герман. взаємин давн. пори) // Ювілейн. зб. на пошану М.С. Грушевського. – К., 1928. – Т. 2. – С. 399–425.
2404. **Трусевич И.** Народные легенды про Киев и его окрестности // Киевлянин. – 1866. – № 4–6.
2405. **Тулуб О.О.** Київ та його давня давнина в творах народних: Зб. фольклор. матеріалів (1929) // Нац. б-ка України ім. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 209, 131 од. зб. (1872–1938).
2406. **Федоренко Д.Т.** “Велесова книга” – найдавніший літопис України: Навч. посібник. – К.: Б-ка українця, 1999. – 160 с.
2407. **Франко І.Я.** Найстарші перекази Київської землі (1912–1914). // Від. рукописів Ін-ту літератури АН УРСР, Ф. 3, № 403, 136 арк.; Ф. 3, № 405, 41 арк.; Ф 3, № 743, 32 арк.
2408. **Халанский М.** Великорусские былины киевского цикла. –

- Варшава: Тип. М. Земкевича, 1885. – 235 с.
2409. **Халанский М.** К истории поэтических сказаний об Олеге Вещем // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1902 – июль; 1903 – сент.
2410. **Членов А.** Ким був Ілля Муромець?: [Ілля Муромець і Київ] // Веч. Київ. – 1987. – 28 листоп.
2411. **Членов А.** По следам Добрыни. – М.: Физкультура и спорт, 1986. – 287 с.
2412. **Шевчук В.** Загадкова “Велесова книга // Хроніка-2000: Укр. культурол. альм. – 1995. – № 3–5. – С. 61–71.
2413. **Шульман Л.** “Влесова книга” – пам’ятка історії чи містифікація // Слово і час. – 1991. – № 9. – С. 62–66.
2414. **Шумовський П.** “Влесова книга” – чи не найстаріше літописне джерело нашої історії? // Укр. б-ка ім. С. Петлюри в Парижі: Інформ. бюл. – 1972. – Ч. 27. – С. 1–2.

6.2.5.14. Писемність Literacy (Written language)

2415. **Барладяну-Бирладник В.** Святий Кирило – реформатор давньоруської писемності // Півд. Громада: Наук.-публіцист. зб. – О.: Друк, 1999. – С. 43–46.
2416. **Брайчевский М.Ю., Висоцький С.О.** Откуда пошло славянское письменное слово? // Знание – сила. – 1972. – № 3. – С. 24–27.
2417. **Braichevsky M.Y.** Everyday Life and Letters in Ancient Russia // The Courier, June. – 1988. – P. 26–29.
Брайчевський М.Ю. Писемність Давньої Русі в повсякденному житті.
2418. **Брайчевський М.Ю.** Писемність: Культура Київ. Русі // Нариси стародав. історії Укр. РСР. – К., 1957. – С. 498–503.
2419. **Брайчевський М.Ю.** Східнослов’янська писемність до 988 р. // Книжник. – 1991. – № 3. – С. 41–46.
2420. **Висоцький С.О.** Київська писемна школа X–XII ст.: [До історії укр. писемності]. – Л.; К.; Нью-Йорк: Вид-во М.П. Коця, 1998. – 248 с.
2421. **Висоцький С.О.** Київська писемна школа XI–XII ст. // Мовознав. – 1993. – № 5. – С. 3–12.
2422. **Высоцкий С.А.** Киевские граффити XI–XVII вв. / АН УССР. Ин-т археологии. – К.: Наук. думка, 1985. – 207 с.
2423. **Heppener N.W.** Zur Forschungs Geschichte über die Kiever glagolitischen Blatter. 1. Zur Entdeckungsgeschichte der Handschrift // Ztschr. für

Slawische Philologie. – 1951. – Bd. 21. – S. 39–63.

Геппенер Н.В. Про історичні дослідження Київських глаголичних листів.

- 2424. Грунський М.** До вивчення старослов'янських пам'яток. 1. Київські глаголичні листки // Мовознав. – 1938. – № 13–15. – С. 23–31.
- 2425. Драчук В.** Дорогами тисячелетий: О чем поведали письменна. – М.: Молодая гвардия, 1976. – 253 с.
- 2426. Житецький Г.П.** Связь памятников древнерусской письменности (XII–XIII в.) с южнорусской народной поэзией (б.д.) // Нац. б-ка України ім. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 85, 17 од. зб. (1869 – 1917).
- 2427. Жуковская Л.П.** Письменность в древнейшем Киеве // Рус. речь. – 1982. – С. 12–19.
- 2428. Жуковська Л.П.** Гіпотези й факти про давньоруську писемність до XII ст. // Літ. спадщина Київ. Русі і укр. література XVI–XVIII ст. – К., 1981. – С. 9–35.
- 2429. Київські глаголичні листки** // Червон. шлях. – 1935. – № 1. – С. 180–181.
- 2430. Крымский А.Е.** Филология и погодинская гипотеза. – К., 1905. – Розд. IV: Киевские и мнимо-киевские памятники XI–XV вв. – С. 51–85. – Відб. з: Киев. старина – 1898. – №№ 6, 9.; 1899. – №№ 1, 6, 9.
- 2431. Леонид, арх.** Два памятника древнерусской Киевской письменности XI и XIII века // Чтения в об-ве истории и древностей рос. – 1890. – Кн. 2 (153). – С. 5–6.
- 2432. Мединцева А.** Начало письменности на Руси по археологическим данным // История культуры. – М., 1983. – С. 86–96.
- 2433. Находкін М.Г.** та ін. Комплексне дослідження Київських глаголичних листів / М.Г. Находкін, В.В. Німчук, Г.О. Зиков // Вісн. АН УРСР. – 1986. – № 6. – С. 39–47.
- 2434. Никольский Н.К.** Повесть временных лет как источник для истории начального периода русской письменности и культуры: К вопросу о древнейшем русском летописании. Вып. 1. – Л., 1930. – 107 с. – (АН СССР. Сб. по рус. яз. и словесности; Т. 2).
- 2435. Німчук В.В.** Київські глаголичні листки // Укр. мова і література в шк. – 1983. – № 9. – С. 39–42.
- 2436. Німчук В.В.** Київські глаголичні листки: Найдавніша пам'ятка словян. писемності. – К.: Наук. думка, 1983. – 141 с.

2437. **Рорре А.** Kultura pismiennicza dawnej Rusi // Slavia orientalis. – 1972. – S. 365–382.
Поппе А. Писемна культура давньої Русі.
2438. **Репецька В.К.** “Добро есть братие, починань книжное”: [Про писемні пам’ятки Київ. Русі] // Літ. Україна. – 1980. – 16 груд.
2439. **Русанівський В.М.** Вивчення мови стародавнього Києва: Стан і перспективи // Вісн. АН УРСР. – 1980. – № 1. – С. 80–87. – Бібліогр. посилення в тексті.
2440. **Русанівський В.М.** Роль Києва і Москви у формуванні східно-слов’янських мов // Укр. мова і література в шк. – 1982. – № 5. – С. 21–29.
2441. **Русановский В.М.** Проблемы изучения языка древнего Киева // Рус. языкознание: Респ. междуведомств. науч. сб. – 1981. – Вып. 2. – С. 3–12.
2442. **Русановский В.М.** Происхождение восточнославянских языков. – К.: О-во “Знание” УССР, 1980. – 62 с.
2443. **Столбін О.** Писемність у Київській Русі: До тисячоліття літописання і кн. справи в Україні // Сумщина. – 1998. – 21 листоп.
2444. **Тихомиров М.Н.** Городская письменность в древней Руси XI–XIII веков // Тр. отд. древнерус. лит. / Ин-т рус. лит. АН СССР. – 1953. – Т. IX. – С. 52–66.
2445. **Тихомиров М.Н.** Начало славянской письменности и Древняя Русь // Ист. связи России со славян. странами и Византией. – М., 1969. – С. 167–195.
2446. **У наш день** – з глибини століть: [Свято слов’ян. писемності і культури, яке відкриється 24 трав. в Києві] // Рад. Україна. – 1989. – 22 січ.
2447. **У сьогодніня** – з глибини століть: [Свято слов’ян. писемності і культури, яке відкриється в Києві 24 трав. 1989 р] // Культура і життя. – 1989. – 29 січ.
2448. **Филин Ф.П.** Образование языка восточных славян. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1962. – 295 с.
2449. **Цикора С.** Возвращение славянской реликвии: [Киев. глаголические листки, старейшие из сохранившихся кн. славян. народов] // Изв. – 1987. – 20 авг.
2450. **Штихов Г.** “И грамота назвалась славянская ...” (До1500-річчя Києва) // Людина і світ. – 1982. – № 5. – С. 40–42.

6.2.5.15. Література (Письменство)
Literature (Writers)

- 2451. Абрамович Д.И.** К вопросу об объеме и характере литературной деятельности Нестора Летописца // Тр. II Археол. съезда в Киеве. – М., 1902. – Т. 2. – С. 20–27.
- 2452. Александров О.В.** Старокиївська агіографічна проза XI – першої третини XIII ст.: (Типол. дослідження образ. системи): Автореф. дис. ... докт. філол. наук / Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка НАНУ. – К., 1999. – 32 с.
Оповідання про осіб, яких церква проголосила святими.
- 2453. Ачкасова В.Н., Мироненко О.К.** Книга стародавньої київської б-ки: (До 900-річчя “Ізборника 1076 р.”) // Укр. іст. журн. – 1976. – № 12. – С. 105–108.
- 2454. Бабишин С.Д.** “Поучение” детям Владимира Мономаха и его историко-пед. значение // Совет. педагогика. – 1975. – № 9. – С. 119–125.
- 2455. Бабишин С.** Шкільному посібникові 900 років: [Про “Ізборник Святослава”] // Знання та праця. – 1973. – № 12. – С. 27.
- 2456. Богуславський С.А.** Україно-руські пам’ятки XI–XVIII вв. про князів Бориса та Гліба: (Розвідка й тексти). – К., 1928. – XXXIV, 208 с. – (Іст.-філол. від. ВУАН; Зб. № 77 Коміс. давн. письменства. Пам’ятки мови та письменства давн. України; Т. 1 / За ред. В. Перетца).
- 2457. Будовниц И.У.** “Ізборник” Святослава 1076 года и “Поучение” Владимира Мономаха и их место в истории русской общественной мысли // Тр. Отд-ния древнерус. лит. (Пушкин. дом СПб.). – 1955. – С. 44–75.
- 2458. Владимиров П.В.** Древняя русская литература Киевского периода XI–XIII веков. – К.: Унив. тип., 1900. – 476 с.: вкл. л. табл.
- 2459. Волков Н.В.** Статистические сведения о сохранившихся древнерусских книгах XI–XIV веков и их указатель. – СПб., 1897. – (Памятники древн. письменности; Вып. 123).
Див. про Київські пам’ятки письменства. – С. 29–31.
- 2460. Горский В.С.** Образ истории в памятниках общественной мысли Киевской Руси (на основе анализа “Слова о законе и благодати” Иллариона и “Слова о полку Игореве”) // Ист.-филос. Ежегодник ’87. – М., 1987. – С. 119–138.
- 2461. Горський В.** Дещо про критерій людської гідності у XIII ст.:

- “Моління Данила Заточника”: [Писем. пам’ятка] // Київ. – 1993. – № 11. – С. 139–145.
2462. **Горський В.С., Лобовик Б.О.** “Слово про закон і благодать” Іларіона Київського // Філософ. думка. – 1988. – № 5. – С. 89–91.
2463. **Гудзий Н.К.** История древней русской литературы. – М.: Учпедгиз, 1956.
Див.: Литература Киевской Руси. – С. 46–167; Сказание о киевских богатырях. – С. 340–345.
2464. **Духовна** спадщина Київської Русі: Зб. наук. праць за матеріалами міжнар. семінару викладачів східноєвроп. ун-тів, м. Одеса, 2–4 лип. 1997. / Міжнар. фонд “Відродження”. – О.: Маяк, 1997. – Вип. 2. – 184, [1] с. – (Література, мистецтво, філологія).
2465. **Елеонская А.С.** Киевская Русь в изображении восточнославян. писателей конца XVI–XVII вв.: (К вопр. о функции образа князя Владимира) // Славян. лит. – М., 1983. – С. 64–78.
2466. **Еремин И.П.** Киевская летопись как памятник литературы // Тр. отд. древнерус. лит. Ин-та рус. лит. АН СССР. – 1949. – Т. 7. – С. 67–97.
2467. **Еремин И.П.** Литературное наследие Феодосия Печерского // Тр. отд. древнерус. лит. Ин-та рус. лит. АН СССР. – 1947. – Т. 5. – С. 159–185.
2468. **Жданов И.Н.** Слово о благодати и похвала кагану Владимиру // Соч.: В 6 т. – СПб., 1905. – Т. 1.
2469. **Житецкий Г.П.** Киевский период древнерусской литературы (1911) // Нац. б-ка України ім. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 86, 64 од. зб. (1815 – 1929).
2470. **Forum:** The problem of Old Russian genres // Slavic and East European Journal. – 1987. – P. 234–279. – [Genretheory and Old Russian literature].
З’їзд: Проблеми літературних жанрів Давньої Русі.
2471. **Золотослов:** Поетичний космос Давньої Русі / Упоряд., передм. та пер. М. Москаленка. – К.: Дніпро, 1988. – 295 с.
2472. **Изборник:** Повести древней Руси. – М.: Художеств. лит., 1983. – 432 с.
2473. **История русской** литературы: Т. 1. Литература XI – начала XIII века. – М.; Л.: АН СССР, 1941. – XII, 404 с.: 14 вкл. л. ил.
2474. **Історія української** літератури: Т.1, ч. 1. 1. Література Київської Русі. 2. Давня українська література (до середини XVI ст.) / За ред.

- О.І. Білецького, С.І. Маслова, І.П. Єршоміна. – К.: Рад. шк., 1947. – 224 с. – (АН УРСР. Ін-т укр. літератури ім. Т.Г. Шевченка).
- 2475. Історія української літератури:** Т. 1. Дожовтнева література. – К.: Вид-во АН УРСР, 1955. – 224 с.
Розд.: Література Київської Русі і періоду феодальної роздрібненості. – С. 29–41.
- 2476. Источниковедение** литературы Древней Руси: Сб. ст. / Отв. ред. Д.С. Лихачев. – Л.: Наука, Ленинград. отд-ние, 1980. – 295 с.
- 2477. Истрин В.М.** Очерк истории древнерусской литературы домосковского периода (11–13 вв.). – Пг.: Наука и шк., 1922.– X, 248 с.
- 2478. Кацпржак Е.И.** История письменности и книги. – М., 1955.
Розд. 48. Первые русские рукописные книги. – С. 128–129.
- 2479. Кінько А.М.** Билинна слава Києва. – К.: Муз. Україна, 1983. – 143 с., нот., 4 л. іл. – Бібліогр.: с. 131–135.
- 2480. Кудрявцев П.** Декілька сторінок із культурної історії давнього Києва: Бібліогр. довідка // Київ. зб. історії і археол., побуту й мистецтва. – К.: ВУАН, 1931. – Зб. 1. – С. 113–123.
Про культурний рівень Київської Русі на підставі розгляду пер. кн. Георгія Амартола та Девгенієва деянія.
- 2481. Лёвочкин И.В.** Изборник Святослава 1073 г.: энцикл. или хрестоматия? // Славяноведение. – 1999. – № 2. – С. 70–75.
- 2482. Лёвочкин И.В.** Изборник Святослава 1073 г. – памятник древнерусской культуры // Изборник Святослава 1073 г. – М., 1983. – С. 9–16.
- 2483. Лихачев Д.С.** Возникновение русской литературы. – М.;Л.: Изд-во АН СССР, 1952.– 240 с.– (АН СССР. Ин-т рус. лит. Пушкинский дом).
- 2484. Лихачев Д.С.** Национальное самосознание древней Руси: Очерки из обл. рус. лит. XI–XVII вв. – М.;Л.: Изд-во АН СССР, 1945. – 120 с.
Розд. I. У истоков; Розд. II. Борьба Руси за свою культурную самостоятельность при Ярославе Мудром. – С. 3–37.
- 2485. Лихачев Д.С.** Поэтика древнерусской литературы. – 3-е изд., доп. – М.: Наука, 1979. – 359 с.
- 2486. Лихачев Д.С.** Развитие русской литературы XI–XVII веков // Д.С. Лихачев. Избр. работы в 3 т. – Т. 1. – Л.: Худ. л-ра. Ленинградское отделение, 1987. – 340 с.
- 2487. Лихачев Д.С.** Русские летописи и их культурно-историческое значение. – М.;Л.: Изд-во АН СССР, 1947.
Див. – С. 35–172.

2488. **Masing L.** Studien zur Kenntnissvjatoslava vom Jahre 1073 nebst Bemerkungen zu den Jungeren Handschriften. – Berlin, 1884 (Archiv für slavische philologie, m. 8–9).
Мазинг Л. Дослідження “Ізборника Святослава” 1073 р. разом із зауваженням до наук. рукоп.
2489. **Максимович М.А.** О народной исторической поэзии в Древней Руси // Максимович М.А. Собр. соч. – Т. 3. – С. 480–498.
2490. **Маслов С.І.** Етюди з історії стародруків. XI–XIII. – К.: ВУАН, 1928. – (Історія всіх вид. Київ. синопису). – Кн. 20. Етюд XI: “Синопис”. – К., 1680. – С. 3–25. – Відб. з: Зап. іст-філол. відділу ВУАН, 1928.
2491. **Микитась В.Л.** Нехтуючи іст. правду: [Розкриття антинаук. поглядів щодо літератури Київ. Русі] // Рад. літературознавство. – 1982. – № 5. – С. 67–71. – Бібліогр. в підряд. прим.
2492. **Миндалев П.** Моление Даниила Заточника и связанные с ним памятники. – Казань, 1915. – 49 с.
2493. **Мирзоев В.Г.** Былины и летописи – памятники русской исторической мысли. – М.: Мысль, 1978. – 254 с.: ил.
2494. **Молдован А.М.** “Слово о законе и благодати” Илариона. – К.: Наук. думка, 1985. – 240 с.
2495. **Нікітенко М.** Найдавніша пам’ятка киеворуської літератури // Історія в шк. України: Наук.-метод. журн. – 1998. – Ч. 2. – С. 12–15. “Промова філософа” – доклад про хрещення Володимира.
2496. **Никольская А.** Слово митрополита киевского Илариона в позднейшей литературной традиции // Slavia. – 1928. – R. 7, s. 3. – С. 549–563; s. 5. – С. 853–870.
2497. **Оліфанова Г.** Мудрість далекого предка: (“Повчання” Володимира Мономаха) // Пам’ятники України. – 1980. – № 5. – С. 57.
2498. **Орлов А.С.** Древняя русская литература XI–XVI вв. – М.;Л.: Изд-во АН СССР, 1939. – 286 с.
2499. **Орлов А.С.** Героические темы древней русской литературы. Обзор стиля “воинских” повестей XI–XVI вв. // Изв. АН СССР. Отд. лит. и яз. – 1945. – Вып. 2. – С. 69–85.
2500. **Остромирово** евангелие 1056–57 года с приложением греческого текста евангелий и с грамматическими объяснениями, изд. А. Востоковым. – СПб., 1843.
2501. **Остромирово** евангелие 1056–57 года, хранящееся в императ. Публичной б-ке. – СПб.: Иждивением петербургского купца Ильи

- Савинкова, 1883. – Изд. 2-е. – СПб., 1889.
- 2502. Павленко С.** Не просто Марія [Чернігівська княгиня Марія Михайлівна (1213–1271 рр.)]: А княжна, княгиня і перша письменниця Київської Русі // *Голос України*. – 1996. – 8 черв.
- 2503. Памятники** литературы Древней Руси: Начало рус. лит. XI–XII вв. – М.: Художеств. лит., 1978. – 413 с.
- 2504. Памятники** литературы Древней Руси, XII в. – М.: Художеств. лит., 1980. – 704 с.
- 2505. Перетц В.М.** Из лекций по истории древнерусской литературы. Ч. 1. Древнейший период (XI–XIII вв.) / Сост. А. Багрий. – К., 1912. – 324 + 8 с. (литогр.) – 2-е изд. испр. и доп. – К., 1913.
- 2506. Петухов Е.В.** Русская литература: Ист. обзор главнейших литературных явлений древнего и нового периода: Древний период. – Изд. 3, просм. и доп. – Пг., 1916.
Див. С. 1–69. Література київського періоду. Давній літопис.
- 2507. Поліщук Ф.М.** Літературна спадщина Київської Русі і сучасність // *Укр. мова і література в шк.* – 1982. – № 5. – С. 16–21.
- 2508. Рінберг В.Л.** “Повчання” Володимира Мономаха і стародавні літературні жанри // *Мовознав.* – 1983. – № 3. – С. 19–25.
- 2509. Робинсон А.Н.** Литература Киевской Руси среди европейских средневековых литератур: (Типология, оригинальность, метод) // *Славян. лит. VI Междунар. съезд славистов.* – М., 1968. – С. 83.
- 2510. Робінсон А.М.** Билинний епос Київської Русі у співвідношеннях з епосом Заходу і Сходу // *Літ. спадщина Київ. Русі і укр. літератури XVI–XVIII ст.* – К., 1981. – С. 59–82.
- 2511. Розов Н.Н.** Как “сделана” вступительная статья Изборника 1076 года (к 900-летию памятника) // *Культур. наследие Древней Руси: (Историки. Становление. Традиции).* – М., 1976. – С. 42–46.
- 2512. Русановский В.М.** Роль Киева в развитии литературных языков Киевской Руси // *Вопр. языкознания.* – 1982. – № 5. – С. 27–40.
- 2513. Сапунов Б.В.** Книга в России в XI–XIII вв. – Л.: Наука, 1978. – 232 с.
- 2514. Слово Данила** Заточника, написане ним своєму князеві Ярославу Володимировичу: [Притча] / Пер. В. Горського // *Київ.* – 1993. – № 11. – С. 145–148.
- 2515. Слово Данила** Заточеника, що написав він князю Ярославу Володимирочичу // *Історія філософії України: Хрестоматія.* – К., 1993. – С. 30–35.
- 2516. Соболева Л.С.** Исторические паремии Борису и Глебу –

- малоизученный памятник Киевской Руси: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Ленинград. гос. ун-т. – Л., 1981. – 20 с.
- 2517. Соколова В.К.** Русские исторические предания. – М.: Наука, 1970. – 288 с.
- 2518. Соломко А.** Про що нагадала книга: [Вивч., порівняння кн. “Реймське євангеліє” дали підставу твердити: кн. була написана в столиці древньорус. держави – Києві за часів Ярослава Мудрого] // Київ. правда. – 1987. – 17 трав.
- 2519. Срезневский Н.И.** О древней глаголической рукописи, хранящейся в Киевской духовной академии с приложением полного списка с нее и нескольких замечаний И. Срезневского. – К., 1876. – 21 с. – Відб. з: Тр. III археол. съезда в Киеве. – 1876. – Т. II.
- 2520. Творогов О.В.** Біля витоків східнослов'янських літератур: (Література Київ. Русі) // Рад. літературознавство. – 1982. – № 5. – С. 57–63. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 2521. Титов Ф.И.** Очерки по истории русского книгописания и книгопечатания. Вып. 1. Русское книгописание XI–XVIII вв. – К., 1911. – 49 с.: 74 ил. – Відб. з: Искусство и печат. дело. – 1910. – №№ 1–7.
- 2522. Ужанков А.** Иларион: Писатели земли древнерус. // Наука и религия. – 1988. – № 5. – С. 19–23.
- 2523. Федоров Ф.Г.** Кто был автором “Слова о полку Игореве” и где расположена река Каяла. – М.: Молодая гвардия, 1956. – 175 с.: ил., карта.
- 2524. Филипповский Г.Ю.** Особенности стиля “Повести об убиении Андрея Боголюбского” (XII в.) // Рус. речь. – 1980. – № 1. – С. 117–121.
- 2525. Franko I.** Kleine Beitrage zur Geschichte der kircht-slavischen Literatur. – Berlin, 1913. – S. 150–179.
- Франко І.** Невелике повідомлення до історії церковно-слов'янської літератури.
- 2526. Франко І.** Нарис історії Українсько-руської літератури до 1890 р. – Л., 1910. – 444 с. - (Писання; Т. 1).
Про Київ див. за показчиком імені речей. – С. 408.
- 2527. Хінкулов Л.** У спогадах і мріях: [Київ в давньорус. літературі] // Веч. Київ. – 1982. – 19 січ. – (1500).
- 2528. Яценко Б.І.** Історична основа “Слова Данила Заточеника”: [Пам'ятка киево-рус. письменства] // Укр. іст. журн. – 1971. – № 12. – С. 59–67. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 2529. Яценко Б.** “Слово о погибели “Руския земли” – Київська пам'ятка

ХІІІ століття // Слово і час. – 1993. – № 5. – С. 13–17.

6.3. Київ у складі Великого князівства Литовського та під владою Польщі (XIV – середина XVII ст.)

Kiev as a part of Lithuanian great principality and in power of Poland (XIV - the middle of the XVII century)

6.3.1. Історичні джерела

Historical sources

2530. Гетьманські універсали про Київське міське господарство (1677-1719 рр.). – Б.м., б.г. – 11 с. – рос.
2531. Киев в 1684-1685 годах по описанию служивого иноземца Патрикия Гордона: Из дневника Гордонова извлечено и переведено приват-доцентом Казанской духовной акад. Магистром С.А. Терновским. – К.: Тип. С.В. Кульженко, 1875. – 40 с.
2532. Мицик Ю., Кулинський М. Київ у описі Рейнгольда Хайденштайна (Гейденштейна) (1553–1620) // Київ. старовина. – 1993. – № 5. – С. 69–71.

6.3.1.1. Документи. Записки. Літописи. Мемуари. Подорожі. Хроніка Documents. Memoranda. Annals. Memoirs. Travels. Chronicles

2533. Акты, касающиеся отобрания Киево-Софийского собора от униатов // Киев. епарх. ведомости. – 1873. – № 13. – С. 367–374.
2534. Акты Литовской метрики. Т. 1, вып. 1–2 / Собр. Ф.И. Леонтовичем. –1413–1498 гг.; Вып. 2.– Варшава: Императ. Варшавск. ун-т, 1896–1897.
Вып. 1: 1413–1498 гг.
Вып. 2: 1499–1507 гг.
Про Київ див. за покажч.: с. XXXII.
2535. Акты Московского государства, изданные императорской Академией наук / Под ред. Н.А. Попова. Т. 1. Разрядный приказ. Московский стол. 1571–1634. – Спб., 1890. – 784 с.
Див. покажчики іменний та топографічний: с. 687.
2536. Акты, относящиеся к истории Западной России, собр. и изданные Археографической комис., Т. 1–3.– Спб., 1846–1848.
Т. 1: 1340–1506 гг. – 1846.
Т. 2: 1506–1544 гг. – 1848.
Т. 3: 1544–1588 гг. – 1848.

Про Київ див. за назвами кожного тому. Вміщено багато актів, грамот до економічного та правового стану київських міщан, монастирів та ін.

- 2537.** **Акты**, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археологической комис. Т. 3–5. – Спб., 1848–1853.
Т. 3: 1544–1587 гг. – 1848.
Т. 4: 1588–1632 гг. – 1851.
Т. 5: 1633–1699 гг. – 1853.
Матеріали про Київ див. за назвами кожного тому.
- 2538.** **Акты**, относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные и изданные Археологической комис. Т. 1–3. – Спб., 1861–1865.
Т. 1: (1361–1598) / Под ред. Н. Костомарова. – 1862
Т. 2: (1599–1637) и прибавление за 1266–1598 гг. – 1865
Т. 3: (1638–1657) / Под ред. Н. Костомарова. – 1861
Матеріали про Київ див. за назвами кожного тому.
- 2539.** **Антонович В.Б.** Исследование о городах Юго-Западной России по актам 1432–1798 (предисл. к 1 т. 5 ч. Арх. Юго-Западной России). – К., 1870. – [2], 94 с.
- 2540.** **Архив Юго-Западной России**, издаваемый Временной комис. для разбора древних актов, учрежденной при Киевском, Подольском и Волыньском генерал-губернаторе. – Ч.1, т. 6; Ч.5, т.1; Ч.6, т.1; Ч.7, т.1-2; Ч.8, т. 4–6. – К., 1883–1907.
Ч.1, т. 6: Акты о церковно-религиозных отношениях в Юго-Западной Руси (1322–1648 гг.). – 1883.
Ч.5, т. 1: Акты о городах (1432–1798). – 1869.
Ч.6, т. 1 и прил.: Акты об экономических и юридических отношениях крестьян в XVI–XVII веке (1498–1795).
Ч.7, т. 1–2: Акты о заселении Юго-Западной России. – 1886, 1890.
Ч.8, т. 4: Акты о землевладении в Юго-Западной России XV–XVI вв. – 1907.
Ч. 8, т. 5: Акты об украинской администрации XVI–XVII вв. – 1907.
Ч. 8, т. 6: Акты о землевладении в Юго-Западной России XV–XVIII вв. – 1911.
Про Київ див.: 1)Імена географічні: Ч. 1, т. 6 – С. 868–869; Ч.6, т.1 и прил. – С. 91; Ч. 7, т. 1–2: до т. 1 у т. 3 – С. 89; до т. 2 у т. 2 – С. 611; Ч. 8, т. 5 – С. 514; 2)Показчик географічний: Ч. 8, т. 4 – С. 46–47; Ч. 8, т. 6 – С. 33; 3)Показчик міст: Ч. 5, т. 1 – С. 595.
- 2541.** **Барабой А.** Джерела з історії “Київської козаччини” // Арх.

- України. – 1967. – № 3. – С. 72–77.
- 2542. Боплан.** Описание Украины (1630–1648): Пер. с фр. // Мемуары, относящиеся к истории Южной России. – К., 1896. – Вып. 2. – С. 297–300; 306–308.
- 2543. Боряк Г.В.** Іноземні джерела про Київ XIII – середини XVII ст. // Укр. іст. журн. – 1981. – № 12. – С. 31–41.
- 2544. Ванеева Е.И.** Киевский список Александрии XVI в. // Тр. Отд. древнерус. лит. / Ин-т рус. лит. АН СССР. – 1979. – Т. 33. – С. 288–292.
- 2545. [Гейденштейн Р.]** Рейнгольда Гейденштейна записки о Московской войне (1578–1582). – Спб., 1889. – 231 с.
- 2546. Герберштейн С.** Записки о московитских делах // С. Герберштейн Зап. о московитских делах [2]. Павел Иовий Новокомский: Книга о московитском посольстве. – Спб., 1908.
Про Київ див.покажчик імен геогр. – с. 362–363.
- 2547. Герберштейн С.** Записки о Московии / Пер. с нем. А.И. Малеина, А.В. Назаренко; Вступ. ст. А.Л. Хорошкевича. – М.: Изд-во МГУ, 1988. – 430 с.
- 2548. [Грамота короля Сигизмунда III 1619 г. Киевскому шевскому цеху на право владения двором на Подоле]** // Киев. старина. – 1885. – № 3. – С. 611–612. – Передрук: Заря. – 1884. – № 47.
- 2549. Грамоти XIV ст.** / [Упорядкування, вступ. ст., комент. і слов.-покажч. М.М. Пещак] – К.: Наук. думка, 1974. – 255 с.
- 2550. Груневег М.** Славнозвісне місто Київ [1584-1585 pp.] // Всесвіт. – 1981. – № 5. – С. 206–211.
- 2551. Грушевський М.С.** Кілька київських документів XV і XVI в. / Подав М. Грушевський // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. – Л., 1896. – Т. 11, [від. 2]. – С. 1–18.
- 2552. Грушевський М.С.** “Похвала князю Витовту”[1350-1430], кілька уваг про склад найдавнішої русько-литовської літописи // Зап. наук. т-ва ім. Шевченка. – 1895. – Т. VIII, кн. 4. – С. 1–16.
- 2553. Густинская летопись** // Полн. собр. рус. летописей. – Спб.: Археогр. комис., 1843. – Т. 2. – С. 232–373.
- 2554. Документи Богдана Хмельницького (1648–1657).** – К.: Вид-во АН УРСР, 1961. – 740 с.
- 2555. Доповнення** до “Каталогу колекції документів київської археографічної комісії”: [Публ. / Підгот. Л.З. Гісцова, Н.М. Фаустова XV–XVIII ст.] // Арх. України. – 1974. – № 1. – С. 50–63.
- 2556. Зайцев В.М., Слабєєв І.С.** Україна кінця XVI – першої половини XVII ст. в описах і мемуарах іноземців // Укр. іст. журн. – 1966. – № 8. – С. 124–130.

2557. **Западно-русские летописи** // Полн. собр. рус. летописей. – Спб.: Археогр. комис., 1907. – Т. 17.
Про Київ див. за геогр. показжч.: с. 641.
2558. **Из универсала** гетмана Григория Черного запрещение казакам нарушать земельные права Киево-Печерского монастыря (28 февр. 1630 г.) // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1894. – Кн. VIII, отд. 3. – С. 9–10.
2559. **Исаевич Я.Д.** Г.Ф.В. Юнкер и его описание Украины // Славяно-герман. культур. связи и отношения. – М., 1969. – С. 201–208.
2560. **Исаевич Я.Д.** Джерела з історії української культури доби феодалізму (XVI–XVIII ст.). – К.: Наук. думка, 1972. – 144 с.
2561. **Исаевич Я.Д.** Джерела про суспільно-політичну і культурну діяльність братств України в XVI–XVIII ст. // Іст. джерела та їх використ. – 1969. – Вип. 4. – С. 37–47.
2562. **Исаевич Я.Д.** Документи з історії боротьби міських братств проти національно-релігійного гніту в першій половині XVII ст. // Серед. віки на Україні. – 1971. – Вип. 1. – С. 208–213.
2563. **Исаевич Я.Д.** Найдавніші документи про діяльність братств на Україні // Іст. джерела та їх використ. – 1966. – Вип. 2. – С. 13–22.
2564. **Исаевич Я.Д.** Мартин Груневег і його опис Києва // Всесвіт. – 1981. – № 5. – С. 204–205.
2565. **Каманин И.** Сообщение послов Киевской земли королю Сигизмунду I о Киевской земле и киевском замке около 1520 г. // Сб. ст. и материалов по истории Юго-Западной России, изд. Киев. комис. для разбора древн. актов.– К., 1916. – Вып. 2. – С. 1–9.
2566. **Кампензе А.** Письмо к папе Клименту VII о делах Московии // Б-ка иностран. писателей о России.– Спб. – Т. 1. 1836.
Про Київ див. розд. III. – С. 17–18.
2567. **Каталог** документів з історії Києва XV–XIX ст. – К.: Наук. думка, 1982. – 150 с.
2568. **Киевский** синопсис или краткое собрание от различных летописцев о начале словенороссийского народа и о первоначальных князях богоспасаемого града Киева. С присовокуплением росписи великих князей ..., Малороссийских гетманов, наместников и князей, воевод литовских, польских и российских, генерал-губернаторов, губернаторов, польских кастеланов и комендантов Российских, начальствовавших в Киеве с 1320 г. донныне – 5-е изд. киевское испр. / [митрополита Евгения Болховитинова]. – К., 1836. – 394 с.
1 вид. – К., 1674. Всього було до 17 видань цієї книги. Востаннє вона друкувалася в 1914–1919 рр. у виданні Київської археографічної

комісії за ред. проф. С.Т. Голубева разом з Хронікою Феодосія Софоновича, якого проф. С.Т. Голубев вважав за автора Синописа.

- 2569.** **Київський** літопис першої чверті XVII ст. / Публ. підгот. В.І. Ульяновський, Н.М. Яковенко // Укр. іст. журн. – 1989. – № 2. – С. 107–120; № 5. – С. 103–114.
- 2570.** **Книга** Київського підкоморського суду (1584–1644) / Відп. ред. В.В. Німчук. - К.: Наук. думка, 1991. - 344 с.
- 2571.** **Книга** Київського підкоморського суду (1584–1644) / Упоряд. Г.В. Боряк та ін. – К.: Ін-т укр. археографії, 1991. – 338 с. – (Актові джерела).
- 2572.** **Кулаковський П.М.** Руська (Волинська) Метрика (1569–1673 рр.) як джерело до історії Київського та Брацлавського воєводств: Автореф. дис. ...канд.іст.наук / Дніпропетр. держ ун-т. – Д., 1992. – 18 с.
- 2573.** **Литвин М. [Тышкевич М.]**. Извлечение из сочинения Михаила Литвина (1550) [“О нравах татар, литовцев и москвитян”] // Мемуары, относящиеся к истории Южной Руси. – К., 1890. – Вып. 1 [XVI ст.]. – С. 51–54. – Відб. з: Киев. старина – 1889. – №№ 5–6, 8–11.
- 2574.** **Литовская** метрика. Т. 1–4. – СПб.: императ. Археогр. комис., 1903–1915. – (Рус. ист. б-ка).
Про Київ див. за покажчиком до кожного тому.
- 2575.** **Львівський** літопис – Острозький літописець // Укр. іст. журн. – 1965. – № 4. – С. 154–160; № 5. – С. 157–160; № 6. – С. 156–160; № 7. – С. 153–160; № 8. – С. 157–160; № 9. – С. 155–159.
- 2576.** **Львовская** летопись. Ч. 1–2 // Полное собр. рус. летописей, изд. императ. Археогр. комис. Т. 20, 1–2 половина. – Спб., 1910, 1914.
Про Київ див.: Геогр. покажчик Т. 2: с. 670.
- 2577.** **Любавский М.К.** Областное деление и местное управление Литовско-Русского государства. – М., 1893. – VIII, 884, XCIX с. – Відб. з: Чтения в О-ве истории и древностей России. – 1892. – №№ 3, 4; 1893. – №№ 3, 4.
Про Київ див. покажчик іст.-геогр.: с. LXVI.
- 2578.** **Любавский М.К.** Очерк истории Литовско-Русского государства до Люблинской унии включительно. С прил. текста хартий, выдан. великому княжеству Литовскому и его обл. – М.: Императ. О-во истории и древностей России. – 1910. – 384 с. – Відб. з: Чтения в О-ве истории и древностей России. – 1911. – № 1.
- 2579.** **Ляскоронский В.Г.** Описание Украины от пределов Московии до границ Трансильвании // Ляскоронский В.Г. Гильом Левассер-де Боплан и его историко-географические тр. относительно Южной

- России. 1. Описание Украины. Карты Украины: Пер. со 2-го фр. изд. 1660 г. – К. 1901. – 84 с.
- 2580.** Ляссота Э. Дневник Эриха Ляссоты из Стеблева (1588–1594) // Мемуары, относящиеся к истории Южной России. – К., 1890. – Вып. 1. – С. 137–190. – Відб. з: Киев. старина. – 1889. – №№ 5–6, 8–11.
Про Київ – С. 156–161.
- 2581.** Ляссота Э. Киев и его святыня до конца 16 века: Из дневника, веденного во время путешествия его через Украину в Запорожскую Сечь в 1594 г., под загл.: Tagebuch des Erichs Lassota. – К., 1873. – 8с. – Відб. з: Киев. епарх. ведомости. – 1873. – № 4.
- 2582.** Ляссота Э. Путевые записки Эриха Ляссоты, отправленного римским императором Рудольфом II к запорожцам в 1594 г. / Пер. и примеч. Ф. Бруна. – Спб., 1873.
Про Київ – С. 17–23.
- 2583.** Malinowski M., Przedziecki A. Źródła do dziejów polskich, wydawane przez M. Malinowskiego i A. Przedzieckiego. – Wilno, 1884. – Т.2. – 486 s.
Маліновський М., Пшездецький А. Джерела польської історії.
- 2584.** Маслов С.И. К истории изданий Киевского “Синописа” // Сб. ст. в честь акад. А.И. Соболевского. – Л., 1928. – С. 341–348.
- 2585.** Мицик Ю.А., Кулинський М. Київ у описі [дипломата, історика] Рейнгольда Гейденштейна // Київ. старовина. – 1993. – № 5. – С. 69–71.
- 2586.** Муханов П.А. Сборник Муханова. - 2-е изд. доп. – Спб., 1866.
Про Київ див. географічний покажчик: с. 6, 20.
- 2587.** Памятники дипломатических сношений древней России с державами иностранными. Ч. 1. Памятники дипломатических сношений с империей Римской (с 1488 по 1594 г.) – Спб, 1851.
Про Київ див. географічний покажчик: с. 1553.
- 2588.** Памятники дипломатических сношений древней России с державами иностранными. Т. 1–2. Памятники дипломатических сношений Московского государства с польско-литовским (с 1487 по 1560) / Под ред. Г.Ф. Карпова. – Спб., 1882–1887. – (Сб. императ. Рус. ист. о-ва; Т. 35, 59).
Т. 1. 1487–1533. – 1882
Т. 2. 1533–1560. – 1887
Про Київ див. за географічним покажчиком: Т.1. –С. 75; Т. 2. – С. 71–72.
- 2589.** Памятники, изданные Временной комис. для разбора древних актов. – Изд. 2-е с доп.– К., 1898. – Т. 1. – 386 с.
- 2590.** Pelenski J. The Sack of Kiev of 1482 in Contemporary Muscovite

Chronicle Writing // Harv. Ukr. St. – 1979–1980. – Vol. III/IV, p.2. – P. 638–649. – *Спецвипуск цього журналу.*

- Пеленський Я.** Пограбування Києва в 1482 р. [кримськими татарами під керівництвом хана Менгли Гирея] з московських писемних хронік того часу.
- 2591. Пештич С.Л.** Синописис как историческое произведение // Тр. отд. древнерус. лит-ры АН СССР. – 1958. – Т. 15. – С. 284–298.
- 2592. Писаренко Ю.Г.** Писемні джерела про ранній етап киево-смоленських відносин // Укр. іст. журн. – 1990. – № 7. – С. 34–42. – Рез. рос. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 2593. Письмо** канцлера Олбрахта Гаштолда к великому подскарбию Богушу Боговитиновичу в начале XVI века (1522–1530 гг.) о защите Киева от разорения его татарами / Сообщ. И. Каманин // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1891. – Кн. 5, отд. Ш. – С. 47–48.
- 2594. Полное** собрание русских летописей. Т. 9: Патриаршая или Никоновская летопись. – М.: Наука, 1965. – XXIII, 256 с.
- 2595. Пономаренко Л.** Картографо-геодезичні матеріали архівів міста Києва (XVI–XIX ст.) // Арх. України. – 1972. – № 4. – С. 63–67. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 2596. Рогозинский А.** “Крайныка” Феодосия Софоновича и ее отношение к “Киевскому Синописису” Иннокентия Гизеля // Изв. отд. рус. яз. и словесности. – 1910. – Т. 15, кн. 4. – С. 270–286.
Феодосій Софонович – ігумен Київ. Золотоверхого монастиря, колишній ректор Києво-Могилянської колегії.
- 2597. Сборник** материалов для исторической топографии Киева и его окрестностей, изданные Временной комис. для разбора древних актов. – К., 1874.
Див. Розд. 1: Извлечение из литов. летописей и из рус. летописн. сводов (1300–1600). – С. 32–37. Розд. 2: Известия очевидцев, современников и иностран. писателей. Відомості про Київ: Александр Гваньини (1581) – С. 12–13; Станислав Сарницкий (1585) – С. 14; Рейнгольд Гейденштейн (1596) – С. 23–24; Симон Старовольский (около 1640) – С. 49–51. Розд. 3: Известия грамот и док. – С. 1–160.
- 2598. Софонович Ф.** Хроника з летописцов стародавних, з святого Нестора Печерского и інших, также с хроник польских о Руси, собранная працою иеромонаха Феодосия Софоновича, игумена монастыря Михайловского Златоверхого Киевского року ... 1672. –

- [К.: Киев. археогр. комис., 1914–1919]. – 316 с.
Видання це було закінчене друком 1922 року, знищено в друкарні. Збереглося лише кілька примірників. Див. про нього: Маслов С.І. Етюди з історії стародруків XI–XII. – К.: ВУАН, 1928. – С. 3–24.
- 2599. Софонович Ф.** Хроніка з літописців стародавніх / АН України, Археогр. комис. Ін-ту укр. археографії, Ін-т історії України; [Підгот. тексту до друку, передм., комент. Ю.А. Мицика, В.М. Кравченка]. – К.: Наук. думка, 1992. – 332, [2] с.: іл. – (Пам'ятки укр. літописання). – Бібліогр.: С. 45–51.
- 2600. Список** наместников и князей литовских, также воевод литовских, польских и российских, начальствовавших в Киеве с 1320 года. 2. Хронологический список гетманов козацкого малороссийского народа: (Из Киев. синопсиса) // Воен.-ист. вестн. – 1909. – № 5–6. – С. 67–85.
- 2601. Стрийковський М.** “Хроніка польська, литовська, жмудська і всієї Русі”, Київ 1320–1397 рр. // Київ. – 1986. – № 3. – С. 148–149; № 4. – С. 153.
- 2602. Україна** перед визвольною війною 1648–1654 рр.: 3б. док. (1639–1648 рр.). – К.: Вид-во АН УРСР, 1946. – 256 с. – (Ін-т історії України АН УРСР. Центр. Держ. іст. арх. УРСР).
Про Київ див. за показчиком головних геогр. назв: с. 241.
- 2603. Ульяновський В.І., Яковенко Н.М.** Київський літопис першої чверті XVII ст. // Укр. іст. журн. – 1989. – № 2. – С. 107–120.
- 2604. Упривілейовані** війти м. Києва [XV–XVII ст.] // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Ін-т рукопису, Ф. X, од. зб. 15085, арк. 1–3; Сб. імперат рус. іст. о-ва. – СПб. – 1887. – Т. VII. – С. 183–204.
- 2605. Усатенко Г.** Синопсис // Укр. літ. у портретах і довідках. – К., 2000. – С. 290–291.
3-є видання 1680 року – найважливіше з усіх видань Синопсиса.
- 2606. Уставна** грамота Великого князя литовського Олександра киянам (26 трав. 1494 р.) // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Ін-т рукопису, Ф. 2, спр. 14817–14826, арк. 170; Ф. 81, спр. 12, арк. 17.
- 2607. “Чув від людей, гідних довіри ...”:** Київ у Записках про Московію С. Герберштейна: (Публ. іст. док. XVI ст.) / Публ. підгот. Т. Гирич // Київ. – 1986. – № 6. – С. 135–136. – (Київ XI–XVIII у мемуарах, подорож. нотатках, листах, щоденниках, реляціях мандрівників, урядовців, держ. діячів).
- 2608. Щербина В.І.** Документи до історії Києва (1494–1835) // Укр. археогр. зб. – К.: УАН, 1926. – С. 1–49. – Бібліогр.: Реєстр док. до

історії Києва від 1494 до 1835 р.: с. 3–7 (80 назв).

- 2609. Jabłonowski Aleksander.** Pisma. T. I–III, V. – Warszawa, 1910–1911.
 T. I: Ziemie ruskie Rzeczypospolitej. – 1910. – XXI [2], 349 s., fotogr.
 T. II: Kresy Ukraine. – 1910. – 345 s.
 T. III: Ukraina. – 1911. – 368 s.
 T. V: Słowiańszczyzna południowa oraz Wołosze i Albania. – 1911. – 364 s.
Яблоновський А. Листи.
- 2610. Jabłonowski Aleksander.** Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym. T. IX–XI. – Warszawa, 1894, 1897 (Źródło dziejowe, t. XX, XXI, XXII).
 T. IX: Ziemie ruskie. Ukraina (Kijów-Braclaw). – 1894. 121, 185. – XXVI s.
 T. X: Ziemie ruskie. (Kijów-Braclaw). – 1894. – S. 3–388.
 T. XI: Ziemie ruskie. Ukraina (Kijów-Braclaw). – 1897. – [2], 736, L s.
Яблоновський А. Польща XVI ст. з географічно- статистичного погляду.
- 2611. Яковенко Н.** “И понесоца его из города Киева”: [Київ у 1362 р.] // Київ. – 1986. – № 4. – С. 151–152.
- 2612. Яковенко Н.М.** Каталог документів з історії Києва XV–XIX ст. / АН УРСР. Ін-т історії. Центр. держ. іст. арх. УРСР у м. Києві. – К.: Наук. думка, 1982. – 202 с.: 8 л. іл., факс.
- 2613. Яковенко Н.М.** Новий документ до історії київських ремісничих цехів початку XVII ст. // Арх. України. – 1989. – № 5. – С. 68–71.
- 2614. Яковенко Н.** “Серед чистого поля над річкою Ірпінню ...”: Мацей Стрийковський про події 1320 року // Київ. – 1986. – № 3. – С. 147.
- 2615. Яковенко Н.** “Я привів тебе туди, де кінчається моя земля...” // Київ. – 1985. – № 12. – С. 117–118
- 2616. Ясинский М.** Уставные земские грамоты Литовско-русского государства. – К., 1889. – [2], 213 с.

6.3.2. Загальні праці

General works

- 2617. Андріяшев О.** Нарис колонізації Київської землі до кінця XV віку // Київ та його околиця в історії і пам'ятках / За ред. Грушевського. – К.: Партвидав України, 1926. – С. 33–79.
- 2618. Антонович В.Б.** История Литовской Руси: (Літографов. лекції). – К., 1882. – 168 с.

2619. **Антонович В.Б.** Киев, его судьба и значение с XIV по XVI ст. (1362–1569) // Киев. старина. – 1882. – Кн. 12. – С. 564–572. – Передрук в кн. Антонович В.Б. Монография по истории Западной и Юго-Западной России.– К., 1885. – Т. 1.
2620. **Антонович В.Б.** Очерк истории великого княжества Литовского до половины XV столетия.– К., 1878. – Вып. 1. – [2], 156 с. – Відб. з: Унив. изв. – 1877. – №№ 2–4, 10.; 1878. – №№ 2, 5.
2621. **Барабашев А.** Витовт: Последние двадцать лет княжения (1410–1430). – Спб., 1891. – VIII, 340 с.
Про Київ див. показчики: іменний і географічний: с. 327.
2622. **Барабашев А.** Витовт и его политика до Грюнвальденской битвы (1410). – Спб., 1885. – XVI, 166 с.
Про Київ див. показчики іменний і географічний: с. 155.
2623. **Берлинский М.Ф.** Покорение Киева князем Гедедином // Улей. – 1811. – Ч. 1, № 1. – С. 35–50.
2624. **Бодрухин В.М.** Київ у другій половині XIII – на початку XIV століть // Бористен. – 2000. – № 11. – С. 3–4.
2625. **Боряк Г.** Після батисового погрому // Київ. – 1985. – № 9. – С. 138.
2626. **Брайчевський М.Ю.** До історії Києва в післямонгольський час: Тези пленар. і секційн. доп. – О., 1972. – С. 332–334.
2627. **Галицько-Волинська Русь: Українські землі в складі Литовського та Польського королівства: [Хронологічна табл. подій у Києві] // Історія України. – 1997. – № 7. – С. 4–5; № 8. – С. 10–11; № 9. – С. 8.**
2628. **Грушевський М.С.** Города княжества литовского в XIV–XVI вв.: Старина и борьба за старину. – К., 1918. – [2], 240 с.
2629. **Грушевський М.С.** Очерк истории Киевской земли от смерти Ярослава до конца XIV столетия. – К., 1891. – XVI, 520 с.: 2 вкл. л. табл. – Відб. з: Унив. изв. – 1891. – №№ 3–4, 6–7, 9–10, 12.
2630. **Гуслистий К.** Україна під литовським пануванням і захоплення її Польщею (з XIV по 1569 р.). – К.: Вид-во АН УРСР, 1939. – 196 с.: іл. – (Ін-т історії України АН УРСР. Нариси з історії України; Вип. 2).
2631. **Дашкевич Н.** Заметки по истории Литовско-русского государства. – К., 1885. – 198 с.
2632. **Дашкевич Я.** Україна на межі між Сходом і Заходом (XIV–XVII ст.) // Зап. наук. т-ва Шевченка. – 1991. – Т. 222: Праці іст.-філос. секції. – С. 28–44.
2633. **Довженок В.О.** Среднее Поднепровье после монголо-татарского нашествия // Древн. Русь и славяне. – М., 1978. – С. 76–82.
2634. **Довнар-Запольский М.В.** Украинские староства в первой

- половине XVI в. – К., 1908. – [2], 118 с. – Відб. з: Арх. Юго-Зап. России, изд. Временной комис. для разбора древних актов, учрежден. при Киев., Подол. и Волын. генерал-губернаторе. Ч. 8, Т. 5: Акты об укр. администрации XVI–XVII вв. – К., 1907.
- 2635. Зотиков О.** Ця пустка була нашою столицею: [З історії розвитку укр. міст у XIV–XVII ст.] // Пам'ятки України. – 1990. – № 1. – С. 2–5.
- 2636. Ивакин Г.Ю.** Киев в XIII–XV веках. – К.: Наук. думка, 1982. – 104с.: ил. – (Науч.-попул. лит.).
- 2637. Ивакин Г.Ю.** Киев во второй половине XIII – первой половине XVI вв.: Автореф. дис. ... канд. ист. наук / Ин-т археологии АН УССР. – К., 1985. – 17 с.
- 2638. Історія України в особах: Литов.-пол. доба / Авт. колектив: О.М. Дзюба, М.В. Довбищенко, Я.Д. Ісаєвич та ін.** – К.: Україна, 1997. – 271, [1] с.
- 2639. Киев** триста лет назад // Киев. старина. – 1894. – Т. XLIV, март. – С. 405.
- 2640. Клепатский П.Г.** Очерки по истории Киевской земли. Т. 1. Литовский период. – О.: Тип. Техник, 1912. – 599 с.
Про Київ див. за предметним покажчиком: с. 587.
- 2641. Котляр М.** Відроджений з попелищ: Київ давній, сьогочасний [Київ XIII–XVI ст.] // Наука і суспільство. – 1981. – № 9. – С. 34–38.
- 2642. Кулиш П.А.** История воссоединения Руси. Т. 1–3. – Спб.: Обществ. польза, 1874–1877.
Т.1. – 363 с.; Т.2. – 456 с.; Т.3. – 374 с .
- 2643. Кулиш П.А.** Материалы для истории воссоединения Руси. Т. 1. 1578–1630. – М., 1877. – XVIII, 324 с.
- 2644. Куліш П.О.** Киеводнепровская Русь после татарского погрома (кін. XIX ст.) // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 338, 100 од. зб. (1843–1963).
- 2645. Леонтович Ф.И.** Очерки истории литовско-русского права: Образование территории Литовского государства. – Спб., 1894. – Відб. з: Журн. М-ва нар. просвещения. – 1893–1894 рр.
Див. розд. VI: Київська земля. – С. 182–202.
- 2646. Москва,** Киев и Варшава, или повествование о кровной и кровавой связи Великой Руси с Польшей через Малую Русь и Литву. – Спб., 1864. – 123 с.
- 2647. Петрунь Ф.** Східна межа великого князівства Литовського в 30-х роках XV сторіччя // Ювілейн. зб. на пошану акад. М.С. Грушевського з нагоди 60-ї річниці життя і 40-х роковин наук. діяльності / Ред. колегія: П.А. Тутковський та ін. – К.: УАН. –Т. 1. – 1928. – С. 165–168.–

- (ВУАН. Зб. іст.-філол. від.; № 76).
- 2648. Пресняков А.Е.** Лекции по русской истории. Т. 2, вып. 1. Западная Русь и Литовско-русское государство. – М.: Соцэкгиз, 1939. – 248 с.
Про Київ див. за покажчиком: с. 242.
- 2649. Ркліцький С.** Київ давній // Глобус. – 1929. – № 12. – С. 189–192.
Історія міста у литовські часи (1362–1569).
- 2650. Соболевский А.** К вопросу об исторических судьбах Киева. – К., 1885. – 12 с. – Відб. з: Унив. изв. – 1885. – № 8.
З приводу кн. В.Б. Антоновича: Монографіи по истории Западной и Юго-Западной России. Т. 1. – К., 1885.
- 2651. Стороженко А.** К истории г. Киева и его окрестностей в XV–XVI вв.: (Маленькое прибавление к тр. В.Б. Антоновича: “Киев, его судьба и значение с XIV по XVI ст.” и М.Ф. Владимирского-Буданова: “Население Юго-Зап. России”) // Киев. старина. – 1892. – Т. XXXVI, № 2. – С. 339–347.
- 2652. Стороженко А.** Киев триста лет назад // Киев. старина. – 1894. – № 3. – С. 413.
- 2653. Стороженко А.В.** Стефан Баторий и днепровские козаки. – К., 1904. – [2], 327 с.
- 2654. Толочко П.** Русь – Мала Русь – руський народ у другій половині XIII – XVII ст. // Київ. старовина. – 1993. – № 3. – С. 3–14.
- 2655. Фроянов И.Я., Дворниченко А.Ю.** Города-государства Древней Руси / ЛГУ им.А.А. Жданова. – Л., 1988. – 269 с.
- 2656. Шабульдо Ф.М.** Включення Київського князівства до складу литовської держави у другій половині XIV ст. // Укр. іст. журн. – 1973. – № 6. – С. 79–88.
- 2657. Шабульдо Ф.М.** Земли Юго-Западной Руси в составе Великого княжества Литовского. – К.: Наук. думка, 1987. – 184 с.
- 2658. Щербина В.І.** Нариси з історії Києва, відколи приєднаного до Московської держави до початку світової війни і революції (1619–1914) // Нові студії з історії Києва. – К., 1926. – С. 1–44.

6.3.3. Філософія Philosophy

- 2659. Громов М.** Исихастские традиции в восточнославянской культуре // Київ. обрії: Іст.-філос. нариси. – К., 1997. – С. 46–60.
- 2660. Нічик В.М.** Філософія в Київській братській школі [XVI–XVII ст.]

// Філософ. думка. – 1982. – № 2. – С. 54–72.

- 2661. Паславський І.В.** Розвиток логічних ідей у вітчизняній філософії другої половини XV ст. // Філософ. думка. – 1986. – № 6. – С. 45–55.

6.3.4. Релігія Religion

6.3.4.1. Історичні джерела Historical sources

- 2662. Документи** Київського митрополита Михайла Рогозы и православных епископов к унии 1594–1596 гг. // Акты, относящиеся к истории Юго-Зап. России. – 1851. – Т. IV. – С. 77–81, 139–141.
- 2663. Голубев С.Т.** Древний помянник Киево-Печерской лавры (конца XV и начала XVI столетия). – К., 1892. – 104 с.
- 2664. Голубев С.** Панегирик Киево-Печерскому архимандриту Елисею Плетенецкому // Тр. Киев. духовн. академии. – 1910. – № 6. – С. 296–339. – Відб. з: Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – Кн. 6.
- 2665. Люта Т.Ю.** Документи про юрисдикційний статус та економічне становище Святософійської митрополичої катедри і Києво-Печерської архимандрії в перші роки після Берестейської унії // Ковчег: Наук. зб. із церк. історії. – Л., 2000. – Ч. 2. – С. 313–328.
- 2666. Письмо** супрального архимандрита Сергия Кимбара к киевскому митрополиту Макарию II около 1536 г. // Арх. Юго-Зап. России. – 1886. – Ч. 7, т. 1. – С. 1–15.
- 2667. Показання** игумена Феодосия Васильковского о положении киевских мещан до Богдана Хмельницкого // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – К., 1879. – Кн. 1. – С. 311–314.
- 2668. “Похвальне слово”** Мойсея, игумена Видубицького монастиря // Літ. спадщина Київ. Русі і укр. література XIV–XVIII ст. – К., 1981. – С. 54–58.

6.3.4.2. Загальні праці General works

- 2669. Baran O.** Metropolia Kioviensis et Eparchia Mukacheviensis. Ed. 2. – Romae: PP. Basiliani, 1960. – 111 p.
Catholic Church – Byzantine rite, Ruthenian – Ukraine – Mukacheve

Region – History.

Баран О. Київська метрополія та Мукачевська єпархія.

- 2670. Грушевський О.С.** Господарство Київської митрополії та монастирів в XVI в. // Україна. – 1924. – № 3. – С. 14–22.
- 2671. Гудзяк Б.** Криза і реформа: Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії / Пер. М. Габлевич, О. Турін. – Л.: Світ, 2000. – 426 с.
- 2672. Дилевський М.М.** Київське видання “Житія Іоана Рильського” [болгар. книжника Є. Терновського, кінець XIV ст.] // Рад. літературознавство. – 1971. – № 11. – С. 40–44. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 2673. Запаско Я.П.** Київському Псалтиреві – 600 років // Інформ. вісн. АН ВШ України. – 1997. – № 14. – С. 14–18.
- 2674. Історія церкви та релігійної думки в Україні.** У 3-х кн.: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. – К.: Либідь, 1994.
Кн. 1. В.І. Ульяновський. Середина XV – кінець XVI ст. – 254 с.
Кн. 2. В.І. Ульяновський. Середина XV – кінець XVI ст. – 254 с.
Кн. 3. О.П. Крижанівський, С.М. Плохій. Кінець XVI – середина XIX ст. – 336 с.
- 2675. Кулиш П.О.** Киевские богомольцы в XVII столетии: (Глава из романа “Черная рада”) // Московитянин. – 1846. – Ч. III, № 5. – С. 3–32.
- 2676. Мордвінцев В., Харишин М.** Київська митрополія за часів визвольної війни // Київ. старовина. – 1995. – № 4. – С. 102–114.
- 2677. Опарина Т.А.** Иван Наседка и полемическое богословие Киевской метрополии. – [Рец. текстів Київ. митрополії у Росії I половини XVII ст.]. – Новосибирск, 1998. – 413 с.
- 2678. Паславський І.** Церква і культура на Україні в середні віки // Київ. церква. – (Л.), 2000. – № 2 (8). – С. 55–59.
- 2679. Петрушевич А.С.** Архиератикон Киевской метрополии с половины XIV столетия по списку с конца XVI столетия. – Л.: Тип. Ставропиг. Ин-та. – 1901. – 18, 11 с. – Відб. з журн. Богосл. Вісн.. – 1900–1901.
- 2680. Приселков М.Д., Фасмер М.Р.** Отрывки В.Н. Бенешевича по истории русской церкви XIV века // Изв. отд-ния рус. яз. и словесности императ. Акад. наук. – Пг., 1916. – Т. 21, кн. 1. – С. 48–70.
- 2681. Рыбинский В.** Киевская митрополичья кафедра с половины XIII до конца XVI в. – К., 1891. – 94 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1891. – № 1. – С. 104–155; № 5. – С. 11–40; № 4. – С. 697–709.

- 2682. Рыбинский В.П.** Киевская митрополичья кафедра с половины XIII до конца XVI века // Тр. Киев. Духовн. акад. – 1891. – № 1
- 2683. Саган О.Н., Головащенко С.І.** Православ'я в контексті культури України XVII століття // Історія релігій в Україні: В 10 т. – К., 1997. Т. 2. Українське православ'я. – С. 345–360.
- 2684. Шевченко В.** Передберестейський унійний процес 1590–1593 років: мотиви, проблематика, перспективи // Укр. релігієзнавство. – 2000. – № 24. – С. 85–96.
- 2685. Яковенко Н.М.** Символ “богохранимого града” у Київській пропаганді 1620–1640-х років // *Mediaevalia Ucrainica: ментальність та історія ідей.* – К., 1995. – Т. IV. – С. 52–75.

6.3.4.3. Християнство Christening

- 2686. Вздорнов Г.И.** Исследование о Киевской Псалтыри. – М.: Искусство, 1978. – 171 с., факс.
- 2687. Воробйова І.П.** Християнські свята в середньовічному Києві // Укр. іст. журн. – 2000. – № 3. – С. 102–111. – Бібліогр.: с. 110–111.
- 2688. Кальнофойський А.** Тератургима, або Чуда [православні]: (Київ, 1638 р.) / Пер. з пол. В. Шевчука; Пер. з латин. В. Литвинова // Хроніка 2000. – 1997. – Вип. 17/18. – С. 23–44; Вип. 19–20. – С. 51–82. – Хроніка XVI–XVIII ст.; Уроки християнства.
- 2689. Киевская псалтырь 1397 года из Гос. Публичной б-ки им. М.Е. Салтыкова-Щедрина в Ленинграде: (Полн. текст рукоп.).** – М.: Искусство, 1978. – [4], 229 с.: ил.
- 2690. Логвин Г.Н.** Київська псалтир: [Пам'ятка укр. мистецтва XIV ст.] // Укр. мистецтвознавство. – 1971. – Вип. 5. – С. 179–199. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 2691. Нільчук В.В.** Українська мова в Київському псалтирі 1397 р. // Мовознав. – 1993. – № 5. – С. 9–21.
- 2692. Петров Н.** О подземелье на усадьбе Киевского общества религиозно-нравственного просвещения, возле Б.-Житомирской и Б.-Владимирской улиц // Киев. старина. – 1902. – № 6. – С. 157–161.
- 2693. Поппе А.** Русские митрополии Константинопольской патриархии // Визант. временник. – 1968. – Т. 28. – С. 85–108; 1969. – Т. 29. – С. 95–104.

2694. **Сакович А.** Библия Илии: Киев, 1645–1649 // Панорама искусств. – [М.] – 1983. – № 6. – С. 18–27.
2695. **Фрисенко В.** Читаючи старі маргіналії // Жовтень. – 1986. – № 3. – С. 81. *Про кийівське видання творів І. Златоуста 1624 р., що зберігається у Львівському історичному архіві.*
2696. **Харишин М.** Напередодні Берестя: Київ. митрополія у другій половині XVI ст. // Людина і світ. – 1996. – № 4. – С. 46–48; № 5. – С. 40–43.

6.3.4.3.1. Релігійні діячі. Митрополити Religions figures. Metropolitans

6.3.4.3.1.1. Загальні праці General works

2697. **Акт** избрания Захарии Копыстенского (?–1627 р.) на Киево-Печерскую Архимандрию // Голубев. Киевский Митрополит Петр Могила. – К., 1883. – Т. 2. – С. 269–271.
2698. **Голубев С.Т.** Панегирик Киево-Печерскому архимандриту Елисею Плетенецкому 1618 года. – К., 1910. – [4], 56 с.: 2 вкд. л. табл. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1910. – № 6.
2699. **Гудзик К.** Початок – кияни в Москві: [Про кийів. пер. і коректора богослужіб. кн. ієромонаха Брат. монастиря Є. Славинецького, XVII ст.] // День. – 1999. – 30 лип.
2700. **Дмитриев Л.** Роль и значение митрополита Киприана [1375–1378] в истории древнерусской литературы // Тр. отд-ния древнерус. лит. – М.;Л., 1963. – Т. 9. – С. 215–254.
2701. **Київські** митрополити (греко-католицькі) [1596–1708 рр.] // Ілюстрована енцикл. іст. України (від найдавнішого часу до кінця XVIII ст.). – К., 1998. – С. 212.
2702. **Левицкий О.** Митрополиты киевские со времен отпадения митрополии // ІР НБУВ, Ф. І, спр. 11861, арк. 1.
2703. **Летопись** Лавры // Киев. старина. – 1886. – Т. XVI. – С. 500–519. *Перелік ігуменів Лаври з 1056 по 1321 рр. та перелік архімандритів з 1377 по 1786 рр., перелік архімандритів в сані Київських митрополитів з 1377 по 1786 рр.*
2704. **Мицик Ю.А.** Киевский митрополит Дионисий // Днепр. панорама. – 1996. – 23 февр.

- 2705. Пелешенко Ю.В.** Розвиток української ораторської та агіографічної прози кінця XIV – початку XVI ст. / АН УРСР. Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченко. – К.: Наук. думка, 1990. – 141, [2] с. – (Літературознавство). – Частина тексту: Церконовнослав. – Бібліогр. в прим.: с. 125–141; В кн. також дод.: Григорія архієпископа Київського и всея Руси.
- 2706. Перетц В.Н.** Панегирик “Віцнот” превелебного отця Єлисея Плетеницького року 1618 // Зап. Укр. наук. т-ва в Києві. – К., 1909. – Кн. VI. – С. 54–68.
- 2707. Полотнюк Я.Є.** Питання джерелознавчого дослідження твору Павла Халєбського “Подорож патріарха Макарія” // Іст. джерела та їх використ. – 1971. – Вип. 6. – С. 68–82.
- 2708. Примеры** нравственных совершенств, осуществленных в жизни некоторых киевских митрополитов (1240–1461). 1. Черты из жизни святителя Петра // Киев. епарх. ведомости. – 1873. – № 2 (Вторая часть).
- 2709. Рыбинский В.П.** Киевская митрополичья кафедра с половины XIII до конца XVI века // Тр. Киев. духовн. акад. – 1891. – № 1. – С. 104–155; № 4. – С. 697–709; № 5. – С. 11–40.
- 2710. Ульяновський В.І.** Київські митрополити 1458–1596 рр.: Корот. біогр. та огляд реліг.-церк. діяльності // В.І. Ульяновський. Історія церкви та релігійної думки в Україні.: У трьох кн. – Кн. 1: Середина XV – кінець XVI ст. – К., 1994. – С. 43–78.
Григорій Болгаринович (1458–1473). Мисаїл (1476–1480). Симеон (1480–1488). Іона Глезна (1488–1494). Макарій (Чорт) (1495–1497). Іосиф I Болгаринович (1498–1501). Іона II (1503–1507). Іосиф II Солтан (1507–1522). Іосиф III (1522–1534). Макарій II (1534–1555). Сильвестр Белькевич (1556–1567). Іона III Протасович (1568–1576). Ілля Куча (1576–1579). Онцифор Дівочка (1579–1589). Михайло Рогоза (1589–1599).
- 2711. Шпаковский Е.** Мелентий Хрептович – Литаворович – Богуринский, архимандрит Киево-Печерской лавры, Владимирский и Брестский епископ XVI века // Тр. Киев. духовн. акад. – 1875. – Т. 3, № 8. – С. 175–200.

6.3.4.3.1.2. Персоналії (за хронологічним порядком)

Personalities (under chronological order)

Григорій Цамблак (1364–1419)

Grigory Zamblak

- 2712. Бегунов Ю.К.** К вопросу о церковно-политических планах

- Григория Цамблака: [Митрополит киев., 1415–1419] // Совет. славяноведение. – 1981. – № 3. – С. 57–64. – Библиогр: 38 назв.
2713. **Макарий, епископ.** О Григорие Цамблаке, митрополите киевском, как писателе // Изв. АН по отд. рус. яз. и словесности. – 1858. – Т. VI. – С. 97–153.
2714. **Naumow A.** O eklezyologii Grzegorza Camblaka prawoslawnego metropolity kijowskiego // Z dziejów literatury cerkiewnosłowiańskiej na ziemiach polsko-litewskich. – Kraków, 1996. – S. 63–80.
Наумов А. Законодавче (візантійське) призначення Г. Цамблака Київським православним митрополитом.
2715. **Пелешенко Ю.В.** Середньовічний художник слова: [Г. Цамблук – Київ. митрополит XV ст., болгарин за походженням] // Всесвіт. – 1984. – № 2. – С. 142–143.
2716. **Петровский Н.** К хронологии проповедей Григория Цамблака // Рус. филол. вести. – 1901. – XLVIII. – С. 58–63.
2717. **Турилов А.А.** Малоизвестные византийские и славянские источники о разделении Киевской митрополии в начале XV в. и избрании Григория Цамблака // XVIII Междунар. конгр. византистов. – М., 1991. – С. 1187–1188.
2718. **Яцимирский А.И.** Григорий Цамблук: Очерк его жизни, адм. и книжной деятельности. – Спб.: Изд. императ. АН, 1904. – С. VIII, 502: 14 снимков.

Исидор (1380–1463)

Isidor

2719. **Бучинський Б.** Студії з історії церковної унії. I. Исидорова унія // Зап. наук. т-ва Шевченка. – 1908. – Т. 85. – С. 21–41.
2720. **Йосиф – архієпископ** — митрополит: Творче обличчя Київського митрополита і Царгородського патріарха кардинала Исидора // Богословія. – Рим, 1964. – Т. 25–28. – С. 2–9.
2721. **Kresten O.** Eine Sammlung von Konzilsakten aus dem Besitze des Kardinals Isidoros von Kiev. – Wien: Verl. d. Osterr. Akad. d. Wiss., 1976. – 126 S.: facsim. – Denkschriften – Osterreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-Historische Klasse Bd. 123.
Крестен О. Зібрання церковних актів під час володування кардинала Исидора в Києві.
2722. **Пелешенко Ю.** Київський митрополит Исидор [1380–1390–1463] і

доля Флорентійської унії в Україні: Іст. постаті // Київ. старовина. – 2000. – № 2. – С. 135–142.

Макарій Київський (? - 1496)

Макарі

- 2723. Нікітенко Н.М.** Макарій Київський – предтеча Петра Могили // Україна: людина, суспільство, природа: Четверта щорічна конф. НАУКМА: Тези доп. – К., 1998. – С. 35–36.
- 2724. Яскевич Л.** Священномученик Макарій, митрополит Київський і всієї Руси: До 500-річчя мучен. кончини священика Макарія // Православ. вісн. – 1996. – № 4. – С. 28–37. – Бібліогр.: с. 37.

Борецький Іов (Іван) Матвеевич

(70-і рр. XVI ст. – 1631)

Іов Borecky

- 2725. Викул П.** Киевский митрополит Иов Борецкий (1620–1631 гг.). – Каменец-Подольск, 1894. – [2], 44 с. - Передрук з: Подольск. Епарх. Вед. - 1894. - № 28.
- 2726. Духовное завещание Иова Борецкого, митрополита киевского (1631 г.)** // Киев. епарх. ведомости. – 1863. – № 21, отд. второй. – С. 640–647.
Коротка біографія Борецького, текст його заповіту (за рукописом XVII ст.).
- 2727. Зінченко А. ...**”Я люблю свою Батьківщину і свою рідну церкву”: [Митрополит І. Борецький] // Київ. старовина. – 1993. – № 3. – С. 114–128. – Передрук з: Подольск. епарх. ведомости. – 1894. – № 28.
- 2728. Мицик Ю.** Іван Борецький: Козацький митрополит // Історія України. – 1997. – № 39. – С. 8.
- 2729. Сокальський В.** Народний борець проти унії – Іов Борецький, митрополит Київський і Галицький // Православ. вісн. – (Л.). – 1969. – № 6. – С. 206–208; № 7. – С. 229–235.

Могила Петро Симеонович (1597–1647)

Petro Mogila

- 2730. Абліцов В.** Він вірив, що державу насамперед будує слово: 1996 р. оголош. ЮНЕСКО роком П. Могили // Голос України. – 1996. –

- 28 груд.
2731. **Акт** избрания Петра Могилы в митрополиты Киевские // Киев. епарх. ведомости. – 1867. – № 8. – С. 244.
2732. **Атлантова Л., Ільченко Ж.** Петро Могила // Освіта. – 1991. – 5 листоп.
2733. **Білодід О.** Загадка [укр. діяча, митрополита] Петра Могилы // Київ. старовина. – 1993. – № 3. – С. 56–69: іл., портр., герб.
2734. **Бойченко В.** Возродить его дух и традиции: (К 400-летию со дня рождения [укр. церков. и культур. деятеля] П. Могилы) // Юж. правда. – 1997. – 27 мая.
2735. **Брюховецький В., Хижняк З.** [Петро Могила] — світильник духовності // Кур'єр ЮНЕСКО. – 1998. – Груд. – С. 32–34.
2736. **Голубев С.Т.** Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники: Опыт ист. исслед. Т. 1–2. – К., 1883–1898.
Т. 1. – 1883. – 1151 с.
Т. 2. – 1898. – 1046 с.
2737. **Голубев С.Т.** Память митрополита Петра Могилы в Киевской академии 31 дек. 1754 г.: (К истории рус. проповедничества за вторую половину XVIII столетия). – К., 1910. – [2], 58 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1910. – № 12.
2738. **Евхологія**, або требник митрополита Петра Могилы. – К., 1646. – Фотопередрук О. Горбача. – Рим, 1988. – 1673, 3 с. – Латин.
2739. **Жуковський А.** Петро Могила – засновник Київської колегії – Академії і реформатор освіти в Україні // Укр. слово. – 1997. – 30 січ.
2740. **Жуковський А.** Петро Могила і питання єдності церков / [Передм., упоряд. тексту та іл., комент. Ю. Іванченка] – К.: Мистецтво, 1997. – 302, [1] с.: іл., портр. – На авантитулі: До 400-річчя від дня народж. видат. діяча укр. церкви та культури митрополита Київ. і Галиц. Петра Могилы. — Те саме: Париж: Б.в., 1922; Мюнхен: Укр. вільний ун-т, 1969.
2741. **Жуковський А.** Петро Могила і питання єдності церков / Передм. Н. Полонської-Василенко. – Париж: Б.в., 1969. – 282 с.: іл., факс. вид., портр.
2742. **Забуга М.** Петро Могила: (Розгадка дат життя) // Православ. вісн. – 1996. – № 1. – С. 27–28.
2743. **Зорін В.** Гордість наша – Петро Могила: До 400-річчя від дня народж. [визнач. церков. і культ. діяча] // Пед. газ. – 1996. – Груд.
2744. **Іванеско М.І.** Син двох народів: Іст.-біогр. нарис про життя і

- діяльність П. Могили (1596–1647) // Відродження. – 1995. – № 10. – С. 70–73.
- 2745. Кабанець Є.** Петро Могила і печерська канонізація 1643 р. // П.Могила: Богослов, церковний і культурний діяч. – К., 1997. – С. 1154–156.
- 2746. Калина В.** Катехизис Петра Могили: Ориг. 1645 р. / Наук. т-во ім. Т. Шевченка в Європі. Упоряд. А. Жуковський; Пер. В. Шевчука. – К.: Воскресіння; Париж: [Б.в.], 1996. – 287 с.: іл., портр. – Назва ориг.: Корот. Катехизис. – Репринт. вид.
- 2747. Колодний А.М., Филипович Л.О.** Петро Могила – фундатор української богословської думки // Петро Могила: Богослов, церк. і культур. діяч. – К., 1997. – С. 47–60.
- 2748. Костомаров Н.И.** Киевский митрополит Петр Могила // Ист. произведения. Автобиограф. – М., 1990. – С. 282–312.
- 2749. Костомаров М.И.** Київський митрополит Петро Могила: [Пер. з рос.] / Комент. О. Головка // Наука і суспільство. – 1990. – № 1. – С. 51–68.
- 2750. Костомаров М.И.** Київський митрополит Петро Могила // М. Костомаров. Галерея портретів. – К., 1993. – С. 103–123: портр.
- 2751. Костомаров Н.И.** Петр Могила пред судом исследователей нашего времени // Вестн. Европы. – 1874. – № 5. – С. 429–441.
- 2752. Лисенко І.** Петро Могила: Пророки духу // Україна. – 1991. – № 26. – С. 31–32.
- 2753. Лупейко В.** Великий митрополит [П. Могила] // Освіта. – 1997. – 8–15 січ.
- 2754. Могила П.С.** Требник: Перевид. з ориг., що з'явився у друк. Києво-Печер. лаври 14 груд. 1646 р. / Упоряд. А. Жуковський. – Канбера; Мюнхен; Париж, 1988. – 425 с. – Факс. вид.
- 2755. Мьщык Ю.** Великий митрополит [Петро Могила]: [Об ист. деятеле XVII в.] // Днепров. панорама. – 1996. – 27 марта.
- 2756. Невідомий художник.** Митрополит Київський та Галицький Петро Могила (1596–1647), кінець XIX ст. // Київ. старовина – 1996. – № 6. – С. 63.
- 2757. Нечуй-Левицький І.** Унія і Петро Могила. – К., 1875. – 40 с. – (Рукопис).
- 2758. Нічик В.М.** Петро Могила в духовній історії України. – К.: Укр. центр. духовн. культури, 1997. – 32 с.
- 2759. Обіцянка Богові:** [Про діяльність видат. політ. і церк. діяча України, митрополита Київ. і Галиц. П. Могили / Підгот. П. Мазур]

- // Донеччина. – 1997. – 30 січ.
2760. **Окара А.** Петро Могила та занепад православної духовності XVII–XVIII століття (від візантійського стилю до бароко) . // П. Могила: Богослов, церковний і культурний діяч. – К.: Дніпро, 1997. – С. 142–148.
2761. **П.Могила:** Богослов, церковний і культурний діяч: [Матеріали міжнар. наук. конф. “Петро Могила і сучасність”, Київ, 1996 р.] – К.: Дніпро, 1997. – 214, [1] с.
2762. **Паславський І.** Петро Могила і українське християнство: До 400-ліття з дня народж. Великого митрополита // За вільну Україну. – 1996. – 21 груд.
2763. **Почаський С.** Вдячність: Вірш: (Із кн.: “Євхаристиріон, або Вдячність”, Київ, 1632 // Дніпро. – 1980. – № 9. – С. 120.
2764. **Почаський С.** Євхаристиріон, або Вдячність: [Твір, адресований Петру Могили] // Хроніка 2000. – 2000. – № 37–39. – С. 217–222.
2765. **Резакевич К.** Зв’язки київського архієпископа Петра Могили з молдавськими князівствами // Укр. іст. журн. – 1996. – № 3. – С. 78–81.
2766. **Резакевич К.** Суперечки з приводу Петра Могили / Пер. з рум. А. М’ясківського // Пам’ять століть. – 1997. – № 1. – С. 148–151.
2767. **Рибалко В.** Великий просвітитель: [Про видат. укр. церков. діяча, письменника та просвітителя П. Могили] // Уряд. кур’єр. – 1996. – 17 груд.
2768. **Романець Д.** Чи стане Петро Могила двічі святим? // Україна молода. – 1996. – 14 груд.
2769. **С.Р.** Петр Могила, митрополит Киевский. – М.: Императ. о-во истории и древностей рос. при Моск. ун-те, 1877.– [2], 162 с. – Відб. з: Чтения в императ. О-ве истории и древностей рос. – 1877. – Кн. 1.
2770. **Сандуляк Л.** Видатна постать у розвитку європейської цивілізації: [До 400-річчя від дня народж. митрополита Київ. і Галиц. П. Могили] // Буковин. віче. – 1996. – 20 листоп.
2771. **Сандуляк Л.** До 400-річчя від дня народж. Петра Могили. // Буковин. віче. – 1996. – 1 трав.
2772. **Сверстюк Є.** Уроки і заповіти Петра Могили // Літ. Україна. – 1997. – 23 січ.
2773. **Семчинський С.** Петро Могила – митрополит, учений // Пам’ять століть. – 1997. – № 3. – С. 144–159. – Бібліогр. в прим.
2774. **Симченко В.** Митрополит Петро Могила причислен к лику святых // Зеркало недели. – 1996. – 21–27 дек.
2775. **Sysyn F.** Peter Mohyla and the Kiev Academy in Recent Western Works:

Divergent views on seventeenth century Ukrainian culture // *Harvard Ukrainian Study*. – 1984. – Vol. 8, N 1-2. – S. 155–187.

Сисин Ф. Петро Могила і Київська Академія в нових західних творах.

- 2776. Сквар О.** Митрополит Київський Петро Могила і його проповідницька діяльність // *Православ. вісн.* – 1996. – № 5. – С. 75–82. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 2777. Собственноручныя** записки Петра Могилы // *Арх. Юго-Зап. России*. – 1886, 1890. – Т. I, VII. – С. 49–185.
- 2778. Софроній, Єпископ.** Митрополит Київський Петро Могила // *Православ. вісн.* – 1996. – № 2. – С. 10–17. – Бібліогр.: 10 назв.
- 2779. Степовик Д.** Подвижник: [До 400-річчя від дня народж. церк. і культур. діяча П. Могилы] // *Луц. замок*. – 1996. – 27 груд.
- 2780. Студинський К.Й.** “ЕУФЛІНІА веселобрмячая”, посвячений Петрові Могилі в р. 1633 з вступними увагами про панегіричну літературу кінця XVII в. – Л.: Друк. Наук. т-ва ім. Шевченка, 1885. – 14 с. – Відб. із: *Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка*, 1895. – Т. 8.
- 2781. Тарнашинська Л.** Петро Могила і сучасність: [Про урочисту наук. конф., присвяч. 400-річчю від дня народж. митрополита П. Могилы, Київ] // *Літ. Україна*. – 1997. – 23 січ.
- 2782. Толочко П.** Феномен Петра Могилы: [Із виступу на Міжнар. колоквиумі в Парижі] // *Київ. старовина*. – 1996. – № 6. – С. 62–66.
- 2783. Требник** митрополита Петра Могилы, Київ 1646 [У 2 т.]. – К.: Інформ.-вид. центр Укр. Православ. Церкви, 1996. – Репринт. вид. [Т. 1]. – 1996. – [872] с.: портр. [Т. 2]. – 1996. – [816] с.: портр.
- 2784. Філарет** (Патріарх Київський і всієї Руси – України). Великий митрополит Петро Могила: [Розповідь] // *Молодь України*. – 1996. – 12, 13, 19, 20 груд.
- 2785. Хижняк З.** Великий і мудрий митрополит [П. Могила] // *Час/Time*. – 1996. – 20 груд.
- 2786. Sevsenko I.** The many words of Peter Mohyla. – Cambridge, Mass: Ukr. Studies Fund, Harvard University, 1985. – 40 p.: il.
- Шевченко І.** Багатство духовного світу Петра Могилы
- 2787. Шевчук В.** Петро Могила та його літературні твори // *Дивослово*. – 1996. – № 12. – С. 3–8.
- 2788. Ярмусь С.** Петро Могила як виразник принципів християнського душ пастирства // *Віра й культура (Вінніпег)*. – (1990–1994). – № 8. – С. 55–71.

2789. **Яроцький П.Л.** Петро Могила і проблеми унії // П. Могила – богословський, церк. і культ. діяч. – К., 1997. – С. 74–81.

6.3.4.4. Католицизм Catholicism

2790. **Abraham W.** Powstanie organizacji kościoła łacińskiego na Rusi. – Т. 1. – Lwów, 1904. – S. 98–99.
Абрахам В. Питання організації латинського костьолу на Русі.
2791. **Blazejovsky D.** De potestate metropolitaram Kioviensium in clerum regularem:(1595–1805). – Ed. 2. – Romae: PP Basiliani, 1973. – 196 p.
Блажейовський Д. Влада Київської метрополії [католиц. напрямку] в 1595–1805 р.
2792. **Бучинський Б.** Змагання до унії руської Церкви з Римом в 1498–1506. – К.: Друк. 1-ої Київ. Друк. Спілки, 1909. – 113 с. – Відб. із: Зап. Укр. Наук. т-ва в Києві. – 1909. – Кн. 4–6.
2793. **Верещинский И.** Способ заселения нового Киева и обороны бывшей столицы Киевского княжества от всякой опасности без обременения его величества короля и без затрат для короны польской, объясненной господам послам будущего Краковского сейма // Киев. старина. – 1894. – № 3. – С. 403–425.
2794. **Wereszyński J.** Sposob osady nowego Kijowa i ochrony niegdy stolice Księstwa Kijowskiego od niebezpieczeństwa wszelkiego bez nakładu i kosztu koronnego. – Kraków, 1595. *Передрук.: Pisma polityczne rs. Jozefa Wereszyńskiego. – Kraków, 1858. – S. 155–169.*
Верещинський Й. Спосіб осаді нового Києва і оборони колишньої столиці Київського князівства. (1595).
2795. **Верещинський Й.** Як заснувати рицарську школу на Україні синам коронним, а також орден хрестоносців за Мальтенським статутом // Хроніка 2000. – К., 1998. – Вип. 27–28. – С. 84–94.
Фрагменти початку твору подаються за стародруком.
2796. **Winkler E.** Józef Wereszczyński, biskup Kijowski // Przegląd powszechny. – Kraków. – 1921. – Т. 147–148. – S. 242–252.
Вінклер Е. Йозеф Верещинський єпископ Київський.
2797. **Голубев С.Т.** Материалы для истории Западнорусской церкви // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1891. – Кн. 5, отд. 3. – С. 145–227.
2798. **Gudziak B.A.** Crisis and Reform: The Kyivan Metropolitanae, the Patriarchate of Constantinople, and genesis of the Union of Brest. – Cambridge: Ukrain.

Research Inst.; Harvard University, 1998. – XVI, 494 p.; 1999. – 516 p.

Гудзяк Б. Кризис і реформа: Київ. митрополія, патріархат Константинополя і походження Брестської унії.

- 2799. Жукович П.Н.** Сеймовая борьба православного западнорусского дворянства с церковной унией (до 1609 г.). – Спб., 1901. – 609 с.
- 2800. Жукович П.Н.** Сеймовая борьба православного западнорусского дворянства с церковной унией (с 1609 г.). – Спб., 1903–1912. – Разб. паг. Вип. I (1609–1614); Вип. II (1615–1619); Вип. III (1620–1621); Вип. IV (1623–1625); Вип. V. (1625–1629); Вип. VI (1629–1632).
- 2801. Киев в борьбе с унией (1620–1632):** (Эпизод из истории зап.-рус. церкви //) Киев. епарх. ведомости. – 1866. – № 24. – С. 741–748; 1867. – № 1. – С. 5–10.
Діяльність Іова Борецького та Мелетія Смотрицького в боротьбі проти уніатів.
- 2802. Кочан Н.** Прелюдія Берестя: Флорент. унія і Київ. православ'я // Людина і світ. – 1993. – № 10 -12. – С. 20-25.
- 2803. Кочан Н.І.** Флорентійська унія і Київська митрополія: До характеристики розвитку та втілення ідеї унії церков // Укр. іст. журн. – 1996. – № 1. – С. 28–44. – До 400-річчя Берестейської унії.
- 2804. Левицкий О.** К истории водворения в Киеве унии – [К., 1891]. – 8 с. – Відб. з: Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1891. – Кн. 5.
- 2805. Леп'явко С.** Проект козацького князівства кінці XVI ст. та його автор [Йосип Верещинський – київ. католиц. священик] // Сіверян. літопис. – 1997. – № 1–2. – С. 20–24.
- 2806. Okoński Szymon.** Biskupów Kijowskich i Czernichowskich sw. katolickiego Rzymskiego kościoła porządek i liczba (r. 1321–1646) / Przekład W. Serwatowskiego. – Wyd. 2. – Kraków, 1853.– IX, 74 s.; wyd.: Lwów, 1646.
Окольський Ш. Порядкова лічба Київських та Чернігівських єпископів святого католицького костьолу (1321–1646).
- 2807. Петров Н.** Киевское латинское бискупство и столовое бискупское имя Фастов // Киев. епарх. ведомости. – 1876. – № 11. – С. 356–367; № 16. – С. 195–508; № 21. – С. 441–753; № 22. – С. 788– 801.
- 2808. Перетц В.** Кияни в світлі езуїтських донесень // Зап. НТШ. – Л.,

1907. – Т. 75. – С. 104–116.
- 2809. Rawita-Gawroński F.** Zakon o. Dominikanów w Kijowie // Rawita-Gawroński F. Kijow. Legendy, podania, dzieje. – Kijów-Warszawa, 1915. – S.75–114. – (Studia i szkice historyczne; Ser. III).
Равіта-Гавронський Ф. Закон домініканців в Києві.
- 2810. Радишевський Р.** Йосип Верещинський – єпископ київський, письменник і сенатор // Хроніка 2000. – К., 1998. – Вип. 27–28. – С. 82–83.
- 2811. Развидовский П.** О киевском доминиканском монастыре // Евгений Болховитинов, митрополит киев. Описание Киево-Софийского собора и киев. иерархии. – К., 1825. – Прил. – С. 30–33.
- 2812. Ritska W.M.** Kіów w ukraińskiej demonologii // Swiatowit (Warszawa). – 1995. – Т.XL. – S. 91–99.
Ричка В.М. Київ в українській демонології.
- 2813. Смотрицкий М.** Протестация против Киевского собора, которая происходила в августе 1628 года // С. Голубев. Петр Могила и его сподвижники. – К., 1883. – Т. 1. – Прил. – С. 323–348.
Полеміка між православними і римо-католиками.
- 2814. Стороженко А.В.** Иосиф Верещинский, бискуп киевский (1540?–1598 гг.): Его жизнь и лит. деятельность // Сб. ст. и материалов по истории Юго-Зап. России, изд. Времен. комис. для разбора древн. актов. – К., 1911. – Вып. 1.– [2], 68 с.
В цьому ж зб. твори Верещинського. Розд. 2: Матеріали [Паг. 2]. – С. 1–171. До Києва стосується: 1) 1590 р. Droga pewna. – [2], 33 с.
- 2815. Стороженко А.В.** Киев триста лет назад: Тогдашний проект благоустройства Киева и его автор бискуп Юзеф Верещинский // Киев. старина. – 1894. – № 2. – С. 204–230; № 3. – С. 403–425.
Переклад твору Верещинського “Способ заселения нового Киева” і передмова до нього.
- 2816. Цегельський П.** Греко-католицька церква в Києві // Київ, старовина. – 1996. – № 1. – С. 106–107.
- 2817. Шевченко В.** Кілька документальних свідчень про передумови запровадження Берестейської унії // Сучасність. – 1996. – Ч. 12. – С. 66–77.
- 2818. Шевченко В.** Православно-католицька полеміка та її історико-літературні вияви в давньому Києві // Хроніка 2000. – К., 1996. – Вип. 16. – С. 122–131.

2819. **Щавелева Н.И.** Киевская миссия польских доминиканцев // Древнейшие государства на территории СССР. 1982. - М., 1984. - С. 139-151.

6.3.4.5. Інші релігійні течії

Other religion strands

2820. **Булкіна І.** У Києві, на Лисій горі: [Історія питання про відьмацтво на Україні] // Людина і світ. – 1990. – № 7. – С. 40–43.
2821. **Любащенко В.** Балканські культурно-релігійні впливи на Україну в XIV–XVI ст.: (Богомили і “пожидовлені”) // Пробл. слов’янознавства. – Л., 1996. – Вип. 48. – С. 3–11.
Про кийівський гурток в середині XV ст. вчення “пожидовлених”, що діяв у спілці з місцевою рабинською громадою, почасти євреїв або караїмів, які для потреб українського загалу перекладали давньоукраїнською мовою філософську та науково-природничу літературу.
2822. **Перетц В.М.** Новые труды о жидовствующих XV в. и их литературе. – К., 1908. – 41 с.

6.3.5. Суспільно-політичне життя

Social-politic life

2823. **Івакін Г.Ю.** Київ та битва на Ворсклі 1399 р.: [Битва Вітовта із золотоординцями] // АЛЛУ (Полтава). – 2000. – № 1–2. – С. 121–123.
2824. **Казаков О.О.** Московсько-литовська боротьба за давньоруські землі в кінці XV – на початку XVI ст.: Автореф. дис. ... канд. іст. наук / Запоріж. держ. ун-т. – Запоріжжя, 1998. – 20 с.: іл., табл. – Бібліогр.: с. 18 (6 назв) та в підрядк. прим.
2825. **Марочкін В.П.** Антифеодальний виступ народних мас в Києві 1625 року // Республік. наук. конф. з іст. краєзнавства: Тези доп. – К., 1980. – С. 147–149.
2826. **Михайлина П.В.** Визвольна боротьба трудового населення міст України (1569–1654). – К.: Наук. думка, 1975. – 259 с.
2827. **Панашенко В.** Роки випробувань: Боротьба проти турецько-татарських нападів // Веч. Київ. – 1979. – 11 серп. – (1500: Сторінки історії).
2828. **Пашуто В.Т.** Борьба народов Руси и Восточной Прибалтики с агрессией немецких, шведских и датских феодалов в XII–XV веках // Вопр. истории. – 1969. – № 6. – С. 113–114.
2829. **Pelenski Ja.** The Origins of Official Muscovite Claims to the “Kievan

Inheritance” // *Harv. Ukr. St.* – 1977. – Vol. VI, N 1. – P. 29–52.

Пеленський Я. Походження офіційних претензій Московії на “Київську спадщину”.

Претензії Великого князя Московії Івана III через одруження з племінцею імператора Візантії Софією Палеолог.

2830. Смолій В.А. Участь жителів Києва в антифеодальній та визвольній боротьбі українського народу (Кінець XVI – перша половина XVII ст.) // *Укр. іст. журн.* – 1981. – № 10. – С. 62–72. – (До 1500-річчя Києва).

2831. Ставиский В.И. “Киевское княжение” в политике Золотой Орды (первая четверть XIV в.) // *Внешн. политика Древн. Руси.* - М., 1988. - С. 98-99.

6.3.5.1. Київ у часи української національної революції (1648–1654)

Kiev at times of Ukrainian national revolution (1648–1654 years)

6.3.5.1.1. Історичні джерела Historical sources

2832. Базилевич В. Извет старца Рафаила: Из киевских настроений времени Богдана Хмельницкого. – К., 1919. – 20 с.

2833. Rawita-Gawroński F. W starym Kijowie. Ustęp źródłowy z dziejów polsko-kozackich zatargów w r. 1651 // *Swiat* (Warszawa). – 1908. – № 16. – S. 8–9; N 17. – S. 8–9.: іл.

Равіта-Гавронський У старому Києві: Історичний фрагмент польсько-козацьких конфліктів.

6.3.5.1.1.1. Архіви. Документи. Записки. Літописи Archives. Documents. Memoranda. Annals

2834. Акты исторические, собранные и изданные Археографической комис., Т. 4. (1645–1676). – СПб., 1842.

Про Київ див. за оглавом.

2835. Акты Московского государства, изданные императорской Академией наук Т. 2. Разрядный приказ. Московский стол. (1635–1659). / Под ред. Н.А. Попова. – СПб., 1894.

Див.: Показчики іменний та топографічний: с. 703.

2836. Воссоединение Украины с Россией: Документы и материалы (к 300-летию. 1654–1954). В 3 т. / Под ред. П.П. Гудзенко. – М.: Изд-

во АН СССР, 1953. – (АН СССР. Ин-т истории. АН УССР. Ин-т истории).

Т. 1: (1620–1647). – 585 с.

Т. 2: (1648–1651). – 559 с.

Т. 3: (1651–1654). – 645 с.

Про Київ див. географічний показчик: Т. 1. – С. 555; Т. 2. – С. 538; Т. 3. – С. 620.

2837. Документи Богдана Хмельницького (1648–1657). – К.: Вид-во АН УРСР, 1961. – 740 с.

2838. Jerlicz J. Latorpisiec albo kroniczka J. Jerlicza / Z rękopisma wydał R.W. Wojeicki. Т. I–II. – Warszawa, 1853.

Т. I. – XLIV, 188 s.

Т. II. – 214 s.

Єрліч Й. Літописець або хроніка Єрліча.

2839. Єрліч Йоахім. Літописець, або Кройничка різних справ і дій давніх і сучасних часів // Южнорус. летоп. – К., 1916. – С. 33–390.

Мозаїчна замальовка про церемоніальний хід московської делегації Києвом під час прийняття міщанами присяги цареві 1654 р.

2840. Історія України в документах і матеріалах. Т. 3. Петровський М.Н., Путілов В.К. Визвольна боротьба українського народу проти шляхетської Польщі і приєднання України до Росії (1569–1654 роки). – К.: АН УРСР, 1941. – 292 с. – (АН УРСР. Ін-т історії України).

2841. Летописець, или описание краткое значнейших действий и случаев, что в котором году деялося в Украине Малороссийской обеих сторон Днепра и кто именно когда гетманом был козацким (1503–1737) // Сб. летописей, относящихся к истории Юж. и Зап. Руси, Изд. врем. комис. для разбора древн. актов. – К., 1888. – С. 1–69.

2842. Летопись самовидца по новооткрытым спискам с приложением трех малороссийских хроник: Хмельницкой “Краткого описания Малороссии” и “Собрания исторического”. – К.: Врем. комис. для разбора древн. актов, 1878.

Див.: Показчик імен географічний: с. 448–449.

2843. Щербина В. Реєстр документів до історії Києва від 1494 до 1835 р. // Укр. археогр. зб. – К., 1926. – Т. 1. – С. 3–7. – Бібліогр.: 80 назв.

6.3.5.1.2. Загальні праці**General works**

- 2844. Возняк М.С.** До питання про походження Богдана Хмельницького // 300 років воз'єднання України з Росією: Наук. зб. – Л.: Вид-во Львів. ун-ту, 1954. – С. 94–101. – (Львів. держ. ун-т ім. Івана Франка).
- 2845. Голобуцкий В.А.** Освободительная война украинского народа под руководством Хмельницкого (1648–1654 гг.). – М.: Госполитиздат, 1954. – 159 с.: к., портр.
- 2846. Кучинський М.** “Мій Київ, я пан і воєвода Київський ...: (Журн. “Києв. старина” про діяльність Б. Хмельницького) // Київ. старовина. – 1995. – № 5. – С. 14–28.
- 2847. Марченко М.І.** Боротьба Росії і Польщі за Україну (1654–1664). – Л., 1941. – 116 с.
- 2848. Максимович М.А.** О приезде Богдана Хмельницкого в Киев из Замостья: 5-е письмо к М.П. Погодину // Рус. беседа. – 1859. – Кн. 6, отд. 5. – С. 93–100.
- 2849. Мишко Д.І.** Київ у визвольній війні 1648–1654 рр. // Вісн. АН УРСР. – 1953. – № 10. – С. 16–26.
- 2850. Палієнко В.** Київська артилерія в національно-визвольній боротьбі українського народу: друга половина XIV – початок XVIII ст. // Укр. козацька держава: витоки та шляхи іст. розвитку: (Матеріали з іст. питань). – К., 1991. – С. 74–79.
- 2851. Петровський М.Н.** Визвольна війна українського народу проти гніту шляхетської Польщі і приєднання України до Росії (1648–1654). – К.: Вид-во АН УРСР, 1940. – 268 с.: іл. – (АН УРСР. Ін-т історії України. Нариси з історії України; Вип. 4).
- 2852. Сас П.М.** Роль Києва у формуванні моделі національної ідентичності українського народу у першій половині XVII ст.: (Роль козацтва у формуванні Києва як ідеолог. центру) // Роль столиці у процесах державотворення: іст. та сучасн. аспект: Матеріали наук.-практ. конф., Київ, 28 лют. 1996 р. / НАН України. Ін-т історії, Ін-т археол., Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького та ін.; Упоряд.: Ю.П. Лебединський, Б.І. Мечинський. – К., 1996. – С. 52–57.
- 2853. Сергейчук В.** Киевский полковник Михаил Кричевский: (Об участнике освободит. борьбы укр. народа 1648–1654 гг.) // Радуга. – 1982. – № 1. – С. 107–111.

6.3.5.2. Міське самоврядування City self-government

- 2854. Антонович В.Б.** Киевские войты Ходыки: Эпизод из истории городского самоуправления в Киеве в XVI-XVII ст. // Антонович В.Б. Монографии по истории Зап. и Юго-Зап. России. - К., 1885. - Т. 1. - С. 60-85.
- 2855. Антонович В.** Київські війти Ходики // В. Антонович. Моя сповідь. - К., 1995. - С. 160-185.
- 2856. Антонович В.Б.** Паны Ходыки, воротилы городского самоуправления в Киеве в XVI-XVII ст. // Киев. старина. - 1882. - № 2. - С. 233-361.
- 2857. Б[ерлинский] М.** Правители города Киева от завоевания сего княжения князем Литовским Гедечином (с 1320 до 1828 года) // Отечеств. зап. - 1830. - Ч. 41, № 119. - С. 478-492.
- 2858. Білоус Н.А.** Нове джерело до історії взаємовідносин київських ремісників замкової та магістратської юрисдикцій // Арх. України. - 1997. - № 1-6. - С. 101-107.
- 2859. Боряк Г.В.** Адміністративно-територіальний поділ України першої половини XVI ст. у висвітленні істориків - викладачів Київського ун-ту XIX - початку XX ст. // Іст. дослідження. Вітчизн. історія. - 1981. - Вип. 7. - С. 76-87. - Бібліогр.: 60 назв.
- 2860. Грушевський О.** З Київського ратушного господарства XVI віку // Київ та його околиця в історії і пам'ятках. - К., 1926. - С. 25-32.
- 2861. Довнар-Запольский М.** Украинские староства в первой половине XVI в. // Арх. Юго-Зап. России. - К., 1907. - Ч. 8, т. 5. - С. 97-102.
- 2862. Капраль М.** Самоврядування Києва та Львова (кінець XV - перша половина XVII ст.): регіональна специфіка // Самоврядування в Києві: історія та сучасність. - К., 2000. - С. 137-142.
- 2863. Книга Київського підкоморського суду (1584-1644)** / Відп. ред. В.В. Німчук. - К.: Наук. думка, 1991. - 344 с.
- 2864. [Лебединцев П.Г.]** Киевское представительство прежнего времени // Киев. старина. - 1882. - № 5. - С. 177-192.
- 2865. Максимович М.А.** Память о киевском воеводе Григории Ходкевиче // М.А. Максимович. Собр. соч. - К., 1876. - Т. 1. - С. 157-159.
- 2866. Михальчук Л.** Дилема Адама Кисіля: [Про політ. діяча 17 ст., київ. воєводу] // Пам'ять століть. - 1998. - № 3. - С. 41-60.
- 2867. Новицкий И.П.** Адам Кисель, воевода Киевский (1580 (?) - 1653 гг.): Ист.-биограф. очерк. - К., 1885. - [2], 86 с. - Відб. з:

- Києв. старина. – 1885. – № 9–12.
- 2868. Перетц В.М.** Грамота царя Олексія Михайловича київським міщанам // Зап. іст.-філолог. від. / УАН. – К., 1923. – Кн. II–III. – С. 194–196.
- 2869. P[uławski] K.** Wojewodowie Kijowscy w XV–XVI wieku // Przewodnik nauk. i liter. (Lwów). – 1876. – Rocz. 4. – S. 621–642.
Пулавський К. Воєводи Київські в XV–XVI ст.
- 2870. Сас П.М.** “Руська” орієнтація політичної свідомості Адама Кисіля // Укр. іст. журн. – 2000. – № 5. – С. 38–44.
- 2871. Sysyn Frank.** Between Poland and Ukraine. The Dilemma of Adam Kysil. 1600–1653. – Cambridge, MA, 1985. – 406 p.
Сисин Ф. Відношення між Польщею та Україною: Ділема Адама Киселя.
- 2872. Усач В., Якимів Ю.** Сто відер вина для вїйта: До Великого Жовтня право на обрання до органів влади мали тільки багатїї: Минуле і сучасне [Київ XVI–XVIII ст.] // Прапор комунїзму. – 1980. – 2 листоп.
- 2873. Чубатий М.** Державно-правове становище українських земель литовської держави під кінець XIV в. // Зап. наук. т-ва ім. Шевченка (Праці іст.-філол. секції / Ред. І. Крип’якевич). – Л., 1926. – Т. 144–145. – С. 1–108.
- 2874. Шамрай С.** Боротьба козаків київської сотні з київськими монастирями та магістром у XVII–XVIII ст. // Україна. – 1930. – № 1–2. – С. 32–69.
- 2875. Шульгин В.** Києвщина триста лет назад: [К 300-летию дома Романовых] // Києвлянин. – 1913. – 21 февр.
Рїд Романових (1613–1913), кінець заколотів, сприятливі умови Києву.
- 2876. Щербина В.** Великорусские чиновники в Києве в 20-х гг. XVII ст. // Києв. старина. – 1891. – Нояб. – С. 304–311.
- 2877. Щербина В.І.** Упривилейовані вїйти міста Києва (іменуємого Подола) // В.І. Щербина. Нові студїї в історїї Києва. – К., 1926. – С. 115–126.
Список відомих імен Київських вїйтів (XVI–XVIII ст.)
- 2878. Яковенко Н.Н.** Эволюция органов власти и управления Великого княжества Литовского и ее отражение в Литовских Статутах (на примере Киевской земли): Третий Литовский Статут 1588 года //

Матеріали республік. конф. – Вільнюс, 1989. – С. 127–134.

6.3.5.2.1. Магдебурзьке право Magdeburg's right

- XV ст., кінець — надання Києву Магдебурзького права. У 1791 р. було скасоване, потім поновлене в 1798 р. З цієї нагоди в 1802–1808 рр. споруджено пам'ятник Магдебурзькому праву, яке проіснувало до кінця 1834 р.
- 2879. Багалій В.Д.** Магдебурзьке право на Лівобічній Україні: Розвідки про міста і міщанство на Україні-Руси в XV–XVIII в. – Л., 1904. – Т. 24. – 165 с. – (Рус. іст. б-ка; Т. 24, ч.2).
- 2880. Bardach J.** Miasta na prawie magdeburskim w Wielkim Księstwie Litowskim od schyłku XIV do połowyni XVII w. // *Kwartalnik historyczny*. – Warszawa, 1988. –Rocznik, 87. - № 1. - S. 25-44.
Бардах Й. Міста на Магдебурзькому праві у Великому князівстві Литовському.
- 2881. Bardach J.** Ustroj miast na prawie magdeburskim w Wielkim Księstwie Litowskim do połowyni XVII w. // *O dawnej i niedawnej Litwie*. – Poznań, 1988. – S. 101–102.
Бардах Й. Устрій міст за Магдебурзьким правом у Великому князівстві Литовському.
- 2882. Гошко Т.** Історіографічні проблеми Магдебурзького права в Україні // *Україна в минулому*. – К.; Л., 1993. – Вип. 4. – С. 40–64.
- 2883. Гошко Т.** Магдебурзьке право в Україні: Історіографія проблеми // *Матеріали засідань іст. та археогр. коміс. НТШ у Львові (лют. 1992 р. – жовт. 1993 р.)* – Л., 1994. – С. 16–19.
- 2884. Делімарський Р.** Запровадження Магдебурзького права в Києві (кінець XV – початок XVI ст.) // *Пам'ять століть*. – 1997. – № 4. – С. 99–105.
- 2885. Делімарський Р.** Самоврядування в Києві: Уроки історії та сучасність: [До 500-річчя Магдебурзького права] // *Хрещатик*. – 1997. – 6, 13, 22, 25 лют.
- 2886. Делімарський Р.** Самоврядування в Києві за Магдебурзьким правом у XV–XIX ст. // *Пам'ять століть*. – 1999. – № 2. – С. 16–35.
- 2887. Doroschenko D.** Das deutsche Geschichte, Recht in der Ukraine // *Zeitschrift für osteuropasche Geschichte*. – 1931. – N 4. – S. 502–518.
Дорошенко Д. Німецька історія права України.
- 2888. Каманин И.** Из истории городского самоуправления по

- Магдебургському праву // Каманин І., Истомирин М. Сб. ист. материалов, извлеченных из древних актов кн. Киев. Центр. арх. при ун-те св. Владимира И. Каманиным и М. Истоминым. – К., 1890. – Вып. 1. – С. 52-55. – Відб. з: Унив. изв. – 1885. – № 2.
- 2889. Каманин І.** Новые данные для истории киевского городского самоуправления в XVII веке. – К., 1903. – [2], 20 с. – Відб. з кн.: Сб. ст. по истории права, посвящ. М.Ф. Владимирскому-Буданову. – К., 1904.
- 2890. Каманин І.** Последние годы самоуправления Киева по Магдебургскому праву // Киев. старина. – 1888. – № 5. – С. 140–168; № 8. – С. 157–195; № 9. – С. 597–622.
- 2891. Киев** был лишен Магдебургского права указом царя: Взгляд в прошлое: Собр. информ. // Независимость. – 2000. – 19 апр.
- 2892. Київська** магдебурґія: Ювіл. комплект // Критика. - 1999. -№ 6. – С. 24-26.
- 2893. Кіселічник В.** Про надання українським містам у XIV–XVII ст. Магдебурзького права // Право України. – 1996. – № 9. – С. 82–84.
- 2894. Климовський С.І.** До питання про “обмеженість” Магдебурзького права середньовічного Києва // Укр. іст. журн. – 1997. – № 4. – С. 76–81. – Бібліогр.: с. 81.
- 2895. Ковалинський В.** Магдебургское право // Мир Экспо. – 1998. – № 1. – С. 67–68. – До 500-річчя надання Києву привілеїв Магдебурзького права.
- 2896. Ковалинський В.** Магдебурзьке право у Києві // Столиця. – 1997. – Жовт.– До 500-річчя запровадження у Києві Магдебурзького права.
- 2897. Косаківський Л., Делімарський Р.** Магдебурзьке право в Києві: Історія і сучасність // Віче. – 1999. – № 5. – С. 133–141.
- 2898. Круглова Т.А.** Магдебургское право в Киеве: Поиск точки отсчета. – К.: Т-во “Знання”, 1999. – 34 с.
- 2899. Круглова Т.А.** О времени пожалования Киеву магдебургского права: (историография, источники, методы исслед.) // Государство и о-во: История. Экономика. Политика. Право – (СПб; Ижевск). - 1999. - № 2. – С. 100-115; № 3-4. - С. 137-147.
- 2900. Круглова Т.А.** О датировке жалованной Грамоты киевским мещанам // Арх. рус. истории. – М., 1993. – Вып. 3. – С. 135–141. *“Вольность мещанам киевским от давания мыта вечностью”, 1497.*
- 2901. Магдебурзьке** право // Довідн. з історії України: В 3 т. – К., 1995. – Т. 2. – С. 191–192.
- 2902. Магдебурзьке** право // Юрид. слов.-довід. – К., 1996. – С. 231.
- 2903. Магдебурзьке** право в Україні // Укр. державотворення: Словник-

- довідн. – К., 1997. – С. 275–277.
- 2904.** **Магдебурзьке право: урок демократії:** [Метод. рек. до проведення уроків, присвяч. 500-літтю надання Києву міськ. самоврядування] // Освіта. – 1999. – 26 трав.; 2 черв.
- 2905.** **Макаров А.** “Дні Магдебургії” в старому Києві // Хроніка 2000. – 1997. – Вип. 17–18. – С. 91–115.
- 2906.** **Мамутов В., Знаменський Д.** Від Руської Правди до магдебурзького права // Віче. – 1992. – № 6. – С. 12–23.
- 2907.** **Мандрика М.** Магдебурзьке право Києва: [З історії] // Уряд. кур’єр. – 2000. – 2 серп.
- 2908.** **Музиченко П.П.** Магдебурзьке право в Україні // Юрид. термінологія: Довідник. – К.: Юрінком Інтер., 1998. – С. 81–82.
- 2909.** **Панасюк Л.** До 500-річчя Магдебурзького права у Києві // Вісті з України. – 1997. – № 42, листоп.
- 2910.** **Плачинда С.** Магдебурзьке право в Києві: погляд крізь віки: [З історії міста] // Столиця. – 1999. – № 31, трав.
- 2911.** **Пономаренко Л., Різник О.** Києво-Поділ і Магдебурзьке право // Янус. Нерухомість. – 1999. – № 17. – С. 11.
- 2912.** **Прокопович В.** Під золотою короговою: Магдебурзьке право в Києві // Хроніка 2000. – 1998. – Вип. 27–28. – С. 121–140.
- 2913.** **Русина О.В.** До проблеми початків Київської Магдебургії // Самоврядування в Києві: Історія та сучасність. – К., 2000. – С. 88–100.
- 2914.** **Сас П.М.** Городское самоуправление на магдебургском праве // Феодальные города Украины в конце XV – 60-х годах XVI ст. / АН УССР. Ин-т истории. – К., 1989. – С. 173–187.
- 2915.** **Сас П.** Магдебурзьке право // Прапор комунізму. – 1980. – 15 серп.
- 2916.** **Сас П.** Магдебурзьке право на Україні: [Київ XV–XVII ст.] // Наука і суспільство. – 1985. – № 1. – С. 43–44.
- 2917.** **Хорунжий Ю.** “Прогуляли права наші ...”: [З історії самоврядування Києва] // Літ. Україна. – 1991. – 28 листоп.
- 2918.** **Щербаківський Д.** Реліквії старого самоврядування // Хроніка 2000. – К., 1998. – Вип. 27–28. – С. 141–167.
- 2919.** **Щербина В.** Боротьба Києва за автономію // Київ та його околиця в історії і пам’ятках. – К., 1926. – С. 126–216.
- 2920.** **Щербина В.** Київ у документах магдебурзького права // Пам’ять століть. – 1999. – № 2. – С. 54–79.

6.3.6. Соціально-економічний розвиток Social-economic development

6.3.6.1. Міське господарство Municipal economy

- 2921. Балабушевич Т.А.** Економічний розвиток Києва в останній чверті XVIII ст. (за топогр. та геогр. описами) // Іст. дослідження. Вітчизн. історія. – 1982. – Вип. 8. – С. 79–81.
- 2922. Н-й С.** Из сферы Киевского городского хозяйства 2-й половины XVIII ст. // Киев. старина. – 1887. – № 6–7, док. – С. 578–583.

6.3.6.2. Ремісництво. Промисли Workmanship. Trades

- 2923. Білоус Н.** Нове джерело до історії взаємовідносин київських ремісників Замкової та магістраторської юрисдикції в першій половині XVII ст. // Арх. України. – 1997. – № 1–6. – С. 101–108.
- 2924. Карачківський М.Ф.** Архівна спадщина київських цехів // Зап. іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1927. – Кн. XI. – С. 262–286.
- 2925. Карачківський М.** Київські цехи за литовсько-польської та ранньої московської доби // Київ. зб. історії й археол., побуту й мистецтва / Вид. Акад. коміс. історії Києва; Ред. М. Грушевський. – К.: ВУАН, 1930. – Зб. 1. – С. 133–149.
- 2926. Яковенко Н.** Новий документ до історії київських ремісничих цехів поч. XVII ст. // Арх. України. – 1989. – № 5. – С. 68–71.

6.3.6.3. Торгівля Commerce

- 2927. Верзилов А.** Очерки торговли Южной Руси с 1480–1569. – Чернигов: Земск. сб. Чернигов. губернии, 1898. – [2], 82 с. – Відб. з: Земск. сб. Чернигов. губернии. – 1898. – № 1–4, 6, 7.
- 2928. Климовський С.** Київська пам'ятка англійської торгівлі XVI ст. // Пам'ять століть. – 1998. – № 5. – С. 129–134. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 2929. Климовський С.** Пам'ятка англійської торгівлі XVI ст. з Києва // Археол. в прим. – 1997. – № 2. – С. 116. – Бібліогр.

6.3.7. Етнографія Ethnography

2930. **Балушок В.Г.** Обряды и обычаи жизненного цикла украинских цеховых ремесленников (XVI – середина XVII в.) // Совет. этнография. – 1987. – № 2. – С. 44–49.
2931. **Курочкін О.В.** З історії масових свят феодального і капіталістичного Києва // Свята та обряди трудящих Києва. – К., 1982. – С. 34–105.
2932. **Старицький М.** Як зустрічали кияни Новий рік у минулі віки // Дерево пам'яті: Кн. укр. іст. оповідання– К.: Веселка, 1992. – Вип. 2. – С. 5–12.

6.3.7.1. Побут Mode of life

2933. **Балушок В.Г.** Побут та звичаї ремісничих цехів старого Києва // Свята та обряди трудящих Києва. – К., 1982. – С. 106–122.
2934. **Колісниченко Ю.** У Києві на майдані: [Про побут і культуру м. Києва XVIII ст.] // Зміна. – 1965. – № 2. – С. 24.
2935. **Мамонова О.** Рецепти стародавнього Києва // Веч. Київ. – 1986. – 1 лют.

6.3.8. Культура Culture

6.3.8.1. Загальні праці General works

2936. **Василенко Н.П.** Очерки по истории Западной Руси и Украины. – К.: Изд. Н.А. Оглоблина, 1916. – (Рус. история в очерках и ст. / Под ред. М.В. Довнар-Запольского. Т. 3, прил.).
Про Київ як культурний центр в XVI на початку XVII ст. Києво-Печерська лавра, Богоявленське братство, Петро Могила, Києво-Могилянська колегія тощо. – С. 61–115.
2937. **Дзюба О.М.** Роль Києва в українсько-російсько-білоруських культурних зв'язках в першій половині XVII ст. // II республік. наук. конф. з іст. краєзнавства, 19–21 жовт. 1982 р., м. Вінниця. – К., 1982. – С. 145–147.
2938. **Дзюба О.** Єднання культур: [Про розвиток культури Києва після

- татаро-монгол. навали] // Веч. Київ. – 1979. – 28 лип. – (1500: Сторінки історії).
2939. **Нудьга Г.** Перші магістри й доктори // Літ. Україна. – 1980. – 10 жовт. – (Київ – 1500).
XIV– XVII ст. “рутенці з Києва” вчать за кордоном (Константинополь, Болонський ун-т [Італія], Париж, Краків та ін.).
2940. **Паславський І.** Олельковичівський ренесанс [1441-1470]: Малодослідж. сторінка культ. життя Києва другої половини XV ст.: 2-й Міжнар. конгр. україністів, Л., 22–28 серп. 1993 р. // Доп. та повідомл. Філософ. – Л., 1994. – С. 69–74.
Пам'ятка відродження – відбудований Успенський собор Києво-Печер. монастиря.
2941. **Савич А.** Нариси з історії культурних рухів на Україні та Білорусії в XVI–XVIII в. – К.: ВУАН, 1929. – 334 с. – (Зб. іст.-філол. від.; № 90).

6.3.9. Освіта

Education

6.3.9.1. Загальні праці

General works

2942. **Мануйленко А.** Освіта в Росії і Україні в XIV–XIX ст. // Іст-філол. вісн. Укр. ін-ту. – М., 1997. – Т. 1. – С. 69–80.
2943. **Яковенко Н.М.** Латинське шкільництво і шкільний гуманізм в Україні (кінець XVI – середина XVIII ст.) // Київ. старовина. – 1997. – № 1–2. – С. 11–27.

6.3.9.2. Заснування Київського братства (1609 р.) та братські школи Creation of Kiev fraternity (1609 year), fraternal schools

2944. **Варченко А.М.** Украинская национальная школа конца XVI и начала XVII ст. // Совет. педагогика. – 1941. – № 6. – С. 74–88.—
Бібліогр. в підрядк. прим.
2945. **Голубев С.Т.** О первых временах Киево-богоявленского братства и школы при нем // Тр. Киев. духовн. акад. – 1882. – № 3. – С. 233–254.
2946. **Даденков М.Ф.** Школи на Україні в XVI–XVII століттях у боротьбі народу за воз'єднання України з Росією // Рад. шк. – 1954. – № 5. – С. 24–32.
Київська братська школа. – С. 28–32.

2947. **Ісаєвич Я.Д.** Братства та їх роль у розвитку української культури XVI–XVIII ст. – К.: Наук. думка, 1966. – 251 с.
2948. **Ісаєвич Я.Д.** Джерела про суспільно-політичну і культурну діяльність братств України в XVI–XVIII ст. // Іст. джерела та їх використання. – К., 1969. – Вип. 4. – С. 37–47.
2949. **Ісаєвич Я.** Зв'язки братств із запорозьким козацтвом у XVIII ст. // Київ. старовина. – 1992. – № 1. – С. 7–11. – Бібліогр.: с. 11.
Підтримка Київського Богоявленського братства, велика матеріальна допомога гетьмана Сагайдачного та вступ до нього разом із усім Військом Запорозьким.
2950. **Ісаєвич Я.** Київське братство та його школа: Сторінки історії // Наука і суспільство. – 1970. – № 1. – С. 15–17, 44.
2951. **Исторические** известия о первых славяно-греко-латинских в России, Киевском и Московском училищах. 1. О первоначальном основании оных. 2. О привилегиях королевских в бытность Киева под Польшею и о грамотах государских по возвращении его под Россию, данных киевским училищам // Старина и новизна. – СПб.: Изд. В. Рубана, 1773. – Ч. 2. – С. 107–117.
2952. **Каманин И.М.** Еще о древности братства и школы в Киеве: (К начальной истории Киев. Духовн. акад.). – К., 1895. – 20 с. - Те саме // Нац. б-ка України ім. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 83, 69 од. зб. (1878 – 1919).
2953. **Кучерук О.** Дар Галшки Гулевичівни // Київ. – 1991. – № 12. – С. 125–129.
Подарунок своїх володінь для зведення будівель Братства – Богоявленської церкви та ін.
2954. **Линчевский М.** Педагогика древних братских школ, преимущественно древней Академии // Тр. Киев. духовн. акад. – 1870. – № 7. – С. 104–154; № 8. – С. 437–500; № 9. – С. 535–588.
2955. **Максимович М.А.** Записка о первых временах Киевского Богоявленского братства // М.А. Максимович Собр. соч.: В 2 т.– К.: Тип. М.П. Фрица, 1876–1877.– Т. 2. – С. 172–204.
2956. **Максимович М.А.** О лаврской Могилянской школе // М.А. Максимович. Собр. соч. – К., 1877. – Т. 2. – С. 210–215.
2957. **Маркітаненко Т.Ю.** Братська Колегія – родоначальниця Київської Академії: [Пам'ятник історії і культури України] // Буд-во України. – 1994. – № 2. – С. 45–47.
2958. **Медынский Е.Н.** Братские школы Украины и Белоруссии в

- XVI – XVII вв. и их роль в воссоединении Украины с Россией. – М.: Изд-во Акад. пед. наук РСФСР, 1954. – 174 с. — Библиогр.: с. 116–122.
- 2959. Мостіпака О.** Київська братська школа – вогнище української освіти і культури // Буковин. віче. – 1996. – 18 трав.
- 2960. Мухин Н.** Киево-братский училищный монастырь: Ист. очерк. – К., 1893. – 426 с.
- 2961. Мухин Н.** Киево-братский училищный монастырь: Ист.-археол. очерк. – К., 1895. – [2], 50 с.: 4 вкл. л. ил. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1895. – № 6.
- 2962. Нічик В.М.** Філософія в Київській братській школі [XVI–XVII ст.] // Філософ. думка. – 1982. – № 2. – С. 54–72.
- 2963. Новицкий И.** Настоящее имя первой фундаторки киевских братских школ // Киев. старина. – 1885. – № 8, изв. и замеч. – С. 732–735.
- 2964. Памятники** киевского Богоявленского братства // Памятники, изд. Киев. комис. для разбора древн. актов.– Изд. 2-е, доп. – К., 1898. – Т. 1. – С. 383–508.
- 2965. Паславський І.** Київське братство і духовна культура України [XVII ст.] // Жовт. – 1981. – № 5. – С. 110–114.
- 2966. Савич А.** Братерство // Україна. – 1944. – № 1. – С. 6–7.
Київська братська колегія [школа] 1615 р., її вихованці.
- 2967. Сенченко Н.И., Тер-Григорян-Демьянюк Н.Э.** Киево-Могилянская академия: История Киево-братской шк. [1586–1620 гг.] – К.: Фирма “Серж”, 1998. – 175 с.: ил., портр. – Библиогр.: с. 9–10 (17 назв.) и в подстроч. примеч.
- 2968. Сенченко М., Тер-Григорян-Дем’янюк Н.** Коли ж була заснована братська школа?: До ранньої історії Києво-Могилян. акад. // Вісн. АН України. – 1992. – № 5. – С. 24–30.
- 2969. Сенченко М., Тер-Григорян-Дем’янюк Н.** У пошуках істини, або ще раз про час заснування Київської братської школи // Київ. старовина – 1996. – № 6. – С. 56–61.
- 2970. Флеров И.** Школа при Братстве Киевском // И.Флеров О православных церков. братствах, противоборствующих униии в Юго-Зап. России в XVI–XVIII столетиях. – СПб., 1857. – С. 98–103.
- 2971. Харлампович К.** Западно-русские православные школы XVI и начала XVII века. – Казань, 1898. – 598 с.

Див.: Киевские школы – братская и лаврская. – С. 346–363; про Київ за “Указ. названий и школ, упоминаемых в сочинении”: с. XLIV.

6.3.9.3. Києво-Могилянська колегія (1632 – 1701 рр.)

Kiev-Mogylayanska collegium's (1632–1701 years)

6.3.9.3.1. Історичні джерела

Historical sources

- 2972.** **Акти** на заснування Києво-Могилянської колегії, 1631–1632 рр. / Пер. В. Шевчук // Тисяча років укр. суспільно-політичної думки. – К., 2001. – Т.2, кн. 2 (Перша половина XVII ст.). – С. 422–428.
- 2973.** **Акты** на основание Киево-Могилянской коллегии, 1631–1632 гг. // Памятники, изд. Киев. комис. для разбора древн. актов. – К., 1898. – Т. II. – С. 412–427.
- 2974.** **Військовий** лист гетьмана І. Петрижицького і всього війська Запорізького про згоду на об'єднання Богоявленської братської школи з Лаврською (2 берез. 1632 р.) // Памятники, изд. Киев. комис. для разбора древн. актов. – К., 1898. – Т. 2. – С. 418.
Утворення першого в Україні вищого навчального закладу – Києво-Могилянського колегіуму.
- 2975.** **Историческое** известие о Киевской академии, в коем а) о первоначальном основании оной, б) о привилегиях королевских, в бытность Киева под Польшею и о грамотах государских по возвращении его под Россию, данных киевским училищам // Древняя Рос. Вивлиофика. – Изд. 2-е Н.И. Новикова, Ч. 16. – М., 1791. – С. 282-295.
- 2976.** **Лазаревский А.М.** Записка Г.А. Полетики о начале Киевской академии // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1896. – Кн. 19, отд. III. – С. 46–59.
- 2977.** **Петров М.І.** Два документа до побутової історії Київської Могилянської колегії в XVII ст. // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. – Л., 1917. – Т. СХІІІ. – С. 1–6.
- 2978.** **Шевчук М.** У лабіринті історичних подій: Коли Київ. колегія дістала статус акад.? [1676 р.] // Україна: Наука і культура. – К., 1989. – Вип. 23. – С. 384–389.

6.3.9.3.2. Загальні праці**General works**

- 2979.** **Алексієвець Л.М.** Києво-Могилянська академія у суспільному житті України (XVII–XVIII ст.) / Терноп. держ. пед. ун-т, Терноп. обл. асоц. істориків. – Т.: Лілея, 1997. – 157, [1] с.: іл., портр. – Бібліогр.: с. 143–157 та в підрядк. прим.
- 2980.** **Алексієвець Л.М.** Києво-Могилянська академія у суспільному житті України і зарубіжних країн (XVII–XVIII ст.). – Т.: Вид. поліграф. комбінату “Збруч”, 1999. – 262 с.: іл., портр. – На обкл. підзаг.: До 285-річчя.
- 2981.** **Алексієвець Л.М.** Києво-Могилянська академія у суспільному житті України і зарубіжних слов’янських країн (XVII–XVIII ст.): Автореф. дис. ... канд. іст. наук / Чернів. держ. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 2000. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–18 (22 назви).
- 2982.** **Алексієвець Л.** Правдивий перший український ун-т: [Про Києво-Могилян. акад.] // Свобода. – 2000. – 17 жовт.
- 2983.** **Астряб О.М.** Викладання математики в Росії та на Україні в XVII–XVIII ст. // Рад. шк. – 1954. – № 5. – С. 37–43.
Викладання в Києво-Могилянській колегії та Академії – С. 41–42.
- 2984.** **Брайловский С.** Из быта студентов московских и киевских // Библиограф. – 1891. – № 2. – С. 39–42.
Становище студентів Київської академії 1699 р. – С. 41–42.
- 2985.** **Гамрецький М.** Альма-Матер: [Про іст. роль Київ. колегії (1632– 1701 рр.) в політ. і культ. житті України] // Вітчизна. – 1966. – № 6. – С. 171–176.
- 2986.** **Голобуцький П.** Києво-Могилянська академія: До 380-річчя заснування // Людина і світ. – 1996. – № 1–2. – С. 10–14.
- 2987.** **Голубев С.Т.** Древние и новые сказания о начале Киевской Академии: (К вопросу о том, может ли Киев. акад. в 1889 году праздновать трехсотлетие своего существования). – К., 1885. – 36 с. – Відб. з: Киев. старина. – 1885. – № 1.
- 2988.** **Голубев С.Т.** История Киевской духовной академии. Вып. 1. Период домогилянский. – К., 1886. – 370 с. – Відб. з: Унив. изв. – 1885. – № 11–12; 1886. – № 4–6, 8.
- 2989.** **Голубев С.Т.** Киево-Могилянская коллегия при жизни своего fundатора киевского митрополита Петра Могилы. – К., 1890. – [2], 23 с. –

- Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1890. – № 12.
- 2990. Грушевський М.** Три Академії // Київ. зб. – К., 1930. – С. 2–14; Укр. історик. – 1983. – Т. XX, № 2–4. – С. 135–148.
- 2991. Данько М.** 300-літні роковини Київської Духовної Академії // Діло. – 1932. – 13 січ.
- 2992. Джагаудо Дж.** “Русское” настоящее и прошедшее в творчестве Инокентия Гизеля [1600-1683] // *Medialvalia Ukrainika*. Т. 1. – К.: Критика, 1992. – С. 92-103.
- 2993. Дзюба О.** Святиня слов’янської культури: [До 375-річчя з дня заснування Києво-Могилян. акад.] // Під прапором ленінізму. – 1990. – № 20. – С. 37–40.
- 2994. Eucharisterion** Albo vdjacnist: [Facsimile] / With introd. by Igor Sevcenko // *Harv. Ukr. St.* – 1984. – Vol/ VIII, N1/2. – P. 251–285.
Евхаристія чи вдячність: [Факсимиле] / Вступ І. Шевченко.
Видрукована в друкарні Києво-Печерської Лаври 29 березня 1632 р.
- 2995. Забуга М.** Києво-Могилянська академія як праматір Київської духовної академії: (Іст. нотатки) // *Православ. вісн.* – 1996. – № 1. – С. 29–31.
- 2996. Захара И.С.** Философское наследие Сенеки в Киево-Могилянской академии // *Отечеств. филос. мысль XI–XVII вв. и греч. культура: Сб. науч. тр.* – К., 1991. – С. 266–273.
- 2997. Збандуто С.Ф.** Киевская академия XVI–XVIII вв. // *Совет. педагогика.* – 1946. – № 7. – С. 59–75.
- 2998. Ісаєвич Я.** Перші українські академії // Київ. старовина. – 1998. – № 6. – С. 3-4.
- 2999. Кашуба М.В.** Идеи Эпикура в этике Киево-Могилянской академии // *Отечеств. филос. мысль XI–XVII вв. и греч. культура: Сб. науч. тр.* – К., 1991. – С. 258–265.
- 3000. Києво-Могилянська академія** / Укр. т-во охорони пам’яток історії та культури. – К.: Б.в., 1990. – 16 с. – До 375-річчя від дня заснування.
- 3001. The Kiev Mohyla Academy: Commemorating the 350th anniversary of its Founding (1632)** // *Harv. Ukr. St.* – 1984. – Vol. VIII, June. – 286 s. – Spec. issue.
Києво-Могилянська академія: До 350-річчя її заснування. – Спец. вип.
- 3002. Козуля О.** Славетна меценатка [Є.Г. Гулевичівна-Лозка] // *Дніпро.* – 1997. – № 9/10. – С. 124–126.
- 3003. Козуля О.** Славетна українська меценатка: [Про укр. меценатку

- Галшку Гулевичівну (Л.В. Лозку, 1577–1642)] // Веч. Київ. – 1998. – 5 берез.
- 3004. Кропива П.** Згадаймо і ми її ім'я [Г. Гулевичівна – фундаторка Києво-Могилян. академії] // Рад. жінка. – 1991. – № 10. – С. 4–5. – (Силуети).
- 3005. Л[ебединцев] П.** О начале Богоявленского братского монастыря и киевской духовной академии // Киев. старина. – 1884. – № 10., док. – С. 227–232.
- 3006. Л[ебединцев] П.** По вопросу о начале Киевской академии: (Ответ С.Т. Голубеву). – К., 1885. – 16 с. – Відб. з: Киев. старина. – 1885. – № 2.
- 3007. Лосицький Ю., Толочко Л.** “Двор мой власний ... з пляцом”: [Про Галшку Гулевичівну-Лозчину, що жила в Києві у XVII ст.] // Наука і суспільство. – 1989. – № 1. – С. 72–73.
- 3008. Пелех П.М.** З історії вітчизняної психології XVII ст. // Нариси з історії вітчизн. психології XVII–XVIII ст. – К.: Рад. шк., 1952. – С. 5–79.
- 3009. Перетц В.М.** К истории Киево-Могилянской коллегии // Чтения в О-ве Нестора Летописца. – 1900. – Кн. XIV, вып. I, отд. III. – С. 7–25.
- 3010. Петров Н.И.** Киевская академия во второй половине XVII века. – К., 1895. – [2], 172 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1895. – №№ 8–10, 12.
- 3011. Петров М.** Київська академія: (З нагоди минулого 300-річчя її існування) // Зап. іст.-філол. відділу / УАН. – К., 1919. – Кн. 1. – С. 3–17. – Бібліогр.: Список важливіших студій та ст. з історії Київ. акад.: с. 15–17 (32 назви).
- 3012. Почаський С.** Вдячність: Вірш: (Із кн. “Евхаристиріон, або Вдячність”, Київ, 1632 р.) // Дніпро. – 1980. – № 9. – С. 120.
- 3013. Sydorenko A.** The Kievan Academy in the seventeenth century. – Ottawa: University of Ottawa Press, 1977. – {V, 194 p.: il., [17] leaves of plates).
- Сидоренко О.** Київська Академія в XVII ст.
- 3014. Sysyn F.** Peter Mohyla and Kiev Academy in Recent Western Works: Divergent Views on Seventeenth-Century ukrainian Culture // Harv. Ukr. St. – 1984. – Vol. VIII. – P. 155–187. – Special issue.
- Сисин Ф.** Петро Могила і Київська Академія в останніх західних дослідженнях.
- 3015. Тітов Х.І.** Стара вища освіта в Київській Україні XVI – поч. XIX в. – К.: УАН, 1924. – П. (13–432) с.: іл. – (Зб. іст.-філол. від.; № 20).
- 3016. Титов Ф.И., проф., протоирей.** Императорская Киевская духовная Академия в ее трехвековой жизни и деятельности (1615–1915): Ист.

зап. – К., 1915. – 432 с.

Видання не закінчено й уривається на половині речення.

- 3017. Титов Ф.И.** К вопросу о значении Киевской академии для православия и русской народности XVII–XVIII вв. – К., 1904. – [2], 74 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1903. – № 11; 1904. – № 1.

6.3.9.3.3. Ректор Києво-Могилянської колегії Феофан Прокопович (1681-1736)

Rector of Kiev-Mogylayanska collegium's Pheophan Prokopovich

- 3018. Костомаров М.** Архієпископ Феофан Прокопович // М. Костомаров. Галерея портретів. – К., 1993. – С. 265–276: портр.
- 3019. Матях В.М.** Феофан Прокопович // Історія України. – 1998. – Квіт. (№ 13). – С. 7–8.
- 3020. Микитась В.Л.** Давньоукраїнські студенти і професори. – К., 1994. – С. 153–160.
Викладацька та педагогічна діяльність Ф. Прокоповича в КМА.
- 3021. Ничик В.М.** Феофан Прокопович. – М., 1977. – 69 с.
- 3022. Петров Н.И.** Выдержки из рукописной риторики Ф. Прокоповича, содержащие в себе изображение папистов и иезуитов // Тр. Киев. духовн. Акад. – 1865. – № 4. – С. 614–637.
- 3023. Прокопович Феофан.** Письмо архиепископа новгородского Феофана Прокоповича к архиепископу киевскому Рафаилу Заборовскому 8 марта 1734 г.: (О способах к улучшению материал. положения Киев. Акад.) // Киев. старина. – 1884. – № 3. – С. 465–470.
- 3024. Prokopovic Feofan.** De Arte Rhetorica Libre: Kijoviae 1706 / Edit. Renate Lachman with Bernd Uhlenbruch. – Viehna and Cologne: Bohlau Verlag, 1982. – 515 p.
- Прокопович Феофан.** Щодо мистецтва книжкової риторики в XVIII віці.
- 3025. Суховерхий М.** Один із суперманкуртів: До 315-річчя [проф. і ректора Києво-Могилянської колегії] Феофана Прокоповича // Чорномор. новини. – 1996. – 19 черв.
- 3026. Чистович И.А.** Феофан Прокопович и его время. – Спб., 1868.
- 3027. Шевчук В.** Феофан Прокопович у Києві // Укр. мова і л-ра в шк. – 1981. – № 6. – С. 22–28
- 3028. Serech J.** On Teofan Prokopovic as writer and Preacher in his Kiev Period // Harv. Slavic Studies. – 1954. – N 2. – P. 21–23.
- Шерех Ю.Ф.** Прокопович як письменник і проповідник у свій київський період.

6.3.10. Друкарство Book-printing

6.3.10.1. Заснування Києво-Печерської друкарні (1615 рік) Creation of Kiev-Pechersky printing-house (1615 year)

3029. В'юник А. Мистецтво оформлення видань Києво-Печерської лаври XVII–XVIII ст. // Друкарство. – 2000. – Берез.–квіт. – С. 16–19.
3030. Голубев С.Т. О начале книгопечатания в Киеве // Киев. старина. – 1882. – № 6. – С. 381–400.
3031. Дзюба О. Навчальні стародруки України [XVI ст.] // Пам'ятники України. – 1979. – № 4. – С. 50–51.
3032. Исаевич Я.Д. Преемники первопечатника. – М.: Книга, 1981. – 192 с. – Из содерж: Начало книгопечатания в Киеве. – С. 47–64; Книгопечатание в Киеве в 30–40-х гг. XVII в. – С. 74–83.
3033. Иванченко М. Біля джерел нашого друкарства.: Київ учора, сьогодні, завтра // Дніпро. – 1981. – № 10. – С. 97–100.
3034. Исаевич Я. Біля витоків книгодрукарства [XVI ст.] // Веч. Київ. – 1980. – 2 квіт. – (1500: Пам'ятники Києва).
3035. Исаевич Я.Д. Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні. – Л.: Вища шк.; Вид-во при Львів. ун-ті, 1981. – 150 с.
3036. Істомін Ф.П. Про типографії Києва в період 1625–1630 рр. [кін. XIX – поч. XX ст.] // Нац. б-ка України ім. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 108, 46 од. зб. (1871–1926).
3037. Каманин И. К истории Киево-Печерской лаврской типографии // Киев. старина. – 1894. – № 8, док. – С. 276–278.
3038. Касіян В., Исаевич Я. Краса стародруків // Культура і життя. – 1972. – 2 квіт.
3039. Кириличні стародруки українських друкарень, що зберігаються у Львівських збірках: 1574–1800: Зведений кат. / Укл. Ф.П. Максименко. – Л.: Вища шк., 1975. – 127 с.
3040. Коваль І. Архітипограф Памво Беринда: [Про друкаря П. Беринду] // Друг читача. – 1988. – 14 квіт.
3041. Лабинцев Ю. Витоки: До 370-річчя книгодрукування в Києві // Літ. Україна. – 1987. – 29 січ.
3042. Максимович М.А. Книжная старина южнорусская. Гл. 5. Начало книгопечатания в Киеве: [Кн. от 1616 до 1632 г.] // М.А. Максимович Собр. соч.– К., 1880. – Т. 3. – С. 691–706.

- 3043. Максимович М.А.** О начале книгопечатания в Киеве мнимом и действительном // М.А. Максимович Собр. соч.– К., 1880. – Т. 3. – С. 716–722.
- 3044. Максимович М.А.** Собрание сочинений: Т. III: Языкознание. История словесности. – К., 1880. – С. 661–716.
Діяльність всіх давніх українських друкарень та список книг, виданих до 1800 р.
- 3045. Маслов С.И.** К истории издания киевского “Синописа” // Сб. ст. в честь акад. А.И. Соболевского. – Л., 1928. – С. 341–348.
- 3046. [Маслов С.И.]**. Киевское книгопечатание: Ист. справка // Кат. выставки ученич. работ Киев. художеств.-ремеслен. учеб. мастерской печ. дела. – К., 1911. – С. 7–10. - Передрук. з допов. в кн. Всероссийская выставка в Киеве 1913 г.: Кат. отд. печ. и писчебумаж. дела. – [К., 1913.] – С. 5–8.
- 3047. Маслов С.И.** Друкарство в Києві // С.И. Маслов. Друкарство на Україні в XVI–XVIII ст. – К., 1924. – С. 16–30. – Відб. з: Бібліол. вісті. – 1924. – № 1–3.
- 3048. Маслов С.И.** Каталог ювілейної виставки українського друкарства. – К., Держвидав України, 1925. – 50 с. – (Укр. наук. ін-т книгознавства. [1574] – 1924).
Розділ III. Київські друкарні. – С. 24–38.
- 3049. Маслов С.И.** Початковий період в історії українського книгодрукування (1574–1800 рр.) // Вісн. АН УРСР. – 1949. – № 7. – С. 58–63.
- 3050. Миколаєнко Т.** Книгодрукування в Києві: у 1615 році почала працювати перша в нашому місті друкарня // Прапор комунізму. – 1982. – 21 янв. – (До 1500-річчя Києва).
- 3051. Михайленко М.** Про київські стародруки XVII і початку XVIII ст. (1616–1721 рр.) // Бібліол. вісті. – 1924. – № 1–3. – С. 83–93: 1 вкл. арк. іл.
- 3052. Низовий М., Тимошик М.** Українське друкарство і видавнича справа на сторінках російської енциклопедії “Книга” // Друкарство. – 2000. – № 6. – С. 90–93.
- 3053. Огієнко І.** Історія українського друкарства. Т. 1. Іст.-бібліогр. огляд укр. друкарства XV–XVIII ст. – Л.: Зб. філол. секції НТШ, 1925. – Кн. XIX–XX–XXI. – С. 4–418.
- 3054. Огієнко І.** Історія українського друкарства / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарису і прим. М.С. Тимошик. – К.: Либідь, 1994. – 448 с.

3055. **Перша** датована книга в Києві / Іл. Г. Уманський // Барвінок. – 1966. – № 12. – С.22–23.
3056. **Титов Ф.И.** Приложения к 1 тому исследования проф. протоирея Федора Титова “Типография Киево- Печерской лавры: Ист. очерк (1606–1616–1721 гг.)”. – К., 1918 – 18, [546] с.: ил.
3057. **Титов Ф.И.** Типография Киево-Печерской лавры: Ист. очерк. (1606–1616–1916 гг.). Т. 1. (1606–1616–1721 гг.). – К., 1918. – 506 с.: 32 вкл. л. ил.
3058. **Троцкий П.** Типография Киево-Печерской лавры // Тр. Киев. духовн. акад. – 1865. – Т. 2, № 5. – С. 63–87; № 6. – С. 161–230.
3059. **Харламов В.О.** Нові дані про початок книгодрукування у Києві // Укр. іст. журн. – 1990. – № 9. – С. 98–106. – Рез.: рос. – Бібліогр. в підрядк. прим.
3060. **Шип Н.** Книгодрукування в Києві // Веч. Київ. – 1979. – 20 жовт. – (1500: Сторінки історії).
3061. **Щепотьєва М.** Що таке лаврська друкарня та кому вона служила. – К.: Укрдержвидав, 1930. – 32 с.: іл. – (Всеукр. музейн. городок).

6.3.11. Мистецтво

Arts

6.3.11.1. Загальні праці

General works

3062. **Кожин Н.А.** Украинское искусство XIV – начала XX в.: Очерки. – Л., 1958. – 247 с.: XXXII л.: ил.
3063. **Степовик Д.** Витоки художнього мислення: Розповідає ст. наук. співробітник Ін-ту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського АН УРСР, канд. мистецтвознавства Д. Степовик / Розмову вела Л. Бараневич // Прапор комунізму. – 1981. – 25 серп.

6.3.11.2. Малювання. Альбоми малюнків

Drawing. Albums of pictures

3064. **Batowski Z.** Abraham wan Westerwelt, malarz holenderski XVI wieku i jego prace w Polsce // Przegląd historii sztuki. – (Kraków), 1930. – Roczn. 2. – S. 115–129: 4 tabl. il.
- Батовський З.** Абрахам ван Вестерфельд – голандський маляр XVI ст.

- 3065. Вестерфельд А.** Київ 1651 року // Пам'ять століть. – 1999. – № 2. – С. 159.
- 3066. Петров Н.И.** Новооткрытый альбом видов и рисунков достопримечательностей Киева 1651 года: Реф. – [К., 1905]. – 42 с. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1905. – № 7.
З приводу альбома А. Вестерфельда.
- 3067. Ричка В.** З “Альбома” Вестерфельда [XVII ст.] // Всесвіт. – 1981. – № 8. – С. 188–201.
- 3068. Смирнов Я.И.** Рисунки Киева 1651 года по копиям их конца XVIII века // Тр. XIII Археол. съезда в Екатеринославе (1905 г.). – М., 1908. – Т. 3. – С. 197–212. – Відб. з: Тр. XIII Археол. съезда. – М. – 1908. – Т. 2. – С. 239–245.
Про альбом А. Вестерфельда.

6.3.11.3. Живопис Painting

- 3069. Александрович В.** Нотатки про київських малярів XIV–XVII століть // Пам'ятки України. – 1997. – № 3. – С. 76–80.
- 3070. Вестерфельд Іоган ван [Абрахам].** Панорама Києва початку XVII століття // Укр. культура. – 2000. – № 1. – С. 27.
- 3071. Сафонова Е.** До історії створення картини Миколи Івасюка “Урочистий в'їзд Б. Хмельницького в Київ”: [З публ. “Листа худож. М.І. Івасюка до наук. т-ва ім. Т. Шевченка у Львові про написання картини ...”] // Арх. України. – 1970. – № 3. – С. 69–71.
- 3072. Сказание** о Киево-Братской чудотворной иконе божией матери. – К., 1900. – [2], 8 с.: вкл. л.

6.3.11.4. Графічні мистецтва (графіка, гравюри) Graphic arts (Drawing, prints)

- 3073. Жолтовський П.М.** Київські мініатюри 1397 р.: [Про іл. Київ. псалтиря] // Матеріали з етнографії та мистецтвознавства / Укр. музей етнографії та худож. промислу АН УРСР. – К., 1961. – Вип. 6. – С. 125–143. – Дод: Список мініатюр Київського псалтиря 1397 р.
- 3074. Лихачева В.Д.** Миниатюры Киевской псалтыри и их византийские источники // Книга и графика. – М., 1973. – С. 38–47.
- 3075. Логвин Г.Н.** З глибин: Гравюри українських стародруків

- XVI–XVIII ст. – К., 1990. – 408 с.
- 3076. М[акаренко] Н.** Матеріали по історії гравюри на Україні // Искусство в Южн. России. – 1914. – № 5–6. – С. 190–202: ил.
- 3077. Масютин В.** Портрет Богдана Хмельницького: Гравюра (Музей Гетьманства) // Укр. культура. – 1998. – № 8. – С. 38.
- 3078. Невідомий** художник. Покрова Богородиці: Гравюра: Іл. до кн. “Анфологiон” – одного з перших вид. Києво-Печер. друк., 1616 // Нар. творчість та етнографія. – 1997. – № 5/6. – 2-га с. обкл.
- 3079. Пуцко В.Г.** Киевские гравюры XVII в. как исторический источник // Федоровские чтения, 1980. – М., 1984. – С. 80–85.
- 3080. Січинський В.** Історія українського граверства XVI–XVIII століття. – Л., 1937. – 72 с.: 44 табл., іл.— (Б-ка Зап. Чину святого Василя В.: № 17).
- 3081. Степовик Д.** Гравюра на тлі віків: Київ учора, сьогодні, завтра (XVI–XVII ст.). // Дніпро. – 1981. – № 8. – С. 101–108.
- 3082. Степовик Д.** Митець у чернечій сутані: [Про худож.-гравера XVII ст. О. Тарасевича] // Людина і світ. – 1970. – № 5. – С. 34–36.
- 3083. Степовик Д.** Олександр Тарасевич [художник XVII ст.] і його школа // Нар. творчість та етнографія. – 1970. – № 1. – С. 25–29.
- 3084. Фоменко В.М.** Київська школа гравюри (середини 1610-х–1718 рр.): Автореф. дис. ... докт. мистецтвознавства / АН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського. – К., 1993. – 40, [1] с. – Бібліогр.: с. 40–41 (12 назв).
- 3085. Фоменко В.** Ранні київські гравюри типу “народних картинок” // Нар. творчість та етнографія. – 1996. – № 1. – С. 6–13.

6.3.11.5. Музыка

Music

- 3086. Козицький П.О.** Спів і музика в Київській академії за 300 років її існування. – К.: Муз. Україна, 1971. – 148 с. з нот.: 7 л. іл. і факс.
- 3087. Цалай-Якименко О.** Київська нотація як релятивна система (За рукописами XVI–XVII ст.) // Укр. музикознавство. – 1972. – Вип. 9. – С. 197–236.

6.3.11.6. Театр Theatre

- 3088.** Білокінь С. Скоморохи, вертеп та ... перша драма // Молода гвардія. – 1980. – 12 жовт. – (До 1500-річчя Києва).

6.3.12. Фольклор Folklore

- 3089.** Мыльников А.С. Картины славянского мира: Взгляд из Восточной Европы // Этиогенет. легенды, догадки, протогипотезы XV – начала XVII века. – Спб., 1996. – С. 141–274.
Докладний розгляд історії легенди про Чеха, Леха та Руса.

6.3.13. Література Literature

6.3.13.1. Загальні праці General works

- 3090.** Дашкевич Н.П. Несколько данных из истории Киева, Киевской земли и киевских литературных памятников XIV–XV веков // Чтения в Ист. об-ве Нестора Летописца. – К., 1888. – Кн. 2, отд. 1. – С. 223–224.
- 3091.** Старицкий М.П. Первые коршуны: Ист. повесть (из жизни Киева начала XVII ст.) // М.П. Старицкий. Твори: У 6 т. – К.: Дніпро, 1989, 1990. – Т. 5. – С. 423–606.
- 3092.** Червоный дьявол: (Рассказ из жизни г. Киева в XVI ст.) // М.П. Старицкий. Твори: У 8 т. – К.: Дніпро, 1964. – Т. 7. – С. 273–362. — Те ж // М.П. Старицкий. Твори: У 6 т. – К.: Дніпро, 1990. – Т. 5. – С. 339–422.

6.4. Київ у період Гетьманщини (друга половина XVII–XVIII ст.) Kiev in Hetmanate period (the second half of XVII – XVIII century)

6.4.1. Історичні джерела Historical sources

6.4.1.1. Архіви. Документи. Записки. Листування. Літописи. Спогади. Щоденники мандрівників

**Archives. Documents. Memoranda. Letters. Annals. Memoirs
Traveler's journals**

- 3093.** **Акты** Московского государства, изданные императорской Академией наук: Т. 2–3. Разрядный приказ. Московский стол. – СПб., 1894–1901.
Т. 2: (1635–1659) / Под ред. Н.А. Попова. – 1894
Т. 3: (1660–1664) / Под ред. Д.Я. Самоквасова. – 1901.
Див.: Показчики особистостей та топографічний: Т. 2. – С. 703; Т. 3. – С. 602.
- 3094.** **Акты**, относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные и изданные Археографической комиссией: Т. 4–13, 15. – СПб.: Археогр. комис., 1863–1892.
Т. 4: (1657–1659). – 1863
Т. 5: (1659–1665). – 1877
Т. 6: (1665–1668). – 1869
Т. 7: (1657–1663, 1668–1669). – 1872
Т. 8: (1668–1669, 1648–1657). – 1875
Т. 9: (1668–1672). – 1877
Т. 10: (1653–1654). – 1878
Т. 11: (1672–1674, Прибавления 1657). – 1879
Т. 12: (1675–1676). – 1882
Т. 13: (1677–1678). – 1884
Т. 15: (1658–1659). – 1892
Про Київ див. : за змістом Т.4, Т.5; географічні показчики: Т.6. – с. 276; Т.7. – с. 395; Т.8. – с.19; Т.9. – с.20; Т.10. – с.18; Т.11. – с.14; Т.12. – с.12; Т.13. – с. 16; Т.15. – с. 20.
- 3095.** **Акты**, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археографической комиссией: Т. 5. – СПб., 1853.
Про Київ див. за змістом тому.
- 3096.** **Акты**, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археографической комиссией: Т. 7, 9, 10. – СПб., 1859–1875.
Про Київ див. за змістом кожного тому.
- 3097.** **Архив** Юго-Западной России: Ч. 2, Т. 2. Акты для истории провинциальных сеймиков Юго-Западного края во второй половине XVII века. – К., 1888.
Див. показчики: іменний та географічні імена: с. 608–610.

- 3098.** **Архив** Юго-Западной России: Ч. 3., Т. 6. Акты шведского государственного архива, относящиеся к истории Малороссии (1649–1660). – К., 1908.
Див. імена географічні: с. 413.
- 3099.** **Андриевский А.** Архивная справка о моровой язве в Киеве в 1770–1771 гг. // Киев. старина. – 1891. – № 8. – С. 304–314.
- 3100.** **Андриевский А.** Архивная справка о составе киевского общества в 1782–1797 годах // Киев. старина. – 1894. – № 2. – С. 192–203.
- 3101.** **А[ндреевский] А.** Жалоба переяславского полковника на укрывательство малороссиян в Киеве (1760 г.) // Киев. старина. – 1892. – № 8, док. – С. 265–266.
- 3102.** **Апанович О.М.** Подорож киянина: [Василя Григоровича-Барського – вчен. сходовознавця XVIII ст.] // Сузір'я. – 1982. – Вип. 16. – С. 121–125.
- 3103.** **Апанович О.М.** Подорож киянина: [Нотатки укр. мандрівника XVIII ст.] // Знання та праця. – 1980. – № 6. – С. 20–21.
- 3104.** **Билаш Л.О.** Описание града Киева в 1753 году в Печерской лавре сочиненное: Достопамятное: О первом киевском коменданте: Публ. арх. док. // Арх. України. – 1984. – № 5. – С. 50–51.
- 3105.** **Боплан Г.Л. де.** Опис України, кількох провінцій Королівства Польського, що тягнуться від кордонів Московії до границь Трансільванії, разом з їхніми звичаями, способом життя і ведення воен: [Факс. відтворення руан. вид. 1660 р. в комплекті з дод. / АН УРСР, Археогр. коміс. та ін.; Передм. Я.Д. Ісаєвича, В.А. Смолія]. – К.: Наук. думка, 1990. – 112, [8] с.: 2 арк. іл; 252, [1] с.: іл.
- 3106.** **Боряк Г.В., Яковенко Н.М.** Маловідоме джерело історії давнього Києва: [Об “Описании града Киева в 1753 году в Печерской Лавре сочиненное”] // Арх. України. – 1984. – № 5. – С. 42–44.
- 3107.** **Вигель Ф.Ф.** Записки // Рус. арх. – 1891–1892.
Про Київ (1788–1800 рр.): 1891. - № 7. – С. 33–97; № 8. – С. 116–118; 140–142; № 9. – С. 196–202; 1892. – № 12. – С. 81–83.
- 3108.** **Гайдамацький рух** на Україні в XVIII ст.: Зб. док. – К.: Наук. думка, 1970. – 659 с.: іл.
- 3109.** **Гераклитов А.** Документи XVII в. Саратовского Радищевского музея // Тр. Саратов. учен. арх. комис. – 1910. – Вып. 10. – С. 32–58.
Наведено текст “Жалованной грамоты Киевскому войту, бурмистрам, райцам и всем киевским мещанам 1700 г.” – С. 49–58.
- 3110.** **Гетманские универсалы** о киевском городском хозяйстве (1677–

- 1719 гг). – Б.м., б.г. – 11 с.
- 3111. Гизель И.** [Архимандрит Печерский]. Жалоба царю Алексею Михайловичу на зверства московских ратных людей в Киеве 16 июня 1661 г. // Акты, относящиеся к истории Юж. и Зап. России. – СПб., 1867. – Т. V. – С. 69–70.
- 3112. Г[оломбиов]ский А.** Из прошлого Киева: Допрос в Москве стрельца, присланного из Киева с отписками // Киев. старина. – 1892. – № 4, док. – С. 125.
- 3113. Гордон П.** Дневник Гордона во время его пребывания в России / Сообщ. П.М. Майкова // Рус. старина. – 1916. – № 2. – С. 310–319; № 3. – С. 397–426; № 4. – С. 93–98; № 5. – С. 293–303; № 12. – С. 469–476; 1917. – № 2. – С. 308–318; № 3. – С. 408–424.
Про перебування в Києві в 1684–1685 рр.
- 3114. Гордон П.** Киев в 1684–1685 годах по описанию служилого иноземца Патрикия Гордона / Из дневника Гордона, извлеч. и пер. С.А. Терновским. – К., 1875. – 40 с. — Відб. з: Киев. епарх. ведомости. – 1875. – № 2, 5, 11.
- 3115. Гордон П.** [Київські щоденники Патрика Гордона]: Київ у 1684–1685 рр. / Передм. А. Втішного // Хроніка 2000. – 1997. – Вип. 17–18. – С. 62–90.
- 3116. Грабянка Г.** Летопись Григория Грабянки / Изд. Врем. комис. для разбора древн. актов. – К., 1853.
Див. покажчик: с. 357.
- 3117. Грушевська О.** Гетьманські універсали Києву // Іст.-геогр. зб. – К., 1928. – Т. 2. – С. 33–41.
Кінець XVII – початок XVIII ст.
- 3118. Дневник** путешествия в Южную Россию академика С.-Петербургской Академии наук Гильденштедта в 1773–1774 гг. // Зап. Одес. о-ва истории и древностей. – 1879. – Т. XI. – С. 180–228.
- 3119. Дневник** Якова Марковича. Т. 4., 1735–1740 / Вид. В. Модзалевський – К.; Л., 1919. – VIII, 386 с. – (Жерела до історії України-Руси; Т. 22).
- 3120. Добрынин Г.** Истинное повествование или жизнь Гавриила Добрынина им самим описанная в Могилеве и в Витебске 1752–1823. – СПб., 1872.
Про Київ (1768 р.) – С. 29–32.
- 3121. Дополнения** к Актам историческим, собранным и изданным Археографической комис. Т. 7, 9, 10. – СПб., 1859–1875.
Про Київ див. за оглавами кожного тому.

- 3122. Екатерина II.** Письма Екатерины Второй к барону Гримму // Рус. арх. – 1878. – Кн. 3.
Про Київ – С. 131.
- 3123. Есипов Г.В.** Путешествие императрицы Екатерины II в Южную Россию в 1787 году [Киев] // Киев. старина. – 1891. – № 1. – С. 98–118; № 2. – С. 215–231; № 3. – С. 402–421; № 4. – С. 68–76.
- 3124. Записки** киевского старожила // Киев. курьер. – 1862. – № 24. – С. 159–161; № 27. – С. 180–183; № 33. – С. 223–225; № 48. – С. 333–335; № 50. – С. 344–346.
- 3125. Записки** о пребывании императрицы Екатерины Второй в Киеве в 1787 году и о свидании ее с Станиславом-Августом, королем польским. – СПб., 1843. – 34 с. – Видб. з: Сын отечества. – 1843. – № 3.
Два щоденника: Г.А.Полетики й гр. У.Мнішек. Щоденник Г.А. Полетики передруковано в Памятній книжці Києва губ. – К., 1858. – С. 31–50.
- 3126. Записки** писаря киевского магистрата Данила Слюсарского о киевских событиях с 1774 по 1778 год // Киев. епарх. ведомости. – 1885. – № 1. – С. 36–40; № 2 – С. 81–85.
- 3127. Измайлов В.В.** Путешествие в полуденную Россию. – Новое испр. изд. – М., 1805. I вид. – М., 1802.
Передрук частини з цього “Путешествия”: Киев и его святыня в конце XVIII века [письма путешественника 1799 года]. – К., 1910. – [2], 50 с. – Видб. з: Киев. епарх. ведомости. – 1910. – № 10, 27–30, 32–39.
Переказ частини “Путешествия” щодо Києва див. також: Горленко В.П. Киев в 1799 г. // Киев. старина.. – 1885. – № 3.
- 3128. Исторические** материалы из Архива Киевского губернского правления / Сост. А. Андриевский. Вып. 1–10. – К., 1882–1886.
Видання, що майже цілком присвячене матеріалам з історії Києва XVIII ст.
- 3129. Киевские** летописные заметки XVIII и XIX ст. 1. Из приписок к подлиннику путешествия Василия Григоровича Барского [1749–1758]. 2. Из записной книжки киевского гражданина Миславского [1808–1861] // Киев. старина. – 1884. – № 4, изв. – С. 688–693.
- 3130. Кириллов И.** Цветущее состояние Всероссийского государства, в какое начал, привел и оставил неизреченными трудами Петр Великий ... / Собр. из подлиннейших сенатских арх. в февр. месяце 1727 г. Кн. 1. – М.: М. Погодин, 1831.

- Про Київ (опис будівель і ін. на 1727 р.) – С. 132–135.*
- 3131.** Книги Киевского стола 1666–1707 года // Описание док. и бумаг, хранящихся в Моск. арх. м-ва юстиции.– М., 1896. – Кн. 10. – С. 119–123.
- 3132.** Коваленко Л.А. Якобинець Філіп Гаран про історію України // Питання нової та новітньої історії. – 1969. – Вип. 8. – С. 161–167.
- 3133.** Коваленский М.Н. Путешествие Екатерины II в Крым. – М., 1916. – 144 с. – (Рус. история в культур.-быт. очерках).
Див.: Гл. VIII. “В Киеве”. – С. 47–59.
- 3134.** Краткое летоизобразительное знаменитых и памяти достойных действий и случаев описание [1506–1783] // Южно-рус. летописи, открытые и изд. Н. Белозерским. – Т. 1. – К., 1856. – С. 45–106.
- 3135.** Кулаковський В. Архівні матеріали про гайдамацький рух 50-х років XVIII ст. // Арх. України. – 1968. – № 1. – С. 83–88.
- 3136.** Летопись событий в Юго-Западной России в XVII веке / Сост. Самоил Величко бывший канцелярист войска Запорожского, 1720. Т. 1–4. – К.:Тип. Федотова, 1864. – 407 с. – Изд. Врем. комис. для разбора древн. актов, 1851–1864.
Див. про Київ покажчик Т. 4. – с. 351.
- 3137.** Литвиненко М.А. Генеральне слідство про маєтності як джерело історії України XVIII ст. // Питання історії народів СРСР. – 1969. – Вип. 8. – С. 16–25.
- 3138.** Литвиненко М.А. Джерела історії України XVIII ст. – К.: Вид-во Харк. ун-ту, 1970. – 204 с.
- 3139.** Літопис самовидця: [Історіогр. пам’ятка другої половини XVII ст.] – 2-е випр. вид. – К., Наук. думка, 1971. – 207 с.: Портр. і факс.
- 3140.** Маркович Я. Дневник генерального подскарбья Якова Марковича (1717–1767) / Под ред. Ал. Лазаревского. Ч. 1–3. – К., 1893–1897.
Ч. 1: (1717–1725 гг.). – 1893. – 348 с.
Ч. 2: (1726–1729 гг.). – 1895. – 346 с.
Ч. 3: (1730–1734 гг.). – 1897. – 420 с. – Відб. з: Киев. старина – 1891–1896, прил.
- 3141.** Маркович Я. Дневные записки малороссийского подскарбья генерального Якова Марковича. Ч. 1–2. – М.: А. Маркович, 1959.
Ч. 1. – 538 с.: 2 вкл. арк. портр.
Ч. 2. – [2], 414 с.
Скорочене видання цілого щоденника.
- 3142.** Мыцык Ю.А. Влияние “Кройники” Феодосия Софоновича на

киевский “Синописис” // Некоторые проблемы отечествен. историографии и источниковедения. – Д., 1972. – С. 129–136.

- 3143. Мицик Ю.** Київ у описі турецького мандрівника XVII ст. Евлії Челебі // Київ. старовина. – 1994. – № 3. – С. 89–91: Карта Києва 1695 р.
- 3144. [Naruszewicz A.]** Dyaryusz podróży Najjaśn, Stanisława-Augusta króla Polskiego na Ukrainie ... roku 1787. – Warszawa [1788].
В дод. (s. 1–6) – “Kopia listu pisanego z Kijowa ... aby służył za dalszy ciąg Dyaryusza podróży J. K. M-ci” Випуск про Київ з кн. “Dykcyonar geograficzny”.
[Нарушевич А.] Враження від подорожі польського короля Станіслава Августа в Україну.
Власні враження. Лавра, печери.
- 3145. Оглоблин Н.** Из архивных мелочей о Киеве XVII в. // Киев. старина. – 1889. – № 5–6, док. – С. 578–585.
Про витрати на освітлення в Десятинній церкві 1654 р. Виноград в Києві в 1654 р. Царські дари посланцям Петра Могили 1664 р. Багатий киевлянин XVIII ст. Микола Торніот.
- 3146. Оглоблин Н.** “Киевский стол” разрядного приказа // Киев. старина. – 1886. – № 11. – С. 536–552.
Документи з історії Києва 2-ої половини XVII ст. в Московському архіві Міністерства юстиції.
- 3147. Оглоблин Н.Н.** Обзорение историко-географических материалов XVII и начала XVIII вв., заключающиеся в книгах Разрядного Приказа. – М., 1884.
Про Київ див.: Географічний показчик: с. 344; Реферат: М[аркови]ч // Киев. старина. – 1885. – № 8. – С. 696–698.
- 3148. Описи** Київського намісництва 70–80-х років XVIII ст.: Опис.-стат. джерела / [Упоряд. Г.В. Болотова, К.А. Вислобоков та ін.; Редкол. П.С. Сохань (відп. ред.) та ін.] – К.: Наук. думка, 1989. – 390 с.: 181 арк. факс. – У надзаг. також: Археогр. коміс., Ін-т історії, Центр. держ. арх. УРСР у м. Києві, Центр. держ. військ. іст. арх. СРСР.
- 3149. Отрывки** из дневника гетманской канцелярии за 1722-23 гг. - К., 1897. - Відб. з: Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца.
- 3150. Памятники**, изданные Временной комиссией для разбора древних актов. Т. 4. – К., 1859.
Див. про Київ за геогр. показчиком: с. 85–86.
- 3151. Памятники**, изданные Временной комиссией для разбора древних актов. – Изд. 2-е, с доп. Т. 1–2. – К., 1898.

- Див. про Київ за геогр. показчиком до т. 3: с. 536–541.*
- 3152.** **Переписні** книги 1666 року / Пригот. до друку і ред. В.О. Романовський. – К.: АН УРСР, 1933. – XI, 447 с.
Опис міста Києва 1666 р. – С. 315–325.
- 3153.** **Путешествие** антиохийского патриарха Макария в Россию в половине XVII века, описанное его сыном, архидиаконом Павлом Алеппским / Пер. с араб. Г. Муркаса. – М.: Изд. Императ. О-ва Истории и Древностей, 1897. – Вып. 2 (От Днестра до Москвы). – 202 с.
- 3154.** **Путешествие** антиохийского патриарха Макария в Россию в половине XVII века, описанное его сыном, архидиаконом Павлом Алеппским / Пер. с араб. Г. Муркаса. Вып. 4. Москва, Новгород и путь от Москвы до Днестра. – М., 1898. – 204 с. — Відб. з: Чтения в императ. О-ве истории и древностей Рос. – 1898. – Кн. 4.
(1656 рік). Київ. Зустріч. Відвідування Софійського собору, Златоверхого Михайлівського, Печерського, Нікольського і Видубецького монастирів. – С. 185–189.
- 3155.** **Путешествие** антиохийского патриарха Макария в Россию в половине XVII века, описанное его сыном, архидиаконом Павлом Алеппским / Пер. с арабск. Г. Муркаса. – К.: Изд. Киево-Печерской Лавры, 1977. – 181 с.
- 3156.** **Rothe H.** Sinopsis. Kiev, 1681: Facsimile mit einer Einleitung. – Viena und Cologhe: Bohlau Verlag, 1983. – 407 S.
Роте Г. Київський синопсис 1681 р.
- 3157.** **Рузінова Л.** Подорож до міста XVIII віку: Враження // Прапор комунізму. – 1981. – 18 верес. – (До 1500-річчя Києва).
- 3158.** **Рузінова Л.** Подорож по Києву XVIII століття // Київ. правда. – 1986. – 21 груд.
- 3159.** **Сегюр.** Записки ... о пребывании его в России в царствование Екатерины II. (1785–1789): Пер. с фр. – СПб., 1865.
Про Київ – с. 145–186.
- 3160.** **Сказание** о войне козацкой с поляками / Сост. С. Величко. – К., 1926. – XVI, 268 с.: іл. – (Пам'ятки укр. письменства. Вид. Археогр. коміс. УАН; Т. I.).
- 3161.** **Стрілко А.А.** Україна кінця XVIII ст. у щоденниках Франсіско де Міранди // Укр. іст. журн. – 1981. – № 9. – С. 88–94. – Бібліогр. в підрядк. прим. – (До 1500-річчя Києва).
- 3162.** **Тимковский Е.Ф.** Воспоминания // Киев. старина. – 1894. – № 3. – С. 370–377.

- 3163. Тхор В.І.** Актові книги ЦДІА УРСР у м. Києві про розвиток міст України доби феодалізму // Арх. України. – 1975. – № 5. – С. 60–64.
- 3164. Храповицкий А.В.** Журнал Высочайшему ее императорского величества путешествия из Санкт-Петербурга в Киев, из Киева через Кременчуг в Херсон и Старый Крым, а оттуда через Полтаву, Харьков, Белгород, Курск, Орел и Тулу в Москву и из Москвы в Санкт-Петербург, продолжавшемся 1778 года со 2 июля по 12 число // Зап. Одес. о-ва истории и древностей. – 1852. – Т. 3, отд. 2. – С. 273–288.
- 3165. Шульга І.Г.** Документи митниць як джерело до вивчення торгівлі на Україні у XVIII ст. // Арх. України. – 1975. – № 6. – С. 60–63.
- 3166. Юст Юль.** Записки Юста Юля, датского посланника при Петре Великом (1709–1711 гг.) / Пер. с дат. Ю.Н. Щербачева. – М., 1900. — Відб. з: Чтения в императ. О-ве истории и древностей Рос. при Моск. ун-те. – 1899. – Кн. 2–4.
Про Київ див. за покажчиком до цих “Записок”: Кн. 4. – С. 524.

6.4.2. Загальні праці General works

- 3167. Алфєрова Г.В., Харламов В.А.** Киев во второй половине XVII в.: Ист.-архитектур. очерк. Т. 2. – К.: Наук. думка, 1982. – 159 с.: ил., табл., карта.
- 3168. А[ндрієвський] А.** Загадочное происшествие на Печерском форштате (1776 г.) // Киев. старина. – 1893. – № 7, док. – С. 126–131.
Про нічний напад на колежського ратника. Існування “потаенных сборищ”.
- 3169. А[ндрієвський] А.** Запорожский старшина Антон Головатый в Киеве // Киев. старина. – 1890. – № 2. – С. 341–344.
- 3170. Борисенко В., Савченко С.** Київ у другій половині XVII ст. // Київ. старовина. – 1993. – № 4. – С. 93–99.
- 3171. Горленко В.** Киев в 1799 году // Киев. старина. – 1885. – С. 581–592. – Из содерж.: Два страшные года для Киева (1770 и 1811): 1. Из мемуаров д-ра Иоганна Лерхе: Моровая язва 1770–71 г.; 2. Пожар 1811 г.: Из [книги] Н. Закревского “Описание и летопись г. Киева”. – М., 1858. – С. 52–54; Киевлянин. – 1864. – № 30.
- 3172. Иконников В.С.** Киев в 1654–1855 гг.: Ист. очерк. – К., 1904.–364с.– Бібліогр. в підрядк. прим. – Відб. з: Киев. старина – 1904. – № 9–12.
- 3173. Каманин И.** Материалы по истории Киевской городской общины //

- Унив. изв. – 1892. – № 2, прибавл. – С. 22–32; № 8, прибавл. – С. 33–64.
3174. **Корчмарик Б.** Духовні впливи Києва на Московщину в добу Гетьманської України. – Нью-Йорк: Наук. т-во ім. Шевченка, 1964. – С. 31–62.
3175. **Костомаров Н.И.** Мазепа [1639-1709] и мазепинцы // Костомаров Н.И. Собр. соч.: Ист. монографии и исслед.– СПб., 1905. – Кн. 6, т. 16.
Див. за покажчиком імен.
3176. **Костомаров Н.И.** Руина. Гетманство Бруховецкого, Многогрешного и Самойловича // Н.И. Костомаров. Собр. соч.: Ист. монографии и исследования. Кн. 6, т. 15. – СПб., 1905.
Див. за покажчиком імен.
3177. **[Лебединцев А.]**. Русские государи в Киеве (1706–1885 гг.). – К., 1896. – [2], 340 с. — Відб. з: Киевлянин. – 1896 – № 203–249.
3178. **Лучицкий И.** Киев в 1766 г. // Киев. старина. – 1888. – № 1-3. – С. 1–74.
3179. **Малеванов Н.** Київ у 1728 році: З історії рідного міста // Київ. правда. – 1961. – 8 січ.
3180. **Нудьга Г.** Касталійські першопчатки [Київ XVII ст.] // Літ. Україна. – 1982. – 7 січ. – (Київ: 1500).
3181. **Оглоблин Н.Н.** Из киевской жизни XVII и XVIII вв. // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1905. – Кн. 18, вып. 3–4, отд. V. – С. 31–54.
3182. **Рузинова Л.** Двісті років тому: [Про Київ XVIII сторіччя] // Веч. Київ. – 1987. – 10 квіт.
3183. **Титов Ф.И.** Окончательный переход Киева от Польши к России по договору о вечном мире между ними в 1686 году. – К., 1904. – [2], 24 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1904. – № 7.
3184. **Титов Ф.И.** Государи и государыни царствующего дома Романовых в их отношениях к Киеву (1913). // Нац. б-ка України ім. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 175, 2395 од. зб. (1808–1919).
3185. **Фоменко К.** Киев времен Петра I // Киев. епарх. ведомости. – 1903. – № 23. – С. 593–596; № 24. – С. 616–620.
По запискам Лук'янова – паломника XVIII ст.
3186. **Шевченко Ф.П.** Київ у перший рік після воз'єднання України з Росією // Укр. іст. журн. – 1980. – № 2. – С. 54–64.
3187. **Шульга І.Г.** Місто Київ у географічному описі Київського намісництва XVIII ст. // II республік. наук. конф. з іст. краєзнавства,

- 19–21 жовт. 1982 р. м. Вінниця. – К., 1982. – С. 147–149.
- 3188. Щербина В.І.** Нові студії в історії Києва. – К.: УАН, 1926. – 208 с.: іл.
Збірник статей, зокрема: Нариси з історії Києва від часу приєднання до Московської держави до початку світової війни (1654–1914).
- 3189. Щербина В.І.** 1744 рік у Києві // Щербина В.І. Нові студії з історії Києва. – К., 1926. – С. 131–140.
- 3190. Іванько І.В.** Г.С. Сковорода [1722-1794] и философская мысль в Кieve // Филос. мысль в Кieve: Ист.-филос. очерк. – К., 1982. – С. 148–157.
- 3191. Лимар Е.** Вчення про щастя Лазаря Барановича [бл. 1620-1693] // Київ. обрії: Іст.-філос. нариси. – К., 1997. – С. 84–91.
- 3192. Чорний О.** Антропологізм у спадщині чернігівського літературно-філософського кола і київської релігійно-філософської школи: порівняльний аналіз // Київ. обрії: Іст.-філос. нариси. – К., 1997. – С. 76–83.

6.4.4. Релігія Religion

6.4.4.1. Історичні джерела Historical sources

- 3193. Архив** Юго-Западной России, издаваемый Временной комиссией для разбора древних актов, высочайше учрежденной при Киевском, Подольском и Волынском генерал-губернаторе: Ч. 1, Т. 5. Акты, относящиеся к делу о подчинении Киевской митрополии московскому патриархату. (1620–1694). – К., 1872.
Див.: Покажчики іменний та географічних імен: с. 459.
- 3194. Горобець В.І.** Інвентарні книги київських монастирів XVIII ст. // Культура слова. – 1982. – Вип. 23. – С. 54–56.
- 3195. Грамота** патриарха Адриана Киевскому митрополиту Варлааму Ясинскому (по жалобе киевского войта и мещан на незаконные некоторые распоряжения митрополита) // Киев. старина. – 1885. – № 9. – С. 139–144.
1699 р. Сутички між міщанством і духівництвом. Бешкети студентів академії.
- 3196. Лукьянов И.** Путешествие в Святую землю: [1701. О Кieve] // Рус. арх. – 1863. – № 1. – С. 37–45; № 5–6. – С. 414–416.
- 3197. Лукьянов И.** Путешествие в Святую землю московского священника Иоанна Лукьянова: 1710–1711. – М.: Тип.

- Лазаревського, 1862. – 104 с.
Описано міста України, в т.ч. Київ.
- 3198. Маз Г.** Гайдамацкіє движенія XVIII ст. и монахи киевских монастырей: (Из истории отношений православн. южнорус. духовенства к гайдамац. движениям) // Киев. старина. – 1893. – № 5. – С. 228–242.
- 3199. Мицик Ю.** Малознана пам'ятка про події в Києві 1770 року: Зауваження духівника Києво-Печерської лаври ієромонаха Варлаама про важливі події в Києві // Наша віра. – 1997. – [Б.ч.] верес.— Те саме: Вісн. укр. православ. церкви. – 1977. – [Б.ч.] жовт.
- 3200. Перетц В.М.** Грамота Киевского митрополита Иоасафа Кроковского 1714 г. // Киев. старина. – 1905. – Кн. 7–8. – С. 42–43.
- 3201. Перетц В.М.** Кант М. Довгалевського митрополиту Рафаїлу Заборовському 1737 р. // Україна. – 1914. – Кн. 2. – С. 72–74.
- 3202. Путевые** заметки от Смоленска до Киева / Сообщ. С. Писарев // Киев. старина – 1887. – № 3. – С. 537–544.
Записки мандрівника-богомольця 1797 р.; Про Київ – С. 543–544.
- 3203. Спінул О.В., Чиркова О.А.** Органи епархіального управління Київської митрополії у XVIII–XIX століттях. – К.: Міжнар. фін. агенція, 1997. – 20 с. – Бібліогр.: с. 19–20 (46 назв.).
- 3204. Сутички** між міщанством і духівництвом. Бешкети студентів академії. Два документа о хозяйстве киевских монастырей в половине XVIII ст. // Киев. старина. – 1883. – № 8. – С. 719–734.
- 3205. Терновский Ф.А.** Очерки из истории киевской епархии в XVIII столетии на основании документов Синоидального Архива. – К., 1879. – [4], 50 с.— Відб. з: Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1879. – Кн. 1. – С. 63–91.
Про ієрархічні зміни в Києві після смерті Рафаїла Заборовського, про Київський грецький Катерининський монастир, Межигірський монастир, Печерську Лавру та Київську митрополію.
- 3206. Челобитная** митрополита киевского Варлаама Ясинского о беспокойстве, причиняемом Софийскому монастырю близостью дворов, населенных военными людьми // Киев. старина. – 1894. – № 7, док. – С. 122–123.

6.4.4.2. Загальні праці

General works

- 3207. Велімірович М.** Український церковний спів: пам'ятки київ. нотації // Сучасність. – 1998. – № 5. – С. 19–24.
- 3208. Заборовский Л.В.** Католики, православные, униаты: Пробл.

религии в рус.-пол.-укр. отношениях конца 40-х – 80-х гг. XVII в.: Докум. исслед. / РАН. Ин-т славяноведения. – М., 1998. – Ч. 1: Источники времени гетманства Б. Хмельницкого. – 374 с. – Имен. указ.: с. 344–364.

- 3209. Корчмарик Б.** Духовні впливи Києва у добу Гетьманської України. – Л., 1993. – 164 с.
- 3210. Сисин Ф.** Релігія, культура та нація на Україні 17-го ст. в українській православній думці 20-го ст. // Сучасність. – 1989. – № 1. – С. 36–42.

6.4.4.3. Християнство Christening

- 3211. Д-ский В.** К вопросу об улучшении путей сообщения в Киеве в конце XVIII в. и об участии в этом деле духовенства // Киев. старина. – 1904. – № 4, док. – С. 13–15.
- 3212. Эйнгорн В.О.** Очерки из истории Малороссии XVII в.: Сношения малороссийского духовенства с московским правительством в царствование Алексея Михайловича. – М., 1899. – XIV, 1104 с. – Відб. з: Чтения в императ. Об-ве истории и древностей рос. при Моск. ун-те. – 1893. – Кн. 2; 1894. – Кн. 3; 1898. – Кн. 4; 1899. – Кн. 1–2.
- 3213. Єринюк Р.** (Вінніпег). Підпорядкування Київської митрополії Московській патріархії, 1685–1686 // Ювіл. зб. праць наук. конгр. у 1000-ліття Хрещення Руси–України: (Доп. і матеріали. – Мюнхен, 1988/1989. – С. 732–748).
- 3214. Karynyuk-Sinkler N.** Die Unterstellung der Kiever Metropole unter das Moskauer Patriarchat. – München, 1971. – 167 p.
Каріннік-Сінклер Н. Підпорядкування Київської митрополії Московському патріархату.
- 3215. Орловский П.** Странствующий архиерей (1777–1778 гг.) // Киев. старина. – 1896. – № 1. – С. 78–100.
Пригоди авантюриста грека Євсевія, який жив по кийвських монастирях у 1778–1779 рр.
- 3216. Терновский С.** Исследование о подчинении Киевской митрополии Московскому патриархату // Арх. Юго-Зап. России. – Т. 5, ч. 1. – С. 1–172.
- 3217. Терновский Ф.А.** Очерки по истории Киевской епархии в XVIII ст. // Чтения в Ист. об-ве Нестора Летописца. – 1879. – Кн. 1. – С. 18–25.
- 3218. Шамрай С.** Боротьба козаків Київської сотні з кийвськими

монастирями та магістратом в XVII–XVIII ст. // Україна. – 1930. – Кн. 39. – С. 32–63.

- 3219. Шевченко О.М.** Про підпорядкування Київської митрополії Московському патріархату наприкінці XVII ст. // Укр. іст. журн. – 1994. – № 1. – С. 54–61.

6.4.4.3.1. Релігійні діячі. Митрополити **Religions figures. Metropolitans**

6.4.4.3.1.1. Загальні праці **General works**

- 3220. Белгородский А.** Киевский митрополит Иерофей Малицкий. – К., 1901. – 242 с.
- 3221. Граевский И.С.** Киевский митрополит Тимофей Щербацкий (1747–1797). – К., 1912. – 240 с. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1910. – № 1-2, 5, 7-8, 10; 1911. – № 4; 1912. – № 2.
- 3222. Киркевич В.** Протоіерей Свято-Софійського собору, проповідник Іван Леванда: [Неперевершений промовець (1734–1814) збирав на свої проповіді весь Київ і гостей міста] // Веч. Київ. – 1998. – 21 лип.
- 3223. Малеванский Ф.** Киевский митрополит Иосаф Кроковский (1708–1718) // Киев. епарх. ведомости. – 1897. – № 19.
- 3224. Оляничин Д.** З життя й діяльності Мануїла–Михайла Козачинського (1699–1755) – ректора славно-латинських шкіл у Сербії, професора й префекта Київської академії та архімандрита Слуцького // Наша культура (Варшава). – 1935. – № 2. – С. 83–91.
- 3225. Рыболовский А.П.** Варлаам Ванатович, архиепископ Киевский, Галицкий и Малые России. – К., 1908. – [4], 202 с. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1908. – № 5, 7–11.
- 3226. Сумцов Н.Ф.** Иннокентий Гизель [бл. 1600-1683] // Киев. старина. – 1884. – № 10. – С. 61–98.
Архимандрит Києво-Печерської лаври.
- 3227. Терновский Ф.А., Голубев С.** Киево-Софийский протоиерей И.В. Леванда: Его биограф. и неизд. доселе проповеди и письма. Т. 1. – К., 1879. – 375 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1878. – № 8, 10–12.
- 3228. Шпачинский Н.** Киевский митрополит Арсений Могилянский и состояние киевской митрополии в его правление (1737–1770). – К., 1907. – 161 с.

6.4.4.3.1.2. Персоналії
Personalities

Спиридон (XVI ст.)
Spiridon

- 3229. Никольский А.** Спиридон, митрополит Киевский // Рус. биограф. слов. – СПб, 1909. – Т. 19. – С. 259.
- 3230. Ульяновський В.І.** Київський митрополит Спиридон і його догматичний твір // Просемінарій: Медієвістика. Історія Церкви, науки і культури. – К., 1998. – Вип. 2. – С. 64–179.
Про покровителів Спиридона – С. 110–132.

Ясинський Варлаам (30-ті роки XVII ст.–1707)
Varlaam Jasinsky

- 3231. Избрание** Варлаама Ясинского Киевским митрополитом // Киев. епарх. ведомости. – 1905. – № 18, ч. неофиц. – С. 455–461.
- 3232. Малеванский Ф.І.** Пастырская деятельность киевских митрополитов с 1686 по 1796 год. II. Киевский митрополит Варлаам Ясинский. 1690– 1707 гг. // Киев. епарх. ведомости. – 1897. – № 18, ч. неофиц. – С. 818–829. – То же. – 1905. – С. 309–312.
- 3233. Петров Н.И.** Новооткрытый киевский проповедник второй половины XVII в. // Тр. Киев. духовн. акад. – 1892. – Т. 2, № 5. – С. 93–126.

Дмитро Туптало (Дмитро Ростовський) (1651-1709)
Dmitro Tuptalo (Dmitro Rostovsky)

- 3234. Диариуш** грешного иеромонаха Дмитрия, постриженца Кирилловского киевского монастыря: Дневине зап. святого чудотворца Дмитрия митрополита Ростовского, изд. собственноручно писанной им кн., находящейся в Киево-Печер. библиотеке. – М., 1781. – 112 с.
- 3235. К-ч С.И.** Мнимонайденный дневник святителя Дмитрия Ростовского // Киев. старина. – 1882. – Кн. 4. – сент. – С. 571–575.
- 3236. Климов В.** Українські витоки проповідництва: Києвомогилянець Д. Туптало (святитель Дмитрій) // Наук. зап. Нац. ун-ту “Києво-Моги́л. акад.” – 1996. – Т. 1. Філосо. та релігієзнавство. – С. 129–136. – Бібліогр. в підряд. прим.

3237. **Костомаров М.** Ростовский митрополит Дмитро Туптало // М. Костомаров. Галерея портретов. – К., 1993. – С. 217–226.
3238. **Лазаревский А.** К портрету Д. Туптала // Киев. старина. – 1882. – № 7. – С. 194–197.
3239. **Перевоицков В.** Материалы для истории российской словесности: Святой Димитрий Туптало // Вестн. Европы. – 1822. – Ч. 122, № 5. – С. 3–32.
3240. **Петров Н.** Новооткрытый киевский проповедник второй половины XVII века [Димитрий Ростовский] // Тр. Киев. духовн. акад. – 1892. – № 5. – С. 93–126.
3241. **Шляпкин И.А.** Святой Димитрий Ростовский и его время (1651–1709). – СПб., 1891. – 404 с.
3242. **Шляпкін І.** Дмитро Ростовський та його час // Хроніка 2000. – 2000. – № 39–40. – С. 445–454.

Рафаїл Заборовський (1677 - 1747)

Rafail Zaborovsky

3243. **Д.В.** Киевский митрополит Рафаил Заборовский и его меры к исправлению духовенства // Киев. старина. – 1899. – № 3. – С. 397–423.
3244. **Молчанов П.** Протектор Киевской академии Рафаил Заборовский, митрополит киевский // Киев. епарх. ведомости. – 1876. – № 5. – С. 162–172; № 7. – С. 228–236.
3245. **Орловский П.** Сказание о Рафаиле (Заборовском) митрополите Киевском. – К., 1908. – [2], 54 с. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1908. – № 6–7.
3246. **Слово**, сказанное Георгием Конисским в Киево-Софийском соборе при погребении Рафаила Заборовского, митрополита Киевского (1747 года, ноября 29-го дня) // Киев. епарх. ведомости. – 1893. – № 1, ч. неофиц. – С. 1–10.

Самуїл Миславський (1731-1796)

Samuil Mislavsky

3247. **Миславский Самуил** (митрополит Киева). Речи поздравительные (императрице Екатерине II) во время высочайшего в Киев прибытия, пребывания и отшествия. – К., 1787. – 12 с.
3248. **Рождественский Ф.** Самуил Миславский, митрополит Киевский: (С 70 письмами, напеч. с рукоп. Киево-Софийс. собора и Киев. консистории). – К., 1877. – 180, XLIX с.— Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1876. – № 3, № 11; 1877. – № 4–6.

6.4.4.4. Старообрядці Old-believers

3249. **Таранец С.В.** Историческая база по истории Куреневского тримонастырья // Старообрядчество: история, культура, современность: Материалы. – М., 1998. – С. 163–169.
3250. **Таранец С.В.** Куреневское тримонастырье: История русского старообрядческого центра в Украине (1675–1935 гг.). – К., 1999. – 159 с.
3251. **Таранец С.В.** Куреневское тримонастырье: (История Куреневских старообрядч. муж. и жен. монастырей) // Мир старообрядчества: история и современность / Отв. ред. И.В. Поздеева. – М., 1999. – Вып. 5. – С. 312–336.
3252. **Таранец С.В.** Связи куреневских старообрядческих монастырей со старообрядческим миром // Старообрядчество: история, культура, современность. Тез., 1997. – М., 1997. – С. 115–119.

6.4.5. Суспільно-політичний рух Social-political movement

3253. **Андриевский А.** Киевские смуты середины прошлого столетия. – К., 1886. – [2], 46 с. – Відб. з: Киев. старина. – 1886. – № 12.
3254. **Голиков И.И.** Деяния Петра Великого, мудрого преобразователя России, собранные из достоверных источников и расположенные по годам / Собр. Голиков. – Изд. 2-е. – М., 1837–1843. – Т. 1–15.
3255. **Иконников В.С.** Пребывание Петра Великого в Киеве (Киев–Полтава) // Воен.-ист. вестн. – 1910. – № 5–6, [отд.] 1. – С. 5–42: ил.
3256. **Иконников В.С.** Пребывание Петра Великого в Киеве. – К.: Изд-во Ун-та святого Владимира, 1910. – 38 с.
3257. **Крижанівська О.** Масонство в Україні в другій половині XVIII ст. – XIX ст. // Історія в шк. України. – 1997. – № 1. – С. 2–5. – Бібліогр.: с. 5 (16 назв).
Центр масонського руху в Україні в останній чверті XVIII ст. сприяв зародженню укр. нац. руху, розвитку слов'яно-федералістичних ідей.
3258. **Кулаковський В.М.** Роль Києва в розгортанні гайдамацького руху в першій половині XVIII ст. // Укр. іст. журн. – 1967. – № 2. – С. 89–93. – Бібліогр. в підрядк. прим.

3259. **Кучинський М.** “Мій Київ, я пан і воєвода київський”: (журн. “Киевская старина” про діяльність Богдана Хмельницького) // Київ. старовина. – 1995. – № 5. – С. 14–28.
3260. [Лебединцев А.] Русские государи в Киеве (1706–1885 гг.). – К., 1896. – [2], 340 с. – Відб. з: Киевлянин. – 1896. – № 203–249.
3261. **Мандзюк І.** Гоголівська сотня Київського полку 1766 р.: Соц.-екон. нарис за матеріалами Рум’янцівського опису. – Б.м., б.р. – 66 с.: табл.
3262. **Мордвінцев В.М.** Становище монастирських селян-кріпаків на Україні в другій половині XVIII ст.: (На матеріалі Видубицького монастиря) // Вісн. Київ. ун-ту. Іст. науки. – 1978. – Вип. 20. – С. 79–84. – Бібліогр.: 11 назв. – Рез. рос.
3263. **Н.Б.** К характеристике московских “ратных людей”, служивших в малороссийских городах роль // Киев. старина. – 1894. – № 7, док. – С. 105–111.
Про стрільців та рейтарів в Києві 1703–1704 рр.
3264. **Панашенко В.В.** Вірність спільній справі: [Про події в Києві в роки Північ. війни (1700–1721 рр.)] // Веч. Київ. – 1979. – 16 жовт.
3265. **Посещение** Киева великим князем Павлом Петровичем и великой княгиней Марией Федоровной: Современ. описание // Киев. старина. – 1883. – № 7. – С. 539–562.
3266. **Пребывание** императора Петра I в Киеве 200 лет тому назад // Киев. епарх. ведомости. – 1909. – № 25. – С. 585–588.
3267. **Смирнов Н.А.** Борьба русского и украинского народов против агрессии султанской Турции в XVII веке // Вопр. истории. – 1954. – № 3. – С. 91–105.
3268. **Стецюк Е.А.** Борьба украинского народа против предательской политики шляхетско-старшинской верхушки (1657–1658 гг.) // Кратк. сообщ. Ин-та славяноведения АН СССР. – 1954. – № 13. – С. 39–50.
Про Київ – С. 41–50.
3269. **Титов Ф.И.** Окончательный переход Киева от Польши к России по договору о вечном мире между ними в 1686 году. – К., 1904. – [2], 24 с. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1904. – № 7.
3270. **Хаустов П.** Петро I в Києві // Україна. – 1945. – № 2. – С. 36.
3271. **Шамрай С.** Київська сотня на гетьманщині в XVII–XVIII вв.: (Іст.-геогр. та екон. характеристика) // Київ. зб. історії й археол., побуту й мистецтва. – К., 1930. – 36 1.
3272. **Шевченко Ф.П.** Київ у житті та діяльності Богдана Хмельницького

// Укр. іст. журн. – 1981. – № 2. – С. 35-48.

- 3273. Шевченко Ф.П.** Роль Києва в міжслов'янських зв'язках у XVII–XVIII ст. – К.: Вид-во АН УРСР, 1963. – 44 с. – (АН УССР. Від. сусп. наук. Укр. ком. славістів. – Доп. делегації. V Міжнар. з'їзд славістів, Софія, верес. 1963 р.).
- 3274. Шевченко Ф.П.** Южные славяне в Киеве XVIII в. // Славян. культуры и мировой рев. процес: Междунар. науч. конф., Минск, 28 сент. – 10 окт. 1982 г.: Тез. докл. – Минск, 1982. – С. 199–200.
- 3275. Щербина В.І.** Україна і російський уряд у середині XVIII віку: 3 приводу новознайденого журналу про перебування в Києві цариці Лизавети в 1744 р. // Зап. іст.-філол. від. УАН. – К., 1925. – Кн. 6. – С. 71–83.

Надруковано у невиданному камер-кур'єрському журналі 1744 р.

6.4.6. Адміністративне управління Administrative government

6.4.6.1. Міське самоврядування City self-government

- 3276. Андриевский А.** Войтовство Ивана Сычевского в Киеве (1754–1766). – К., 1891. – 102 с. — Відб. з: Киев. старина. – 1891. – № 4–6.
- 3277. Андриевский А.** Деятельность киевского совестного суда в первый год его существования (1782) // Киев. старина. – 1891. – № 7, док. – С. 119–129.
- 3278. А[ндрієвський] А.** Киевские толмачи // Киев. старина. – 1889. – № 5–6, док. – С. 586–594.
- 3279. Андриевский А.** Киевский вооруженный мещанский корпус в 1790 году // Киев. старина. – 1891. – № 7, док. – С. 129–131.
- 3280. А[ндрієвський] А.** Контроль губернской канцелярии над расходами киевского магистрата по исправлению некоторых “гор. надобностей” // Киев. старина. – 1892. – № 9, док. – С. 420–422.
- 3281. Андриевский А.** Материалы по характеристике последних киевских сотников // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1896. – Кн. 10, отд. 3. – С. 5–22.
- 3282. А[ндрієвський] А.** Меры против умножения нищих и бродяг в Киеве в 1764 г. // Киев. старина. – 1893. – № 9, док. – С. 450.
- 3283. А[ндрієвський] А.** Открытие в Киеве Управы благочиния и первые

- проявления ее деятельности (1786) // Киев. старина. – 1893. – № 9, док. – С. 418–425.
3284. А[ндрієвський] А. Первые киевские нотариусы (1765–1768) // Киев. старина. – 1892. – № 11. – С. 301–304.
3285. Андрієвський А. Последние киевские сотники // Чтения в Историческом о-ве Нестора Летописца. – 1896. – Кн. 10. – С. 34–50. *Вторая половина XVII–XVIII ст.*
3286. А[ндрієвський] А. Преследование киевским магистратом “неопробованных в медицине людей”. // Киев. старина. – 1893. – № 2. – С. 379–380.
3287. А[ндрієвський] А. Пререкание киевского магистрата с губернской канцелярией по поводу квартирной повинности в 1759 г. // Киев. старина. – 1894. – № 9, док. – С. 444–446.
3288. Андрієвський А. Пререкание Киевской городской думы с администрацией по поводу одной из статей городских доходов в 1785–1787 // Киев. старина. – 1892. – № 9, док. – С. 423–425.
3289. А[ндрієвський] А. Распоряжение генерал-губернатора Глебова по случаю проезда турецкого посланника через Киев (1764) // Киев. старина. – 1892. – № 1, док. – С. 146–148.
3290. Андрієвський А. Реляции Киевского генерал-губернатора за 1768 и 1769 гг. / Сообщ. А. Андрієвський. – К., 1892. – 140 с.
3291. А[ндрієвський] А. Случай столкновения киевского магистрата с военным начальством (1773 г.) // Киев. старина. – 1891. – № 10. – С. 127–129.
3292. Андрієвський А. Указ 1734 г. о бытии в Киеве войтом Козьме Кричевцу и сведение об исправлении в 1739 г. должности Киевского войта Бычевским // Киев. старина. – 1891. – № 5. – С. 303–311.
3293. Бузало В. Реєстрові товариші // Пам’ятки України. – 1990. – № 2. – С. 63. *Київська городова реєстрова гвардія – охорона міста від ворожих нападів.*
3294. Бутич М.І. До історії створення та діяльності генерал-губернаторств і військових губернаторств на Україні (кінець XVIII – початок XX ст.) // Іст. дослідження. Вітчизняна історія. – К., 1975. – Вип. 2. – С. 45–50.
3295. Гамбург Д. Магістратські і ратушні суди у самоврядуванні міст України-Гетьманщини XVII–XVIII століть // Право України. –

2000. – № 4. – С. 110–114.

- 3296. Гурбик А.О.** Київський полковник Антон Жданович: Полковники Війська Запоріж. // Укр. іст. журн. – 1998. – № 3. – С. 130–139. – Бібліогр.: с. 138–139.
- 3297. Делімарський Р.Є.** Київський магістрат в другій половині XVII – XVIII століттях: Автореф. ... канд. іст. наук / Київ. держ. ун-т ім. Т.Г. Шевченка. – К., 1995. – 19, [1] с.
- 3298. Імперське управління Україною 1794–1902 / Документи підготував до друку С. Білокінь // Наше минуле. – 1993. – № 1. – С. 198–219. *Хронологічна таблиця київських військових губернаторів, правителів канцелярій, губернаторів – с. 198–199, 204–205.***
- 3299. Киевские** нотариусы: Первый блин комом: [Публ. нотариус по указу Коммерц-коллегии за дек. 1765 г. В. Московитинов] // Недвижимость Киева. – 1997. – 12. – С. 4.
- 3300. Киевское** представительство прежних времен // Киев. старина. – 1882. – Кн. 5. – С. 178–183.
- 3301. Ковалинский В.** По Высочайшему указу // Рабочее слово. – 1991. – 11 янв.
Відвідини Києва у 1744 р. імператрицею Єлизаветою Петрівною (1709–1761).
- 3302. Коли і як** київський магістрат запровадив номери для візників та грошовий збір з них [1776 р.] // Київ. – 1989. – № 3. – С. 171–172.
- 3303. Логінов В., Синицин Г.** Син Київського коменданта: [Про рос. мореплавця О.І. Чирікова] // Хрещатик. – 1991. – 3 груд.
- 3304. М[олчановский] Н.** Выборы в Киевские войты Григория Пивоварова. Жалованье киевских войтов / Сообщ. Н.М. // Киев. старина. – 1897. – № 2. – С. 35–38.
- 3305. Наказ** горожан жителей города Киева // Сб. императ. Рус. ист. о-ва. Материалы Екатерин. законодат. комис. – СПб., 1900. – Т. 107. – С. 183–204.
- 3306. Павленко С.** Київський полковник Костянтин Мокієвський [з 1691 по 1701 рр.] // Сіверськ. літопис. – 2000. – № 5. – С. 136–138.
Свояк Мазепи по лінії матері, походив з родини Білоцерківської шляхти.
- 3307. П[архомен]ко В.** Дело об избрании войта в Киеве в 1734 г. // Киев. старина. – 1905. – № 11–12, док. – С. 67.
- 3308. Перетц В.** Грамота царя Олексія Михайловича київським міщанам // Зап. іст.-філол. від. УАН. – 1923. – Кн. 2–3. – С. 194–196.
- 3309. Перші** київські нотаріуси (1766–1768) // Київ. – 1989. – № 3. – С. 170–171.

- 3310. Рибаків М.О.** До історії однієї з імперських структур в Україні: (Губернат. влада в Києві 1700–1917 рр.) // М.О. Рибаків. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 206–227.
Перелік київських губернаторів.
- 3311. Романовський В.О.** Українські громадяни і політика царського уряду в другій половині XVII ст. [м. Київ, Приорка] // Укр. іст. журн. – 1966. – № 2. – С. 22–29.
- 3312. Рубинштейн С.Ф.** Хронологический Указатель указов и правительственных распоряжений по губерниям Западной России, Белоруссии и Малороссии за 240 лет с 1652 по 1892 г. – Вильна, 1894. – 920 с.
- 3313. Тищенко М.** Інструкція Київського магістрата магістратському городничему 1757 року // Наук. зб. за 1928 р. – К., 1928. – С. 89–97. — (Зап. Укр. наук. т-ва в Києві, тепер іст. секції УАН; Т. 27).
- 3314. Утеснение** киевских мещан военным постоем в 1763–1764 гг. // Киев. старина. – 1895. – № 5, док. – С. 65–70.
- 3315. Щербина В.И.** Великоорусские чиновники в Киеве 20-х годов XVIII ст. // Киев. старина. – 1891. – № 11, док. – С. 302–304.
- 3316. Щербина В.І.** Два київські генерал-губернатори першої половини XVIII віку (князі Д.М. Голіцин та М.І. Леонтєв) // Наук. зб. за 1924 р. – К., 1925. – С. 79–87. – (Зап. Укр. наук. т-ва в Києві, тепер іст. секції УАН; Т. 19).
- 3317. Щербина В.І.** Ждан Тадрина, київський вїйт кінця XVII в. // В.І. Щербина. Нові студії з історії Києва. – К., 1926. – С. 127–130.
- 3318. Щербина В.И.** К истории воеводского управления в Киеве // Киев. старина. – 1893. – № 8, док. – С. 303–306.
- 3319. Щербина В.И.** Киевские воеводы, губернаторы и генерал-губернаторы от 1654 до 1775 г. – К., 1892. – [2], 26 с. — Відб. з: Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1892. – Кн. 6.
- 3320. Щербина В.І.** Участь Києва в Законодавчій комісії // Україна. – 1925. – Кн. 5 (19). – С. 7–12.

6.4.6.2. Міський бюджет

Urban budget

- 3321. Молчановский Н.** Бюджеты г. Киева в середине XVIII в. – К.: Тип. Ун-та святого Володимира, 1898. – [2], 20 с. — Відб. з: Киев. старина. – 1898. – № 1.

6.4.6.3. Банки Banks

3322. **Кальницький М.Б.** Перший київський банк – породження і жертва інфляції // Вісн. Нац. банку України. – 1996. – № 2. – С. 74–75.
1781–1778 рр. – банківська контора в Києві.

6.4.7. Соціально-економічний розвиток Social-economic development

6.4.7.1. Загальні праці General works

3323. **Економічний** розвиток Києва в останній чверті XVIII ст. (за топогр. і геогр. описами) // Іст. дослідження. Вітчизн. історія. – 1982. – Вип. 8. – С. 79–81.
3324. **Шевченко Ф.** Киев в экономических связях России и Украины с балканскими странами в XVIII веке // Экономика Совет. Украины – 1982. – № 5. – С. 34–37.
3325. **Щербак В.О.** Економічне становище Києва в XVIII ст. // Укр. іст. журн. – 1981. – № 11. – С. 53–60.

6.4.7.2. Промисли Trades

3326. **Абарбарчук С.** Цукати XVIII століття: [Конд. виробу Києва] // Рад. Україна. – 1988. – 15 жовт.
3327. **Андрієвський А.** Судьба киевских водяных мельниц // Киев. старина. – 1891. – № 7. – С. 131–133.
3328. **Водяные мельницы** – виновницы быстрого течения Днепра // Киев. старина. – 1899. – № 10, док. – С. 23–24.
3329. **Карачківський М.** Архіви та спадщина Київських цехів. – [К., 1927]. – 25 с. – Відб. з: Зап. іст.-філол. від. УАН. – Кн. 11.
3330. **Клименко П.** Цехи на Україні. Т. 1, вип. 1. Суспільно-правні елементи цехової організації. – К.: ВУАН, 1929. – ХС, 199, VIII с. – (Зб. іст.-філол. від.; № 81).
Цехи другої половини XVIII та першої половини XIX ст. Про Київські цехи див. Розд. II, III, IV та в інших розділах.

3331. **Лазаревська К.** Київські цехи в другій половині XVIII та на початку XIX віку // Київ та його околиця в історії і пам'ятках / За ред. М. Грушевського. – К., 1926. – С. 275–307.
3332. **Назаревский А.** К истории киевского музыкального цеха // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1913. – Кн. 23, вып. 3, отд. V. – С. 33–45.
3333. **Устав** киевского цирюльнического цеха 1767 г. // Киев. старина. – 1883. – № 11. – С. 470–476.
3334. **Фільц Б.М.** Київський цех інструментальної музики в XVII–XIX ст. // Нар. творчість та етнографія. – 1981. – № 5. – С. 22–29.

6.4.7.3. Фабрики Factories

3335. **Дорошенко Д.** Хозяйственно-промышленное состояние Киевской околицы во второй половине XVIII ст. по данным губернского прокурора Григория Пивоварова // Киев. гор. изв. – 1915. – № 8. – С. 69–102.
3336. **История** з-да “Арсенал” имени В.И. Ленина. – К.: Наук. думка, 1986. – 559 с.
Земляна бастионна фортеця з 1706 р. заснована біля Печерської Лаври, в артилерійському дворі відливали гармати (арсенал).
3337. **Модзалевський В.** До історії українського ливарництва: (Про людвисарів та конвисарів) // Зб. секції мистецтва Укр. наук. т-ва в Києві. Т. 1. – К., 1921.
Про ливарництво в Києві – С. 11–13.
3338. **Об отводе** Киевскому шелковому заводу земель для размножения шелковичного дерева // Протоколы и указы Верховного тайного совета. Т. 7. Янв. – июнь 1729. – СПб., 1894. – С. 399–406. – (Сб. императ. Рус. ист. о-ва; Т. 94).
Про Київський шовковий завод 1725–1729 рр.
3339. **Рожановский В.** Фортепиано с киевской маркой // Зеркало недели. – 1998. – 28 февр.
Історія фортепіанних майстерень у Києві. Перша – в 1790 р. Фабрики А. Стробля і Г. Мекленбурга (до 1917 р.).
3340. **Стріминець М.М.** З історії виробництва сукна в Києві у XVI–XVIII ст. // Легка пром-сть. – 1982. – № 2. – С. 12.
3341. **Тищенко М.** Шовківництво в Києві та на Київщині в XVIII та першій половині XIX ст. // Іст.-геогр. зб. / За ред. О. Грушевської. – К.: ВУАН, 1928. – Т. 2. – С. 169–183.

6.4.7.4. Зв'язок Communication

6.4.7.4.1. Пошта Post

3342. Дюков П. Пошта: Гінці й експреси: [Пошта в Києві з 1669 р.] // Прапор комунізму. – 1982. – 20 трав. – (До 1500-річчя Києва).

6.4.7.5. Торгівля

1797 р. відкриття у Києві першого Контрактового ярмарку
Commerce

3343. А[ндрієвський] А. Вздорожаніє хлѣба в Києвѣ в 1765 году // Киев. старина. – 1891. – № 12. – С. 474–476.
3344. А[ндрієвський] А. Киевский магистрат запрещает сотнику торговать в лавках (1760 г.) // Киев. старина. – 1892. – № 4, док. – С. 126–128.
3345. А[ндрієвський] А. Конфискація заповідних товарів в Києвѣ (1730–1735 гг.) // Киев. старина. – 1893. – № 7–8. – С. 18–22.
3346. А[ндрієвський] А. Меры против уменьшения сборов в киевских казенных кабаках // Киев. старина. – 1894. – № 5, док. – С. 353–356.
3347. Андрієвський А. Несколько данных о великороссийском купечестве в Києвѣ в прошлом столетии и об отношении к нему местного магистрата // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1892. – Кн. 6, отд. П. – С. 171–197.
3348. А[ндрієвський] А. Табачная контрабанда среди киевских мещан // Киев. старина. – 1891. – № 11. – С. 259–266.
3349. Грушевська О. Київські суперечки з приводу шинкування // Наук. зб. за р. 1928. – К., 1928. – С. 61–66. – (Зап. Укр. наук. т-ва в Києві, тепер іст. секції ВУАН; Кн. 27).
3350. Гуржій О.І. Торговля шляхами: Соц.-екон. розвиток Києва у XVIII ст. // Веч. Київ. – 1980. – 10 січ.
3351. Ковалинський В. Київські контракти // Буд. газ. – 1997. – 18 груд. *До 200-річчя заснування Київського контрактового ярмарку.*
3352. Ковалинський В. Київські контракти: З історії Києва // Янус Нерухомість. – 1997. – № 19. – С. 14–16: іл.. *До 200-річчя заснування Київського контрактового ярмарку.*
3353. Мельник Л.Г. Торговельні зв'язки Києва і міст Лівобережної та

Слобідської України з Москвою наприкінці XVII ст. // Укр. іст. журн. – 1979. – № 5. – С. 96–101.

- 3354. Об учреждении** в г. Киеве запасного хлебного магазина (1754–1756 гг.) // Киев. старина – 1891. – № 6. – С. 475–479.
- 3355. Смолій В.** До Києва на ярмарок: [Про екон. взаємовідносини укр. і рос. народів у XVIII ст.] // Веч. Київ. – 1979. – 8 груд. – (1500: Сторінки історії).
- 3356. Тищенко М.** Боротьба київських козаків з магістратом на право шинкувати горілкою // Праці коміс. для виучування історії зах.-рос. та укр. права. – К., 1926. – Вип. 2. – С. 198–217.

6.4.7.6. Водопостачання **Water-supply**

- 3357. Самойловський І.М.** Дерев'яні водопровідні труби і мостова в Києві [XVII–XVIII] ст. // Нариси з історії техніки.– К.: Вид-во АН УРСР, 1955. – Вип. 2. – С. 99–106: іл.

6.4.8. Етнографія **Ethnography**

6.4.8.1. Загальні праці **General works**

- 3358. Гамалій Д.М.** Історико-етнографічні матеріали про лівобережний Київ (XVIII ст.) // Нар. творчість та етнографія. – 1982. – № 5. – С. 86–877.

6.4.8.2. Побут **Mode of life**

- 3359. Колісниченко Ю.** У Києві на майдані: [Про побут і культуру м. Києва XVIII ст.] // Зміна. – 1965. – № 2. – С. 24.

6.4.9. Культура **Culture**

6.4.9.1. Загальні праці **General works**

- 3360. Абарбарчук С.** Київський мандрівник [В. Григорович-Барський] //

Київ. правда. – 1988. – 5 січ.

- 3361. Білоус П.** Видатний мандрівник і просвітитель [В. Григорович-Барський] // Всесвіт. – 1981. – № 11. – С. 199–204.
- 3362. Білоус П.В.** Творча спадщина Василя Григоровича-Барського // Рад. літературознавство. – 1981. – № 11. – С. 60–68.
- 3363. Мельник Л.Г.** Роль Києва в розвитку культурних зв'язей русского и украинского народов (XVII–XVIII вв.). – К.: О-во “Знание” УССР, 1981. – 24 с.
- 3364. Пешеходца** Василя Григоровича-Барського-Плаки-Албова, уроченца киевского, путешествие к святым местам в Европе, Азии и Африке находящимся, предпринятое в 1723 и оконченное в 1747 г. им самим писанное, ныне на иждевении его светлости князя Г.А. Потемкина для пользы общества изданное в свет. – Спб.: Тип. Императ. акад. наук, 1778. – 803 с.
- 3365. Подолян Ф.П.** Ще раз про Василя Григоровича-Барського // Укр. іст. журн. – 1971. – № 6. – С. 102–103.
- 3366. Теплицький В.** З Києва в Каїр – пішки: [Про укр. мандрівника-просвітителя XVIII ст. В.Г. Григоровича-Барського] // Молодь України. – 1964. – 26 трав.
- 3367. Теплицький В.** Подорожі киянина: [Про укр. мандрівника-просвітителя XVIII ст. В.Г. Григоровича-Барського] // Наука і життя. – 1965. – № 1. – С. 42–44.

6.4.10. Благодійні організації Philanthropic organizations

- 3368. Черняхівська Г.** Меценатство гетьмана Івана Мазепи [у Києві] // Пам'ять століть. – 2000. – № 4. – С. 39–50.

6.4.11. Освіта Education 6.4.11.1. Загальні праці General works

- 3369. А[ндрієвский] А.** Указ канцелярии Московского университета от 26 апр. 1768 г. о розыске сбежавшего студента киевлянина // Киев. старина. – 1892. – № 8. – С. 268–269.

3370. **В.Д.** К начальной истории Киевского народного училища (1789–1803) // Киев. старина. – 1900. – № 10. – С. 1–10.
3371. **Горенко Л.** Гетьмани та козацька старшина як культурно-освітні діячі другої половини XVII–XVIII ст. в Україні // Нар. творчість та етнографія. – 2000. – № 2–3. – С. 16–23: іл.
3372. **Ернст Ф.** Стара бурса в Києві // Зб. секції мистецтв Укр. наук. т-ва в Києві. – К., 1921. – Т. 1. – С. 43–54: 2 вкл. арк. іл.
3373. **Кивлицкий Е.А.** Учебные заведения в Западной России в 1783–1803 гг.: [Доклад] // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1895. – Кн. 9, отд. 1. – С. 38–42.
Про відкриття народного училища в Києві (1789) – С. 39–41.
3374. **Леванда Иоанн, протоиерей.** Речь при открытии Главного народного училища в губернском городе Киеве 1789 года, мая 1 дня ... – К., 1789. – [8] с.
3375. **Левицкий О.И.** Киевские студенты (очерк 57) // Левицкий О.И. Очерки нар. жизни Малороссии во второй половине XVII ст. – К., 1902. – С. 288–305. — Відб. з: Киев. старина. – 1901. – № 12.
3376. **Лементация** Киево-Братских учителей в 1672 году // Киев. старина. – 1884. – № 10. – С. 354–357.
3377. **Лобода А.** Причинки до характеристики давнього київського бурсацтва // Зап. Укр. наук. т-ва в Києві. – К., 1908. – Кн. 2. – С. 232–238.
3378. **Микитась В.** Бурси та бурсаки // Київ. старовина. – 1993. – № 3. – С. 98–103.
3379. **Миловидов Л.** Проекты университета в Києві у другій половині XVIII в. // Київ. зб. історії й археол., побуту й мистецтва. – К., 1930. – Зб. 1. – С. 296–306.
3380. **Рыжков Н.** Открытие в Киеве главного народного училища в 1789 году // Киев. старина. – 1893. – № 7, док. – С. 136–138.
3381. **Стецюк К.І.** Київ – центр освіти і науки на Україні в XVII ст. // Укр. іст. журн. – 1970. – № 11. – С. 59–68. – Бібліогр. в підрядк. прим.
3382. **Хегельмаєр Х.-В.** Повідомлення про стан ученості у Києві в російській Україні // Київ. старовина. – 1994. – № 2. – С. 95–99.
3383. **Цыбульский К.С.** Роковое чтение псалтыри (из быта и нравов старых киевских “спудеев”) // Киев. старина. – 1884. – № 2, изв. и зам. – С. 336–342.
3384. **Шип Н.А.** Розвиток освіти у Києві в другій половині XVII і в XVIII

ст. // Рад. шк. – 1982. – № 2. – С. 77–80.

6.4.11.2. Києво-Могилянська академія (1701-1819 рр.)
Kiev-Mogilyanska Academy (1701–1819 years)

6.4.11.2.1. Історичні джерела
Historical sources

- 3385.** Акты и документы, относящиеся к истории Киевской академии / С введ. и примеч. Н.И. Петрова. – Изд. 2. – К., 1904–1908. – Т. 1–5. (1721–1795 гг.). Т.1: Ч. 1, 2: (1721–1750). Ч. 1. – 498 с.; Ч. 2. – 532 с. Т.2: (1751–1762). – 572 с. Т.3: Царствование Екатерины II (1762–1796гг.). – XXXIV, 574 с. Т.4: Царствование Екатерины II (1762–1796гг.). Киевский митрополит Самуил Миславский (1783–1795 гг.). – XI, II, 638 с.
- 3386.** Винский. Пребывание в Киеве. Академия (1763–1768): Зап. Винского // Рус. арх. – 1877. – Кн. 1. – С. 84–85.
- 3387.** Голубев С.Т. Очерки из истории Киевской духовной академии за XVIII столетие. Жалоба префекта и учителей академии на своего ректора Давида Нищинского и ответное доношение последнего по поводу этой жалобы – [К., 1889]. – 26 с. – Відб. з: Киев. старина. – 1889. – № 4.
- 3388.** Дзюба О. Києво-Могилянська академія очима німецького пастора (1739) // Київ. старовина. – 1994. – № 2. – С. 93–95.
- 3389.** Дильтей В. Акты и документы, относящиеся к истории Киевской академии (1796–1869): В 5 т. – К., 1910–1915.
- 3390.** Збірка актів з історії Київської академії // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ф. 312, 445 / 179 с.
- 3391.** Збірка актів з історії м. Києва, серед яких матеріали, що стосуються історії Київської академії // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ф. 301, 517 л.
- 3392.** Збірка документів з історії Києво-Могилянської академії, виявлених в архіві Св. Синоду в Санкт-Петербурзі // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ф. 301, 220 п.
- 3393.** Збірка донесень у справах Академії та з особистих питань викладачів Київської академії та ігуменів монастирів Київським митрополитам // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ф. 194, № 107.
- 3394.** Збірка матеріалів з історії російської ієрархії кінця XVIII – початку

- XIX ст., серед яких документи стосовно Київської академії // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ф. 312, 382 /559 с.
- 3395.** **Збірка** рукописних матеріалів, серед яких документи з історії Київської академії // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ф. 194, № 121.
- 3396.** **Каманин И.** “Челобитье [киев. мешан на студентов академии] за князя Хованского” [в 1700 г.] // Каманин И. и Истомирин М. Сб. ист. материалов, извлеченных из древних актов книг Киев. центр. арх. при ун-те святого Владимира И. Каманиным и М. Истоминым. – К., 1890. – Вып. 1. – С. 42–51.
- 3397.** **Києво-Могилянська** академія у документах і рідкісних виданнях Центральної наукової б-ки ім. В.І. Вернадського НАН України: Вид. XVIII – першої чверті XX ст.: Матеріали до бібліогр. покажч. / Нац. АН України та ін. [Уклад. Л.М. Дениско та ін.; редкол. О.С. Онищенко (голов. ред.) та ін.]. – К.: Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України, 1995. – Вып. 1. – 186, [1] с.
- 3398.** **[Лазаревский А.]**. Добавка к заметке о “Списке студентов Киевской академии в 1779 году” // Киев. старина. – 1902. – № 3, док. – С. 163.
- 3399.** **[Лазаревский А.]**. Список “студентов и учеников” Киевской академии 1779 года // Киев. старина. – 1902. – № 1, док. – С. 8–13.
- 3400.** **Петров Н.** Значение Киевской Академии в развитии духовных школ в России с учреждением Святого Синода в 1721 – до половины XVIII века. – К., 1904.
- 3401.** **Петров Н.И.** Списки студентов и профессоров Киевской академии с 1736–1737 по 1756–1758 год // Тр. Киев. духовн. акад. – 1914. – № 5. – С. 104–121.
- 3402.** **Серебрянников В.** Киевская Академия с половины XVIII века до преобразования ее в 1819 году // Тр. Киев. духовн. акад. – 1896. – Кн. 6 –7; 1897. – Кн. 3, 5, 7, 9.
- 3403.** **Табаков И.Б.** Киево-Могилянская академия как культурно-просветительский центр переходного периода // Рус. культура в переходной период от Средневековья к Новому времени. – 1992. – С. 108–128.
- 3404.** **Табаков И.Б.** Литературно-издательская деятельность воспитанников Киево-Могилянской академии (Петербург, 1760–1780 гг.) // Филос. и социал. мысль. – 1991. – № 10. – С. 113–125.
- 3405.** **Удод О.** Джерела з історії освіти на Україні наприкінці XVIII – у

першій половині XIX ст. // Арх. України. – 1970. – № 4. – С. 75–77.

6.4.11.2.2. Загальні праці

General works

- 3406. Алексієвець Л.М.** Києво-Могилянська академія у суспільному житті України і зарубіжних країн (XVII–XVIII ст.). – Т.: Збруч, 1999. – 262 с.
- 3407. Андрущенко М.В.** Парнас віршотворний: Києво-Могилянська академія та укр. літ. процес XVIII ст. / [НАН України. Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка]. – К.: Укр. кн., 1999. – 207, [1] с.
- 3408. Апанович О.М.** Військові канцеляристи – вихованці Києво-Могилянської академії // Києво-Могилян. акад. в історії України: Тези доп. Міжнар. наук. конф. 13–15 жовт. 1995 р. – К.: Б.в., 1995. – С. 39–40.
- 3409. Асоченский В.** Киев с древнейшим его училищем Академиею. Ч. 1–2. – К., 1856.
Ч. 1. – [8], 370 с.
Ч. 2. – 566 с. - Reprint – Leipzig: Zentralantiquariat der DDR, 1976.
- 3410. Баран О.** Kievan Mohyla-Mazepa Academy and Zaporozhian Cossacks // Ukrainian Historian. – 1975. – XII, p. 1–2 (45–46.) . – P. 70–75.
Баран О. Києво-Могилянська Академія [Під час Мазепи – одного з фундаторів] та запорозькі козаки.
- 3411. Беляшевский Н.** К истории Киевской академии. Конон Зотов в Киевской Академии [1700] // Киев. старина. – 1893. – № 9. – С. 438–439.
- 3412. Берлинский М.** О Киевской академии // Соревнователь просвещения и благотворения. – 1819. – Кн. 7. – С. 94–112.
- 3413. Білич Т.А.** Київська академія часів Г.С. Сковороди // Білич Т.А. Світогляд Г.С. Сковороди. – К., Вид-во Киев. держ. ун-та, 1957. – С. 21–51.
- 3414. Велич** Київської академії // Молодь України. – 1967. – 26 листоп.
- 3415. Виговський М., Філоненко С.** Києво-Могилянська академія в XVIII ст. // Київ. старовина. – 1992. – № 6. – С. 86–88.
- 3416. Висоцький А.М.** Перші відомості та Києво-Могилянський період розвитку прикладної геометрії в Україні // Прикл. геометрія та інж. графіка. – 1997. – Вип. 62. – С. 67–70. – Бібліогр.: 8 назв.

3417. **Вишневский Д.К.** Из быта студентов старой Киевской академии // Киев. старина. – 1896. – № 1. – С. 32–57; № 2. – С. 177–208; № 3. – С. 309–333.
3418. **Вишневский Д.К.** Киевская академия в первой половине XVIII столетия: (Новые данные, относящиеся к истории этой академии за указ. время.) – К.: Тип. И.М. Горбунова, 1903. – II, 372 с. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1902. – № 1, 3, 5. 10; 1903. – № 6–9.
3419. **Вишневский Д.К.** Киевская академия и ее студенты (1698–1702) // Киев. старина. – 1882. – № 2. – С. 437–448.
3420. **Вишневский Д.К.** Общее направление образования в Киевской академии в первой половине XVIII в. // Киев. старина. – 1904. – № 2. – С. 169–178.
3421. **Вишневский Д.К.** Средства содержания профессоров Киевской академии в первой половине XVIII в. // Киев. старина. – 1896. – № 6, док. – С. 79–86.
3422. **Gajesky G.** The Kiev Mohila Academy and the Hetmanate // Harv. Ukr. St. – 1984. – VIII, 1/z (June). – P. 81–92.
Гаєцький Г. Києво-Могилянська академія та Гетьманат.
3423. **Голубев С.Т.** Киевская академия в конце XVII и начале XVIII столетий. – К., 1901. – [2], 102 с.: 2 вкл. л. ил. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1901. – № 11.
3424. **Голубев С.Т.** Память митрополита Петра Могилы в Киевской академии 31 декабря 1754 года: (К истории русского проповедничества за вторую половину XVIII столетия). – К., 1910. – [2], 58 с. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1910. – № 12.
3425. **Голубев С.Т.** Старый корпус Киевской академии (Мазепин) и его “репарация” при архиепископе Рафаиле Заборовском. – К., 1913. – [2], 50 с.: 7 табл. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1913. – № 6.
3426. **Горський В.С.** Києво-Могилянська академія в історії української філософії // Наук. зап. НАУКМА. Т. 9. Спец. вип.: У 2 ч. – К., 1999. – Ч. 1. – С. 67–76.
3427. **Данилевский В.В.** Киев и Киевская Академия во время пребывания М.В. Ломоносова на Украине (разд. 1). Наука в Киеве во время пребывания в нем Ломоносова (разд. 2) // Данилевский В.В. Ломоносов на Украине / Под ред. проф. В.В. Мавродина. – Л.: Лениздат, 1954. – С. 42–82.
3428. **Дзюба О.** Києво-Могилянська академія і Київський магістрат // Самоврядування в Києві: історія та сучасність. – К., 2000. – С. 162–166.

3429. **Дильтей В.** Киевская академия в эпоху реформ (1796–1819): В 5 вып. – К., 1910–1915.
3430. **Дубик І.** Студеї, до знань і праці!: [Про Києво-Могилян. акад.] // Хрещатик. – 1992. – 4 верес.
3431. **Дядиченко В.** Києво-Могилянська академія // Київ. правда. – 1945. – 27 жов.
3432. **Карамаш С.** Сковорода у Києві: 200 років з дня смерті // Арсеналець. – 1994. – 2 груд.
3433. **Кашуба М.В.** Этика в Киево-Могилянской академии: Автореф. дис. ... докт. филос. наук / АН УССР, Ин-т обществ. наук. – К., 1990. – 29 с.
3434. **Кашуба М.В.** Философское исследование Киево-Могилянской академии // Начало. – 1993. – № 3. – С. 100–106
3435. **Києво-Могилянська академія і становлення академічної філософії в Україні** // Філософ. думка. – 2000. – № 4. – С. 37–56.
3436. **Києво-Могилянська академія** – святиня слов'янської культури: У Президії АН УРСР // Вісн. АН УРСР. – 1990. – № 6. – С. 3–5.
3437. **Кирпач А.** Ломоносов у Києві: [До 280-річчя з дня народж. вчен.] // Освіта. – 1991. – 19 листоп.
3438. **Коломінов В.** Київська Академія і Петербурзький ун-т [у XVIII ст.] // Вісн. АН України. – 1993. – № 2. – С. 96–98.
3439. **Кониський Г.** Філософські твори: У 2 т. / [Пер. з латин.; АН УРСР, Ін-т філос., Ін-т суспіл. наук]. – К., 1990.
Т.1 / Редкол.: М.М. Верников та ін. – 494 с.: портр., факс.
Т.2 / Редкол.: І.С. Захара та ін. – 569, [3] с.: іл., факс.
Курс лекцій випускника, професора Києво-Могилянської академії.
3440. **Кудрявцев П.** Освітні мандрівки вихованців Київської академії за кордон у XVIII ст. // Київ. зб. історії й археол., побуту й мистецтва. – К., 1930. – Зб. 1. – С. 286–294.
3441. **Маслов С.І.** З історії освіти на Україні: Могилянська академія // Україна. – 1945. – № 2 (23). – С. 39.
3442. **Ничик В.М.** Роль Киево-Могилянской академии в развитии отечественной философии // Филос. мысль в Киеве: Ист.-филос. очерк. – К., 1982. – С. 105–147.
3443. **Ничик В.М.** Собрание курсов риторики и философии профессоров Киево-Могилянской академии в ЦНБ АН УССР // Рус. б-ки и их читатель: (из истории рус. культуры эпохи феодализма). – Л., 1983. – С. 80-87.
3444. **Пелех П.М.** Психологія в Київській академії в XVIII ст. // Нариси з

- історії вітчизн. психології XVII–XVIII ст. – К.: Рад. шк., 1952. – С. 80–122.
- 3445. Петров Н.И.** Воспитанники Киевской академии из сербов с начала синоидального периода и до царствование Екатерины II (1721–1762). – СПб., 1905. – [2], 16 с. — Відб. з: Изв. отд. рус. яз. и словесности императ. Акад. наук. – 1904. – Т. 9, кн. 4. – С.1-16.
- 3446. Петров Н.И.** Значение Киевской академии в развитии духовных школ в России с учреждения святого синода в 1721 г. и до половины XVIII в. – К., 1904. – [2], 110 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1904. – № 4–5.
- 3447. Петров Н.И.** Киевская академия в царствование императрицы Екатерины II (1762–1796). – К., 1906. – [2], 122 с.
- 3448. [Петров Н.]**. Киевская академия в гетманство Кирилла Григорьевича Разумовского (1750–1763 гг.). – К., 1905. – 44с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1905. – № 5.
- 3449. Петров Н.И.** Киевская академия во второй половине XVII века. – К.: Тип. Ун-та им. святого Владимира; Тип. Н.Т. Корчак-Новицкого, 1895. – 560 с.
- 3450. Петров Н.И.** Мистерии и комедии учителя пиитики в Киевской Духовной Академии иеромонаха Митрофана Довгалевского (1736–1737 гг.) // Тр. Киев. духовн. акад. – 1865. – № 2. – С. 311–331.
- 3451. Петров Н.И.** Списки студентов и профессоров Киевской академии с 1736-1737 по 1756–1758 год // Тр. Киев. духовн. акад. – 1914. – № 5. – С. 104–121.
- 3452. Рудько М. М.В.** Ломоносов і Київська академія // Веч. Київ. – 1955. – 4 трав.
- 3453. Сверстюк Є.О.** Загадка Києво-Могилянської академії // Наша віра. – 1998. – Жовт.
- 3454. Серебренников В.** Киевская академия с половины XVIII в. до преобразования ее в 1819 г. – К., 1897. – [4], 224 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1896. – № 6, 7, 9, 10; 1897. – № 3, 5, 7, 9.
- 3455. Скуленко І. М.В.** Ломоносов у Києві: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1954. – 6. січ.
- 3456. Сотниченко П.А.** Бібліотека Києво-Могилянської академії // Від Вишенського до Сковороди. – К., 1972. – С. 48–51.
- 3457. Стратий Я.М. и др.** Описание курсов философии и риторики профессоров Киево-Могилянской академии / Я.М. Стратий, В.О. Литвинов, В.А. Андрушко. – К.: Наук. думка, 1982. – 347 с.

3458. **Стратій Я.** Розвиток філософської та політико-правової думки в Києво-Могилянській академії // Київ. обрії: Іст.-філос. нариси. – К., 1997. – С. 61–75.
3459. **Стратій Я.М.** Філософія в Києво-Могилянській академії // Київ в історії філос. України. – К., 2000. – С. 78–82.
3460. **Сургай О.** Найстаріша вища школа України: [Про Києво-Могилян. акад.] // Арсеналець. – 1994. – 15 лип. – Свідчать арх.
3461. **Титов Ф.И.** К вопросу о значении Киевской академии для православия и русской народности XVII–XVIII вв. – К., 1904. – [2], 74 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1903. – № 11; 1904. – № 1.
3462. **Титов Ф.И.** К истории Киевской духовной академии в XVII–XVIII вв. // Тр. Киев. духовн. акад. – 1909. – № 9. – С. 66–111; № 10. – С. 173–239; 1911. – № 1. – С. 63–80; № 2. – С. 196–233; ; № 6. – С. 229–256; № 12. – С. 640–679; 1912. – № 10. – С. 219–245; № 12. – С. 588–620.
3463. **Титов Ф.И.** Киевская академия в эпоху реформ (1796–1819 гг.). Вып. [1].–5. – К., 1910–1915. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1910. – № 7–9; 1911. – № 7–8; 1912. – №№ 2, 4–8; 1913. – №№ 1, 4; 1914. – №№ 1, 9–10; 1915. – №№ 2, 8.
3464. **Титов Ф.И.** Урок с запада. По поводу сочинения: Akademia Kijowsko-Mohylanska: Zarys historyczny na tle rozwoju ogylnego cywilizacyi zachodniej na Rusi [Києво-Могилянська Академія: Іст. нарис на фоні заг. розвитку зах. цивілізації на Русі] / Nakreslil A. Jabłonowski.– Kraków. // Тр. Киев. духовн. акад. – 1902. – №3. – С. 450–479.
3465. **Торбаков І.Б.** Літературно-видавнича діяльність вихованців Києво-Могилянської академії (Петербург, 1776–1780 pp.) // Філософ.-соціолог. думка. – 1991. – № 10. – С. 113–125.
3466. **Ткачук М.Л.** Києво-Могилянська академія і становлення академічної філософії в Україні // Філософ. думка. – 2000. – № 4. – С. 37–56.
3467. **Улянич В.** Вчителі з берегів Дніпра: Духовні зв'язки Києва з південнослов'ян. народами у XVIII столітті // Людина і світ. – 1992. – № 7–8. – С. 45–47.
Учні Києво-Могилянської академії з південнослов'янських країн.
3468. **Філоненко С.М.** Вихованці Києво-Могилянської академії // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 1. – С. 198–202. – Назва журн. парал.: англ.
3469. **Фоменко В.М.** Києво-Могилянська академія та її роль у розвитку українського образотворчого мистецтва // Нар. творчість та

- етнографія. – 1981. – № 4. – С. 26–30.
3470. **Хижняк З.І.** Ректори Києво-Могилянської академії, 1615–1817 рр. – К.: Вид. дім Києво-Могилян. Акад., 2000. – 102 с.: іл.
3471. **Черник Л.З.** Аристотелізм у Києво-Могилянській академії: Автореф. дис. ... канд. філос. наук / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2000. – 16 с. – Бібліогр.: с. 13–124 (6 назв).
3472. **Jabłonowski A.** Akademia Kijowsko-Mohylanska: Zarys historyczny na tle rozwoju ogólnego cywilizacyi zachodniej na Rusi. – Kraków, 1899–1900. – 320 s.: il. [Ecrites et commentationes historiam Scholarum superiorum in Polonia illustrantes].
Яблоновський А. Києво-Могилянська Академія: Іст. нарис на фоні загального розвитку західної цивілізації на Русі.
3473. **Jabłonowski A.** W sprawie “Akademii Kijowsko-Mohylanskiej” // Kwartalnik Historyczny. – 1902. – Rosz. XVI. – S. 552–556.
Яблоновський А. В справі “Академії Києво-Могилянської”.
3474. **Ярошенко Т.** Де вчилися Сковорода і Ломоносов // Хрещатик. – 1997. – 15 берез.

6.4.12. Наука Science

6.4.12.1. Загальні праці General works

3475. **Образцов И.** Киевские ученые в Великороссии // Эпоха. – 1865. – № 1. – С. 1–58.
3476. **Пекарский П.П.** Представители киевской учености в половине XVII столетия // Отечеств. зап. – 1862. – Кн. 2. – С. 552–559; кн.3. – С. 196–228.
3477. **Прох Л.** Погода на завтра: Понад двісті років тому в Києві були здійснені перші інструментальні метеорол. спостереження // Прапор комунізму. – 1982. – 7 берез.
3478. **Січкач О.А.** Київський математичний рукопис 40-х років XVIII ст. // Нариси з історії техніки і природознавства. – К., 1966. – Вип. 8. – С. 125–129.

6.4.13. Друкарство Book-printing

1674 р. видання в Києві “Синописа” – першого підручника з вітчизняної історії

3479. Білокін С. Поліграфісти: [З історії друкарства у Києві] // Вітчизна. – 1986. – № 12. – С. 174–176.
3480. Заказ Московського правительтва Києво-Печерської типографії в 1669 року // Киев. старина. – 1896. – № 6. – С. 74–79.
3481. Краткий исторический очерк Киевской губернской типолитографии за столетний период 1799–1899. – К., 1899. – 70 с.: 18 вкл. л. ил., портр.
3482. Маслов С.І. Каталог ювілейної виставки українського друкарства. – К.: Держвидав України, 1925. – 50 с. – (Укр. наук. ін-т книгознавства, 1574–1924).
Розд. III. Київські друкарні. – С. 24–30.
3483. Попов П.М. Книгопечатание в Киеве (XVII–XVIII ст.) (1962, 1964) // Нац. б-ка України ім. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 286, 7795 од. зб. (XVI ст. – 1990 р.).
3484. Попов П.М. Книгопечатание в Киеве конца XVII в. // Сб. 400 лет рус. книгопечатания. 1564–1964. – М., 1964. – С. 85–99.
3485. Попов П.М. Книгопечатание в Киеве конца XVII–XVIII вв. // Сб. 400 лет рус. книгопечатания. 1564–1964. – М., 1964. – С. 209–218..
3486. Попов П.М. Роль Києва в історії книгодрукування (XVII–XVIII ст.) // Укр. книга. – К., 1965. – С. 173–184.

6.4.14. Мистецтво

Arts

6.4.14.1. Загальні праці

General works

3487. Рубан В. Мистецьке життя Києва кінця XVIII – початку XIX століть // Образотвор. мистецтво. – 1982. – № 3. – С. 20–22.
3488. Степовик Д.В. Киев XVII–XVIII вв. – всеславянский центр развития изобразительного искусства // Ист. традиции духовн. культуры народов СССР и современность. – К., 1987. – С. 166–174.
3489. Щербаківський Д. Символіка в українському мистецтві. 1. Виноградна лоза // Зб. секції мистецтв Укр. наук. т-ва в Києві. – К., 1921. – Т. 1. – С. 55–74: іл. — Бібліогр. в підрядк. прим.

6.4.14.2. Декоративно-прикладне мистецтво

Decorative-applied art

3490. Кара-Васильєва Т.В. Золоте шитво України: Ігуменя Марія

- Магдалена Мазепа // Людина і світ. – 1996. – № 11–12. – С. 9–12.
- 3491. Кузьмин Е.** От XVII к XVIII веку: О некоторых памятниках южно-русского прикладного искусства. – Спб., 1909. – [2], 10 с.: ил., 5 вкл. л. ил. – Відб. з: Старые годы. – 1909. – № 9–11
Софіївський собор, Видубицький монастир, Микольський монастир та ін.
- 3492. Курінний П.** Лаврські інтролігатори XVII–XVIII ст. – К.: Укр. наук. ін-т книгознавства, 1923. – 38, [2] с.
Мистецтво обкладати, опрацювати книгу.
- 3493. Мішнаєва О.** Им'я його було Федір: [Про київ. золотаря XVII ст. Федора Гутовича Злотника] // Київ. вісн. – 1992. – 14 серп.
- 3494. Пак Н.И.** Два образца киевской деревянной резьбы XVIII в. // Памятники культуры. 1986.– Л., 1987. – С. 420–423.
- 3495. Петренко М.З.** Українське золотарство XVI–XVIII ст. – К.: Наук. думка, 1970. – 208 с.: іл.
- 3496. Щербаківський Д.** Золотарська оправа книжки в XVI–XIX століттях на Україні // Бібліол. вісті. – 1924. – № 1–3 (5–7). – С. 101–113: іл.
- 3497. Щербаківський Д.** Оправи книжок у київських золотарів XVII–XVIII ст. – К., 1926. – 52 с.: іл. – Відб. з: Укр. кн. XVI–XVIII ст. – К.: Укрдержвидав, 1926. – С. 353–400. – (Праці Укр. наук. ін-ту книгознавства; Т. 1).

6.4.14.3. Живопис

Painting

- 3498. Білокінь С.І.** Невідома київська художниця XVIII ст. А. Євминовська // Нар. творчість та етнографія. – К., 1981. – № 6. – С. 98.
- 3499. Новаківська Н.П.** Художники Лівобережної України, Слобожанщини й Києва XVIII ст. // Укр. мистецтвознавство. – 1969. – Вип. 3. – С. 128–137. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 3500. Степовик Д.В.** Київська школа рисунку й живопису XVIII ст. та її міжнародні зв'язки // Нар. творчість та етнографія. – 1980. – № 4. – С. 52–60.

6.4.14.4. Графічні мистецтва (графіка, гравюра)

Graphic arts (Drawing, prints)

- 3501. Адамович О.В.** До питання про творчість київського гравера Даниїла Галяхівського // Мистец. спадщина. – К., 1993. – С. 56–62.

- 3502. Горленко В.** Жизнь Д.Г. Левицкого // Рус. живопись в XVIII веке / Сост. С.П. Дягилев. – [СПб., 1902]. – Т. 1. – С. 73–92.
Про роботу в Києві гравера Григорія Левицького – с. 74–78; про участь у розписуванні Андріївської церкви Дмитра Левицького – с. 79–80.
- 3503. Левицкий Григорий Кириллович,** гравер // Ровинский Д.А. Подробный слов. рус. граверов XVI–XIX вв. – СПб., 1895. – Т. II. – С. 587–588.
- 3504. Модзалевський В.** До біографії українського штихаря Григорія Левицького // Зб. секції мистецтв Укр. наук. т-ва в Києві. – 1921. – Т. 1. – С. 25–30.
- 3505. Петров Н.И.** Новооткрытый альбом с видом и рисунками достопримечательностей Киева 1651 г. // Тр. Киев. духовн. акад. – 1905. – Т. 2, № 7. – С. 431–472.
- 3506. Пуцко В.Г.** Киевские гравюры XVII в. как исторический источник // Федоровские чтения, 1980. – М., 1984. – С. 80–85.
- 3507. Степовик Д.В.** Митець в чернечій сутані: [Про художника-гравера XVII ст. О. Тарасевича] // Людина і світ. – 1970. – № 5. – С. 34–36.
- 3508. Степовик Д.** Образ Києва в українській графіці XVII–XVIII століть // Образотвор. мистецтво. – 1980. – № 4. – С. 19–21.
- 3509. Степовик Д.В.** Українська графіка XVI–XVIII ст. – К.: Наук. думка, 1982. – 330 с.: іл.
- 3510. Утевська П., Горбачов Д.** Нива для сіяча: [Г.К. Левицький у Києві] // Вітчизна. – 1986. – № 12. – С. 185–193.
- 3511. Фоменко В.** Київська граверна школа XVII–XVIII століть // Образотвор. мистецтво. – 1980. – № 1. – С. 27–29. – Бібліогр. посилання в тексті.
- 3512. Фоменко В.** Київська школа гравюри (середини 1610–1718 рр.): Автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства / Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М.Т. Рильського НАН України. – К., 1993. – 41 с.
- 3513. [Шероцкий К.]** Жизнь и деятельность Григория Кирилловича Левицкого // Искусство в Южн. России. – 1914. – № 5–6. – С. 175–189.
- 3514. Ющенко О.** Старовинні дошки розповідають: (Про ксилогр. дошки київ. художників XVII–XVIII ст.) // Ранок. – 1982. – № 2. – С. 22.

6.4.14.5. Музыка

Music

- 3515. Велімірович М.** Український церковний спів: пам'ятки київ. нотації // Сучасність. – 1998. – № 5. – С. 19–24.
- 3516. Гордийчук Н.М.** Киев – центр украинской музыкальной культуры [XVIII в.] // Славян. культуры и мировой революц. процесс:

- Международ. науч. конф., Минск, 28 сент. – 1 окт. 1982 г.: Тез. докл. – Минск, 1982. – С. 183–184.
- 3517. Корчмарик Б.** Духовні впливи Києва на Московщину в добу Гетьманської України [XVII–XVIII ст.] // Буковин. віче. – 1999. – 21 серп.; 1, 8 верес.
Київський церковний наспів та його розповсюдження в межах Московської держави.
- 3518. Кулік І.** З пісенного краю: Про що розповіли дослідження біографів П.І. Чайковського [Київ, 1769 р.] // Сіл. вісті. – 1982. – 14 груд.
- 3519. Петрушевский В.** О личности и церковно-музыкальном творчестве А.Л. Веделя // Тр. Киев. духовн. акад. – 1901. – Июль. – С. 390–396.
- 3520. Усач В., Якимів Ю.** Співуче місто: Десятки тисяч киян беруть активну участь у хорових і музичних самодіяльних колективах: Минуле і сучасне: [Київ, перша половина XVIII ст.] // Прапор комунізму. – 1980. – 19 жовт.
- 3521. Шевчук О.Ю.** Київський наспів у контексті церковно-монодичного співу України та Білорусії XVII–XVIII ст.: (Джерела, жанри, риси стилістики): Автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. / Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського. – К., 1999. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–17.

6.4.14.6. Театр Theatre

- 3522. Белецкий А.** Старинный театр в России. 1. Зачатки театра в народном быту и школьном обиходе южной Руси–Украины. – М., 1923.
Про театр у Києві в XVII–XVIII ст. – с. 49–92.
- 3523. Г[орленко] В.** Картинки старины: (Киев. спектакль начала XVIII в.) // Киев. старина. – 1887. – № 4. – С. 681–692. – Передрук. під назвою: "Аполлоновы житницы" в кн.: Горленко В.П. Южно-рус. очерки и портр. – К., 1898. – С. 187–200.
- 3524. История русского театра** / Под ред. В.В. Каллаша и Н.Е. Эфроса. Т. 1. – М.: Объединение, 1914.
Історія виникнення театру в Київській академії – с. 30–37.
- 3525. Лисюк О.О.** Театрально-музичне життя Києва кінця XVIII – першої половини XIX ст.: Автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. / Київ. держ. ун-т культури і мистецтв. – К., 1998. – 21 с. – Бібліогр.: с. 20 (5 назв).
- 3526. Перетц В.** Театральные эффекты на школьной сцене в Киеве и

Москве XVII и начала XVIII веков // Старин. спектакль в России. – Л., 1928. – Вып. 2. – С. 64–98.

- 3527. Петров Н.И.** Очерки из истории украинской литературы XVII и XVIII веков: Киев. искусствен. лит. XVII–XVIII вв., преимущественно драмат. – К., 1911. – 538 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1909. – № 5–11; 1910. – №№ 1–5, 9–11; 1911. – №№ 1–4, 7–8, 10, 12.
- 3528. Рибак М.О.** З історії Київських драматичних театрів, або адреси Київської Мельпомени // М.О. Рибак. Невідомі та маловідомі сторінки з історії Києва. – К., 1997. – С. 260–272.
Театр з 1673 р.; перший театр в Києві побудовано в 1803 р.
- 3529. Софронова Л.А.** Поэтика школьного славянского театра XVII – первой половины XVIII в.: Польша, Украина, Россия. – М.: Наука, 1981. – 263 с.: ил.

6.4.15. Літературне життя Literature life

6.4.15.1. Загальні праці General works

- 3530. Аполлонова** люття: Київ. поети XVII–XVIII ст. – К.: Молодь, 1982. – 318 с.: 8 арк. іл.
- 3531. Возняк М.** Історія української літератури. Т. 3. Віки XVI–XVIII. Ч. 2. – Л.: Просвіта, 1924. – IV, 564 с.: іл. – Бібліогр.: с. 530–550.
- 3532. Дмитрієв В.** Фонвізін у Києві // Літ. Україна. – 1983. – 7 квіт.
- 3533. Дзенделівський Й.О.** Новознайдений художній твір Арсенія Коцака “Похвала о премудрости тройкой во веце самоявленной” [XVIII ст.] // Літ. спадщина Київ. Русі і укр. літ. XVI–XVIII ст. – К., 1981. – С. 250–263.
- 3534. Еремін І.П.** К истории общественной мысли на Украине второй половины XVII в. // Тр. отд. древнерус. лит. Ин-та рус. лит. АН СССР. – 1954. – Т. 10. – С. 212–222.
Про київський “Синопис”.
- 3535. Кацпржак Е.И.** Книжное дело на Украине и в Белоруссии в XVII веке // Кацпржак Е.И. История письменности и книги. Разд. 70. – М., 1955. – С. 178–180.
- 3536. Київські** поети XVII–XVIII віків / Передм. В. Шевчука // Дніпро. – 1980. – № 9. – С. 118–124.
- 3537. Киркевич В.** Фонвізін у нашому місті [1786 р.] // Прапор

- комунізму. – 1982. – 21 листоп.
- 3538. Кречотень В.І.** Оповідання Антонія Радивиловського: З історії укр. новелістики XVII ст. – К.: Наук. думка, 1983. – 408 с.
- 3539. Література** періоду визвольної війни 1648–1654 та після воз'єднання України з Росією (друга половина XVII ст.) // Історія укр. літератури: В 2-х т. Т. 1, розд. 4 / За ред. О.І. Білецького. – К.: Вид-во АН УРСР, 1954. – С. 82–92.
- 3540. Література** періоду посилення кріпосницького гніту за зародження капіталізму (XVIII ст.) . // Історія укр. літератури: В 2-х т. Т. 1., Розд. 5 / За ред. О.І. Білецького. – К.: Вид-во АН УРСР, 1954. – С. 93–124
- 3541. Літературна** спадщина Київської Русі і українська література XVI–XVIII ст. – К.: Наук. думка, 1981. – 265 с.
- 3542. Маслов С.І.** Етюди з історії стародруків XI–XII ст. – К., 1928. – Кн. 20. Етюд XI: “Синопис”. Київ, 1680. – С. 3–24. – Відб. з: Зап. іст.-філол. від. ВУАН. – 1928. – Кн. 20.
- 3543. Маслов С.И.** К истории изданий киевского “Синописа” // Сб. ст. в честь акад. А.И. Соболевского. – Л., 1928. – С. 341–346.
- 3544. Назаревський О.** Знадоби до історії давньої повісті. I. Повістевий репертуар київських рукописних збірок // Зап. іст.-філол. від. ВУАН. – 1929. – Кн. XXV. – С. 315–334.
- 3545. Наливайко Д.С.** Київські поетики XVII – початку XVIII ст. в контексті європейського літературного процесу // Літ. спадщина Київ. Русі і укр. література XVI–XVIII ст. – К., 1981. – С. 155–195.
- 3546. Оліфанова Г.** Видатний культурно-освітній діяч: [Київ. оратор Антоній Радивиловський, друга половина XVII ст.] // Пам'ятники України. – 1981. – № 2. – С. 44.
- 3547. Петров Н.И.** Киевская искусственная литература XVIII века, преимущественно драматическая // Тр. Киев. духовн. акад. – 1879. – Т. 1, № 4. – С. 453–479; Т. 2, № 6. – С. 183–204; Т. 3, № 10. – С. 227–269. – 1880. – Т. 2, № 6. – С. 236–272; № 8. – С. 554–575. – 1909. – Т. 2, № 5. – С. 45–71; № 6. – С. 261–292; № 7–8. – С. 331–376; Т. 3, № 9. – С. 20–111; № 10. – С. 240–269; № 11. – С. 471–494.
- 3548. Петров Н.И.** Очерки из истории украинской литературы XVII и XVIII веков: Киев. искусственная лит. XVII–XVIII вв., преимущественно драмат. – К., 1911. – 532 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1909. – № 5–11; 1910. – № 1–5, 9–11; 1911. – № 1–4. 7–8, 10, 12.
- 3549. Пилипюк Н.** Київські поетики і ренесансні теорії мистецтва // Європ. відродження та укр. література XIV–XVIII ст. – К., 1993. – С. 75–109.
- 3550. Семенников В.** Литературная и книгопечатная деятельность в провинции в конце XVIII и начале XIX веков: Разд. 5. Киев, 1787 //

- Рус. библиофил. – 1911. – № 7. – С. 16–18.
- 3551. Сумцов Н.Ф.** Ионникий Галятковский: (К истории Южно-рус. лит. XVII века) // Киев. старина. – 1884. – № 1. – С. 1–20; № 2. – С. 183–204; № 3. – С. 371–390; № 4. – С. 565–588.
- 3552. Сумцов Н.Ф.** Иннокентий Гизель: (К истории Южно-рус. лит. XVII века) // Киев. старина. – 1884. – № 10. – С. 183–226.
- 3553. Сумцов Н.Ф.** Характеристика южно-русской литературы XVII века // Киев. старина. – 1885. – № 1. – С. 1–18.
- 3554. Фонвизин Д.И.** Сочинения: Полное собр. оригинальных произведений. – СПб., 1893. — Из содерж.: Разд. 4. Соч. автобиограф.: Отрывки из дневника. – С. 215–216.
Про перебування у Києві в 1787 р.
- 3555. Шевчук М.В.** Києво-Могилянська академія і український літературний процес: Автореф. дис. ... канд. філол. наук / Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка НАНУ. – К., 1993. – 16 с.
- 3556. Шевчук В.** Невідомі вірші з київських рукописів XVIII ст. // Рад. літературознавство. – 1981. – № 7. – С. 65–73.
- 3557. Шевчук В.** Співці Київського парнасу: (Києво-Чернігів. осередок поезії XVII–XVIII ст.) // Наука і культура. Україна: Щорічник. – К., 1981. – [Вип. 15]. – С. 323–330.
- 3558. Шероцький К.** Продажа книжок у давньому Києві // Книгар. – 1919. – № 18. – С. 1097–1102.

6.5. Київ (Україна) у складі Російської імперії в першій половині XIX ст. (1800–1861) рр.

Kiev (Ukraine) as a part of Russian empire in the first half of XIX century (1800–1861 years)

6.5.1. Историчні джерела Historical sources

6.5.1.1. Документи. Записки. Листи. Мемуари. Подорожі. Щоденники Documents. Memoranda. Letters. Memoirs. Travels. Chronicles

- 3559. А.Г.** Император Александр II в Киеве в 1857 году: (Воспоминание студента Ун-та святого Владимира) // Рус. арх. – 1904. – № 10. – С. 298–302.
- 3560. Апанович О., Войцехівський Ю.В.** Джерела про декабристський рух в арх. сховищах м. Києва // Арх. України. – 1976. – № 2. – С. 40–43.
- 3561. Арсеньев К.И.** Путевые заметки о Западной и Юго-Западной

- России // Журн. М-ва внутрен. дел. – 1845. – Ч. 12. – С. 211–235.
Про Київ – С. 218–224.
- 3562. Аскоченский В.И.** Дневник / С предисл. и объяснениями Ф.И. Булгакова. Гл. 1–7 // Ист. вестн. – 1882.
Київський період життя (1835–1854 рр.). – № 1. – С. 79–106; № 2. – С. 318–344; № 3. – С. 534–565; № 4. – С. 80–109; № 5. – С. 270–283.
- 3563. Бажанов.** К истории Киева: Рапорт о путешествии Александра I министру внутрен. дел киев. почтмейстера Бажанова // Киев. епарх. ведомости. – 1873. – № 23. – С. 687–694.
- 3564. Бантыш-Каменский Д.Н.** Путешествие в Молдавию, Валахию и Сербию. – М., 1810. – 192 с.
Про Київ, Академію і монастирі (лист 35-й).
- 3565. Білан А.М.** Матеріали судово-слідчих установ як джерело з історій Харківсько-Київського таємного т-ва (1856–1860 рр.) // Вісн. Київ. ун-ту. Сер. іст. – 1973. – № 15. – С. 71–81.
- 3566. Blasius J.H.** Reise im europaischen Russland in den Jaren 1840 und 1841. - 2 Bd., G. Westermann, 1844.
Бласіус Й.Н. Подорож до європейської частини Росії у 1840 і 1841 рр.
- 3567. Борщевский В.Г.** Сборник сочинений. – К., 1909. – 140 с. – Из содерж.: Разд.. 9–10. "Помянух дни древние и поучихся во всех делах твоих". – С. 86–120.
Про Київ I пол. XIX ст.
- 3568. Бошняк А.** Дневные записки путешествия А. Бошняка в разные области Западной и полуденной России в 1815 г.– М., 1820–1821. – Ч. 1–2.
Ч. 1. – 89 с.
Ч. 2. – 131 с.
В 2-й частині декілька заміток про Київ.
- 3569. Бугич І.Л.** Географічні описи Київського намісництва // Іст. джерела та їх використання. – К., 1966. – Вип. 2. – С. 163–178.
- 3570. Васильківський Л.** У старому Києві: Уривок із спогадів / Підгот. М. Головащенко // Культура і життя. – 1992. – 8 серп.
- 3571. Веніамінова М.** Слідами таємних повідомлень: До 150-річчя повстання декабристів: (За док. Київ. обл. держ. арх.) // Соціаліст. культура. – 1975. – № 7. – С. 16–18.
- 3572. Гербільський Г.** Київ у 1812 році: (Нові матеріали, виявлені в Київ. арх.) // Київ. правда. – 1945. – 3 серп.
- 3573. Глаголев А.** Киев // А. Глаголев. Зап. рус. путешественника с 1823 по 1827 год. Ч. 1. Разд. 3. – Спб., 1837. — С. 79–104.
- 3574. Голубовский П.** Сообщение очевидца о великом пожаре в Киеве на

- Подоле 1811 года // Киев. старина. – 1896. – № 12, док. – С. 72–75.
- 3575. Groza A.I.** Mozaika kontraktowa. Pamiętnik z roku 1851. – Wilno, 1857. – VIII, 256 s.
- Гроза А.** Контрактова мозаїка: Спогади 1851 р.
- 3576. Гун О.** Поверхностные замечания по дороге от Москвы в Малороссию, в осени 1805 года / Соч. Оттона фон-Гуна: Пер. с нем. Ч. 1–3. – М., 1806. – 219 с.
- В ч. 2 опис подорожі до Києва.*
- 3577. Dobszewicz T.** Wspomnienia z czasów ktore przeżyłem. – Kraków, 1883. – 216 s. — Odb.: Przegląd Polski. – 1882. – Т. 66, Nr. 197, 198; 1883. – Т. 67, Nr. 199–201. Т. 68. – Nr. 202–204.
- Довбешич Т.** Спогди минулих літ.
- Kiїв 1840-х рр. – розд. X, XI, XII.*
- 3578. Долгорукий И.М.** Путешествие в Киев в 1817 г. – М.: О-во истории и древностей Рос. при Моск. ун-те, 1870. – 208 с. — Відб. з: Чтения в императ. О-ве ист. и древностей Рос. при Моск. ун-те. – 1870. – Кн. 2.
- 3579. Долгорукий И.М.** Славны бубны за горами, или путешествие мое кое-куда 1810 г. // Чтения в императ. О-ве ист. древностей Рос. при Моск. ун-те. – 1869. – Кн. 3. – С. 259–304.
- 3580. Duchński F.** Drugi moj 25-letni jubileusz, niektore szczegóły z pierwszego roku 1860, moje żywioły krytyczne jako drogi mego tryumfu; z mego życia w Kijowie i z dzieciństwa; pierwsze lata tułaczę / Przez kijowianina Duchńskiego. – Paryż, 1885. – XXIV s.
- Духінський Ф.** З мого життя у Києві і з дитинства: [Київ 1840-х рр.]
- 3581. Евгений Болховитинов.** Письма киевского митрополита Евгения Болховитинова к игумену Серафиму Покровскому / Сооб. Л.С. М[ацевич] // Тр. Киев. духовн. акад. – 1910. – Кн. 17–18. – С. 495–528.
- Листи стосуються до київського періоду життя Євгенія – 1822–1837 рр.*
- 3582. З історії** антифеодального повстання ратників Київської міліції в грудні 1807 р.: [Публ. док.] / Вступ. ст. Б. Абаліхіна // Арх. України. – 1968. – № 5. – С. 55–66.
- 3583. Заходи** до створення Київського ополчення // Укр. народ у Вітчизн. війні 1812 року: Зб. док. – К.: Укрполітвидав, 1948. – С. 42–46.
- 3584. Император** Александр Павлович в Киеве 1816 г. / Из частн. письма [Антония Смирницкого] // Рус. арх. – 1884. – Кн. 3. – С. 115–117.
- 3585. [Карлгоф Е.А.]** Жизнь прожить – не поле перейти: Зап. неизвест. // Рус. вестн. – 1881. – № 9–11; 1882. – № 5; 1883. – № 6; 1884. – № 5.
- Спогади про життя в Києві (1840). – 1881. – № 10. – С. 732–742.*
- 3586. Карпенко Г.** Киев в 1836 году // Г. Карпенко. Ландыши Киевской

- Украины. Кн. 1. – СПб., 1849. – С. 11–22.
- 3587.** **Киев** в сороковых годах // Киев. старина. – 1899. – № 5, док. – С. 66–68.
- 3588.** **Киев** в 1812 году (по арх. материалам) // Киев. епарх. ведомости. – 1912. – № 24. – С. 797–800.
- 3589.** **Киев** (в 1843 году). – К., 1846. – [2], 224 с.
- 3590.** **Киевские** летописные заметки XVIII и XIX ст.: 1. Из приписок к подлиннику путешествия Василия Григоровича-Барского [1749–1758]. 2. Из зап. книжки киевского гражданина Миславского [1808–1861] // Киев. старина. – 1884. – № 8. – С. 688–693.
- 3591.** **Киреев А.** Служба отважных: Рассказывают док.: [Орг. пожар. команды в 1841 г.] // Правда Украины. – 1981. – 20 марта.
- 3592.** **Lagorde.** Voyage de Moscou a Vienne, par Kiow, Odessa, Constantinople, Bucharest et Hermanstadt, ou lettres adressees a Jules Griffith. – Paris: Trentell, 1824. – VIII, 440 p.: portr.
Лагорд. Подорож з Москви до Відня, через Київ, Одесу, Константинопіль, Бухарест та Німеччину; звідки листи, адресовані Ю. Гриффіт.
- 3593.** **Lasocki W.** Wspomnienia z mego życia / Przystawiali do druku M. Jętnik i Korera. T. 1. W kraju. – Kraków, 1933.
Ласоцький В. Спогади мого життя.
Про Київ, Київський ун-т 1850-1862 рр. – С.145–247, 320–335, 373–374, 379–401.
- 3594.** **Левшин А.** Письма из Малороссии. – Х., 1816.
Про Київ (1813 р.) – С. 83–134.
- 3595.** **Максимович М.А.** Письма о Киеве и воспоминания о Тавриде. – СПб., 1871. – 168 с.: вкл. л. ил.
Перше видання вийшло під назвою: Письма о Киеве. – М., 1869.
- 3596.** **Мамаев Н.И.** Записки // Ист. вестн. – 1901. – № 1–12.
Лавра і печери в 1850-х рр. – № 9. – С. 787–790.
- 3597.** **Мердер А.** Из переписок канцелярии киевского военного губернатора, имеющих отношение к Отечественной войне и к кампании 1813–1814 гг. // Воен.-ист. вестн. – 1912. – Кн. 3, отд. 1. – С. 159–162.
- 3598.** **Мердер А.** Мелочи из Архивов Юго-Западного края. 2. Утопающий на Крещатике // Киев. старина. – 1901. – № 6, док. – С. 140–141.
- 3599.** **Муравьев А.Н.** Путешествие по святым местам русским. – Изд. 7-е. – СПб., 1898–1900. – Ч. 1–2. – 1-е вид. – СПб., 1844.
Про Київ – С. 385–576.
- 3600.** **Nowosielski A.** [Marcinkowski A.]. Stepy, morze i gory: Szkice i

wspomnienia z podróży. Т. 1–2. – Wilno, 1884.

Новосельський А. [Марцінковський А.] Степи, море і гори: Нариси і спогади про подорожі. *Про Київ – Т.1. – С.1–37.*

3601. “О приезде Государя императора в Киев”, 1857 год 26 октября // Центр. держ. іст. арх. у Києві, Ф. 442, оп. 34, д. 841.

3602. **Olizar G.** Pamiętniki 1798–1865 / Z przedm. J. Leszczys [J. Siemienskiego]. – Lwów, 1892.

Олизар Г. Спогади 1798– 1865 рр. Про Київ 1821–1825 рр. – С. – 121– 152; 211–214.

3603. **Очерки** Западной России в старину и нынче: Киев в первой половине нынешнего века // Волянь. – 1888. – № 7–8. – С. 54–67.

3604. **Парфений**, инок. Сказание о странствии и путешествии по России, Молдавии, Турции и Святой Земле. В 4 частях. Ч. 1. – Изд. 2-е, с испр. – М., 1856.

Про перебування в Києві, Софійському соборі, Лаврі. – С. 181–188.

3605. **Платон [Левшин], митрополит** Путешествие московского митрополита Платона в Киев и по другим российским городам в 1804 году, писанное им самим. – Спб, 1913. – 76 с.

Про Київ – с. 29–45.

3606. **Полное** собрание законов Российской империи // Собр. 2-е [за 1826–1880 годы]: Т. 1–55. Доп. 1–2. – Общ. алф. указ. Т. 1–4. – Спб., 1830–1885.

Про Київ див.: Общ. алф. указ.. – Т. 1, рубрика “города”: с. 445–446.

3607. **П[ономарев] С.И.** Вести из Киева // Московитянин. – 1851. – Ч.4, № 13, кн. 1. – С. 17–32; Ч. 5, № 17, кн. 1. – С. 31–52; Ч. 6, № 22, кн. 2. – С. 111–122. *Церкви. Поліпшення в устрію Києва, нові шосе та ін.*

3608. **Пономарев С. М.П.** Погодин и его отношение к Киеву. – [К., 1873]. – 27 с. — Відб. з: Киевлянин. – 1871. – № 9–12.

Переказ листів Погодіна до М.А. Максимовича 1834–1870 рр.

3609. **Постоловский Г.Ф.** Мои воспоминания. – Изд. 2-е, доп. – К., 1878. – 98 с. *Життя в Києві 1830–1840 рр. – С. 82–97.*

3610. **Rawita-Gawroński Fr.** Tadeusz Bobrowski, jego pamiętniki. – Lwów, 1901. – 54 s.

Равіта-Гавронський Тадеуш Бобровський. Його спогади.

Перша гімназія. Університет (Київ 1840-х рр.) – С.154, 161, 227–298.

3611. **Самчевский И.** Воспоминания 1800–1886 // Киев. старина. – 1894. – № 1–9.

Подорож до Києва р. 1823 – № 1. – С. 37–39; Життя в Києві в 1858–1870 рр. – № 9. – С. 326–334, 349–350.

3612. **Сбитнев И.М.** Записки // Киев. старина. – 1887. – № 2–5.

Про Київ (у 1830-х рр.) – № 2. – С. 305–308; № 4. – С. 664–666; № 5. –

- С. 55–58, 61–72.*
- 3613. Свиньин П.П.** Картины России и быт разноплеменных ее народов / Из путешествия П.П. Свиньина. – СПб., 1839. – Ч. 1. – XVI, 388 с.: табл., ил. — Из содерж.: 25. Киево-Печерская лавра; 26. Киевские пещеры; 27. Киевская мозаика или муссия. – С. 265–289: ил.
- 3614. Селецкий П.Д.** Записки. Ч. 1. 1821–1846 гг. – К., 1884. — Відб. з: Киев. старина. – 1884. – № 2.
Спогади про життя в Києві і навчання в ун-ті (1837–1841). – С. 29–50; С. 67–168; праця в Києві (1844) – С. 178–191.
- 3615. Синицкий Л.Д.** Малороссия по рассказам путешественников конца прошлого и начала нынешнего столетия // Киев. старина. – 1892. – № 2. – С. 226–259.
Розгляд подорожей до Києва фон-Гуна, Левшина, Глаголева.
- 3616. Снегирев И.М.** Жизнь московского митрополита Платона. – Изд. 2-е. – М., 1856. – Ч. 2, Прил. – С. 1–55.
Про Київ – С. 29–45.
- 3617. Солтановський А.А.** Оповідання про київське життя 1840-х рр., опущені з цензурних мотивів при виданні 1890-х рр. / [Вступ. ст. Г. Шамрай] // Україна. – 1924. – № 3. – С. 77–98.
- 3618. Солтановский А.А.** Отрывки из записок // Киев. старина. – 1892. – № 4–9, 11–12; 1893. – № 3–5, 7, 9, 11, 12; 1894. – № 1–3.
Про Київ: 1892. – № 4. – С. 73–88; № 5. – С. 231–248; № 6. – С. 420–437; № 7. – С. 401.
- 3619. Степович А.** Про київське життя 1849 року // Україна. – 1925. – № 6 (15). – С. 109–110.
- 3620. Сулима С.** Записки старого киевлянина (Киев в 1812 и 1824 годах) // Киев. старина. – 1882. – № 12. – С. 30–36.
- 3621. Тутковський П.** Дещо з старих книжок про Київ та Україну // Україна. – 1924. – Кн. 3. – С. 98–103.
- 3622. Chołontiewski S.** Opis podróży Kijowskiej, odbitej w 1840 roku / Z rękopisu wydał Dr. Antoni J. [Rolle]. – Lwów, 1886. – 155 s.
Холонтівський С. Опис Київської подорожі, яка відбулася в 1840 р.
- 3623. Чайковский М.** Записки Михаила Чайковского (Садык-Паши) // Киев. старина. – 1891. – № 1–12; 1892. – № 8–10.
Про Київ (1830–1831 рр.): 1891. – № 7. – С. 85–88; 1892. – № 9. – С. 473–477.
- 3624. Шишкина О.** Заметки и воспоминания русской путешественницы по России в 1845 году. Ч. 1–2. – СПб., 1848.
Про Київ: Ч. 1, розд. X–XII. – С. 169–240: 4 літографії на окремих аркушах (Лавра, Крещатик, Институт благородных девиц, Золотые ворота) і план Лаври.

- 3625. Шербина В.І.** Київ в 20-х роках XIX ст. / З матеріалів жандарм. арх. // Україна. – 1925. – Кн. 3 (12). – С. 112–118.
Матеріал до історії Києва. З листування начальника Київ. відділу корпусу жандармів підполковника Рутковського. В донесенні є докладний опис Києва (частин міста, населення, про київські контракти, зловживання урядовців та київського магістрату).

6.5.2. Загальні праці General works

- 3626. Жуковський Л.** З історії епідемії холери в Києві 1847 року // Агапіт. – 1996. – № 4. – С. 70–71. – Назва журн. парал.: англ.; назва та текст ст. парал.: англ., рос.
- 3627. Здр-кий П.Э.** Перечень замечательнейших событий, новостей и перемен, случившихся в Киеве в продолжение последних десяти лет – от 1832 до 1842 г. // Московитянин. – 1843. – Ч. 2, № 3. – С. 246–264.
- 3628. Крашенінніков С.** Київ Шевченківських часів. – Нью-Йорк: Наук. т-во ім. Шевченка, 1984. – 128 с.: іл.
- 3629. Лазаревська К.** Київська реєстрова корогва та наполеонівські війни в Європі (1806–1807) // Ювіл. зб. на пошану М.С. Грушевського. – К., 1928. – Т. 1. – С. 292–294.
- 3630. Лебединцев П.** Киев за 60 лет перед сим [1833 г.] // Тр. Киев. духовн. акад. – 1909. – № 2. – С. 312–330. — Те саме: Чтения в Церк.-ист. и археогр. о-ве при Киев. Духовн. акад. – К., 1910. – Вып. 10.
- 3631. М[олчановский] Н.** Продажа киевской дворянкой своей дочери в крепостное состояние // Киев. старина. – 1897. – № 5, док. – С. 63–65.
Про справу Кс. Розлачевої 1806 р.
- 3632. Систематический** Указ. к историческим очеркам “Столетия Военного м-ва”. Вып. 1–2. – СПб., 1909–1910.
Про Київ див.: “Алфавитный указатель личных имен” та предметн. під назвою “Части войск, должности и учреждения, важнейшие в военном и военно-адм. отношении, географические пункты и другие предметы”. – Вып. 1. – С. 123–130; Вып. 2. – С. 62–63. Тома “Столетия”, що видані після 1909 р. (13 томів), допоміжних покажчиків не мають.
- 3633. Столетие** Военного министерства. 1802–1902. Т. 1–13. – СПб., 1902–1909.
Про Київ за покажч.: Затворницький Н.М. Столетие Военного министерства. 1802–1902.

3634. **Фундуклей И.** Статистическое описание Киевской губернии. Ч. 1 – СПб.: Изд. И. Фундуклей, 1852. — Из содерж.: 3. Обзорение г. Киева. – С. 315–409.
Місцевість, громадські і приватні будинки, церкви, населення. Споживання, ціни, промисловість, торгівля, ремісництва, установи, міське управління та господарство.
3635. **Натт М.** Kiev: a portrait, 1800–1917. – Princeton, N.J.: U.P., 1993. – 304 p.
Хамм М. Портрет Києва, 1800–1917pp.
3636. **Чужбинський О.** Київ [1850] // Киев. губерн. ведомости. – 1850. – 25 нояб.
3637. **Ястребов Ф.** Україна в першій половині XIX ст. – К.: Вид-во АН УРСР, 1939. – 274 с.: іл. – (АН УРСР. Ін-т історії України. Нариси з історії України; Вип. VIII).

6.5.3. Філософія

Philosophy

3638. **Белодед В.Д., Грашин А.С.** Философия в высших учебных заведениях Киева в 20–50-х гг. XIX в. // Филос. мысль в Киеве. – К., 1982. – С. 186–203.
3639. **Бородій М.К.** Нововиявлені документи про Д.М. Велланського [Кавунника] у м. Києві / ЦНБ АН УРСР // Арх. України. – 1988. – № 5. – С. 68–70
Філософ-ідеаліст, прихильник Шеллінга.
3640. **З історії академічної філософії в Україні:** Ун-т святого Володимира // Філосо. думка. – 1999. – № 1–2. – С. 213–241.
3641. **З київських архівів:** В.В. Зеньковський і Ун-т святого Володимира // Магістеріум: Іст.-філос. студії.– К., 1998. – Вип. 1. – С. 112–122.
3642. **Кирик Д.** Київська філософська школа у першій половині XIX ст. // Хроніка 2000. – 1997. – Вип. 17–18. – С. 127–140. – Бібліогр. в прим.: с. 139–140.
3643. **Кузнецов И.** Славная Киевская школа: Из филос. жизни Киева XIX столетия // Новый круг. – 1992. – № 2. – С. 25–34.
3644. **Ригин А.С.** Киевская религиозно-философская школа и русская парадигма [XIX–нач. XX вв.] // Журн. практ. психолога. – 2000. – Вып. 6. – С. 45–66. – Библиогр. в подстроч. прим. – Назв. журн. парал.: англ., укр.
3645. **Рождественский Ю.Т.** Киевская школа академической психологии первой половины XIX века: (Ист.-психол. арх.). – К.: Гнозис, 1999.

– 214 с. – Библиогр. в примеч.: с. 178–223.

- 3646. Ткачук М.** Київська академічна філософія XIX – початку XX ст: Методол. пробл., дослідження. – К.: Віпол, 2000. – 248 с.
- 3647. Ткачук М.** Київська кантіана XIX – початку XX ст: досвід і традиції // Кантів. студії 1999: Щорічник Кантів. т-ва в Україні. – К., 2000. – С. 26–36.
- 3648. Ткачук М.** Київський період творчості В.В. Зеньковського // Магістеріум: Іст.-філос. студії. – К., 1998. – Вип. 1 – С. 28–37.

6.5.4. Релігія **Religion**

6.5.4.1. Загальні праці **General works**

- 3649. Козлов И.** Чернец: Киев. повесть. – СПб., 1825. – [4], 64 с.
- 3650. Материалы** для истории Киевской епархии // Киев. епарх. ведомости. – 1893. – № 17. – С. 453–468; № 18. – С. 478–490; № 21. – С. 581–598; № 22. – С. 636–645; №23. – С. 689–698.
- 3651. Науменко В.** Думка про українську духовну часопись у Києві в 1858 р. // Укр. наук. зб.: Вид. Укр. наук. т-ва у Києві.– М., 1916. – Вип. II. – С. 99–100.
- 3652. Приселков М.** Митрополит Макарий (Булгаков) и его “История русской церкви” // Рус. ист. журн. – 1918. – Кн. 5. – С. 196–201.
- 3653. Рогожников И., Чайковский Н.** Что хранил архив Уральского музея: Поиски, находки: [Кн. И. Козлова “Чернец”: Киев. повесть 1825 г.] // Труд. – 1981. – 6 март.
- 3654. Токарев С.А.** Религиозные верования восточнославянских народов XIX – начала XX века. – М.;Л., 1957. – 164 с.
- 3655. Чиркова О.А.** Православна Церква в Україні в кінці XVIII – XIX століттях (за матеріалами “Киевских епархиальных известий”): Автореф. дис. ... канд. іст. наук / Київ. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 1998. – 18 с. – Бібліогр.: с. 17 (4 назви) та в підрядк. прим.

6.5.4.2. Християнство **Christening**

- 3656. Галайба В.** Київські княжні-доброчинниці // Хроніка 2000. – 1997. – Вип. 17/18. – С. 116–126.

Дружина Київського генерал-губернатора княгиня К.О. Васильчикова; дружина Київського генерал-губернатора княгиня Н.А. Дондукова-Корсакова; дружина міського голови Демидова княжна Сан-Домато; О.А. Романова – правнучка імператора Павла I.

- 3657. Должиков П.** Новые сведения о киевском паломничестве // Киевлянин. – 1867. – 15, 24, 26 авг.
- 3658. Л.М.** К характеристике русской церковно-бытовой жизни в первой четверти XIX века. – К., 1905. – 73 с.

6.5.4.2.1. Митрополити Metropolitans

6.5.4.2.1.1. Загальні праці General works

- 3659. Десятилетие (1827–1837)** должностной деятельности Платона, митрополита Киевского и Галицкого. – К.: Кульженко, 1887. – 253 с.: портр.
- 3660. Инокентий**, архимандрит. Слово в день Воздвижения Креста Господня, произнесенное в Киево-Братском училищном монастыре 1834 г. – К.: Тип. Акад. при Киево-Печер. Лавре, 1834. – 25 с.
- 3661. Путешествие** Высокопреосвященнейшего Платона, митрополита Московского и разных орденов Кавалера в Киев и по другим российским дорогам в 1804 г. – СПб.: Мед. тип., 1813. – 76 с.
- Платон, митрополит Московський (1737–1812 рр.)*

6.5.4.2.1.2. Персоналії Personalities

Болховітінов Євгеній (1767-1837) Bolchovitinov Jevgeny

- 3662. Аббасов А. (Алик).** Житие митрополита Евгения: 1767–1837. – Воронеж: Генезис, 1996. – 68 с.: ил., порт. – Земля Воронеж. – ученые и писатели края.
- 3663. Биография** Евгения, митрополита Киевского, составлена 1834 г. // Киев. епарх. ведомости. – 1862. – № 19. – С. 617–620; № 20. – С. 643–657.
- 3664. Духовний** заповіт митрополита Євгенія / Публ. Є. Рукавіциної //

Київ. старовина. – 1993. – № 1. – С. 83–84.

- 3665. Євгеній (Болховітінов),** митрополит Київський: Вибрані праці з історії Києва // Митрополит Євгеній Болховітінов / [Упоряд., вступ. ст. с. 5–34 та дод. Т. Ананьєвої]. – К.: Либідь; Спільне п-во “УСА”, 1995. – 483, [2] с.
- 3666. Евгений Болховитинов.** Письма киевского митрополита Евгения Болховитинова к игумену Серафиму Покровскому / Сообщ. Л.С. М[ацеевич] // Тр. Киев. духовн. акад. – 1910. – Кн. 17–18. – С. 495–528.
Листи стосуються до київського періоду життя Болховітінова Є. (1822– 1837 рр.).
- 3667. Карпов С.М.** Евгений Болховитинов как митрополит Киевский. – К., 1914. – 206 с. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1913. – № 7–9; 1914. – № 1–10.
- 3668. Ласунський О.** З рук Київського митрополита: [До 225-ї річниці з дня народж. вчен.-енциклопедиста, просвітника архіпастиря Євгенія] // Друг читача. – 1992. – 30 груд.
- 3669. Орловский П.** Деятельность митрополита Евгения по управлению Киевской епархией (24 янв. 1822 – 23 февр. 1837 г.) // Киев. епарх. ведомости. – 1901. – № 9. – С. 415–425; № 13. – С. 600–607; № 14. – С. 627–634.
- 3670. Пархоменко І.** Високодуховна особистість: [Митрополит київ. з 1822 по 1837 рр. – Євгеній Болховітінов (Эвфиній)] // Літ. Україна. – 1988. – 23 черв.
- 3671. Сарбей В.** Митрополит Євгеній [Є.О. Болховітінов] // Київ. старовина. – 1993. – № 1. – С. 73–83.
- 3672. Срезневский И.И.** Воспоминания о науч. деятельности Евгения, митрополита Киевского // Сб. ст., читан. в Отд-нии рус. яз. и словесности императ. АН. – Т. V, вып. I: Чтения 18 дек. 1867 года в память митрополита Киевского Евгения с приложениями. – СПб., 1868. – С. 1–42.

Серапион Serapion

- 3673. Хроника** киевской жизни по дневнику митрополита Серапиона (1804–1824 гг.) // Киев. старина. – 1884. – Т. IX. – С. 83–97.

Филарет (? - 1857) Filaret

- 3674. Орловский П., протоиерей.** Мои воспоминания о в Бозе почившем

киевском митрополите Филарете 21 дек. 1857 г. // Киев. епарх. ведомости. – 1908. – № 2. – С. 17–22.

6.5.4.2.2. Київська Духовна Академія (1801–1920 рр.) Kiev Holy Academy (1801–1920 years)

6.5.4.2.2.1. Історичні джерела. Документи Historical sources. Documents

- 3675.** Акты и документы, относящиеся к истории Киевской академии: Отделение III. (1796–1869 гг.). Т. 1–5. – К., 1910–1915.
Т. 1: (1796–1803 гг.). – LV, 792 с.
Т. 2: (1804–1808 гг.). – CXXXIII, 666 с.
Т. 3: (1809–1812 гг.). – CLXXVIII, 914 с.
Т. 4: (1813–1819 гг.). – XCVIII, 944 с.
Т. 5: (1823–1869 гг.). – XXVI, 828 с.
- 3676.** [Амфитеатров Я.К.]. Киевская актовая речь 1841 года / Сообщ. Е. Попруженко // Киев. старина. – 1885. – № 4, изв. и замет. – С. 773–776.
- 3677.** Материалы для истории Киевской духовной академии: Письма Иннокентия [Борисова]. 1820–1825 / С предисл. Л.С. [Мацевича] // Киев. старина. – 1882. – № 3. – С. 499–519.
- 3678.** Материалы для истории Киевской духовной академии: Письма А.Е. Михайлова (впоследствии Иустина, епископа Владимирского) к А.И. Белюгову. (1823–1827). // Киев. старина. – 1882. – № 7. – С. 106–136.
- 3679.** Певницкий В.Ф. Мои воспоминания. – К., 1912. – [2], 87 с. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1911. – № 5, 6, 10; 1912. – № 6.
Служба в Київській духовній академії. (1855–1860).
- 3680.** Певницкий В.Ф. Мои воспоминания: Студенческие годы. 1851–1855. – К., 1911. – [4], 202 с.
Студентські роки в Київській духовній академії.
- 3681.** Рибинський В. До історії Київської духовної Академії: Курс 1887–1891 рр. Спогади / Публ., передм. і прим. О. Шльонської і Д. Шльонського // Хроніка 2000. – 1997. – Вип. 17/18. – С. 154–180. – Бібліогр. в прим.
- 3682.** Фоменко К.І. Мої спогади про [проф. Київ. духовн. Акад.] Памфила Даниловича Юркевича // Хроніка 2000. – 1997. – Вип. 17/18. – С. 141–145.
- 3683.** Чижевский А.М. Воспоминания о студентах Киевской духовной академии с 1819 по 1863 гг. // Рус. старина. – 1917. – № 1. – С. 27–31; № 2. – С. 34–40; № 3. – С. 18–25.

6.5.4.2.2. Загальні праці

General works

- 3684. Dr. Antoni J. [Rolle].** Kilka obrazków akademickiego życia // Gazeta codzienna (Warszawa). – 1857. – Nr. 68, 70–79.
Антоні Й. [Ролле]. Кілька малюнків з академічного життя.
- 3685. Аскоченский В.И.** История Киевской духовной академии по преобразовании ее в 1819 году. – СПб., 1863. – 292 с.
- 3686. В-в Н.М.** Иннокентий, архиепископ Херсонский и Таврический. 1800–1857. Биограф. очерк // Рус. старина. – 1878. – № 2. – С. 193–204; № 4. – С. 547–572; № 11. – С. 367–398.
Розд. 2. Про перебування Інокентія в Києві і ректорство в Духовній академії (1830–1839). – С. 550–572.
- 3687. Дениско Л.** Київська духовна Академія // Київ. старовина. – 1998. – № 6. – С. 11–15. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 3688. Дениско Л.** Видавнича діяльність Київської Духовної Академії // Доп. і повідом. міжнар. наук. конф. “Книга в соціокультурному просторі: (Досвід книговид. ХІХ–ХХ ст. і сучасні проблеми)”. – Л., 1995. – С. 108–110.
- 3689. Каманин И.** История Киевской духовной академии: (Рец.) // Киев. старина. – 1887. – № 5–8. – С. 176–179.
- 3690. Кондратьева І.В.** Релігійно-моральні пошуки мислителів Київської духовної академії: Автореф. дис. ... канд. філос. наук / Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди, НАН України. – К., 1998. – 16 с. – Бібліогр.: с. 14 (6 назв).
- 3691. Макарий [Булгаков].** История Киевской академии: Соч. иеромонаха Макария Булгакова. – СПб., 1843. – 226 с.
- 3692. Малышевский И.** Историческая записка о состоянии [Киев. духовн.] академии в минувшее пятидесятилетие. – К., 1869. – 77 с. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1869. – № 11–12.
- 3693. Петров Н.** Киевская духовная академия // Богослов. энцикл. / Под ред. Н. Глубоковского. – СПб., 1909. – Т. 10. – С. 678–694. — Бібліогр.: с. 693–694.
- 3694. Правила,** касающиеся учащихся в Киевской духовной академии // Тр. Киев. духовн. акад. – 1881. – № 8. – С. II–VII.
- 3695. Ракитин Н.** Академический комиссар // Киев. старина. – 1894. – № 7. – С. 79–99; № 8. – С. 207–229; № 9. – С. 354–379.
З побуту Київської академії 40–50 рр.
- 3696. Сборник** из лекций бывших профессоров Киевской духовной Академии. – К.: Тип. губерн. упр., 1869. – 363 с. – Конволют.
- 3697. Сведения** о студентах, преподавателях и содержании лекций,

- прочитанных в Киевской академии 1803 г. // IP НБУ, Ф. 160, № 1177, арк. 68 зв.
- 3698. Семейкин Н. М.Ф.** Берлинский, бывший ученик и учитель Киевской духовной академии и его учено-литературная деятельность. – К., 1916. – [4], 230 с. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1915. – № 4, 6, 9; 1916. – № 2–3, 4, 9–10.
- 3699. Собрание** сочинений студентов Киевской духовной Академии. Т. 1. – К.: Унив. тип., 1839. – 127 с.
- 3700. Терновский Ф.А.** Из истории Киевской академии в I четверти настоящего столетия // Тр. Киев. духовн. акад. – 1882. – № 11. – С. 340–353.
- 3701. Титов Ф.И.** Императорская Киевская духовная академия в ее трехсотлетней деятельности: Ист. зап. – К., 1915. – 432 с.
Не закінчено друком і уривається на півслові.
- 3702. Титов Ф.И.** К истории Киевской духовной академии в XVII–XVIII вв. // Тр. Киев. духовн. акад. – 1909. – № 9. – С. 66–111; № 10. – С. 173–239; 1911. – № 1. – С. 63–80; № 2. – С. 196–233; № 6. – С. 229–256; № 12. – С. 640–679; 1912. – № 10. – С. 219–245; № 12. – С. 588–620.
- 3703. [Титов Ф.И.]** К трехсотлетию юбилею Киевской духовной академии // Киев. епарх. ведомости. – 1915. – № 37. – С. 856–863; № 38. – С. 876–887; № 39. – С. 902–914; № 40. – С. 927–937; № 41. – С. 948–963; № 42. – С. 981–993; № 43. – С. 1004–1015; № 44. – С. 1031–1047.
- 3704. Титов Ф.И.** Киевская духовная академия в ее трехвековом прошлом и в 1911–1912 учебном году: (Из отчета о состоянии академии в 1911–1912 учебн. году). – К., 1913. – [2], 20 с.
- 3705. Титов Ф.И.** Память о князе Владимире в Киевской духовной Академии в связи с характеристикой нравственно-воспитательного дела в старой Киевской академии. – К., 1916. – 80 с.: 2 табл. ил. – Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1916. – № 2–3.
- 3706. Титов Ф.И.** Русский царствующий дом Романовых в его отношениях к Киевской духовной академии. – К., 1913. – 90 с.: ил. — Відб. з: Тр. Киев. духовн. акад. – 1913. – № 7–8, 10.
- 3707. Тихвинский,** протоирей. Описание Киевской духовной Академии, начиная с 1880 года // Ин-т рукопису НБУВ, Ф. 162, № 157.
- 3708. Шип Н.А.** Видавнича і просвітницька діяльність Київської духовної академії // Київ. старовина. – 1999. – № 3. – С. 3–16.
Перша половина XIX ст.
- 3709. Шип Н.А.** Вихідці з південно- і східнослов'янських країн у Київській духовній академії // Історіогр. дослідж. в Україні. – К., 1999. – Вип. 9. – С. 332–335.
- 3710. Шип Н.А.** З історії Київської духовної академії // Укр. іст. журн. –

1996. – № 3. – С. 91–104. – Бібліогр. в прим.

- 3711. Шип Н.А.** Київська духовна академія – центр вищої духовної освіти Наддніпрянської України (XIX – початок XX ст.) // Укр. іст. журн. – 1999. – № 2. – С. 63–75. – Бібліогр. в прим.: с. 74–76. – Проблеми історії України нового часу.
- 3712. Шупик-Мозгова Н.Г.** Петро Ліницький: життєвий шлях і духовна спадщина: [До історії київ. духовно-акад. шк.] – К.: Укр. центр духовн. культури, 1997. – 202, [2] с.: портр. – (Духовні скарби України). – В кн. також: Вера и знание / Линицкий П.И. – Бібліогр.: с. 197–203 та в підрядк. прим.

6.5.4.2.2.3. Церковно-археологічний музей Church-archeological museum

- 3713. В. Г. [В. Горленко].** Новое приобретение церковно-археологического музея // Киев. старина. – 1888. – № 8. – С. 32–33.
- 3714. Дмитриевский А.** Греческие нежинские храмы и их капитальный вклад в церковно-археологический музей при Киевской духовной академии // Киев. старина. – 1885. – Т. XII, № 6. – С. 314–318.
- 3715. Криловський А.С.** Музей. (До історії заснування Церк.-археол. музею при КДА) [початок XX ст.] // Нац. б-ка України ім. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 184, 172 од. зб. (1879–1929).
- 3716. Петров Н.** Муравьевская коллекция в Церковно-археологическом музее при Киевской духовной академии // Тр. Киев. духовн. акад. – 1878. – № 7. – С. 193–216. – Те ж. - окр.відб. – К., 1878.
- 3717. Петров Н.И.** Описание рукописей церковно-археологического музея // Акты Киев. духовн. акад. – 1877. – Вып. 2. – С. 594.
- 3718. *Указатель** Церковно-археологического музея при Киевской духовной академии. – К., 1880.
- 3719. Указатель** Церковно-археологического музея при Киевской духовной академии / Сост. Н.И. Петров. – 2-е изд., испр. и доп. – К., 1987.

6.5.4.2.2.4. Бібліотека Library

- 3720. Дениско Л.** Костянтин Думитрашко – бібліотекар Київської духовної академії // Бібл. вісн. – 1994. – № 4. – С. 22–26.
- 3721. Рукописна та книжкова спадщина України:** Археогр. дослідження унікальних арх. та бібл. фондів. Вип. 1 / АН України. Ін-т рукописів ЦНБ ім. В.І. Вернадського. Ін-т археографії. – К., 1993. – 240 с. – Із

змісту: Шаріпова Л.В. З історії рукопис. збір. церк.-археол. музею при Київ. духовн. акад. – С. 127–137.

- 3722. Горбаков И.Б.** Палеотипы библиотеки духовной академии: (Из истории фондов ЦНБ им. В.И. Вернадского НАН Украины) // Рукопис. та кн. спадщина України. – К., 1994. – Вип. 2. – С. 116–125.

6.5.4.2.3. Інші духовні учбові заклади Other ecclesiastical educational institutions

- 3723. Краткий** исторический очерк Киево-Подольского уездно-приходского духовного училища после его открытия в 1817 г. до нашего времени // Киев. епарх. ведомости. – 1878. – № 13. – С. 376–394; № 15. – С. 444–453.
- 3724. Лебединцев А.** Мои воспоминания // Киев. старина. – 1900. – № 7–8. — Из содерж.: Разд. III. Воспоминания мои о Киевской духовной семинарии; Разд. V. Воспоминания за время бытности моей (1844–1845 г.) учеником среднего или филос. отд-ния Киев. духовн. семинарии. – С. 176–188; Разд. VI. Воспоминания за время бытности моей (1845–1847 г.) учеником высшего отд-ния Киев. духовн. семинарии. – С. 188–200.
- 3725. Марковский П.** Из моих заметок о жизни учеников Киевской семинарии в 30-х годах // Киев. епарх. ведомости. – 1896. – № 22. – С. 880–884.
- 3726. Петров П.** [Столетие Киевской духовной семинарии 1817–1917. – К., 1917]. – 72 с.
Відкриття семінарії й характеристика викладачів її в 20–30 рр. Видання не було закінчене друком.
- 3727. Радецкий В.** Киевская духовная семинария в первой половине XIX ст.: (Воспоминания) // Україна. – 1907. – № 10. – С. 16–22; № 11–12. – С. 24–27.
- 3728. Троцкий П.** Киево-Софийское уездно-приходское духовное училище // Киев. епарх. ведомости. – 1868. – № 18. – С. 688–709; № 19. – С. 727–742; № 20. – С. 752–766.
- 3729. Троцкий П.** Открытие Киево-Подольского духовного уездно-приходского училища и обстановка его в первые годы существования // Киев. епарх. ведомости. – 1877. – № 22. – С. 605–620; № 23. – С. 643–652.
- 3730. Щербина В.И.** Из семейного архива: 1. Записки Андрея Петровича Рудыковского (1796–1874) // Киев. старина. – 1892. – № 4.
Київська бурса 1806–1811 рр. – С. 7–11.

6.5.5. Суспільно-політичні рухи і національне відродження Social-politic movements and national revival

6.5.5.1. Загальні праці General works

3731. **Абаліхін Б.С.** Антикріпосницьке повстання ратників [київської] міліції в листопаді-грудні 1807 р. // Укр. іст. журн. – 1967. – № 12. – С. 114–119. – Бібліогр. в підрядк. прим.
3732. **Богаченко А.** Антикріпосницький виступ селян на Київщині в 1855 році // Економіка Рад. України. – 1982. – № 2. – С. 40–44. – (До 1500-річчя заснування Києва).
3733. **Добровольський Л.[П.]**. З київської “козаччини” 1855 року: [Селян. рух за скасування панщини]. – М.: Друк. т-ва Рябушинських, 1915. – 50 с. — Відб. з: “Укр. наук. зб. – М., 1915. *Київська козаччина – форма селянського руху під час Кримської війни, сподівання на волю.*
3734. **Ковалинський В.** Граф-работник // Киев. новости. – 1992. – 24 июля. *Про графа Олексія Бобринського (1800–1868).*
3735. **Ковалинський В.** Находчивость фельдфебеля // Рабочее слово. – 1990. – 7 дек. *Відвідини Києва Миколою І у 1837 році.*
3736. **Лугова О.** Початок класових битв: Київ у першій половині ХІХ ст. // Веч. Київ. – 1980. – 29 берез.
3737. **Марахов Г.И.** Социально-политическая борьба на Украине в 20–40-е годы ХІХ века. – К.: Вища шк.; Изд-во при Киев. ун-те, 1979. – 151 с.
3738. **Мацеевич Л.С.** Пребывание Александра І в Киеве в 1816 г. // Киев. старина. – 1885. – № 2, изв. – С. 399–403.
3739. **Петровський О.** Тормасов, Кутузов і Милорадович у Києві // Веч. Київ. – 1962. – 9 серп.
3740. **Про київське життя 1849 року:** [Листи небіжчика Г.П. Галагана, фундатора колегії Павла Галагана з Києва містять пригоди з громадського життя міста / Подав П. Рулін] // Україна. – 1925. – № 3. – С. 109–113.
3741. **Сергієнко Г.Я.** Суспільно-політичний рух на Україні після повстання декабристів, 1826–1850 / АН УРСР. Ін-т історії. – К.: Наук. думка, 1971. – 300 с.
3742. **Сулияк С.** Заметки старого киевлянина: Киев в 1812 и 1824 // Киев. старина. – 1882. – № 12. – С. 39–51.
3743. **Томашівський С. [Ф.]** Київська козаччина 1855 р.: [Селян. рух за скасування панщини]. – Л.: Друк. Наук. т-ва ім. Шевченка / Під

- зарядом К. Беднарського, 1902. – 20 с. – (Літ.-наук. б-ка; Ч. 29).
3744. **Шамрай С.** Заворушення робітників на Межигірській фабриці 1857 року // Червон. шлях. – 1925. – IX. – С. 93–111.
3745. **Шамрай С.** Київська козаччина 1855 року // Зап. іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1928. – Т. 20. – С. 199–323.

6.5.5.2. Війна 1812 р. The war of 1812 year

3746. **Абарбарчук С.** Мужні киянки: [Н. Дурова, 1812 р] // Культура і життя. – 1984. – 24 черв.
3747. **Булкін М.** та ін. Вітчизні вірнії сини: Київ. драгун. полк в боях проти інозем. загарбників / М. Булкін, О. Зеленцов, О. Васильєв // Рад. Україна. – 1962. – 7 верес.
3748. **Гербільський Г.** Участь українського народу у Вітчизняній війні 1812 р. // Укр. іст. журн. – 1962. – № 5. – С. 24–34.
3749. **Іщенко А.** Потребує уточнення: [Про героя Вітчизн. війни 1812 р. М.М. Раєвського, с. Розумівка, Кіровоград. обл.] // Прапор комунізму. – 1988. – 29 берез.
3750. **Касаткін К.** Сторінки біографії: [М. Кутузов в Києві в 1806, 1812 рр.] // Веч. Київ. – 1985. – 5 січ.
3751. **Киркевич В.** Жінка, яка здивувала світ: [Надія Дурова народилась 1783 р. в Києві] // Літ. Україна. – 1983. – 1 груд.
3752. **Клімова К.** Київські гусари: [З історії рос. армії] // Патріот Батьківщини. – 1990. – 29 лип.
3753. **Козак С.** Коріння і корона: Розповідь про наших сучасників – нащадків генерала М.М. Раєвського, героя Вітчизняної війни 1812 р. // Веч. Київ. – 1984. – 10 верес.
3754. **Левицкий О.И.** Тревожные годы: Очерки из обществен. и полит. жизни г. Киева и Юго-Зап. края в 1811–1812 годах. – К., 1892. – [2], 96 с. — Відб. з: Киев. старина. – 1891. – № 10, 11; 1892. – № 11, 12.
3755. **Саприкіна Л.** Генерал Красовський: [Про Героя Бородіна, життя якого було пов'язане з Києвом] // Прапор комунізму. – 1987. – 4 груд. – (Сини Вітчизни).
3756. **Саприкіна Л.** Генерал Раєвський: [Герой війни 1812 року] // Прапор комунізму. – 1988. – 29 січ.
3757. **Саприкіна Л.** Генерал Тучков – четвертий: Сторінки про Київ і про киян // Прапор комунізму. – 1988. – 29 берез.
3758. **Саприкіна Л.** Фельдмаршал Остен-Сакен // Прапор комунізму. – 1989. – 5 січ.

3759. **Сміян П.** План оборони Києва у Вітчизняній війні 1812 р.: 3 минулого нашої батьківщини // Київ. правда. – 1946. – 5 квіт.
3760. **Туркевич В.** Нове призначення генерала: Київ. сторінки життя видатного рос. полководця [1807 р.] // Наука і суспільство. – 1982. – № 7. – С. 37–38.
3761. **Юбилейные** годы. 1611–1613, 1711–1715 и 1806–1817. - К.: Ун-т святого Владимира, 1911. – 255 с.
Про Київ 1812 р. – С. 89–255.

6.5.5.3. Декабристський рух. Декабристи у Києві Decembrist's movement. Decembrists in Kiev

6.5.5.3.1. Історичні джерела Historical sources

3762. **Апанович О.М., Войцехівський Ю.В.** Джерела про декабристський рух в архівосховищах м. Києва // Арх. України. – 1976. – № 2. – С. 40–43.
3763. **Багалієвна-Татарінова О.** Таємна агентура на Україні сто років тому: (За рапортами і зап. В.С. Сотнікова) // Декабристи на Україні. Т. 2 / Зб. за ред. Д. Багалія. – К., 1930. – С. 1–34.
Робота таємного агента В.С. Сотнікова у Києві в 20-х р. XIX ст.
3764. **Базилевич В.** З приватного листування 1825–1826 рр. // Декабристи на Україні. / Зб. за ред. Д. Багалія. – К., 1930. – Т. 2 – С. 175–179.
Відгуки грудневих подій 1825 р. в Києві по уривках з листів київської родини Лакерд.
3765. **Горбачевский И.И.** Записки и письма декабриста И.И. Горбачевского / Под ред. Б.Б. Сыроечковского. – Изд. 2-е, испр. и доп. – М.: Современ. проблемы, 1925. – 400 с.: портр. – (Б-ка декабристов).
3766. **Затворницький Н.М.** О киевских и полтавских масонах // Рус. арх. – 1906. – № 11. – С. 412–415.
Три документа 1824 р.

6.5.5.3.2. Загальні праці General works

3767. **Базилевич В.М.** Восстание декабристов и Киев // Базилевич В.М. Декабристы. Очерки. I–III. – К., 1926. – С. 21–32. — Відб. з кн.: Из эпохи борьбы с царизмом: Сборник 5. – К., 1926.
3768. **Восстание** декабристов: Материалы по истории восстания декабристов / Под общ. ред. и с предисл. М.Н. Покровского. Т. 1–6,

8. – М.;Л.: Госиздат, 1925–1929.
Про Київ див.: Предметні покажчики: Т. 2. – С. 415; Т. 3. – С. 440; Т. 4. – С. 467; Т. 5. – С. 483; Т. 6. – С. 967.
- 3769. Восстание декабристов:** Материалы / Под ред. М.В. Нечкиной. Т. 9–11. – М.: Госполитиздат, 1950, 1953–1954.
Про Київ див.: Предметні покажчики: Т.9.– С. 294; Т.10.– С. 322; Т.11. – С. 421.
- 3770. Горский В.С.** Философская культура в Киеве конца XVIII – первой четверти XIX в.: Идеология декабристов: [Гл. 3, параграф 1] // *Филос. мысль в Киеве: Ист.-филос. очерк. – К., 1982. – С. 162–186.*
- 3771. Дубілей Т.** Київ і декабристи // *Веч. Київ. – 1983. – 9 лют.*
- 3772. Єгорова С.** Пам'ять про декабристів: Вулиці, будинки міста над Дніпром пам'ятають “Апостолів правди і свободи” // *Прапор комунізму. – 1982. – 4 трав.*
- 3773. Єфремов С.** Від легенди до історичної правди: (Місцеве підгрунття в декабрист. рухові) // *Декабристи на Україні: Збірник. – К., 1926. – С. 1-10.*
- 3774. Жадько В.** Брати Поджіо: “Біла пляма” в історії Києва // *Прапор комунізму. – 1989. – 17 лют.*
- 3775. Кавецька Т.** Після Сибіру: [Приїзд до Києва на постійне проживання декабриста С.П. Трубецького, 1857 р.] // *Веч. Київ. – 1989. – 2 серп.*
- 3776. Калугін Ю.І.** Декабристи на Україні. – К.: Молодь, 1971. – 374 с. – (Життя славетних; Вип. 15).
- 3777. Кулеба В.** Якими вони були: [Декабристи в історії Києва] // *Прапор комунізму. – 1979. – 2 берез.*
- 3778. Лисенко М.М.** Декабристи у Києві // М.М. Лисенко *Повстання Чернігів. полку: (З історії декабрист. руху на Україні).* – К.: Рад. шк., 1956. – С. 13–25, 96–100.
- 3779. Лисенко М.** Декабристський рух на Україні. – К.: Держполітвидав, 1954. – 72 с.
- 3780. Лисенко М.** Повстання декабристів на Україні // *Кн. для читання з історії Укр.РСР. – К., 1970. – С. 130–136.*
- 3781. Міяковський В.** Відгуки в Харкові та Києві на смерть Рилєєва: (Справа Ландсберга та П. Балабухи 1827 р.) // *Україна. – 1925. – № 3. – С. 57–67. – Те ж. – С. 68–71.*
Список осіб, причетних до справ про таємні товариства.
- 3782. Могильовський В.** та ін. У пошуках ... незнайомки: [Декабристи і Київ] / В. Могильовський, Л. Фролова, Г. Шайленко // *Молода гвардія. – 1982. – 11 черв.*
- 3783. Нечкина М.В.** Грибоедов и декабристы. – Изд. 2-е. – М.: Изд-во АН СССР, 1951. – Разд. XVI. Киев. свидание Грибоедова с южными

- декабристами. – С. 450–471.
- 3784. Нечкина М.В.** Движение декабристов. Т. 1–2. – М.: Изд-во АН СССР, 1955.
Т. 1. – 483 с.
Т. 2. – 506 с.
- 3785. Нечкина М.В.** Кризис Южного общества // Историк-марксист. – 1935. – Кн. 7. – С. 30–47.
- 3786. Нечкина М.В.** Общество соединенных славян. – М.;Л.: ГИЗ, 1927. – (Центр. арх. Восстание декабристов).
Див. про Київ за географічним покажчиком: с. 231.
- 3787. Панчулидзе С. А.С.** Грибоедов: (Ист. справка) // Рус. арх. – 1904. – № 3. – С. 527–535.
Перебування Грибоедова в 1825 р.в Києві та його зв'язок з декабристами.
- 3788. Пергаменщик Б., Сафонов Ю.** З роду Трубецьких: [Про М.В. Трубецьку] // Робітн. газ. – 1975. – 23 листоп.
- 3789. Пестов О.** “Мое щастя – у щасті народу”: [Діяльність декабриста Я.М. Андрієвича у Києві] // Веч. Київ. – 1980. – 15 серп. – (1500. Сторінки історії).
- 3790. Рудник В.** Творчий неспокій: Нові суттєві обставини, пов'язані з декабристами, розкрив київ. архітектор // Прапор комунізму. – 1983. – 30 січ.
- 3791. Савичев М.** Декабристи в Києві // Веч. Київ. – 1985. – 23 груд.
- 3792. Савичев М.** Декабристи в Києві: [До 150-річчя повстання декабристів: 3 прим. ред.] // Наука і суспільство. – 1975. – № 12. – С. 30–31.
- 3793. Саприкіна Л.** Раєвський, друг Пушкіна: Сторінки про Київ і киян // Прапор комунізму. – 1989. – 7 черв.
- 3794. Сергієнко Г.** Вдячність душевна, вічна ...:[К.Ф. Рилєєв у Києві] // Культура і життя. – 1981. – 17 верес. – (Київ-1500).
- 3795. Сергієнко Г.Я.** Декабристи та їх революційні традиції на Україні. – К.: Наук. думка, 1975. – 183 с.
- 3796. Сергієнко Г.** Декабрист Рилєєв і Київ // Дніпро. – 1982. – № 6. – С. 130–132.
- 3797. Сергієнко Г.** За кращу долю: Славетні імена (К.Ф. Рилєєв і Київ) // Молодь України. – 1980. – 16 квіт.
- 3798. Сергієнко Г.** Співець свободи: Сторінки історії: [К.Ф. Рилєєв і Київ] // Веч. Київ. – 1980. – 22 серп.
- 3799. Серіков А.** “Шлях, який я обрав ...”: [Про декабриста С.Г. Волконського та його зв'язки з Києвом] // Україна. – 1979. – № 51. – С. 16–17.
- 3800. Сидоренко В.** Декабристи в Києві: Борці проти царизму // Веч.

- Київ. – 1981. – 10 лип.
- 3801. Сидоренко В.О.** Пам'ятні місця декабристського руху в Києві // Укр. іст. журн. – 1976. – № 3. – С. 119–125. – Бібліогр. в підрядк. прим.
- 3802. Скоробагатько С.** Київ пам'ятає: До 160-річчя повстання декабристів // Сіл. вісті. – 1985. – 19 груд.
- 3803. Слюдикова Т.Б.** Київ у біографії К.Ф. Рилєєва // Арх. України. – 1990. – № 1. – С. 15–24.
- 3804. Слюдикова Т.Б.** Нові документи про місця проживання родини Давидових-Раєвських у Києві // Арх. України. – 1989. – № 2. – С. 37–39.
- 3805. Соколовская Т.О.** К статье “О киевских и полтавских масонах” [Н.М. Затворницкого] // Рус. арх. – 1906. – № 12. – С. 609.
- 3806. Таранченко М.** Провісники волі народної: По місцях, де перебували декабристи в Києві // Сіл. вісті. – 1984. – 26 груд.
- 3807. Чудновська І.** Декабристи у Києві: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1953. – 25 черв .
- 3808. Чудновська І.** Один з незламних: [Декабрист Я.М. Андрієвич у Києві в 1825 р.] // Веч. Київ. – 1986. – 28 лют.
- 3809. Шандра В.** І почуття високі побудити ...: [Декабристи в Києві] // Веч. Київ. – 1981. – 24 груд.
- 3810. Щеголев П.Е.** А.С. Грибоедов и декабристы: Из истории обществен. наук и литератур. отношений двадцатых годов XIX века. – СПб., 1904. – [2], 40 с.

6.5.5.4. Антикріпосницький рух. Кирило-Мефодіївське товариство (1846-1847 рр.)

Anti-serfdom movement. Cyril-Methodical association (1846–1847 years)

6.5.5.4.1. Історичні джерела Historical sources

- 3811. Житецький І. П.О.** Куліш про Кирило-Мефодіївське т-во // Україна. – 1929. – № 3–4. – С. 69–71.
- 3812.** [З таємної інформації шефа жандармів графа А. Орлова губернаторам про Кирило-Мефодіївське т-во] // Борьба классов. – 1924. – № 1. – С. 253–254.
- 3813. Кирило-Мефодіївське т-во:** Зб. док. і матеріалів: У 3 кн. / АН УРСР. Ін-т історії та ін. Редкол.: П.С. Сохань та ін. – К.: Наук. думка, 1990. – (Джерела з історії суспіл.-політ. руху на Україні XIX – початку XX ст.).

Т 1. – 540 с.

Т.2. – 692 с.

Т.3. – 433 с.

- 3814. Матеріали** до історії Кирило-Мефодіївського товариства: Признання кирило-мефодіївців / Приладив до друку [з передм.] М. Грушевський. – К.: Друк. 2-ої Артїлі, 1915. – 157 с. — Відб. з: 3б. пам'яті Тараса Шевченка. – К., 1915. – (Зап. Укр. наук. т-ва; Т. 14).
- 3815. Об Україно-славянском о-ве:** (Из бумаг Д.П. Голохвостова) // Рус. арх. – 1892. – № 7. – С. 334–359.
- 3816. Петров А.М.** Из далекого прошлого: (Воспоминания о Кирилло-Мефодиевском братстве) // Звенья / Под ред. В. Бонч-Бруевича. – М.;Л., 1935. – Т. 5. – С. 304–342.
Автор – особа, яка викрила уряду існування товариства.

6.5.5.4.2. Загальні праці General works

- 3817. Багалій Д.І.** Т.Г. Шевченко і Кирило-Мефодіївці: Іст.-літ. розвідка / За ред. каф. іст. укр. культури. – Х.: Укрдержвидав, 1925. – 96 с.
- 3818. Бортников А.И.** Кирилло-Мефодиевское о-во: (Гл. идеи и цели) // Тр. Ист. фак. Киев. гос. ун-та им. Т.Г. Шевченко. – К., 1940. – Т. 1. – С. 221–271.
- 3819. Бортніков А.І.** Шевченко і організація Кирило-Мефодіївського т-ва: Наук. зап. // 3б. філол. фак. Київ. держ. ін-ту: Пам'яті Т.Г. Шевченка – 1939. – № 1. – С. 275–298. – На обкл. назва: Т.Г. Шевченко. 3б. ст. до 125-річчя з дня народж. 1814–1939.
- 3820. Відонек Н.** З когорти Кирило-мефодіївців: [Про видавця “Основи” В. Білозерського] // Дивослово. – 2000. – № 10. – С. 21–23. – Бібліогр.: 10 назв.
- 3821. Возняк М.** Кирило-Мефодіївське братство. – Л., 1921. – 298 с. – Бібліогр.: Література предмету: с. 234–238.
- 3822. Gołabek J.** Bractwo św. Cyryła i Metodego w Kijowie. – Warszawa: Nasza przyszłość. 1935. – 392 s. — Odb.: Nasza przyszłość. 1933–1935. – Т. 34–37, 41; 43–44.
Голябек Й. Кирило-Мефодіївське братство у Києві.
- 3823. Гончарук П.** Участь Кирило-мефодіївців у діяльності Київської тимчасової комісії для розгляду давніх актів: [Археогр. пошуки] // Київ. старовина. – 1993. – № 4. – С. 71–74.
- 3824. Горбатюк В.Т.** Т.Г. Шевченко і Кирило-Мефодіївське товариство // Тр. ист. фак. Одес. гос. ун-та. – О., 1939. – Т. 1. – С. 45–58.
- 3825. Грушевський М.В.** В сімдесяті роковини Кирило-Мефодіївської

- справи // Укр. історик. – 1984. – № 1/4. – С. 219–224.
- 3826. Грушевський О.** З настроїв та думок Кирило-Мефодіївського братства // Україна. – 1914. – № 1. – С. 71–77.
- 3827. Грушевський О.** З настроїв та думок Кирило-Мефодіївського братства // Хроніка 2000. – 2000. – № 39–40. – С. 664–670.
- 3828. Гуревич З.** Молода Україна: До восьмидесятих роковин Кирило-Мефодіївського братства. – Х.: ДВУ, 1928. – 117 с.
- 3829. Єфремов С.** Біля початків українства: (Генезис ідей Кирило-Мефодіїв. братства) // Україна. – 1922. – № 4. – С. 88–96.
- 3830. Зайончковский П.А.** Кирилло-Мефодиевское общество (1846–1847). – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1959. – 172 с.
- 3831. Киевские славянисты сороковых годов** // Киев. старина. – 1897. – № 2. – С. 176–187.
- 3832. Кирилюк Є.** Шевченко і Кирило-Мефодіївське братство // Вісті АН УРСР. – 1944. – № 3–4. – С. 39–53.
- 3833. Комаров М.Ф.** Из записной книжки: (Кирилло-Мефодиевское о-во) // Киев. старина. – 1887. – № 3. – С. 579–581.
- 3834. Костомаров Н.И.** Автобиография / Под ред. Котельникова. – М.: Задруга, 1922.
Про Кирило-Мефодіївське товариство – с. 170–210.
- 3835. Л[євицкий] О.** Децо про українську прокламацію 1847 р.: [Справа про прокламацію, що з'явилася в Києві в квіт. 1847 р.] // Україна. – 1907. – № 4. – С. 81–85.
- 3836. Luckyi G.** Young Ukraine: the Brotherhood of Saints Cyril and Methodius in Kiev, 1845–1847. – Ottawa: U.P., 1991. – 119 p. – Univ. of Ottawa Ukr. St., N 13.
Луцький Г. Молода Україна: Братерство святого Кирила та Мефодія у Києві, 1845–1847 рр.
- 3837. Марковський М.** Шевченко в Кирило-Мефодіївському братстві // Зап. іст.-філол. від. Укр. акад. наук. – 1923. – Кн. 4. – С. 49–57.
- 3838. Міяковський В.** Кирило-Мефодіївці в Археографічній комісії // Ювіл. зб. на пошану акад. М.С. Грушевського. – К., 1928. – С. 312–323.
- 3839. Петров В.П.** Різдво р. 1846 // Шевченко. Річник І. – Х., 1928. – С. 139–154.
- 3840. Семевский В.** Кирилло-Мефодиевское общество. 1846–1847 г. – М., 1918. – 62 с. — Відб. з: Голос минувшого. – 1918. – № 10–12. – С. 101–158.
- 3841. Сергієнко Г.** І зіллються в одне море слов'янські ріки: До 150-річчя заснування у Києві Кирило-Мефодіїв. т-ва // Голос України. – 1996. – 17 січ.

3842. **Сергієнко Г.Я.** Історіографія Кирило-Мефодіївського товариства // Історіогр. дослідження в Укр. РСР. – К., 1971. – Вип. 4. – С. 150–173.
3843. **Сергієнко Г.Я.** Шевченко і Кирило-Мефодіївське товариство. – К.: Наук. думка, 1983. – 204 с.
3844. **Слюдикова Т.Б.** Київські адреси кирило-мефодіївців // Арх. України. – 1989. – № 3. – С. 75–77.
3845. **Стороженко Н.** Кирилло-Мефодиевские заговорщики: Николай Иванович Гулак // Киев. старина. – 1891. – Т. XXXIV. – С. 75–84.
3846. **Стороженко Н.** Кирилло-Мефодиевские заговорщики // Киев. старина. – 1906. – № 2. – С. 135–152.

6.5.5.5. Харківсько-Київське таємне товариство (1856–1860)

Kharkiv-Kiev secret association

3847. **Барабой А.З.** Харьковский-Киевское революционное тайное общество 1856–1860 гг. // Ист. зап. – 1955. – Т. 52. – С. 235–266. – Прил.: Прощальная лекция проф. П.В. Павлова студентам Киев. ун-та, зачитан. в дек. 1859 г.
3848. **Волощенко А.** У вирі революційних подій: (Про Харк.-Київ. таємне т-во в Київ. ун-ті в 1858–1859 рр.) // Веч. Київ. – 1980. – 17 трав.
3849. **Сергієнко Г.** Політичні зв'язки Харківсько-Київського таємного товариства з революційними силами Росії // Історія та історіогр. України. – К., 1985. – С. 88–105.

6.5.6. Адміністративне управління

Administrative government

6.5.6.1. Загальні праці

General works

3850. **Внушительная** речь генерал-губернатора Д.Г. Бибикова, обращенная к киевским студентам в 1846 г. // Киев. старина. – 1897. – № 11, 2 отд.
3851. **Галайба В.** “Мав схильність до буфонства: Ще раз про генерал-губернатора Бібікова”: Київ. старовина: Сторінки про Київ і про киян // Київ. вісн. – 1990. – 14 серп.
3852. **Иконников В.С.** Александр Андреевич Беклешов (1743–1808), молороссийский военный генерал-губернатор, киевский военный губернатор, генерал-прокурор // Киев. старина. – 1890. – № 2. – С. 255–304.
3853. **Імперське управління Україною, 1794–1902:** Київ., Поділ., Волин. генерал-губернатори: Довід. від. / [Список подав С. Білокінь] //

- Наше минуле. – 1993. – № 1. – С. 198–199.
- 3854. Касаткін К.** Сторінки біографії: [М.І. Кутузов у Києві в 1806,1812рр.] // Веч. Київ. – 1985. – 5 січ.
- 3855. Кондратьєв Д.** Серце Кутузова: [М.І. Кутузов у Києві в 1806–1807 рр.] // Прапор комунізму. – 1989. – 5 січ.
- 3856. [Муравьєв А.Н.]** Киев в 1843 году. – К., 1846. – 153 с.
- 3857. Невідомі листи М.І. Кутузова** [Київ, 1806 р.] // Наука і суспільство. – 1982. – № 7. – С. 38–40.
- 3858. Проект** утворення Киевского губернського управління. – К., 1860. – 122 с.
- 3859. Скуленко І.** Кутузовські місця в Києві // Веч. Київ. – 1955. – 15 верес.
- 3860. Туркевич В.** Нове призначення генерала: Київ. сторінки з життя видатн. рос. полководця [М.І. Кутузова, 1807 р.] // Наука і суспільство. – 1982. – № 7. – С. 37–38.
- 3861. Туркевич В.** Нове призначення генерала: [М.І. Кутузов – київ. військовий губернатор 1806 – берез. 1808 рр.] // Іст. календар 98: Наук.-попул. літ. календар. – 1997. – Вип. 4. – С. 120–121.
- 3862. Шандра В.С.** Генерал-губернатор Д.Г. Бібіков: Політ. портрет // Історія України. – 1997. – № 34. – С. 4.
- 3863. Шандра В.С.** Генерал-губернатор Д.Г. Бібіков: Спроба політ. портр. // Третя акад. пам'яті проф. Володимира Антоновича, 11–12 груд. 1995 р.: Доп. та матеріали. – К., 1996. – С. 243–252.
- 3864. Шандра В.С.** До історії Київського генерал-губернаторства: Настанови Д.Г. Бібікова // Студії з арх. справи та документознавства. – 1996. – Т. 1. – С. 85–91.
- 3865. Шандра В.С.** Київське генерал-губернаторство (1832–1914): Генеза, функціонування, структура // Укр. архівознавство: історія, сучасн. стан та перспективи: Наук. доп. Всеукр. конф. (К., 19–20 листоп. 1996 р.)– К., 1997. – Ч. 1. – С. 107–115.
- 3866. Шандра В.С.** Київське генерал-губернаторство (1832–1914): Історія створення та діяльності, арх. комплекс і його інформ. потенціал / Голов. арх. упр. при Каб. Міністрів України; Укр. н.-д. ін-т арх. справи та документознавства. – К., 1999. – 144 с.
- 3867. Шандра В.** Малоросійське генерал-губернаторство (1802–1856): структура, штатний розпис, архів // Студії з арх. справи та документознавства. – 1999. – Т. 4. – С. 103–109.
- 3868. Шульгин В.Я.** Юго-Западный край под упр. Д.Г. Бибикова (1838–1853) // Древн. и новая Россия. – 1879. – № 5. – С. 5–32; № 6. – С. 90–131.
- 3869. Щербина В.І.** Київ і Київщина на початку ХІХ віку // Україна. –

1929, берез.-квіт. – (Кн. 33). – С. 54–59.
Про київського губернатора П.П. Панкратьєва.

6.5.6.2. Міська поліція **Urban police**

- 3870.** **Правила**, относящиеся к общественному порядку, безопасности и благоустройству г. Киева. – К., 1856. – 15 с.
- 3871.** **Самойленко О.О.** Київська міська поліція в середині XIX – на початку XX ст.: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / М-во. внутр. справ України, Ун-т внутр. справ. – Х., 2000. – 18 с. – Бібліогр.: с. 16 (4 назви).

6.5.6.3. Пожежна охорона **Fire guarding**

- 3872.** **Ковалинский В.** Пожар на Подоле // Рабочее слово. – 1991. – 12 июля.: ил.
Про катастрофічну пожежу на Подолі 9 липня 1811 року.
- 3873.** **Кравцов Д.О.** Пожар в Киеве. 1811 г. (б.д.) // Нац. б-ка України ім. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 262, 133од. зб. (1926 – 1980).
- 3874.** **Кропива П.** Плавились дзвони ...: Трагічна сторінка історії Києва: [Про пожежу 1811 р.] // Рад. Україна. – 1991. – 18, 19, 24 лип.
- 3875.** **Пікож А.П.** А все починалося так ...: [З історії пожеж. охорони Києва] // Прапор комунізму. – 1988. – 20 трав.
- 3876.** **Позняк П.** Біля старої пожежні: [Старокиїв. пожеж. охорона 1841 р.] // Прапор комунізму. – 1986. – 3 січ.

6.5.7. Соціально-економічний розвиток **Social-economic development**

6.5.7.1. Загальні праці **General works**

- 3877.** **Ковалинский В.** Грозы веков над Киевом // Рабочее слово. – 1991. – 26 апр.
Землетруси, епідемії, пожежі, повені в історії Києва.
- 3878.** **Осипов А.П.** К истории виноградарства в Киеве // Земледелие. – 1896. – № 9. – С. 45–146.

6.5.7.2. Міське господарство City economic

3879. **Іванченко В.** День народження бруківки: [Київ 1824 р.] // Веч. Київ. – 1983. – 19 лют.
3880. **Рибаков М.О.** Про деякі особливості розвитку міського господарства Києва: (XIX ст. – перші десятиліття XX ст.) // М. О. Рибаков. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 182–205.

6.5.7.3. Передумови промислового перевороту The requisite of the industrial revolution

3881. **Свиньин П.** Киево-Межигорская фаянсовая ф-ка // Отечеств. зап. – 1818. – С. 253–268.
3882. **Тищенко М.** Суконна ф-ка Київського "Приказа общественного призрения" // Ист.-геогр. зб. – К., 1927. – Т. 1. – С. 145–148.
3883. **Фабричная** и заводская промышленность в Киеве // Журн. М-ва внутр. дел. – 1857. – № 6, отд. VI. – С. 24–26.
3884. **Чернышевский Н.Г.** Статистическое описание Киевской губернии, изданное И. Фундуклеем. 3 т. – СПб., 1852. [Рец.] // Н.Г.Чернышевский. Полн. собр. соч.: В 16 т.– М.: Госполитиздат, 1947. – Т. 3. – С. 249, 387–420.

6.5.7.3.1. Фінанси. Банки Finances. Banks

3885. **Венгерська В.** Перші приватні кредитні та банківські установи // Історія України. – 1998. – № 8. – С. 1–2.
1839 р. – відкриття Київської контори Державного комерційного банку.
3886. **Венгерська В.О.** Формування кредитно-банківської системи на Правобережній Україні (кінець XVIII – початок XX ст.) / Відп. ред. В.Г. Сарбей; НАН України, Ін-т історії України. – К.: Ін-т історії України, 1997. – 43 с. – Бібліогр.: с. 40–41 (28 назв) та в підрядк. прим.

6.5.7.4. Ремісництво Workmanship

3887. **Клименко П.** Цехи на Україні. Т. 1. Вип. 1 // Суспіл.-правні

елементи цех. орг. – К., 1929. – ХС, 199, VIII с. – (ВУАН. Зб. іст.-філол. від., № 81).

Про київські цехи другої половини XVIII та першої половини XIX ст. див. розд. II, III, IV та в інших розділах.

- 3888. Корнилович М.** Печатки 16 київських цехів XIX віку й характер символіки на них // Ювіл. зб. на пошану акад. Михайла Сергійовича Грушевського. – К., 1926. – Т. 1. – С. 306–311: іл.
- 3889. Лазаревська К.** Київські цехи в другій половині XVIII та на початку XIX віку // Київ та його околиця в історії і пам'ятках. – К., 1926. – С. 275–307.
- 3890. Сементовский Н.** Кресто-иконо-резное ремесло в Киеве // Тр. Вольно-экон. о-ва. – 1830. – Т. 1, отд. 2. – С. 75–88.
- 3891. *Фундуклей И.** Статистическое описание Киевской губернии. Ч. 3.

6.5.7.5. Житлове господарство Housing economy

- 3892. Сакович Л.Т.** Жилая застройка Киева первой половины XIX века: (По матер. исслед. регулярной застройки): Автореф. дис. ... канд. архитектуры / Акад. архитектуры УССР. Ин-т аспирантуры. – К., 1955. – 20 с.: 2 л. ил.

6.5.7.6. Транспорт Transport

- 3893. Мердер А.** Киевская контора первоначального заведения дилижансов и транспортов // Киев. старина. – 1903. – № 12, док. – С. 134.

6.5.7.6.1. Мости Bridges

- 3894. Рибаків М.О.** Київські мости: їх минуле і сучасне // М.О.Рибаків. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 354–368.
- 3895. Сургай О.** Миколаївський ланцюговий міст // Арсеналець. – 1993. – 5 серп. – Мандруючи рідним містом.

6.5.7.7. Зв'язок Communication

6.5.7.7.1. Пошта. Телеграф Post. Telegraph

3896. **Терещенко М.** На мільони адрес: Центральному телеграфу М-ва зв'язку УРСР виповнилося 130 років // Прапор комунізму. – 1984. – 27 груд.
3897. **Учреждение** в Киеве экстра-почты через Житомир на С. - Петербург и Одессу [1828] // Киев. старина. – 1904. – № 2, док. – С. 149–150.
3898. **Чередниченко В.** А кийівські філателісти були першими // Пошта і філателія України. – 1996. – № 3. – С. 20–21.

6.5.7.8. Торгівля. Розширення торговельних відносин Commerce. Expansion of commercial relations

3899. **А.Ж.** Киевские контракты: (В досевастопол. времена) // Киевлянин. – 1884. – 17 февр.
3900. **Бунге Н.Х.** Цены старого и нового времени в Киеве // Экон. указ. – 1857. – № 40. – С. 925–930.
3901. **Записка** из архивного дела 1849 года: О 30 лавках цеха шевского и 24 кожевенного // Изв. Киев. гор. думы. – 1882. – № 3. – С. 19–27.
3902. **Крещенская** контрактная ярмарка в Киеве в 1857 году // Журн. М-ва внутр. дел. – 1857. – № 7, отд. III. – С. 42–43.
3903. **Летняя** ярмарка в Киеве (1857) // Журн. М-ва внутр. дел. – 1857. – № 9, отд. III. – С. 7–11.
3904. **П[ономарев] С.** Исторические и статистические заметки о киевских контрактах // Московитянин. – 1851. – № 8. – С. 318–334. – То же. – Современник. – 1851. – № 6, отд. VI. – С. 1–9.
3905. **Сведения** о городском запасном магазине и его капиталах [1766–1866] // Изв. Киев. гор. думы. – 1881. – № 10. – С. 21–29.
3906. **Сементовский А.М.** Торговля лесными изделиями и материалами в Киеве // Экономист. – 1858. – Прил. П.
3907. **Ułaszyn H.** Kontrakty Kijowskie. Szkic historyczno obyczajowy. 1798–1896. – Petersburg, 1900. – IV, 110 s.
Улашин Х. Кийівські контракти.

6.5.8. Етнографія Ethnography

- 3908.** Горленко В.Ф. Київ і розвиток етнографії на Україні в середині XIX ст. // Нар. творчість та етнографія. – 1981. – № 6. – С. 23–32.
- 3909.** Горленко В. Минувщина з пташиного польоту: (Унікальна пам'ятка з етнографії і краєзнавства Києва й Київщини, перша половина XIX ст.) // Пам'ятники України. – 1981. – № 1. – С. 13–15.
- 3910.** Курочкін О.В. З історії масових свят феодального і капіталістичного Києва // Свята та обряди трудящих Києва. – К., 1982. – С. 34–105.
- 3911.** Сементовский А. Заметки о народных праздниках Киевской губернии // Киев. губерн. ведомости. – 1851. – Ч. неофиц., № 22. – С. 171–173.
- 3912.** Скуратовський В.Т. Етнографічна діяльність Д.П. Делафріза: [Мед.-топогр. опис держ. майна Київ. округу, 1848–1849 рр.] // Нар. творчість та етнографія. – 1981. – № 5. – С. 57–67.

6.5.9. Благодійні організації Philanthropic organizations

- 3913.** Бакуменко П., Коцій П. Ханенки // Україна. – 1992. – № 26. – С. 1–4: іл., портр.
- 3914.** Положение Благотворительного общества в Киеве. – К.: Губерн. тип., 1860. – 42 с.
- 3915.** Ступак Ф.Я. Благодійні товариства Києва: (Друга половина XII – початок XX ст.). – К.: Хрещатик, 1998. – 206 с.

6.5.10. Освіта Education

6.5.10.1. Історичні джерела Historical sources

- 3916.** Авсеенко В.Г. Школьные годы: Отрывки из воспоминаний. 1852–1863 // Ист. вестн. – 1881. – № 4. – С. 707–734.
Спогади про Київську першу гімназію, в якій автор вчився в 1855–1859 рр.
- 3917.** Андрияшев А.Ф. Историко-статистическое обозрение пятидесятилетнего существования Киевской 1-й гимназии. – К., 1862. – [2], 104 с.: вкл. л.

3918. **Андрияшев А.Ф.** Киевское главное народное училище [1789–1811 гг.] // Отчет о состоянии Киев. 1-й гимназии за 1885–1886 учеб. год. – К., 1886. – С. 22–33.
3919. **Бар[ано]вский Н.Я.** Из школьных воспоминаний о Киеве // Киев. старина. – 1884. – № 3, изв. и зам. – С. 498–505.
Спогади про 1 і 2 гімназію 40-х рр. та про інспектора М.Я. Могілянського і попечителя Київського навчального округу Траскіна у зв'язку з статтею М.К. Чалого "Две ревизии" (Киев. старина – 1883. – № 2).
3920. **Беренштам В.** Из школьных лет А.С. Лашкевича // Киев. старина. – 1899. – № 11. – С. 249–269.
Гімназія, університет, поміщицьке життя в Києві 1855–1863 рр.
3921. **Bobrowski T.** Pamiętniki / Z przedm. Wł. Spasowicza. T. 1–2. – Lwów, 1901.
Бобровський Т. Спогади.
3922. **Бунге Н.А., Забугин Н.П.** Воспоминания о Киевской 1-й гимназии (1856–1861). – К., 1911. – 16 с. — Відб. з кн.: Столетие Киевской первой гимназии. Т. 3.
3923. **Мартос И.Р.** Ланкастерское училище в Киеве (ок. 1820 г.): Записки // Киев. старина. – 1897. – № 7, док. – С. 65–69.
3924. **Мужской пансион Гедуэна в Киеве** // Киев. старина. – 1905. – № 2, док. – С. 145–147.
3925. **Об учреждении Киевского учебного округа (1832)** // Сб. постановлений по М-ву нар. просвещения (1802–1917). – Т. 2. (1825–1855). – С. 278.
3926. **Правила для киевских гимназистов, опубликованные в 1840 г. при содействии полиции** // Киев. старина. – 1900. – № 12, док. – С. 147–148.
3927. **Rawita-Gawroński Fr.** Tadeusz Bobrowski s jego Pamiętniki. – Lwów, 1901. – 54 s.
Равіта-Гавронський Ф. Тадеуш Бобровський і його спогади. *Київ 1840-х рр. – С. 154, 161, 227–298. Перша гімназія, університет.*
3928. **Ржевуский А.** Речь при открытии Киевской гимназии 30 генв. 1812 г. [напеч. на пол. яз. в Кременце, в гимназии тип. Гр.Ф. Платера] // Улей. – 1812. – № 18. – С. 477–490.
3929. **Рудыковский А.П.** Записки (1796–1874) // Киев. старина. – 1892. – № 4. – С. 1–21. – Из содерж.: Воспоминания от юности бурсацкой жизни до вступления в воен. службу и до офицерского чина. – С. 5–19.
3930. **Чалый М.К.** Вторая Киевская гимназия. (1852–1861): [Воспоминания В.З.]. – К., 1900. – 88 с. — Відб. з: Киев. старина. – 1900. – № 4, 6–8.
3931. **Чацкий Ф.** Речь при открытии Киевской гимназии в Киеве ... 30

янів. 1812 г. [напеч. на пол. яз. в Кременце, в гимназии тип. Гр.Ф. Платера] // Улей. – 1812. – № 17. – С. 394–408.

6.5.10.2. Загальні праці General works

3932. **Б[азилевич] В.** На память о Киевской 1-й гимназии: Несколько ист. дат. – К., 1919. – [4] с.
3933. **Бутнік-Сіверський Б.С.** Художня шк. В.І. Григоровича в Києві: [До іст. нездійсн. проекту, 1837 р.] // Мистецтво, фольклор, етнографія: Наук. зап.– К., 1947. – Т. 1–2. – С. 25–32. – [Ін-т мистецтва, фольклору і етнографії АН УРСР].
3934. **Ге Н.Н.** Киевская первая гимназия в сороковых годах // Сб. в пользу недостаточных студентов ун-та святого Владимира. – СПб., 1895. – С. 52–65. — Передрук. з кн.: Столетие Киевской первой гимназии. Т. 2. – К., 1911.
3935. **Герцен А.И.** Полное собр. сочинений и писем / Под ред. М.К. Лемке. Т. 15. – Пг.: Госиздат, 1920.
Про утворення воскресної школи в Києві (1859) – с. 319–320.
3936. **Доманицкий В.** К истории частных пансионеров в Киевской губернии в начале XIX ст. // Киев. старина. – 1901. – № 6. – С. 450–459.
3937. **Жураковский Г.Е.** К вопросу о возникновении первых воскресных школ в Киеве // Совет. педагогика. – 1944. – № 10. – С. 31–34.
3938. **Завадский.** Владимирский Киевский кадетский корпус 1851 – 10/XII – 1901: Крат. ист. зап. – К., 1901. – 20 с.
3939. **Захарченко М.М.** История Киевского института благородных девиц. 1838–1888. – К., 1889. – 163, III с.: 10 вкл. л. табл.
3940. **Киевский** Владимирский кадетский корпус. (1851–1911): [Альбом]. – К.: Кульженко, 1911. – 23 ил.
3941. **Ковалинский В.** Частное учение // Рабочее слово. – 1991. – 31 мая.
Приватний пансіон Петра Гедуена в Києві у 1840 році.
3942. **Колишня** гімназія: [Київ. чоловіча гімназія була засн. 1809 року на базі Голов. нар. училища на Подолі] // Прапор комунізму. – 1988. – 22 січ.
3943. **Л[евицкий] О.** Стоимость школьного содержания в Киеве и Юго-Западном крае шестьдесят лет назад // Киев. старина. – 1900. – № 3. – С. 141–142.
3944. **Лобода А.М.** Причинки до характеристики давнього кийівського бурсацтва. – [К.: Друк. 1-ої Київ. Друк. Спілки, 1908]. – С. 232–238.
3945. **Науменко В.П.** Несколько данных о состоянии Киевского учебного

- округа в 1835 г. // Киев. старина. – 1890. – № 1. – С. 127–130.
- 3946. Певницкий В.** Странная литературная выходка. – К., 1860. – 14 с. *Розгляд ст. В. Шульгіна з приводу відкриття фундукліївського жіночого училища, надрукованої в 4-му номері “Киевского телеграфа”.*
- 3947. Прудников.** Женские училища в Киеве, Вильне и Кашине // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1860. – Ч. CV, отд. II. – С. 102–110. *Про відкриття Фундукліївського жіночого училища (1859).*
- 3948. Oryszowski Roman [Rawita-Gawroński Fr.].** Czasy szkolne w Kijowie 1854/5–1862/3/ – Lwów, 1901. – 92 s. — Odb.: Muzeum. – 1899. – Nr. 8–12; 1900. – Nr. 1–2; 1901. – Nr. 1–4. – В журн. надрук. під назвою: Z mego Życia. Czasy szkolne w Kijowie 1855/6–1862/3. **Оришовський Р. [Равіта-Гавронський Ф.].** Шкільні роки у Києві: [Київська друга гімназія].
- 3949. Садовский.** Столетие Киевской первой гимназии как учебного заведения. 1789–1889 // Киев. старина. – 1889. – № 11. – С. 423–429.
- 3950. Столетие Киевской первой гимназии (1809–1811–1911 гг.).** Т. 1–3. – К., 1911.
Т. 1. – XII, 548 с.: 28 вкл. л. портр.
Т. 2. – 572 с.: вкл. л. портр.
Т. 3. – 658 с.: вкл. л. портр.
- 3951. Стороженко Н.В.** Н.И. Костомаров в Киевской 1-й гимназии // Чтения в Ист. о-ве Нестора Летописца. – 1911. – Кн. 22, вып. 1–2, отд. V. – С. 1–8.
- 3952. Стороженко М. П.** Куліш у Києво-Печерській школі // Зап. іст.-філол. від. УАН.– К., 1923. – Кн. 2–3. – С. 198–202.
- 3953. Струнина Л.** Первые воскресные школы в Киеве. – К., 1898. – [2], 22 с. — Відб. з: Киев. старина. – 1898. – № 5. – С. 287–307.
- 3954. Троцкий П.** Несколько слов об открытии Киевской духовной семинарии в 1817 г // Киев. епарх. ведомости. – 1871. – № 19. – С. 439–450; № 20. – С. 461–468.
- 3955. Хорошунов Ф.** Киевский институт благородных девиц и институтская Александринская церковь // Киев. епарх. ведомости. – 1884. – № 10. – С. 452–460; № 11–12. – С. 507–516; № 16. – С. 704–711.
- 3956. Шандра В.С.** Початкова та середня освіта у Києві в першій половині XIX ст. // Арх. України. – 1980. – № 5. – С. 63–67.
- 3957. Шандра В.С.** Организация и функционирование делопроизводственной службы управления Киевского учебного округа (1832–1917 гг.): Автореф. дис. ... канд. ист. наук / ВНИИ документирования и арх.

дела. – М., 1988. – 24 с. – Библиогр.: с. 24 (10 назв.).

3958. Шульгин В.Я. Несколько слов по случаю открытия Фундуклеевского женского училища в Киеве // Киев. телеграф. – 1860. – № 4.

3959. Юркевич П. Заметка. – К., 1860. – 18 с. — Передрук з: Домашняя беседа. – 1860. – № 14.

Розгляд ст. В. Шульгіна “Несколько слов по случаю открытия Фундуклеевского женского училища в Киеве”, надрукованої в 1860 р. у 4-му номері “Киевского телеграфа”.

6.5.10.3. Вища освіта

Higher education

6.5.10.3.1. Університет

University

6.5.10.3.1.1. Історичні джерела

Historical sources

3960. Академические списки императорского ун-та святого Владимира (1834–1884). – К., 1884. – 200 с.

3961. Владимирский-Буданов М.Ф. Пятидесятилетие императорского университета святого Владимира. 1834–1884: Речь, произнесенная на юбилейн. акте ун-та. – К., 1884. – [2], 60 с. — Відб. з: Унив. изв. – 1884. – № 8.

3962. Wronski M. Ze wspomnień Kijowskiego puristy. – Lwów: [druk: Paryż], 1899. – 16 s.

Вронский М. З спогадів київського пуриста (людини суворої моралі): [Київ. ун-т 1857–1863 рр.]

3963. Деллен А.К. Письмо А.К. Деллена к П.В. Павлову // Киев. старина. – 1897. – № 12, док. – С. 71–74.

Університетське життя 1850-х рр.

3964. Dubiecki M. Uniwersytet Kijowski [wspomnienie jubileuszowe] // Tygodnik powszechny. – (Warszawa). – 1885. – Nr. 12. – S. 181–182; Nr. 13. – S. 196–197; Nr. 14. – S. 219–221: il.

Дубіцький М. Київський університет: (ювіл. спогади).

3965. З іменем Святого Володимира: Київ. ун-т у док., матеріалах та спогадах сучасників: У 2 кн. / Упоряд.: В. Короткий, В. Ульяновський. – К.: Заповіт, 1994.

Кн. 1: Ідея Київської Сорбонни. – 390, [8] с.: іл. – Присвячується

- 160- річчю Київ. ун-ту.
Кн. 2: Alma Mater укр. освіти, культури, науки. – 449, [4] с.: іл.
- 3966. Zawadynski T.** Ze wspomnień uniwersyteckich // Przegląd literacki. - Dodatek do kraju. – 1886. – Nr. 36.
Завадинський Т. З університетських спогадів.
Київський університет 1856–1860 рр. й Леонард Совінський.
- 3967. Записки** и речи, читанные при открытии университета святого Владимира 15 июля 1834 года. – К., 1840. – 119 с.
- 3968. Извлечения** из отчета ун-та святого Владимира за 1845–46 учебный год // Прибавления к Журн. М-ва нар. просвещения. – 1846. – Кн. 2, отд-ние офиц.-учеб. – С. 48–57.
- 3969. Jez T.T. [Milkowski Z.].** Od kolebki przez życie: Wspomnienia. (1830–1873) / Do druku przygotował A. Lewak. Wstępem poprzedził A. Bruckner. T. 1–3. – Kraków: Nakł. Akad. Um., 1936–1937.
Йез Т.Т. [Мілковський З.]. Від колиски крізь життя.
Київ і Київський університет в рр. 1843–1848. – Т. 1. – С. 179–298.
- 3970. Мысли** об университете святого Владимира в конце 1838 года. – К., 1865. – 12 с. — Відб. з: Киевлянин. – 1885. – № 22.
Про доповідну записку, що її подано єпископу Інокентію Борисову кимсь з університету у зв'язку з відкриттям політичних таємних товариств в університеті.
- 3971. Науменко В.** Всеподданнейший рапорт о состоянии университета святого Владимира в 1835 г. / Сообщ. В. Науменко // Киев. старина. – 1890. – № 2. – С. 349–355.
- 3972. Науменко В.** Проект церемониала, предполагающегося при закладке зданий университета святого Владимира в октябре 1835 г. / Сообщ. В. Науменко // Киев. старина. – 1890. – № 8, док. – С. 323–324.
- 3973. Об основании** в Киеве Университета с наименованием – Императорский Университет святого Владимира: Указ императора Николая I (8 ноябр. 1833) // Полный свод законов II. – Т.8, № 6556. – С. 648.
- 3974. Речь,** говоренная экстраординарным проф. всеобщей истории Цыхом // Зап. и речи, чит. при открытии Императ. ун-та святого Владимира 15 июля 1834 г. – К., 1840. – С. 118–119.
- 3975. Романович-Славатинский А.В.** Моя жизнь и академическая деятельность. 1832–1884 гг.: Воспоминания и заметки // Вестн. Европы. – 1903. – № 1–6.
Навчання в Києві в 1843 р. Спогади про університет. – № 1. – С. 165–171. Навчання в університеті. – № 2. – С. 606–640. Академічна діяльність. – № 3. – С. 169–192.; № 4. – С. 181–205; № 6. – С. 499–508.

3976. **Ромер Ф.Э.** По поводу одной книги [Ферлюдин П. Исторический обзор мер к высшему образованию в России] // Ист. вестн. – 1894. – № 5. – С. 462–477.

Спогади про студентські роки 1855–1860 в Києві.

3977. **Rudnicki Wł.** Z dziejów Kijowskiego uniwersytetu (1855–1860): Wyjątki z pamiętników / Przepisał Dr. Antoni J. // Nasz kraj. – 1906. – Nr.Nr. 5–27.

Рудницький Вл. З історії Київського університету.

3978. **Rudnicki Wł.** Kartka z dziejów uniwersytetu Kijowskiego / Z pamiętników zmarłego kolegi przepisał Dr. Antoni J. [Rolle] // Przegląd Polski. – 1882. – Т. 63, Nr. 189. – S. 442–462.

Рудницький Вл. Сторінка з історії Київського університету.

3979. **Rudnicki Wł.** Kartka z dziejów Kijowskiego uniwersytetu (1855–1860): Wyjątki z pamiętników .../ Podal Dr. Antoni J. [Rolle] // Kurjer Polski (Kraków) – 1891.

Рудницький Вл. Сторінка з історії Київського університету.

3980. **Syroczyński L.** Z przed 50 lat: Wspomnienie b. studenta Kijowskiego Uniwersytetu. – 2 uzup. wyd. – Lwów, 1914. – 126 s.: il.

Сирочинський Л. Через 50 років: Спогади студента Київ. ун-ту.

3981. **Sowinski L.** Jeden z niewielu: Wspomnienie posmiertne o lekarzu Fortanacie Nowickim // Tygodnik Powszechny. – 1885.

Совинський Л. Один з небагатьох: Посмертні спогади про лікаря Ф. Новицького.

Київський університет 1847–1852. Спогади.

3982. **Sowinski L.** Wspomnienia o Kraszewskim // Echo (Warszawa). – 1878.

Совинський Л. Спогади про Крашевського, спогади про Київ. ун-т 1842–1847 рр. Уривок з них (z Echo) див. в статті Pietkiewicz A. [Adam Pług].

Dr. Antoni Jozef Rolle // Klosy. – 1883. – Т. 36, Nr. 929. – S. 246–247, 250; Nr. 930. – S. 261–262.

3983. **Чалый М.К.** Воспоминания. [Вып. 1] (1826–1844). – К., 1890. – 320 с. – Відб. з: Киев. старина. – 1889. – № 1–12.

Спогади про Київський університет 1840–1844 рр. – С. 207–307.

6.5.10.3.1.2. Загальні праці

General works

3984. **Авсієнко В.** Уривки зі спогадів про університет кінця 50-х – початку 60-х років XIX ст. // З іменем Святого Володимира. – К., 1994. – Кн. 1. – С. 254–255.

3985. **Биографический** словарь профессоров и преподавателей

- императорского университета святого Владимира (1834–1884) / Под ред. В.С. Иконникова. – К.: Тип. Императ. ун-та, 1884. – XXXVI, 816 с.
3986. **Білокінь І.П.** Михайло Олександрович Максимович: (До 150-річчя з дня народж.) // Наук. зап. Київ. держ ун-ту. Т. 13, вип. 6. – 1954. – Зб. біол. фак. № 11. – С. 219–265: портр. — Бібліогр. в підрядк. прим.
3987. **Владимирский-Буданов М.Ф.** История императорского университета святого Владимира: Т. 1. Ун-т святого Владимира в царствование императора Николая Павловича. – К., 1884. – 722 с.: 5 вкл. л. портр.
3988. **Всехсвятский С.К.** Астрономическая обсерватория Киевского государственного университета им. Т.Г. Шевченко // Природа. – 1949. – № 12. – С. 57–60: ил.
Історія розвитку, починаючи з 1835 р.
3989. **Досталь М.** До історії становлення і розвитку славістики в Київському університеті святого Володимира // Міжнар. зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. Міжвідом. зб. наук. праць. – К., 1993. – Вип. 2. – С. 3-12.
3990. **Досталь М.** К истории создания кафедры славяноведения в Киевском университете святого Владимира // Славяноведение в ун-тах России: Сб. науч. тр. – Тверь, 1993. – С. 9-25.
3991. **Dubiecki M.** Młodzież polska w uniwersytecie Kijowskim przed 1861 r. – К., 1909. – 90 s.
Дубицький М. Польська молодь в Київському університеті до 1861 р.
3992. **Житецкий И.** Первый ректор Киевского университета М. А. Максимович: (По поводу столетия со дня рождения 3 сентября 1804 г.) // Рус. шк. – 1904. – № 10–11, отд. 1. – С. 40–54.
3993. **Z dziejów** Uniwersytetu Kijowskiego, 1834–1984: Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 5 grud. 1984 / pod red. Z. Lukawskiego i W. Witkowskiego. – Wyd. 1. – Kraków: Nakł. Uniwersytetu Jagiellonskiego, 1986. – 64 s.
З історії Київського університету (1834–1984 рр.).
3994. **Записка** о Киевском университете святого Владимира в 1838 году / Сообщ. Г. Кунцевич // Рус. старина. – 1902. – № 6. – С. 611–616.
“Записка” напевно написана Інокентієм Борисовим, тоді ректором Київської Духовної академії.
3995. **Записки** об университетской жизни (1860–1864) // Киевлянин. – 1864. – 23 июля.
3996. **Засловський І.** Перший ректор Київського університету [М.О. Максимович] // Укр. Світ. – 1994. – № 5. – С. 42–44.
3997. **Капустинский А.Ф.** Киевский университет // А.Ф.Капустинский. Очерки по истории неорганической и физ. химии в России от Ломоносова до Великой Октябрьской социалистической

- революции. – М.;Л., 1949. – С. 102–108.
- 3998. Киев** и университет святого Владимира при императоре Николае I: 1825–1855 pp.. – К.: Ун-т святого Владимира, 1896. – [4], 100 с.: 16 вкл. л. ил.
- 3999. Киприанов А.И.** Органическая химия в Киевском университете за 100 лет // Укр. хим. журн. – 1954. – Т. 20, вып. 2. – С. 128–141.
- 4000. Краткое** сведение о состоянии университета святого Владимира // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1834. – Ч. 3, № 7. – С. 103–106.
- 4001. Кудрявцев П.П.** До історії освіти на Україні: Два невид. уривки з автобіогр. зап. О.М. Новицького / З передм. та прим. П.П. Кудрявцева // Зап. іст.-філол. від. УАН. – 1927. – Кн. 13–14. – С. 174–184.
- 4002. Кучинський М.В.** Максимович і його оточення на сторінках журн. “Киевская старина” // Укр. мова і література в шк. – 1985. – № 2. – С. 69–72.
- 4003. Левицкий О.** Из жизни учебных заведений Юго-Западного края в 1840-х годах // Киев. старина. – 1906. – № 3–4. – С. 423–424.
Закриття Київського університету генерал-губернатором Бібіковим.
- 4004. Максимович М.А.** Письма о Кieve и воспоминание о Тавриде. – СПб., 1871. – 158 с.: вкл. л. ил.
Див. про університет у листі 18 . – С. 85–103.
- 4005. Максимович М.А.** Прощальное слово к членам университета святого Владимира 1835 года // Биограф. слов. профессоров Моск. ун-та. – М., 1855. – Ч. 2. – С. 11–13.
- 4006. Маркевич О.П.** Наука і наукові працівники в Київському державному університеті за 112 років його існування (1834–1946) // Наук. зап. Київ. держ. ун-ту. – 1946. – Т. 5, вип. 1. – С. 9–64.
- 4007. Наріжний С.** Університет святого Володимира в Києві. [1834–1934] // Життя і знання. – 1934. – № 7–8. – С. 198–199: іл.
- 4008. Науменко В.** Александр Федорович Кистяковский: (Биограф. очерк с отрывком из рукопис. автобиографии его) // Киев. старина. – 1895. – № 1. – С. 1–43.
Про студентське життя в Києві 1853–1857 pp. – С. 7–13.
- 4009. Науменко В.** Песнь на случай открытия в Кieve университета святого Владимира июля 15 дня 1834 года / Сообщ. В. Науменко // Киев. старина. – 1885. – № 7. – С. 483–490.
- 4010. Науменко В.** Скорбная страничка из жизни М.А. Максимовича: (По его черновым письмам к разным лицам) // Киев. старина. – 1898. – № 11. – С. 273–307.
Про життя Максимовича в Києві 1830–1840 pp.
- 4011. О** заложении зданий для университета святого Владимира в Кieve

- // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1837. – Ч. 15, № 8. – С. 394–395.
- 4012. Пантелеев Л.** Из истории первых лет университета святого Владимира // Рус. богатство. – 1906. – № 12, отд. 1. – С. 183–205.
- 4013. Пискорский В.** Из прошлых лет Киевского университета: (Заметки о студенч. соч. в 30-е годы). – К., 1894. – [2], 12 с. — Відб. з: Киев. старина. – 1894. – № 4. – С. 49–60.
- 4014. Пономарев С.** Михаил Александрович Максимович: (Биогр. и ист-лит. очерк). – СПб., 1872. – 98 с. — Бібліогр. вміщена лише в окр. відбитці. — Відб. з: Журн. М-ва нар. просвещения. – 1871. – № 10.
- 4015. Приглашение к открытию университета святого Владимира и правила поступления в оный / Сообщ. Г.А. Милорадович // Киев. старина. – 1884. – № 7. – С. 529–537.**
- 4016. Пясковський Д.В.** Короткий нарис розвитку астрономії в Київському університеті // Наук. зап. Київ. держ. ун-ту. Т. 13, вип. 7. – 1955. – Зб. фізичн. фак. № 8. – С. 21–28.
- 4017. Пясковский Д.В.** Развитие астрономии в Киевском университете // Ист.-астрон. исслед.– М.: Гостехиздат, 1955. – Вып. 1. – С. 149–188.
- 4018. Розвиток науки в Київському університеті за 100 років:** Зб. ст. – [К.: Вид-во Київ. держ. ун-та], 1935. – XVIII, 293 с.
- 4019. Романович-Славатинский А.В.** Жизнь и деятельность Н.Д. Иванишева, ректора университета святого Владимира и вице-председателя Киевской археографической комиссии. – СПб., 1876. – [2], 320 с.
- 4020. Селецкий П.Д.** Университет [1837–1841] / Записки: Ч. 1. 1821–1846 гг. Разд. 4. “Университет” [1837–1841] // Киев. старина. – 1884. – № 2. – С. 29–50.
- 4021. Tabiś J.** Polacy na Uniwersytecie Kijowskim. 1834–1863. – Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1974. – 179 s.
- Табіс Й.** Поляки в Київському університеті.
- 4022. Торжественное открытие университета святого Владимира в Киеве // Журн. М-ва нар. просвещения. – 1834. – № 8. – С. 296–315.**
- 4023. Турченко Я.И., Альтерзон Г.С.** Химия в Киевском университете за первую четверть века его существования (1834–1859 гг.) // Сб. науч. тр. Киев. технол. ин-та легкой пром-сти. – 1956. – Вып. 9. – С. 153–166.
- 4024. Шульгин В.Я.** История университета святого Владимира. – СПб., 1860. – [2], 130 с. — Відб. з: Рус. слово. – 1859. – № 10–12.
- 4025. Юзефович В.М.** Тридцать лет тому назад: Очерк из студенческой жизни. – К., 1898. – 76 с. — Передрук. з: Рус. стар. – 1895. – № 10–11.
- Студентське життя в Київському університеті 1858–1862 рр.*

**6.5.10.3.1.3. Медичний інститут при університеті
University's medical institute**

4026. **Калиниченко Т.Я., Бенюмов Р.Я.** К 110-летию Киевского медицинского института // Врачеб. дело. – 1951. – № 5. – С. 471–474.
4027. **Карамаш С.** Микола Пирогов та Київ // Хрещатик. – 1996. – 13 січ.
4028. **Киреев А.** Хирург, педагог, публицист: Неизвест. об извест.: [Деятельность хирурга Пирогова в Киеве в 1858–1861 гг.] // Изв. – 1981. – 10 июля.
4029. **Кирпач А.** Лікар і педагог: До 180-річчя з дня народж. М. І. Пирогова // Рад. освіта. – 1990. – 23 листоп.
4030. **Колосов Г.А.** К 100-летию Киевского медицинского института // Природа. – 1945. – № 2. – С. 89–93.
Перші роки медичного факультету Київського університету (1840–1860).
4031. **Левицький О.** Пирогов у Києві і його проводи // Літ. наук. вісн. – 1909. – № 5. – С. 281–287.
4032. **Пирогов Н.И.** Речи при прощании с Киевом // Пирогов Н.И. Соч.– К.: Пирогов. т-во, 1910. – Т. 1. – С. 818–825.
4033. **Пирогов Н.И.** Собрание литературно-педагогических статей, вышедших в управлении его Киевским учебным округом (1858–1861). – К., 1861. – 253 с.: портр.
4034. **Постолов М.П.** Н.И. Пирогов и Киевский университет // Новый хирург. арх. – 1956. – № 6. – С. 35–40.
4035. **Прощание** Киева с Пироговым. [В. 1–2]. – К., 1861. – [2], LVI с.
4036. **Рудько М. М.І.** Пирогов у Києві // Веч. Київ. – 1955. – 24 жовт.
4037. **Сто лет** Киевского медицинского института (1841–1941). – К.: Медгиз, 1947. – 153 с. – (Киев. мед. ин-т им. А.А. Богомольца). (На правах рукоп.).
4038. **Стоцкий Г.Д.** Н.И. Пирогов: Черта из его попечительства в Киеве (по зап. бывшего киев. студента) // Рус. арх. – 1890. – Кн. 2. – С. 363–368.
4039. **Шандра В.** Проводжали усім містом [М.І. Пирогова] // Веч. Київ. – 1985. – 6 груд.

6.5.11. Наука

Science

6.5.11.1. Загальні праці

General works

4040. **Верменич Я.В.** Початки національної історичної науки: київ. центри

регіонал. досліджень у 50–70- х рр. XIX ст. – К.: Ін-т історії України НАН України, 1997. – 43, [1] с. – (Іст. зошит.) – Бібліогр.: с. 39–43 (95 назв).

4041. **Пашенко Ф.Д.** Из истории здравоохранения Киева в первой половине XIX века // Врачеб. дело. – 1959. – № 2. – С. 205–208.
4042. **Щербина В.І.** Спроби організації наукової історичної праці в Києві у першій половині XIX ст. // Україна. – 1929. – Січ.-Лют. (Кн. 32). – С. 10–14.

6.5.11.2. Київська метеорологічна обсерваторія Kiev meteorological observatory

4043. **Бучинский И.Е.** Сто лет Киевской метеорологической обсерватории // Изв. Всесоюз. геогр. о-ва. – 1956. – Т. 88, вып. 4. – С. 390–392.
4044. **П[оловко] І.** Київська метеорологічна обсерваторія: 80 років праці (1/V.1855 – 1/V.1935) // Вісн. метеорології та гідрології. – 1935. – № 5–6. – С. 35–36.
4045. **П[оловко] І.** 75-річчя Київської метеорологічної обсерваторії // Погода і життя. – 1930. – № 5. – С. 104–106.

6.5.12. Друкарство Book-printing

4046. **Балицький П.** Етюди з історії української книги: Укр. вид-во в Києві за першої половини XIX століття // Життя й революція. – 1928. – № 12. – С. 157–167.
4047. **Борисенко Т.** Пионер киевской печати: [О ред. изд-ва газ. “Киев. телеграф” А. Августовиче фон Юнке (1826–1870)] // Зеркало недели. – 1999. – 21–27 авг.
4048. **Боровий С.** Нездійснений проект утворити в Києві єврейську друкарню (1836–1846) // Бібліол. вісті. – 1929. – № 4 (21). – С. 30–32.
4049. **Бутнік-Сіверський Б.С.** Літографська справа на Україні в середині минулого століття / З неопублік. док. Центр. іст. арх. УРСР та Всерос. акад. художеств // Наук. зб. Б-ки АН УРСР. – К., 1946. – Ч. 1. – С. 51–64. *Перші кивські літографії 1840–1850-х рр.*
4050. **Дорошенко В.** З історії першої газети в Києві: (“Киевский телеграф”) // Сучасність (Мюнхен). - 1961. - № 10. - С. 37-40. *Доповідь на засіданні книгознавчої секції УВАН у Нью-Йорку 23 жовтня 1959 р. з нагоди 100-ліття першої київської міської газети “Киевский телеграф”.*
4051. **“Киевлянин”** на 1840 год / Изд. М.А. Максимович. – К.: Унив. тип., 1840. – Кн. 1. – 253, [1] с.

4052. **Міяковський В.** До історії журналістики на Україні: (Проект першого часопису “Киевская газета”, 1833) // Бібліол. вісті. – 1923. – № 1. – С. 15–29.
4053. **Науменко В.** К истории газетно-журнального дела в Киеве // Киев. старина. – 1884. – № 11. – С. 529–534.
Перспект “Киевских новостей” 1835 г.
4054. **Перша** київська газета: [з історії] / Підгот. І. Гамсахурдія // Столиця. – 1999. – 11–15 берез.
4055. **Тимошик М.С.** Її величність – книга: Історія видав. справи Київ. ун-ту (1834–1999). – К.: Наук.-вид. центр “Наша культура і наука”, 1999. – 306 с.: [8] арк. іл., портр. – На авантитулі: 165-річчю від дня заснування Київ. ун-ту ім. Тараса Шевченка присвяч. – Бібліогр.: с. 287–297.
4056. **Тимошик М.** “При тих же університетах належить бути друкарням...”: [До 165-річчя видавн. справи Київ. ун-т ім. Т.Г. Шевченка] // Уряд. кур’єр. – 1999. – 30 листоп.

6.5.13. Мистецтво

Arts

6.5.13.1. Загальні праці

General works

4057. **Затенацький Я.П.** Українське мистецтво першої половини XIX століття. – К.: Мистецтво, 1965. – 259 с.

6.5.13.2. Малювання. Альбоми малюнків

Drawing. Albums of pictures

4058. **Гаріна Ш.** Малюнки з альбому: [Мал. англ. худож. Джемса в Києві в 1814 р.] // Наука і культура. Україна. 1981. – К., 1982. – С. 291–292.
4059. **Джемс Дж.** Берег Дніпра біля Києва, початок XIX ст. // Нар. творчість та етнографія. – 1997. – № 5/6. – С. 46.
4060. **Калугин В.** “Я рисовал всю жизнь ...”: Федор Солнцев и его рис. рос. древностей // Памятники Отечества. – М., 1980. – № 2. – С. 70–76.
4061. **Щербаківський Д.М.** Малюнки Дж. Джемса з його подорожі по Україні [1813–1814 рр.] // Україна. – 1926. – № 4 (18). – С. 54–61: іл.

6.5.13.3. Декоративно-прикладне мистецтво

Decorative-applied arts

4062. **Максимович М.А.** Лубочные изображения малороссийских

городов // М.А. Максимович. Собр. сочинений. – К., 1874.
Див. про Київ: Т. 2. – С. 280–281.

- 4063. Сементовский Н.** Киевское крестообразное ремесло // Киев. губерн. ведомости. – 1859. – 27 июня.

6.5.13.4. Живопис

Painting

- 4064. Велічко Ю.** Образи зниклого Києва: [Київ у живопису першої половини ХІХ ст.] // Київ. – 1984. – № 5. – С. 141–146.
- 4065. Ернст Ф.Л.** Види Києва середини ХІХ віку, що їх писав худож. Гроте // Зап. іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1927. – Кн. ХІІІ–ХІV. – С. 404–415: іл.
- 4066. Пархоменко І.** Київ ХІХ сторіччя очима зарубіжних художників // Всесвіт. – 1980. – № 8. – С. 192–196.
- 4067. Сімзен-Сичевський О.** Художник старого Києва, Шевченків приятель – М.М. Сажин // Київ. зб. історії й археол., побуту й мистецтва. – К.: ВУАН, 1931. – Зб. 1. – С. 365–376: 8 вкл. арк. іл.

6.5.13.5. Художня фотографія

Art photography

- 4068. Гирич І.** Фотографія у Києві: Розповідають арх.: [1845 р.] – Веч. Київ. – 1981. – 15 груд. – (1500).

6.5.13.6. Музика

Music

- 4069. Лепша Ї.** “Думка” Ференца Ліста: (Про перебування Ф. Ліста в Києві в 1848 р.) // Веч. Київ. – 1980. – 26 квіт.
- 4070. Малаков Д.** Концерт Ференца Ліста: Сторінки історії // Веч. Київ. – 1980. – 3 лип.
- 4071. Почуте Ференцом Лістом:** [Концерти композитора у Києві 1847 р.] // Сіл. вісті. – 1986. – 9 серп.
- 4072. Саприкіна Л.** Невідомі гастролі європейських музикантів: [Про гастролі європ. музикантів Ромберга і Лафона у Києві в 1811 р.] // Київ. – 1987. – № 3. – С. 174–175.

6.5.13.7. Театр Theatre

- 4073. Алексеев А.А.** Воспоминания. – М., 1894.
Про приїзд у Київ на гастролі в 1843 р. М.С. Щепкіна та О. Є. Мартинова – С. 65–71. Те саме: Ист. вестн. – 1892. – № 6.
- 4074. Болгарська Т.Д.** З історії театральної критики в Києві (п'ятдесяти-шістдесяти роки XIX ст.) // Театр. культура. – К., 1982. – № 8. – С. 46–55.
- 4075. Болгарська Т.** Мочалов у Києві // Укр. театр.– 1987.– № 2.– С. 29–30.
- 4076. Болгарська Т.** Щепкін і Мартинов у Києві // Укр. театр. – 1974. – № 2. – С. 31–32.
- 4077. Волошин І.** М.С. Щепкін і український театр // Мистецтво. – 1955. – № 4. – С. 32–35; № 5. – С. 23–25.
- 4078. Драк А.** Щепкін і “щепкінці”: [З історії Київ. театру першої половини XIX ст.] // Укр. театр. – 1981. – № 6. – С. 22–23.
- 4079. Киевский театр** лет 30 назад: (Из зап. современников) // Киев. губерн. ведомости. – 1856. – 31 марта.
- 4080. Лавров Д.** Контракты ... і балет із Мадрида: [Культурне життя Києва в першій половині XIX ст.] // Молода гвардія. – 1986. – 24 січ.
- 4081. Лисюк О.О.** Театральне життя Києва першої половини XIX ст. // Актуальні пробл. теорії музики та муз. виховання: 36. ст. – К., 1997. – С. 20–31.
- 4082. Лисюк О.О.** Театральне життя Києва 50-60-х рр. XIX ст. // 36. ст. аспірантів КДІК.– К., 1995. – Вип. 2. – С. 76–84.
- 4083. Лисюк О.** Французький театр у Києві: [Про творчі контакти з Європ. театрами в першій половині XIX ст.] // Музика. – 1996. – № 4. – С. 30–31.
- 4084. Николаев Н.И.** Драматический театр в Киеве: Ист. очерк (1803–1893). – К.: Я.Б. и Н.И., 1898. – 107 с.
- 4085. Николаев Н.И.** Юбилей Киевского [драм.] театра (1803–1903) // Н.И. Николаев. Эфемериды. Статьи – К., 1912. – С. 126–131.
- 4086. Рибаків М.О.** З історії Київських драматичних театрів, або адреси Київської Мельпомени // М.О. Рибаків. Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К., 1997. – С. 260–272.
XVII ст. – Вертеп. З 1804 р. будівництво театру.

6.5.14. Літературне життя
Literature life

- 4087.** **Киевская** література // Киев. губерн. ведомости. Неофиц. часть. – 1857. – 20 июля.

6.5.14.1. Видатні письменники у Києві
Prominent writers of Kiev

Аксаков І.С.
Aksakov I.S.

- 4088.** **Иван Сергеевич Аксаков** в его письмах. Т. III. – М., 1892.
Перебування в Києві в травні 1854 р. – С. 5–10.

Бальзак О.
Balzac O.

- 4089.** **Борщак І.** Україна й українці в листуванні Бальзака // Україна (Париж). – 1950. – № 3. – С. 188–191.
- 4090.** **Гроссман Л.** Бальзак в России // Лит. наследство. – М., 1937. – С. 31–32.
Розд. 5.: Київ. – С. 249–271: іл.
- 4091.** **Киркевич В., Пузиренко О.** По бальзаківських місцях // Веч. Київ. – 1987. – 31 жовт.
- 4092.** **Матвєєва А.** Бальзак у Києві [1847 р.] // Прапор комунізму. – 1989. – 6 лип.
- 4093.** **Савченко Ф.** Бальзак на Україні (1847–1850) // Україна. – 1924. – № 1–2.
Бальзак у Києві – С. 145–146.

Гоголь М.В.
Gogol M.V.

- 4094.** **Бердичевский Я.** Гоголевская мозаика: Странички истории // Кн. обозрение. – 1986. – 30 мая.
- 4095.** **Вересаев В.** Гоголь в жизни. – М.;Л.: Akademia, 1933.
Про Київ у листах до М.А. Максимовича (1833 р.) – С. 126; до О.С. Пушкіна (1833 р.) – С. 127, 131; до М.П. Погодіна (1834 р.) – С. 131.

Про Гоголя в Києві у П.А. Куліша – С. 144. Про Київ у Гоголя з так зв. “Воззвання к генію” – С. 127.

- 4096. Гусєв В.** Туди! Туди! В Київ! У древній, прекрасний Київ!: [Сторінки біогр. М.В. Гоголя] // День. – 1999. – 2 квіт.
- 4097. Лавров Д.** “Древній і прекрасний”: [Київ у житті М.В. Гоголя] // Людина і світ. – 1994. – № 9. – С. 16–22.
- 4098. Лавров Д.** У вдячній пам’яті нащадків: [Київ у житті М.В. Гоголя] // Молода гвардія. – 1985. – 12 лип.
- 4099. Максимович М.** Письма о Кіеве и воспоминания о Тавриде. – СПб., 1871. – 168 с.: вкл. л. ил.
Спогади Максимовича про перебування Гоголя в Києві в 1835 р. – листи 11 і 12. – С. 49, 54–57.

**Гребінка Є.П.
Grebynka T.P.**

- 4100. Лавров Д.** “Люблю я тебе. мила Батьківщино!”: [Україна і Київ у житті і творчості Є. Гребінки] // Людина і світ. – 1994. – № 11–12. – С. 32–37.

**Грибоедов О. С.
Gribojedov O.S.**

- 4101. Базилевич В.М.** Грибоедов у Києві. – К., 1929. – 8 с.
- 4102. Виноградов П.** Грибоедов в Кіеве // Правда України. – 1945. – 14 янв.
- 4103. Волинський С. О.С.** Грибоедов у Києві // Веч. Київ. – 1955. – 15 січ.
- 4104. Грибоедов А.С.** Письма В.Ф. Одоевскому №№ 45, 46 (4–10 июня 1825 г.) // Грибоедов А.С. Полн. собр. соч. / Под ред. и с примеч. Н.К. Пиксанова. – Пг.: Изд-во Разряда изящной словесности АН, 1917. – Т. 3, разд. 2. – С. 174–176.
- 4105. Дубовицький Ю.** Грибоедов у Києві // Культура і життя. – 1969. – 16 січ.
- 4106. Єрофєєв І.** Олександр Грибоедов у Києві. // Україна. – 1945. – № 1. – С. 132.
- 4107. Нечкина М.В.** А.С. Грибоедов и декабристы. – Изд. 2-е. – М.: Изд-во АН СССР, 1951. – Из содерж.: Розд. XVI. Киевское свидание Грибоедова с южными декабристами. – С. 450-471.
- 4108. Панчулидзе С. А.С.** Грибоедов: (Ист. справка) // Рус. арх. – 1904. – № 3. – С. 527–533.
Про зв’язок Грибоедова з декабристами в Києві (1825 р.) за матеріалами слідчого комітету.

Жуковський В.А.
Gzukovsky V.A.

4109. **Гарцман Ш.** Жуковський у Києві // Київ. – 1986. – № 6. – С. 21–24.
4110. **Жуковский В.А.** Дневники / Примеч. И.А. Бычкова. – СПб., 1901.
Перебування в Києві (6–7 жовтня 1837 р.) – С. 364–366.
4111. **Карпенко В.** Хранитель музи Пушкіна: Поет В.А. Жуковський [в Києві] // Наука і суспільство. – 1986. – № 8. – С. 26–29.

Куліш П.О.
Kulich P.O.

4112. **Терлецький В.** Київські листи Куліша // Київ. – 1994. – № 5–6. – С. 130–136.

Лєсков М.С.
Leskow M.S.

4113. **Гроссман Л. Н.С.** Лєсков. Жизнь –Творчество – Поэтика. – М.: Госполитиздат, 1945.
Перебування Лєскова в Києві в 1849–1857 рр. – С. 30–49
4114. **Зотіков О.** Автор “Левши” // Веч. Київ. – 1979. – 17 серп.
Про перебування М.С. Лєскова у Києві.
4115. **Лавров Д.** Справжній Киянин: [Про київ. період життя рос. письменника М.С. Лєскова] // Веч. Київ. – 1985. – 24 серп.
4116. **Лєвандовський Л.І.** Зв’язки з Україною: 16 лют. – 150 років від дня народж. М.С. Лєскова // Київ. правда. – 1981. – 15 лют.
4117. **Лєвандовський Л.** Київські роки: Сьогодні – 150 років від дня народж. М.С. Лєскова // Веч. Київ. – 1981. – 16 лют.
4118. **Лєвандовський Л.І.** Чи вчився Лєсков у Київському університеті? // Рад. літературознавство. – 1976. – № 1. – С. 79–81.
4119. **Лєвандовський Л.** Щоб народи один з одним звикалися: До 150-річчя від дня народж. М.С. Лєскова // Рад. Україна. – 1981. – 15 лют.
4120. **Лєліков М.** Київські роки: 16 лют. – 150 років від дня народж. М.С. Лєскова // Прапор комунізму. – 1981. – 15 лют.
4121. **Лєсков А.Н.** Жизнь Николая Лєскова по его личным, семейным и несемейным записям и памятям. – М.: Госполитиздат, 1954. – 683 с.
Див. про перебування у Києві розд. 5. “Киев” – С. 89–98; розд. 10. “Последняя поездка в Киев” – С. 391–408 та в ін. розд.
4122. **Лєсков Н.С.** Владычий суд: Быль. [Из недавн. воспоминаний] // Н.С. Лєсков. Полн. собр. соч. – 3-е изд.– СПб.: Изд-во А.Ф. Маркса,

1903. – Т. 22. – С. 55– 113.
- 4123. Лесков Н.С.** Кто выгнал на улицу Н.В. Гоголя [П.П. Должиков] // Петербург. газ. – 1887. – № 74.
- 4124. Лесков Н.С.** Печерские антики: [Отрывки из юнош. воспоминаний] // Н.С. Лесков. Полн. собр. соч. – 3-е изд.– СПб.: Изд-во А.Ф. Маркса, 1903.– Т. 31. –С. 3–89. — Відб. з: Киев. старина. – 1883. – № 2–4.
- 4125. Лесков Н.С.** Умершее сословие: [Из юнош. воспоминаний] // Н.С. Лесков. Полн. собр. соч. – 3-е изд.– СПб.: Изд-во А.Ф. Маркса, 1903. – Т. 20. – С. 119–131.
- 4126. Л.Н.С.** Фигура // Н.С. Лесков. Полн. собр. соч. - 3 изд.– СПб: Изд-во А.Ф. Маркса, 1903. – Т. 19. — С. 79–102.
- 4127. Матвеев А.** Лесков – киянин // Прапор комунізму. – 1989. – 3 жовт.
- 4128. Панкеев М.С.** Лесков у Києві: (3 історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1956. – 17 лют.
- 4129. Проценко Л.** Родичі Лескова: Арх. знахідки // Літ. Україна. – 1984. – 12 лип.
- 4130. Пятаков И.** Певец народного бытия: К 150-летию со дня рождения Н.С.Лескова // Правда Украины. – 1981. – 17 февр.

Марко Вовчок
Marko Wovchok

- 4131. Дейч О.** Ой глубокий колодезь, золоті ключі: Нове про діяльність Марка Вовчка в Києві // Київ. – 1983. – № 12. – С. 140–143.
- 4132. Дорошкевич О.К.** Марко Вовчок: Біогр. розвідка // Вовчок Марко. Твори. Т. 4. – К., 1928.
Про життя в Києві О.В. Марковича й Марка Вовчка в 1853–1855 рр. – С. 38–43, 45–53 та перебування в Києві в 1902 р. – С.222–223, 229–230.
- 4133. Хатина** на Куренівці: [Марко Вовчок у Києві] //Веч. Київ. – 1985. – 4 листоп.
- 4134. Чалый М.К.** К биографии А.В. Марковича // Киев. старина – 1894. – № 5. – С. 342–345.
Життя Марка Вовчка в Києві в 1852–1854 рр.

Пушкін О.С.
Pushkin O.S.

- 4135. Артемчук І.** Лікар і поет: Арх. док. свідчать, що наш земляк Є.П. Рудиковський лікував О.С. Пушкіна // Прапор

- комунізму. – 1984. – 4 жовт.
4136. **Безкоровайна Т., Ситенко Л.** Пушкін і Київ // Вітчизна. – 1978. – № 8. – С. 216–218.
4137. **Бережкіна А.** Пушкінськими місцями Києва // Літ. Україна. – 1979. – 12 черв.
4138. **Васюта Т.** Тополи наддніпрянських висот: Пушкін і Київ // Веч. Київ. – 1987. – 9 лют.
4139. **Кибальчич М. О.С.** Пушкін у Києві // Соціал. Київ. – 1937. – № 7–8. – С. 35–40: іл.
4140. **Київські** адреси поета: (До 150-річчя з дня смерті О.С. Пушкіна) // Культура і життя. – 1987. – 11 січ.
4141. **Кисельова Л., Коробчак Л.** Його київські адреси: [Про перебування О.С. Пушкіна в Києві] // Прапор комунізму. – 1987. – 10 лют.
4142. **Кисельова Л.** Київські адреси: [Про перебування О.С. Пушкіна в Києві] // Київ. правда. – 1974. – 6 черв.
4143. **Кисельова Л., Коробчак Л.** Київські адреси поета: До 150-річчя з дня смерті О.С. Пушкіна // Київ. правда. – 1987. – 18 січ.
4144. **Киселева Л., Коробчак Л.** Киевские адреса, [связан. с Пушкиным] // Правда Украины. – 1987. – 9 янв.
4145. **Ковалинский В., Кавецкая Т.** Пушкин в Киеве. – К.: Кий, 1999. – 315 с.: ил. – (Б-ка Музею історії м. Києва).
4146. **Косарик Д.** Пушкін на Україні. – Х.: Мистецтво, 1937.
Перебування Пушкіна в Києві – С. 20–26, 29: іл.
4147. **Кримов В.** Пушкінська спадщина у Києві // Соціал. Київ. – 1936. – № 10. – С. 19–20.
4148. **Макаренко Д., Фалькович В.** Співець російський тут ходив: Пушкінські місця // Веч. Київ. – 1979. – 5 черв.
4149. **Нагібін Ю.** Поет у Києві: Пам'яті Олександра Сергійовича Пушкіна // Веч. Київ. – 1987. – 2 лют.
4150. **Рибаков М.** Парк його імені: Пушкін і Київ // Веч. Київ. – 1987. – 10 лют.
4151. **Рузінова Л.** Кілька неповторних днів: [Про перебування О.С. Пушкіна в Києві] // Київ. правда. – 1987. – 10 лют.
4152. **Серіков А.** Поета світлая печаль // Рад. жінка. – 1981. – № 12. – С. 17.
4153. **Сидоренко О.** Декабристи і Пушкін у Києві // Київ. правда. – 1957. – 7 серп.
4154. **Скуленко І.** О.С. Пушкін у Києві: (З історії нашого міста) // Веч. Київ. – 1954. – 5 трав.
4155. **Таранченко М.** У тиші київських гір: [Про зв'язки О.С. Пушкіна з Києвом] // Сіл. вісті. – 1987. – 29 січ.

- 4156. Федоренко М.** Що за край ...:[Про приїзд О.С. Пушкіна до Києва у 1820 і 1821 рр.] // Київ. правда. – 1986. – 6 черв.
- 4157. Хандрос Б.** Киевская находка: Письма Л.С. Пушкина [брата поэта] к М.В. Юзефовичу // Зеркало недели. – 1999. – 5–11 июня.
- 4158. Цибаньова О.** На берегах Дніпра: [Про перебування О.С. Пушкіна у Києві] // Літ. Україна. – 1974. – 7 черв.
- 4159. Чаговець В.** Київ у житті і творчості Пушкіна // Україна. – 1949. – № 5. – С. 29.
- 4160. Яровий В.** Він був знайомим з Пушкіним: [Про Є.П. Рудиковського – лікаря військ. госпіталю Києва. 1820 р.] // Київ. правда. – 1989. – 11 берез.

Шевченко Т.Г.
Shevchenko T.G.

6.5.14.1. Історичні джерела Historical sources

- 4161. Аскоченский В.** И мои воспоминания о Т.Г. Шевченко // Домаш. беседа. – 1861. – Вып. 33. – С. 645–651.
- 4162. Belina-Kedrzycki J.** Czarna książeczka: Z pamiętników poety / Przepisał, uporządkował i wydał Fr. Rawita-Gawroński // Gazeta Lwowska. – 1917. – 15.II – 27.III. – Nr. 38–70.
- Беліна-Кедрицький Й.** Чорна книжечка. Київ і Шевченко в 1846–1847 рр. (в № 46–50).
- 4163. Дзира Я.** Невідомі джерела шевченківського слова // Молодь України. – 1989. – 11 січ.
- 4164. Лобода [Лебединцев Ф.Г.]** Мимолетное знакомство с Шевченко и мои о нем воспоминания // Киев. старина. – 1887. – № 11. – С. 563–577.
- 4165. Матвєєв А.** Щоб кайдани порвати: Київ. арх., старі період. вид. зберегли подробиці, коли відзначалося 100-річчя від дня народж. Великого Кобзаря // Прапор комунізму. – 1989. – 15 лют.
- 4166. Т.Г. Шевченко** в документах і матеріалах / За ред. Д.Д. Копиці. – К.: Держполітвидав, 1950. – 516 с. – [Арх. упр. МВС УРСР].
- 4167. Т-ский М.** Т.Г. Шевченко и замещение кафедры живописи в Киевском университете: (Заметка по неизданным документам) // Украина. – 1907. – № 2. – С. 250–253.
- 4168. Чалый М.** Речь, произнесенная над гробом академика Тараса Григорьевича Шевченко в Киеве, 7 мая 1861 года. – К., 1861. – 8 с. – Відб. з: “Киев. телеграф”. – 1861. – № 34.

4169. **Чужбинский [Афанасьев] А.** Воспоминание о Т.Г. Шевченко. – СПб., 1861. — Відб. з: Рус. слово. – 1861. – № 5.
Шевченко в Києві. – С. 25–36.
4170. **Шигарин Н.** Воспоминания киевлян о Шевченко и его времени // Б-ка зап. полосы России. – К., 1881. – Т. 1. – С. 1–18.

6.5.14.1.2. Загальні праці General works

4171. **Бахтинський [Сенгалевич] Ф.** По старому Києву: Вулиця, де жив Шевченко // Глобус. – 1931. – № 6, обкл. – С. 2.
4172. **Білан В.Т.** Т.Г. Шевченко в колі Київських педагогів та їх вихованців // Методика викладання укр. мови і літератури. – 1968. – Вип. 3. – С. 192–205.
4173. **Білецький П.О.** Шевченко в Києві: Біогр. нарис. – К.: Держлітвидав УРСР, 1962. – 62 с.: іл.
4174. **Бородин В.** Лелею мое воображение картинами Киева: [Шевченко в Киеве] // Правда Украины. – 1982. – 7 марта. – (Києву – 1500).
4175. **Варда Є.** Великому Кобзареві: Сторінки історії // Веч. Київ. – 1981. – 3 квіт.
4176. **Гамалій Д.** Весняна повинь 45-го: Розвідка про третій приїзд Тараса Шевченка до Києва // Наука і суспільство. – 1988. – № 3. – С. 44–45.
4177. **Гамалій Д.** Загадкові ініціали: [Твір Т.Г. Шевченка “Прогулка с удовольствием и не без морали”: Його оточення людьми тогочас. Росії: К.М. Феофілактів, М.Е. Писарев, О.Г. Петров] // Молодь України. – 1988. – 10 груд.
4178. **Гамалій Д.** Таємничі ініціали “Прогулки”: [Т.Г. Шевченко в Києві в 1845, 1846 рр.] // Літ. Україна. – 1983. – 10 берез.
4179. **Донской Д.** Ходив Кобзар по Києву // Рад. Україна. – 1987. – 7 берез.
4180. **Дорошенко К.** Кобзар у Києві: По шевченків. місцях: [До 150-річчя з дня народж. і 100-річчя з дня смерті Т.Г. Шевченка] // Колгосп. село. – 1961. – 24 січ.
4181. **Жмир В.** З Шевченком по Києву // Україна. – 1980. – № 10. – С. 8–9. – (Києву – 1500).
4182. **Жмир В.Ф.** Шевченко в Києві: Фотопутівник. – К.: Мистецтво, 1984. – 127 с.
4183. **Жмыр В.** Шевченко в Киеве: Фотопутеводитель. – К.: Мистецтво, – 1988. – 127 с. – Рез. англ., фр., нем.
4184. **Жур П.** Дума про Огонь: Из хроники жизни и творчества Тараса Шевченко [Київ, 1845 г.] // Звезда. – 1984. – № 2. – С. 123–166.

4185. **Жур П.** З київських зустрічей [Т.Г. Шевченка] // Літ. Україна. – 1989. – 9 берез.
4186. **Жур П.** Киевские встречи: [К 175-летию со дня рождения Т.Г. Шевченка] // Звезда. – 1989. – № 3. – С. 181–192.
4187. **Жур П.** Шевченківський Київ // Веч. Київ. – 1989. – 23, 27, 28 лют.; 1, 2, 3, 8 берез.
4188. **Жур П.** Шевченківський Київ: Уривок з док. повісті // Прапор комунізму. – 1988. – 25 листоп.
4189. **Засенко О.** Земля, яку сходить Тарас: [Про шевченк. місця на території Києва та прилеглих до нього околиць] // Рад. Україна. – 1991. – 8 берез.
4190. **Иванцов И.** Т.Г. Шевченко — историк-археолог // Ист. журн. – 1939. – № 4. – С. 89–99.
4191. **Іванько І.В.** Роль Т.Г. Шевченка в розвитку суспільної думки в Києві середини ХІХ ст. // Філософ. думка. – 1981. – № 6. – С. 102–111.
4192. **Ільченко О.** Квіти біля підніжжя: [Про вечір пам'яті біля пам'ятника Т. Шевченка в м. Києві] // Прапор комунізму. – 1989. – 14 берез.
4193. **Київ у 1862–1863 рр.** (в № 62–64). Переказ частини щоденника: Щурат В. У Шевченка в Києві в 1846 р. // Укр. голос (Перемишль). – 1927. – № 11–12.
4194. **Коміренко А.** Тут жив Кобзар // Київ. правда. – 1981. – 3 черв.
4195. **Косарик Д.** Київ у житті Шевченка // Київ. правда. – 1945. – 10 берез.
4196. **Кошовий І.Т.** Т.Г. Шевченко в Києві. – К.: Рад. шк., 1941. – 68 с.: іл., портр., вкл. арк. портр. – (Будинок-музей Т.Г. Шевченка в Києві).
4197. **Кричевський В.** Будинок, де жив Т.Г. Шевченко в Києві // Україна. – 1925. – № 1–2. – С. 136–138: іл., вкл. арк. іл.
4198. **Кучерук О.** ...Тараса Григоровича я бачив останній раз у П. Сошенка ... // Хроніка 2000. – 1997. – № 17/18. – С. 146–151.
4199. **Лавров Д.** “Ішов Кобзар до Києва”: [“Золотоверхий Київ” у житті Т.Г. Шевченка] // Людина і світ. – 1994. – № 5–6. – С. 29–33.
4200. **Л[азаревский] А.** Гроб Т.Г. Шевченка в Києве у Христорождественской церкви (7 мая 1861 года) // Киев. старина. – 1894. – № 2. – С. 314–317: ил. на с. 165.
4201. **Левицкий О.** Археологические экскурсии Т.Г. Шевченко 1845–1846 г. // Киев. старина. – 1894. – № 2. – С. 231–244.
4202. **Максименко Ф.** Старий Київ і його околиці в маловідомих малюнках Т.Г. Шевченка // Україна. – 1951. – № 3. – С. 14: іл.
4203. **Медуниця М.** Учитель малювання: [Про зв'язки Т.Г. Шевченка з Київ. ун-том. До 150-річчя з дня народж. і 100-річчя з дня смерті поета] // Молодь України. – 1961. – 7 лют.
4204. **Мердер А.** Мелочи из Архивов Юго-Западного края 1). Шевченко и

- Буяльський домагаються вакансії учителя рисования в Киев. ун-те. Публ. живопис. шк. Буяльського // Киев. старина.– 1901. – № 6. – С. 139–140.
4205. **Міяковський В.** Будинок, зв'язаний з іменем Шевченка // Глобус. – 1926. – № 6. – С. 88–89: іл.
4206. **Никитюк Т.** Пам'ять на віки: Лесков у Києві і його боротьба за пам'ять про Т.Г. Шевченка (1849–1857), 1882 рр. // Літ. Україна. – 1986. – 11 верес.
4207. **Павлюк М.** Дзвонкова криниця: Т.Г. Шевченко у Києві / Розповідає канд. філол. наук М. Павлюк; Інтерв'ю взяв В. Марусик // Веч. Київ. – 1989. – 30 трав.
4208. **Попов П.М.** Шевченко і Київський університет: До 150-річчя від дня народж. поета. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1964. – 79 с.: портр.
4209. **Попов П.М.** Шевченко і Київський університет (1961–1963) // Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського НАНУ, Ін-т рукопису, Ф. 285, 7795 од. зб. (XVI ст. – 1990 р.).
4210. **Порский В.** Шевченко и Киев // Послед. Новости (К.). – 1942. – 9 марта.
4211. **Раєвський С.** Тарас Шевченко і художник Капітон Павлов // Мистецтво. – 1955. – № 5. – С. 36–40: іл.
4212. **Рогоза Б.** Шевченко у Києві: Факти, дати, цитати // Хрещатик. – 1997. – 8 берез.
4213. **Рудько М.** Тарас Шевченко і Київський університет // Веч. Київ. – 1956. – 8 берез.
4214. **Сарбей В.** Т.Г. Шевченко // Веч. Київ. – 1980. – 28 черв.
4215. **Сергієнко Г.Я.** Діяльність Т.Г. Шевченка у Київській археографічній комісії (1845–1847 рр.) // Укр. іст. журн. – 1991. – № 3. – С. 43–54.
4216. **Сергієнко Г.Я.** Шевченко і Київ: Іст.-біогр. нарис. – К.: Дніпро, 1987. – 326 с.
Про Київ див. за покажчиком географічних назв: с. 509.
4217. **Сингаївський М.** Київська Шевченкіана: Шевченко – це назавжди // Прапор комунізму. – 1989. – 8 лют.
4218. **Сімзен-Сичевський О.М.** Шевченківські місця в Києві // Архіт. Рад. України. – 1939. – № 2. – С. 22–23: іл.
4219. **Сірий Я.** Шевченко і Київський університет // Вісті. – 1938. – 3 жовт.
4220. **Сірий Я.** Шевченко – співробітник Київської археографічної комісії 1845–1846 рр. // Пролетар. правда. – 1938. – 8 жовт.
4221. **Слюдикова Т.** Де збиралось товариство: Нове про місцеперебування Т.Г. Шевченка у Києві // Літ. Україна. – 1981. – 10 берез.
4222. **Соломко А.** Останнє побачення: [Про перебування в Києві Т.Г. Шевченка влітку 1859 року] // Київ. правда. – 1987. – 15 берез.

4223. **Студинський К.** До історії взаємин Галичини з Україною в рр. 1860–1873 // Україна. – 1928. – № 2. – С. 6–40.
Про похорон Шевченка – С. 10–12.
4224. **Шевченко** в Києві: (Довідк. матеріал для лекторів-екскурсоводів) / Київ. міське від-ня Т-ва для поширення політ. та наук. знань. – К., 1963. – 74 с. – (До 150-річчя з дня народж. Т.Г Шевченка).
4225. **Ткаченко М.** Київ у творчості Шевченка // Укр. література. – 1942. – № 5-6. – С. 197–212.
4226. **Ткаченко М.** Шевченкові місця на Україні // Укр. література. – 1942. – № 3–4. – С. 192–204.
4227. **Уварова В.** З історії одного будинку: У зв'язку з переказом про Т.Г. Шевченка // Вітчизна. – 1964. – № 6. – С. 217–218.
4228. **Уварова В.М.** Т.Г. Шевченко і Київ: Путівник-довід. – К.: Обл. кн.-газ. вид-во, 1962. – 81 с.: іл.
4229. **Хінкулов Л.** З Шевченківських адрес // Веч. Київ. – 1978. – 9 берез.
4230. **Хинкулов Л.** Реликвии нашей истории: [О пребывании Т. Г. Шевченко в Киеве]: Из прогулок по Киеву // Радуга. – 1966. – № 9. – С. 145–153.
4231. **Центральний державний музей Т.Г. Шевченка:** Проспект. – К., 1941. – 31 с.: іл., портр. – (Наркомос. УРСР).
4232. **Чаговець В.** Великий поет в пам'яті киян // Літ. газ. – 1939. – 17 лют.
4233. **Щербина В.** Шевченко в Києві // Веч. Київ. – 1997. – 7 берез.
4234. **Яременко В.** У Києві на Подолі: [Про оповідання Т.Г. Шевченка “Чернець”, 1857 р.] // Літ. Україна. – 1989. – 9 берез.
4235. **Яцюк В.** “Святий Київ наш великий...”: [Про Т. Шевченка] // Літ. Україна. – 2000. – 9 берез.

6.5.14.1.3. Живопис

Painting

4236. **Афанасьєв В.** Шевченко малює Київ // Київ. – 1983. – № 3. – С. 142–146.
4237. **Зайцев П.** Шевченко – художник в Києві // Искусство в Юж. России. Графика, живопись, художеств. пром-сть. – 1914. – № 1–2. – С. 52–59.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- А.Г. Кн. 1: 3359
 А.Ж. Кн. 1: 3897
 Абаліхін Б.С. Кн. 1: (3582), 3731
 Аббарбарчук С. Кн. 1: 3326, 3360, 3746
 Аббасов А. (Алик) Кн. 1: 3662
 Абессінова О. Кн. 1: 1733
 Аблицов В. Кн. 1: 2730
 Абрамович Д.И. Кн. 1: 2451
 Абрахам В. Кн. 1: 2790
 Абу-Али Ахмед бен Омар иби Дафт Кн. 1: (1023)
 Абу Хамід Кн. 1: (1024)
 Авдусин Д.А. Кн. 1: 1572
 Аверинцев С.С. Кн. 1: 1877
 Авсієнко В. [Авсеєнко В.Г.] Кн. 1: 3914, 3982
 Агапіт Кн. 1: (2233, 2235, 2236)
 Агапіт, діакон Кн. 1: (1663)
 Адаменко А.Г. Кн. 1: 640
 Адамович А. Кн. 1: 1
 Адамович О.В. Кн. 1: 3501
 Аджи Мурат Кн. 1: 971, 972
 Адоратский В. Кн. 1: (2071)
 Адриан, патриарх Кн. 1: (3195)
 Адрианова-Перетц В.П. Кн.1: (1079), 2347
 Азбелев С.Н. Кн. 1: 2348
 Айналов Д.В. Кн. 1: 1699, 734, 2237–2241
 Акимов Н. Кн. 1: 2242
 Акопов А.Т. Кн. 1: (313)
 Аксаков И.С. Кн. 1: (4086)
 Александров Б.В. Кн. 1: (1085)
 Александров О.В. Кн. 1: 2452
 Александрович В. Кн. 1: 3069
 Алексеев А.А. Кн. 1: 4071
 Алексеев В.В. Кн. 1: (341)
 Алексей Михайлович, царь Кн. 1: (3111, 3212)
 Алексієвець Л.М. Кн.1: 2979–2982, 3406
 Алеппский Павел (Халебский П.) Кн. 1: 2707, 3153–3155
 Алешковский М.Х. Кн. 1: 1046
 Ал-Идриси Кн. 1: (1008)
 Алпатов М.В. Кн. 1: (2243, 2244)
 Алферова Г.В. Кн. 1: 3167
 Альтерзон Г.С. Кн. 1: 4021
 Альшиц В.Б. Кн. 1: 2046
 Амартол Георгій Кн. 1: (2480)
 Амельченко В.В. Кн. 1: 1573
 Амфитеатров Я.К. Кн. 1: 3676
 Ананьєва Т. Кн. 1: (3665);
 Анастасия Ярославна Кн.1: (1999, 2007)
 Андреев Н. Кн. 1: 1143
 Андреев П. Кн. 1: 145
 Андреева Л. Кн. 1: (300)
 Андреев О. Кн. 1: (388)
 Андрієвич Я.М. Кн. 1: (3789, 3808)
 Андрієвський О. [Андрієвський А.А.] Кн.1:3099–3101, (3127), 3168, 3169, 3253, 3276–3292, 3327, 3343–3348, 3369
 Андріяшев О. [Андріяшев А.Ф.] Кн. 1: 338, 339, (351), 2617, 3915, 3916
 Андрусів П. Кн. 1: 1788
 Андрусяк М. Кн. 1: 1574
 Андрушко В.А. Кн. 1: 3457
 Андрущак Ф.О. Кн. 1: 743
 Андрущенко М.В. Кн. 1: 3407
 Аникин В.П. Кн. 1: 2349, 2350
 Анисимов В. Кн. 1: 1402
 Аничков Е.В. Кн. 1: 1302–1304;
 Анісімов О.Л. [Анісімов А.Л.] Кн. 1: 146, 147
 Анна Ярославна Кн.1:(1071, 1673, 1702, 1985, 1990–1992, 1994, 1995, 1999, 2002–2004, 2008, 2009, 2012, 2013, 2016, 2019, 2023, 2024, 2026)
 Антипина Е.Е. Кн. 1: 2159
 Антипович К.Є. Кн. 1: 635
 Антогнов С.С. Кн. 1: 151
 Антокольський М. [М.М.] Кн. 1: (373);
 Антоненко А.Д. Кн. 1: 271
 Антоний, архиепископ Кн. 1: (1424)
 Антоні Й. (Ролле) Кн. 1: 3684, (3975– 3977, 3980)
 Антонович В.Б. Кн. 1: (431), 434, (435–447), 501, 537, 565, 707–410, (926), 2539,2618–2620,

- 2650, 2651, 2854–2856
 Антонович Д.В. Кн. 1: 2, 360
 Апанович О.М. [Апанович Е.М.]
 Кн. 1: (453, 448-458), 3102, 3103,
 3408, 3560, 3762
 Аристов Н. Кн. 1: 2100, 2117
 Ариньон Жан-П'єр [Ариньон Ж.П.]
 Кн. 1: 1700, 1876, 1878
 Аркас М. Кн. 1: (1669)
 Армашевский П.Я.Кн. 1: 708, 710,
 (926)
 Арсеньев К.И. Кн. 1: 3561
 Артамонов М.И. Кн. 1: 973, 1575,
 (2184)
 Артеменко І.І. Кн. 1: (31), 842
 Артемова Л. Кн. 1: 843
 Артемчук І. Кн. 1: 4133
 Артюх Л.Ф. Кн. 1: 2160
 Арцибышев Н. Кн. 1: 1879
 Арциховский А.В. Кн. 1: 713
 Асеев Ю.С. [Асеев Ю.С.] Кн. 1: 3,
 148, (361, 407), 844, 2245–2249
 Аскольд, князь Кн.1: (1682–1686,
 1688–1691, 1918, 1919)
 Аскоченский В.И. Кн. 1: 3409,
 562, 3685, 4159
 Астряб О.М. Кн. 1: 2983
 Атлантова Л. Кн. 1: 2732
 Аттіла Кн. 1: (902, 977, 978)
 Афанасьев А.Н. Кн. 1: 2351
 Афанасьев В. Кн. 1: 4234
 Ачкасова В.Н. Кн. 1: 2453
- Б.Д.** Кн. 1: 845
 Бабишин С.Д. Кн. 1: 2206–2210,
 2226, 2454, 2455
 Багалий В.Д. Кн. 1: 2879
 Багалий Д.І. Кн. 1: (3763, 3764),
 3817
 Багалий-Татарина О. Кн. 1: 3763
 Багацький В. Кн. 1: 1789, 2205
 Бадяк В. Кн. 1: 1144
 Бажанов Кн. 1: 3563
 Баженов А.А. Кн. 1: 1519
 Базилевич В.М. Кн. 1: 4–7, 289,
 2832, 3764, 3767, 3930, 4099
 Бакуменко П. Кн. 1: 3911
 Балабуха П. Кн. 1: (3781)
 Балабушевич Т.А. Кн. 1: 2921
- Балакін М.М. Кн. 1: (313)
 Балицький П. Кн. 1: 149, 4044
 Балушок В.Г. Кн. 1: 2930, 2933
 Бальзак О. де Кн. 1: (4087–4091)
 Бальтерманц Д.М. Кн. 1: 362
 Бантыш-Каменский Д.Н. Кн. 1:
 3564
 Барабашев А. Кн. 1: 2621, 2622
 Барабой А.З. Кн. 1: 2541, 3847
 Баран В.Д. Кн. 1: 714
 Баран О. Кн. 1: 2669, 3410
 Бараневич Л. Кн. 1: (844, 3063)
 Баранович Лазарь Кн. 1: (3191)
 Барановский Н.Я. Кн. 1: 3917
 Барац Г.М. Кн. 1: 1735
 Барвінський О. Кн. 1: 747, 1736
 Бардах Й. Кн. 1: 2047, 2880, 2881
 Барладянд-Бирладник В. Кн. 1:
 2415
 Бартольд В.В. Кн. 1: 1006, 1007
 Батий, хан Кн.1:(2046,2052, 2053,
 2062, 2091, 2092, 2096)
 Батовський З. Кн. 1: 3064
 Баторий Стефан Кн. 1: (2653)
 Батушан О.Д. Кн. 1: 150
 Баумгартен Н.А. Кн. 1: 1576,
 1986–1989
 Бахмат К.П. Кн. 1: 641, 682
 Бахрушин С.В. Кн. 1: 1403, 1577
 Бахтинський Ф.(Сенгалеви́ч Ф.)
 Кн. 1: 4169
 Башський К.А. Кн. 1: (422)
 Бегунов Ю.К. Кн. 1: 2712
 Беднарский К. Кн. 1: (87, 3743)
 Безбородов М.А. Кн. 1: 2118–2120
 Безкоровайна Т. Кн. 1: 4134
 Бейлис В.М. Кн. 1: 1008
 Беклешов А.А. Кн. 1: (3852)
 Бекриал Кн. 1: (1025)
 Белгородский А. Кн. 1: 3220
 Белецкий А.А. Кн. 1: 3522
 Беліна-Кедрицький Й. Кн. 1: 4160
 Белічко Е. Кн. 1: 401
 Белов Е. Кн. 1: 1723
 Белодед В.Д. Кн. 1: 1293, 3638
 Белозерский Н. Кн. 1: (3134)
 Белоусов Е.В. Кн. 1: 1737
 Белюгов А.И. Кн. 1: (3678)
 Беляев И. Кн. 1: 1578

- Беляєва С. Кн. 1: 2276
Белькевич Сильвестр Кн. 1: (2710)
Бенюмов Р.Я. Кн. 1: 4024
Бердичевський Я.І.[Бердичевский Я.] Кн. 1: 4092
Береговий В. Кн. 1: (1441)
Бережина А. Кн. 1: 505
Бережинський В.Г. Кн. 1: 1724, 1880–1889, 2121–2123
Бережкіна А. Кн. 1: 4135
Бережкова М.Н. Кн. 1: 1863
Беренштам В. Кн. 1: 3918
Беренштейн-Коган С.В. Кн. 1: 2134
Беретті В.І. Кн. 1: (373)
Беретті О.В. [Беретти А.В.] Кн. 1: (373)
Беринда Памво Кн. 1: (3040)
Берлінський М.Ф. [Берлинский М.Ф.] Кн. 1: 9–14, (459–466, 628), 2623, 2857, 3412, (3698)
Бибиков М.В. Кн. 1: 1009
Билаш Л.О. Кн. 1: 3104
Битнер В.В. Кн. 1: (155)
Бич А. Кн. 1: 846
Бичваров М. Кн. 1: 1260
Бычевский Кн. 1: 3292
Бычко А.К. Кн. 1: 1145, 1293, 2355
Бычков И.А. Кн. 1: (4108)
Бібіков В. Кн. 1: (423)
Бібіков Д.Г. [Бибиков Д.Г.] Кн. 1: (3850, 3851, 3860–3862, 3866, 4001)
Бібіков С.М. Кн. 1: 1146
Білан А.М. Кн. 1: 3565
Білан В.Т. Кн. 1: 4170
Біленький С. Кн. 1: 560, 561
Білецький Л. Кн. 1: 2272
Білецький О.І. [Белецкий А.И.] Кн. 1: 2356, (2474, 3539, 3540)
Білецький П.О. Кн. 1: 4171
Білецький С. Кн. 1: 1514
Білик І. Кн. 1: 448
Білик М. Кн. 1: (388)
Білич Т.А. Кн. 1: 3413
Білодід О.І. Кн. 1: 672, 1864, 2357, 2733
Білозерський В. Кн. 1: (3820)
Білокінь І.П. [Белоконь И.] Кн. 1: 3984
Білокінь С.І. Кн. 1: 152, 330, 506–511, 3088, (3298), 3479, 3498, (3853)
Білоус Н.А. Кн. 1: 2858, 2923
Білоус П. Кн. 1: 1502, 3361, 3362
Білоусов В. Кн. 1: 1738
Біляшівський М.Ф. [Беляшевский Н.Ф.] Кн. 1: (640–652), 683, 684, 715, 716, 748, 3411
Блажейовський Д. Кн. 1: 1295, 1352, 1353, 2791
Бласіус Й.Н. Кн. 1: 3566
Близень В. Кн. 1: 847
Близнець В. Кн. 1: 1047, (1080), 1579
Бліфельд Д.І. Кн. 1: 749, 1580, 2124
Бобе Імре Кн. 1: 974
Бобринський О. [Бобринский А.] Кн. 1: 2321, (3734)
Бобровський Т.А.[Бобровский Т.А.] Кн. 1: (3610), 3919, (3925)
Богачевська-Хомяк М. Кн. 1: 449
Богачек П.Т. Кн. 1: (313)
Богаченко А. Кн. 1: 3732
Боговитинович Б. Кн. 1: (2593)
Боголюбов В.І. Кн. 1: 153
Боголюбський Андрій Кн.1:(1578, 1867, 1868, 2524)
Богусевич В.А. Кн. 1: 750, 751, 848
Богуславський С. Кн. 1: 2456
Бодня О. Кн. 1: 1790
Бодрухин В.М. Кн. 1: 975, 1354, 1581–1583, 1890, 2048, 2049, 2624
Бойко І. Кн. 1: 470, 2101
Бойцов Г.П. Кн. 1: (373)
Бойченко В. Кн. 1: (32), 2734
Болгаринович Г. Кн. 1: (2710)
Болгаринович І. Кн. 1: (2710)
Болгарська Т.Д. Кн. 1: 4072–4074
Болгарський Д.А. Кн. 1: 2341
Болгов В. Кн. 1: (310, 326)
Болеслав II Смелый Кн. 1: (1565, 1745)
Болеслав Храбрый Кн. 1: (1745)
Болик Б. Кн. 1: 1770

- Болотов Г.В. Кн. 1: (3148)
 Болсуновский К.В. Кн.1:752, 1305, 1306
 Болтин И.Н. Кн. 1: (2044)
 Болховітінов Є. [Болховитинов Е.А.], кийв. митрополит Кн. 1: 768, (2568), 2811, 3581, (3662–3672), 3665, 3666
 Бондаренко С. Кн. 1: 2277
 Бондарчук І. Кн. 1: (1937)
 Бондарь Н.Н. Кн. 1: 717
 Бондарь С.В. Кн. 1: 1261, 1262
 Бонч-Бруевич В. Кн. 1: (3816);
 Боплан Гійом Левасер де Кн. 1: 2542,(2579), 3105
 Бордухин В.М. Кн. 1: 1582, 1583
 Борецький Іов Кн. 1: (2725–2729, 2081)
 Борис, князь Кн. 1: (1424, 1783, 2456, 2516)
 Борисенко В. Кн. 1: 3170;
 Борисенко Т.О. Кн. 1: 4045
 Борисковський П.І. Кн. 1: 728
 Борисов В. Кн. 1: (345)
 Борисов І. Кн. 1: (3968, 3992)
 Боровий С.Я. Кн. 1: 4046
 Боровлев А.А. Кн. 1: 44
 Боровський Я.Є. [Боровский Я.Е.] Кн. 1: 567, 753, 754, 760, (786), 849–855, 1147, 1307–1313, 1321, 1347, 1791, 1792
 Бородин В. Кн. 1: 4172
 Бородій М.К. Кн. 1: 2227, 3639
 Бортніков А.І. Кн. 1: 3818, 3819
 Борщак І. Кн. 1: 472, 1990, 4087
 Борщевский В.Г. Кн. 1: 3567
 Боряк Г.В. Кн. 1: 2543, (2571), 2625, 2859, 3106
 Босович В. Кн. 1: 1739
 Бочарніков Д.І. Кн. 1: 473, 1584
 Бошняк А. Кн. 1: 3568
 Бразуль С. Кн. 1: 364, 2333
 Брайловский С. Кн. 1: 2984
 Брайчевський М.Г. [Брайчевский М.Ю.] Кн. 1: (11), 568, 569, 653, 654, (655–661), 685, 686, 755, 856–863, 899, 1048, 1049, 1148, 1355, 1404–1410, 1515, 1516, 1535, (1540), 1569, 1585–1593, 1664, 1684, 1701, 1740, 1793, 2031, 2032, 2102, 2173, 2178, 2211, 2212, 2228, 2250, 2322, 2342, 2358–2362, 2416–2419, 2626
 Браун Ф. Кн. 1: 1050
 Брачев В.С. Кн. 1: 756
 Бременський Адам Кн. 1: (1036)
 Брим В.А. Кн. 1: 2135
 Бронштейн І. Кн. 3: 3569
 Брун-Боніфацій Кн. 1: (1011)
 Брунов Н.І. Кн. 1: 2244
 Бруцкус Й. Кн. 1: 1010
 Брюсова В.Г. Кн. 1: 1836
 Брюховецький В.С. Кн. 1: 2735
 Бублик В.Д. Кн. 1: 154
 Бугай А.С. Кн. 1: (662, 663)
 Буганов В. Кн. 1: 2363
 Бугославский С. Кн. 1: 570
 Будовниц И.У. Кн. 1: 1594, 2457
 Бузало В. Кн. 1: 3293
 Булгаков М.О. [М.А.] Кн. 1: (400)
 БулгаковФ.И. Кн. 1: (3562)
 Булкін М. Кн. 1: 3747
 Булкіна І. [Булкина И.] Кн. 1: 2820;
 Бунге Н.А. Кн. 1: 3920
 Бунге Н.Х. Кн. 1: 3898
 Буранок О.М. Кн. 1: 1741
 Бурачек М. Кн. 1: (360)
 Буруменский О. Кн. 1: (299)
 Буслаев Ф. Кн. 1: 2364
 Буслинский В.А. Кн. 1: 1293
 Бутич І.Л. Кн. 1: (75, 1204), 3569
 Бутич М.І. Кн. 1: 3294
 Бутник-Сіверський Б.С.Кн.1: 3931, 4047
 Бучинский И.Е. Кн. 1: 4041
 Бучинський Б. Кн. 1: 2719, 2792
 Буяльский Кн. 1: (4202)
В.Б. Кн. 1: 502
 В-в Н.М. Кн. 1: 3686
 В.Д. Кн. 1: 3370
 В-р Кн. 1: (1752)
 Валденберг В.Е. Кн. 1: 1595
 Валовський С.В. Кн. 1: (373)
 Ванатович Варлаам Кн. 1: (3225)
 Ванеева Е.И. Кн. 1: 2544
 Ваничек Г.Ф. Кн. 1: 366

- Варда Є. Кн. 1: 4173
 Варченко А.М. Кн. 1: 2944
 Варшавська М. Кн. 1: 515
 Василенко В. Кн. 1: 2269, 2279
 Василенко Г. Кн. 1: 864, 865;
 Василенко Н.П. Кн. 1: 2936
 Василий Иванович, князь Кн. 1:
 (1654)
 Васильев Д. Кн. 1: 757
 Васильев К.Г. Кн. 1: 1411
 Васильев М.А. Кн. 1: 1296, 1314
 Васильева В.Л. Кн. 1: (303)
 Васильевский В. Кн. 1: 1891, 2136
 Васильев О. Кн. 1: 3747
 Васильківський Л. Кн. 1: 3570
 Васильковский Феодосий Кн. 1:
 (2668)
 Васильчикова К.О. Кн. 1: (3656)
 Васнецов В.О. [Васнецов В.]
 Кн. 1: (373), 571
 Васюта Т. Кн. 1: 4136
 Вахрушкин С.В. Кн. 1: (34)
 Введенський Д. Кн. 1: 1149
 Ведель А.Л. Кн. 1: (3519)
 Ведибіда Б. Кн. 1: (302)
 Велецкая Н.Н. Кн. 1: 1315
 Величко С. Кн. 1: 1051, (3136, 3160)
 Велімірович М. Кн. 1: 3207, 3515
 Велічко Ю. Кн. 1: 4062
 Велланський Д.М. (Кавунника) Кн. 1:
 (3639)
 Вельмин С.П. Кн. 1: 758, 759, 976
 Вельтман О. [А.] Кн. 1: 977, 978
 Венгерська В.О. Кн. 1: 3883, 3884
 Венералова М. Кн. 1: 92
 Веніамінова М. Кн. 1: 3571
 Верба І.В. Кн. 1: 598, 599, 616–618,
 (1221)
 Вергелес А.В. Кн. 1: 1499
 Вересаев В. Кн. 1: 4093
 Верещагіна Н. Кн. 1: 1413
 Верещинський Й. [Ю.] Кн. 1: 2793–
 2795, (2805, 2810, 2814, 2815)
 Верзилов А. Кн. 1: 2927
 Верменич Я.В. Кн. 1: 699, 700,
 4038
 Вернадский Г.В. Кн. 1: 1015, 1150,
 1892, (1972), 2050
 Верников М.М. Кн. 1: (3439)
 Вероцкий В. Кн. 1: 1151
 Веселовский А.Н. Кн. 1: 866
 Вестберг Ф.Ф. Кн. 1: 867, 1016
 Вестерфельд Йоган ван (Абрахам)
 Кн. 1: (410, 421, 3064), 3065,
 (3066–3068), 3070
 Ветрова Л. Кн. 1: 194
 Вечерський В.В. Кн. 1: 322;
 Вздорнов Г.И. Кн. 1: 2686
 Вигель Ф.Ф. Кн. 1: 3107
 Виговський М. Кн. 1: 3415
 Виєзжев Р. Кн. 1: 838
 Викторов А.П. Кн. 1: 271
 Викул П. Кн. 1: 2725
 Винар Л. Кн. 1: (467, 468),
 475–478,
 (483, 500), 600, 601, 868, 1011,
 1415, 2229
 Винар Я. Кн. 1: 1152
 Винницький А. Кн. 1: 642
 Виноградов П. Кн. 1: 4100
 Виноградова В. Кн. 1: 424
 Винский Кн. 1: 3386
 Вислобоков К.А. Кн. 1: (3148)
 Висоцький А.М. Кн. 1: 3416
 Висоцький І. Кн. 3: 212
 Висоцький С.О. [Высоцкий С.А.]
 Кн. 1: (373, 664–667), 760, 702,
 1794, 2416, 2420–2422
 Витовт Кн. 1: (2552, 2621, 2622,
 2823)
 Вишневский Д.К. Кн. 1: 3417–3421
 Відонек Н. Кн. 1: 3820
 Вінайкін В. Кн. 1: (388)
 Вінграновський М.С. Кн. 1: 15
 Вінклер Е. Кн. 1: 2796
 Вінтер Е. Кн. 1: 1551
 Вітошинська О. Кн. 1: 1991
 Владимиров П.В. Кн. 1: 2458
 Владимирский-Буданов М.Ф.
 Кн. 1: (2651), 3959, 3985
 Власов О.В. [А.В.] Кн. 1: 293, (373)
 Влодарський Б. Кн. 1: 1893
 Воблий К.Г. [Воблый] Кн. 1: 16,
 293
 Вовина В.Г. Кн. 1: (1086)
 Вовк Т. Кн. 1: 2051
 Вовчок Марко Кн. 1: (4129–4132)
 Водофф В. Кн. 1: 1665

- Возняк М.С. Кн. 1: 2844, 3531, 3821
 Война В. Кн. 1: 2179
 Войтович Л.В. Кн. 1: 1596, 1894
 Войцехівська І.Н. Кн. 1: 526–530
 Войцехівський Ю.В. Кн. 1: 3560, 3762
 Воколек В. Кн. 1: 688
 Волинський С. [Волынский С.Ф.] Кн. 1: 4101
 Волков В. Кн. 1: 1743
 Волков Н.В. Кн. 1: 2459
 Волконський С.Г. Кн. 1: (3799)
 Володимир Великий [Владимир, Владимир Святой], князь Кн. 1: (580, 1219–1221, 1344, 1350, 1357, 1413, 1414, 1416, 1424, 1431, 1441, 1444–1447, 1476, 1493, 1509, 1525, 1677, 1678, 1733–1779, 1895, 2127, 2223, 2339, 2394, 2465, 2468, 2495, 2497, 2508, 3705)
 Володимир Мономах [Владимир Мономах] Кн. 1: (1154, 1836–1862), 1850, (1993, 2454, 2457)
 Володимир Р. Кн. 1: 1417
 Володимир Святославович, князь Кн. 1: (1673)
 Волошин І. Кн. 1: 4075
 Волощенко А. Кн. 1: 3848
 Воробйова І.П. Кн. 1: 2687
 Воронин Н.Н. Кн. 1: 761, 2033, (2184)
 Востоков А. Кн. 1: (2500)
 Вострокнутов Л.Д. Кн. 1: 2180
 Вронський М. К. Кн. 1: 3960
 Врубель М.О. Кн. 1: (373)
 Всеволод Ярославович Кн. 1: (1829)
 Всехсвятський С.К. Кн. 1: 3986
 Втішний А. Кн. 1: 3115
 В'юник А. Кн. 1: 2336, 3029
 Гавличек-Боровский К. Кн. 1: (1491)
 Гаврилюк В.С. Кн. 1: 718
 Гасцький Г. Кн. 1: 3422
 Галаган Г.П. Кн. 1: (3740)
 Галайба В. Кн. 1: 424, 552, 2280, 3656, 3851
 Галактионов А.А. Кн. 1: 1263
 Галицький Данило Кн. 1: (1552, 1830–1835)
 Галімський К. Кн. 1: (360)
 Галіч Д. Кн. 1: 719
 Галковська З.Ю. Кн. 1: (291)
 Галятовський Йонникий Кн. 1: (3551)
 Галяхівський Д. Кн. 1: (3501)
 Гамалій Д.М. Кн. 1: 3358, 4174–4176
 Гамбург Д. Кн. 1: 3295
 Гаммершмид А. Кн. 1: (1237)
 Гамрецький М.М. Кн. 1: 2985
 Гамсахурдія І. [Гамсахурдія І.] Кн. 1: (4052)
 Гамченко С. Кн. 1: 762
 Гандюхіна Л. Кн. 1: 643
 Гапончук Т.Г. Кн. 3: 903, 4034
 Гапусенко І.М. Кн. 1: 870
 Гаран Філіп Кн. 1: (3132)
 Гарат І. Кн. 1: 2343
 Гаріна Ш. Кн. 1: 4056
 Гаркави А. [Гаркави А.Я.] Кн. 1: 62, 871, 1013, 1014, 1744
 Гарцман Ш.М. Кн. 1: 4107
 Гаштолд Олбрахт Кн. 1: (2593)
 Гванін О. (Гваньїні) [Гваньїни А.] Кн. 1: (2597)
 Ге Н.Н. Кн. 1: 3932
 Гедемин Кн. 1: (2623, 2857)
 Гедуєн П. Кн. 1: (3922, 3939)
 Гезе В. Кн. 1: 763, 764
 Гейденштейн Р. Кн. 1: 2545, (2597)
 Гейман В.Г. Кн. 1: (1085)
 Гельзер Х. Кн. 1: 1356
 Генсьорський А.І. Кн. 1: 1124
 Георгий, киев. митрополит Кн. 1: 1503, (1510)
 Геппенер М.В. [Геппенер Н.В.] Кн. 1: 2433
 Гераклитов А. Кн. 1: 3109
 Герберштейн С. Кн. 1: 2546, 2547, (2607)
 Гербільський Г. Кн. 1: 3572, 3748
 Гермайзе О. Кн. 1: 435
 Гермоненко Г.Г. Кн. 1: 265, (309)

- Гертруда Кн. 1: (2327)
 Герцен О.И. [А.И.] Кн. 1: 3933
 Гильденштедт Кн. 1: (3117)
 Гильфердинг А.Ф. Кн. 1: 1745
 Гиргула І. Кн. 3: 372
 Гирич І.Б. (Борисенко І.) Кн. 1: 471, 516, 602, 657, 4066
 Гирич Т. Кн. 1: 516, (2607)
 Гізель І. [Гізель Іннокентий], архимандрит Печерський Кн. 1: 1052, (2596, 2992), 3111, (3226, 3552)
 Гісцова Л.З. Кн. 1: (2555)
 Главак Т.В. Кн. 1: (28, 45)
 Глаголев А. Кн. 1: 3573, (3615)
 Глазунов П. Кн. 1: 1357
 Глебов Кн. 1: (3289)
 Глезна Іона Кн. 1: (2710)
 Гліб, князь Кн. 1: (1424, 1783, 2456, 2516)
 Глубоковский Н. Кн. 1: (3693)
 Глушко С. Кн. 1: 636
 Глушак С. Кн. 1: 1418
 Глущенко А.А. Кн. 1: 1125
 Гнатюк В.М. Кн. 1: 1316
 Гоголь М.В. [Н.В.] Кн. 1: (4092–4097, 4121)
 Годованюк О.М. [Годованюк Е.М.] Кн. 1: 322
 Голб Х. Кн. 1: 872
 Голиков И.И. Кн. 1: 3254
 Голицын Н.С. Кн. 1: 1895
 Голицин Д.М., князь Кн. 1: (3316)
 Голобуцкий В.А. Кн. 1: 2845
 Голобуцкий П.В. Кн. 1: 2986
 Головань І. [Головань І.А.] Кн. 1: 1992
 Головатий Антон Кн. 1: (3169)
 Головащенко М. Кн. 1: (3570)
 Головащенко С.І. Кн. 1: 2683
 Головки О.Б. Кн. 1: 1053, 1419, 1896–1899, 1909, (2749)
 Голод І. Кн. 1: 1789, 2205
 Голомбиовский А. Кн. 1: 3112
 Голохвостов Д.П. Кн. 1: (3815)
 Голуб А.П. Кн. 1: 1317
 Голубев В. Кн. 1: 2103
 Голубев С.Т. Кн. 1: 1153, (2568), 2663,
 2664, 2697, 2698, 2736, 2737, 2797, 2813, 2945, 2987–2989, 3006, 3030, 3227, 3387, 3423–3425
 Голубинский Е. Кн. 1: 1543
 Голубовская Н.П. Кн. 1: 1746, 1839
 Голубовский П.В. Кн. 1: (431), 3574
 Голябек Й. Кн. 1: 3822
 Гончар О. Кн. 1: (362, 400), 1154
 Гончаров В.К. Кн. 1: 765
 Гончарук П. Кн. 1: 3823
 Гопак В.Д. Кн. 1: 2281
 Горбатюк В.Т. Кн. 1: 3824
 Горбач О. Кн. 1: (2738)
 Горбачевский И.И. Кн. 1: 3765
 Горбаченко Т.Г. Кн. 1: 1420, 1421
 Горбачов Д.О. [Горбачев Д.Е.] Кн. 1: 3510
 Горбик В. Кн. 1: (331)
 Гордасевич Р. Кн. 1: 1993
 Гордийчук Н.М. Кн. 1: 3516
 Гординский Я. Кн. 1: 1747
 Гординський С. Кн. 1: 1422
 Гордлеевич Р. Кн. 1: 1993
 Гордон П. Кн. 1: (2531), 3113–3115
 Горелова Л. Кн. 1: 2230
 Горішній П.А. Кн. 1: 766
 Горкавий С.К. Кн. 1: (395)
 Горленко В. (В.Г.) Кн. 1: 3713
 Горленко В.П. (Г[орленко В.П.]) Кн. 1: 3171, 3502, 3523
 Горленко В.Ф. Кн. 1: 3906, 3907
 Горленко Л. Кн. 1: 3371
 Горобець В.І. Кн. 1: 3194
 Городенчук В.П. Кн. 1: 1423
 Городецький В.В. [Городецкий В.В.] Кн. 1: (373, 388)
 Горский А.В. Кн. 1: 1517
 Горський А.А. Кн. 1: 1597
 Горський В.С. Кн. 1: 1264–1271, (1272, 1276, 1277), 1424, 1518, 2460–2462, (2514), 3426, 3770
 Горчакова Е.С. Кн. 1: 17
 Горшков Г. Кн. 1: 1703
 Готун І. Кн. 1: 2053
 Гошкевич В.І. Кн. 1: (668)
 Гошко Т. Кн. 1: 2882, 2883
 Граб В.И. Кн. 1: 673
 Грабар С. Кн. 1: 1693

- Грабарь И. Кн. 1: 2323
 Грабарь Н.Э. Кн. 1: (2253)
 Грабянка Г. Кн. 1: 3116
 Граевский И.С. Кн. 1: 3221
 Гранстрем Е.Э. Кн. 1: 1544
 Грашин А.С. Кн. 1: 3638
 Гребінка Є.П. Кн. 1: (4098)
 Греков Б.Д. Кн. 1: 18, 19, (34, 1084, 1085), 1155, (1211), 1598, 1900, 2054, 2181, 2182, (2184)
 Грибоедов А.С. Кн. 1: (3783, 3787, 3810), 4102, (4099–4106)
 Григораш А.М. Кн. 1: 1126
 Григоренко Т. Кн. 1: 1054
 Григорий, архиепископ Кн. 1: (2705)
 Григорий Философ Кн. 1: (1288)
 Григорович В.І. Кн. 1: (3931)
 Григорович-Барський В. Кн. 1: (3102, 3103, 3129, 3360–3362, 3364–3367, 3590)
 Григорович-Барський І.Г. Кн. 1: (373)
 Гримм, барон Кн. 1: (3122)
 Грипаев В. Кн. 1: 2058
 Гриффіт Ю. Кн. 1: (3592)
 Грицак П. Кн. 1: 1599, 2059, 2060
 Грицак Я. Кн. 1: 479
 Гришин А.Д. Кн. 1: 419
 Грінченко Б.Д. Кн. 1: 1600, 2055–2057
 Гроза А. Кн. 1: 3575
 Гром В. Кн. 1: (453)
 Громов М. Кн. 1: 2659
 Гроссман Л. Кн. 1: 4088, 4111
 Гроте Кн. 1: (370, 4063)
 Грунвальд С. Кн. 1: 1995
 Груневіг Мартин [Груневег М.] Кн. 1: 2550, (2564)
 Грунський М. Кн. 1: 2424
 Грушевська О.О. Кн. 1: 3117, (3341), 3349
 Грушевський М.В. Кн. 1: 3825
 Грушевський М.С. Кн. 1: 20, 21, (49, 51, 429), 436, (469–500), 538, (628), 637, 644, 645, (738), 1055, 1156–1158, 1601, 2551, 2552, (2617), 2628, 2629, (2925), 2990, (3331), 3814
 Грушевський О.С. Кн. 1: 459, 628, 670, 2860, 3826, 3827
 Губін Л. Кн. 1: 2104
 Гудзенко П.П. Кн. 1: (2636)
 Гудзий Н.К. Кн. 1: 2463
 Гудзик К. Кн. 1: 2699
 Гудзяк Б. Кн. 1: 2671, 2798
 Гузенко С. Кн. 1: 1318
 Гула В. Кн. 1: (191)
 Гулак Н.И. Кн. 1: (3845)
 Гулевичівна Галшка (Лозка Л.В.) Кн. 1: (2953, 3002–3004, 3007)
 Гумилев Л.Н. Кн. 1: 979
 Гун А.Л. Кн. 1: (373)
 Гун-фон Оттон Кн. 1: 3576, (3615)
 Гупало К.М. [К.Н.] Кн. 1: (786), 2125
 Гурбик А.О. Кн. 1: 3296
 Гуревич З. Кн. 1: 3828
 Гуревич Ф.Д. Кн. 1: 1602, 2282
 Гуржій О.І. Кн. 1: (1012), 3350
 Гурницький К.І. Кн. 1: 547
 Гусев В. [Гусев В.] Кн. 1: 1685, 1795, 4094
 Гуслистий К.Г. Кн. 1: 22, 293, 1662, 1830, 2105, 2630
 Гущин А.С. Кн. 1: 2283
 Д.В. Кн. 1: 3243
 Д-ский В. Кн. 1: 3211
 Давидови-Раєвські Кн. 1: (3804)
 Даденков М.Ф. Кн. 1: 2946
 Даен Л. [Даен Л.А.] Кн. 1: 158–160
 Даневич С. Кн. 1: (453)
 Данилевич В. Кн. 1: 720
 Данилевич В.В. Кн. 1: 437, 438
 Данилевич В.Ю. Кн. 1: 23
 Данилевский В.В. Кн. 1: 3427
 Данилевский И.Н. Кн. 1: 1298
 Даниленко В. Кн. 1: 873
 Данило Заточеник [Даниил Заточник] Кн. 1: (2461, 2492, 2514, 2515, 2528)
 Данилов В.В. Кн. 1: 553
 Данилова Є.І. Кн. 1: 583, 589
 Данилова Л.В. Кн. 1: 2106
 Данилюк Ю.З. Кн. 1: 626
 Данько М. Кн. 1: 2991

- Даркевич В.П. Кн. 1: 2284
 Дашкевич Н.П. Кн. 1: 874, 1552, 1831, 2368, 2631, 3090
 Дашкевич Я.Р. Кн. 1: 480, 2632
 Дворниченко А.Ю. Кн. 1: 2655
 Девгенієв Кн. 1: (2480)
 Дейч О. [Дейч А.] Кн. 1: 4129:
 Делафріз Д.П. Кн. 1: (2172, 3910)
 Делеган І. Кн. 1: 2161
 Делімарський Р.Є. Кн. 1: 2884–2886, 2897, 3297
 Деллен А.К. Кн. 1: 3961
 Демиденко А.П. Кн. 1: (474)
 Демидов П. Кн. 1: (3656)
 Демут-Малиновський В.І. Кн. 1: (373, 388)
 Демченко Т.П. Кн. 1: 2251
 Денисенко А. Кн. 1: 572, 1536
 Дениско Л. Кн. 1: (3397, 3688)
 Денисов Я.Я. Кн. 1: 1425
 Денісенко Л. [Денисенко Л.] Кн. 1: 3687, 3720
 Дерегус М. Кн. 1: 1725
 Дереза М. Кн. 1: (80)
 Державин Н.С. Кн. 1: 1159
 Деркевич В.П. Кн. 1: 1319
 Деуш А. Кн. 1: 875
 Джаксон Т.Н. Кн. 1: 1017, 1018, 1901
 Джеджула Ю.А. Кн. 1: 1780, 1781, 1996
 Джемс Дж. Кн. 1: (428), 4057, (4056, 4059)
 Джіраудо Дж. Кн. 1: 2992
 Дзенделівський Й.О. Кн. 1: 3533
 Дзира І. Кн. 1: 658
 Дзира Я. Кн. 1: 4161
 Дзюба І., мастер Кн. 1: (373)
 Дзюба Іван Кн. 1: 483
 Дзюба О.М. Кн. 1: 2638, 2937, 2938, 2993, 3031, 3388, 3428
 Дзюбанова Н.М. Кн. 1: 44
 Диденко Т.І. Кн. 1: (1482)
 Дилевський М.М. Кн. 1: 2672
 Дильтей В. Кн. 1: 3389, 3429
 Димник М. Кн. 1: 1796, 1797, 1872
 Дионисий, митрополит Кн.1: (2704)
 Дівочка Онцифор Кн. 1: (2710)
 Дір, кийв. князь Кн. 1: (1682, 1686, 1687, 1689, 1936)
 Длугош Я. Кн. 1: (1029)
 Дмитренко О. Кн. 1: (1951)
 Дмитриев Л. Кн. 1: 2700
 Дмитриев С.С. Кн. 1: (1242)
 Дмитриевский А. Кн. 1: 3714
 Дмитрієв В. [Дмитриев В.Д.] Кн. 1: 3532
 Дмитрієнко М.Ф. Кн. 1: 1056
 Добрынин Г. Кн. 1: 3120
 Добровенко А. Кн. 1: 573
 Добровольський А.В. Кн. 1: (373)
 Добровольський Л.П. Кн. 1: 481, (501–504), 531, 625, 2231, 3733
 Добронета Владимировна Кн. 1: (1986, 1987)
 Добшеич Т. Кн. 1: 3577
 Довбищенко М.В. Кн. 1: 2638
 Довгалевський М. Кн. 1: (3201, 3450)
 Довганюк С. Кн. 1: (1179)
 Довгич В. Кн. 1: (2188)
 Довгорукий И.М. Кн. 1: 3578, 3579
 Довгорукий Ю. [Долгорукий Юрий] Кн. 1: (1785–1787)
 Довженок В.Й. Кн. 1: 861, 1161, 2633
 Довнар-Запольский М.В. Кн. 1: (155, 268, 431), 1162, (1233), 1426, 2634, 2861, (2936)
 Довшук І.В. Кн. 1: 975
 Должиков П. Кн. 1: 3657, (4121)
 Доманицкий В. Кн. 1: 3935
 Домбровська Л. Кн. 1: 1997
 Домбровський О. Кн. 1: 482, 603, 1427, 1603
 Доменський О.В. Кн. 1: 627
 Дондукова-Корсакова Н.А. Кн. 1: (3656)
 Доннерт Е. Кн. 1: 1163
 Донської Д. [Донской Д.] Кн. 1: 4177
 Донцов Д. Кн. 1: 2369
 Дорошенко В. Кн. 1: 4048
 Дорошенко Д. Кн. 1: 2887, 3335;
 Дорошенко К.П. Кн. 1: 4178

- Дорошкевич О.К. Кн. 1: 2272, 4130
 Досталь М. Кн. 1: 3987, 3988
 Доценко Т. Кн. 1: 369
 Драгоманов М.П. Кн. 1: 541
 Драк А.М. Кн. 1: 4076
 Драч І. Кн. 1: 664
 Драчук В. Кн. 1: 2425
 Дригалкін В.І. Кн. 1: 1798
 Дубик І. Кн. 1: 3430
 Дубина І. Кн. 7: 603, 343
 Дубина К. Кн. 1: 293
 Дубинський Д. Кн. 1: 1799
 Дубілей Т. Кн. 1: 3771
 Дубіцький М. Кн. 1: 3962, 3989
 Дубов І. Кн. 1: 1914
 Дубовис М. Кн. 7: 571
 Дубовицький Ю. Кн. 1: 4103
 Дубровина А.Б. Кн. 1: 1605
 Дубровіна Л.А. [Дубровина Л.]
 Кн. 1: 450, (453)
 Думитрашко Костянтин Кн. 1:
 (3720)
 Думка М. Кн. 1: 876, 877, 2232
 Дурова Надія Кн. 1: (3746, 3751)
 Дутка Р.М. Кн. 1: 2285
 Духінський Ф. Кн. 1: 3580
 Духніч В.О. Кн. 1: 1902
 Дюков П. Кн. 1: 342
 Дюмін О.З. Кн. 1: 2183
 Дягилев С.П. Кн. 1: (3502)
 Дяденко В. Кн. 1: 878, (939)
 Дядиченко В. Кн. 1: 2001, 2061,
 3431
 Дяченко В.Д. [Дьяченко В.Д.]
 Кн. 1: 583, 589
 Дяченко О. Кн. 1: (388)
- Еворовский В.Б.** Кн. 1: 1273
 Егберт, архиепископ Трирский
 Кн. 1: (2321, 2327)
 Екатерина П. Кн. 1: 3122, (3123,
 3125, 3133, 3247, 3385)
 Елеонская А.С. Кн. 1: 2465
 Елизавета Ярославна Кн. 1:
 (1999, 2005, 2017)
 Еремін І.П. Кн. 1: 2466, 2467,
 3534
 Еремян С.Т. Кн. 1: 1867
 Ернст Ф.Л. [Эрнст Ф.] Кн. 1: (4,
 152, 189), 370, (505–514, 734),
 3372, 4063
 Есипов Г.В. Кн. 1: 3123
 Еськова І.Б. Кн. 1: (931)
 Ефименко П.П. Кн. 1: 725
- Эварницкий Д.И. Кн. 1: 517
 Эйнгорн В.О. Кн. 1: 3212
 Эпикур Кн. 1: (2999)
 Эрнст Ф. див. Эрнст Ф.
 Эртель А.Д. Кн. 1: 769
 Эфрос Н.Е. Кн. 1: (3524)
- Євминовська А. Кн. 1: (3498)
 Євпраксія Всеволодовна
 (Адельгейда) Кн. 1: (2011, 2015,
 2021, 2022, 2025, 2027)
 Євренів С. Кн. 1: 646
 Євфимія Володимирівна Кн. 1:
 (2014)
 Єгорова С. Кн. 1: 3772
 Єжова В. Кн. 1: 1998
 Єлизавета Петрівна Кн. 1: (3275,
 3301)
 Єльохіна О.О. Кн. 1: 2344
 Ємченко О. [Емченко А.] Кн. 1:
 575
 Єринюк Р. Кн. 1: 3213
 Єрліч Йоахім Кн. 1: 2838, 2839
 Єрофеев І. Кн. 1: 4104
 Єршов В. Кн. 1: 289
 Єрьомін І.П. Кн. 1: (2474)
 Єфремов С. Кн. 1: 3773, 3829
 Єфросина Ярославна Кн. 1: (2010)
- Жадько В.** Кн. 1: 3774
Жаков К.Ф. Кн. 1: (155)
Жарова Л.В. Кн. 1: 2213
Жданов И.Н. Кн. 1: 2370, 2468
Жданов Р.В. Кн. 1: 1429
Жданович Антон Кн. 1: (3296)
Железный А. Кн. 1: 1165; Кн. 11:
 503
Жерневская И. Кн. 1: (2335)
Жиленко І. Кн. 1: 1430
Жилін О. Кн. 1: 1166
Житецький Г.П. [Житецкий] Кн. 1:
 (547), 554, 1127, 2426, 2469
Житецький І.А. Кн. 1: 3811, 3990

- Житецький П.Г. Кн. 1: 2426, 2469
 Жишкович В.І. Кн. 1: 2337
 Жмир В.Ф. [Жмыр] Кн. 1: 2201, 4179–4181
 Жолтовський П.М. Кн. 1: 3073
 Жук Б.К. Кн. 1: 2286
 Жукович П.Н. Кн. 1: 2799, 2800
 Жуковська Л.П. [Жуковская Л.П.] Кн. 1: 2363, 2427, 2428
 Жуковський А. Кн. 1: 2739–2741, (2746, 2754)
 Жуковський В. Кн. 1: (4107), 4108, (4109)
 Жуковський Л. Кн. 1: 3626
 Жур П. Кн. 1: 4182–4186
 Жураковский Г.Е. Кн. 1: 3934
- Здр-кий П.Э. Кн. 1: 3627
 Заборовский Л.В. Кн. 1: 3208
 Заборовський Р. Кн. 1: (3023, 3201, 3205, 3243–3246, 3425)
 Забочень М. Кн. 1: 371
 Забуга М. Кн. 1: 2742, 2995
 Забугин Н.П. Кн. 1: 3920
 Завадинський Т. Кн. 1: 3964
 Завадский Кн. 1: 3936
 Завгородній Ю.Ю. Кн. 1: 1274, 1275
 Завитневич В.З. Кн. 1: 1416, 1431, 1742, 1748, 1749
 Загребельна Н. Кн. 1: 1606
 Загребельний П. Кн. 1: 1057, (1080)
 Заїкін В. Кн. 1: 1432
 Зайончковский П.А. Кн. 1: 3830
 Зайцев В.М. Кн. 1: 2556
 Зайцев П. Кн. 1: 4235
 Закревський М.В. [Закревский Н.] Кн. 1: 24, 25, (515–525, 3171)
 Зализняк Л.Л. Кн. 1: 726
 Замалеев А.Ф. Кн. 1: 1320
 Замлинський В.О. Кн. 1: (75, 1204)
 Запаско Я.П. Кн. 1: 2673
 Заремба С. Кн. 1: 770
 Заруба В. Кн. 1: 429
 Зарудний М.Я. Кн. 1: (399)
 Засенко О. Кн. 1: 4187
 Заседа І. Кн. 5: (699) Кн. 9: 855, 856
- Заславський І.Я. Кн. 1: 3994
 Затворницький Н.М. Кн. 1: 3633, 3766, (3805)
 Затенацький Я.П. Кн. 1: 4055
 Захара І.С. Кн. 1: 2996, (3439)
 Захаревич М. [Н.] Кн. 1: 2214
 Захарченко М.М. Кн. 1: 26, 3937
 Збанацький Ю. Кн. 1: 1167
 Збандуто С.Ф. Кн. 1: 2997
 Звагельський В.Б. Кн. 1: 674
 Звенигородский А.В. Кн. 1: (2287)
 Зверуго Я.Г. Кн. 1: (1909)
 Зеленцов О. Кн. 1: 3747
 Зеньковський В.В. Кн. 1: (3641, 3648)
 Зибиров В.К. Кн. 1: 1800
 Зиков Г.О. Кн. 1: 2433
 Зимин А.А. Кн. 1: (1767)
 Зінкевич О. Кн. 1: (191)
 Зінченко А. Кн. 1: 2727
 Златоструй Кн. 1: 2371
 Златоуст І. Кн. 1: (2695)
 Злотник Ф.Г. Кн. 1: (3493)
 Знаменський Д. Кн. 1: 2906
 Знойко Н.Д. Кн. 1: 1726, 1903
 Знойко О. [А.] Кн. 1: 2373
 Золотоверхова І.І. Кн. 1: 372
 Золотухин Н.М. Кн. 1: 1841
 Зорін В. Кн. 1: 2743
 Зотіков О. [Зотиков А.] Кн. 1: 2635, 4112
 Зотов Конон Кн. 1: (3411)
 Зоц В. Кн. 1: 1168
 Зоценко В.М. Кн. 1: 1705, 1904, 2107, 2139, 2140
 Зубарева В.І. Кн. 1: 2097
 Зубенко-Царьова М. [Зубенко-Царева М.] (Царьова М.В.) Кн. 1: 1170, 2215–2217
- И**вакин И.М. Кн. 1: 1842
 Иванишев Н.Д. Кн. 1: (4017)
 Иванченко А. Кн. 1: (2009)
 Иванчин-Писарев Н. Кн. 1: 1873
 Иванько І.В. Кн. 1: 3190, 4189
 Измайлов В.В. Кн. 1: 3127
 Измайлов І.Л. Кн. 1: 1905, 1906
 Иконникова А.Л. Кн. 1: 169
 Иловайский Д.И. Кн. 1: 1706

- Инокентий, архимандрит Кн. 1: 3660, (3677, 3686)
 Истомин М. Кн. 1: 2888, 3396
 Истрин В.М. Кн. 1: 2477
- Івакін Ю. Кн. 1: 881
 Іван III Кн. 1: (2829)
 Іваненко А. Кн. 1: 555
 Іванеско М.І. Кн. 1: 2744
 Іванова Л. Кн. 1: 1059
 Іванова П.М. Кн. 1: 539
 Іванцов І.О. Кн. 1: (669–671), 882, 1174, 4188
 Іванченко В. Кн. 1: 3877
 Іванченко М. Кн. 1: 3032
 Іванченко Р.П. Кн. 1: 883, 1175–1177, 1608
 Іванченко Ю. Кн. 1: (2740)
 Івасюк М. Кн. 1: (3071)
 Івенс Дж. Л. Кн. 1: 1609
 Ігнаткін І.О. [Игнаткин И.А.] Кн. 1: 167, 168, (185, 186), 206, 771
 Ігнатович Е. [Игнатович Э.] Кн. 1: 884–886, 1694, 2218
 Ігор Ольгович, князь Кн. 1: (1863–1866, 1924, 1936)
 Ігор Старий Кн. 1: (1673)
 Ізяслав Ярославич, київ. князь Кн. 1: (1475, 1565)
 Іконніков В.С. [Иконников В.С.] Кн. 1: (526–536, 3172), 3255, 3256, 3852, (3983)
 Іларіон [Иларион], митрополит Кн. 1: (1503, 1505, 1510, 1514–1519), 1520–1522, (1523–1534, 2460, 2462, 2494, 2522)
 Іларіон, митрополит див. Огієнко І
 Ільєнко І. Кн. 1: 548
 Ільїна Е. Кн. 1: 2375
 Ільченко Ж. Кн. 1: 2732
 Ільченко О. [Ильченко О.] Кн. 1: 4190
 Інгігерд-Ірина-Ганна, дружина Ярослава Кн. 1: 1996
 Іоанн I, митрополит Кн. 1: (1510)
 Іоанн II, митрополит Кн. 1: (1510)
 Іона II Кн. 1: (2710)
 Іона III (Протасович) Кн. 1: (2710)
 Іосиф II (Солтан) Кн. 1: (2710)
- Іосиф III Кн. 1: (2710)
 Іргізов А. Кн. 1: 289
 Ісаєвич Я.Д. [Исаевич Я.Д.] Кн.1: 1750, 2559–2564, 2638, 2947–2950, 2998, 3032, 3034, 3035, 3038, (3105)
 Ісаїв П. Кн. 1: 1434
 Ісидор, митрополит Кн.1: (2719–2722)
 Істомін Ф.П. Кн. 1: 3036
 Іщенко А. Кн. 1: 3749
 Іщенко М. Кн. 1: 647
- Їжакевич І.С. Кн. 1: (360)
 Йез Т.Т. (Мілковський З.) Кн. 1: 3967
 Йонес Г. Кн. 1: 190
 Йосиф, архієпіскоп Кн. 1: 2720
- К-ч С.И. Кн. 1: 3235
 Кабанець Є.П. Кн. 1: 1570, 2745
 Кавалерідзе І.П. Кн. 1: (388)
 Кавецька Т. Кн. 1: 3775, 4143
 Кавтхорн Н. Кн. 1: 2325
 Каганов Е. Кн. 1: 1180
 Кадлубек В. Кн. 1: (1053)
 Кадомська М. Кн. 1: 424
 Казаков О.О. Кн. 1: 2824
 Кайдаш С.Н. Кн. 1: 1999
 Калина В. Кн. 1: 2746
 Калинина Т.М. Кн. 1: 1727, 2141
 Калиниченко Т.Я. Кн. 1: 4024
 Калининцев Ю. Кн. 1: 1685, 1795
 Калитинский А. Кн. 1: 689
 Калінін Ю. Кн. 1: 1323
 Каллаш В.В. Кн. 1: (3524)
 Калокир Кн. 1: (1903)
 Калугин В. Кн. 1: 4058
 Калугін Ю.І. Кн. 1: 3776
 Калюк О.П. [А.П.] Кн. 1: 2126
 Кальницький М.Б. [Кальницкий М.Б.] Кн. 1: 172, 424, 1181, 1360, 3322
 Кальнофойський Атанасій Кн. 1: 2688
 Каманін І.М. [Каманин И.М.] Кн. 1: 2565, 2888–2890, 2952, 3037, 3173, 3396, 3689
 Кампензе А. Кн. 1: 2566

- Канаш В.П. Кн. 1: 173
 Капнинский А. Кн. 1: 1610, 1667
 Капраль М. Кн. 1: (20), 2862
 Капустинский А.Ф. Кн. 1: 3995
 Кара-Васильева Т.В. Кн. 1: 3490
 Карабін Б. Кн. 1: (1669)
 Каракіс Й.Ю. Кн. 1: (373)
 Карамаш С.Ю. Кн. 1: 620, 3432, 4025
 Карамзин Н.М. Кн. 1: 36
 Карасьевич С. Кн. 1: 2000
 Карачківський М.Ф. Кн. 1: 2924, 2925, 3329
 Каргалов В.В. Кн. 1: 1668
 Каргер М.К. Кн. 1: 773–784, (785), 887, 980, 1802, 2064, 2065, (2184)
 Каринский Н.М. Кн. 1: 1128
 Каріннік-Сінклер Н. Кн. 1: 3214
 Карлгоф Е.А. Кн. 1: 3585
 Карлик О. Кн. 1: (80)
 Карпенко В.П. Кн. 1: 4109
 Карпенко Г. Кн. 1: 3586
 Карпини Йоанн де Плано Кн. 1: 2077–2079, (2063, 2082, 2083)
 Карпов А. Кн. 1: 1751
 Карпов Г.Ф. Кн. 1: (2588)
 Карпов С.М. Кн. 1: 3667
 Карський М. Кн. 1: 175
 Касаткін К. Кн. 1: (1256, 2131), 3750
 Касименко А.К. Кн. 1: (29, 30)
 Касіян В. Кн. 1: 3038
 Катренко А.М. [А.Н.] Кн. 1: 45
 Кацпржак Е.И. Кн. 1: 2478, 3535
 Качковський Л. Кн. 1: (1500), 1686
 Качуренко О. Кн. 1: (2221)
 Каштанов С.М. Кн. 1: 1061
 Кашуба М.В. Кн. 1: 2999, 3433, 3434
 Ке де Сент-Эмур Кн. 1: 1994
 Керчинский Авраам Кн. 1: (1744)
 Кибальчич М. Кн. 1: 4137
 Кивлицький Є.[Кивлицький А.]Кн. 1: 3373
 Киевлянин Н.З. Кн. 1: 518
 Кизченко В.И. Кн. 1: 62
 Київський В. Кн. 1: 1611
 Килимник С. Кн. 1: 2162
 Кимбар С., архимандрит Кн. 1: (2666)
 Киприан Кн. 1: (2700)
 Киреев В. Кн. 1: 193
 Киреева Р.А. Кн. 1: 532
 Кирєєв А. [Киреев А.] Кн.1: 3591, 4026
 Кирик Д. Кн. 1: 3642
 Кирил I Кн. 1: (1510)
 Кирил II Кн. 1: (1511, 1550)
 Кирило Кн.1: (2415)
 Кириллов И. Кн. 1: 3130
 Кириллюк Є. Кн. 1: 470, 3832
 Кирка Г. Кн. 1: (2377)
 Киркевич В.Г. Кн. 1: 675, 2357, 3222, 3537, 3751, 4089
 Кирпач А. Кн. 1: 3437, 4027
 Кирпичников А.М. Кн. 1: 1912–1914, 2109
 Кисельов С. [Киселев С.] Кн. 1: (934)
 Кисельова Л. Кн. 1: 4139–4142
 Кисіль Адам [Кисель А.] Кн. 1: (2866, 2867, 2870, 2871)
 Кисіль О.Г. Кн. 1: 53
 Кистанова С. Кн. 1: 648
 Киян О. Кн. 1: 440–442
 Киянський Д. [Киянский Д.] Кн. 1: 791–793, (822), 1184, 1185, 1803, 2142
 Кілессо С.К. [Килессо С.К.] Кн. 1: 397
 Кілієвич С.Р. [Килиевич С.Р.] Кн. 1: 649, 789, 790
 Кінько А.М. Кн. 1: 2376, 2479
 Кіпніс С. [Кипнис С.] Кн. 1: 52
 Кіпріанов А.І. [Киприанов А.И.] Кн. 1: 3997
 Кіржаєва І. Кн. 5: 235
 Кіселичник В. Кн. 1: 2893
 Кістяківський О.Ф.[Кистяковский А.Ф.] Кн. 1: (4006)
 Клебанов В.Н. Кн. 1: (427)
 Клепатський П. Кн. 1: 557, 2640
 Клим Кн. 1: (1510)
 Клименко П. Кн. 1: 3330, 3885
 Климент Кн. 1: (1503, 1511)
 Климент VII Кн. 1: (2566)
 Климент Смолятич див Смолятич Климент II

- Климов В. Кн. 1: 3236
Климовський С.І. Кн. 1: 2894,
2928, 2929
Клімова К.І. [Климова Е.И.] Кн. 1:
3752
Клодт П.К. Кн. 1: (373)
Клодт Т. Кн. 1: (388)
Ключевский В.О. Кн. 1: 54, 55,
1612
Княжевич Б. Кн. 1: 701
Коба Л.А. Кн. 1: 2219
Коваленко Л. Кн. 1: 3132
Коваленский М.Н. Кн. 1: 3133
Ковалинський В.В.[Ковалинский
В.В.] Кн. 1: (94, 309), 486, 519,
629, 630, 2098, 2895, 2896,
3301, 3151, 3152, 3734, 3735,
3870, 3875, 3939, 4143
Коваль Б. Кн. 1: (496)
Коваль І. Кн. 1: 3040
Коваль О.М. Кн. 1: 419
Ковальова Л.І. Кн. 1: 419
Ковальський М. Кн. 1: 2067
Ковальченко И.Д. Кн. 1: (1242)
Когут В.О. Кн. 1: 1753
Кожин Н.А. Кн. 1: 3062
Козак Н.Б. Кн. 1: 2255
Козак С. Кн. 1: 1437, 3753
Козаченко А. Кн. 1: 1438
Козачинський Мануїл-Михайло
Кн. 1: (3224)
Козицький П.О. Кн. 1: 3086
Козлов И. Кн. 1: 3649
Козловський М.Ф. [Н.Ф.] Кн. 1:
362, 398, 399
Козуля О. Кн. 1: 2001, 3002, 3003
Колісниченко Ю. [Колесниченко Ю.]
Кн. 1: 1687, 2002, 2934, 3359
Колодний А.М. Кн. 1: 1359, 2747
Коломінов В. Кн. 1: 3438
Колосов Г.А. Кн. 1: 4028
Колчин Б.А. Кн. 1: (1164)
Коляда І. Кн. 1: 1754, 1804
Комаров М.Ф. Кн. 1: 3833
Коміренко А. Кн. 1: 4192
Конанд К. Дж. Кн. 1: 1361
Кондаков Н.П. Кн. 1: (415, 2267),
2287, 2326
Кондратьев Д.. Кн. 1: 3855
Кондратьева І.В. Кн. 1: 1362,
3690
Кондуфор Ю.Ю. Кн. 1: (31)
Кониський Г. Кн. 1: (3246), 3439
Кониський О.Я. Кн. 1: 558, 559
Константин Багрянородный
Кн. 1: (1028), 1065
Кончаковский А. Кн. 1: 400
Копач О.Ю. Кн. 1: 2377
Копиця Д.Д. Кн. 1: (4164)
Кордуба М. Кн. 1: 489, 1186,
1187, 1915
Кореневский П. Кн. 1: 794
Корецький Ф. Кн. 1: 56
Корзухина Г.Ф. Кн. 1: 1916,
2288, 2289
Коритко Р. Кн. 1: 57, 1750
Корінний М. Кн. 1: 891, 2068
Корнилович М. Кн. 1: 3886
Коробчак Л. Кн. 1: 4139, 4141,
4142
Коровицька А. Кн. 1: 2379
Королева Н. Кн. 1: 2378, (2379)
Король В. Кн. 1: 1613
Корольов І. Кн. 3: (2568)
Корольова Л. Кн. 1: (254)
Короткий В. Кн. 1: 560, 561,
(3963)
Короткова З. Кн. 1: 892
Корчмарик Б. Кн. 1: 3174, 3209,
3517
Косаківський Л. Кн. 1: 2897
Косарик Д. Кн. 1: 4144, 4193
Косік В. [Косик В.] Кн. 1: 1363
Костенко С. Кн. 1: (373)
Костенко-Іванцова Г.І. Кн. 1:
669–671
Костомаров М.І. [Н.И.] Кн. 1:
58, 520, (537–540),
1188, 1614, 1615, 1670–1672,
1755, 1756, 1805, 1832, 1843, 1917,
2380, (2538), 2748–2751, 3018,
3175, 3176, 3237, 3834, (3949)
Коструба Т. Кн. 1: 1364, 1616,
1695, 1728, 1806
Костюк Г. Кн. 1: 487, 488
Котельников Кн. 1: (3834)
Котенко В.Д. Кн. 1: 2110
Котляр М.Ф. [Н.Ф.] Кн. 1: 59, 893–

- 898, 981, 1026, 1066, 1189, 1190,
1278, 1324, 1439, 1505, 1523,
1553, 1617–1621, 1673–1676,
1688, 1782, 1784, 1807–1814,
1833, 1834, 1844, 1869,
1918–1923, 2004–2006, 2334,
2381, 2641
- Котов А. Кн. 1: 1622
Коцак А. Кн. 1: (3533)
Кочан Г.Е. Кн. 1: (1085)
Кочан Н.І. Кн. 1: 2802, 2803
Кочубей Є.В. Кн. 11: (33)
Кошовий І.Т. Кн.1: 4194
Кошій П. Кн. 1: 3911
Кравец О. [Кравець Е.] Кн. 1: 61
Кравець Д. Кн. 1: 1924
Кравцов Д.О. Кн. 1: 3871
Кравченко В. Кн. 1: (1102, 2599)
Кравченко О., протоіерей Кн. 1:
1757
Крась В. Кн. 1: 668
Крайній К. Кн. 1: 430
Кралюк П. Кн. 1: 578, 579
Красовський, генерал Кн. 1: (3755)
Крачковський І. Кн. 1: 549
Крашевський Кн. 1: (3982)
Крашенінніков С. Кн. 1: 3628
Крекотень В.І. Кн. 1: 3538
Крестен О. Кн. 1: 2721
Кривошиин А.М. Кн. 1: (315)
Криворотько А. Кн. 1: 451
Кривошеев Ю.В. Кн. 1: 2069
Крижанівська О.О. Кн. 1: 3257
Крижанівський О.П. Кн. 1: 2674
Криловський А.С. [Крыловский
А.С.] Кн. 1: 3715
Кримов В. Кн. 1: 4145
Кримський А.Ю. [Крымский А.Е.]
Кн. 1: (547–549), 550, (551),
1129–1131, 2430
Крип'якевич І.П. Кн. 1: 899, (2873)
Крисаченко В. Кн. 1: 1441
Кричевец К. Кн. 1: (3292)
Кричевський М. Кн. 1: (2853)
Кричевський В.Г. Кн. 1: 4195
Крыжановский С. Кн. 1: 2290
Крылова М.А. Кн. 1: 1191
Кроковский И. Кн. 1: (3200, 3223)
Кропива П. [Крапива П.Ф.] Кн. 1:
521, 522, 2382, 3004, 3872
Кругликов-Гречаний Л.П. Кн. 1:
727
Круглова Т.А. Кн. 1: 2898–2900
Кругляк Ю.М. Кн. 1: 900
Кудін С. Кн. 1: 1623
Кудрицький А.В. Кн. 1: (47, 332,
334)
Кудрявцев П.П. Кн. 1: 2480, 3440,
3999
Куза А.В. Кн. 1: 1192, 1925
Кузич-Березовський І. Кн. 1: 2007
Кузнецов И. Кн. 1: 3643
Кузьмин А.Г. Кн. 1: 1068
Кузьмин Е.М. Кн. 1: 198, 294,
3491
Кулаковський В.М. Кн. 1: 901,
3135, 3258
Кулаковський П.М. Кн. 1: 2572
Кулеба В. Кн. 1: 3777
Кулжинский Я. Кн. 1: 2383
Кулинек Д. Кн. 1: 1815
Кулинич Д.Д. Кн. 1: 2008
Кулинський М. Кн. 1: 2532, 2585
Кулік І. [Кулик І.] Кн. 1: 3518
Куліш П.О. [Кулиш П.А.] Кн. 1:
1205
Кульмичов Д. Кн. 1: 1868
Кульчицький С.В. Кн. 1: 59, 62,
490
Кумор Б. Кн. 1: 1554
Куник А.А. Кн. 1: 1025
Кунцевич Г. Кн. 1: (3992)
Купайло І. Кн. 1: 1546
Курас Г. Кн. 1: 633
Курінний П.П. Кн. 1: 650, 1442,
1443, 3492
Курочкін О.В. Кн. 1: 2163, 2931,
3908
Кутузов М.І. Кн. 1: (3739, 3750,
3854, 3855, 3857, 3859)
Кухаренко Р.І. Кн. 1: (388)
Куча Ілля Кн. 1: (2710)
Кучер В. Кн. 1: 63–65
Кучерук О. Кн. 1: 2143, 2953,
4196
Кучинський М.В. Кн. 1: 2846,
3259, 4000
Кучкин В.А. Кн. 1: 1926

- Кушаков В. Кн. 1: 1279
Кушинська Л. Кн. 1: 1325
- Л.М. Кн. 1: 3658
Лабинцев Ю. [Лабынцев Ю.] Кн. 1: 3041
Лабунка М. Кн. 1: 1444
Лабунський В. Кн. 1: 2144
Лавров Д.. Кн. 1: 2145, 2384, 4078, 4095, 4096, 4098, 4113, 4197
Лавров Н.Ф. Кн. 1: (1085, 1116)
Лагорд Кн. 1: 3592
Ладинский А.П. Кн. 1: 1845, 2009
Лазарев В.Н. Кн. 1: 2291
Лазаревська К. Кн. 1: 3331, 3629, 3887
Лазаревський О.М. [Лазаревский А.] (А.Л.) Кн. 1: 2976, (3140), 3238, 3398, 3399, 4198; Кн. 2: 915, 940
Лазебник В. Кн. 1: 846
Лакерд Кн. 1: (3764)
Ландсберг Кн. 1: (3781)
Ласоцький В. Кн. 1: 3593
Ласунський О. Кн. 1: 3668
Лауферт И. Кн. 1: 402
Лафон Кн. 1: (4070)
Лашкевич О.С. [А.С.] Кн. 1: (3918)
Лашнюков И.В. Кн. 1: 1846
Лебедев В.И. Кн. 1: (34)
Лебедев Г.С. Кн. 1: 1914
Лебедев О. Кн. 1: 1696
Лебединський Ю.П. Кн. 1: (2852)
Лебединцев А. Кн. 1: 3177, 3260, 3724
Лебединцев Н. Кн. 1: 1193
Лебединцев П.Г. (Л.П.) Кн. 1: 67, 1445, 1446, 1537–1539, 2864, 3005, 3006, 3630
Лебединцев Ф.Г. (Псевдоніми, криптоніми: Лобода Ф., Холмский Братчик, Холмский Старожил, Цыбульский Н., Шнейдер Т., К.Ц., Ц.К.) Кн. 1: 4162
Леванда Ионн, протоиерей Кн. 1: (3222, 3227), 3374
- Левандовський Л.І. Кн. 1: 4114–4117
Левитский Н. Кн. 1: 1447
Левицький Г.К. Кн. 1: (3502–3504, 3510, 3513)
Левицький Г.Ю. Кн. 1: 200, 378
Левицький Д. Кн. 1: (3502)
Левицький О.І. [Левицкий О.] Кн. 1: 2146, 2702, 2804, 3375, 3754, 3835, 3941, 4001, 4029, 4199
Левицький Ю.М. Кн. 1: 1365, 1448
Левін Д. Кн. 1: 199
Левінсон Є.А. Кн. 1: (373, 388)
Лёвочкин И.В. Кн. 1: 2481, 2482
Левченко М.В. Кн. 1: 1028, 1927
Левшин А. Кн. 1: 3594, (3615)
Лейб Б. Кн. 1: 1555, 1556
Леліков М. Кн. 1: 902, 4118
Лельошкін О. Кн. 1: 2010
Лельошкіна О. Кн. 1: 2010
Лемке М.К. Кн. 1: (3933)
Ленченко В.О. Кн. 1: 354
Леонид Кн. 1: 1707, 2431
Леонтович Ф.И. Кн. 1: (2534), 2645
Леонтьєв М.І. Кн. 1: (3316)
Лепша І. Кн. 1: 4067
Леп'явко С. Кн. 1: 2805
Лер-Сплавинский Т. Кн. 1: 903
Лерхе И. Кн. 1: (3171)
Лесков А.Н. Кн. 1: 4119
Лесной С. (Парамонов) Кн. 1: 904, 2386
Леховский Ц. Кн. 1: 68
Лехоцький В.П. Кн. 1: 593–595
Лесков М.С. [Лесков Н.С.], Л.Н.С.) Кн. 1: (4111–4119), 4120–4124, (4125–4128, 4204)
Лимар Е. Кн. 1: 3191
Лимонов Ю.А. Кн. 1: 1029
Линниченко І. [Линниченко И.А.] Кн. 1: 533, 1194, 1449, 1624, 1928
Линчевский М. Кн. 1: 2954
Липа Ю. Кн. 1: 69
Липинський Т. Кн. 1: 8
Лисенко В. Кн. 1: 1847

- Лисенко І. Кн. 1: 2752
 Лисенко М. [Лисенко Н.] Кн. 1: 168, 206, 3778–3780
 Лисенко П.Ф. Кн. 1: 1909
 Лисовский В.В. Кн. 1: 382
 Листопад М. Кн. 1: 1195
 Листопад Я.Г. Кн. 1: 70
 Лисюк Н.А. Кн. 1: 2387
 Лисюк О.О. Кн. 1: 3525, 4079–4081
 Лисяк П. Кн. 1: 71
 Литаврин Г.Г. Кн. 1: 982, 1862, 1929–1934
 Литвин М. (Тышкевич М.) Кн. 1: (2573)
 Литвиненко В.Ф. Кн. 1: 975
 Литвиненко М.А. Кн. 1: 3137, 3138
 Литвинов В.О. Кн. 1: (2688), 3457
 Лихачева В.Д. Кн. 1: 3074
 Лихачов Д.С. [Лихачев Д.С.] Кн. 1: 905, 985, (1079), 1196, 1197, 1450, 1816, 1848, 2188, (2476), 2483–2487
 Лілеєв М.І. Кн. 1: 1625
 Лінницький Петро Кн. 1: (3712)
 Лінка Н.В. Кн. 1: 795
 Лісничка В. Кн. 1: (2221)
 Ліст Ф. Кн. 1: (4067–4069)
 Ліхцов М. Кн. 1: (211)
 Лобанов-Ростов А. Кн. 1: 1071
 Лобачев В. Кн. 1: (1553)
 Лобовик Б.О. Кн. 1: 1359, 1451, 1518, 2462
 Лобода А.М. Кн. 1: 3377, 3942
 Ловмянський Х. Кн. 1: 1692
 Логвин Г.Н. Кн. 1: 72, 201, (361, 375, 407), 907, 2256–2259, 2327, 2690, 3075
 Логінов В. Кн. 1: 3303
 Лозко Г. Кн. 1: 2388
 Лозовий П.П. Кн. 1: 1557
 Ломоносов В.В. Кн. 1: (3427, 3437, 3452, 3455, 3474, 3995)
 Лопата В. Кн. 1: 1708
 Лопушинська Є.І. [Лопушинская Е.И.] Кн. 1: (373)
 Лосицький Ю. Кн. 1: (388), 3007
 Лотман Ю.М. Кн. 1: 1280; Кн. 6: 319
 Лотоцький А. Кн. 1: (1179), 1935–1937
 Лошиц Ю. Кн. 1: 908
 Лубченко Ю. Кн. 1: 1758
 Лугова О. Кн. 1: 3736
 Луїс Дж. Кн. 1: 202
 Лукомський Г.К. [Лукомский Г.К.] Кн. 1: 73, 403, 1366–1368
 Лук'яненко О. Кн. 1: 392
 Лук'янов Кн. 1: (3185)
 Лукьянов И. Кн. 1: 3196, 3197
 Лупейко В. Кн. 1: 2753
 Лурье Я.С. Кн. 1: 1540
 Луцкий Г. Кн. 1: 3836
 Лучицкий И. Кн. 1: 3178
 Любавский М.К. Кн. 1: 2577, 2578
 Любашенко В. Кн. 1: 2821
 Любимов Л.Д. Кн. 1: 2260
 Люта Т.Ю. Кн. 1: 2665
 Лябах М. Кн. 1: 369
 Ляпушкин И.И. Кн. 1: 984
 Ляскоронський В.Г. Кн. 1: 1030, 1849, 1938, 2579
 Лясота Е. [Ляссота Э.] Кн. 1: 2580–2582
 Мавродин В.В. Кн. 1: 985–987, 1199, 1200, 2034, (3427)
 Мавродина Р.М. Кн. 1: 988
 Магура С. Кн. 1: 796
 Маєвський К.Я. Кн. 1: (373, 388)
 Маз Г. Кн. 1: 3198
 Мазепа Іван, гетьман Кн. 1: (3175, 3306, 3368, 3410)
 Мазур П. Кн. 1: (2759)
 Мазюкевич Д.П. Кн. 1: (373)
 Майергойз М. Кн. 1: 74
 Майков П.М. Кн. 1: (3113)
 Макаренко Д.Є. Кн. 1: 676, 4146
 Макаренко М.О. [Н.] Кн. 1: (672–678), 2292, 3076
 Макарий Кн. 1: (1550)
 Макарий, антиохийский патриарх Кн. 1: (3153–3155)
 Макарий (Булгаков), митрополит Кн. 1: 1369, 3691, (3652)
 Макарий П. Кн. 1: (2666, 2710)
 Макарий, епископ Кн. 1: 2713

- Макарий Київський Кн. 1: (2723, 2724)
Макарий (Чорт) Кн. 1: (2710)
Макаров А. Кн. 1: 2905
Макарова Г.И. Кн. 1: (44)
Макарова Т.И. Кн. 1: 2293, 2294
Максименко Ф.П. Кн. 1: (3039), 4200
Максимов Є.В. [Е.В.] Кн. 1: 729
Максимович Г. Кн. 1: (338)
Максимович И. Кн. 1: 203
Максимович Л.Д. Кн. 1: 2189
Максимович М.О. [М.А.] Кн. 1: 75, 76, 350, (552–566), 562, 2489, 2848, 2865, 2955, 2956, 3042–3044, 3595, (3608, 3984, 3990, 3994, 4000), 4002, 4003, (4008, 4012, 4049), 4060, (4093), 4097
Максимович Н.И. Кн. 1: 77
Малаков Д.В. Кн. 1: (398), 4068
Малеванов Н. Кн. 1: 3179
Малеванский Ф.И. Кн. 1: 3223, 3232
Малеин А.И. Кн. 1: (2547)
Малиновський І.О. Кн. 1: 1709
Малицкий Иерофей Кн. 1: (3220);
Малишевський І.[Мальшевський І.] Кн. 1: 1416, 1571, 1710, 1742, 3692
Маліновський М. Кн. 1: 2583
Малюк М. Кн. 1: 2295
Мамаев Н.И. Кн. 1: 3596
Мамонова О. Кн. 1: 2935
Мамутов В. Кн. 1: 2906
Мандзюк І. Кн. 1: 3261
Мандрика М. Кн. 1: 2907
Манзон А.И. Кн. 1: 204
Манізер М.Г. Кн. 1: (373, 388)
Мануйленко А. Кн. 1: 2942
Марахов Г.И. Кн. 1: 3737
Марголин Д. (М[арго]лин Д.) Кн.1: (231)
Маркевич О.П. Кн. 1: 4004
Маркітаненко Т.Ю. Кн. 1: 2957
Марков П.Г. Кн. 1: 563
Маркович О.В. Кн. 1: (4130, 4132)
Маркович Яков Кн. 1: 3119, 3140, 3141, (3147)
Марковский П. Кн. 1: 3725
Марковський М. Кн. 1: 78, 3837
Маркс К. Кн. 1: 2070, 2071
Марочкін В.П. Кн. 1: 2825
Марр М.Я. [Марр Н.Я.] Кн. 1: 909
Мartiнов О.Є. Кн. 1: (4071, 4074)
Мартишев Є. Кн. 1: 1711
Мартос И.Р. Кн. 1: 3921
Марусик В. Кн. 1: (4205)
Марусик Т.В. Кн. 1: 467
Марушак Ю. Кн. 1: 665
Марченко И. Кн. 1: 730
Марченко М.І. Кн. 1: 2190, 2847
Маслов С.І. [Маслов С.И.] Кн. 1: (2474), 2490, 2584, 2598, 3045–3049, 3482, 3542, 3543
Маслов С.П. Кн. 1: 2159
Масон Р. Кн. 1: 2072, 3441
Масютин В. Кн. 1: 3077
Матвеев А. [Матвеев А.] Кн. 1: 4125, 4163
Матвеева А. Кн. 1: 4090
Матвійчук Н.М. Кн. 1: 910, 1817, 2191
Матійко О. [Матийко А.П.] Кн. 1: 659
Матушек О. Кн. 1: 911
Матях В.М. Кн. 1: 3019
Махновець Л.Є. Кн. 1: (906, 1064, 1070), 1072, (1850)
Мацевич Л.С. Кн. 1: (3581, 3666, 3677), 3738
Медвідь В. Кн. 1: 912
Мединцева А. Кн. 1: 2432
Медынский Е.Н. Кн. 1: 2958
Медуница М. Кн. 1: 4201
Мезенцев В.І. Кн. 1: 404, 913, 2111
Мезенцева Г.Г. Кн. 1: 379; 404, 810, 2261, 2296
Мекленбург Г. Кн. 1: (3339)
Меленський А.І. Кн. 1: (373)
Мельник Л.Г. Кн. 1: 45, 990, 3353, 3363
Мельничук О.С. Кн. 1: 1132
Мельничук Я. Кн. 1: (1669)
Мельцер Р.Ф. Кн. 1: (373)
Мердер А. Кн. 1: 3597, 3598, 3891, 4202
Мечев М. Кн. 1: 2335

- Мечинський Б.І. Кн. 1: (2852)
Микешин М.Й. Кн. 1: (373)
Микитась В.Л. Кн. 1: 607, 608,
2491, 3020, 3378
Микола І. [Николай І, імператор]
Кн. 1: 580, (3735, 3971, 3996)
Миколаєнко Т. Кн. 1: 3050
Милов Л.В. Кн. 1: 2192
Милович Л. Кн. 1: 3379
Милорадович Кн. 1: (3739, 4013)
Мильков В.В. Кн. 1: 1281, 1282
Миндалев П. Кн. 1: 2492
Мирзоев В.Г. Кн. 1: 2389, 2493
Миролюбов Ю. Кн. 1: 914–916,
1729, 2390
Мироненко О. Кн. 1: 2453
Мироненко Ф.С. Кн. 1: 204
Миронович Д. (М[иринович] Д.)
Кн. 1: 1772
Миротворцев В. Кн. 1: 2391
Мирошниченко А. Кн. 1: 463
Мирошниченко В.А. Кн. 1: 205
Мисаїл, митрополит Кн. 1:
(2710)
Миславський Кн. 1: (3129, 3590);
Миславський Самуїл
[Миславский Самуил],
митрополит Кн. 1: 79, 3247,
(3248, 3385)
Митюков О.Г. Кн. 1: 80
Митюрів Б.Н. Кн. 1: 2220
Михаїл, Леонтій Кн. 1: (1510)
Михайленко М. Кн. 1: 3051
Михайлина П.В. Кн. 1: 2826
Михайловский Кн. 1: 2262
Михайлюк М. Кн. 1: 1712
Михальченко С.И. Кн. 1: 431, 443
Михальчук Л. Кн. 1: 2866
Мицик Ю.А. [Мыцык Ю.А.]
Кн. 1: 452, (492), 1073, (1102),
2532, 2585, (2599), 2704, 2728,
2755, 3142, 3143, 3199
Мишанич Кн. 1: (1051)
Мишко Д.І. [Мышко Д.И.] Кн. 1:
81, 168, (182), 206, (285), 2073,
2849
Мишулин А.В. Кн. 1: 991
Мыльников А.С. Кн. 1: 3089
Міллер Д.Б. Кн. 1: 1939
Міллер М. [Миллер М.] Кн. 1:
1730
Міляєва Л.С. [Миляева Л.С.]
Кн. 1: 2297
Міранді Франсіско де Кн. 1:
(3161)
Мірошник Г. Кн. 1: 82
Мішнєва О.І. [Мишнева Е.И.]
Кн. 1: 3493
Міяковський В. [Мияковский В.]
Кн. 1: 3781, 3838, 4050, 4203
Мних Иаков Кн. 1: (1767, 1769)
Мнішек У. Кн. 1: (3125)
Мовчан І.І. [И.И.] Кн. 1: 797
Мовчанівський Ф. Кн. 1: 841
Могила Петро [Могила Петр]
Кн. 1: (2697, 2730–2789), 2754,
(2936, 3014, 3145)
Могилянський Арсен Кн. 1:
(3228)
Могилянський М.Я. Кн. 1: (3917)
Могильницька Г. Кн. 1: 581
Могильовський В. Кн. 1: 3782
Модзалевський В.Л.
[Модзалевский] Кн. 1: (3119),
3337, 3504
Можаровська Т. Кн. 1: 2233
Мозговой В.Г. Кн. 1: (336)
Мозолевський Б. Кн. 1: (679)
Мойсей, ігумен [Моисей] Кн. 1:
(2668)
Мокієвський К. Кн. 1: (3306)
Мокрієв Ю. Кн. 1: 1206
Молдован А.М. Кн. 1: 1524, 2494
Молчанов П. Кн. 1: 3244
Молчановский Н. Кн. 1: 3304,
3321, 3631
Мончак І. Кн. 1: 1370, 1371
Мордвінцев В.М. Кн. 1: 2676,
3262
Мордовець І. Кн. 1: (1205)
Мороз О. Кн. 1: 1851
Морозов П.И. Кн. 1: (217)
Москаленко М. Кн. 1: (2471)
Московитинов В. Кн. 1: (3299)
Мостіпака О. Кн. 1: 2959
Мотрос А. Кн. 1: 2011
Моця О.П. Кн. 1: 1207, 1327,
2053, 2147

- Мочалов Кн. 1: (4073)
 Мощенко К. Кн. 1: 651
 Мстислав Володимирович, князь
 Кн. 1: (1784)
 Музиченко П.П. Кн. 1: 2908
 Мулик-Луцик Ю. Кн. 1: 1392
 Муравьев А.Н. Кн. 1: 3599, 3856
 Мурашко М. Кн. 1: (373)
 Муркос Г. Кн. 1: (3153–3155)
 Мусатов С.О. Кн. 1: 1289
 Муханов П.А. Кн. 1: 2586
 Мухин Н.Ф. Кн. 1: 2960, 2961
 Мушинський Л. Кн. 1: 1759
 Мюллер Г. Кн. 1: 1452, 1525
 М'ясківський А. Кн. 1: (2766)
- Н.Б.** Кн. 1: 3263
 Н-й С. Кн. 1: 2922
 Н.Ч. Кн. 1: 207
 Нагібін Ю. Кн. 1: 4147
 Надбережна І. Кн. 4: (608)
 Наддніпрянець В. Кн. 1: 1940
 Назаревський О. А. Кн. 1: 3332,
 3544
 Назаренко А.В. Кн. 1: 917, 1031,
 1453, 1627, 1941, 2074, (2547)
 Назарко І. Кн. 1: 1372, 1760,
 1829
 Наливайко Д.С. Кн. 1: 1942, 3545
 Наливайко С. Кн. 1: 992, 2392
 Намакштанська М. Кн. 1: 83
 Наринская А. Кн. 1: (420)
 Наріжний С. [Нарижний] Кн. 1:
 4005
 Нарушевич А. Кн. 1: 3144
 Наседка И. Кн. 1: (2677)
 Насонов А.Н. Кн. 1: 1074, 1075,
 1208, 2075
 Наталко І. Кн. 1: 662
 Науменко В.П. Кн. 1: 350, 3651,
 3943, 3969, 3970, 4006–4008,
 4051
 Наумов А. Кн. 1: 2714
 Наумовский Г. Кн. 1: 208
 Находкин М.Г. Кн. 1: 2433
 Неелов Н.К. Кн. 1: 209
 Некрасов О.І. [А.И.] Кн. 1: 2298,
 2299, 2338
 Нелидова Е. Кн. 1: 86
- Нельговський Ю.О.
 [Нельговский Ю.А.] Кн. 1: (407)
 Нестор Літописець Кн. 1: (373,
 567– 592, 1123, 1505, 2598)
 Нестуля О. Кн. 1: 512, 634
 Нечкина М.В. Кн. 1: (33, 34, 532,
 3769), 3783–3786, 4105
 Нечуй-Левицький І.С. Кн. 1: 87,
 1677, 2753
 Низовий М. Кн. 1: 3052
 Никандров П.Ф. Кн. 1: 1263
 Никитюк Т. Кн. 1: 4204
 Никифор, митрополіт Кн. 1:
 (1509, 1510)
 Никифорова А.И. Кн. 1: (2349)
 Николаев Н.И. Кн. 1: 4082, 4083
 Николайчик Ф. Кн. 1: 542
 Никольская А. Кн. 1: 2496
 Никольский А. Кн. 1: 3229
 Никольский Н.К. Кн. 1: 1076, 1547,
 2434
 Никон Кн. 1: (1505)
 Никон, иеромонах Кн. 1: 1373
 Никон див. Илларион, митрополит
 Нищинский Д. Кн. 1: (3387)
 Нікітенко М.М. [Никитенко Н.Н.]
 Кн. 1: 1374, 1454, 1541, 1678,
 1761, 1762, 2394, 2495
 Нікітенко Н.М. [Никитенко Н.М.]
 Кн. 1: 1209, 1455–1461, 1506,
 1763, 1818, 1943, 2723
 Ніколаєв В.М. [Николаев В.Н.]
 Кн. 1: (373)
 Ніколенко П. Кн. 1: 2035
 Німчук В.В. [Нимчук В.В.]
 Кн. 1: 2433, 2435, 2436, (2570),
 2691, (2863)
 Нічик В.М. Кн. 1: 2660, 2758,
 2962, 3021, 3442, 3443
 Новак О. Кн. 1: 919
 Новаківська Н.П. [Новаковская
 Н.П.] Кн. 1: 3499
 Новакович Р. Кн. 1: 2234
 Новицкий А.П. Кн. 1: 2263
 Новицкий И. Кн. 1: 2867, 2963
 Новицька М.О. [Новицкая М.А.]
 Кн. 1: 2300–2302
 Новицький О.М. Кн. 1: (3999)
 Новицький Ф.О. Кн. 1: (3979)

- Новокомский Павел Иовий
Кн. 1: 2546
- Новосельский А.А. Кн. 1: (33)
Новосельський А.
(Марцінковський А.)
Кн. 1: 3600
- Новосельцев А.П. Кн. 1: 1032,
1033, 1628, 1679
- Нудьга Г. Кн. 1: 2939, 3180
- Нунап Т.С. Кн. 1: 112, 2127
- Оболенський Д.** Кн. 1: 1944
- Образцов И. Кн. 1: 3475
- Огієнко І. (Іларіон, митрополит)
Кн. 1: (593–597), 1322, 1326,
1764, 3053, 3054
- Оглоблин Н.Н. Кн. 1: 3145–3147,
3181
- Оглоблін О. Кн. 1: 89-91,
(598–605)
- Одоевский В.Ф. Кн. 1: (4102)
- Окара А. Кн. 1: 2760
- Окольський Ш. Кн. 1: 2806
- Оксиюк И.Ф. Кн. 1: 1558
- Олег Віщий Кн. 1: (1673, 1677,
1693–1698, 1918, 1919, 1936)
- Олександр, литов. князь Кн. 1:
(2606)
- Олександр I [Александр I]
Кн. 1: (3563, 3738)
- Олександр II [Александр II]
Кн. 1: (3559)
- Олександренко Д. Кн. 1: 2148
- Олексій Михайлович, цар
Кн. 1: (2868, 3308)
- Олефіренко Г.Г. Кн. 1: 1283
- Олизар Г. Кн. 1: 3602
- Оліфанова Г. Кн. 1: 2497, 3546
- Олянчин Д. Кн. 1: 3224
- Ольга, кийв. княгиня Кн. 1:
(1237, 1424, 1444, 1677,
1699–1722, 1936)
- Омельченко В. Кн. 1: 605
- Омькин Г.И. Кн. 1: 1945
- Онищенко О.С. Кн. 1: (3397)
- Онкович Г. Кн. 1: 92
- Онопрієнко В. Кн. 1: 702
- Опарина Т.А. Кн. 1: 2677
- Орач Н. Кн. 1: 698
- Орлов А. Кн. 1: 1852, 2498, 2499,
(3812)
- Орлов Р.С. Кн. 1: 1328, 2264,
2304
- Орловский П., протоиерей
Кн. 1: 3215, 3245, 3669, 3674
- Оргинський І. Кн. 1: 1375
- Осадчий Р.М. Кн. 1: 743
- Осетров Е.И. Кн. 1: 2193
- Осипов А.П. Кн. 1: 3876
- Остен-Сакен Кн. 1: (3758)
- Острогорский Г.А. Кн. 1: 1765
- Остромиров Кн. 1: (2331)
- Отрощенко В. Кн. 1: 2051
- Павел I, імператор** Кн. 1: (3656)
- Павленко С. Кн. 1: 1946, 2502,
3306
- Павленко Ю.В. Кн. 1: 1329
- Павлинов А.М. Кн. 1: 1377
- Павлов А.С. Кн. 1: 1542
- Павлов Капітон Кн. 1: (4209)
- Павлов П.В. Кн. 1: (3847, 3961)
- Павлов-Сильванский Н. Кн. 1:
1212
- Павловський В. Кн. 1: 703
- Павлуцкий Г.Г. Кн. 1: 1378, 1379
- Павлюк М. Кн. 1: 4205
- Пазяк Н.М. Кн. 1: 1380, 2395
- Пак Н.И. Кн. 1: 3494
- Паламарчук Г.П. Кн. 1: 1766
- Палеолог Софія Кн. 1: (2829)
- Палієнко В. Кн. 1: 2850
- Панасюк Л. Кн. 1: 2909
- Панашенко В.В. Кн. 1: 2827, 3264
- Панкєєв М.С. Кн. 1: 4126
- Панкратьев П.П. Кн. 1: (3867)
- Пантелеев Л. Кн. 1: 4010
- Пантелеймон, целитель Кн. 1:
(1821)
- Панчулидзеv С. Кн. 1: 3787,
4106
- Пападакіс А. Кн. 1: 1559
- Парамонів С. Кн. 1: 1714
- Парійський Є. [Парийский Е.]
Кн. 1: 1213
- Парфений, инок. Кн. 1: 3604
- Парфінюк Р. Кн. 1: 919
- Пархоменко В.О. [В.А.] Кн. 1:

- 1214, 1462, 1913, 1925, 1947,
3307
- Пархоменко І. Кн. 1: 3670, 4064
- Пасечник К. Кн. 1: 92
- Паславський І.В. Кн. 1: 1284,
2661, 2678, 2762, 2940, 2965
- Пасько А. Кн. 1: 94, (1376, 1414,
1626, 1856, 2003)
- Паталах О. Кн. 1: 1948
- Патрило Ізидор Кн. 1: 1770
- Пауткин А.А. Кн. 1: 1629
- Пашуто В.Т. Кн. 1: 1077,
1630–1632, 1949, 1950, 2076,
2106, 2828
- Пащенко Ф.Д. Кн. 1: 4039
- Певницкий В.Ф. Кн. 1: 3679,
3680, 3944
- Пейчев Б. Кн. 1: 1260
- Пекарский П.П. Кн. 1: 3476
- Пеленський Я. Кн. 1: 1463,
1560, 1561, 2590, 2829
- Пелех П.М. Кн. 1: 3008, 3444
- Пелешенко Ю.В. Кн. 1: 2705,
2715, 2722
- Перга Т. Кн. 1: 2012
- Пергаменщик Б. Кн. 1: 3788
- Перевощиков В. Кн. 1: 3239
- Перетц В.М. [В.Н.] Кн. 1: (2456),
2505, 2706, 2808, 2822, 2868,
3009, 3200, 3201, 3308, 3526
- Перхавко В.Б. Кн. 1: 2149
- Пестов О. Кн. 1: 3789
- Пестунов А. Кн. 1: (191)
- Петр І Кн. 1: (3130, 3185,
3254–3256, 3266, 3270)
- Петренко М.З. Кн. 1: 3495
- Петрижицький І. Кн. 1: (2974)
- Петриченко М. Кн. 1: 1689
- Петров А.М. Кн. 1: 3816
- Петров В. Кн. 1: 800, 801, 920,
1215, 3839
- Петров М.І. [Н.И.] Кн. 1: 95,
407–410, (606–615), 609–611,
732, 1330, 1416, 1742, 1771,
2692, 2807, 2977, 3010, 3011,
3022, 3066, 3233, 3240, (3385),
3400, 3401, 3445–3451, 3505,
3527, 3547, 3548, 3693, 3716,
3717, (3719)
- Кн. 1: (4175)
- Петров П. Кн. 1: 3726
- Петров С.С. Кн. 1: 96
- Петров Я. Кн. 1: 1331
- Петровский М.П. Кн. 1: 1526
- Петровский Н. Кн. 1: 2716
- Петровский С. Кн. 1: 308
- Петровський М.М. [М.Н.] Кн. 1:
97, (1060), 2840, 2851
- Петровський О. Кн. 1: 3739
- Петрук В. Кн. 1: 1731
- Петрунь Ф. Кн. 1: 2647
- Петрухин В.Я. Кн. 1: 1078, 1216,
1465
- Петрушевич А.С. Кн. 1: 2679
- Петрушевский В. Кн. 1: 3519
- Петухов Е.В. Кн. 1: 2506
- Пештич С.Л. Кн. 1: 2591
- Пещак М.М. Кн. 1: (2549)
- Пивоваров Г. Кн. 1: (3304, 3335)
- Пиксанов Н.К. Кн. 1: (4102)
- Пилипчук І. Кн. 1: 2013
- Пилипюк Н. Кн. 1: 3549
- Пиріг Р.Я. Кн. 1: 493
- Пирко В.А. Кн. 1: 1633
- Пирогов М.І. [Н.И.] Кн. 1:
(4025–4027, 4029, 4030), 4031,
(4032–4034, 4036, 4037)
- Писарев С. Кн. 1: (3202)
- Писаренко Ю.Г. Кн. 1: 1332,
1819, 2164, 2400, 2592
- Писарев М.Е. Кн. 1: (4175)
- Пискорский В. Кн. 1: 4011
- Пихоя Р.Г. Кн. 1: 1034
- Пыпин А. Кн. 1: 543
- Півторак Г. Кн. 1: 1133
- Підгора Кн. 1: 401
- Пікож А.П. Кн. 1: 3873
- Пінчук Ю.А. [Пинчук Ю.А.] Кн.
1: 544, (1615, 1755, 1917)
- Піскіжова В. Кн. 1: 1333
- Платер Ф. Кн. 1: (3926, 3929)
- Платон, митрополит Кн. 1:
(3616, 3661)
- Платон (Левшин), митрополит
Кн. 1: 3605, (3659)
- Платонов С.Ф. Кн. 1: 1715
- Плачинда С. Кн. 1: 667, 921, 922,
2910

- Плетенецкий Е. Кн. 1: (2664, 2698, 2706)
Плетнева С.А. Кн. 1: 2293
Плечко М. Кн. 1: 923
Плигунов А.И. Кн. 1: 1507
Плохий С.М. Кн. 1: 2674
Пляшко Л.А. Кн. 1: 99
Побожій С.І. Кн. 1: 513
Повстенко О. Кн. 1: 411, 1716
Погодин М.А. Кн. 1: 584, 1634, 2150
Погодин М.П. Кн. 1: 1217, 1680, 2848, 3608, 4093)
Погуляйло С. Кн. 1: (2221)
Поджіо, брати Кн. 1: (3774)
Подольян Ф.П. Кн. 1: 3365
Подскальський Г. Кн. 1: 1466
Поздеев И.В. Кн. 1: (3251)
Позняк П.І. Кн. 1: 104, 158–160, 380, 412, 1381, 3874
Позняк С.В. Кн. 1: (377), 1952
Покровский М.Н. Кн. 1: 1218, (3768)
Покровский Н.В. Кн. 1: 2305
Покровский С. Кн. 1: (3581, 3666)
Полевой Н.Я. Кн. 1: 1865
Полевой П.Н. Кн. 1: 105, 2174
Полетика Г.А. Кн. 1: (2976, 3125)
Поліщук В. Кн. 1: 1953
Поліщук О. Кн. 1: 371
Поліщук Ф.М. Кн. 1: 2507
Половко І. Кн. 1: 4042, 4043
Половой И.Я. Кн. 1: 1954
Полонська-Василенко Н.Д.
[Полонская-Василенко Н.Д.]
Кн. 1: 106, 107, 432, (616–618), 1219–1221, 1382, 1468–1471, 1527, 1548, 1690, 1691, 1717, 1772, 1785, 1955, 2014, 2015, (2741)
Полотнюк Я.Є. Кн. 1: 2707
Поляков Л.В. Кн. 1: 1285
Пономарев С.И. Кн. 1: 413, 564, (1194), 1222, 3607, 3608, 3902, 4012
Пономаренко Л.А. Кн. 1: 108, 993, 1083, 2151, 2595, 2911
Попов Н.А. Кн. 1: (2535, 2835, 3093)
Попов П. Кн. 1: 3483–3486, 4206, 4207
Попович М.В. Кн. 1: 1286, 1334
Поппе А. Кн. 1: 1472–1474, 1508, (1513), 1562, 1563, 1681, 1956, 2437, 2693
Попруженко Е. Кн. 1: (3676)
Порский В. Кн. 1: 4208
Портнова Т. Кн. 1: 612
Постолов М.П. Кн. 1: 4032
Постоловский Г.Ф. Кн. 1: 3609
Потебня А.А. Кн. 1: 1335, 1336
Потемкин Г.А. Кн. 1: (3364)
Почаський С. Кн. 1: 2763, 2764, 3012
Прахов А.В. Кн. 1: (373), 2265
Пресняков А.Е. Кн. 1: 1223, 1957, 2648
Прибега Н. Кн. 1: (389, 426)
Приворотський Я. Кн. 1: 2080
Прилежаева-Барская Б.М. Кн. 1: 1224
Приселков М.Д. [Н.Д.] Кн. 1: 585, 1035, 1086, 1087, 1299, 1383, 2680, 3652
Пристайко В. Кн. 1: 494
Приступко Н. Кн. 1: 802
Прицак Л. Кн. 1: 1287
Прицак О. [Прицак О.] Кн. 1: 495, 496, 872, 924, 925, 994, 1088, 1384
Прокопович В. Кн. 1: 2912; Кн. 3: 730
Прокопович Н. Кн. 1: 109
Прокопович Феофан Кн. 1: (3018–3028), 3023, 3024
Пропп В.Я. Кн. 1: (2352)
Протопопов С. Кн. 1: 1854
Прох Л. Кн. 1: 3477
Прохоров В. Кн. 1: 2165
Процак Р. Кн. 1: 1875
Проценко Л.А. Кн. 1: (619–624), 4127
Прудников Кн. 1: 3945
Пузиренко О. Кн. 1: 4089
Пузіна Й. Кн. 1: 2081
Пулавський К. Кн. 1: 2869
Путилов Б.Н. Кн. 1: (2352)
Путілов В.К. Кн. 1: 2840

- Пуцько В.Г. [Пуцко В.Г.] Кн. 1: 2194, 2306–2310, 2329, 3079, 3506
- Пучко А. Кн. 1: 424
- Пушкін Л.С. Кн. 1: (4155)
- Пушкін О.С. Кн. 1: (4093, 4109, 4133–4158)
- Пшедзецький А. Кн. 1: 2583
- Пясковський Д.В. Кн. 1: 4014, 4015
- Пятаков И. Кн. 1: 4128
- П'ятериков С.В. [Пятериков С.] Кн. 1: 412
- Р.** Кн. 1: 551
- Р-в Н. Кн. 1: 414; Кн. 6: 141, 452
- Рабинович М.Г. Кн. 1: 2396
- Равіта-Гавронський Ф. (Оришовський) Кн. 1: 110, 2195, 2809, 2833, 3610, 3925, 3946, (4160)
- Радецкий В. Кн. 1: 3727
- Радевич-Винницький Я. Кн. 1: (2013)
- Радивилівський Антоній Кн. 1: (3538, 3546)
- Радишевський Р. Кн. 1: 2810
- Радченко О.Д. [Радченко А.Д.] Кн. 1: 2016–2018
- Расвський М.М. Кн. 1: (3749, 3753, 3756, 3793)
- Расвський С. [Раевский С.] Кн. 1: 4209
- Развидовский П. Кн. 1: 2811
- Ракитин Н. Кн. 1: 3695
- Раковицький І.Д. Кн. 1: 1820
- Рамм Б.Я. Кн. 1: 1564
- Рапов О.М. Кн. 1: 1476, 1565, 1635, 1958, 2036
- Растреллі Б.-Ф. Кн. 1: (373, 388)
- Раушенбах Б.В. Кн. 1: 1477, 1959
- Ребіндер Б. Кн. 1: (2365)
- Ревуцький Д. Кн. 1: 350
- Редин Е.К. Кн. 1: 613
- Рейд А. Кн. 1: 1385
- Репецька В.К. Кн. 1: 2438
- Реріх М.К. [Рерих Н.К.] Кн. 1: 1226, 1821
- Речмедін І.О. Кн. 1: 111, 224, 225, 718
- Решодько Л. Кн. 1: 497
- Резакевич К. Кн. 1: 2765, 2766
- Ржевуський А. Кн. 1: 3926
- Ржига В.Ф. Кн. 1: 2175
- Рибак Н. Кн. 1: 1227
- Рыбаков Б.О. [Рыбаков Б.А.] Кн. 1: (33, 680, 681), 803–805, 927–934, 995–999, 1092, (1210), 1228–1230, 1338–1341, 1636–1640, 1823, 1870, 1961, 2037, 2128, 2166, 2167, (2192), 2196, 2311, 2363, 2397, 2812, 3067
- Рыбаков М.О. [Рыбаков М.А.] Кн. 1: 112, 3310, 3528, 3878, 3892, 4084, 4148
- Рибалка І.К. Кн. 1: 1000
- Рибалко В. Кн. 1: 1822, 2767
- Рибинський В. [Рыбинский В.П.] Кн. 1: 2709, 2681, 2682, 2709, 3681
- Ригин А.С. Кн. 1: 3644
- Риков В.І. Кн. 1: (388)
- Рилээв К.Ф. Кн. 1: (3781, 3794, 3796–3698, 3803)
- Рильський М.Т. [Рыльский М.] Кн. 1: 113
- Ричка В.М. [Рычка В.М.] Кн. 1: 1093–1096, 1240, 1300, 1327, (1358, 1376), 1386–1391, (1414), 1478, (1626), 1641–1644, 1855, 1856, 1874, 1960, 2019–2021, 2113, 2167, 2812, 3067
- Рыболовский А.П. Кн. 1: 3225
- Рыдзевская Е.А. Кн. 1: 1824, 1962
- Рыжков Н. Кн. 1: 3380
- Рыков Ю.Д. Кн. 1: 1288
- Різник О. Кн. 1: 2911,
- Рінберг В.Л. Кн. 1: 2508
- Ркліцький С.В. Кн. 1: 114, 1231, 2649
- Робінсон А.М. [А.Н.] Кн. 1: 2398, 2509, 2510
- Ровинский В.А. Кн. 1: 3503
- Рогожин А. Кн. 1: 1825
- Рогожников И. Кн. 1: 3653
- Рогоза Б. Кн. 1: 1857, 4210
- Рогоза Михайло Кн. 1: (2662,

- 2710)
 Рогозинский А. Кн. 1: 2596
 Рогозинський В. Кн. 1: 1206
 Роготченко О. [Роготченко А.]
 Кн. 1: 61
 Родаченко І.Ю. Кн. 1: 935, 936
 Рожанівський В. [Рожановский В.]
 Кн. 1: 463, 3339
 Рождественский Ф. Кн. 1: 3248
 Рождественский Ю.Т. Кн. 1:
 3645
 Рожнецкий С. Кн. 1: 937
 Розанов С.П. Кн. 1: 1826, 2022
 Розен В. Кн. 1: 1025
 Розлачева К. Кн. 1: (3625)
 Розов Н.Н. Кн. 1: 1528, 1529,
 2511
 Романець Д. Кн. 1: 2768
 Романов Б.А. Кн. 1: (1079, 1085),
 2176
 Романов В. Кн. 1: 1758
 Романова О.А. Кн. 1: (3656)
 Романови, царств. дім [Романовы]
 Кн. 1: (2875, 3184, 3706)
 Романович-Славатинский А.В. Кн. 1:
 3973, 4017
 Романовський В.О. Кн. 1: (3152),
 3311
 Ромберг Кн. 1: (4070)
 Роменець В.А. Кн. 1: 1289
 Ромер Ф.Э. Кн. 1: 3974
 Рослый И.М. Кн. 1: 224, 225
 Роспанд С. Кн. 1: 938
 Роте Г. Кн. 1: 3156
 Рубан А. Кн. 1: 3487
 Рубинштейн С.Ф. Кн. 1: 3312
 Рубінштейн Н.Л. Кн. 1: 1232,
 1645
 Рубрук В. де Кн. 1: (2082, 2083),
 2084
 Рудиковський Є.П. [Рудыковский
 А.П.] Кн. 1: (3730), 3927,
 (4133, 4158)
 Рудинський М. Кн. 1: 734
 Руднев В. Кн. 1: 1773
 Рудник В. Кн. 1: 663, 939, 3790
 Рудніцький Вл. Кн. 1: 3975–3977
 Рудольф II Кн. 1: (2582)
 Рудько М. Кн. 1: 3452, 4034,
 4211
 Рузінова Л. [Рузинова Л.] Кн. 1:
 115, 1479, 3157, 3158, 3182, 4149
 Рукавіцина-Гордзієвська Є.В.
 (Рукавіцина Є.) [Руковицина
 Е.В.] Кн. 1: (3664)
 Руліковський Едвард-Леопольд
 Кн. 1: (625)
 Рулін П. Кн. 1: (3740)
 Русаков М.Г. Кн. 1: 224, 225
 Русанівський В.М. [Русановский
 В.М.] Кн. 1: 1134–1138,
 2439–2442, 2512
 Русанова И.П. Кн. 1: 1342, 1343
 Русина О.В. Кн. 1: 2085, 2086,
 2913
 Руска А.І. Кн. 1: (373)
 Русов С. Кн. 1: 1344
 Русова С.Ф. Кн. 1: 119
 Рута О. Кн. 1: (2377)
 Рутковський Кн. 1: (3625)
 Рюрик Кн. 1: (1692)
 Рюриковичі Кн. 1: (1576, 1577,
 1596, 1627, 1650, 1988)
 С.Р. Кн. 1: 2769
 Сабодан В.М. див.
 Володимир, митрополит
 Савич А. Кн. 1: 2941, 2966
 Савичев М. Кн. 1: 3791, 3792
 Савченко С. Кн. 1: 3170
 Савченко Ф. Кн. 1: 4091
 Савчук С. Кн. 1: 1392
 Сагайдак М.А. Кн. 1: 670, 735,
 754, (786), 807, 1234, 1827
 Сагайдачний, гетьман Кн. 1:
 (2949)
 Саган О.Н. Кн. 1: 2683
 Садовский Кн. 1: 3947
 Саєнко Р. Кн. 1: (1817)
 Сажин М.М. Кн. 1: (402), 416,
 (418, 2333, 4065)
 Сакович А. Кн. 1: 2694
 Сакович Л.Т. Кн. 1: 3890
 Сала Е. Кн. 1: (373, 388)
 Сала Р. Кн. 1: (373)
 Сам Кн. 1: 120
 Самойленко О.О. Кн. 1: 3869
 Самойлов В.К. Кн. 1: 2222

- Самойлов Н. Кн. 1: 226
Самойлович Кн. 1: (3176)
Самойловський І.М. Кн. 1: 523,
808–815, 940, 3357
Самоквасов Д.Я. Кн. 1: 941,
(3093)
Самчевський І. Кн. 1: 3611
Сан-Домато Кн. 1: (3656)
Сандуляк Л. Кн. 1: 2770, 2771
Сапеляк А. Кн. 1: 1393
Саприкіна Л. Кн. 1: 3755–3758,
3793, 4070
Сапунов Б.В. Кн. 1: 2513
Сарбей В.Г. Кн. 1: (31), 535,
1235, 3671, (3884), 4212
Сарницький С. Кн. 1: (2597)
Сас П.М. Кн. 1: 2852, 2870,
2914–2916
Сафонов Ю. Кн. 1: 3788
Сафонова Є. [Е.] Кн. 1: 3071
Сафонович А.О. Кн. 1: 1480
Сахаров А.Н. Кн. 1: 942, 1394,
1718, 1732, 1964–1967
Сбитнев І.М. Кн. 1: 3612
Свердлов М.Б. Кн. 1: (1027), 1099,
1100, 2152
Сверстюк Є.О. Кн. 1: 2772, 3453
Свиньин П.П. Кн. 1: 3613, 3879
Свирин А.Н. Кн. 1: 2330
Свирський К. Кн. 1: 227
Святловський В.В. Кн. 1: 2153
Святополк Кн. 1: (1780–1783)
Святослав Кн. 1: (1673, 1677,
1723–1732, 1869–1871, 2455,
2457, 2481, 2482, 2488)
Северилова П.В. Кн. 1: 1530,
1531
Сегеда С.П. Кн. 1: 583; Кн. 6:
1366
Сегюр Кн. 1: 3159
Седов В.В. Кн. 1: 1001
Селецький П.Д. Кн. 1: 3614, 4018
Селіванов Ф.М. Кн. 1: 2399
Семевський В. Кн. 1: 3840
Семейкин Н. Кн. 1: 464, 3698
Семенников В. Кн. 1: 3550
Семенов П.П. Кн. 1: (105), 122
Сементовський А.М. Кн. 1: 3904,
3909
Сементовський Н.М. Кн. 1: 228,
816, 943, 1237, 2168, 3888, 4061
Семчинський С. Кн. 1: 2773
Сенека Кн. 1: (2996)
Сенченко І. Кн. 1: 123
Сенченко М.І. [Н.И.] Кн. 1:
2967–2969
Серапион, митрополит Кн. 1:
(3673)
Сергеев І.В. Кн. 1: (100)
Сергієва М.С. Кн. 1: 2177
Сергієнко Г.Я. Кн. 1: 3741,
3794–3798, 3841–3843, 3849,
4213, 4214, 4216
Сергійчук В.І. Кн. 1: 1238, 2853
Сердюков В.О. Кн. 1: 2235
Серебренников В. Кн. 1: 3402,
3454
Серіков А. Кн. 1: 3799, 4150
Серова І. Кн. 1: 1483, 2170
Серпілін Л. [Серпилин Л.] Кн. 1:
124
Сиверс Л. Кн. 1: 1719
Сигізмунд І [Сигизмунд І]
Кн. 1: (2565)
Сигізмунд ІІІ [Сигизмунд ІІІ]
Кн. 1: (2548)
Сидоренко А. Кн. 1: 1484
Сидоренко В.О. Кн. 1: 465, 704,
3800, 3801
Сидоренко О.Ф. [Е.Ф.] Кн. 1: 62,
1038, 2154, 3013, 4151
Сидяченко Н.Г. Кн. 1: (1675):
Сильвестр, літописець Кн. 1:
(1502)
Симеон, митрополит Кн. 1: 2710
Симченко В. Кн. 1: 2774
Сингаївський М. Кн. 1: 125, 4215
Синицин Г. Кн. 1: 3303
Синицький Л.Д. (Л.С.) Кн. 1: 66,
3615
Синявський А. Кн. 1: 503
Сирин Михаїл [Сирин Михаил],
митрополит Кн. 1: (1535–1542)
Сирочинський Л. Кн. 1: 3978
Сисин Ф. Кн. 1: 2775, 2871, 3014,
3210
Ситенко Л. Кн. 1: 4134
Ситник А. Кн. 1: 67 7

- Сыроечковский Б.Б. Кн. 1: (3765)
 Сычевский И. Кн. 1: 3276
 Сівко В. Кн. 1: (388)
 Сікорський М.І. Кн. 1: 150
 Сімзен-Сичевський О.М. [А.]
 Кн. 1: 417, 418, 4065, 4216
 Сірий Я. Кн. 1: 4217, 4218
 Січинський В. Кн. 1: 1039, 2079,
 3080
 Січкара О.А. Кн. 1: 3478
 Сквар О. Кн. 1: 2776
 Скибицька Т. [Скибицкая Т.В.]
 Кн. 1: 705
 Скворода Г.С. Кн. 1: (2214, 3190,
 3413, 3432, 3474)
 Скоморовський Р. Кн. 1: 126
 Скоробогатык С. Кн. 1: 692, 944,
 3802
 Скуленко І. [Скуленко И.М.]
 Кн. 1: 3455, 3859, 4152
 Скуратівський В. [Скуратовский
 В.Л.] Кн. 1: 127, 1290, 2171,
 2172, 3910
 Скурда И.П. Кн. 1: (296)
 Слабеев И.С. Кн. 1: 2556
 Слабошпицький М. Кн. 1: 1101;
 Славинецький Є. Кн. 1: (2699)
 Славін В. [Славин В.] Кн. 1: 128,
 1239
 Слободяник А.Я. Кн. 1: 420
 Слюдікова Т.Б. [Слюдикова Т.]
 Кн. 1: 3803, 3804, 3844, 4219
 Слюсарев Д. Кн. 1: 1395
 Слюсарский Данило Кн. 1: (3126)
 Смирницкий А. Кн. 1: (3584)
 Смирнов Н. Кн. 1: 3267
 Смирнов С.В. Кн. 1: 693
 Смирнов Я.И. Кн. 1: 421, 3068
 Смирнова Э.С. Кн. 1: (2156)
 Смирнова О.І. Кн. 1: 1697
 Сміленко А.Т. Кн. 1: 1002, 1968
 Сміян П. Кн. 1: 3759
 Смолій В.А. Кн. 1: (331), 498,
 1240, 1675, 2223, 2830, (3105),
 3355
 Смолятич Климент II Кн. 1:
 (1543–1549)
 Смотрицький Мелетій Кн. 1:
 (2801), 2813
 Снегирев И.М. Кн. 1: 3616
 Снігур С. Кн. 1: 2197
 Сніткін П. Кн. 1: (388)
 Соболева Л.С. Кн. 1: 2516
 Соболевский А.И. Кн. 1: 536,
 1139, (1481), 1774, 2650
 Совинський Л. Кн. 1: (3964), 3979,
 3980
 Созанський В. Кн. 1: 843
 Сокальський В. Кн. 1: 2729
 Соколов Н. Кн. 1: 1720
 Соколова В.К. Кн. 1: 2517
 Соколовская Т.О. Кн. 1: 3805
 Соленков О.В. Кн. 1: 945
 Солнцев Федор Кн. 1: (4058);
 Соловйов А.Ф. Кн. 1: 1969
 Соловцов Н.Н. Кн. 1: (359)
 Соловьев С.М. Кн. 1: 1241, 1242
 Соломко А. Кн. 1: 2023–2025,
 2518, 4220
 Солонська Н.Г. Кн. 1: (1221)
 Солтановський А.А. Кн. 1: 3617,
 3618
 Сопоцинский О.И. Кн. 1: 2269
 Сотниченко П.А. Кн. 1: 3456
 Сотніков В.С. Кн. 1: (3763)
 Софонович Ф. Кн. 1: 1102, (2596),
 2598, 2599, (2568, 3142)
 Софроній, єпископ Кн. 1: 2778
 Софронова Л.А. Кн. 1: 3529
 Сохань П.С. Кн. 1: 130, 498,
 (3148, 3813)
 Сошенко П. Кн. 1: (4196)
 Спарро П.І. Кн. 1: (373)
 Спаська Є. Кн. 1: 706
 Спиридон Кн. 1: (3229, 3230)
 Спицын А.А. Кн. 1: 736, 2155
 Спінул О.В. Кн. 1: 3203
 Сребродольський Б. Кн. 1: 2312
 Срезневский И.И. Кн. 1: 1345,
 (2519), 3672
 Срезневский Н.И. Кн. 1: 2519
 Стависький В.І. [Ставиский В.И.]
 Кн. 1: 1103, 1835, 2087–2089,
 2831
 Станислав Август Кн. 1: (3125,
 3144)
 Старицький М.П. Кн. 1: 2932,
 3091

- Старовольський С. Кн. 1: (2597)
 Стасов В. Кн. 1: 2313, 2331
 Стахів М. Кн. 1: 1396
 Стаховська А. Кн. 1: 623
 Сташис В. Кн. 1: 1825
 Стебловський В. Кн. 1: (188), 232, 289
 Стеллецкий И. Кн. 1: 1485
 Стельмашенко М. Кн. 1: 233
 Степаненко Г.А. Кн. 1: 1866
 Степанов В.А. Кн. 1: (341)
 Степанович Є. Кн. 1: 2224
 Степовик Д.В. Кн. 1: 2779, 3063, 3081–3083, 3488, 3500, 3507–3509
 Степович А.С. Кн. 1: 3619
 Стефанович Л. Кн. 1: 82
 Стецюк Е.А. Кн. 1: 3268
 Стецюк К.І. Кн. 1: 2198, 3381
 Столбін О. Кн. 1: 2443
 Сторожевский Б.Н. Кн. 1: 318
 Стороженко А. Кн. 1: 1566, 2651–2653, 2814, 2815
 Стороженко М.В. [Н.В.] Кн. 1: 545, 3845, 3846, 3949, 3950
 Стоцкий Г.Д. Кн. 1: 4036
 Стратій Я.М. Кн. 1: (1276), 3457–3459
 Стрельський В.І. [В.І.] Кн. 1: (626, 627)
 Стрижак О.С. Кн. 1: 946
 Стрийковський М. Кн. 1: 2601, (2614)
 Стрілко А.А. Кн. 1: 3161
 Стрімінець М.М. Кн. 1: 3340
 Стробль А. Кн. 1: (3339)
 Строев Н. Кн. 1: (36)
 Струнина Л. Кн. 1: 3951
 Струц Н.П. Кн. 1: 132
 Студинський К.Й. Кн. 1: 2780, 4221
 Ступак Ф.Я. Кн. 1: 3913
 Сугак О. Кн. 1: (1636)
 Сулима М.Н. Кн. 1: (1704)
 Сулима С. Кн. 1: 3620
 Суляк С. Кн. 1: 3742
 Сумцов Н.Ф. Кн. 1: 3226, 3551–3553
 Супруненко М.І. Кн. 1: (31), 293
 Сургай Г. Кн. 1: 990
 Сургай О. Кн. 1: 1243, 3460, 3893
 Сухобоков О.В. Кн. 1: 2199
 Сухов А.Д. Кн. 1: (1412)
 Суховецький М. Кн. 1: 1486, 3025
 Суховеєв В. Кн. 1: 820, 947, 1346, 2129, 2156, 2270, 2314, 2339
 Сущенко О. Кн. 1: 433, 661
 Т.Б. Кн. 1: 1876
 Т-ський Кн. 1: 4167
 Табаков И.Б. Кн. 1: 3403, 3404
 Табачник Д.В. Кн. 1: 626, 627
 Табіс Й. Кн. 1: 4019
 Табрина Ждан Кн. 1: (3317)
 Тагин Ф.А. Кн. 1: 134
 Таранец С.В. Кн. 1: 3249–3252;
 Тарановский Н. Кн. 1: 234, 235
 Таранушенко С.А. Кн. 1: (2275)
 Таранченко М. Кн. 1: 3806, 4153
 Тарасевич О. Кн. 1: (3082, 3083, 3507)
 Тарнашинська Л. Кн. 1: 454, 455, 2781
 Татищев В.Н. Кн. 1: 1244
 Таубе М. (Тауб М.Л.) Кн. 1: 1970
 Творогов О.В. Кн. 1: 586, 2402, 2520
 Телегін Д.Я. [Телегин Д.Я.] Кн. 1: 948
 Телічко В.П. Кн. 1: 840
 Теплицький В. Кн. 1: 3366, 3367
 Тер-Григорян-Дем'янюк Н.Е. Кн. 1: 2967–2969; Кн. 6: 1559;
 Терещенко М. Кн. 1: 3894
 Терлецький В. Кн. 1: 4110
 Терновский Ф.А. Кн. 1: 3205, 3700, 3217, 3227
 Терновський Є. Кн. 1: 2672
 Терновський С. [Терновский С.А.] Кн. 1: (2531, 3114), 3216
 Тершаковець М. Кн. 1: 949, 2403
 Тиманович Є.В. [Тыманович Е.В.] Кн. 1: 322
 Тимирязев В. Кн. 1: 2026
 Тимковский Е.Ф. Кн. 1: 3162
 Тимошенко Б. Кн. 1: 1864, 1971, 2090
 Тимошенко П.П. Кн. 1: 2091

- Тимошик М.С. Кн. 1: 596, 3052, (3054), 4053, 4054
Тимошук Б.О. [Б.А.] Кн. 1: 1301, 1342, 1343
Титов Ф.І. [Титов Ф.И.] Кн. 1: 236, 237, 1775, 2521, 3015–3017, 3056, 3057, 3184, 3269, 3461–3464, 3701–3706
Тихвинский, протоирей Кн. 1: 3707
Тихолаз А. Кн. 1: 1276
Тихомиров М.Н. Кн. 1: 950, 1041, 1104–1106, 1291, 1972, 2038, 2130, 2200, 2444, 2445
Тихоміров Я.А. Кн. 1: 135
Тишкевич Й. Кн. 1: 1973
Тищенко М. Кн. 1: 3313, 3341, 3356, 3880
Тітмар Мерзєбурзький Кн. 1: (1036, 1099, 1100)
Ткаченко В. Кн. 1: 1776
Ткаченко М.М. Кн. 1: 293, 1245, 2039, 2040, 4223, 4224
Ткаченко Н.Г. Кн. 1: 1565
Ткачук М.Л. Кн. 1: 1276, (1277), 3466, 3646–3648
Токарев С.А. Кн. 1: 3654
Толочко Л.І. [Л.И.] Кн. 1: 3007
Толочко О.П. Кн. 1: 587, 821, 1246, 1292, 1397, 2223
Толочко П.П. Кн. 1: (10), 45, 499, 546, 588, 589, 680, (744, 745, 786, 787, 799, 818, 819), 821–832, 842, 951–960, 1003, 1107–1109, (1157), 1190, 1246–1250, 1347, 1398, 1488, 1646–1649, 1828, 1858–1860, 1864, 1974–1977, 2041, 2066, 2114, 2131, 2132, 2157, 2201, 2271, 2654, 2782
Толстой И.И. Кн. 1: (415, 2267)
Томазов В.В. Кн. 1: (619), 624
Томашевський С. Кн. 1: 3743
Тон К.О. Кн. 1: (373, 388)
Топоров В.Н. Кн. 1: 1489
Торбаков І.Б. [И.Б.] Кн. 1: 3465, 3722
Тормасов Кн. 1: (3739)
Торніот М. Кн. 1: (3145)
Тоцька І.Ф. [Тоцкая И.Ф.] Кн. 1: 1399, 2247
Трагер Г.Л. Кн. 1: 1140
Траскін Кн. 1: (3917)
Трачук А. Кн. 1: 694
Тревер К.В. Кн. 1: 2340
Третьяк К. Кн. 1: 238
Третьяков П.Н. Кн. 1: 833
Тригубенко В.В. Кн. 1: 2225
Тронько П.Т. Кн. 1: 28, (32)
Троцкий П. Кн. 1: 3058, 3728, 3729, 3952
Трубачев О.Н. Кн. 1: 961
Трубецька М.В. Кн. 1: (3788)
Трубецькой С.П. Кн. 1: (3775)
Трусевич И. Кн. 1: 2404
Тулуб О.О. Кн. 1: 2405
Туптало Д.С. (Ростовський Димитрій, святий) Кн. 1: 590, 3234–3242
Турилов А.А. Кн. 1: 1288, 2717
Туркевич В. Кн. 1: 524, 2000, 3760, 3859
Турченко Я.И. Кн. 1: 4021
Тутковський П.А. Кн. 1: 738, 3621
Тучков Кн. 1: (3757)
Тхор В.І. Кн. 1: 3163
Уварова В.М. Кн. 1: 239, 4225, 4226
Угловский С.Е. Кн. 1: (1671)
Удальцова З.В. Кн. 1: 2202
Удод Г. Кн. 1: 1490
Удод О. Кн. 1: 3405
Ужанков А. Кн. 1: 1532, 2522
Улашин Х. Кн. 1: 3905
Улянич В. Кн. 1: 3467
Ульяновський В.І. Кн. 1: 446, 614, 1400, 1512, (2569), 2603, 2674, 2710, 3230, (3963)
Уманський Г. Кн. 1: (3055)
Уманцев Ф.С. Кн. 1: 2315
Уманцева Э.Я. Кн. 1: 382
Урбан П. Кн. 1: (1556)
Усатенко Г. Кн. 1: 2605
Усач В. Кн. 1: 2872, 3520
Успенский Н.Д. Кн. 1: 2345
Успенский Порфирий Кн. 1: (408)
Утевська П. [Утевская П.] Кн. 1:

- 3510
Ушаков Н. Кн. 1: 136, 1251
- Фабрициус В.И.** Кн. 1: (346)
Фалько Я. Кн. 1: 457, 962
Фалькович В. Кн. 1: 4146
Фальмерайер Я.Ф. Кн. 1: 1042
Фартушний А.А. Кн. 1: 2203
Фасмер М.Р. Кн. 1: 2680
Фаустова Н.М. Кн. 1: (2555)
Федака С.Д. Кн. 1: 1650, 1871, 1979
Федоренко Д.Т. Кн. 1: 2406
Федоренко М. Кн. 1: (1713), 1721, 1783, 2236, 4154
Федорищев В.Е. Кн. 1: 1491
Федоров І. Кн. 1: (3035)
Федоров Ф.Г. Кн. 1: 2523
Федорова Л.Д. Кн. 1: 390
Федорук Кн. 1: (20)
Федорченко В.И. Кн. 1: 631
Федосеев П. Кн. 1: 1252
Федотов Г.П. Кн. 1: 137, 1492
Федрицкий О. [Федрицкий А.] Кн. 1: 1803
Федченко П.М. Кн. 1: 566
Феннел Дж. Кн. 1: 1651
Феодосій Печерський (Теодосій) Кн. 1: (580, 1424, 1475, 2467)
Феофан Прокопович (Феофан) Кн. 1: (1741, 1747)
Феофілактов К.М. Кн. 1: (4175)
Ферлюдин П. Кн. 1: (3974)
Филин Ф.П. Кн. 1: 2448
Филипович Л.О. Кн. 1: 2747
Филипповский Г.Ю. Кн. 1: (1837), 2524
Філарет, митрополит Кн. 1: 2784, (3674)
Філоненко С.М. Кн. 1: 3415, 3468
Фільц Б.М. Кн. 1: 3334
Фірсов Л. Кн. 1: 525
Флеров И. Кн. 1: 2970
Флоря Б.Н. Кн. 1: 1631
Фома I Кн. 1: (1549)
Фома, архидьякон Кн. 1: (2074)
Фоменко В.М. Кн. 1: 3469, 3084, 3085, 3511, 3512
Фоменко К.І. Кн. 1: 3185, 3682
- Фонвизин Д.И. Кн. 1: (3532, 3537), 3554
Фортинский Ф.Я. Кн. 1: 1493, 1777
Фотий, патриарх Кн. 1: (1535, 1540)
Фрадкина Ц.М. Кн. 1: 242
Франко З.Т. Кн. 1: 963
Франко І.Я. Кн. 1: 615, 1110, (1152), 2407, 2525, 2526
Франкфурт А.М. Кн. 1: (321)
Франчук В.Ю. Кн. 1: 1111, 1141, 1142
Фрисенко В. Кн. 1: 2695
Фролова Л. Кн. 1: (3782)
Фроянов І.Я. [И.Я.] Кн. 1: 1112, 1652, 2042, 2043, (2069), 2655
Фундуклей И.И. Кн. 1: 138, 425, (459, 628–632), 1253, 3634, (3884), 3889
- Хайденштайн Рейнгольд Кн. 1: (2532)
Халанский М. Кн. 1: 1698, 2408, 2409
Халебський Павло див. Алеппський Павел
Хамм М. Кн. 1: 3635
Хандрос Б. Кн. 1: 4155
Ханенки Кн. 1: (3913)
Ханенко Б.І. Кн. 1: (721–724)
Ханенко В.Н. Кн. 1: (721–724)
Харишин М. Кн. 1: 2676, 2696
Харковщенко С.А. Кн. 1: 1323, 1418, 1495, 1496
Харламов В.О. [В.А.] Кн. 1: 3059, 3167; Кн. 5: 482, 484, 971, 972, 1008, 1058, 1078, 1083, 1150, 1151, 1709, 2018, 2020, 2021
Харламович К.В. Кн. 1: 1494, 2971
Хаукаль ибн Кн. 1: (1727)
Хаустов П. Кн. 1: 3270
Хачатуров Р.Л. Кн. 1: 1980
Хвойка В.В. [Хвойко] Кн. 1: (682–697), 739, 1004
Хвольсон Д.А. Кн. 1: (1023)
Хегельмаер Х.-В. Кн. 1: 3382

- Хельман М. Кн. 1: 1778
Хижняк З.І. Кн. 1: 2735, 2785, 3470
Хінкулов Л. [Хинкулов Л.] Кн. 1: 2527, 4227, 4229
Хлопицький Е. Кн. 1: 1043
Хмельницький Богдан Кн. 1: (373, 2218, 2667, 2837, 2844, 2845, 2848, 3071, 3077, 3208, 3259, 3272)
Хованский Кн. 1: (3396)
Ходаковский З. Кн. 1: 2158
Ходики [Ходыки] Кн. 1: (2854–2856)
Ходкевич Г., (Г.Х.) Кн. 1: 243, (2865)
Хойновский И.А. Кн. 1: 740, 834
Холмский Братчик див. Лебединцев Ф.Г.
Холмский Старожил див. Лебединцев Ф.Г.
Холоднов Ю.Н. Кн. 1: 381
Холонтівський С. Кн. 1: 3622
Холостенко М.В. [Н.В.] Кн. 1: (373)
Хорошкевич А.Л. Кн. 1: 1631, (2547)
Хорошунов Ф. Кн. 1: 3953
Хорунжий Ю. Кн. 1: 2917
Хоткевич Е.Г. Кн. 1: (2275)
Храповицкий А.В. Кн. 1: 3164
Хрептович Мелентий (Литаворович–Богуринский) Кн. 1: (2711)
- Цалай-Якименко О. Кн. 1: 3087
Цамблак Г. Кн. 1: (2712-2718)
Цамутали А.Н. Кн. 1: 1653
Цветкова Г.Н. Кн. 1: (44)
Цегельський П. Кн. 1: 2816
Целік Т. Кн. 1: 2204
Цибаньова О. Кн. 1: 4156
Цикора С. Кн. 1: 2449
Цимберг И.Е. Кн. 1: 205
Цимиский Иоаний Кн. 1: (1783)
Цыбульский К.С. Кн. 1: 3383
Цыбульский Н. див. Лебединцев Ф.Г.
Цых Кн. 1: (3972)
- Ціховський В. Кн. 1: 244
Цюпа Ю. Кн. 1: 964
- Чаговец В. Кн. 1: 2092, 4157, 4230
Чайковский Н. Кн. 1: 3653
Чайковський П.І. Кн. 1: (3518)
Чалый М.К. Кн. 1: (3917), 3928, 3981, 4132, 4166
Чамара В. Кн. 1: 835, 965;
Чацкий Ф. Кн. 1: 3929
Чегулин Н. Кн. 1: 591
Челебі Евл. Кн. 1: (3143)
Чемерис В. Кн. 1: 679
Чепурний І.Ф. Кн. 1: 150
Червинский В. Кн. 1: 245–249
Червінський О.С. Кн. 1: 424
Чередниченко В. Кн. 1: 3896
Черепнин Л.В. Кн. 1: 1113, 1655, 1656, 2093
Чернецов А.В. Кн. 1: 681
Черник Л.З. Кн. 1: 3471
Чернышевский Н.Г. Кн. 1: 3882
Чернышов Н. Кн. 1: 327
Чернов Н. Кн. 1: (1985)
Черняховська Г. Кн. 1: 3368
Черп М.М. Кн. 1: 158, 159
Чижевский А.М. Кн. 1: 3683
Чижевський Д. Кн. 1: 1294
Чириков О.І. Кн. 1: 3303
Чиркова О.А. Кн. 1: 3203, 3655
Чистов К.Ф. Кн. 1: 2044
Чистович И.А. Кн. 1: 3026
Чичуров И.С. Кн. 1: 1533
Чишко И. Кн. 1: (433)
Членов А.М. Кн. 1: 966, 1348, 2410, 2411
Чмыхов Н.А. Кн. 1: 1349
Чорний О. Кн. 1: 3192
Чорновіл Т. Кн. 1: (1179), 1935
Чубатий М. Кн. 1: 1498, 2873
Чубинський П.П. [Чубинский П.] Кн. 1: (345)
Чудновська І.М. Кн. 1: 3807, 3808
Чужбинский О. (Афанасьев А.) Кн. 1: 3636, 4167
Чуйко В. Кн. 1: 967
Чукаева В.А. Кн. 1: 2094
Чукова О.В. Кн. 1: 1499

- Шабульдо Ф.М.** Кн. 1: 2656, 2657
Шайкин А. Кн. 1: 1657
Шайленко Г. Кн. 1: (3782)
Шамрай Г. Кн. 1: (3617)
Шамрай С. Кн. 1: 2874, 3218, 3271, 3744, 3745
Шамурина З. Кн. 1: 139
Шандра В.С. Кн. 1: 555, 638, 3809, 3860–3865, 3954, 3955, 4037
Шаповал Ю. Кн. 1: 494
Шаріпова Л.В. Кн. 1: 3721
Шарлемань М.В. [Шарлемань Н.В.] Кн. 1: 6, 250, 251, 2099
Шаскольский И.П. Кн. 1: 968
Шахматов О.О. [А.А.] Кн. 1: 592, 1114–1121, (1125), 1702, 1722, 1779, 1981
Шверін К. Кн. 1: (373)
Шевченко А.І. Кн. 1: 741, 2346
Шевченко В.В. Кн. 1: 1567, 2684, 2817, 2818
Шевченко В.П. Кн. 1: (373)
Шевченко І. Кн. 1: 1044, 2786, (2994)
Шевченко О. Кн. 1: 3219
Шевченко Т.Г. Кн. 1: (3817, 3819, 3824, 3832, 3837, 3843, 4065, 4159–4235)
Шевченко Ф.П. Кн. 1: 500, 3186, 3272–3274, 3324
Шевчук В. Кн. 1: (590), 1122, 2412, (2688, 2746), 2787, (2972), 3027, (3536), 3556, 3557
Шевчук М.В. Кн. 1: 2978, 3555
Шевчук О.М. Кн. 1: 3521
Шедель Й.Г. Кн. 1: (373)
Шекера І.М. Кн. 1: 1982, 2045
Шелковников Б.А. Кн. 1: 2316
Шемшученко Ю.С. Кн. 1: 514
Шепинг Д. Кн. 1: 1350
Шерех Ю.Ф. Кн. 1: 3028
Шероцький К.В. [Щероцкий К.В.] Кн. 1: 140, 252–254, 2272, 2273, 3513, 3558
Шигарин Н. Кн. 1: 4168
Шиденко В.А. Кн. 1: 583
Шиков Б. Кн. 1: 2317
Шип Н.А. Кн. 1: 3060, 3384, 3708–3711
Шишкина О. Кн. 1: 3624
Шишов В. Кн. 1: (388)
Шишова И.А. Кн. 1: 742
Шлейфер Г.П. Кн. 1: (373)
Шлецер А.Л. Кн. 1: 1123
Шляков Н.В. Кн. 1: 1861
Шляпкін І. Кн. 1: 3241, 3242
Шльонська О. Кн. 1: (3681)
Шльонський Д. [Шлѣнский Д.] Кн. 1: (3681)
Шміт Ф.І. [Шмит Ф.И.] Кн. 1: 2274, 2275
Шовкопляс Г.М. [А.М.] Кн. 1: 678, 695–697, 836, 837, 1254, 2133, 2318, 2329
Шовкопляс І.Г. [И.Г.] Кн. 1: 678, (698), 725, 741, 838, 1005
Шпаковский Е. Кн. 1: 2711
Шпачинский Н. Кн. 1: 3228
Шпулер Б. Кн. 1: 2095
Шретер В.О. Кн. 1: (373, 388)
Штаденская Ода Кн. 1: (1989)
Штейнберг Я.А. Кн. 1: 2029
Штихов Г. Кн. 1: 2450
Штыков Г.В. Кн. 1: 1909
Штогрин Д. Кн. 1: 468
Штром І.В. Кн. 1: (373)
Штупперіх Р. Кн. 1: 133
Шугаевский В.А. (псевдоним Кошман–Коврайский А.) Кн. 1: (633, 634)
Шудря М. Кн. 1: 458
Шульга І.Г. Кн. 1: 3165, 3187
Шульгин В.Я. Кн. 1: 2875, 3866, 3956, (3944, 3957), 4022
Шулькевич М.М. Кн. 1: 141, 1255, 1256
Шульман Л. Кн. 1: 2413
Шумовський П. Кн. 1: 2414
Шупик-Мозгова Н.Г. Кн. 1: 3712
Шустер А. Кн. 1: (420)
Щавелева Н.И. Кн. 1: (1433), 1568, 2030, 2819
Щапов Я.М. [Я.Н.] Кн. 1: (1020), 1401, 1513, 1658, 1659, 1983
Щапова Ю.Л. Кн. 1: 2320
Щеголев П.Е. Кн. 1: 3810

- Щекатов А. Кн. 1: 142
Щепкін М.С. Кн. 1:(4071, 4074–4076)
Щепотьєва М. Кн. 1: 3061
Щербак В.О. Кн. 1: 3325
Щербак Ю. Кн.1: 143, 969
Щербаківський Д.М.
[Щербаковський Д.] Кн. 1: 428, 551, 652, (699–706), 2918, 3489, 3496, 3497, 4059
Щербаков А.М. Кн. 1: 151
Щербатов М.М. Кн. 1: 2044
Щербацкий Тимофей Кн. 1: (3221)
Щербачев Ю.Н. Кн. 1: (3166)
Щербина В.І. [Щербина В.И.] Кн. 1: 255, 256, 447, 466, 504, (635–639), 2608, 2658, 2843, 2876, 2877, 2918–2920, 3188, 3189, 3275, 3315–3320, 3625, 3730, 3867, 4040, 4231
Щетинина В.И. Кн. 1: (1780)
Щурат В. Кн. 1: 4191
- Ю**
Юденіч О. Кн. 1: 257
Юдович А. Кн. 1: 32, 328
Юзефович В.М. Кн. 1: 4023, (4155)
Юнке А. (Августович фон) Кн. 1: (4045)
Юнкер Г.Ф.В. Кн. 1: (2559)
Юркевич П. Кн. 1: (3682), 3957
Юркова О.В. Кн. 1: 639
Юрченко П.Г. Кн. 1: (373)
Юст Юль Кн. 1: 3166
Юшков С.В. Кн. 1: (1097), 1257, 1660, 1661, 2116
Ющенко О. Кн. 1: 3514
- Я**
Яблонівський А. Кн. 1: 2609, 2610, 3472, 3473
Яворницький Д.И. Кн. 1: 839
Якимів Ю. Кн. 1: 2872, 3520
Яковенко Н.М. [Н.Н.] Кн. 1: 1045, (1063), 1258, (2569), 2603, 2611–2615, 2685, 2878, 2926, 2943, 3106
Яковлев В. Кн. 1: 1501
Якубовский А.Ю. Кн. 1: 1984, 2054
Якушева-Омельянчик Р. Кн. 1: 633
Ян Більвійський Кн. 1: (1073)
Ян В. Кн. 1: 2096
Янин В.Л. Кн. 1: (1612), 1862
Янка, дочка київ. князя Всеволода Кн. 1: (2000)
Яновский А. Кн. 1: 1787
Янчук Н.А. Кн. 1: (1117)
Яременко В. Кн. 1: 4232
Ярмусть С.О. Кн. 1: 597, (1522), 2788
Яровий В. Кн. 1: 4158
Ярополк Изяславович Кн. 1: (2321)
Ярополк Святославович Кн. 1: (1432, 1475, 1476)
Ярослав Мудрий Кн. 1: (851, 936, 1219–1221, 1408, 1430, 1772, 1788–1828, 1936, 1998, 2210, 2229, 2484, 2514, 2515, 2518)
Яроцький П.Л. Кн. 1: 1359, 1534, 2789
Ярошевич А.И. Кн. 1: (268)
Ярошенко Т. Кн. 1: 3474
Ярцова Л. Кн. 1: 258
Ясинський Варлаам [Ясинский Варлаам] Кн. 1: (3195, 3206, 3231–3233)
Ясинський М. [Ясинский М.] Кн. 1: 2616
Ясинський Я. Кн. 1: 144
Яскевич Л. Кн. 1: 2724
Ястребов Ф. Кн. 1: 1259, 1662, 3637
Яценко Б.І. Кн. 1: 2528, 2529
Яцимирский А.И. Кн. 1: 2718
Ящевський Ч. [Ящевский Ч.А.] Кн. 1: 259
Ящуржинский Хр. Кн. 1: 351

- Abraham W. Book I: 2790
 Agapetus, Diakon Book I: 1663
 Alpatov M. Book I: 2244
 Anne de Russie Book I: (1071)
 Antoni J. [Rolle] Book I: 3684,
 (3975, 3976, 3977, 3980)
- B**alinski M. Book I: 8
 Baran O. Book I: 2669, 3410
 Bardach J. Book I: 2047, 2880,
 2881
 Batowski Z. Book I: 3064
 Baumgarten N. Book I: 1576, 1988
 Belina-Kedrzycki J. Book I: 4160
 Blasius J.H. Book I: 3566
 Blazejowski D. Book I: 1352, 2791
 Bobrowski T. Book I: 3919
 Bobs Imre Book I: 974
 Braichevski M.Y. Book I: 856,
 2417
 Braun F. Book I: 1050
 Brunov N. Book I: 2244
 Brutzkus J. Book I: 1010
- C**arile A. Book I: 1908
 Cawthorne N. Book I: 2325
 Chłopicki E. Book I: 1043
 Chołontiewski S. Book I: 3622
 Ciechowski W. Book I: 244
 Conant K.J. Book I: 1361
- D**e Bellier K. Book I: 363
 Dimnik Martin Book I: 1797, 1872
 Dobszewicz T. Book I: 3577
 Donnert E. Book I: 1163
 Doroschenko D. Book I: 2887
 Dubiecki M. Book I: 3962, 3989
 Duchński F. Book I: 3580
- E**vans J.L. Book I: 1609
- F**ranko I. Book I: 2525
- G**ajecky G. Book I: 3422
 Gelzer H. Book I: 1356
 Gołabek J. Book I: 3822
 Golb N. Book I: 872
 Grekov B.D. Book I: 2182
 Groza A.I. Book I: 3575
- Grunwald C. Book I: 1995
 Gruschewski M.S. Book I: 1601
 Gudziak B.A. Book I: 2798
- H**amm M. Book I: 3635
 Hellman M. Book I: 1778
 Heppener N.W. Book I: 2423
- J**abłonowski Aleksander Book I:
 2609, 2610, 3472, 3473
 Jerlicz J. Book I: 2838
 Jez T.T. [Miłkowski Z.] Book I:
 3967
 Jones G. Book I: 1907
- K**arynnyk-Sinkler N. Book I: 3214
 Kochan L. Book I: 60
 Kraszewski Book I: (3980)
 Kresten O. Book I: 2721
 Кипнис С. Book I: 52
- L**abunka M. Book I: 1444
 Lagorde Book I: 3592
 Lasocki W. Book I: 3593
 Leib B. Book I: 1555, 1556
 Lechowski W. Book I: 68
 Levin D. Book I: 199
 Lewak A. Book I: (3967)
 Lewitski H. Book I: 200
 Lipinski N. Book I: 8
 Lobanoff de Rostoff A. Book I:
 1071
 Louis J.M. Book I: 202
 Loukomski G.K. (Lukomski G.K.
 Lukomskij G.K.) Book I: 73,
 1366, 1367
 Lowmianski H. Book I: 1692
 Lozovei P.P. Book I: 1557
 Luckyi G. Book I: 3836
- M**alinowski M. Book I: 2583
 Martynowskie F.K. Book I: (8)
 Marx K. Book I: 2070
 Masing L. Book I: 2488
 Mason R. Book I: 2072
 Mezentsew V.I. Book I: 913
 Miller D.B. Book I: 1939
 Müller G. Book I: 1525
 Müller L. Book I: 1452

- Naruszewicz A. Book I: 3144
Naumow A. Book I: 2714
Noonan T.S. Book I: 88, 2112,
2127
Nowiski F. Book I: (3979)
Nowosielski A. (Marcinkowski A.)
Book I: 3600
Obolensky D. Book I: 1944
Okołski Szymon Book I: 2806
Olizar G. Book I: 3602
Oryszowski Roman див.
Rawita-Gawroński Fr.
- Papadakis A. Book I: 1559
Paxton J. Book I: 93
Pelenski J. Book I: 1464, 1560,
1561, 2590, 2829
Podhorecki L. Book I: 103
Podskalsky G. Book I: 1467
Pope A. Book I: 1508, 1562, 1563,
1681, 1956, 2437
Povstenko O. Book I: 101, 102
Pritsak Om. Book I: 872, 925,
1088, 1384
Procenko L. Book I: 622
Prokopovic Feofan Book I: 3024
Przedziecki A. Book I: 2583
Puławski K. Book I: 2869
Puzyna I. Book I: 2081
- Rakowiecki I.D.** Book I: 1820
Rawita-Gawroński F.
(Oryszowski Roman) Book I:
110, 2195, 2809, 2833, 3610,
3925, 3946, (4160)
Reid Anna Book I: 1385
Ritska W.M. Book I: 2812
Rothe H. Book I: 3156
Rudnicki Wł. Book I: 3975–3977
Rulikowski E. Book I: 117, 118
- Sam Book I: 120
Schachmatov A.A. Book I: 1981
Serech J. Book I: 3028
Sevsenko I., Shevchenko I. Book I:
1044, 2786, (2994)
Soloviov A.V. Book I: 1969
Sowinski L. Book I: 3979, 3980
Spuler B. Book I: 2095
- Sreznevski V.I. Book I: (1769)
Stupperich R. Book I: 133
Sydorenko A. Book I: 1484; 3013
Syroczyński L. Book I: 3978
Sysin F., Sysyn Frank Book I: 2775,
2871, 3014
- Tabiś Jan. Book I: 4019
Taube M. Book I: 1970
Tishkevych I. Book I: 1973
Trager G.L. Book I: 1140
- Ułaszyn H. Book I: 3905
- Vernadsky G. Book I: 1150, 1892
Vodoff W. Book I: 1665
Vokolek V. Book I: 688
Volkoff V. Book I: 1743
- Wereszynski J. Book I: 2794
Winkler E. Book I: 2796
Winter E. Book I: 1551
Wlodarski B. Book I: 1893
Wronski M. Book I: 3960
Wynar L. Book I: 478, 1415
Wytochynska O. Book I: 1991
- Zawadynski T. Book I: 3964
Zimin A.A. Book I: (1769)

АЛФАВИТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ КНИГ ТА СТАТЕЙ

- Агрокліматичний** довідник 260
- Адрес-календарь** должностных лиц по всем частям управления
Юго-Запад. края на [1870-1880] год 335
- Адрес-календарь** и справ. книга
Киевской губернии на 1888 год 336
- Адрес-календарь** личного состава правительственных и
общественных учреждений Киевской губернии на 1878 337
- Академические** списки императорского университета святого
Владимира
- Академія** наук у Києві 469
- Акт** избрания Захарии Копыстенского 2697
- Акт** избрания Петра Могилы в ми
тирополиты Киевские 2731
- Акты** на заснування Києво-Могилянської колегії 2972, 2973
- Акты** и документы, относящиеся к истории
Киевской академии 3385, 3675
- Акты** исторические, собранные и изданные
Археографичной комис. 2834
- Акты**, касающиеся отобрания Киево-Софийского собора 2533
- Акты** Литовской метрики 2534
- Акты** Московского государства 2532, 2835, 3093
- Акты**, относящиеся к истории
Южной и Западной России 2538, 3094
- Альбом** 359
- Аполлонова** люгня 3530
- Аптеки** Киева 261
- Археологические** исследования Киева, 1978-1983 гг 744
- Археологические** находки и раскопки в Киеве 711
- Археологічні** дослідження стародавнього Києва 745
- Археологія** Української РСР 717
- Архив** Юго-Западной России 2540, 3097, 3098, 3193
- Архитектура** Украинской ССР: [Альбом] 361
- Бесплатная** справочная книжка и путеводитель 151
- Биографический** словарь профессоров и преподавателей 3985
- Биография** Евгения, митрополита Киевского 3663
- Бібліографія** найважливіших праць акад. М.І. Петрова 606
- Былины** 2352-2354
- Будова** соціалістичного Києва: [Фотоальбом] 365

- В Киев!** 155
- Введение** христианства на Руси 1412
- Велесова** книга 2365-2367
- Великий** українець: Матеріали з життя
та діяльності М.С. Грушевського 474
- Велич** Київської академії 3414
- Весь Киев:** Адрес. и справ. кн. на [1899-1915] год 262
- Весь Киев** в кармане 156, 157
- Весь Киев** в кармане: Адрес. и справ. кн.
на [1909-1912] год 263
- Весь Киев** и вся Киевщина на 1924 г. 264
- Весь Киев** на 1925 г 340
- Весь Київ:** Інформ.-рекл. довідник 265
- Весь Київ:** Телефон. каталог підприємств та організацій 266, 267
- Весь** Юго-Западный край: Справ. и адрес. кн. по Киев 268
- Весь** Юго-Западный край: Справ. кн. торгово-пром. 269
- Видавництва,** видавничі та книгорозповсюджуючі
організації 270
- Виды** Киева 367
- Виникнення** Києва 869
- Выбор** князя Владимира 1414
- Відділ** кадрів Ін-ту археології НАН України: Особиста справа
Брайчевського М.Ю. 655
- Відома** і чути у всіх кінцях землі 1012
- Військовий** лист гетьмана І. Петрижицького 2974
- Вікентій** Хвойка та Імператорська археологічна комісія 687
- Вітаємо** ювелярів: [Михайло Браїчевський] 656
- Владимирский** сборник в память девятисотлетия
крещения России 1416, 1742
- Внушительная** речь генерал-губернатора
Д.Г. Бибикова 3850
- Водяные** мельницы – виновницы быстрого
течения Днепра 3328
- Воссоединение** Украины с Россией: Док. и материалы 2836
- Восстание** декабристов 3768, 3769
- Гайдамацький** рух на Україні в XVIII ст. 3108
- Галерея** киевских достопримечательных
видов и древностей 368
- Галицько-Волинська** Русь 2627
- Героическая** борьба киевлян с войском Батыея 2052

- Гетьманські універсали про Київ. міське господарство 530, 3110
 Грамота короля Сигизмунда III 1619 г. 2548
 Грамота патріарха Адриана 3195
 Грамоти XIV ст. 2549
 Густинская летопись 2553
- Десятилетие (1827-1837) должностной
 деятельности Платона 3659
 Диариуш грешного иеромонаха Димитрия 3234
 Ділова Оболонь 272
 Діловий Київ "99" 161
 Діючі нормативні акти Київської міської
 ради народних депутатів 273
 Дневник путешествия в Южную Россию 3118
 Дневник Якова Марковича 3119
 Днепро: Путеводитель 162
 Добро пожаловать. Киев 274
 Довідна книга "Київ" . З планом міста. 1931 р. 275
 Довідник по Києву 276, 277
 Довідник про культурні мистецькі заклади 278
 Документальний портрет Нестора Летописця 574
 Документи Богдана Хмельницького (1648-1657) 2554, 2837
 Документы Киевского митрополита Михайла Рогозы 2662
 Доповнення до "Каталог колекції документів київської архе-
 ографічної комісії." 2555
 Дополнения к Актам историческим 3121
 Дослідження з слов'яноруської археології 767
 Древнерусские города в исландских королевских сагах 1019
 Древнерусские письменные источники X-XVIII вв. 1020
 Древнерусское государство и его
 международное значение 1021, 1604
 Древности Приднепровья 721-724
 Древняя Русь в свете зарубежных источников 1022
 Древняя Русь: Город, замок, село 1164
 Духовна спадщина Київської Русі 1271, 2464
 Духовная великого князя Владимира 1840
 Духовная культура восточных славян в период введения
 христианства на Руси 1428
 Духовний заповіт митрополита Євгенія 3664
 Духовное завещание Иова Борецкого 2726
 Евхаристія чи вдячність 2994

Евхологія , або требник Митрополита Петра Могили	2738
Економічний розвиток Києва в останній чверті XVIII ст.	3323
Екскурсії по Днепру	163
Екскурсії по Києву	164
Живопись Древней Руси	2324
Жилищный и Торгово-промышленный осведомитель г. Киева	279
Житіє Ольги	1704
З глибини історії	1607
З іменем Святого Володимира	3965
З історії академічної філософії в Україні	3640
З історії антифеодального повстання ратників Київської міліції	3582
З історії Київського університету (1834-1984 рр)	3993
З київських архівів	3641
З таємної інформації шефа жандармів графа А. Орлова	3812
З української преси в Києві	484
За рулем по Києву	165
Заказ Московського правительства Киево-Печерской типографии	3480
Западно-русские летописи	2557
Записка из архивного дела 1849 года	3901
Записка о Киевском ун-те святого Владимира в 1838 году	3994
Записки и речи, читанные при открытии ун-та	3967
Записки киевского старожила	3124
Записки о пребывании императрицы Екатерины Второй	3125
Записки об университетской жизни (1860-1864)	3995
Записки писаря киевского магистрата Данила Слюсарского	3126
Записки Українського генеалогічного т-ва	619
Заходи до створення Київського ополчення	3583
Збірка актів з історії Київської академії	3390
Збірка документів з історії Києво-Могилянської академії	3392
Збірка донесень у справах Академії	3393
Збірка матеріалів з історії російської ієрархії	3394
Збірка рукописних матеріалів	3395
Збірник на пошану проф., д-ра Олександра Оглоблина	604

- Звід** пам'яток історії та культури України: Енцикл. вид. 331
- "... Звучат** лише письменна" [О Несторе-Летописце] 576
- З'їзд:** Проблеми літературних жанрів Давньої Русі 2470
- Змієві вали** 2372
- Знайомтеся** з столицею України 166
- Золотоверхий** Київ – The Golden Domes of Kyiv 373
- Золотослов** 2374, 2771
- Иван** Сергеевич Аксаков в его письмах 4088
- Идейно-философское** наследие Илариона Киевского 1519
- Из универсала** гетмана Григория Черного 2558
- Изборник** Повести древней Руси 2472
- Избрание** Варлаама Ясинского Киевским митрополитом 3231
- Избранные** жития русских святых X-XV вв. 1433
- Известия** о хазарах, буртасах, мадьярах, славянах и русах 1023
- Извлечения** из отчета ун-та святого Владимира 3968
- Иерусалим** на Днепре – "матерь городов русских" 1358
- Иллюстрированный** путеводитель "Киев" 170
- Иллюстрированный** путеводитель по г. Киеву 171
- Император** Александр Павлович в Киеве 1816 г. 3584
- Ипатьевская** летопись 1058
- Искусство** Древней Руси 2252
- Историко-экономический** очерк 27
- Исторические** известия о первых славяно-греко-латинских в
России, Киевском и Московском училищах 2951
- Исторические** материалы из Арх. Киев.
Губерн. Правления 3128
- Исторический** календарь 341
- Историческое** известие о Киевской академии 2975
- История** з-да "Арсенал" имени В.И. Ленина 3336
- История** Киева 29
- История** культуры древней Руси 2184
- История** Руси до монголов 1178
- История** русского искусства 2253
- История** русского театра 3524
- История** русской литературы 2473
- История** СССР 33, 34
- Источниковедение** литературы Древней Руси 2476
- І все ж таки:** скільки років Києву 879
- Імперське** управління Україною, 1794-1902 3298, 3853

- Історичні листки** 1665
- Історія Києва** 30, 31
- Історія міст і сіл Української РСР** 28, 32
- Історія монголів** 2063
- Історія релігії в Україні** 1359
- Історія України в документах і матеріалах** 1060, 2840
- Історія України в особах** 2638
- Історія України для дітей: Київське князівство** 1179
- Історія української літератури** 2475
- Історія українського мистецтва** 35, 2254
- Історія церкви та релігійної думки в Україні** 2674
- Його** нарекли мудрим 1801
- К першому киевскому юбилею (1897) в честь М.А. Максимовича** 556
- К празднованию** тысячелетия первого крещения россос в Киеве 1435
- К раскопкам** Императорской археологической комиссии 772
- Как была** крещена Русь 1436
- Каким был** Нестор: (Графич. портр. Нестора Летописца) 577
- Календар-довідник** на 1937 рік 343
- Календарь:** Справ. и адрес. кн. г. Киева на [1904-1916] год 342
- Календарь-справочник:** “Вся Україна в адресах” на 1926 рік 344
- Календарь** Юго-Западного края на 1873 год 345
- Карманный** иллюстрированный путеводитель по г. Киеву и его окрестностям 174
- Каталог** документів з історії Києва XV –XIX ст. 2567
- Кем был** Кий? 888
- Киев** 37, 39, 41-43, 45, 181, 332, 374
- Киев:** Адреса революции 176
- Киев:** Адресн. и справ. кн. 280
- Киев:** Архитектур. ансамбли и памятники 375
- Киев** был лишен Магдебургского права указом царя 2891
- Киев** в борьбе с унией (1620-1632) 2801
- Киев** в сороковых годах 3587
- Киев** в 1812 году 3588
- Киев** (в 1843 году) 3589
- Киев** в 1684-1685 годах 2531

- Киев** вчера, сегодня и завтра: Фотоальбом 376
- Киев** – губернский город 38
- Киев:** Энцикл. справ. 333
- Киев** и его достопримечательности 40
- Киев** и западные земли Руси 1909
- Киев** и монголо-татарское нашествие 2066
- Киев** и ун-т святого Владимира при императоре Николае I 3998
- Киев:** Информ.-бытовой справ. 281
- Киев:** Информ.-справ. материал 282, 283
- Киев** книжный: Справ.-путеводитель 286
- Киев:** Крат. путеводитель 177
- Киев:** Краткий фотопутеводитель на англ., нем. и рус. яз. 177
- Киев:** [Путеводитель] 178-180
- Киев:** Справ. вопр. соц.-быт. обслуживания 284
- Киев:** Справ.-путеводитель 182, 285, 287
- Киев** - столица Советской Украины 44
- Киев:** Страницы революцион. и боевой славы: Фотоальбом 378
- Киев** триста лет назад 2639
- Киев:** [Фотоальбом] 379-381
- Киев:** Что? Где? Как? : Фотопутеводитель 382
- “Киевлянин”** на 1840 год 4051
- Киевская** экспедиция 786, 785
- Киевская** литература 4087
- Киевская** псалтырь 1397 года 2689
- Киевская** Русь 1182, 1910
- Киевская** туристическая база 183
- Киевские** этюды: Фотоальбом 383
- Киевские** летописные заметки XVIII и XIX ст. 3129, 3590
- Киевские** нотариусы 3299
- Киевские** славянисты сороковых годов 3831
- Киевский** Владимирский кадетский корпус 384, 3940
- Киевский** календарь (месяцеслов) на [1878-1879] год 348
- Киевский** календарь на [1884-1895] год 346
- Киевский** календарь на [1893-1894] год 347
- Киевский** календарь на [1896-1898, 1900-1910] год 349
- Киевский** карманный путеводитель-календарь с видами и планами города и театров на 1891 г. 184
- Киевский** народный календарь А. Андрияшева на 1912 год 350
- Киевский** народный календарь на [1865-1917] год 351

- Київський** общепольный календарь на 1875 год 352
Київський синопсис или краткое собрание от различных летописцев 1062, 2568
Київський справочный ежегодник с календарем и адресами 288
Київський театр лет 30 назад 4079
Київське представительство прежних времен 3300
Києву – пятнадцать веков 889
Києво-Могилянська академія 3000, 3001
Києво-Могилянська академія і становлення академічної філософії 3435
Києво-Могилянська академія – святиня слов'янської культури 3436
Києво-Могилянська академія у документах і рідкісних виданнях 3397
Київ 385, 386, 1183
Київ в історії філософії України 1276
Київ: Вигляд його минулого 50
Київ: Від “А” до “Я” 46
Київ: Довід. кн. 289, 290
Київ – дружне місто для дітей та молоді 291
Київ: Енцикл. довід. 334
Київ: Історичний огляд 47
Київ. Киев. Kioff: [Альбом] 387
Київ=Kyiv 292, 391, 395
Київ: Комплект 388, 389
Київ: Короткий путівник 185-187
Київ – мати міст Сходу 48
Київ: Місто та його визначні місця: Фотокн.-гід 390
Київ: Нові сторінки історії 787
Київ XI-XVIII століть в мемуарах, щоденниках 1063
Київ: Порадник екскурсанта 188
Київ: Провідник 189
Київ: Путівник-довідник 190
Київ: Ст.-довідки 293
Київ: Столиця Радянської України: [Фотонарис] 392
Київ – столиця України 191
Київ та його околиця 49
Київ у поклоні Михайлові Грушевському 485
Київ у 1862-1863 рр. 4193
Київ – червона столиця Радянської України 192

- Київ:** [Фотоальбом] 393, 394
Київська магдебургія 2892
Київська постійно діюча археологічна експедиція 788
Київська Русь 890, 1911
Київський календар 353
Київський літопис 1064, 2569
Київські адреси поета 4140
Київські глаголичні листки 2429
Київські етюди: Фотоальбом 96
Київські збірники історії й археології, побуту й мистецтва 51
Київські митрополити (греко-католицькі) 2701
Київські митрополити (православні) 1504
Київські обрії: Іст.-філос. нариси 1277
Київські поети XVII-XVIII віків 3536
Кириличні стародруки українських друкарень 3039
Кирило-Мефодіївське т-во 3813
Книга Київського підкоморського суду 2570, 2571, 2863
Книги Киевского стола 1666-1707 года 3131
Книжные центры Древней Руси 2185
Князі України – Русі 1669
Князь Владимир святой та хрещення Руси 1752
Коли і як київський магістрат запровадив
номери для візників 3302
Колишня гімназія 3942
Корона для [Анны] Ярославны 2003
Короткий путівник по музеях 195
Краткая летопись Библейная 1067
Краткий исторический очерк 3481, 3723
Краткий путеводитель по городу Киеву 196, 197
Краткое летоизобразительное знаменитых и памяти достойных
действ и случаев описание 3134
Краткое сведение о состоянии ун-та святого Владимира 4000
“Крещение Руси” в трудах русских и
советских историков 1440
Крещенская контрактная ярмарка в Киеве в 1857 году 3902
Крізь віки: Київ в образотвор. мистецтві XII-XX ст. 401
Культура древней Руси 2186
Культура средневековой Руси 2187

Латиноязычные источники по истории Древней Руси 1027
Легенди про Київ 2385

Лекции-экскурсии по городу Киеву	295	
Лементация Киево-Братских учителей в 1672 году		3376
Летняя ярмарка в Киеве (1857)	3903	
Летописец , или описание краткое значнейших действ и случаев	2841	
Летопись Лавры	2703	
Летопись по Ипатьевскому списку	1069	
Летопись событий в Юго-Западной России в XVII веке		3136
Литовская метрика	2574	
Література періоду визвольної війни 1648-1654		3539
Література періоду посилення кріпосницького гніту		3540
Літературна спадщина Київської Русі	3541	
Літопис Руський	906, 1070	
Літопис самовидця	2842, 3139	
Люди стародавнього кам'яного віку на території Києва		728
Людмила Андріївна Проценко: [Некролог]	621	
Львівський літопис	2575, 2576	
Магазины Киева: [Справочник]	296	
Магазины строительных материалов	297	
Магазины хозяйственных товаров	298	
Магдебургъке право	2901-2904	
Мальовнича Україна: [З історії Давн. Русі]	1205	
Материалы для истории Киевской духовной академии	3677, 3678	
Материалы для истории Киевской епархии	3650	
Матеріали до історії Кирило-Мефодіївського т-ва		3814
Мати міст руських	989	
Мир рекламы: Киев '95	299	
Мир рекламы: Киев '96	300	
Михайло Грушевський у Києві	491	
Мысли об ун-те святого Владимира в конце 1838 года		3970
Місто Київ	1160	
Мозаики и живопись древнего Киева: Альбом	405	
Москва, Киев и Варшава , или повествование о кровной и кровавой связи Великой Руси	2646	
Моя столица '98	301	
Мужской пансион Гедуэне в Киеве	3924	
Музеї України = Museums of Ukraine	302	
На распутьях раздробленности	1626	
[Навигатор бизнесмена]: Businessman's navigator '99		303

Названо ім'ям старшого брата	918
Наказ горожан жителів міста Києва	3305
Нариси економічної географії	84
Наукові установи України: (Довідник)	304
[Находки] в Києві на Старому місті	798
Наші пам'ятки	85
Невідомий художник	2756, 3078
Невідомі листи М.І. Кутузова	3857
Нестор Літописець – антропологічна характеристика	583
Нестор (літописець)	582, 1056-1114
Нові фрески часів Київської Русі	2328
Новое в археології Києва	799
Новонайденные в Києві ... емали XII в.	2303
О заложенні зданий для ун-та святого Владимира в Києві	4011
“О приезде Государя императора в Киев”	3601
О ходе открытия древностей в Києві до начала 1836 года	731
Об основаниі в Києві Ун-та	3973
Об отводе Киевскому шелковому заводу земель	3338
Об Украино-славянском о-ве	3815
Об учрежденні в г. Києві запасного хлебного магазина	3354
Об учрежденні Киевского учебного округа (1832)	3925
Обговорення нової концепції передісторії Київської Русі	1210
Обіцянка Богові	2759
Образок життя дореволюційного Києва очима кореспондента Михайла Грушевського	492
Окрестности Києва. “Пустыни”	406
Описи Київського намісництва 70-80-х років XVIII ст.	3148
Особиста справа академіка В. Іконнікова	534
Острова духа середньовіччя	1376
Остромирово евангеліє	2500, 2501
От рассвета до рассвета	210
Отрывки из дневника гетманской канцелярии за 1722-23 гг.	3149
Очерки Западной России в старину и нынче	3603
Очерки истории СССР: Период феодализма IX-XV вв.	1211
Памяти члена-учредителя Ист. о-ва Нестора Летописца	444
Пам'яті С.О. Висоцького	666
Пам'ятки архітектури та містобудування України: Довідник	306

Памятная книжка для гг. членов Одес. Отделения	305
Памятная книжка Киевской губернии на [1882-1915]	355
Памятники архитектуры Украины: Черт. и фот.: [Альбом]	407
Памятники дипломатических сношений древней России	2587, 2588
Памятники , изданные Временной комис.	2589, 3150-3154
Памятники киевского Богоявленского братства	2964
Памятники литературы Древней Руси	2503, 2504
Память и похвала	1767-1769
Передмова до публікації “Історія міста Києва”	462
Переписні книги 1666 року	3152
Перша датована книга в Києві	3055
Перша київська газета	4054
Перші київські нотаріуси (1766-1768)	3309
Печерськ сьогодні: Довідник	309
Письмо канцлера Олбрахта Гаштолда	2593
Письмо супрального архимандрита Сергия Кимбара	2666
Підготовка академічної праці з історії	58
По Дніпру широкому	211
По широкой земле Украины	100
Повесть временных лет	1079
Повість временних літ	1080
Повість врем'яних літ	1081
Повість швидкоплинних літ	1951
Показания игумена Феодосия Васильковского	2667
Полиграфия Киева от “А” до “Я”, 2000	310
Полное собрание законов Российской империи	3606
Полное собрание русских летописей 1082	2594
Положение Благотворительного об-ва в Киеве	3914
Поселение племени полян и основание Киева	737
Посещение Киева великим князем Павлом Петровичем	3265
Послание , написанное Климом, митрополитом русским [киевским], священнику Фоме	1549
Послание Никифора, митрополита киев. князю Володимиру	1509
Поучение Владимира Мономаха	1853
“Похвальное слово” Мойсея, игумена Видубицького монастиря	2668
Початок: Освіта в Києві в X ст.	2221
Почуте Ференцем Лістом	4071
Правда русская	1084, 1085

Правила для киевских гимназистов	3926
Правила , касающиеся учащихся в Киев. духовной академии	3694
Правила , относящиеся к общественному порядку	3870
Практический иллюстрированный путеводитель	212
“ Працюю незалежно від перспективи публікації...”	660
Пребывание императора Петра I в Киеве	3266
Приглашение к открытию ун-та святого Владимира	4015
Примеры нравственных совершенств	2708
Примеры предрассудков, вкоренившихся между русскими со времен язычества	1337
Про збереження святої православної віри	1475
Про кийське життя 1849 року	3740
Про ложное сообщение о предлетописной Руси	733
Проблема першого митрополита (Михаїл, Леонтій)	1510
Проблеми духовності в мистецтві Київської Руси	2266
Проект учреждения Киевского губернского управления	3858
Промова Антоновича на засіданні, присвяч. пам'яті М. Максимовича	565
Профіль Києва у дзеркалі історії	1825
Прощание Києва с Пироговым	4035
Публичные лекции по геологии и истории Киева	926
Путевые заметки от Смоленска до Киева	3202
Путешествие антиохийского патриарха Макария	3153-3155
Путешествие в восточные страны П. Карпини	2082, 2083
Путешествие Высокопреосвященнейшего Платона	3661
Путеводитель к святыне Киева	213
Путівник по Києву	214-222
[Путівник] Фодора	241
Радзивилловская , или Кенигсбергская летопись	1089
Рассказы “Начальной русской летописи”	1090
Рассказы русских летописей XI-XVII вв.	1091
Рекламний збірник послуг	311
Речь , говоренная экстраординарным проф. всеобщей истории Цыхом	3974
Розвиток науки в Київському ун-ті за 100 років	4018
Розкопки в Києві на горі Кисілівці в 1940 р.	806
Российский почтовый дорожник с картою	223
Российское законодательство	1963
Рукописи Румянцевского музея	116

Рукописна та книжкова спадщина України	3721
Русская история в очерках и статьях	1233
Русские древности в памятниках искусства	415, 2267
Руська правда	1097
Сборник в память 900-летия крещения Руси	1481
Сборник из лекций бывших проф. Киев. духовной Академии	3696
Сборник летописей, относящихся к истории Юж. и Зап. Руси	1098
Сборник материалов для исторической топографии Киева	121, 1036, 1236, 2597
Сборник статистических сведений о Киев. губернии за 1859 г.	356
Сведения о городском запасном магазине и его капиталах	3905
Сведения о студентах, преподавателях и содержании лекций	3697
Свод древнейших письменных известий о славянах	1037
Святые Древней Руси	1482
Святыни и древности великого града Киева	312
Син України: Володимир Боніфатійович Антонович	445
Систематический Указатель к историческим очеркам “Столетия Военного м-ва”	3632
Сказание о войне козацкой с поляками	3160
Сказание о Киево-Братской чудотворной иконе	3072
Сказание о построении града Ярослава	2400
Скарби Києво-Печерської лаври = Treasures of Kyiv-Pechersk Lavra: Альбом	419
Славянские древности	2268
Слово Данила Заточника	2514, 2515
Слово и сказание о зверях и птахах	2401
Слово, сказанное Георгием Конисским	3246
Случайные находки	817
Собрание сочинений студентов Киевской духовной Академии	3699
Собственноручная записка Петра Могилы	2777
Советский Союз: Географическое описание	129
Состояние русской церкви со времени избрания митрополита Климента	1511
Список наместников и князей литовских	2600
Список населенных мест Киевской губернии	131

- Спортивний Київ:** [Довідник] 313
Справочная книга. “Весь Киев” на 1926 год 314
Справочник пассажира: Вокзалы Киева 315
Справочник по городу Киеву 1923 г. 316
Справочник покупателя 317
Справочник-путеводитель по г. Киеву 229
Спутник по г. Киеву: Ил. путеводитель по Киеву 230, 231
Стародавній Київ: Археологічні дослідження 818
Стародавній Київ: Збірник 819
Сто лет Киевского мед. ин-та (1841-1941) 4037
Столетие Военного министерства 3633
Столетие Киевской первой гимназии 3950
Строительные компании Киева от “А” до “Я” 319
Сутички між міщанством і духівництвом 3204
- Т.Г. Шевченко** в документах і матеріалах 4166
Театральный календарь-указатель по г. Киеву 357
Телефонный довідник підприємств, організацій 320
Технический справочник г. Киева 321
Тисячолітнє місто 1040
Тысячелетие Крещения Руси 1487
Товары и услуги. Киев: Каталог 323
Торжественное открытие университета 4022
Трагічна доля княжни Євпраксії 2027
Трамвай на вулицях старого Києва 422
Требник митрополита Петра Могили 2783
- У наш день** - з глибини століть 2446
У сьогодніня – з глибини століть 2447
Увесь Київ на 1927 рік: Довід. кн. 324
Указатель святых и священных достопамятностей Киева 240
Указатель Церковно-археологического музея
 при Киевской духов. академии 3718, 3719
Україна: Архітектура міст і сіл: [Альбом] 423
Україна в Центрально-Східній Європі 1978
Україна перед визвольною війною 1648-1654 рр. 2602
Українські історики: Бібліогр. довід. 456
У привілейовані вийти м. Києва [XV–XVII ст.] 2604
Устав киевского цирюльнического цеха 1767 г. 3333
Уставна грамота Великого кн. литов. Олександра 2606
Утеснение киевских мещан военным постоем 3314
Учреждение в Киеве экстра-почты через Житомир 3897
- Фабричная** и заводская промышленность в Киеве 3883
Философская мысль в Киеве 1293

- Фотоспомин:** Київ, якого немає 424
- Фрески** Київської Русі №4135, 426, 325, 3673, 326, 427 2332
- Храми** України: Альбом 426
- Християнські** церкви і релігійні організації в Україні 325
- Хроники** киевской жизни по дневнику по дневнику митрополита Серапиона (1804-1824). 3673
- Хто є хто** в економіці, культурі, науці Києва 326
- Художественно-иллюстрированный альбом** Всероссийской выставки 1913 г. в г. Киеве 427
- Царственный** летописец, содержащий российскую историю от 1114 года 1654
- Центральный** держ. музей Т.Г. Шевченка 4231
- Церковный** календарь 358
- Челобитная** митрополита киевского Варлаама Ясинского 3206
- Червоний** дьявол 3092
- Чотири** дочки Ярослава Мудрого 2028
- Что было, то было** 1497
- “Чув від людей, гідних довіри...”** 2607
- Шевченко** в Києві 4224
- Юбилейные** годы 3761
- Як відбувалося** хрещення Русі 1500
- Як і коли** виник Київ 970
- City this week:** Kiev 181
- Die Stadt** Kiev 1160
- Eucharisterion** Albo vdjacnist 2994
- Fodor's** Moscow, St. Peterburg, Kiev 241
- Forum** 2470
- Kalendarz** Kijowdki na rok [1894-1916] 353
- Kiev:** Architectural Grandmarkts Places of interest 386
- Kiyow** 385
- Legendy** o Kijowie 2385
- Nasze** pamiatki 85
- Przowodnik** po Kijowie z pogladowym planem miasta 221
- The Kiev** Mohyla Academy 3001
- Z dziejyw** Uniwersytetu Kijowskiego 3993

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

АН	— Академія наук
АМН	— Академія медичних наук
ВУАН	— Всеукраїнська академія наук (у 1921–1937 рр.)
ДАЛО	— Державний архів Львівської області
ДВУ	— Державне видавництво України
ІР НБУВ	— Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського НАНУ
КДА	— Київська Духовна Академія
КДІК	— Київський державний інститут культури
КДУ	— Київський державний університет
МВС	— Міністерство внутрішніх справ
НАНУ	— Національна академія наук України (з 1994 р.)
НАУКМА	— Національний університет Києво-Могилянської Академії
НДІАМ	— Науково-дослідний інститут історії архітектури і містобудування
НКО	— Народний комісаріат освіти
НТШ	— Наукове товариство ім. Шевченка у Львові
РАН	— Російська академія наук
СВУ	— Спілка визволення України (Відень)
СРСР	— Союз Радянських Соціалістичних Республік
США	— Сполучені Штати Америки
УАН	— Українська академія наук (у 1918–1921 рр.)
УВАН	— Українська вільна академія наук
УкрІНТЕІ	— Український інститут науково-технічної і економічної інформації
УРЕ	— Українська Радянська Енциклопедія
УРСР	— Українська Радянська Соціалістична Республіка (у 1936–1991 рр.)
УСРР	— Українська Соціалістична Радянська Республіка (до 1936 р.)
ЦНБ УНАН	— Центральна наукова бібліотека НАН України

ОСНОВНЫЕ СОКРАЩЕНИЯ

БСЭ	— Большая советская энциклопедия
ВНИИ	— Всероссийский научно-исследовательский институт
ВЦСПС	— Всесоюзный Центральный Совет Профессиональных Союзов
ВЧК	— Всероссийская чрезвычайная комиссия
ГИЗ	— Государственное издательство
ГПУ	— Главное Политическое Управление
ИИМК	— Институт истории материальной культуры
ИНИОН	— Институт научной информации общественных наук
КГБ	— Комитет государственной безопасности
КГУ	— Киевский государственный университет
ЛГУ	— Ленинградский государственный университет
МГУ	— Московский государственный университет
НКВД	— Народный комиссариат внутренних дел
ПВЛ	— Повесть временных лет
РСФСР	— Российская Социалистическая Федеративная Советская Республика (до 1936 г.)
СССР	— Союз Советских Социалистических Республик (до 1991 г.)
УСЭ	— Украинская Советская Энциклопедия
УССР	— Украинская Советская Социалистическая Республика

Зміст

Передмова	5
1. Загальні праці	9
2. Довідкові видання	18
2.1. Путівники	18
2.2. Довідники	26
2.3. Енциклопедичні видання	31
2.4. Календарі	31
3. Образотворчі видання	34
3.1. Альбоми	34
4. Історики Києва	41
4.1. Загальні праці	41
4.2. Персоналії	42
Антонович В.Б.	42.
Апанович О.М.	43
Берлінський М.Ф.	44
Винар Л.	44
Грушевський М.С.	44
Добровольський Л.П.	46
Ернст Ф.Л.	47
Закревський М.В.	47
Іконніков В.С.	48
Костомаров М.І.	49
Кримський А.Є.	49
Максимович М.О.	50
Нестор Літописець	51
Огієнко І.І.	53
Оглоблин О.П.	53
Петров М.І.	54
Полонська-Василенко Н.Д.	54
Проценко Л.А.	55
Руліковський Л.П.	55
Стрельський В.І.	55
Фундуклей І.	56
Шугаєвський В.А.	56
Щербина В.І.	56
5. Археологи Києва. Персоналії	57
Біляшевський М.Ф.	57
Брайчевський М.Ю.	58

Бугай А.С.	58
Висоцький С.О.	58
Гошкевич В.І.	59
Іванцов І.О.	59
Макаренко М.О.	59
Мозолевський Б.	60
Рибаков Б.О.	60
Хвойка В.В.	60
Шовкопляс І.Г.	61
Щербаківський Д.М.	61
6. Історія міста Києва з найдавніших часів до 1861 року	62
6.1. Найдавніша історія території Києва	62
6.1.1. Загальні праці	62
6.1.2. Археологічні дослідження найдавніших слов'янських поселень та знахідки великокняжної доби на території Києва	64
6.1.2.1. Виникнення Києва	71
6.1.2.2. Київ IV – IX ст.	78
6.2. Стародавній Київ у IX – першій половині XIII ст.	80
6.2.1. Історичні джерела	80
6.2.1.1. Акти. Літописи. Хроніки	84
6.2.1.1.1. Мова київських літописів	90
6.2.2. Загальні праці	91
6.2.3. Філософія	99
6.2.4. Релігія	102
6.2.4.1. Загальні праці	102
6.2.4.2. Язичництво	102
6.2.4.3. Християнство	105
6.2.4.3.1. Церкви Київської Русі	105
6.2.4.3.2. Хрещення Русі	109
6.2.4.3.3. Релігійні діячі. Митрополити	117
6.2.4.3.3.1. Загальні праці	117
6.2.4.3.3.2. Персоналії (за хронологічним порядком)	118
Іларіон (митрополит)	118
Михаїл (Сирин)	120
Смолятич Климент	120
Кирилл II	121
6.2.4.4. Католицизм	121
6.2.4.4.1. Документи	121
6.2.4.5. Інші релігійні течії	123
6.2.5. Князівський період. Утворення Київської держави	123

6.2.5.1. Загальні праці	123
6.2.5.2. Київські князі	130
6.2.5.2.1. Загальні праці	130
6.2.5.2.2. Персоналії (за хронологічним порядком)	131
Аскольд і Дір	132
Рюрик	132
Олег	132
Ольга	133
Святослав Ігорович (Хоробрий)	134
Володимир Великий	135
Святополк "Окаянний"	139
Мстислав Володимирович	139
Юрій Долгорукий	139
Ярослав Мудрий	139
Всеволод Ярославович	142
Данило Романович	142
Володимир Мономах	143
Ігор Ольгович	144
Андрій Боголюбський	145
Святослав Всеволодович	145
Михайло Всеволодович	145
Ярополк Святославович	146
6.2.5.2.3. Політика князів	146
6.2.5.2.4. Жінки князівського роду в політичному житті	154
6.2.5.3. Повстання у Києві 1068, 1113, 1146 рр.	157
6.2.5.4. Боротьба з татаро-монголами	158
6.2.5.5. Екологія (метереологія)	162
6.2.5.6. Соціально-економічний розвиток.	162
6.2.5.6.1. Загальні праці	162
6.2.5.6.2. Розвиток ремесел	164
6.2.5.6.3. Торгівля	165
6.2.5.7. Етнографія	167
6.2.5.7.1. Побут	168
6.2.5.8. Культура	168
6.2.5.8.1. Загальні праці	168
6.2.5.9. Меценатство	170
6.2.5.10. Освіта	171
6.2.5.10.1. Загальні праці	171
6.2.5.11. Наука	172
6.2.5.11.1. Загальні праці	172
6.2.5.12. Мистецтво	173

6.2.5.12.1. Загальні праці	173
6.2.5.12.2. Декоративно-прикладне мистецтво (декоративні тканини, емалі, кераміка, мозаїка, орнаменти, художня обробка металу, художня різьба по каменю [гліптика], ювелірне мистецтво)	176
6.2.5.12.3. Живопис	179
6.2.5.12.4. Графіка	180
6.2.5.12.5. Скульптура	181
6.2.5.12.6. Музика	181
6.2.5.13. Фольклор	181
6.2.5.14. Писемність	186
6.2.5.15. Література (Письменство)	189
6.3. Київ у складі Великого князівства Литовського та під владою Польщі (XIV — середина XVII ст.)	195
6.3.1. Історичні джерела	195
6.3.1.1. Документи. Записки. Літописи. Мемуари. Подорожі. Хроніка	195
6.3.2. Загальні праці	203
6.3.3. Філософія	206
6.3.4. Релігія	207
6.3.4.1. Історичні джерела	207
6.3.4.2. Загальні праці	207
6.3.4.3. Християнство	209
6.3.4.3.1. Релігійні діячі. Митрополити	210
6.3.4.3.1.1. Загальні праці	210
6.3.4.3.1.2. Персоналії (за хронологічним порядком)	211
Григорій Цамблак	211
Ісидор	212
Макарій Київський	213
Іов Борецький	213
Петро Могила	213
6.3.4.4. Католицизм	218
6.3.4.5. Інші релігійні течії	221
6.3.5. Суспільно-політичне життя	221
6.3.5.1. Київ у часи української національної революції (1648-1654)	222
6.3.5.1.1. Історичні джерела	222
6.3.5.1.1.1. Архіви. Документи. Записки. Літописи	222
6.3.5.1.2. Загальні праці	224
6.3.5.2. Міське самоврядування	225
6.3.5.2.1. Магдебурзьке право	227

6.3.6. Соціально-економічний розвиток	230
6.3.6.1. Міське господарство	230
6.3.6.2. Ремісництво. Промисли	230
6.3.6.3. Торгівля	230
6.3.7. Етнографія	231
6.3.7.1. Побут	231
6.3.8. Культура	231
6.3.8.1. Загальні праці	231
6.3.9. Освіта	232
6.3.9.1. Загальні праці	232
6.3.9.2. Заснування Київського братства (1609 р.) та братські школи	232
6.3.9.3. Києво-Могилянська колегія (1632-1701 рр.)	235
6.3.9.3.1. Історичні джерела	235
6.3.9.3.2. Загальні праці	236
6.3.9.3.3. Ректор Києво-Могилянської колегії Феофан Прокопович	239
6.3.10. Друкарство	240
6.3.10.1. Заснування Києво-Печерської друкарні (1615 р.)	240
6.3.11. Мистецтво	242
6.3.11.1. Загальні праці	242
6.3.11.2. Малювання. Альбоми малюнків	242
6.3.11.3. Живопис	243
6.3.11.4. Графічні мистецтва (графіка, гравюри)	243
6.3.11.5. Музика	244
6.3.11.6. Театр	245
6.3.12. Фольклор	245
6.3.13. Література	245
6.3.13.1. Загальні праці	245
6.4. Київ у період Гетьманщини (друга половина XVII-XVIII ст.)	245
6.4.1. Історичні джерела	245
6.4.1.1. Архіви. Документи. Записки. Листування. Літописи. Спогади. Щоденники мандрівників	245
6.4.2. Загальні праці	253
6.4.4. Релігія	255
6.4.4.1. Історичні джерела	255
6.4.4.2. Загальні праці	256
6.4.4.3. Християнство	257
6.4.4.3.1. Релігійні діячі. Митрополити	258
6.4.4.3.1.1. Загальні праці	258

6.4.4.3.1.2. Персоналії	259
Спиридон	259
Варлаам Ясинський	259
Дмитро Туптало (Дмитро Ростовський)	259
Рафаїл Заборовський	260
Самуїл Миславський	260
6.4.4.4. Старообрядці	261
6.4.5. Суспільно-політичний рух	261
6.4.6. Адміністративне управління	263
6.4.6.1. Міське самоврядування	263
6.4.6.2. Міський бюджет	266
6.4.6.3. Банки	267
6.4.7. Соціально-економічний розвиток	267
6.4.7.1. Загальні праці	267
6.4.7.2. Промисли	267
6.4.7.3. Фабрики	268
6.4.7.4. Зв'язок	269
6.4.7.4.1. Пошта	269
6.4.7.5. Торгівля	269
6.4.7.6. Водопостачання	270
6.4.8. Етнографія	270
6.4.8.1. Загальні праці	270
6.4.8.2. Побут	270
6.4.9. Культура	270
6.4.9.1. Загальні праці	270
6.4.10. Благодійні організації	271
6.4.11. Освіта	271
6.4.11.1. Загальні праці	271
6.4.11.2. Києво-Могилянська академія (1701-1819 рр.)	273
6.4.11.2.1. Історичні джерела	273
6.4.11.2.2. Загальні праці	275
6.4.12. Наука	280
6.4.12.1. Загальні праці	280
6.4.13. Друкарство	280
6.4.14. Мистецтво	281
6.4.14.1. Загальні праці	281
6.4.14.2. Декоративно-прикладне мистецтво	281
6.4.14.3. Живопис	282
6.4.14.4. Графічні мистецтва (графіка, гравюра)	282
6.4.14.5. Музика	283

6.4.14.6. Театр	284
6.4.15. Літературне життя	285
6.4.15.1. Загальні праці	285
6.5. Київ (Україна) у складі Російської імперії в першій половині XIX ст. (1800-1861 рр.)	287
6.5.1. Історичні джерела	287
6.5.1.1. Документи. Записки. Листи. Мемуари. Подорожі. Щоденники	287
6.5.2. Загальні праці	293
6.5.3. Філософія	294
6.5.4. Релігія	295
6.5.4.1. Загальні праці	295
6.5.4.2. Християнство	295
6.5.4.2.1. Митрополити	296
6.5.4.2.1.1. Загальні праці	296
6.5.4.2.1.2. Персоналії	296
Болховітінов Євгеній	296
Серапион	297
Филарет	297
6.5.4.2.2. Київська Духовна Академія (1801-1920 рр.)	298
6.5.4.2.2.1. Історичні джерела. Документи	298
6.5.4.2.2.2. Загальні праці	299
6.5.4.2.2.3. Церковно-археологічний музей	301
6.5.4.2.2.4. Бібліотека	301
6.5.4.2.3. Інші духовні учбові заклади	302
6.5.5. Суспільно-політичні рухи і національне відродження	303
6.5.5.1. Загальні праці	303
6.5.5.2. Війна 1812 р.	304
6.5.5.3. Декабристський рух. Декабристи у Києві	305
6.5.5.3.1. Історичні джерела	305
6.5.5.3.2. Загальні праці	305
6.5.5.4. Антикріпосницький рух. Кирило-Мефодіївське товариство (1846-1847 рр.)	308
6.5.5.4.1. Історичні джерела	308
6.5.5.4.2. Загальні праці	309
6.5.5.5. Харківсько-Київське таємне товариство	311
6.5.6. Адміністративне управління	311
6.5.6.1. Загальні праці	311
6.5.6.2. Міська поліція.....	313
6.5.6.3. Пожежна охорона	313

6.5.7. Соціально-економічний розвиток	313
6.5.7.1. Загальні праці	313
6.5.7.2. Міське господарство	314
6.5.7.3. Передумови промислового перевороту	314
6.5.7.3.1. Фінанси. Банки	314
6.5.7.4. Ремісництво	314
6.5.7.5. Житлове господарство	315
6.5.7.6. Транспорт	315
6.5.7.6.1. Мости	315
6.5.7.7. Зв'язок	316
6.5.7.7.1. Пошта. Телеграф	316
6.5.7.8. Торгівля. Розширення торговельних відносин	316
6.5.8. Етнографія	317
6.5.9. Благодійні організації	317
6.5.10. Освіта	317
6.5.10.1. Історичні джерела	317
6.5.10.2. Загальні праці	319
6.5.10.3. Вища освіта	321
6.5.10.3.1. Університет	321
6.5.10.3.1.1. Історичні джерела	321
6.5.10.3.1.2. Загальні праці	323
6.5.10.3.1.3. Медичний інститут при університеті	327
6.5.11. Наука	327
6.5.11.1. Загальні праці	327
6.5.11.2. Київська метеорологічна обсерваторія	328
6.5.12. Друкарство	328
6.5.13. Мистецтво	329
6.5.13.1. Загальні праці	329
6.5.13.2. Малювання. Альбоми малюнків	329
6.5.13.3. Декоративно-прикладне мистецтво	329
6.5.13.4. Живопис	330
6.5.13.5. Художня фотографія	330
6.5.13.6. Музика	330
6.5.13.7. Театр	331
6.5.14. Літературне життя	332
6.5.14.1. Видатні письменники у Києві	332
Аксаков І.С.	332.
Бальзак О.	332
Гоголь М.В.	332
Гребінка Є.П.	333
Грибоєдов О.С.....	333

Жуковський В.А.	334
Куліш П.О.	334
Лєсков М.С.	334
Марко Вовчок	335
Пушкін О.С.	335
Шевченко Т.Г.	337
6.5.14.1.1. Історичні джерела	337
6.5.14.1.2. Загальні праці	338
6.5.14.1.3. Живопис	341
Іменний покажчик	342
Алфавітний покажчик назв книг та статей	377
Список скорочень	393

Contents

Preface	5
Abbreviations	
1. General works	9
2. Reference publications	18
2.1. Guide-books	18
2.2. Reference books	26
2.3. Encyclopedic issues	31
2.4. Calendars	31
3. Art editions	34
3. 1. Albums	34
4. Historians of Kiev	41
4.1. General works	41
4.2. Personalities	42
Antonovich V.B.	42
Apanovich O.M.	43
Berlinsky M.F.	44
Vinar L.	44
Grushevsky M.S.	44
Dobrovolsky L.P.	46
Ernst F.L.	47
Zakrevsky M.V.	47
Ikonnikov V.S.	48
Kostomarov M.I.	49
Krymsky A.Y.	49
Maximovich M.O.	50
Nestor-Litopisec (Cronicler)	51
Ogienko I.I.	53
Oglobllin O.P.	53
Petrov M.I.	54
Polonska-Vasilenko N.D.	54
Procenko L.A.	55
Rulikovsky L.P.	55
Strelsky V.I.	55
Fundukley I.	56
Shugajevsky V.A.	56
Shcherbina V.	56
5. Arccheologists of Kiev. Personalities.	57

Biljashevsky M.F.	57
Brajchevsky M.Ju.	58
Bugay A.S.	58
Vysocky S.O.	58
Goshkevich V.I.	59
Ivantsov I.O.	59
Makarenko M.O.	59
Mozolevsky B.	60
Ribakov B.O.	60
Khvojka V.V.	60
Shovkoplas I.G.	61
Shcherbakivsky D.M.	61
6. History of Kiev from antiquity till 1861 year	62
6.1. Kiev's antic territory history	62
6.1.1. General works	62
6.1.2. Archeological investigations of antic Slavic settlements, findings of grand dukes period at Kiev's territory	64
6.1.2.1. Creation of Kiev	71
6.1.2.2. Kiev at IV-IX century	78
6.2. Ancient Kiev at IX — the first half of XIII century	80
6.2.1. Historical sources	80
6.2.1.1. Acts. Annals. Chronicles	84
6.2.1.1.1. Language of Kiev chronicles	90
6.2.2. General works	91
6.2.3. Philosophy	99
6.2.4. Religion	102
6.2.4.1. General works	102
6.2.4.2. Paganism	102
6.2.4.3. Christening	105
6.2.4.3.1. Churches of Kiev Russ	105
6.2.4.3.2. Christening of Russ	109
6.2.4.3.3. Religions figures. Metropolitans	117
6.2.4.3.3.1. General works	117
6.2.4.3.3.2. Personalities (under chronological order)	118
Ilarion (metropolitan)	118
Michail (Sirin)	120
Smoljatich Kliment II	120
Cirill II	121
6.2.4.4. Catholicism	121
6.2.4.4.1. Documents	121
6.2.4.5. Other religious strands	123

6.2.5. Reign period. Creation of Kiev state	123
6.2.5.1. General works	123
6.2.5.2. Grand dukes of Kiev	130
6.2.5.2.1. General works	130
6.2.5.2.2. Personalities ((under chronological order)	131
Askold and Dir	132
Rjurik	132
Oleg	132
Olga	133
Svjatoslav Igorovich (Brave)	134
Volodimir Veliky	135
Svjatopolk ("Damhed")	139
Mstislav Volodimirovich	139
Jury Dolgoruky	139
Jaroslav Mudry (Sage)	139
Vsevolod Jaroslavovich	142
Danilo Romanovich	142
Volodimir Monomach	143
Igor Olgovich	144
Andry Bogolubsky	145
Svjatoslav Vsevolodovich	145
Michajlo Vsevolodovich	145
Jaropolk Svjatoslavich	146
6.2.5.2.3. Grand duchesses in political life	146
6.2.5.2.4. Women of princely family in political life	154
6.2.5.3. Rebellions in Kiev at 1068, 1113, 1146 years	157
6.2.5.4. Struggle with Tatar-Mongols	158
6.2.5.5. Ecology (meteorology)	162
6.2.5.6. Social-economic development	162
6.2.5.6.1. General works	162
6.2.5.6.2. Handicraft progress	164
6.2.5.6.3. Commerce	165
6.2.5.7. Ethnography	167
6.2.5.7.1. Mode of life	168
6.2.5.8. Culture	168
6.2.5.8.1. General works	168
6.2.5.9. Patronage of art	170
6.2.5.10. Education	171
6.2.5.10.1. General works	171
6.2.5.11. Science	172
6.2.5.11.1. General works	172

6.2.5.12. Arts	173
6.2.5.12.1. General works	173
6.2.5.12.2. Decorative-applied arts (decorative fabrics, enamels, ornaments, ceramics, art processing of metals, art carving on stones [glyptic] jewelry art)	176
6.2.5.12.3. Painting	179
6.2.5.12.4. Graphics	180
6.2.5.12.5. Sculpture	181
6.2.5.12.6. Music	181
6.2.5.13. Folklore	181
6.2.5.14. Literacy (Written language)	186
6.2.5.15. Literature (Writers)	189
6.3 Kiev as a part of Lithuanian great principality and in power of Poland (XIV — the middle of the XVII century)	195
6.3.1. Historical sources	195
6.3.1.1. Documents. Memoranda. Annals. Memoirs. Travels. Chronicles	195
6.3.2. General works	203
6.3.3. Philosophy	206
6.3.4. Religion	207
6.3.4.1. Historical sources	207
6.3.4.2. General works	207
6.3.4.3. Christening	209
6.3.4.3.1. Religions figures. Metropolitans	210
6.3.4.3.1.1. General works	210
6.3.4.3.1.2. Personalities (under chronological order)	211
Grigory Zamblak	211
Isidor	212
Makary	213
Iov Borecky	213
Petro Mogila	213
6.3.4.4. Catholicism	218
6.3.4.5. Other religion strands	221
6.3.5. Social-politic life	221
6.3.5.1. Kiev at times of Ukrainian national revolution (1648-1654 years)	222
6.3.5.1.1. Historical sources	222
6.3.5.1.1.1. Archives. Documents. Memoranda. Annals	222
6.3.5.1.1.2. General works	224
6.3.5.2. City self-government	225
6.3.5.2.1. Magdeburg's right	227

6.3.6. Social-economic development	230
6.3.6.1. Municipal economy	230
6.3.6.2. Workmanship. Trades	230
6.3.6.3. Commerce	230
6.3.7. Ethnography	231
6.3.7.1. Mode of life	231
6.3.8. Culture	231
6.3.8.1. General works	231
6.3.9. Education	232
6.3.9.1. General works	232
6.3.9.2. Creation of Kiev fraternity (1609 year), fraternal schools	232
6.3.9.3. Kiev-Mogylayanska collegium's (1632-1701 years)	235
6.3.9.3.1. Historical sources	235
6.3.9.3.2. General works	236
6.3.9.3.3. Rector of Kiev-Mogylayanska collegium's Pheophan Prokopovich	239
6.3.10. Book-printing	240
6.3.10.1. Creation of Kiev-Pechersky printing-house (1615 year)	240
6.3.11. Arts	242
6.3.11.1. General works	242
6.3.11.2. Drawing. Albums of pictures	242
6.3.11.3. Painting	243
6.3.11.4. Graphic arts (Drawing, prints)	243
6.3.11.5. Music	244
6.3.11.6. Theatre	245
6.3.12. Folklore	245
6.3.13. Literature	245
6.3.13.1. General works	245
6.4. Kiev in Hetmanate period (the second half of XVII–XVIII century)	245
6.4.1. Historical sources	245
6.4.1.1. Archives. Documents. Memoranda. Letters. Annals. Memoirs Traveler's journals	245
6.4.2. General works	253
6.4.4. Religion	255
6.4.4.1. Historical sources	255
6.4.4.2. General works	256
6.4.4.3. Christening	257
6.4.4.3.1. Religions figures. Metropolitans	258
6.4.3.1.1. General works	258

6.4.3.1.2. Personalities	259
Spiridon	259
Varlaam Yasinsky	259
Dmitro Tuptalo (Dmitro Rostovsky)	259
Rafail Zaborovsky	260
Samuil Mislavsky	260
6.4.4.4. Old-believers	261
6.4.5. Social-political movement	261
6.4.6. Administrative government	263
6.4.6.1. City self-government	263
6.4.6.2. Urban budget	266
6.4.6.3. Banks	267
6.4.7. Social-economic development	267
6.4.7.1. General works	267
6.4.7.2. Trades	267
6.4.7.3. Factories	268
6.4.7.4. Communication	269
6.4.7.4.1. Post	269
6.4.7.5. Commerce	269
6.4.7.6. Water-supply	270
6.4.8. Ethnography	270
6.4.8.1. General works	270
6.4.8.2. Mode of life	270
6.4.9. Culture	270
6.4.9.1. General works	270
6.4.10. Philanthropic organizations	271
6.4.11. Education	271
6.4.11.1. General works	271
6.4.11.2. Kiev-Mogilyanska Academy (1701-1819 years)	273
6.4.11.2.1. Historical sources	273
6.4.11.2.2. General works	275
6.4.12. Science	280
6.4.12.1. General works	280
6.4.13. Book-printing	280
6.4.14. Arts	281
6.4.14.1. General works	281
6.4.14.2. Decorative-applied art	281
6.4.14.3. Painting	282
6.4.14.4. Graphic arts (Drawing, prints)	282
6.4.14.5. Music	283
6.4.14.6. Theatre	284

6.4.15. Literature life	285
6.4.15.1. General works	285
6.5. Kiev (Ukraine) as a part of Russian empire in the first half of XIX century (1800-1861 years)	287
6.5.1. Historical sources	287
6.5.1.1. Documents. Memoranda. Letters. Memoirs. Travels. Chronicles	287
6.5.2. General works	293
6.5.3. Philosophy	294
6.5.4. Religion	295
6.5.4.1. General works	295
6.5.4.2. Christening	295
6.5.4.2.1. Metropolitans	296
6.5.4.2.1.1. General works	296
6.5.4.2.1.2. Personalities	296
Bolchovitinov Jevgeny	296
Serapion	297
Filaret	297
6.5.4.2.2. Kiev Holy Academy (1801-1920 years)	298
6.5.4.2.2.1. Historical sources. Documents	298
6.5.4.2.2.2. General works	299
6.5.4.2.2.3. Church-archeological museum	301
6.5.4.2.2.4. Library	301
6.5.4.2.3. Other ecclesiastical educational institutions	302
6.5.5. Social-politic movements and national revival	303
6.5.5.1. General works	303
6.5.5.2. The war of 1812 year	304
6.5.5.3. Decemrist's movement. Decembrists in Kiev	305
6.5.5.3.1. Historical sources	305
6.5.5.3.2. General works	305
6.5.5.4. Anti-serfdom movement. Cyril-Methodical association (1846-1847 years)	308
6.5.5.4.1. Historical sources	308
6.5.5.4.2. General works	309
6.5.5.5. Kharkiv-Kiev secret association	311
6.5.6. Administrative government	311
6.5.6.1. General works	311
6.5.6.2. Urban police	313
6.5.6.3. Fire guarding	313
6.5.7. Social-economic development	313
6.5.7.1. General works	313

6.5.7.2. City economic	314
6.5.7.3. The requisite of the industrial revolution	314
6.5.7.3.1. Finances. Banks	314
6.5.7.4. Workmanship	314
6.5.7.5. Housing economy	315
6.5.7.6. Transport	315
6.5.7.6.1. Bridges	315
6.5.7.7. Communication	316
6.5.7.7.1. Post. Telegraph	316
6.5.7.8. Commerce. Expansion of commercial relations	316
6.5.8. Ethnography	317
6.5.9. Philanthropic organizations	317
6.5.10. Education	317
6.5.10.1. Historical sources	317
6.5.10.2. General works	319
6.5.10.3. Higher education	321
6.5.10.3.1. University	321
6.5.10.3.1.1. Historical sources	321
6.5.10.3.1.2. General works	323
6.5.10.3.1.3. University's medical institute	327
6.5.11. Science	327
6.5.11.1. General works	327
6.5.11.2. Kiev meteorological observatory	328
6.5.12. Book-printing	328
6.5.13. Arts	329
6.5.13.1. General works	329
6.5.13.2. Drawing. Albums of pictures	329
6.5.13.3. Decorative-applied arts	329
6.5.13.4. Painting	330
6.5.13.5. Art photography	330
6.5.13.6. Music	330
6.5.13.7. Theatre	331
6.5.14. Literature life	332
6.5.14.1. Prominent writers of Kiev	332
Aksakov I.S.	332
Balzac O.	332
Gogol M.V.	332
Grebynka T.P.	333
Gribojedov O.S.	333
Gzukovsky V.A.	334
Kulish P.O.	334

Leskow M.S.	334
Marko Wovchok	335
Pushkin O.C.	335
Shevchenko T.G.	337
6.5.14.1.1.Historical sources	337
6.5.14.1.2.General works	338
6.5.14.1.3. Painting	341
Personalities	342
Index of books and articles titles	377
Abbreviations	393

Наукове видання

**Історія міста Києва з найдавніших часів до 1861 р.
Науково-допоміжний бібліографічний покажчик
у виданнях XVII ст. до 2000 р.**

Науково-допоміжний бібліографічний покажчик
У 3-х томах, 14-ти книгах

Том I, Книга перша

Редактор-бібліограф Л.А. Дехтярьова
Перекладач на англійську мову Серейська А.А.
Коректори Дем'янова Л.Є., Дехтярьова Н.А.

Комп'ютерне складання: Т.К. Майко

Комп'ютерне верстання: Литвин О.М.

Оригінал-макет: Литвин М.О.

Підписано до друку 17.03.2009. Формат 70x108/16.
Ум. друк. арк. 36,7. Обл. вид. арк. 22.
Тираж 300. Зам. 6.2009.
Поліграф. д-ця Ін-ту історії України НАН України
Київ-1. Грушевського, 4